

ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය
தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை
National Library & Documentation Services Board

50වන සංවත්සර සමරු කලාපය
50வது ஆண்டுவிழா ஞாபகார்த்த மலர்
50th ANNIVERSARY COMMEMORATIVE VOLUME

1970-2020

50වන සංවත්සර සමරු කලාපය
50வது ஆண்டுவிழா ஞாபகார்த்த மலர்
50th ANNIVERSARY COMMEMORATIVE VOLUME
1970-2020

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை
NATIONAL LIBRARY & DOCUMENTATION SERVICES BOARD

50වන සංවත්සර සමරු කලාපය
50වது ஆண்டுவிழா ஞாபகார்த்த மலர்
50th ANNIVERSARY COMMEMORATIVE VOLUME
1970-2020

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை

National Library & Documentation Services Board

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
கல்வி அமைச்சு
Ministry of Education

National Library and Documentation Services Board

© ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

© தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை

© National Library and Documentation Services Board

**ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලද
ප්‍රකාශනගත සුවිකරණ දත්ත**

50වන සංවත්සර සමරු කලාපය : 1970-2020 : ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය. - කොළඹ : ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය, 2020. - පි. xiv, 334, සෙමී. 25

ISBN 978-955-7544-36-6

i. 027.55493 ඩීවී 23

1. ජාතික පුස්තකාල - ශ්‍රී ලංකාව
2. පුස්තකාල විද්‍යාව

ISBN 978-955-7544-36-6

සම්පාදන උපදේශකත්වය

- සොනාල ගුණවර්ධන - සභාපති
- ඩබ්ලිව්. සුනිල් - අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
- පද්මා බණ්ඩාරනායක - අධ්‍යක්ෂ

සම්පාදනය

- අනෝමා විජේසිංහ - සහකාර අධ්‍යක්ෂ
- විජය ප්‍රේමදර්ශන - සහකාර අධ්‍යක්ෂ
- කමලාංගනී සුබසිංහ - පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන නිලධාරී
- උදිත ගුණසේකර - පර්යේෂණ නිලධාරී
- එම්. එස්. එම්. ෂිහාම් - තොරතුරු සහකාර I
- ලිජ්විනි රාජරත්නම් - තොරතුරු සහකාර III

පිටු සැකැස්ම සහ පිටකවර නිර්මාණය

- රුවිනි දිල්ලක්ෂි - තොරතුරු තාක්ෂණ සහකාර
- තනුජා රංගිකා - කළමනාකරණ සහකාර

ප්‍රකාශනය

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
අංක 14, නිදහස් මාවත,
කොළඹ 07.

- දුරකථන : 011 2698847 / 011 2685197
- ෆැක්ස් : 011 2685201
- විද්‍යුත් තැපෑල : info@mail.natlib.lk
- වෙබ් අඩවිය : www.natlib.lk
- මුද්‍රණය : ෆාස්ට් ප්‍රින්ටර්ස්

මෙහි ඇතුළත් ලිපිවල අන්තර්ගතය පිළිබඳ වගකීම කර්තෘවරු සතු වේ.

පෙරවදන	vii
හැඳින්වීම	xi
පටුන	
ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය - අඩසියවසක සේවාව - ඩබ්ලිව්. සුනිල්	1
தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை - அரைநூற்றாண்டு கால சேவைகள் L. பிள்ளை, கனில், பணிப்பாளர் நாயகம், தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை, தமிழாக்கம் எம். எஸ். எம். சிஹாம்	39
සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - ජානකී ප්‍රනාන්දු	73
Four Distinguished Persons of the National Library and Documentation Services Board - Nanda Pethiyagoda Wanasundera	109
Transformation from Publication of the National Bibliography towards the Provision of a Highly Productive National Bibliographic Service: A Way Forward - L. A. Jayatissa	127
Research and Innovations for Enriching Library and Information Science in Sri Lanka - Emeritus Professor K. A. P. Siddhisena	143
National Library: Managing Intellectual Property in Providing its Services - Dr. D. M. Karunaratna	155
නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණය හා සමාජ යථාර්ථය - සම්මානිත මහාචාර්ය කුසුමා කරුණාරත්න	171
ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය හරහා විමධ්‍යගත පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලවල සේවාවන් - කේ. එම්. අසිත සඳරුවන් ජයසූරිය	187

National Library and Documentation Services Board

Disaster Risk Management in Sri Lanka University Libraries an Overview - Dr. Nayana Darshani Wijayasundara	201
International Policies, Standards and Guidelines for the Library and Information Services Development - Dr. G. D. Amarasiri	215
තොරතුරු ගවේශන කුසලතා ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයෙන් සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර - චන්දිමා වාදසිංහ	231
ජාතික කියවීමේ මාසය මහජන පුස්තකාලයක දෘෂ්ටිකෝණයෙන් - වරුණි ගඟබඩආරච්චි	251
මහජන පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කියවීමේ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් පිළිබඳ ඇගයීමක් (බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාල ඇසුරින්) - උදිත අලහකෝන්	257
தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவ அறிவை ஒழுங்கமைத்தலும் பாதுகாத்தலும் - கலாநிதி (திருமதி) கல்பனா சந்திரசேகர்	271
Legal Deposit Legislation in Sri Lanka and its Future - Dr. Nadeera Rupesinghe	281
E-Learning for Continuing Information Management Education in Sri Lanka During COVID – 19 Pandemic and Beyond - Dr. Namali Suraweera	291
Role of the Sri Lanka National Library and Documentation Services Board (SLNLDSB) in Preservation and Conservation of Documentary Heritage - Dr. Saroja Wettasinghe	313
Chairpersons and Director Generals from the Inception of the NLDSB to the 50 th Anniversary (1970 - 2020)	327
Employees of the NLDSB in Celebrating 50 th Anniversary as at 30 th April 2020	329

පෙරවදන

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපිත වී වසර 50 ක් ගතවන අවස්ථාවේදී ඒ වෙනුවෙන් සකසනු ලබන මෙම සමරු කලාපයට පෙරවදනක් ලිවීමට අවස්ථාවක් ලැබීම භාග්‍යයක් කොට සලකමි. අඩ සියවසක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයට මෙම ආයතනය තුළින් ඉටු කළ මෙහෙය මෙතෙකැයි කිව නොහැකිය. ලෝකයේ බොහෝ රටවල පවත්නා විශේෂයෙන් ම ජාතික පුස්තකාලවල ස්වකීය කටයුතු පාලනය කෙරෙන අධිකාරී ආයතන සියවසකටත් අධික කාලයක් පසු කළ ද ඒවායේ අරමුණු හා පරමාර්ථ සපුරාම සාධනය වූ බවට මෙතෙක් සාධක නොමැත. එහෙත් වසරින් වසර පරිණත වීමෙන් මෙවන් ආයතන මගින් ද නුදුරු අනාගතයේ දී වඩා උසස් සේවාවක් ප්‍රජාව වෙත ලබාදිය හැකි බව තරයේ විශ්වාස කරමි. 1970 වසරේ දී මෙම මණ්ඩලය අප රට තුළ ආරම්භ වී එහි 50වන සංධිස්ථානය පසු කරන 2020 වසර සුවිශේෂී හා නොමැකෙන මංසන්ධියක් වනුයේ කොවිඩ් - 19 වසංගත රෝග තත්වය හේතුවෙන් අප රටේ පමණක් නොව ලෝකයේ බොහෝමයක් රටවල දෛනික කටයුතු පවා අඩාල කරමින් ලක්ෂ ගණනකගේ ජීවිත අහිමි කළ කාල පරිච්ඡේදයක් නිසාවෙනි. එහෙත් මෙහිදී පසක් කළ යුතු වන්නේ අරමුණ කරා යෑමේදී මෙවැනි අවස්ථා අභියෝග ලෙස සැලකීමය. අපට හිමි වගකීම නම් තාක්ෂණය භාවිතයෙන් ඩිජිටල් පුස්තකාල හා තොරතුරු පද්ධතියක් තුළින් උපරිම සේවාවක් ඉටු කිරීම වේ.

50වන සංවත්සරය වෙනුවෙන් සංවිධානය කළ සියලු කාර්යයන් සපුරාලීමට නොහැකි වුව ද අපගේ භාරදූර කර්තව්‍ය වනුයේ අතීතය නැවත නැවත ආවර්ජනය කරමින් ලතවෙනවාට වඩා සුබවාදී අනාගතයක් වෙනුවෙන් සන්තද්ධ වීමය. ඒ වෙනුවෙන් මෙම ආයතනය මෙතෙක් පවත්වාගෙන ඒම සඳහා සවිය දුන් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ එදා සිට වර්තමාන ගරු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී. එල්. පීරිස් මැතිතුමා දක්වා සිටි සියලු අමාත්‍යවරුන් සහ මහාචාර්ය කේ. කපිල සී. කේ. පෙරේරා මහතා දක්වා සිටි සියලු ලේකම්වරුන්, මණ්ඩලයේ සභාපතිවරු, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයින් ද, ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ඇතුළු ජ්‍යෙෂ්ඨ, කනිෂ්ඨ හා සෙසු කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනට සිටින හා විශ්‍රාම ගිය සියල්ලන්ම ආදරයෙන් සිහිපත් කරමි. මොවුන්ගේ අප්‍රතිහත දෙවර්‍යය හේතුවෙන් මණ්ඩලයේ අනන්‍යතාව මෙතෙක් පවත්වාගෙන ඒමට ඉවහල් වී ඇති බව ඉමහත් කෘතවේදිත්වයෙන් සිහිපත් කරමි. එබැවින් තවත් විරාත් කාලයක් මෙම ආයතනය යෙහෙන් වැජඹී දෙස් විදෙස් සියලු ප්‍රජාවන්ට අවශ්‍ය සේවය සැපයීමට දිරිය හා ශක්තිය ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

සෞනාල ගුණවර්ධන
සභාපති

முன்னுரை

இலங்கையின் தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது இலங்கையில் ஸ்தாபிக்கப்பட்டு 50 வருடங்கள் பூர்த்தியாகின்ற நிலையில் அதனையொட்டி வெளியிடப்படுகின்ற இந்த ஞாபகர்த்த மலருக்கு வாழ்த்துச் செய்தியொன்றை வழங்குவதற்கு அவகாசம் கிடைத்தமையை பாக்கியமாக கருதுகின்றேன். 50 வருட காலமாக இலங்கையில் நூலகத்துறைக்கு இந்நிறுவனத்தின் மூலம் ஆற்றப்பட்ட சேவை அளவிட முடியாதவை. உலகில் அனேகமான நாடுகளில் காணப்படுகின்ற விசேடமாக தேசிய நூலகங்கள் செயற்பாட்டு அதிகாரம் காணப்பட்ட நிறுவனங்கள் 100 வருடங்களுக்கும் அதிகமான காலங்களைத் தாண்டி இருந்தாலும் அவற்றின் நோக்கங்கள் மற்றும் குறிக்கோள்கள் முழுமையாக நிறைவேற்றப்பட்டதாக இதுவரை சான்றுகள் காணப்படுவதில்லை. என்றாலும் கூட, வருடா வருடம் அவற்றின் செயற்பாடுகள் முதிர்ச்சியடைகின்ற இவ்வாறான நிறுவனங்கள் மூலமாகவும் எதிர்காலத்தில் அதிக உச்ச சேவைகள் உரிய மக்களுக்கு வழங்க முடியும் என்பதாக உறுதியாக நம்புகின்றேன். 1970ம் ஆண்டு இச்சபையானது எமது நாட்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டு அதன் ஐம்பதாவது ஆண்டுகளைத் தாண்டுகின்ற 2020ஆம் ஆண்டு அதி விசேடமானதாக காணப்படுவது கொவிட்-19 தொற்று நோய் காரணமாக எமது நாட்டில் மட்டுமன்றி உலகில் அனேக நாடுகளில் நாளாந்த நடவடிக்கைகள் கூட தடைப்பட்டு இலட்சக்கணக்கான உயிர் இழப்புக்கள் ஏற்படுகின்ற காலகட்டமாக காணப்படுகின்றது. அவ்வாறு இருந்தாலும் கூட இங்கு போற்றத்தக்க விடயம் என்னவென்றால் இலக்கை நோக்கி பயணிக்கின்ற போது இவ்வாறான சந்தர்ப்பங்களை சவாலாக முன்னிருத்தியமையாகும். தொழில்நுட்பத்தை உபயோகித்து டிஜிட்டல் நூலகம் மற்றும் தகவல் தொகுதி மூலம் அதிக சேவையை வழங்குவது எமது பொறுப்பாகும்.

ஐம்பதாவது வருடப் பூர்த்தியை முன்னிட்டு ஒழுங்கு செய்யப்பட்ட சகல விடயங்களையும் பூர்த்தி செய்ய முடியாவிட்டாலும் அதனை அடையாளப்படுத்துகின்ற வகையில் இங்கு எமது முக்கிய பொறுப்பாகக் காணப்படுவது கடந்த காலம் தொடர்பாக மென்மேலும் வருந்துவதை விட வளமான எதிர்காலம் ஒன்றை நோக்கி நகர்வதாகும். அதற்காக இந்நிறுவனமானது இதுவரை காலமும் நடாத்திச் செல்வதற்கு உதவி செய்த கல்வி அமைச்சின் அன்று தொடக்கம் இன்றைய கௌரவ அமைச்சர் பேராசிரியர் திரு ஜி. எல். பீரிஸ் உட்பட சகல அமைச்சர்கள் மற்றும் பேராசிரியர் திரு கே. கபில சீ. கே. பெரேரா வரையான சகல செயலாளர்கள், சபையின் தலைவர்கள், பணிப்பாளர் சபை உறுப்பினர்கள் மற்றும் நிறுவனத்தின் பணிப்பாளர் நாயகம் உள்ளிட்ட சிரேஷ்ட மற்றும் கனிஷ்ட ஊழியர்களுக்கும் தற்போது இருக்கின்ற மற்றும் ஓய்வூதியம் பெற்ற அனைவரையும் அன்புடன் ஞாபகப்படுத்துகின்றேன். அவர்கள் வழங்கிய தைரியத்தின் காரணமாகவே சபையின் அடையாளத்தை இதுவரை பேணுவதற்கு காரணமாக இருந்ததை நன்றியுடன் ஞாபகப்படுத்துகின்றேன். அதன் காரணமாக நல்லதொரு காலம் இந்நிறுவனத்திற்கு ஏற்பட்டு தேசிய மற்றும் சர்வதேசரீதியில் சகல மக்களுக்கும் உரிய சேவையை வழங்குவதற்கான சக்தி மற்றும் தைரியம் அமைய வேண்டும் எனப் பிராத்திக்கின்றேன்.

சொனால குணவர்தன
தலைவர்

හැඳින්වීම

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය 1970 වසරේ දී ආරම්භ කර 2020 වසරට එහි පනස්වන වසර සපුරාලයි. ගත වූ අඩසියවසක කාල පරිච්ඡේදය හා මෙතෙක් පැමිණි ගමන් මග පිළිබඳව පුනරාවලෝකනයක යෙදීම, අනාගත දිශානතිය තීරණය කිරීම සහ නව ප්‍රවණතාවන්ට සරිලන අයුරින් සැලසුම් සකස් කිරීමට මෙය මහඟු සන්ධිස්ථානයක් වනු ඇතැයි උදක්ම විශ්වාස කරමි.

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය (Ceylon National Library Services Board - CNLSB) නමින් 1970 අංක 17 දරන පාර්ලිමේන්තු පනත මගින් මෙම ආයතනය ස්ථාපිත කිරීමේ මුඛ්‍ය අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාතික පුස්තකාලයක් ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහය සකස් කිරීමයි. දකුණු ආසියානු කලාපයේ රටවල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ස්ථාපිත කිරීම හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහය සකස් කිරීමේ කටයුතුවල යම් තරමක ප්‍රමාදයක් සිදු වුව ද එහි අවශ්‍යතාව මෙරට විද්වතුන් විසින් වසර ගණනාවක සිට ම විවිධ අවස්ථාවල දී සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන ලද කාරණයක් බව සඳහන් කළ යුතුය. මෙහි ආසන්න ත ම අවස්ථාව ලෙස 1967 වසරේ දී කොළඹ දී පවත්වන ලද ජාතික පුස්තකාල පිළිබඳ යුනෙස්කෝ කලාපීය සමුළුව හා සමුළුවේ දී සම්මත කර ගන්නා ලද යෝජනා මෙම නව ආයතනය පිහිටුවීමේ දී මූලික අවධානයට ලක්කර තිබේ.

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය පිහිටුවීමෙන් පසු එහි පළමු දශක දෙකක කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය පිහිටුවීම සඳහා අවැසි මූලික පසුබිම නිර්මාණය කළ අතර, ජාතික පුස්තකාලයක් විසින් ඉටු කළ යුතු කාර්යයන් රැසක් ආරම්භ කර පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු කර තිබේ. 1990 වසරේ අප්‍රේල් මස 27 දින කොළඹ 07 නිදහස් මාවතේ මනරම් භූමි භාගයක ස්ථිර ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය නිල වශයෙන් ආරම්භ වූ අතර, ගත වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ඔස්සේ ආයතනයේ කටයුතු වර්ධනය වී තිබේ. 1998 අංක 51 දරන පාර්ලිමේන්තු පනත මගින් මණ්ඩලයේ වගකීම හා කාර්යභාරය වඩා පුළුල් වූ අතර, මෙරට සමස්ත පුස්තකාල පද්ධතියේ අභිවෘද්ධිය සඳහා මෙන් ම ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ එකතුව හා එහි සේවාවන් වඩා පුළුල් මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා කටයුතු කර තිබේ. රටක ජාතික පුස්තකාලයක් මගින් එම රටෙහි සංස්කෘතිය හා ජාතික අනන්‍යතාව සුරැකීමේ අභිලාශය ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය මගින් සුරක්ෂිත කර තිබෙන අතර, පුස්තකාල හා තොරතුරු ක්ෂේත්‍රයේ අන්තර්ජාතික ආයතන හා සංවිධාන සමඟ අව්යෝජනීය සම්බන්ධතාවක් පවත්වාගෙන යාමට පසුගිය දශක පහක කාල පරිච්ඡේදය තුළ කටයුතු කර තිබේ.

National Library and Documentation Services Board

ශ්‍රී ලාංකීය පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රය පුරාවට අතුපතර විහිදී ගිය මහා වෘත්තීයයක් සේ සෙවන සලසමින් අඩසියවසක කාල පරිච්ඡේදය තුළ මෙරට පුස්තකාල සේවාව නගා සිටුවීමට කළ මෙහෙය අපරිමිතය. 1970 වසරේ ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය පිහිටුවීමෙන් පසු ගෙවුණු කාල පරිච්ඡේදය තුළ මණ්ඩලය නගා සිටුවීම සඳහා කැපවීමෙන් කටයුතු කළ ආදිතමයන් සිහිපත් කිරීම ඔවුන් වෙත දක්වන කෘතචේදී බවක් ලෙස විශ්වාස කරමි. විශේෂයෙන් ම මෙම ආයතනය නිසි ඉලක්ක කරා මෙහෙයවීමට කැපවීමෙන් කටයුතු කළ සියලු ම සභාපතිවරු, අධ්‍යක්ෂවරු, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරු ප්‍රමුඛව සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ මණ්ඩලයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා සහයෝගය ලබා දුන් සියලු දෙනාමත් මේ මොහොතේ ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමි.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ 50වන සංවත්සරය අභිමානවත් අයුරින් සැමරීම සඳහා වැඩසටහන් රාශියක් සැලසුම් කළ ද සමස්ත ලෝකයම වෙලා පැතිර යන COVID-19 වසංගත රෝග තත්වය හමුවේ එම කටයුතු අනපේක්ෂිත අයුරින් නතර කිරීමට සිදු වුව ද පනස් වසරක අභිමානය සටහන් කර තැබීම සඳහා මෙවැනි සමරු කලාපයක් සම්පාදනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසීම ඉතා ප්‍රශංසනීය වේ.

මෙම සමරු වෙළුම සඳහා ලිපි සපයාදුන් සියලු දෙනාටත්, සමරු වෙළුම සම්පාදනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා දායකත්වය ලබා දුන් මණ්ඩලීය අධ්‍යක්ෂිකා පද්මා බණ්ඩාරනායක මහත්මියටත්, සහකාර අධ්‍යක්ෂිකා අනෝමා විජේසිංහ මහත්මිය ප්‍රමුඛ සම්පාදන කටයුතු සඳහා නන් අයුරින් සහාය දුන් වූ සියලු දෙනාටත් කෘතඥ වෙමි.

ඩබ්ලිව්. සුනිල්
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

அறிமுகம்

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது 1970 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பித்து 2020ம் ஆண்டில் அதன் ஐம்பதாவது வருடத்தை பூர்த்தி செய்கிறது. கடந்த அரை நூற்றாண்டு கால வரலாற்றையும் இதுவரை கடந்து வந்த பாதையை மீள் பரீசீலனை செய்வதும் எதிர்கால திசையை கண்டறிவதும் புதிய போக்குகளுக்கு ஏற்ப திட்டமிடுவதற்கு இது முக்கியமான சந்தியாக அமையுமென்பதை நம்புகின்றேன்.

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபை (Ceylon National Library Services Board - CNLSB) என்ற பெயரில் 1970ம் ஆண்டின் 17ம் இலக்க பாராளுமன்ற சட்டத்தின் பிரகாரம் இந்நிறுவனத்தை ஆரம்பித்ததன் முக்கிய நோக்கமாக அமைந்தது இலங்கைக்காக தேசிய நூலகமொன்றை ஆரம்பிப்பதற்கு தேவையான நிறுவனம் தொடர்பான பின்னணியொன்றை ஏற்படுத்துவதாகும். தென்னாசிய பிராந்திய நாடுகளுடன் ஒப்பிடுகின்ற போது இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்தல் மற்றும் அது தொடர்பான நிறுவன பின்புலத்தை ஏற்படுத்தியமையும் சற்று தாமதமாக இடம்பெற்றாலும் அதன் தேவை இந்நாட்டின் புத்திஜீவிகளால் பல வருடமாக பல்வேறுபட்ட சந்தர்ப்பங்களில் சுட்டிக்காட்டப்பட்டது குறிப்பிடத்தக்கது. இது தொடர்பான கிட்டிய நிகழ்வாக 1967ம் ஆண்டு கொழும்பில் இடம்பெற்ற தேசிய நூலகங்கள் தொடர்பாக யுனெஸ்கோ பிராந்திய மாநாட்டில் நிறைவேற்றப்பட்ட முன்மொழிவு இந்நிறுவனத்தை ஆரம்பிப்பதற்கான அடித்தளத்தை ஏற்படுத்தியது.

நூலக சேவைகள் சபை இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்ததன் பின்னர் முதலாவது இரு தசாப்த காலங்களில் இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பிப்பதற்கான பின்னணி உருவாக்கப்பட்டதுடன் தேசிய நூலகம் ஒன்றின் மூலம் ஆற்ற வேண்டிய அநேக கருமங்களை ஆரம்பித்து முன்னெடுத்துச் செல்வதற்கான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டது. 1990 ஏப்ரல் 27ம் திகதி கொழும்பு 07 சுதந்திர வழியில் அமைந்துள்ள காணியொன்றில் நிரந்தர கட்டிடமொன்று கட்டப்பட்டதன் பின்னர் இலங்கை தேசிய நூலகமானது உத்தியோகபூர்வமாக ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன் கடந்த காலங்களில் பல்வேறு துறைகளை உள்ளடக்கிய வகையில் நிறுவன நடவடிக்கைகள் விஸ்தீரணம் அடைந்துள்ளன. 1998ம் ஆண்டின் 51ம் இலக்க பாராளுமன்ற சட்டத்தின் பிரகாரம் சபையின் பொறுப்புக்கள் மற்றும் நடவடிக்கைகள் மேலும் விஸ்தரிக்கப்பட்டதுடன் இந்நாட்டின் மொத்த நூலக துறையினதும் அபிவிருத்தி கருதியும் இலங்கை தேசிய நூலகத்தின் சேகரிப்பு மற்றும் அதன் சேவைகள் மேலும் பரந்த வகையில் ஏற்படுத்துவதற்கான ஏற்பாடுகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. தேசிய நூலகம் ஒன்றின் மூலம் ஒரு நாட்டின் கலாச்சாரம் மற்றும் தேசிய அடையாளத்தை பாதுகாக்கும் ஏற்பாடு இலங்கை தேசிய நூலகத்தின் மூலம் உறுதிப்படுத்தப்பட்டுள்ளதுடன் நூலக மற்றும் தகவல் துறையின் சர்வதேச நிறுவனங்கள் மற்றும் ஒழுங்கமைப்புக்களுடன் இடையறாத தொடர்புகளை முன்னெடுப்பதற்காக கடந்த ஐந்து தசாப்த காலங்கள் செயற்பட்டுள்ளமை குறிப்பிடத்தக்கது.

இலங்கையின் நூலக துறையில் கிளை விட்டு பரந்துள்ள பாரிய விருட்சமாக நிழல் கொடுக்கின்ற வகையில் அரை நூற்றாண்டு காலமாக இந்நாட்டின் நூலக சேவையை கட்டியெழுப்புவதற்கு செய்த பங்களிப்பு மிகப் பாரியதாகும். 1970ம் ஆண்டில் இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டதன் பின்பு கடந்த காலகட்டத்தில் சபையை கட்டியெழுப்புவதற்காக தியாகத்துடன் பணிபுரிந்த அனைவரையும் ஞாபகப்படுத்துவது அவர்களுக்காக புரிகின்ற நன்றிக்கடனாகும்

National Library and Documentation Services Board

என நம்புகின்றேன். விஷேடமாக இந்நிறுவனத்தை சரியான இலக்கை நோக்கி வழிநடத்துவதற்கு தியாகத்துடன் பணிபுரிந்த சகல தலைவர்கள், பணிப்பாளர்கள், பணிப்பாளர் நாயகங்கள் உள்ளிட்ட சகல ஊழியர்களையும் பல்வேறு துறைகளுடாக சபையின் அபிவிருத்திக்காக சகலரையும் கௌரவமாக ஞாபகப்படுத்துகின்றேன். தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை 50 ஆவது வருட பூர்த்தியை பெறுமையுடன் கொண்டாடுவதற்காக பல நிகழ்ச்சிகளை ஒழுங்கு செய்திருந்தாலும் முழு உலகிலும் பரவுகின்ற கொவிட்-19 தொற்று நோய் நிலைமைகளின் காரணமாக அந்நிகழ்ச்சிகளை எதிர்பாராத விதமாக இரத்து செய்ய வேண்டி ஏற்பட்டாலும் ஐம்பது வருட பெறுமையை குறிக்கின்ற வகையில் இவ்வாறான ஞாபகர்த்த மலரொன்றை தயாரிப்பதற்கு சந்தர்ப்பம் கிடைத்தமையிட்டு அதிகம் பாராட்டுக்களை தெரிவித்துக் கொள்கின்றேன்.

இந்த ஞாபகர்த்த இதழுக்காக கட்டுரைகளை வழங்கியவர்களுக்கும் இதனை தயாரிப்பதற்கு பங்களிப்பை வழங்கிய சபையின் பணிப்பாளர் திருமதி. பத்மா பண்டாரநாயக அவர்களுக்கும் உதவிப் பணிப்பாளர் திருமதி. அனோமா விஜேசிங்க அவர்களுக்கும் உள்ளிட்டு தொகுப்பு நடவடிக்கைகளில் உதவி செய்த அனைவருக்கும் நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

டபிள்யூ. சனில்

பணிப்பாளர் நாயகம்

ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය - අඩසියවසක සේවාව

ඩබ්ලිව්. සුනිල්*

ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය ස්ථාපිත කර 2020 වසරට එහි අඩසියවසක කාලය සම්පූර්ණ වේ (1970 - 2020). අඩසියවසක් හෙවත් වසර පනහක කාල සීමාවක් යනු ආයතනයක ඉතා දීර්ඝ කාල පරිච්ඡේදයක් වන අතර, එම කාල සීමාව තුළ සිදුකරන ලද සේවාවන් හා එහි ඉතිහාසය පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීම සැලකිය යුතු අභියෝගයක් බව පෙන්වා දෙනු කැමැත්තෙමි. මෙම ලිපියෙහි අරමුණ වන්නේ ගෙවුණු වසර පනහක කාල පරිච්ඡේදය තුළ මණ්ඩලය මගින් ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව වෙත හා මෙරට පුස්තකාල සේවාව නගා සිටුවීම සඳහා ලබා දෙන ලද දායකත්වය පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත විග්‍රහයක යෙදීමය.

ජාතික පුස්තකාල සංකල්පය ලොව බොහෝ රටවල 20වන සියවසේ දී සාකච්ඡාවට බඳුන් වූ මාතෘකාවක් බව සඳහන් කළ යුතුය. නිදහස් රාජ්‍ය සංකල්පය බිහිවීමත් සමඟ ම ලොව බොහෝ රටවල ආර්ථික, සමාජය, දේශපාලනික හා සංස්කෘතිකමය වශයෙන් පුළුල් පරිවර්තනයන්ට ලක් වූ අතර දැනුම ඒකරාශී කිරීම, දැනුම බෙදාහැරීම හා ඒ සඳහා කිසියම් වටිනාකමක් එක් කිරීමට සමාජය පෙළඹී තිබේ. මෙම කාල පරිච්ඡේදය වන විට කාර්මික විප්ලවය හේතුවෙන් ලොව පුරා ඇති වූ පිබිදීමත්, සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් හි වර්ධනයත්, ප්‍රකාශන කර්මාන්තයේ ඇති වූ ශීඝ්‍ර ප්‍රගතියත්, මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ලොව සමාජ ක්‍රමය වෙනස් කිරීමට හා එහි පරිවර්තනය වෙනසක් ඇති කිරීමට හේතු වී තිබේ. විශේෂයෙන් ම මුද්‍රණ කර්මාන්තයේ ඇති වූ පිබිදීම හේතුවෙන් පොත්පත් ප්‍රකාශනයට අමතර ව පුවත්පත්, සඟරා ආදිය ද මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වූ අතර, ඒ මගින් ඉතා ශීඝ්‍ර ලෙස දැනුම හුවමාරුවීමට හේතු වී තිබේ. මෙම ප්‍රකාශන දැනුම ඒකරාශී කිරීම නූතන රාජ්‍යවල ප්‍රමුඛ අවධානයකට ලක් වූ අතර, ඒ සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය සහිතව රාජකීය පුස්තකාල මෙන් ම ලේඛනාගාර, කෞතුකාගාර ආදිය ද ලේඛන සුරක්ෂිත කරන ස්ථාන බවට පත්කිරීමට කටයුතු කර තිබේ. එමෙන් ම රටක අනන්‍යතාව කියා පෑමේ දී පුස්තකාලය වඩා උසස් මට්ටමේ සංකේතයක් වූ අතර ජාතික මට්ටමින් තොරතුරු එක්රැස්කර, පොදු අවශ්‍යතා සඳහා භාවිත කළ හැකි ස්ථානයක් ලෙස 'ජාතික පුස්තකාල' ස්ථාපිත කිරීමට පසුගිය සියවසේ බොහෝ ස්වාධීන රාජ්‍ය උත්සුක වූ බව පෙනේ.

*අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පුස්තකාලයක් පිහිටුවා ක්‍රමානුකූලව පුස්තකාල සේවාවක් ආරම්භ කිරීම පිළිබඳ අදහස නිදහසින් පසු මතු වූ විශේෂිත කාරණයක් වූවත් 1870 වසරේ රජයේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලය පිහිටුවීම ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල ඉතිහාසයේ මුල් පියවර ලෙස සැලකිය හැකිය. දිවයින පුරා විසිරී පැවති පාලි, සංස්කෘත සහ සිංහල පුස්තකොළ පොත් රැස්කිරීමේ හා සංවිධානය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙම පුස්තකාලය පිහිටුවීමට මුල් විය. රජයේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලය ආරම්භ කර වසර හතකින් (07) එනම් 1877 වසරේ දී රජයේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලය ජාතික කෞතුකාගාර පුස්තකාලයට ඒකාබද්ධ කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාවස්තු හා කෞතුක වස්තු එක්රැස්කර සංරක්ෂණය කිරීමේ අරමුණෙන් ඇරඹුණු ජාතික කෞතුකාගාරයේ එක් අංශයක් පොත්පත් එක් රැස්කිරීම හා පුස්තකාලයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණෙන් ස්ථාපිත කර තිබේ. එදා මෙදා තුර කාල පරිච්ඡේදය තුළ ජාතික කෞතුකාගාර පුස්තකාලය අද දක්වාම දේශීය ප්‍රකාශන එක් රැස්කිරීමේ කාර්යයෙහි නියැලී සිටී. පසු කාලීනව නීතිමය තැන්පතු නීතිය යටතේ මෙරට පළවන සෑම ප්‍රකාශයනයකින් ම පිටපතක් ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ජාතික කෞතුකාගාර පුස්තකාලය වෙත ලබාදීම සිදු වේ. මේ අනුව 1870 වසරේ සිට මෙම කාලපරිච්ඡේදය දක්වා මෙරට පළවන ප්‍රකාශනවල ප්‍රාමාණික ග්‍රන්ථ එකතුවක් ජාතික කෞතුකාර පුස්තකාලය සතුව පැවතීම වක්‍ර ලෙස ජාතික පුස්තකාලයක කාර්යභාරය ඉටුකර ඇති බවට තහවුරු වේ.

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබා ගැනීමත් සමඟ ම මෙරට අධ්‍යාපනික, සමාජ, ආර්ථික හා සංස්කෘතික ක්ෂේත්‍රවල කැපී පෙනෙන පරිවර්තනයක් සිදු වූ බව ප්‍රකට කරුණකි. අධ්‍යාපනික හා තොරතුරු ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වූ පරිවර්තනීය වෙනස සමඟ මෙරටට ජාතික පුස්තකාලයක අවශ්‍යතාව අවස්ථා ගණනාවක දී ම විවිධ විද්වතුන්ගේ අවධානයට යොමු වී තිබේ. පළාත් පාලන සේවා කොමිසන් සභා වාර්තාව (1955), කොළඹ මහජන පුස්තකාලය පිහිටුවීම පිළිබඳ පී. කන්දයියා කමිටු වාර්තාව (1958), පුරාවස්තු පිළිබඳ ආර්. එල්. බ්‍රොහියර් විශේෂ කමිටුවේ අවසාන වාර්තාව (1959), යුනෙස්කෝ පුස්තකාල උපදේශකවරයෙකු ලෙස ලංකාවේ සේවය කළ හැරල් ඩී. බොනී වාර්තාව (1960) සහ 1961 වසරේ නිකුත් කළ විල්මට් ඒ පෙරේරා වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කමිටු වාර්තාව මෙරටට ජාතික පුස්තකාලයක අවශ්‍යතාව මතු කළ ප්‍රමුඛපෙළේ විද්වත් කමිටු වාර්තා ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජාතික පුස්තකාලයක් පිහිටුවීම පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම මෙම කමිටුවල ප්‍රමුඛ කාර්යභාරය නොවූව ද ඒ ඒ කමිටුවලට අදාළ විවිධ විෂය කරුණු අධ්‍යයනය කරන අතරතුර දී ජාතික පුස්තකාලයක් පිහිටුවීමේ වැදගත්කම ඔවුන් විසින් අවධාරණය කර තිබේ. මේ අතරින් කන්දයියා කමිටු වාර්තාව ලෙස හැඳින්වෙන කොළඹ මහජන පුස්තකාලය පිහිටුවීම පිළිබඳ කමිටු වාර්තාවේ හා ආර්. එල්. බ්‍රොහියර් වාර්තාවේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පුස්තකාලයක් පිහිටුවීම පිළිබඳ විශේෂයෙන් කරුණු දක්වා තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පුස්තකාල ඉතිහාසයේ තීරණාත්මක සංධිස්ථානයක් ලෙස සැලකෙන්නේ 1967 වසරේ දී කොළඹ දී පවත්වන ලද ජාතික පුස්තකාල පිළිබඳ යුනෙස්කෝ කලාපීය සම්මන්ත්‍රණයයි. ජාතික පුස්තකාල පිළිබඳ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරලීම සඳහා කලාපීය මට්ටමින් ලොව පුරා සම්මන්ත්‍රණ මෙහෙය වූ යුනෙස්කෝ සංවිධානය මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තෝරා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. එම සමුළුවේ දී සම්මත කර ගන්නා ලද මූලික යෝජනා යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් 1968 මැයි මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ එවකට සිටි අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කර තිබේ. එම මූලික යෝජනා අතර,

- i. ජාතික මට්ටමේ පුස්තකාල උපදේශක කමිටුවක් පිහිටුවීම හා ඒ මගින් ජාතික පුස්තකාල සේවාවක් පිහිටුවීම සඳහා රජයට උපදෙස් සැපයීම.
- ii. ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය පිහිටුවීම සඳහා පනතක් සකස් කිරීම.
- iii. මණ්ඩලය සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලයක් පත්කර ගැනීම.
- iv. මණ්ඩලය සඳහා අවශ්‍ය සැලසුම් සහ මූල්‍ය ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීම.
- v. අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම.
- vi. දේශීය ලේඛකයන්ට හා දේශීය ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනයට අනුබල දීම.

ඉහත යෝජනා, යෝජනාවලට පමණක් සීමා නොවූ මෙම සමුළු වාර්තාව, ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයට හිමි විය යුතු වගකීම් පිළිබඳව ද යෝජනා ඉදිරිපත් කර තිබේ. මෙම යෝජනා ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල පනතට කෙතරම් බලපෑවේ ද යත්, ඒවා පසුව නීතිගත වූ පනතේ සඳහන් මණ්ඩලයේ වගකීම් අතර විශාල සමානත්වයක් දැකිය හැකිය. යුනෙස්කෝ සමුළු වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කොට ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කිරීමේ කාර්යයේ දී එවකට ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි යුනෙස්කෝ උපදේශකවරිය වන එව්ලින් ජේ. එවන්ස් මහත්මියගෙන් සිදු වූ අනුපමේය සේවය අගය කළ යුතු වේ. යුනෙස්කෝ උපදේශකවරියක් වශයෙන් 1967 - 1970 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල පනත සකස් කිරීම සඳහා විශේෂ සහායක් ලබා දී තිබේ. 1968 වසරේ දී පනත සකස් කිරීමේ සිට 1970 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේ දී එය පාර්ලිමේන්තුවේ දී (එවකට ජාතික රාජ්‍ය සභාව) සම්මත වන කාලය දක්වා මේ පිළිබඳව විශේෂ සොයා බැලීමකින් හා අවධානයකින් කටයුතු කර තිබේ.

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල පනත කිසිදු පක්ෂ හේදයකින් තොරව 1970 පෙබරවාරි මාසයේ දී සම්මත වූ පසුව එම වසරේ මාර්තු මාසයේ දී ම එවකට සෙනෙට් මණ්ඩලය මගින් ද අනුමත කරන ලදී. ඒ අනුව 1970 අංක 17 දරන ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල පනතට (Ceylon National Library Services Board) 1970 මාර්තු මස 24 වන දින අග්‍රාණ්ඩුකාරවරයාගේ අනුමැතිය ලැබුණි. මෙම පනත අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා විසින් 1970 අප්‍රේල් මස 27 වන දින රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලද අතර, 1970 මැයි මස 01 දින පනත ක්‍රියාත්මක වන දිනය ලෙස නම් කරන ලදී.

National Library and Documentation Services Board

මණ්ඩලයේ නාමය වෙනස්වීම

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ (Ceylon National Library Services Board - CNLSB) නාමය 1972 වසරේ ජනරජ ව්‍යවස්ථාව සම්මත වීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය (Sri Lanka National Library Services Board - SLNLSB) ලෙස ව්‍යවහාරයට පත්විය. ඉන් පසුව 1998 අංක 51 දරන පනත සම්මත වීමෙන් පසුව 1999 වසරේ සිට මණ්ඩලයේ නාමය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය (National Library and Documentation Services Board - NLDSB) ලෙසත් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය යන නම වෙනුවට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථානය (National Library and Documentation Centre) ලෙසින් සංශෝධනය කර තිබේ. කෙසේ වුව ද සංශෝධිත පනත යටතේ මෙම සංශෝධන සිදු වුවද සෛසු රටවල 'ජාතික පුස්තකාලයේ' ව්‍යවහාරික නාමය හා සැසඳීමේ දී මෙම සංශෝධිත නාමය ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් ආවේණික වුවක් බව පැහැදිලි වේ. මෙම නමට යම් තරමක් හෝ ආසන්න නාමයක් සහිත ජාතික පුස්තකාලය සිංගප්පූරු ජාතික පුස්තකාලය වන අතර, එහි නාමය National Library Board යනුවෙන් නම් කර තිබේ. ලොව බොහෝ රටවල එම රටේ නාමය ද සහිතව ජාතික පුස්තකාලය හඳුන්වා තිබේ. නිදසුන් ලෙස බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික පුස්තකාලය (British Library), ඉන්දියානු ජාතික පුස්තකාලය (National Library of India), මැලේසියානු ජාතික පුස්තකාලය (National Library of Malaysia) හැදින්විය හැකිය. මණ්ඩලයේ නව පනතට අනුව නාමය වෙනස් වුව ද වර්තමානයේ බොහෝ සෙයින් ව්‍යවහාරයට ලක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය (National Library of Sri Lanka) යනුවෙනි. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කර පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණ සහිතව එහි මව් ආයතනය වන පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ආරම්භ කර 2020 වසරට වසර පනහක් (50) සපිරෙන අතර, 1990 වසරේ නිල වශයෙන් ආරම්භ කළ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයට මෙම වසරට වසර තිහක් (30) සපිරේ. මණ්ඩලයට වසර පනහක් සපිරීම නිමිත්තෙන් සම්පාදනය කරනු ලබන සමරු කලාපය සඳහා එහි පනස් වසරක ඉතිහාසය පිළිබඳව පූර්ණ සටහනක් තැබීම ඉතා දුෂ්කර කටයුත්තක් බව කිව යුතු වේ. අඩසියවසක කාල සීමාවක් පුරා ජාතික ආයතනයක් ලෙස මෙරට පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයට මෙන්ම පොදුවේ ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව වෙත සිදුකරන ලද සේවාව ඉතා පුළුල් වුවත් මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ ගෙවුණු දශක පහක කාල සීමාව තුළ මණ්ඩලය මගින් සිදු කරන ලද විවිධ සේවා මෙන් ම විශේෂිත සිදුවීම් පිළිබඳව සංක්ෂිප්ත විග්‍රහයක් සිදු කිරීමය. අධ්‍යයනයේ පහසුව සඳහා 1970 වසරේ මණ්ඩලය ආරම්භ කර 1990 වසරේ නිල වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කළ කාලසීමාව එක් පරිච්ඡේදයක් ලෙසත් ඉන් පසුව කාල සීමාව දශක වශයෙන් ගෙන විග්‍රහ කිරීමත් අරමුණ වේ.

මණ්ඩලයේ පළමු දශක දෙක (1970 - 1990)

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය නිල වශයෙන් ආරම්භ වීම 1970 මැයි මස 01 දින සිදු වූ අතර, මණ්ඩලයේ ප්‍රථම සභාපතිවරයා ලෙස ප්‍රකට

අධ්‍යාපනඥයෙකු වූ ඩී. ඩී. සුගතදාස මහතා පත්කරනු ලැබීය. මණ්ඩලයේ ප්‍රථම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම 1970 ජූලි මස 20 වන දින එවකට අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ආචාර්ය ප්‍රේමදාස උඩගම මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මැලේ විදියේ පිහිටි අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ දී පැවැත්විණ. මණ්ඩලය ආරම්භයේ දී එහි කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා සුදුසුකම් සහිත අධ්‍යක්ෂවරයෙකු පත්කර ගැනීම ප්‍රමුඛ අභිප්‍රාය විය. ඒ අනුව අධ්‍යක්ෂ තනතුරු සඳහා අයදුම්පත් කැඳවීමේ දී ඉදිරිපත් වූ අයදුම්පත් හය අතුරෙන් එවකට ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලයේ පුස්තකාලයාධිපතිවරයා ලෙස සේවය කළ කේ. ඩී. සෝමදාස මහතා 1971 ජනවාරි මාසයේ දී මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ තනතුර සඳහා පත්කර ගන්නා ලදී. මණ්ඩලයේ පළමු සභාපතිවරයාගේ සේවා කාලය වසරකට ආසන්න කාලයකට සීමා වූ අතර, 1971 මැයි මාසයේ දී දෙවන සභාපතිවරයා ලෙස අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු ලෙස සේවය කොට විශ්‍රාම ලැබ සිටි ඩබ්ලිව්. එම්. ඒ. වර්ණසූරිය මහතා පත්විය. වර්ණසූරිය මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් යුත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ නිල කාලය 1976 දක්වා පැවති අතර, එම කාලසීමාව තුළ ආයතනයේ ස්ථාවර පැවැත්ම සඳහා විවිධ ව්‍යාපෘති රාශියක් ආරම්භ කර තිබේ. ඒවා අතර, ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථනාමාවලිය සම්පාදනය මණ්ඩලය වෙත පවරාගැනීම, නීතිමය තැන්පතු පුස්තකාලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය නම් කිරීම, ජාතික පුස්තකාල එකතුව ගොඩනැගීම ආරම්භ කිරීම, මහනුවර දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල නියාමන ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම, මණ්ඩලයේ ශාඛාවක් ලෙස මහනුවර ශාඛාව ආරම්භ කිරීම, පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව ආරම්භ කිරීම, මණ්ඩලය සඳහා නිල ලාංඡනයක් නිර්මාණය කිරීම, මණ්ඩලය සඳහා අවශ්‍ය ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලයක් පත්කර ගැනීම, මණ්ඩලය සඳහා ස්ථිර ඉඩමක් ලබා ගැනීම වැනි කටයුතු රාශියක් ආරම්භ කරන ලදී. මේ මගින් මණ්ඩලයේ ඉදිරි පැවැත්ම සඳහා ස්ථිරසාර පදනමක් නිර්මාණය වූ බව සඳහන් කළ හැකිය.

ජාතික ග්‍රන්ථනාමාවලිය සම්පාදනය පවරා ගැනීම

ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සෑම රටකම ජාතික පුස්තකාලයකට පැවරෙන එක් ප්‍රධානතම වගකීමකි. රටක මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වන ප්‍රකාශන පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු මෙහි ඇතුළත් කිරීම මගින් රටක ලේඛන ඉතිහාසය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගත හැකි ප්‍රමුඛ මූලාශ්‍රයකි. ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම 1962 වසරේ සිට ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කළ අතර, අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් මත 1973 වසරේ දී ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය වෙත පැවරීමට තීරණය විය. ඒ අනුව 1973 සැප්තැම්බර් මස 01 දින සිට ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදන කාර්ය නිල වශයෙන් මණ්ඩලය වෙත පවරා දුන් අතර, එහි සම්පාදන කටයුතු සිදු කළ නිලධාරීන් තිදෙනෙකු ද ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන ලදී. ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදන කාර්යය, මණ්ඩලයේ නිලධාරීන්ට

National Library and Documentation Services Board

නවමු කාර්යයක් වූ බැවින් ඒ සඳහා උපදේශකවරයෙකු වශයෙන් එවකට කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ අංශාධිපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ එන්. අමරසිංහ මහතාගේ සේවය ලබා ගන්නා ලදී. පසුව 1975.03.19 දින සිට කේ. එස්. ජයකුරු මහත්මිය ග්‍රන්ථනාමාවලි අංශයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂ ධුරයට පත් විය. ජයකුරු මහත්මිය පත්වන තෙක් ජාතික ග්‍රන්ථනාමාවලියේ කටයුතු අධීක්ෂණය සඳහා බාහිර උපදේශකවරයෙකුගේ සේවය ලබාගන්නා ලදී (අමරසිරි, 2012). වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය මාසික ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරන අතර, එහි මුද්‍රිත පිටපතට අමතරව 2017 වසරේ සිට විද්‍යුත් පිටපතක් (e copy) වශයෙන් ගවේෂණයට පහසුකරලීමේ අරමුණෙන් මණ්ඩලීය නිවහන් පිටුවට එක් කර තිබේ. ඊට අමතරව ආරම්භයේ සිට ප්‍රකාශයට පත් වූ සියලුම ග්‍රන්ථ නාමාවලි ඩිජිටල්කරණයට ලක්කර ජාතික ඩිජිටල් පුස්තකාලය වෙත එක් කර තිබේ.

නීතිමය තැන්පතු පුස්තකාලයක් ලෙස නම් කිරීම

නීතිමය තැන්පතු නීතිය යටතේ මෙරට මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වන ප්‍රකාශන අත්පත් කර ගැනීම ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී තිබෙන අතර, එහි පිටපත් ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තු පුස්තකාලය, බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාර පුස්තකාලය (පසුව බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාලය) සහ ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය (University of Ceylon - පසුව ජේරාදේණිය විශ්වවිද්‍යාලය) වෙත ලබාදීම සිදුවිය. 1976 අංක 06 දරන මුද්‍රණකරුවන්ගේ හා ප්‍රකාශකයන්ගේ සංශෝධිත ආඥා පනත මගින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය නීතිමය තැන්පතු ක්‍රමය යටතේ රටේ පළවන සෑම ග්‍රන්ථයකම පිටපතක් නොමිලේ ලැබෙන ආයතනයක් බවට පත්වීම ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භයට හා එහි එකතුව සංවර්ධනය සඳහා විශාල පිරිවහලක් වූ බව කිව යුතුය.

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව ආරම්භ කිරීම

මෙරට පුස්තකාල විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ පැවති එක් අඩුපාඩුවක් පිරිමසාලීමේ අරමුණෙන් 1973 වසරේ පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව ආරම්භ කිරීම මණ්ඩලයේ වැදගත් සංධිස්ථානයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂා ත්‍රයෙන් ම පුස්තකාල විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ලිපි පළ කළ අතර, ලිපිවලට අමතරව භාෂා තුනෙන් ම පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ කාලීන සිදුවීම් ප්‍රවෘත්ති ලෙස මෙම සඟරාවට ඇතුළත් කරන ලදී. පුස්තකාල විද්‍යා විෂය හදාරන විද්‍යාර්ථීන්ට මෙම සඟරාවේ පළවන ලිපි බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වන අතර, මෙම සඟරාවේ පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට මෙන්ම ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන්ට තම ලිපි පළ කර ගැනීම සඳහා මහඟු තෝතැන්පත් විය. කෙසේ වුව ද මණ්ඩලය මගින් වසර 39 ක් පුරා ක්‍රමාසික සඟරාවක් වශයෙන් පළකළ මෙම සඟරාව 2012 වසරේ දී අත්හිටුවා ඒ වෙනුවට පර්යේෂණ මට්ටමේ ලිපි පළ කිරීමේ අරමුණ සහිතව ජාතික පුස්තකාල විමර්ශන (National Library Review) නමින් සඟරාවක් ආරම්භ කරන ලදී. පර්යේෂණ

මට්ටමේ ලිපි සම්පාදනය කරගැනීමේ පවතින දුෂ්කරතා හා මෙම සඟරාව අඛණ්ඩව හා කාලීනව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම දුෂ්කර කාර්යයක් වී ඇති බැවින් එහි අපේක්ෂිත අරමුණු සපුරා ගැනීමට නොහැකි වී ඇති බව කිව යුතුය. මණ්ඩලය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව නැවත ප්‍රකාශයට පත් කරන ලෙස පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ විද්වතුන්ගෙන් මෙන් ම පාඨමාලා හදාරන විද්‍යාර්ථීන් වෙතින් ද වරින්වර ඉල්ලීම් ලැබෙන බැවින්, එය නැවත ආරම්භ කිරීම කාලෝචිත බව විශ්වාස කරමි.

ජාතික පුස්තකාල එකතුව ගොඩනැගීම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය නිල වශයෙන් ආරම්භ කිරීම 1990 වසරේ සිදු වුවත් ඊට වසර ගණනාවකට පෙර සිටම එකතුව ගොඩනැගීම ආරම්භ කරන ලදී. විශේෂයෙන් ම ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ සම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කිරීමත්, නීතිමය තැන්පතු නීතිය යටතේ නොමිලේ ලැබෙන පිටපත් තැන්පත් කිරීම සඳහා බම්බලපිටිය ඩේවිඩ්සන් පාඨේ සහ බොද්ධාලෝක මාවතෙන් කුලී පදනම යටතේ ලබාගත් ගොඩනැගිලි දෙකක තාවකාලික වශයෙන් ජාතික පුස්තකාල එකතුව ගොඩනැගීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. ආරම්භක කාලයේ දී ම විශේෂ පොත් එකතු ගොඩනැගීමේ අරමුණෙන් මෙරට කීර්තිමත් විද්වතුන් කිහිප දෙනෙකුගේ පොත් එකතු අත්පත්කර ගැනීමට පියවර ගෙන තිබේ. එම පොත් එකතු අතර, දොස්තර ඊ. එම්. විජේරාම එකතුව, ආචාර්ය විමලානන්ද තෙන්නකෝන් එකතුව, මහාචාර්ය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි එකතුව, ආචාර්ය එම්. එච්. පීටර් සිල්වා පොත් එකතුව ජාතික එකතුව ගොඩනැගීම සඳහා ආරම්භයේ දී ම දායක කරගෙන තිබේ.

මහනුවර දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල නියාමන වැඩසටහන

යුනෙස්කෝ සංවිධානයේ යෝජනාවක් අනුව මෙම පුස්තකාල සංවර්ධන නියාමන වැඩසටහන ආරම්භ කළ අතර, මේ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් ලබාදීමට කටයුතු කර තිබේ. 1967 වසරේ කොළඹ දී පවත්වන ලද යුනෙස්කෝ සමුළුවේ එක් ප්‍රධාන යෝජනාවක් අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කළ අතර, මේ සඳහා මූලික හේතුව ලෙස එවකට ආසියාවේ පුස්තකාල සේවාව සන්සන්දනාත්මකව පහළ මට්ටමක පැවතීමත්, එම තත්වය මගහරවා ගන්නේ කෙසේ ද යන ගැටලුවට විසඳුම් සපයා ගැනීමත් ය. මෙම ව්‍යාපෘතියේ සාර්ථකත්වය මත ආසියාවේ සෙසු රටවල ද මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට යුනෙස්කෝ ආයතනයේ අරමුණ විය. 1972 - 1974 කාල සීමාව තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වූ අතර, මේ යටතේ මහජන පුස්තකාල 21 ක් හා පාසල් පුස්තකාල 22 ක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා තෝරාගෙන තිබේ. මෙම පුස්තකාලවලින් බහුතරයක් මහනුවර, මාතලේ හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කවලට අයත් විය. අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල සියල්ල සම්පූර්ණ නොවූව ද මණ්ඩලයේ මූලිකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ පළමු සාර්ථක ව්‍යාපෘතියක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය.

මහනුවර ශාඛා කාර්යාලය ආරම්භ කිරීම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ පළමු ව්‍යාපෘතිය වන මහනුවර දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල නියාමන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරලීම පහසු කිරීමේ අරමුණ සහිතව මණ්ඩලයේ ශාඛා කාර්යාලයක් 1972 ජනවාරි මාසයේ දී මහනුවර නගරයේ ආරම්භ කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. මහනුවර දළදා විදියේ මධ්‍යම ලංකා තරුණ මණ්ඩලය මගින් පුස්තකාලයක් පවත්වාගෙන ගිය ගොඩනැගිල්ල මණ්ඩලයට පවරා ගැනීමට හැකි වූ අතර, එහි පැවති පොත්පත් හා උපකරණ ද මණ්ඩලයට පරිත්‍යාගයක් වශයෙන් ලැබුණි. මෙම ශාඛා කාර්යාලය සඳහා මණ්ඩලය වෙත අභිතවයෙන් පත්කරගත් සහකාර අධ්‍යක්ෂ කේ. එල් පණ්ඩිතරත්න මහත්මිය යටතේ පිහිටුවන ලදී.

මහනුවර දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල නියාමන ව්‍යාපෘතිය අවසන් වීමෙන් පසුව ද මණ්ඩලයේ ශාඛා කාර්යාලයක් වශයෙන් පවත්වාගෙන ගිය මෙම ආයතනය විවිධ පරිපාලන දුර්වලතා හේතුවෙන් 1989 වර්ෂයේ දී වසා දැමීමට එවකට මණ්ඩලීය පාලන අධිකාරිය කටයුතු කළ අතර, එහි සේවය කළ කාර්ය මණ්ඩලය සහ පොත්පත් ඇතුළු සියලු උපකරණ ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙත රැගෙන ඒමට කටයුතු කර තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සඳහා ඉඩම අත්පත්කර ගැනීම සහ ගොඩනැගිල්ල සැලසුම් කිරීම

1970 වසරේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ස්ථාපිත කළ ද ඒ සඳහා ස්ථිර නිවහනක් නොතිබූ බැවින් කොළඹ නගරයේ විවිධ ස්ථානවල කුළී පදනම යටතේ ලබාගත් ගොඩනැගිලිවල මණ්ඩලයේ කටයුතු පවත්වාගෙන ගොස් තිබේ. දින වකවානු නිශ්චිත වශයෙන් සඳහන් කළ නොහැකි වුවත් බම්බලපිටිය ඩේවිඩ්සන් පාරේ ගොඩනැගිල්ලක, බෞද්ධාලෝක මාවතේ ගොඩනැගිල්ලක, ගල්කිස්ස ප්‍රදේශයේ ගොඩනැගිල්ලක සහ මාලිගාවත්ත ප්‍රදේශයේ තාවකාලික ගොඩනැගිල්ලක ආයතනයේ කටයුතු පවත්වාගෙන ගොස් තිබේ. පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ආරම්භ කළ පළමු වසර කිහිපය තුළ සිටම මණ්ඩලය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ස්ථිර භූමි භාගයක් වෙන්කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කර තිබෙන අතර, එවකට කොළඹ දිසාපතිවරයා විසින් දීර්ඝ කාලීන බදු පදනම යටතේ කොළඹ 07 නිදහස් මාවතට මුහුණලා ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවට යාබදව මනරම් භූමිභාගයක් ලබාගැනීමට හැකිවීම මණ්ඩලය ලද විශිෂ්ට ජයග්‍රහණයකි.

ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමට අදාළ මූලික සැලසුම් 1973 වසරේ දී ම ආරම්භ කළ අතර, යුනෙස්කෝ සංවිධානයේ සහාය ඇතිව ගොඩනැගිල්ල සැලසුම් කිරීම සඳහා සුදුසු උපදේශකවරයෙකුගේ සහාය ලබා ගැනීමට හැකිවිය. ඒ අනුව මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ බාත් විශ්වවිද්‍යාලයේ වාස්තු විද්‍යා මහාචාර්ය මයිල් බ්‍රෝන් මහතා 1974 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේ ය. ශ්‍රී ලංකාවේ ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුවේ ද සහාය ඇතිව නිමකරන ලද ගොඩනැගිලි සැලැස්ම 1975 වසරේ දී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබේ. ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල සැලසුම් කිරීමේ දී මහාචාර්ය මයිකල්

බ්‍රෝන් මහතා විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල සංචාරය කොට මෙරට දේශීය ගෘහ නිර්මාණ සැලසුම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන ලද අතර, මහනුවර දළදා මාලිගය, කොළඹ නිදහස් මන්දිරය හා කුරුණෑගල පාදෙනිය රජමහා විහාරය ඔහුගේ සිත් ගත් ගොඩනැගිලි වේ. දීර්ඝ අධ්‍යයනයකින් අනතුරුව සැලසුම්කරන ලද ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිලි නිර්මාණයේ පූර්ණ ගෞරවය මහාචාර්ය මයිකල් බ්‍රෝන් මහතාට හිමිවන බව සඳහන් කළ යුතුය (අමරසිරි, 2012). බිම් මහලද සහිතව මහල් පහකින් සමන්විත ගොඩනැගිලි සැලසුමට අනුව පාඨකයින් 325 කට අසුන් ගැනීමට හා දස ලක්ෂයකට ආසන්න පොත් ප්‍රමාණයක් ස්ථානගත කිරීමට හැකියාව පවතී. ඉදිකිරීමේ කටයුතු 1976 වසරේ සිට ආරම්භ කළ ද විවිධ හේතූන් මත ඉදිකිරීමේ කටයුතු නිම කිරීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගත වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය සඳහා නිල ලාංඡනය හඳුන්වා දීම

පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ආරම්භ කිරීමත් සමගම ඒ සඳහා අවශ්‍ය නිල ලාංඡනයක් හඳුන්වාදීම සඳහා 1972 වසරේ සිට විවිධ සාකච්ඡා වට ගණනාවක් පැවැත්විණ. ඒ අනුව විවෘත තරඟයක් මගින් සුදුසු ලාංඡනයක් හඳුන්වාදිය යුතුය යන්න අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ තීරණය විය. ඒ අනුව ඉදිරිපත් වූ නිර්මාණ අතරින් ගිරාගම සෞන්දර්ය විද්‍යාලයේ කපිකාචාර්යවරයෙකු ව සිටි ඇල්බට් විජේසේකර මහතා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්මාණය මණ්ඩලයේ නිල ලාංඡනය ලෙස පිළිගෙන 1973 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ සිට භාවිතයට ගෙන තිබේ.

ආරම්භක ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම

මණ්ඩලය ආරම්භ කිරීමත් සමග ම එහි කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා අත්දකීම් සහිත ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් අනුයුක්ත කරගැනීමට පියවර ගෙන තිබේ. පළමුවෙන් බඳවාගත් අධ්‍යක්ෂවරයා හැරුණු විට ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් ලෙස 1972 පෙබරවාරි මාසයේ දී කේ. එල්. පණ්ඩිතරත්න මහත්මිය බඳවා ගන්නා ලදී. මණ්ඩලයේ සේවයට පැමිණීමට පූර්වයෙන් පණ්ඩිතරත්න මහත්මිය පොල්ගොල්ල සමූපකාර විද්‍යාලයේ පුස්තකාලයාධිපතිවරිය වශයෙන් සේවය කර තිබේ. එම වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී දෙවන සහකාර අධ්‍යක්ෂ තනතුර සඳහා කොළඹ මහජන පුස්තකාලයේ නියෝජ්‍ය පුස්තකාලයාධිපති ලෙස සේවය කළ එස්. එම්. කමල්දීන් මහතා පත්විය.

වසර පහකට ආසන්න කාලයක් මණ්ඩලයේ ප්‍රථම අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ කේ. ඩී. සෝමදාස මහතා බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාලයේ තනතුරක් භාරගැනීම සඳහා 1975 දෙසැම්බර් මස 30 දින සේවයෙන් ඉවත් වී තිබේ. මෙම තනතුරේ පුරප්පාඩුවත් සමග මණ්ඩලයේ දෙවන අධ්‍යක්ෂවරයා ලෙස එවකට කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ අංශ ප්‍රධාන ලෙස සේවය කළ එන්. අමරසිංහ මහතා 1976.09.01 දින සිට පත් විය. එන්. අමරසිංහ මහතා ග්‍රන්ථනාමාවලිකරණයේ මෙන් ම පුස්තකාල විද්‍යා

ඉගෙනුම් ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයෙකු වන අතර, ඔහුගේ පළමු වෘත්තීය ජීවිතය රාජ්‍ය ලේඛනාගාර සේවයෙන් ආරම්භ කරන ලදී. රාජ්‍ය ලේඛනාගාරය මගින් ජාතික ග්‍රන්ථනාමාවලිය සංස්කරණය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම එහි පළමු සංස්කාරකවරයා වශයෙන් 1962 වසරේ එහි සේවයට එක් වී තිබේ. අමරසිංහ මහතා බ්‍රිතාන්‍යයේ ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයෙන් පුස්තකාල විද්‍යාව පිළිබඳව පශ්චාද් උපාධිය ලබාගත් අතර, පසුව කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ ආරම්භක අංශ ප්‍රධාන වශයෙන් කටයුතු කර තිබේ. මණ්ඩලයේ වසර 12 ක සේවා කාලය තුළ (1976 - 1988) ආයතනයට ශක්තිමත් පදනමක් එක් කිරීම සඳහා සුවිශාල දායකත්වයක් ලබා දී තිබේ.

පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ තුන්වන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය 1976 මැයි මාසයේ දී පත් කළ අතර, එම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමඟ එහි නව සභාපතිවරයා වශයෙන් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ යූ. ඩී. අයි. සිරිසේන මහතා පත්විය.

පුස්තකාලයාධිපතිවරු පුහුණු කිරීම ආරම්භ කිරීම

පුස්තකාලයාධිපතිවරු පුහුණු කිරීම පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ එක් ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් වූ අතර, ඒ සඳහා ම අධ්‍යාපන හා පුහුණු අංශය නමින් අංශයක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම අංශය 1977 ජූලි මස 01 දින සිට සහකාර අධ්‍යක්ෂවරයෙකු ලෙස පත් වූ එම්. එස්. යූ. අමරසිරි මහතා යටතට පත්කර තිබේ. මහජන හා පාසල් පුස්තකාලයාධිපතිවරු පුහුණු කිරීමේ කටයුතු මේ කාලයේ දී තව දුරටත් පුළුල් කළ අතර, සිංහල හා දෙමළ මාධ්‍යයෙන් පාඨමාලා ගණනාවක් රටපුරා පවත්වා තිබේ.

1977 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් පසු 1977 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී පත් කරන ලද සිව්වන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය යටතේ වෘත්තීයයෙන් නීතීඥයෙකු වූ එම්. ඒ. ගුණතිලක මහතා මණ්ඩලයේ සිව්වන සභාපතිවරයා වශයෙන් පත් වූ අතර ගුණතිලක මහතාගේ සේවා කාලය 1979 ජනවාරි 04 දිනෙන් අවසන් විය. පසුව මණ්ඩලයේ පස්වන සභාපතිවරයා ලෙස එච්. පී. සිරිවර්ධන මහතා 1979 මැයි මස 05 දින සිට පත් විය.

දිස්ත්‍රික් මධ්‍ය පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන

1981 වසරේ ආරම්භ කළ දිස්ත්‍රික් මධ්‍ය පුස්තකාල ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වූයේ මෙරට මහජන පුස්තකාල සේවාව දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සංවිධානය කිරීමය. මෙරට මහජන පුස්තකාල, පිරිවෙන් හා පාසල් පුස්තකාල හුදෙකලා ආයතන බවට පත්ව තිබීමත් එම තත්වය පුස්තකාල සේවාවේ ප්‍රගමනයට බාධාවක් බව පිළිගෙන තිබුණි. මෙම ගැටළුවට විසඳුමක් වශයෙන් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම මධ්‍ය පුස්තකාලයක් (Central Library) හඳුනාගෙන එය සංවර්ධනය කර එම මධ්‍ය පුස්තකාලය වෙත සෙසු පුස්තකාල සම්බන්ධ කිරීම මෙම වැඩපිළිවෙළේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය විය. කෙසේ වුව ද පසුකාලීනව ඇති වූ විවිධ පරිපාලන දුර්වලතා හේතුවෙන් මෙම වැඩසටහනේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ළඟාකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ.

පොත් ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම

ලේඛනකරණයේ නියැලෙන ශ්‍රී ලාංකික ලේඛක ලේඛිකාවන්ට තමන් විසින් රචිත කෘති මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා අනුග්‍රහය ලබාදීමේ අරමුණෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී. 1984 වසරේ ආරම්භ කරන ලද මෙම ව්‍යාපෘතිය වර්තමානය දක්වා ක්‍රියාත්මක වන අතර, මෙරට ලේඛකයන් දහස් සංඛ්‍යාත පිරිසකට මේ යටතේ අනුග්‍රහය ලබා දීමට හැකි වී තිබේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ අනුග්‍රහය යටතේ ග්‍රන්ථකරණයේ නියැලුණු බොහෝ ආධුනික ලේඛකයන් ප්‍රවීණ ලේඛකයන් බවට පත් වීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය පිටිවහලක් වී තිබේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රමුඛ අරමුණු අතර, ගුණාත්මක බවින් යුත් දේශීය ග්‍රන්ථ සුලභ කිරීම, ග්‍රන්ථ කර්තෘවරුන් සහ පරිවර්තකයින් දිරිමත් කිරීම, ප්‍රකාශනවල නිෂ්පාදන ප්‍රමිතිය හා ගුණාත්මක භාවය උසස් මට්ටමකට රැගෙන ඒම, ප්‍රකාශනවල මිල සාධාරණ මට්ටමක පවත්වා ගැනීම, පොත් කියවීමේ ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා පොතපත සුලභ කිරීම මෙන් ම පොදුවේ මෙරට ජාතික පුස්තකාල සේවාව පුළුල් කිරීම මණ්ඩලයේ අපේක්ෂාව විය. දේශීය ලේඛක ප්‍රජාව උදෙසා රාජ්‍ය ආයතනයක් වශයෙන් පවත්වාගෙන යන පුළුල් ව්‍යාපෘතියක් ලෙස සැලකිය හැකි මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් සෘජු ලෙස මෙරට ලේඛකයන්ටත් පොදුවේ ප්‍රකාශන කර්මාන්තයේ නියැලෙන පිරිස් වෙතටත් මහත් අස්වැසිල්ලක් වූ බව සඳහන් කළ යුතුය. ගෙවුණු වසර 36 ක කාල පරිච්ඡේදය තුළ විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ පුළුල් වෙමින් මෙම ව්‍යාපෘතිය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක වේ.

පුස්තකාල විද්‍යා තැපැල් මාර්ගික පාඨමාලාව

ශ්‍රී ලංකාවේ දුෂ්කර හා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සේවය කරනු ලබන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට හා කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින්ට තම වෘත්තීය සුදුසුකම් සපුරාගැනීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණෙන් මෙම පාඨමාලාව ආරම්භ කර තිබේ. 1983 වසරේ ආරම්භ කළ මෙම පාඨමාලාව මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ පළාත්වල සේවය කරන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට කොළඹ නගරයට නොපැමිණ තම ප්‍රදේශවල සිට ම පුස්තකාල විද්‍යා පාඨමාලාව හැදෑරීමට අවස්ථාව සැලසුනි. කෙසේ වුව ද ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන පුස්තකාල විද්‍යා ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාව ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් කිහිපයක් ආවරණය වන පරිදි සංවිධානය කිරීමක් හේතුවෙන් මණ්ඩලය මගින් ක්‍රියාත්මක කළ තැපැල් මාර්ගික පාඨමාලාව නවතා දැමීමට කටයුතු කර තිබේ.

ආසියා හා සාගර කලාපීය රටවල ජාතික පුස්තකාල අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සමුළුව - CDNLAO

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ අනුග්‍රහයෙන් ආසියා හා සාගර කලාපීය රටවල ජාතික පුස්තකාල අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ තෙවන සමුළුව 1985.11.18 දින සිට 23 දින දක්වා කොළඹ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ දී පවත්වන ලදී. මෙම සමුළුව සඳහා කලාපීය රටවල් නියෝජනය

කරමින් ජාතික පුස්තකාල අධ්‍යක්ෂවරු 29 දෙනෙක් සහභාගී වූ අතර, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය, රුසියාව යන රටවල නියෝජිතයන්ට අමතරව, අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය, යුනෙස්කෝ සංවිධානය හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ නියෝජිතයින් ද සමුළුවට සහභාගී වී තිබේ. 1967 වසරේ කොළඹ දී පැවැත් වූ යුනෙස්කෝ පුස්තකාල සමුළුවට පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැත් වූ ප්‍රමුඛතම අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සමුළුව මෙය වේ. මෙම සමුළුවේ ප්‍රධාන ආරාධිත අමුත්තා වශයෙන් එවකට ශ්‍රී ලංකා අග්‍රාමාත්‍ය රණසිංහ ප්‍රේමදාස මහතා සහභාගී වී තිබේ. සමුළුව සාර්ථක කරගැනීම සඳහා මණ්ඩලයේ හිටපු අධ්‍යක්ෂ එන්. අමරසිංහ මහතා ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටුකර තිබෙන බව සඳහන් කළ යුතුය (Amarasiri, 2015).

අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංක ක්‍රමය (ISBN) හඳුන්වා දීම

1960 දශකය අවසාන භාගය වන විට බටහිර රටවල් ආශ්‍රිතව එම රටවල ප්‍රකාශයට පත්වන පොත්පත් වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුනාගැනීම සඳහා ප්‍රමිතිගත අංක ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීමට පියවර ගෙන තිබේ. 1970 දශකය ආරම්භ වන විට මෙම අංක ක්‍රමය වඩා ප්‍රචලිත වූ අතර, මෙම අංකය International Standard Book Number (ISBN) ලෙස හඳුන්වා දෙන ලදී. ක්‍රමයෙන් මෙම අංක ක්‍රමය ලොව පුරා ජනප්‍රිය වූ අතර, එම අංක නිකුත් කිරීමේ ජාතික ආයතන ලෙස බොහෝ රටවල ජාතික පුස්තකාල නම් කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා මෙම අංක ක්‍රමය 1986 වසරේ හඳුන්වා දුන් අතර, මෙරට ජාතික ආයතනය ලෙස ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය කටයුතු කර තිබේ. මෙම අංක ක්‍රමය මෙරට හඳුන්වාදීම මෙරට පොත් ප්‍රකාශන ක්ෂේත්‍රයේ අභිවෘද්ධියට මහත් පිටිවහලක් වූ අතර, ISBN අංක ක්‍රමය මෙරටට හඳුන්වාදීමේ දී මණ්ඩලයේ හිටපු නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂිකා ජානකී ප්‍රනාන්දු මෙනවියගේ මැදිහත්වීම හා කැපවීම අගය කළ යුතු වේ.

ජන සාහිත්‍ය එකතුව ගොඩනැගීම

ජාතික පුස්තකාල එකතුව ගොඩනැගීමේ දී මෙරට සංස්කෘතික අනන්‍යතාව සුරැකීම සඳහා විශේෂ පරිශ්‍රමයක් දරා ඇති බව පැහැදිලි වේ. මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වන ප්‍රකාශන අත්පත්කර ගැනීමට අමතරව දේශීය ජන විඥානය තුළ පවතින තොරතුරු ඒකරාශී කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. ඒවා අතර ජන කතා, ජන කවි, දේශීය දැනුමට අදාළව මුඛ පරම්පරාගතව පැවත එන දැනුම ආදී ජන සාහිත්‍යයට සම්බන්ධ තොරතුරු ලේඛනගත කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙළ යොදා තිබේ. මෙම අවධියේ මෙරට විසූ ප්‍රකට ජනසාහිත්‍ය හා ජනශ්‍රැති පිළිබඳ විශේෂඥයකු වූ අභාවප්‍රාප්ත පීටර් විජේසිංහ මහතාගේ දායකත්වය යටතේ ජන සාහිත්‍යයට අදාළ තොරතුරු සම්භාරයක් ඒකරාශී කර ගැනීමට හැකි වූ අතර, මේ සියල්ලම එතුමාගේ අත් අකුරින් රචනා කොට වෙළුම් 67 ක් වශයෙන් සකස්කර තිබේ. මීට අමතරව මාතලේ ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව ලබාගත් ජන ගී ඇතුළත් කැසට් පට එකතුවක් ද ජාතික පුස්තකාල එකතුවට එක් කර තිබේ. පසුකාලීනව මෙම එකතුව පාඨක පරිහරණය පහසුකිරීම සඳහා ඩිජිටල් පිටපත් ලෙස ජාතික ඩිජිටල් පුස්තකාලයට එක්කර තිබේ.

ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය සහ නව සභාපතිවරු

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ කාර්ය භාරය ක්‍රමයෙන් පුළුල් වීමත්, විවිධ ව්‍යාපෘති සහ සේවාවන් රාශියක් ආරම්භ වීමත් සමඟ ම කතින්ද්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයට අමතරව ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලයේ තනතුරු කිහිපයක් ද මෙම දශකය තුළ ස්ථාපිත වී තිබේ. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත් කිරීමත් සමඟ ම සභාපතිවරු කිහිප දෙනෙක් ද වරින්වර මණ්ඩලයේ සේවය සඳහා එක් වී තිබේ. පස්වන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය පත් වීමත් සමඟ ම 1981 වසරේ දී මණ්ඩලයේ 06 වන සභාපතිවරයා ලෙස මෙරට විසූ කීර්තිමත් සිවිල් සේවා නිලධාරියෙකු වූ එම්. ජේ. පෙරේරා මහතා පත් වූ අතර, එතුමා 1981 පෙබරවාරි මස 06 දින සිට 1981 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කර තිබේ. මණ්ඩලයේ සේවයෙන් සමුගත් එම්. ජේ. පෙරේරා මහතා එවකට මෙරට අභිනවයෙන් ආරම්භ කළ ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාවේ ආරම්භක සභාපතිවරයා වශයෙන් පත්වීම ලැබීය. එම්. ජේ. පෙරේරා මහතා ඉවත්ව යාමෙන් පසු පුරප්පාඩු වූ සභාපති තනතුර සඳහා මෙරට කීර්තිමත් විදුහල්පතිවරයෙකු ලෙස ජනාදරයට පත් සුගුණදාස අතුකෝරල මහතා පත් වූ අතර, එතුමා 1982 පෙබරවාරි මස 01 දින සිට 1988 වසර තෙක් සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කර තිබේ. මෙරට ලේඛක ප්‍රජාව වෙත අනුග්‍රහය දැක්වීමේ අරමුණෙන් මණ්ඩලය මඟින් ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය එතුමාගේ සංකල්පයක් මත ක්‍රියාත්මක වූ මණ්ඩලයේ ඉතා විශිෂ්ට ව්‍යාපෘතියක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. සුගුණදාස අතුකෝරල මහතාගෙන් පසු මණ්ඩලයේ අටවන (08) සභාපතිවරයා ලෙස අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ එම්. බී. සී. සිල්වා මහතා ඉතා කෙටි කාලයක් සඳහා පත් වී තිබේ. පසුව මණ්ඩලයේ අටවන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය පත්කිරීමත් සමඟ ම සභාපති ලෙස කොළඹ මහජන පුස්තකාලයේ හිටපු ප්‍රධාන පුස්තකාලයාධිපති ඊශ්වරී කොරයා මහත්මිය 1989 අප්‍රේල් මස සිට පත් වී තිබේ. මෙම කාලයේ දී ම මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩුවක් ව පැවති අධ්‍යක්ෂ තනතුරේ වැඩ බැලීම සඳහා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ වරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ එම්. එස්. යූ. අමරසිරි මහතා පත්කර තිබේ.

තුන්වන දශකය (1990 - 2000)

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ තුන්වන දශකය ආයතනයේ කැපී පෙනෙන සංධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළ දශකයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. පසුගිය වසර 20 ක කාලය තුළ අපේක්ෂා දල්වා සිටි ස්ථීර ගොඩනැගිල්ලක සිහිනය සැබෑ කරන්නට මෙම දශකය ආරම්භයේ දී ම හැකිවීම විශේෂ භාග්‍යයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය විවෘත කිරීම.

කොළඹ 07, නිදහස් මාවතට අභිමුඛව ස්ථාපිත නව ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර 1988 වසරේ දී මණ්ඩලය

වෙන භාර දුන්න ද ජාතික පුස්තකාලයට අවශ්‍ය ලී බඩු උපකරණ ලබාගැනීම, ජාතික පුස්තකාලය විද්‍යානුකූලව සංවිධානය කිරීම, අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අනුමත කරවා ගැනීම හා බඳවා ගැනීම හා උත්සවාකාරයෙන් විවෘත කිරීම වැනි කාර්යයන් රැසක් සම්පූර්ණ කිරීම විශාල අභියෝගයක් විය. මෙම අවශ්‍යතා ක්‍රමානුකූලව සපුරා ගැනීමෙන් පසු 1990 අප්‍රේල් මස 27 දින එවකට ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති රණසිංහ ප්‍රේමදාස මැතිතුමා අතින් උත්සවශ්‍රීයෙන් විවෘත කරන ලදී. මෙම අවස්ථාවට එවකට අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයාට සිටි ලලිත් ඇතුළත්වූදලී මැතිතුමා, අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍ය සුනේත්‍රා රණසිංහ මැතිනිය, විදේශීය තානාපතිවරු, විදේශ රටවල ජාතික පුස්තකාල නියෝජිතවරු, පුස්තකාලයාධිපතිවරු, ලේඛකයින් ඇතුළු සම්භාවනීය අමුත්තන් රැසක් සහභාගී වී තිබේ. මෙම උළෙලට සමගාමීව නිකුත් කරන ලද විශේෂ සමරු කලාපයක සටහනක් තබමින් ජනාධිපති රණසිංහ ප්‍රේමදාස මැතිතුමා සඳහන් කර ඇත්තේ 'අපේ ජාතික පුස්තකාලය අප සැමගේ ජීවිත ආලෝකවත් කරන මහා ආලෝකයක් වේවා!' යන්නයි.

පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ක්‍රමය ආරම්භ කිරීම

1987 වසරේ සම්මත වූ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනය යටතේ මෙරට පළාත් 09 ආශ්‍රිතව පළාත් සභා නමින් වෙන් වෙන් පරිපාලන ඒකක පිහිටුවීම ආරම්භ වූ අතර, හඳුනාගත් බලය බෙදීමේ ක්‍රමවේදයක් යටතේ මධ්‍යම ආණ්ඩුවට අතිරේකව පළාත් ආශ්‍රිතව පරිපාලන ව්‍යුහයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු විය. ඒ අනුව මධ්‍යම රජයට අතිරේකව පළාත් මට්ටමෙන් ආයතන රටාවක් ස්ථාපිත වීම සිදු වූ අතර, පුස්තකාල සේවාව ද ඒ ඒ පළාත් සභා යටතේ සංවර්ධනය විය යුතු යන්න විවිධ මට්ටමෙන් සාකච්ඡාවලට භාජනය විය. පළාත් සභා පුස්තකාල සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙල කරන ලද්දේ මෙම තත්වයන්ට මුහුණ දීමේ ප්‍රයත්නයක් වශයෙනි. එම සැලැස්මේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

- i. සෑම පළාත් සභාවක්ම සම්බන්ධ කර පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳ මධ්‍යම අධිකාරියක් පිහිටුවීම. මෙය ප්‍රාදේශීය පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයක් හෝ වෙනත් නමකින් පිහිටුවීම.
- ii. සෑම පළාත් සභා බල ප්‍රදේශයක ම ප්‍රධාන පුස්තකාලයක් පිහිටුවීම. මෙම මධ්‍ය පුස්තකාලය විසින් ජාතික මට්ටමෙන් ජාතික පුස්තකාලය ඉටුකරන කටයුතු ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඉටු කිරීම.
- iii. සෑම පළාතක් ම දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයකින් සමන්විත වන අතර, ඒ සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම දිස්ත්‍රික් මධ්‍ය පුස්තකාලයක් පිහිටුවීම. මෙම දිස්ත්‍රික් මධ්‍ය පුස්තකාලය අදාළ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන පුස්තකාලය ලෙස කටයුතු කිරීම.
- iv. පළාත් මට්ටමින් පුස්තකාල ව්‍යවස්ථා (ප්‍රඥප්ති) සම්පාදනය කිරීම.
- v. ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් පවත්නා පුස්තකාල දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුස්තකාලවලටත්, දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල පළාත් මධ්‍ය පුස්තකාලයටත් සම්බන්ධ කිරීම.
- vi. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය, පළාත් සභා පුස්තකාල අධිකාරිය හා ප්‍රාදේශීය මධ්‍ය පුස්තකාලය වෙත පළාත් පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදෙන ආයතනය බවට පත්වීම (අමරසිරි, 1988).

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් සභා ක්‍රමය ස්ථාපිත කොට ගත වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ උගව, මධ්‍යම, උතුරුමැද සහ සබරගමුව යන පළාත් සභා හතර ආශ්‍රිතව පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ආරම්භ කර තිබේ. මෙම මණ්ඩල අතුරෙන් උතුරු මැද පළාත හැර සෙසු පළාත් තුනෙහි ස්ථාපිත පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ආශ්‍රිත මධ්‍ය පුස්තකාල ආරම්භ කර තිබේ. දැනට ආරම්භ කර තිබෙන පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ආශ්‍රිත හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන දුර්වලතා වන්නේ ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලයක් පත්කර ගැනීමට පළාත් අධිකාරීන් නිසි උනන්දුවක් නොදක්වීමත්, පළාත් පුස්තකාල සේවාව පිළිබඳව පළාත් සභා අධිකාරීන් සතුව පවත්නා අනවබෝධය මෙන්ම එහි කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන නොලැබී යාම විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකිය.

පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සඳහා ප්‍රඥප්ති සකස් කිරීමේ කාර්යයේ සිට ආයතන පිහිටුවීම දක්වා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය කැපවීමෙන් කටයුතු කළ අතර පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලවල ඉදිරි කටයුතුවලදීත් අවශ්‍ය උපදෙස් හා මගපෙන්වීම ලබාදීම වෙනුවෙන් කටයුතු කරනු ලැබේ.

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ එකතුව ස්ථාපිත කිරීම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම ඊට එක් වූ විශේෂ පොත් එකතුවක් ලෙස මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ පොත් එකතුව නම් කළ හැකිය. මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහතා ජීවත්ව සිටි කාලයේ දී එතුමා විසින් ඒකරාශී කොට පරිහරණය කරන ලද පොතපත සහ එතුමා සිය ජීවිත කාලය තුළ රචනා කරන ලද පොත් සියල්ල ම මුල් කෘති සමඟ ජාතික පුස්තකාලය වෙත පරිත්‍යාග කිරීමට මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ භාරකාර මණ්ඩලය කටයුතු කර තිබේ. මෙම පොත් එකතුව ජාතික පුස්තකාලයට පරිත්‍යාග කිරීමට එතුමා ජීවත් වූ නාවල නිවසේ තැන්පත් කර තිබූ ස්වරූපය නිරූපණය වන පරිදි ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ දෙවන මහලේ ඒ සඳහා වෙන් වූ ප්‍රදේශයක ස්ථානගත කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. පොත් පන්දහසකට වැඩි මෙම එකතුවට අමතරව එතුමා විසින් රචිත පොත් කිහිපයක අත් පිටපත්, යතුරු ලියනය, ලියන මේසය, පුටුව, මේස ලාම්පුව ආදී වෙනත් කෞතුක වැදගත්කමක් සහිත භාණ්ඩ රාශියක් ද මෙම පරිශ්‍රය තුළ තැන්පත්කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය නැරඹීමට පැමිණෙන පාසල් සිසුන්ට මෙන් ම පර්යේෂකයන්ට හා විදේශීය අමුත්තන්ට මෙම ස්ථානය අතිශයින් වැදගත් ස්ථානයක් වූ අතර, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයට විශේෂ ආලෝකයක් ගෙන දෙන ස්ථානයක් වශයෙන් ද හැඳින්විය හැකිය.

පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පුස්තකාල පද්ධතිය නගා සිටුවීමේ අරමුණෙන් ලෝක බැංකු ආධාර යටතේ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ මූලිකත්වයෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කළ අතර, මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ද විශේෂ කාර්යභාරයක් ඉටුකරන

National Library and Documentation Services Board

ලදී. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ව්‍යාපෘතිය - 2 යටතේ පාසල් පුස්තකාල සංරචකය (General Education Project - 2, School Library Component) නමින් හැඳින් වූ මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් දිවයිනේ තෝරාගත් පාසල් පුස්තකාල භාරදහසක් සංවර්ධනය කිරීම ඉලක්කය වූ අතර, මින් පාසල් දෙදහසක අලුතෙන් පාසල් පුස්තකාල ආරම්භ කිරීමටත්, සෙසු පාසල් දෙදහස තුළ පවතින පුස්තකාල නවීකරණය කිරීමටත් කටයුතු කරන ලදී. මෙම පාසල් පුස්තකාල 4000 සඳහා 1999 වසරේ දී උපාධිධාරීන් 4000 ක් බඳවා ගැනීමට රජය පියවර ගත් අතර, කෙටි කාලීන පුහුණුවකින් පසු ගුරු පුස්තකාලයාධිපතිවරු (Teacher Librarians) ලෙස පාසල්වලට අනුයුක්ත කරන ලදී. අලුතෙන් බඳවාගත් ගුරු පුස්තකාලයාධිපතිවරු පුහුණු කිරීමේ කටයුතු සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විශාල දායකත්වයක් ලබා දී තිබේ. මෙම ලෝක බැංකු ව්‍යාපෘතිය යටතේ නව පත්වීම් ලබාදීමට අමතරව නිලධාරීන් රැසකට විදේශ රටවල පුහුණුවීම් හා පශ්චාද් උපාධි පාඨමාලා හැදෑරීමේ වරම් ද හිමි විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගුරු පුස්තකාලයාධිපතිවරු ඇතුළු පාසල් පුස්තකාල කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම සඳහා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයට අනුබද්ධිතව ජාතික පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා ආයතනය (National Institute of Library and Information Sciences - NILIS) පිහිටුවන ලදී. ලෝක බැංකු ව්‍යාපෘතියේ කාල සීමාව අවසාන වීමත් සමඟ ම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන්ගේ පැවති උදාසීන ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අසාර්ථකත්වයට පත්විය. නිසි සේවා ව්‍යවස්ථාවක් සම්පාදනය නොවීම මත පාසල් පුස්තකාල වෙත අනුයුක්ත කළ ගුරු පුස්තකාලයාධිපතිවරු සියල්ල ම පාහේ ක්‍රමිකව ගුරු සේවයට එක් වූ අතර, පාසල් පුස්තකාල පද්ධතිය ද ක්‍රමිකව දුර්වල මට්ටමකට ඇද වැටිණි. දීර්ඝ කාලීන ණය පදනමක් මත ලෝක බැංකුවෙන් ලබාගත් මුදලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ළඟා කර ගැනීමට අපොහොසත් වූ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය පෙන්වා දිය හැකිය.

ISSN, ISMN අංක ක්‍රම හඳුන්වා දීම

අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති මාලික අංක ක්‍රමය International Standard Serial Number (ISSN) යනුවෙන් හඳුන්වන මෙම අංක ක්‍රමය රටක් තුළ ප්‍රකාශයට පත්වන වාරික ප්‍රකාශන වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුනාගැනීම සඳහා භාවිත අංක ක්‍රමයකි. මෙම අංක ක්‍රමය 1993 වර්ෂයේ දී මෙරටට හඳුන්වා දෙන ලදී. පසුව 1997 වසරේ දී අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති සංගීත අංක ක්‍රමය International Standard Music Number (ISMN) හඳුන්වා දුන් අතර, ඒ මගින් සංගීත ප්‍රස්ථාර සහිත මුද්‍රිත සංගීත කෘති හඳුනාගැනීම සඳහා අංක නිකුත් කිරීම ද මණ්ඩලය මගින් ආරම්භ කරන ලදී.

සම්භාව්‍ය කෘති සංස්කරණය කිරීම

මුද්‍රණයේ නොමැති සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘති සංස්කරණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මෙම දශකයේ ආරම්භ කළ විශේෂ වැදගත්කමකින් යුත් ව්‍යාපෘතියක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය. මේ යටතේ පසුගිය වසර ගණනාව තුළ එවැනි

උසස් සංස්කරණ කිහිපයක් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. එම කෘති අතර, ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයන අංශයේ හිටපු මහාචාර්ය ආනන්ද කුලසූරිය මහතා ප්‍රමුඛ විද්වත් මණ්ඩලයක් යටතේ සංස්කරණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කළ වෙළුම් පහකින් (05) යුත් පන්සිය පනස් ජාතික පොත, මහාචාර්ය ඒ. ඩී. සුරවීර මහතාගේ සංස්කරණයෙන් ප්‍රකාශිත පූජාවලිය, ආචාර්ය ගුණපාල සේනාධීර මහතා ප්‍රමුඛ සංස්කාරක මණ්ඩලයක් මගින් මහාවංශය හා පසුකාලීනව කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්ය රෝහිණී පරණවිතාන මහත්මිය ප්‍රමුඛ විද්වත් මණ්ඩලයක මූලිකත්වයෙන් සංස්කරණය වූ බුන්සරණ ග්‍රන්ථය මෙහි දී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ හැකිය. මෙම කෘති සංස්කරණයෙන් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගත වුව ද මණ්ඩලය මගින් මෙරට සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයේ උන්නතිය උදෙසා දැරූ ප්‍රශස්ත වැයමක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය.

තනතුරුවල වෙනස්වීම්

1994 වසරේ නව රජය බලයට පත්වීමත් සමඟ ම නව සභාපතිවරයෙකු සමඟ නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් ද පත් වූ අතර, නව සභාපතිවරයා ලෙස ප්‍රකාශන ක්ෂේත්‍රයේ කීර්තිමත් නාමයක් දිනා සිටි හෙන්රි සමරනායක මහතා පත්විය. වෘත්තියෙන් නීතිඥවරයෙකු වූ සමරනායක මහතා මණ්ඩලයේ සභාපතිධුරාවලියේ දසවන (10) සභාපතිවරයා වේ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම කනිෂ්ඨ හා ජ්‍යෙෂ්ඨ තනතුරු සඳහා සැලකිය යුතු නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවක් බඳවාගනු ලැබුව ද ඉන් ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් රැසක් ඉතා කෙටි කාල සීමාවක් තුළ මණ්ඩලයේ සේවයෙන් ඉවත්ව ගොස් තිබේ. 1990 වසරට පසු විශ්වවිද්‍යාල තනතුරුවල වැටුප් මට්ටම් සාපේක්ෂව ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර, මණ්ඩලයේ වැටුප් පරිමාණ ඒ හා සම තත්වයට පත් කිරීමක් දක්නට නොලැබිණ. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පුහුණු හා පශ්චාද් උපාධි සුදුසුකම් ලත් මණ්ඩලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් රැසක් විශ්වවිද්‍යාල සේවය සඳහා එක් වී තිබේ. මෙම තත්වය මත ආයතනයේ කටයුතු සඳහා පුහුණු හා අත්දැකීම් ලත් ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ හිඟයක් ඇතිවීම වළක්වාලිය නොහැකි තත්වයක් වූ අතර, මෙම ගැටලුව මණ්ඩලය දීර්ඝකාලීනව මුහුණ දෙන ගැටලුවක් බවට පත්ව තිබේ.

ආලේඛ්‍ය සිතුවම් එකතුව ගොඩනැගීම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම එහි ජාතික එකතුව ගොඩනැගීමට සමගාමීව මෙරට සුප්‍රසිද්ධ ලේඛකයන්ගේ සහ විද්වතුන්ගේ ආලේඛ්‍ය සිතුවම් එකතුව ගොඩනැගීම ද ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වූයේ දැනට ජීවතුන් අතර නොමැති මෙම විද්වතුන් පිළිබඳ මතකය වර්තමාන පරපුර වෙත රැගෙන ඒමය. මේ යටතේ පූජ්‍ය හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමි, පූජ්‍ය වැලිවිටියේ සෝරත හිමි, පූජ්‍ය රත්මලානේ ධර්මාරාම හිමි, පූජ්‍ය කොටහේනේ පඤ්ඤාකිත්ති හිමි, පූජ්‍ය එස්. මහින්ද හිමි, එඩ්මන්ඩ් පීරිස් පියතුමා, අරුමුගලර් නාවලර් තුමා, ස්වාමි විපුලානන්ද තුමා, සිද්ධිලෙනිබේ

National Library and Documentation Services Board

මරික්කාර් කුමා, සර්. ඩී. බී. ජයතිලක, මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ, මහාචාර්ය ගුණපාල මලලසේකර, මුනිදාස කුමාරතුංග, වෛද්‍ය ආර්. එල්. ස්පිට්ල්, මහාචාර්ය එදිරිවීර සරත්චන්ද්‍ර, පියදාස සිරිසේන, ජී. බී. සේනානායක, ආනන්ද රාජකරුණා, ටී. ජී. ඩබ්. සිල්වා, ඩබ්ලිවු. ඒ. ද සිල්වා මෙන් ම ප්‍රකට පුස්තකාලයාධිපතිවරු අතර, එස්. සී. බ්ලොක්, ටී. ජී. පියදාස, මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. බී. දොරකුමුර, එන්. අමරසිංහ යන විද්වතුන්ගේ ආලේඛ්‍ය සිතුවම් නිර්මාණය කර ප්‍රදර්ශනය කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ.

ජාතික පුස්තකාල දේශන මාලාව

ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කිරීමෙන් පසු එහි කටයුතු වඩා පුළුල් පරාසයක් ඔස්සේ විහිදී යන පරිදි විවිධ වැඩසටහන් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන්වල එක් පියවරක් වශයෙන් ජාතික පුස්තකාල දේශන මාලාව (National Library Lecture Series) ආරම්භ කරන ලදී. මෙම මාසික දේශන මාලාවේ පළමු දේශනය 1990 වසරේ ජූනි මාසයේ ආරම්භ කළ අතර, ඒ මගින් පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ නව ප්‍රවණතා මෙන් ම කාලීන සිදුවීම් තේමා කර ගනිමින් දේශන සංවිධානය කරන ලදී. මෙම දේශන මාලාවට නව මුහුණුවරක් ලබාදීමේ අරමුණෙන් 2020 වසරේ අවසාන කාර්තුවේ සිට Meet an Expert නමින් දේශන මාලාව සංවිධානය කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ.

ජාතික සංරක්ෂණ වැඩසටහන

මණ්ඩලයේ සංරක්ෂණ අංශය වෙත පැවරී තිබෙන එක් ප්‍රධාන වගකීමක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල එකතුව සංරක්ෂණය කිරීමට සුදුසු වැඩපිළිවෙළ යෙදීමය. මේ සඳහා සහායක අංශ වශයෙන් පොත් බැඳුම්හලක් හා ලේඛන සංරක්ෂණ රසායනාගාරයක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. මණ්ඩලයේ සංරක්ෂණ අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ මූලිකත්වයෙන් ජාතික එකතුව සංරක්ෂණය කිරීමට අමතරව මෙරට සමස්ත පුස්තකාල පද්ධතියේ සංරක්ෂණ අවශ්‍යතා සඳහා උපදෙස් ලබාදීම හා අවශ්‍ය පුහුණුව ලබාදීම සිදු වේ. මෙම ජාතික වැඩසටහන යටතේ මහජන පුස්තකාල 126 ක් ආශ්‍රිතව සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවා තිබෙන අතර, ඒ මගින් ඒ ඒ පුස්තකාලවල සංරක්ෂණ කටයුතු සිදුකිරීමට අමතරව සෛස්‍ය ප්‍රාදේශීය පුස්තකාලවල සංරක්ෂණ අවශ්‍යතා සපුරාලීම ද සිදු වේ. මෙම සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමේ ජාතික වැඩසටහන 1992 වසරේ ආරම්භ කර තිබේ.

විවිධ ප්‍රලේඛන සේවා ආරම්භ කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ පළවන සියලුම ප්‍රකාශන පිළිබඳ නිවැරදි ග්‍රන්ථ විඥාපන පාලනයක් ඇතිකිරීමේ ජාතික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් කටයුතු කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයයි. මෙරට පළවන පොතපත පිළිබඳ තොරතුරු ඒකරාශී කරන ප්‍රධානතම ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍රය වන ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථනාමාවලිය පළකිරීම 1974 වසරේ ආරම්භ කළ අතර, වර්තමානය දක්වා මාසික ප්‍රකාශනයක් ලෙස අඛණ්ඩව පළ කිරීම සිදු වේ. මීට අමතරව මෙරට

මුද්‍රණ කර්මාන්තය ආරම්භ කළ 1737 වසරේ සිට 1962 වසර දක්වා මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වූ කෘති පිළිබඳ තොරතුරු ඒකරාශී කර 'පූර්වකාලීන ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය' පළ කිරීමේ කටයුතු 1991 වසරේ ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අනුව ගත වූ වසර 225 ක කාල පරිච්ඡේදය (1737 - 1962) ආවරණය වන පරිදි පළ වූ පොතපත පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඒකරාශීකර පූර්වකාලීන ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (Retrospective National Bibliography) සැකසීම අවසන් කිරීමට හැකි වී තිබේ. ඒ අනුව මෙරට මුද්‍රණ කර්මාන්තය ආරම්භ වූ කාල පරිච්ඡේදයේ සිට වර්තමානය දක්වා පළ වූ පොතපත පිළිබඳ තොරතුරුවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක පාලනයක් (Bibliographic Control) ඇති කිරීමට මණ්ඩලයට හැකි වී තිබේ.

මෙරට පළවන පොතපත පිළිබඳ තොරතුරුවලට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පුවත්පත්වල පළවන ලිපිවල තොරතුරු අඩංගු ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් ලිපි අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Newspaper Article Index) සම්පාදනය කිරීම 1993 වසරේ ආරම්භ කර තිබේ. ආරම්භක කාලයේ දී මුද්‍රිත ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් මෙම අනුක්‍රමණිකාව සම්පාදනය වූවත් පසු කාලීනව පරිගණක දත්ත පදනමක් වශයෙන් පවත්වාගෙන යාමට පියවර ගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ස්ථානවල පැවැත්වෙන සමුළු හා ඒවායෙහි තේමාවන් පිළිබඳ තොරතුරු ඒකරාශී කිරීමේ අරමුණෙන් ශ්‍රී ලංකා සමුළු අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Conference Index) මුද්‍රිත ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් සම්පාදනය කිරීම 1988 වසරේ ආරම්භ කළ අතර, ඒ මගින් 1976 වසරේ සිට 1995 වසර දක්වා මෙරට පළ වූ සමුළු පිළිබඳ තොරතුරු සංගෘහිත කර තිබේ.

සඟරාවල පළ කෙරෙන ලිපි පිළිබඳ තොරතුරු පහසුවෙන් හඳුනාගැනීමේ අරමුණෙන් 1998 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා වාර සඟරා ලිපි අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Periodical Article Index) සම්පාදනය කිරීම ආරම්භ කළ අතර, ඒ මගින් මෙරට සඟරාවල පළවන ලිපි පිළිබඳ තොරතුරු මෙන් ම විදේශ රටවල සඟරාවල ශ්‍රී ලාංකිකයන් විසින් පළ කරනු ලබන ලිපි හා ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විදේශ රටවල සඟරාවල පළවන ලිපි පිළිබඳ තොරතුරු මෙහි ඇතුළත් වේ. මෙය මුද්‍රිත ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් ත්‍රෛමාසිකව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සිදු වේ.

මෙරට විශ්වවිද්‍යාල, පශ්චාද් උපාධි අධ්‍යයන ආයතන මෙන් ම විවිධ පර්යේෂණ ආයතන මගින් සම්පාදනය කරනු ලබන පර්යේෂණ වාර්තා පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් පර්යේෂණ වාර්තා අනුක්‍රමණිකාව (Index to Research Reports in Sri Lanka) සම්පාදනය කිරීම 2005 වසරේ ආරම්භ කරන ලදී. මේ මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදුකෙරෙන විවිධ පර්යේෂණ පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කරන පාඨකයන් සඳහා බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයකි. සාධිකාරී ලේඛන සම්පාදනය කිරීම (Compilation of Authority List) ජාතික පුස්තකාලයක ප්‍රමුඛ වගකීමක් වන අතර, ඒ මගින් පුද්ගල නාම පිළිබඳව හා ග්‍රන්ථනාම පිළිබඳ ඒකමිතියක් (Uniformity) ඇති කිරීම මෙහි අරමුණ වේ.

මුද්‍රිත ප්‍රකාශන සඳහා සුවිකරණ දත්ත (Cataloguing in Publication Data - CIP) ලබාදීම විවිධ රටවල ජාතික පුස්තකාල මගින් සිදු කරන සේවාවකි. නිදසුනක් ලෙස බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාලය මගින් ඵරට ප්‍රකාශන සඳහා මෙම

තොරතුරු ලබා දෙන අතර, ඇමරිකානු කොන්ග්‍රස් පුස්තකාලය මගින් ද එරට ප්‍රකාශන සඳහා සුවිකරණ දත්ත ලබා දීම සිදු වේ. පොතක් සඳහා සුවිකරණ දත්ත ලබාදීමේ දී ග්‍රන්ථ නාමය, කර්තෘ නාමය, ප්‍රකාශක, ප්‍රකාශන ස්ථානය, මුද්‍රිත වර්ෂය, ISBN අංකය, වර්ග අංකය, විෂය ශීර්ෂ (Subject Headings) යනාදිය සුවි පත්‍රිකාවක ස්වරූපයෙන් ලබාදීම සිදු වේ. පොතක් මුද්‍රණයට පෙර ලබා ගන්නා මෙම තොරතුරු පොත මුද්‍රණයේ දී එහි ග්‍රන්ථ නාම පිටුවට පසු පිටුවේ මුද්‍රණය කිරීම සිදු වේ. මේ මගින් පොත පිළිබඳ තොරතුරු පහසුවෙන් හඳුනාගැනීමටත්, පොත් වර්ග කිරීමේ දී ඒකමිතියක් ඇති කිරීමටත් බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ. මෙම සේවාව මණ්ඩලය මගින් 1996 වසරේ ආරම්භ කර අධීක්ෂණයට පත්වනු ලබන සේවාවකි.

ඒකාබද්ධ සුවි සම්පාදනය (Union Catalogue -UCAT) ජාතික පුස්තකාලයක ප්‍රමුඛ වගකීමක් වන අතර, මෙම කාල වකවානුව තුළ (1996) මණ්ඩලය මගින් ආරම්භ කරන ලද එක් ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතියක් බව සඳහන් කළ යුතුය. ආරම්භයේ දී මෙරට ප්‍රධාන පුස්තකාල 83 ක සුවි ඒකාබද්ධ කරමින් මෙම ජාතික ඒකාබද්ධ සුවි (National Union Catalogue - NUC) ආරම්භ කර තිබේ. මේ මගින් මෙරට ප්‍රධාන පුස්තකාලවල සුවි එක් ස්ථානයක සිට පරීක්ෂා කර අවශ්‍ය තොරතුරු ගවේෂණය කිරීමට පහසුකම් සපයා තිබේ. කෙසේ වුව ද මෙරට ප්‍රධාන පුස්තකාල විසින් පරිගණක සුවි (Computer Catalogue) ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම මේ කෙරෙහි දැක් වූ උනන්දුව ක්‍රමයෙන් හීන වී යන බව පැහැදිලිය.

නව පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල පනත සම්මත කර ගැනීම

ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය 1970 අංක 17 දරන පනත මගින් ස්ථාපිත කළ අතර, මෙම පනතේ විවිධ දුර්වලතා පවතින බව මණ්ඩලය ආරම්භක කාලයේ සිට ම අවබෝධ වූ කරුණකි. මෙම පනත සංශෝධනය කිරීම සඳහා ගන්නා ලද පළමු උත්සාහය එවකට මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ එම්. ජේ. පෙරේරා මහතාගේ කාල පරිච්ඡේදයේ දී සිදු වූව ද එතුමාගේ කෙටි සේවා කාලය තුළ එම කාර්යය සම්පූර්ණ කරගැනීමට නොහැකි විය. පසු කාලීනව ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසු මේ සඳහා විශේෂ කමිටුවක් පත් කළ අතර, එම කමිටුවට එවකට මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා, අධ්‍යක්ෂවරයා සමඟ මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. දොරකුඹුර, එස්. එම්. කමල්දින මහතා සහ නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයකුගෙන් ද කමිටුව සමන්විත විය. පනත සංශෝධනය කිරීමේ දී එහි මූලික අවශ්‍යතා ලෙස පනතේ වගකීම්, කාර්යභාරය මෙන් ම බලතල කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරන ලදී. කෙසේ වුව ද පවතින පනතෙහි අවශ්‍ය සංශෝධන සිදු කිරීමේ දුෂ්කරතාව අවබෝධකරගත් කමිටුව, සංශෝධිත පනතක් වෙනුවට නව පනතක් සකස් කිරීම වඩා උචිත බව අවබෝධ කරගන්නා ලදී. පසුව 1991 වසරේ මෙම කමිටුව සඳහා ලොව පිළිගත් ප්‍රකට පුස්තකාල විශේෂඥයෙකු වන ස්ටීවන් පාකර් මහතාගේ ද උපදේශකත්වයෙන් පනතේ මූලික කෙටුම්පත සම්පාදනය කර තිබේ. ස්ටීවන් පාකර් මහතා මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ

අන්තර්ජාතික වාරි කළමනාකරණ ආයතනයේ (International Irrigation Management Institute - IIMI) උපදේශකවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කර තිබේ. මෙම නව පනතේ කෙටුම්පත සකස් කිරීමේ දී මණ්ඩලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලයේ ද සහයෝගය සහිතව විවිධ රටවල ජාතික පුස්තකාල පනත් නිරීක්ෂණයට ලක්කර අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීම ද සිදු කරන ලදී. 1992 වසරේ දී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් පසු අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මගින් කැබිනට් මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් පසු නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කරන ලදී. පනත් කෙටුම්පතක් වශයෙන් සකස් කළ නව පනත 1998 සැප්තැම්බර් මස 25 දින පාර්ලිමේන්තුවේ දී සම්මත විය. 1998 අංක 51 දරන නව පනතට අනුව ආයතනයේ නාමය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ලෙසත් මෙතෙක් ව්‍යවහාර කළ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය වෙනුවට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථානය යනුවෙන් සංශෝධනය කරන ලදී. නව පනතත් සමඟ ආයතනයේ බලතල හා වගකීම් පුළුල් වූ අතර අධ්‍යක්ෂ නමින් හැඳින් වූ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී නාමය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් නමින් වෙනස්කර තිබේ. ඒ අනුව මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ උපාලි අමරසිරි මහතා මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා බවට පත්විය.

මෙම කාල පරිච්ඡේදය මෙරට පුස්තකාල පද්ධතිය තොරතුරු තාක්ෂණය කෙරෙහි සුවිශේෂී නැඹුරුවකට ලක් වූ කාල පරිච්ඡේදයකි. පුස්තකාලවල පරිගණක භාවිතය සුලභ වීම, පරිගණක ආශ්‍රිත දත්ත පදනම් පවත්වාගෙන යාම, පුස්තකාලවල භාවිත කළ කාඩ් සුවි වෙනුවට පරිගණක ආශ්‍රිත සුවි භාවිතය, අන්තර්ජාලය ඔස්සේ තොරතුරු ගවේෂණය ආදී පරිගණක ආශ්‍රිතව පුස්තකාල කටයුතුවල ශීඝ්‍ර පිබිදීමක් මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ දැක ගත හැකි විය. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආශ්‍රිතව ද මෙම ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රබල වර්ධනයක් සිදු වූ බව ද සඳහන් කළ යුතු ය. ජාතික පුස්තකාල එකතුව ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ම ගොඩනැගුණු කාඩ්පත් සුවිය වෙනුවට පසු කාලීනව WINISIS මෘදුකාංගය ඇසුරෙන් පරිගණක සුවිය ආරම්භ වූ අතර, ඒ අනුව දශකය අවසානය වන විට පුස්තකාලවල භාවිතවන වඩා දියුණු මෘදුකාංගයක් ලෙස භාවිතයට ගත් Alice for Windows මෘදුකාංගය භාවිතයට ගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ කාර්යයන් සඳහා පරිගණක ආශ්‍රිත තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිතය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීමත් සමඟම ඒ සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීමේ අරමුණෙන් ඇමරිකානු පුස්තකාල සංගමයේ අනුග්‍රහය යටතේ පරිගණක උපදේශකවරයෙකු වශයෙන් ස්ටීව් කර්චොෆ් (Steve Kerchoff) මහතාගේ පැමිණීම විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතුය. 1997 -1998 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය තුළ රැඳෙමින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ තොරතුරු තාක්ෂණ කටයුතුවල අභිවෘද්ධිය සඳහා සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටුකරන ලදී. කර්චොෆ් මහතා විසින් මණ්ඩලයීය නිලධාරීන්ගේ තොරතුරු ගවේෂණ කුසලතා වර්ධනය කිරීමේ අරමුණෙන් පුහුණු වැඩමුළු රාශියක් සංවිධානය කරන ලදී.

සිව්වන දශකය (2000 - 2010)

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ සිව්වන දශකය එහි කටයුතුවල ප්‍රබල වෙනස්කම් සිදුවූ කාල පරිච්ඡේදයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය. වසර හයකට ආසන්න කාලයක් (1994 - 2001) මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ හෙන්රි සමරනායක මහතා 2001 දෙසැම්බර් මාසයේ දී තනතුරෙන් ඉවත් වී තිබේ. සිය දූර කාලය තුළ මණ්ඩලයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටුකළ බව සඳහන් කළ යුතුය. 2001 වසරේ නව රජය බලයට පත්වීමත් සමඟ සභාපතිවරයා ප්‍රමුඛ නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කරන ලදී. ඒ අනුව මණ්ඩලයේ 11වන සභාපතිවරයා ලෙස මහාචාර්ය නිස්ස කාරියවසම් මහතා 2002 වසරේ ජූලි මාසයේ සිට පත්විය. මහාචාර්ය නිස්ස කාරියවසම් මහතා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්යවරයා වශයෙන් ඒ වන විටත් කටයුතු කරනු ලැබූ අතර, 1980 දශකයේ අවසාන භාගයේ ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාවේ සභාපතිවරයා වශයෙන් ද කටයුතු කර තිබේ. සිංහල සාහිත්‍ය හා ජනසන්නිවේදන විෂයයන්ට අමතරව ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් නියෝජනය වන පරිදි ග්‍රන්ථ රාශියක් රචනා කරන ලද මෙරට කෘතහස්ත ලේඛකයෙකු වශයෙන් ද මහාචාර්ය කාරියවසම් මහතා හැඳින්විය හැකිය.

පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය අස්ථානගතවීම පිළිබඳ චක්‍රලේඛය හඳුන්වාදීම

පුස්තකාලවල පවත්නා පොතපත නැතිවීම හෝ අස්ථානගතවීම පුස්තකාලයාධිපතිවරු මුහුණ දෙන ප්‍රබල ගැටලුවකි. මෙලෙස නැතිවන හෝ අස්ථානගත වන පුස්තකාල ද්‍රව්‍යවල වටිනාකම පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගෙන් අයකර ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රගමනයට බලවත් ගැටලුවක් වී තිබේ. මෙම ගැටලුවට විසඳුමක් වශයෙන් මණ්ඩලයේ මූලිකත්වයෙන් සහ මෙරට ප්‍රමුඛ පෙළේ පුස්තකාල වෘත්තිකයන්ගේ දායකත්වය යටතේ පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය නැතිවීමකදී හෝ අස්ථානගත වීමකදී කටයුතු කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදීමේ අරමුණෙන් උපදේශක චක්‍රලේඛයක් සම්පාදනය කරන ලදී. මෙම උපදේශක චක්‍රලේඛය අංක 2004/ පු. සං/ 1 නමින් 2004.01.26 දින නිකුත් කළ අතර, මෙම චක්‍රලේඛය බලාත්මක කිරීමේ අරමුණෙන් පසුව ඒකාබද්ධ සේවා අධ්‍යක්ෂකගේ අත්සනින් යුක්තව රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයක් වශයෙන් අංක 1/ 2006 යටතේ 2006.03.13 දිනැතිව යොමු කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. මෙම චක්‍රලේඛය නිකුත් කිරීමෙන් පසු පුස්තකාලයාධිපතිවරු මුහුණ දුන් ගැටලු රැසකට විසඳුම් ලැබුණු අතර, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මුහුණ දුන් සමහර ගැටලු නිරාකරණය කර ගැනීමේ අරමුණෙන් 2016 වසරේ දී මෙම චක්‍රලේඛය නැවත සංශෝධනය කර 2016.12.22 දිනැතිව නිකුත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. මෙම සංශෝධිත චක්‍රලේඛය වඩා බලාත්මක කිරීමේ අරමුණෙන් ඒකාබද්ධ සේවා චක්‍රලේඛයක් වශයෙන් අංක 02/ 2017 යටතේ 2017 මැයි මස 04 දින නිකුත් කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ දීර්ඝ කාලීන සේවාවකින් පසුව මණ්ඩලයේ එවකට නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජානකී ප්‍රනාන්දු මෙනවිය

2003 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සේවයෙන් විශ්‍රාම ලැබීය. 1974 වසරේ සහකාර පුස්තකාලයාධිපතිවරයක වශයෙන් සේවයට එක්වුණු එතුමිය සේවයෙන් විශ්‍රාම යනතෙක්ම ව්‍යාපෘති ගණනාවක් අලුතෙන් හඳුන්වාදීමට කටයුතු කළ නිලධාරිනියකි. එම ව්‍යාපෘති අතර, අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංක ක්‍රමය (ISBN), අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති මාලික අංක ක්‍රමය (ISSN) සහ අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති සංගීත අංක ක්‍රමය (ISMN) මෙරට ප්‍රකාශන ක්ෂේත්‍රයට හඳුන්වාදීමට පියවර ගත් අතර, එම අංක ක්‍රම පිළිබඳ මෙරට ලේඛකයන් හා ප්‍රකාශකයන් වෙත අවබෝධය ලබාදීම සඳහා මහත් ප්‍රයත්නයක් දරන ලදී. ඊට අමතරව මණ්ඩලය මගින් ක්‍රියාත්මක කළ විවිධ ප්‍රලේඛන සේවා රාශියක් හඳුන්වාදීමට ජාතිකී ප්‍රනාන්දු මෙනවිය විසින් කටයුතු කරන ලදී.

නව රජය බලයට පත්වීමෙන් පසු වසර තුනකට ආසන්න කාලයක් මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ මහාචාර්ය නිස්ස කාරියවසම් මහතා 2004 මාර්තු මාසයේ දී තනතුරෙන් ඉවත් වූ අතර, පසුව නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් සමඟ 2004 අගෝස්තු මාසයේ දී ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතා මණ්ඩලයේ 12වන සභාපතිවරයා වශයෙන් පත් විය. ප්‍රචීන ලේඛකයකු වන ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතා ශ්‍රී ලාංකික ලේඛකයන් අතර වැඩිම කෘති සංඛ්‍යාවක් රචනා කරන ලද ලේඛකයකු වශයෙන් හඳුන්වාදිය හැකිය. ලේඛනකරණයට අමතරව මෙරට ගීත ක්ෂේත්‍රයට ජනප්‍රිය ගීත ගණනාවක් දායාද කර තිබෙන අතර, ප්‍රකට ග්‍රන්ථ පරිවර්තකයෙකු වශයෙන් ද හැඳින්විය හැකිය. අබේසිංහ මහතා වෘත්තියෙන් නීතීඥවරයෙකු වශයෙන් ද කටයුතු කරයි.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ආරම්භ වූ කාල පරිච්ඡේදයේ සිට ම මෙම ආයතනය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතට අයත් ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලයක් වශයෙන් පැවතිය ද පත් වූ නව රජය මගින් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයෙන් ඉවත් කොට සංස්කෘතික හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ අමාත්‍යාංශ යටතට ලක් කරන ලදී. කෙසේ වුව ද රජයේ කැබිනට් මණ්ඩලයේ සිදු වූ වෙනස්වීම් සමඟ නැවත 2005 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතට පවරා ගන්නා ලදී.

ජාතික කියවීමේ මාසය වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම

ශ්‍රී ලාංකීය ප්‍රජාව අතර පොතපත කියවීමේ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණෙන් 2004 වසරේ දී ජාතික කියවීමේ මාසය වැඩසටහන ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අනුව මෙරට සාහිත්‍ය මාසය ලෙස සැලකෙන සැප්තැම්බර් මාසයෙන් පසුව එලඹෙන ඔක්තෝබර් මාසය ජාතික කියවීමේ මාසය ලෙස රජය විසින් ගැසට් පත්‍රයක් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව අතර කියවීමේ ප්‍රවර්ධනය උදෙසා මෙවැනි ප්‍රයත්නයක් දැරීමට ආසන්නතම හේතුව වූයේ යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් 2003 - 2012 දශකය ලෝකයේ සාක්ෂරතාව පිළිබඳ දශකය ලෙස නම් කිරීමත් අන්තර්ජාතික පාසල් පුස්තකාලයාධිපතින්ගේ සංවිධානය (IASL) මගින් 2003 වසරේ දී ‘පාසල් පුස්තකාල වැට කඩොලු බිඳ දැමීම’ යන තේමාව යටතේ 2003 ජූලි 9 - 11 දිනවල දකුණු අප්‍රිකාවේ ඩර්බන් නගරයේ

දී පැවති සමුළුවේ දී ගන්නා ලද තීරණ මේ සඳහා බෙහෙවින් බලපා තිබේ.

ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව අතර පොතපත කියවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය සහිතව ජාතික කියවීමේ මාසය ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, එහි මූලික ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා එවකට සංස්කෘතික කටයුතු හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ අමාත්‍ය විජිත හේරත් මැතිතුමන් විසින් කැබිනට් පත්‍රිකාවක් මගින් රුපියල් මිලියන 25 ක මුදලක් ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. එම මුදලින් කොටසක් මණ්ඩලීය ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය නැවත ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යොදවන ලදී.

සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන

2004 වසරේ දෙසැම්බර් මස 26 දින ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීම සඳහා මණ්ඩලය සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් ඉටුකර තිබේ. සුනාමි විපතීන් හානියට පත් පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීම සඳහා යුනෙස්කෝ සංවිධානය ඇතුළු ජාත්‍යන්තර ආයතන ගණනාවකින් අනුග්‍රහය ඉල්ලා සිටි අතර, මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් යුනෙස්කෝ සෑමට තොරතුරු වැඩසටහන (UNESCO Information for All) යටතේ ඇමරිකානු ඩොලර් ලක්ෂයක මුදලක් (US \$ 100,000) ලබාදීමට ඉදිරිපත් වූ අතර, ජාත්‍යන්තර ආයතන හා පුද්ගලයන් විසින් විවිධ අයුරින් අනුග්‍රහය දැක්වීමට ඉදිරිපත් වී තිබේ.

මෙම වැඩසටහන යටතේ හානියට පත් පුස්තකාල ඉදිකිරීම, පිළිසකර කිරීම, පොත්පත් ලබාදීම, අවශ්‍ය ලී බඩු උපකරණ හා උපදේශක සේවා ලබා දීමට මණ්ඩලය කටයුතු කරන ලදී. මෙරට සිදු වූ ප්‍රබල ව්‍යසනයක දී ජාතික ආයතනයකට ඉටු කළ හැකි මා හැඟි සේවාවක් ඉටු කිරීමට මණ්ඩලයට හැකිවීම අගය කළ යුතු කරුණකි.

සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථාන පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන

සංස්කෘතික කටයුතු හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය මගින් 2004 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල මට්ටමින් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම හා ඒවායේ කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙළක් ආරම්භ කර තිබේ. මෙම සෑම සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයක් ආශ්‍රිතවම පුස්තකාල ආරම්භ කිරීම සඳහා එවකට එම අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා සිටි ජී. පී. ජී. ගුණසේකර මහතාගේ මැදිහත්වීම යටතේ නෝර්වේ රජය මගින් රුපියල් මිලියන 12 ක ප්‍රදානයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. එම මුදල් යොදවා අවශ්‍ය පොත් මිල දී ගැනීම හා තෝරා ගැනීමේ කටයුතු මණ්ඩලය වෙත පැවරුණ අතර, 2004 වසරේ දී එම කටයුතු නිමකර සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානවල සේවය කරන සහායක කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳ පුහුණුවක් ලබාදීමට ද මණ්ඩලය කටයුතු කර තිබේ.

ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් රැසක් මණ්ඩලයේ සේවයෙන් ඉවත්වීම

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ගොඩනැගීම සඳහා මහලු මෙහෙයක් ඉටු කළ මණ්ඩලයේ ප්‍රථම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් උපාලි අමරසිරි මහතා 2008 පෙබරවාරි මස 28 දින මණ්ඩලයේ සේවයෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී. මණ්ඩලීය සේවයෙන් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ජාතික පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් සේවයට එක් විය. වසර 31 ක සිය සේවා කාලයෙන් වසර 19 ක් මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ හා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් කටයුතු කරමින් මණ්ඩලයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා අනුපමේය සේවාවක් ඉටු කළ බව සඳහන් කළ යුතුය.

මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ප්‍රමුඛව ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් රැසක් මණ්ඩලයේ සේවයෙන් ඉවත්ව යෑම මහත් අභියෝගකාරී තත්වයක් විය. කෙටි කාලසීමාවක් තුළ සැලකිය යුතු ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් පිරිසක් ආයතනය හැර යාම හා විශ්‍රාම ගැනීම ආයතනයේ කටයුතුවලට සෘජු බලපෑමක් එල්ල කළ කාරණයක් විය.

මණ්ඩලයේ දොළොස්වන (12) සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතාට වසරක පමණ සේවා කාලයකින් පසු තනතුරෙන් ඉවත් වීමට සිදු වූ අතර, මෙතෙක් සංස්කෘතික කටයුතු හා ජාතික උරුමය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය යටතේ පැවති ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය නැවත අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතට පවරා ගන්නා ලදී. අබේසිංහ මහතාගෙන් පසු මණ්ඩලයේ 13වන සභාපතිවරයා ලෙස 2006 අගෝස්තු මාසයේ දී ඊ. ඒ. සමරසිංහ මහතා පත් වූ අතර, සමරසිංහ මහතා වෘත්තියෙන් නීතිඥවරයෙකු වූ අතර දීර්ඝ කාලයක් කඹුරුපිටිය නාරන්දෙනිය මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිවරයෙකු වශයෙන් ද කටයුතු කර තිබේ. පසු කාලීනව දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයට අවතීර්ණ වූ සමරසිංහ මහතා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු වශයෙන් ද කටයුතු කර තිබේ.

මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් උපාලි අමරසිරි මහතා විශ්‍රාම යාමෙන් පසු මාස කිහිපයක කාලයක් එවකට නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරියක වශයෙන් කටයුතු කළ නාලිනී මල්ලවආරච්චි මහත්මිය වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුරේ රාජකාරි ඉටු කරන ලදී. එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ නව අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු පත් කර ගැනීම සඳහා මණ්ඩලය කටයුතු කළ අතර විවෘත අයදුම්පත් කැඳවීම මගින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ සේවය කළ මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. කේ. එම්. එම්. කේ. වීරසිංහ මහතා මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් පත් කර ගන්නා ලදී. මහාචාර්ය වීරසිංහ මහතා මණ්ඩලයේ ස්ථීර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් 2008 ජූනි මස 06 දින සිට පත් වුව ද වසර දෙකකට ආසන්න කාලයක් තනතුරේ සේවය කොට 2010 ජූනි මස 01 දින සිට සේවයෙන් ඉවත් වී මීට පෙර සේවය කළ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ සේවයට එක් වුණි. මණ්ඩලයේ ස්ථීර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුර සඳහා බඳවාගත්ත ද සිය ස්ථනවාර්ෂික නිවාඩුව යටතේ වසර දෙකක කාලයක් මණ්ඩලයේ සේවය කළ ඔහු සේවයෙන් ඉවත්වන තෙක් මණ්ඩලය

වෙන නොදන්වා සිටීම අදටත් ශේෂ වී තිබෙන ගැටලුවක් වී තිබේ. කෙසේ වුව ද මහාචාර්ය විරසිංහ මහතා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් කටයුතු කළ කාල සීමාව තුළ නව වැඩසටහන් ගණනාවක් හඳුන්වාදීමට පියවර ගෙන තිබේ. ජාතික පුස්තකාලය සඳහා 'ගිතියක්' හඳුන්වා දීමට කටයුතු කිරීම, මණ්ඩලයේ කටයුතු ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම එම වැඩසටහන් අතර ප්‍රමුඛ වේ.

පස්වන දශකය 2010 - 2020

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ කටයුතුවල සාධනීය පරිවර්තනයකට මෙන්ම අභියෝග රැසකට මුහුණ දුන් කාල පරිච්ඡේදයක් ලෙස මෙම දශකය හඳුන්වාදිය හැකිය. මෙම දශකයේ මැද භාගය වන විට ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කර වසර විසිපහක් සපිරීමත් දශකයේ අවසානය වන විට මණ්ඩලය ආරම්භ කර වසර පනහක් සපිරීමත් විශේෂ කරුණක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය. තොරතුරු තාක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයත් සමඟ ම එහි බලපෑම පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයට ද සෘජු ලෙස බලපාන කරුණක් වන අතර, ඒ සඳහා අභියෝගාත්මක ලෙස මුහුණ දීමට සිදු වූ කාල පරිච්ඡේදයක් ලෙස මෙම කාලවකවානුව සඳහන් කළ හැකිය. ජාතික පුස්තකාල සේවාව ද ඊට සරිලන අයුරින් සංවිධානය කිරීමට මණ්ඩලය මගින් විවිධ පියවර ගෙන තිබේ. මේ සඳහා නව මෘදුකාංග හඳුන්වාදීම, ජාතික පුස්තකාල එකතුව ඩිජිටල්කරණය ආරම්භ කිරීම, ඩිජිටල් පුස්තකාල සේවාව ආරම්භ කිරීම මෙන්ම සාම්ප්‍රදායිකව පැවති විවිධ ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදන කටයුතු පරිගණක දත්ත පදනම් ආශ්‍රිතව සිදු කිරීම මෙන් ම මෙරට පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා නව වැඩසටහන් ගණනාවක් හඳුන්වාදීමට පියවර ගෙන තිබේ.

චීන සහ ඉරාන පොත් එකතු ගොඩනැගීම

ලොව බොහෝ රටවල ජාතික පුස්තකාල ආශ්‍රිතව ඊට ආසන්න කලාපීය රටවල ස්වාධීන පොත් එකතු ගොඩනැගීම සුලභ ලක්ෂණයකි. විශේෂ පොත් එකතු ගොඩනැගීමේ අරමුණ වන්නේ ඒ ඒ රටවල ඓතිහාසික, සංස්කෘතික හා සමාජීය තොරතුරු පිළිබඳ දේශීය පාඨක ප්‍රජාව වෙත තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමයි. මෙම අරමුණ සහිතව 2010 දෙසැම්බර් මස 16 දින චීන පොත් එකතුව Window to China නමින් ද, ඉරාන පොත් එකතුව Iran Corner නමින් 2012 මැයි මස 25 දින ද ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ දෙවන මහලේ ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම පොත් එකතු විවෘත කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ආරාධිත අමුත්තන් ලෙස දෙරටෙහිම තානාපතිවරු සහභාගී වූහ.

ප්‍රලේඛා හා ජාතික පුස්තකාල විමර්ශන සඟරා ආරම්භ කිරීම

පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු කරනු ලබන වෘත්තීකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන විවිධ පර්යේෂණාත්මක ලිපි පළකර ගැනීම සඳහා උසස් මට්ටමේ විද්වත් සඟරාවක අවශ්‍යතාව දීර්ඝ කාලයක සිට පැවතුනි. මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීමේ අරමුණ සහිතව 2013 වසරේ ජාතික පුස්තකාල

විමර්ශන නමින් සඟරාවක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙය අර්ධ වාර්ෂික සඟරාවක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට සැලසුම් කළ ද උසස් මට්ටමේ ලිපි නොලැබී යාමත්, කාලීනව ප්‍රකාශයට පත්කිරීමේ ඇති වී තිබෙන දුෂ්කරතා හේතුවෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු සපුරා ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ. මණ්ඩලය මගින් දශක හතරකට ආසන්න කාලයක් පුරා ප්‍රකාශයට පත් කළ පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව මෙම කාලවකවානුවේ සිට නවතා දැමීමට ද පියවර ගෙන තිබේ. පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව මුද්‍රණය නතර කිරීමත් සමඟ ම සාහිත්‍ය හා කලා ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂාංග ලිපි ඇතුළත් 'ප්‍රලේඛා' නමින් ත්‍රෛමාසික සඟරාවක් ආරම්භ කර පවත්වාගෙන යාමට මණ්ඩලය පියවර ගෙන තිබේ.

අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමය වැඩසටහන සහ ලෝකයේ මතකය සුරැකීමේ වැඩසටහන

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ මෙන් ම වෙනත් ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධ වී කටයුතු කරනු ලැබේ. අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛ ජාත්‍යන්තර ආයතනය වන අතර, 1993 වසරේ සිට එහි අධීක්ෂක සාමාජිකයකු වේ. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ යුනෙස්කෝ සංවිධානය සමඟ ද ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සම්පව කටයුතු කළ අතර, එහි ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති දෙකක් වන ලෝකයේ මතකය සුරැකීමේ වැඩසටහන (Memory of the World Programme - MOW) සහ අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමය සුරැකීමේ වැඩසටහන Intangible Cultural Heritage (ICH) සමඟ ශ්‍රී ලංකාව ආශ්‍රිතව වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කර තිබේ. ලෝකයේ මතකය සුරැකීමේ වැඩසටහනේ ජාතික මධ්‍යස්ථානය (Focal Point) ලෙස හා අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමය සුරැකීමේ වැඩසටහනේ දේශීය කැඳවුම්කරු (convener) වශයෙන් ද ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය කටයුතු කරනු ලැබේ.

ඩිජිටල්කරණ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම

පුස්තකාලවල පවත්නා වටිනා පොතපත මෙන් ම දුර්ලභ ගණයේ කෘති ඩිජිටල්කරණයට ලක් කිරීම මෙම සියවස ආරම්භයේ සිටම නව ප්‍රවණතාවක් බවට පත්ව තිබේ. ඩිජිටල්කරණයේ මුඛ්‍ය අරමුණ වන්නේ පුස්තකාල සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම හා පුස්තකාල සම්පත් සඳහා වන පාඨක ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීමයි. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය වසර ගණනාවකට පෙර සිට ඩිජිටල්කරණ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කළ අතර, ආරම්භක පියවර වශයෙන් 2000 වසරේ දී ජාතික පුස්තකාලය තුළ ස්ථාපිත ජනගුරුනි එකතුව ඩිජිටල්කරණයට ලක් කරන ලදී. මීට අමතරව 2012 වසරේ ජාතික විද්‍යා පදනම විසින් ක්‍රියාත්මක කළ ජාතික ඩිජිටල්කරණ ව්‍යාපෘතිය (National Digitization Project) යටතේ ජාතික පුස්තකාලයේ දුර්ලභ කෘතිවලින් කොටසක් ඩිජිටල්කරණයට ලක් කළ අතර, පසුව කාණ්ඩ වශයෙන් පැරණි ගැසට් එකතුවෙන් කොටසක් ඩිජිටල්කරණය සඳහා අනුග්‍රහය දක්වා තිබේ. පසු කාලීනව මණ්ඩලීය ප්‍රතිපාදන යටතේ තවදුරටත් එම වැඩසටහන පුළුල් කරමින් 1888 වසරේ සිට 1975 වසර දක්වා

සියලුම ගැසට් ඩිජිටල්කරණයට ලක්කර ඉන් කොටසක් පාඨක පරිහරණය සඳහා එක්කර තිබේ. ජාතික පුස්තකාලයේ ඩිජිටල්කරණ වැඩසටහන පුළුල් කිරීමත් සමඟ ම ස්වාධීන අංශයක් ලෙස ඩිජිටල් පුස්තකාල අංශයක් ද ස්ථාපිත කර තිබේ. ඩිජිටල් මාධ්‍ය තොරතුරු සඳහා පාඨක එළඹුම පුළුල් කිරීමේ අරමුණෙන් 2016 වසරේ දී ජාතික ඩිජිටල් පුස්තකාලය (National Digital Library) ආරම්භ කරන ලදී. ජාතික ඩිජිටල් පුස්තකාලය ශීඝ්‍රයෙන් වැඩෙමින් පවතින එකතුවක් වන අතර, පැරණි හා දුර්ලභ කෘති ඩිජිටල්කරණයට අමතරව ඉලෙක්ට්‍රොනිකව ප්‍රකාශයට පත්වන කෘති, පර්යේෂණ ලිපි ආදිය ද මේ සඳහා එක් කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ. ජාතික ඩිජිටල් පුස්තකාලයේ භෞතික සම්පත් පුළුල් කිරීමේ අරමුණෙන් මණ්ඩලය හා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය (ICTA) එක්ව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ඩිජිටල් පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ පරිගණක හා අනෙකුත් ජාල පහසුකම් එක් කිරීමට පියවර ගෙන තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය දීර්ඝ කාලයක සිට භාවිත කළ Alice for Windows නැමති පුස්තකාල කළමනාකරණ මෘදුකාංගය වෙනුවට 2015 අප්‍රේල් මස සිට Koha පරිගණක මෘදුකාංගය හඳුන්වා දීමට පියවර ගෙන තිබේ. මෙම මෘදුකාංගය ලොව බොහෝ රටවල පුස්තකාලවල සුවිකරණ කටයුතු සඳහා භාවිත කරනු ලබන අතර, මෙරට ප්‍රමුඛ පෙළේ පුස්තකාල ෫ සක ද භාවිතයට ගැනේ.

මණ්ඩලයේ ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ සැලැස්ම

කාලීන අවශ්‍යතා අනුව රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ වැඩසටහන් (Re-structuring Programme) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රජයේ වැඩසටහන යටතේ වසර කිහිපයක සිට මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය පුළුල් කිරීම සඳහා ප්‍රතිව්‍යුහගත සැලසුම් සාකච්ඡාවට ලක් වී තිබේ. දීර්ඝ අධ්‍යයනයකින් සහ සාකච්ඡාවට ගණනාවකින් පසු මණ්ඩලයේ ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ සැලැස්ම සකස්කර 2011 වසරේ දී කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලදී. නව ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ සැලැස්මට අනුව සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය 197 ක් දක්වා පුළුල් වූ අතර, මණ්ඩලයේ නව අංශ හා තනතුරු ගණනාවක් අලුතෙන් නිර්මාණය වී තිබේ. ඒ අනුව මෙතෙක් පැවති ගණකාධිකාරී තනතුර වෙනුවට මුදල් හා පාලන අංශ ඒකාබද්ධ කර අධ්‍යක්ෂ (මුදල් හා පලන) තනතුරක් ද, කණිෂ්ඨ කළමනාකරණ තනතුරු යටතේ අලෙවි ප්‍රවර්ධන නිලධාරී, පර්යේෂණ නිලධාරී, පරිපාලන නිලධාරී, ව්‍යාප්ති නිලධාරී, පුහුණු නිලධාරී, සංරක්ෂණ නිලධාරී වශයෙන් නව තනතුරු ඇති කර තිබේ.

නව අංශ යටතේ පුස්තකාල සංවර්ධන හා පුස්තකාල සේවා අංශ වෙනුවට ව්‍යාප්ති සේවා අංශය නමින් නව අංශයක් ද, ග්‍රන්ථ නාමාවලි හා ප්‍රලේඛන සේවා අංශ ඒකාබද්ධ කර ග්‍රන්ථ විඥාපන සේවා අංශය නමින් අංශයක් ද, පුස්තකාල සහයෝගිතා නමින් නව අංශයක් ද මේ යටතේ ස්ථාපිත කර තිබේ. පුස්තකාලයාධිපති සහ සහකාර පුස්තකාලයාධිපති තනතුරු වෙනුවට සහකාර අධ්‍යක්ෂ තනතුර හඳුන්වා දී සෑම අංශයක් ම සහකාර අධ්‍යක්ෂවරයෙකු යටතට පත්කර තිබේ.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පස්වන දශකයේ ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදය විවිධ පරිපාලන දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දුන් කාල පරිච්ඡේදයක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. මණ්ඩලය සඳහා ස්ථීර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු පත්කර ගැනීමේ ගැටලුව දිගින් දිගටම මතු වූ ගැටලුවක් විය. මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. කේ. එම්. එම්. කේ. වීරසිංහ මහතා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුරෙන් ඉවත්ව ගිය පසු අවස්ථා ගණනාවකදීම මෙම තනතුරට බඳවා ගැනීමට උත්සාහ කළ ද තනතුරට අවශ්‍ය සුදුසුකම්, වගකීම් හා කාර්යභාරය සමඟ සැසඳීමේ දී බොහෝ පිරිස් මේ සඳහා අයදුම් කිරීමට මැලිකමක් දැක්වීය. මෙම තනතුරේ දිගින් දිගටම පුරප්පාඩු පැවතීම හේතුවෙන් එවකට අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා විසින් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ ඒ. එස්. හේවගේ මහතා වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් පත් කරන ලදී. හේවගේ මහතා 2010 වසරේ සැප්තැම්බර් මස 20 දින සිට 2011 ජූනි මස 22 දින දක්වා සේවය කරන ලදී. හේවගේ මහතා මෙම තනතුරට පත්වීමට පෙර මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයාව සිට ඊ. ඒ. සමරසිංහ මහතා සිය ධුර කාලය නිමවීමෙන් පසු සේවයෙන් ඉවත් වූ අතර, අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා විසින් මෙම කාලය තුළ මණ්ඩලය වෙත සභාපතිවරයෙකු සමඟ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි. කෙසේ වුව ද මණ්ඩලයේ වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් කටයුතු කළ හේවගේ මහතා මාස නවයකට ආසන්න සේවා කාලයකින් පසු නැවත අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය වෙත කැඳවීමෙන් පසු ඇති වූ පුරප්පාඩුව සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ එන්. එම්. එච්. චිත්‍රානන්ද මහතා සිය තනතුරට අමතරව මණ්ඩලයේ වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් පත් කරන ලදී. චිත්‍රානන්ද මහතා 2011 ජූනි මස 22 දින සිට 2013 සැප්තැම්බර් මස 05 දින දක්වා සේවය කරන ලදී. මෙම කාල පරිච්ඡේදයේම මණ්ඩලය වෙනුවෙන් සභාපතිවරයෙකු ප්‍රමුඛව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කළ අතර, 2011 සැප්තැම්බර් මස 09 දින සිට මණ්ඩලයේ 14වන සභාපතිවරයා වශයෙන් මහාචාර්ය සෝමරත්න බාලසූරිය මහතා පත්විය. සෝමරත්න බාලසූරිය මහතා කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්යවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කර තිබෙන අතර, සම්මානලාභී ලේඛකයකු වශයෙන් ද හඳුන්වා දිය හැකිය. මණ්ඩලය සඳහා ස්ථීර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු පත්ව නොසිටි කාල පරිච්ඡේදය තුළ එහි කාර්යයන් ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම සඳහා මහාචාර්ය සෝමරත්න බාලසූරිය මහතා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කළ බව සඳහන් කළ යුතුය.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුරට ස්ථීර නිලධාරියෙකු පත්කර ගැනීම සඳහා 2010 වසරේ සිට 2013 වසර දක්වා අවස්ථා කිහිපයකදීම උත්සාහ ගනු ලැබූව ද එය අසාර්ථක උත්සාහයක් බවට පත් විය. මෙම තනතුරට සමාන්තර සුදුසුකම් ලැබූ පිරිස් විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලවල සේවය කළ ද පවතින ඉතා අවම වැටුප හේතුවෙන් මෙම තනතුරට අයදුම් කිරීමට කිසිවෙකු ඉදිරිපත් නොවීය. මෙම පසුබිම මත 2013 වසරේ දී ද අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුර සඳහා නව අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙකු බඳවා ගැනීමට මණ්ඩලය කටයුතු කළ අතර, එහි දී මණ්ඩලයේ නියෝග

National Library and Documentation Services Board

අධ්‍යක්ෂවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ ඩබ්ලිව්. සුනිල් මහතා 2013 සැප්තැම්බර් මස 11 දින සිට මණ්ඩලයේ වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වශයෙන් පත් වූ අතර, 2014 අප්‍රේල් මස 03 දින සිට එහි ස්ථීර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා බවට පත් විය.

2015 වසරේ නව රජයක් බලයට පත් වීමත් සමඟ ම නව සභාපතිවරයෙකු සමඟ නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කළ අතර, එතෙක් මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ මහාචාර්ය සෝමරත්න බාලසූරිය මහතා 2015 මාර්තු 31 දින සිට මණ්ඩලයේ සේවයෙන් ඉවත්ව යන ලදී. ඒ අනුව නව සභාපතිවරයා වශයෙන් මහාචාර්ය ඔලිවර් අබේනායක මහතා 2015 අප්‍රේල් මස 01 දින සිට පත් විය. මහාචාර්ය ඔලිවර් අබේනායක මහතා මණ්ඩලයේ 15වන සභාපතිවරයා වන අතර, සිය විශ්වවිද්‍යාල සේවා කාලය තුළ ඉතා දීර්ඝ කාලයක් ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්යවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කර තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ 25වන සංවත්සරය

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ආරම්භ කර 2015 වසරට වසර 25 ක් සපිරීම නිමිත්තෙන් වැඩසටහන් රාශියක් සංවිධානය කරන ලදී. මෙහි ප්‍රධාන සැමරුම් උත්සවය 2015 අගෝස්තු මස 05 දින එවකට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් උපාලි මාරසිංහ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කොළඹ ටාජ් සමුද්‍රා හෝටලයේ දී පැවැත්විණ. මෙම අවස්ථාවට අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය (IFLA) නියෝජනය කරමින් එහි පාලක මණ්ඩල සාමාජික ගියැන් ලෙක් චෝ (Ngian Lek Choh) මහත්මිය සහභාගී වූවාය. ගියැන් මහත්මිය මෙම කාල පරිච්ඡේදයේ දී සිංගප්පූරු ජාතික පුස්තකාලයේ (National Library Board - Singapore) උපදේශිකාවක වශයෙන් කටයුතු කළ අතර, ඊට පෙර සිංගප්පූරු ජාතික පුස්තකාලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරිය වශයෙන් ද කටයුතු කර තිබේ. 25වන සංවත්සරයට සමගාමීව ගියැන් මහත්මියගේ මූලිකත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය කලාපීය සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (IFLA - PAC) ලෙස නම් කිරීම ද විශේෂත්වයකි. සංවත්සර උළෙලට සමගාමීව Strengthening Co-operation Among National Libraries in South Asia යන නේමාව යටතේ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණයක් 2015 අගෝස්තු මස 06 දින කොළඹ ග්ලෝබල් ටවර් හෝටලයේ දී පැවැත්විණ. මෙම සම්මන්ත්‍රණයට ඉන්දියාව, පාකිස්ථානය, මාලදිවයින, නේපාලය හා තායිලන්තය යන රටවල පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තිකයන් මෙන් ම මෙරට පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තිකයන් රැසක් සහභාගී වූහ.

kiyawamu.lk වැඩසටහන

පොතපත කියවන පාඨක ප්‍රජාව වෙත පුළුල් එළඹුමක් ඇති කිරීමේ අරමුණෙන් මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කරන ලදී. මුද්‍රිත පොතක් කියවීම වෙනුවට විද්‍යුත් පොතක් ලෙස (e-book) අන්තර්ජාලය ඔස්සේ මෙරට පළවන පොතපත පාඨකයින්ට කියවීමට අවස්ථාව සැලසීම මෙහි අරමුණ වේ. මෙම

වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනය හා එක්ව ක්‍රියාත්මක කළ අතර, සියලු තාක්ෂණික පහසුකම් ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් මගින් සම්පාදනය කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම පිළිබඳ මූලික සාකච්ඡා 2014 වසරේ සිට ආරම්භ වූ අතර, ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මුහුණ දුන් විවිධ තාක්ෂණික ගැටලු හේතුවෙන් සක්‍රීය මට්ටමට රැගෙන ඒම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගත කිරීමට හේතු විය. ව්‍යාපෘතියේ ස්වභාවය පිළිබඳව දේශපාලන අධිකාරියට මෙන් ම නිලධාරීන් සඳහා කරුණු පැහැදිලි කිරීම අසීරු කටයුත්තක් විය. මෙම වැඩසටහනේ පවත්නා ඵලදායීත්වය පිළිබඳව ලේඛකයන්ට මෙන් ම ප්‍රකාශකයන් වෙත පවත්නා අනවබෝධය මත මූලික පොතපත විද්‍යුත් පොතපත බවට පත් කිරීමට දැඩි උදාසීන පිළිවෙතක් අනුගමනය කරන ලදී. සාමාන්‍ය බුද්ධිමය දේපළ නීතියට අනුව කිසිදු මූලික පොතක් වෙතත් මාධ්‍යයකට පත් කිරීම කතුචරයාගේ එකඟත්වයකින් තොරව සිදු කළ නොහැක්කකි. කෙසේ වුව ද මෙම වැඩසටහන 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී නිල වශයෙන් ආරම්භ කළ ද විද්‍යුත් පොත් බවට පත් කළ කෘතියල (e-book) හිඟ කම හේතුවෙන් පුළුල් එකතුවක් ගොඩනැගීමේ අභියෝගයට මුහුණදීමට සිදු ව තිබේ.

ජාතික පුස්තකාලය සඳහා විවිධ ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සම්පාදනය

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ කාර්යයන් නිසි පරිදි පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණෙන් විවිධ ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සම්පාදනය කිරීම හා යාවත්කාලීන කිරීම මෙම දශකය තුළ සිදු කළ විශේෂ කාර්යයක් වශයෙන් සඳහන් කළ හැකිය. මේ අතර, එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිය, එකතු කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය (ප්‍රතිග්‍රහණ ප්‍රතිපත්තිය සහ අපහරණ ප්‍රතිපත්තිය ද සහිතව), ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලැස්ම, මිල නොමැති පොත් සඳහා මිල තීරණය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය, ඩිජිටල් පුස්තකාල ප්‍රතිපත්තිය, මණ්ඩලීය නිලධාරීන් සඳහා වන පුහුණු කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය, පරිගණක සුවිකරණය සඳහා MARC-21 ඇසුරෙන් පොදු සුවිකරණ ප්‍රතිපත්තියක් සම්පාදනය කිරීම මෙම ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් අතර ප්‍රමුඛ වේ. මෙම ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සම්පාදනය කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ කටයුතු වඩා විධිමත් කරලීමට පහසු ක්‍රමවේදයක් සකස් කෙරෙන අතර, ඒ මගින් මෙරට පුස්තකාල පද්ධතියේ විවිධ කාර්යයන් සඳහා උපයෝගී කර ගැනීමේ හැකියාව ද පවතී.

2015 වසරේ පත් වූ නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය යටතේ මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කළ මහාචාර්ය ඔලිවර් අබේනායක මහතා සිය දූර කාලය මාස කිහිපයකට සීමා කර හොංකොන්ග් විශ්වවිද්‍යාලයේ (University of Hong-Kong) තනතුරක සේවය කිරීම සඳහා 2015 සැප්තැම්බර් මස 01 දින මණ්ඩලයේ සේවයෙන් ඉවත්විය. මහාචාර්ය ඔලිවර් අබේනායක මහතාගේ ඉවත්ව යාමෙන් පසු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු වශයෙන් කටයුතු කළ ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතා මණ්ඩලයේ 16වන සභාපතිවරයා වශයෙන් පත්විය. මණ්ඩලීය ඉතිහාසය තුළ අවස්ථා දෙකකදී සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කිරීමේ භාග්‍ය ලත් ආචාර්ය අබේසිංහ මහතා මීට පෙර මණ්ඩලයේ 12වන සභාපතිවරයා වශයෙන් ද කටයුතු කර තිබේ.

ආචාර්ය අබේසිංහ මහතා සිය ධුර කාල දෙක තුළ දී මණ්ඩලයේ උන්නතිය උදෙසා සුවිශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කළ බව සඳහන් කළ යුතුය. පැවති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ කාල සීමාව අවසාන වීමෙන් පසු 2018 වසරේ මැයි මාසයේ දී නව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කිරීමෙන් පසු ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතාගේ ද ධුරකාලය අවසන් වූ අතර, එම වසරේම ජුනි මාසයේ දී මණ්ඩලයේ නව සභාපතිවරයා වශයෙන් දීපාල් චන්ද්‍රත්න මහතා පත්විය. චන්ද්‍රත්න මහතා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධ්‍යවරයෙකු වන අතර, වෘත්තීයෙන් නීතිඥවරයෙකි. වසරකට වැඩි කාලයක් මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කළ චන්ද්‍රත්න මහතා 2019 වසරේ නොවැම්බර් මාසයේ නව රජය බලයට පත්වීමත් සමඟ සභාපති තනතුරෙන් ඉවත් වූ අතර, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ද විසුරුවා හරින ලදී. පුරප්පාඩු වූ සභාපති තනතුර සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු ලෙස කටයුතු කළ (අතිරේක ලේකම් - පාලන) එච්. හේවගේ මහතා 2019 දෙසැම්බර් මස 04 දින සිට වැඩ බලන සභාපතිවරයා ලෙස පත් කළ අතර, හේවගේ මහතාගේ සේවා කාලය දින 25 කට සීමා විය. නව අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා විසින් මණ්ඩලය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් සමඟ නව සභාපතිවරයෙකු ද පත් කරන ලදී. ඒ අනුව මණ්ඩලයේ නව සභාපතිවරයා ලෙස සොනාල ගුණවර්ධන මහතා පත් වූ අතර, ගුණවර්ධන මහතා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ නීති උපාධ්‍යවරයෙකි. සිය ප්‍රථම උපාධ්‍යව අමතරව චීනයේ ෂෙන්යැන්ග් විශ්වවිද්‍යාලයේ ව්‍යාපාර පරිපාලනය පිළිබඳ පශ්චාද් උපාධ්‍යවරයෙකි.

විද්වතුන්ගේ පොත් එකතු අත්පත්කර ගැනීම

මහා ගත්කරු මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ප්‍රමුඛ ප්‍රවීණ විද්වතුන් රැසකගේ පෞද්ගලික පොත් එකතුවලින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල එකතුව සමන්විත වන අතර, මෙම දශකය තුළ ද ප්‍රවීණ විද්වතුන් රැසකගේ කෘති අත්පත් කර ගැනීමට මණ්ඩලයට හැකි වී තිබේ. එම එකතු අතර, වෛද්‍ය නෙවිල් ප්‍රනාන්දු මහතා සතුව පැවති පොත් එකතුව, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අංශයේ සේවය කළ විභාවී විජය ශ්‍රී වර්ධන මහතා සහ එතුමාගේ පියා වන ප්‍රවීණ ගත්කතුවර මුල්ලපිටියේ කේ. එච්. ද සිල්වා මහතා සතුව පැවති පොත් එකතුව සහ 1970 දශකයේ ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයන අංශයේ සේවය කොට පසුව ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඇඩ්ලේඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ සේවය කළ ආචාර්ය මයිකල් රොබර්ට්ස් මහතා සතුව පැවති ඔහුගේ පෞද්ගලික පොත් එකතුව ද ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයට පරිත්‍යාග කර තිබේ. මෙම එකතු අත්පත් කර ගැනීම මගින් ජාතික පුස්තකාල එකතුව සාරවත් එකතුවක් බවට පත්කර ගැනීම මණ්ඩලයේ අභිප්‍රාය වේ.

නීතිමය තැන්පතු නීතිය පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පත සංශෝධනය

සියවසකට වඩා ඉපැරණි මෙරට නීතිමය තැන්පතු නීතිය වෙනුවට නව පනතක් හඳුන්වාදීම සඳහා අවැසි කෙටුම්පත සකස් කිරීමේ කාර්යයට දායකත්වය ලබා දීමට අවස්ථාව සැලසීම මණ්ඩලයේ විශේෂ කාර්යයක්

ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. 1888 වසරේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ හඳුන්වා දුන් මෙම නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ජාතික ආයතනය ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවයි. මෙම නීතිය යටතේ මෙරට මුද්‍රිත සෑම කෘතියකින් ම පිටපත් පහක් (05) අදාළ මුද්‍රණ ආයතනය මගින් ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබාදීම මෙම නීතිය යටතේ සිදු වේ. මෙහි එක් පිටපතක් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයට ලබාදීම 1975 වසරේ සිදු කළ සංශෝධනයට අනුව සිදු වේ. කෙසේ වුව ද නීතිමය තැන්පතු නීතියේ පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන් සහ කාලීන අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි මෙම නීතිය සංශෝධනය නොවීම හේතුවෙන් මෙරට මුද්‍රණයෙන් හෝ වෙනත් ක්‍රම මගින් ප්‍රකාශයට පත්වන ප්‍රකාශන ඒකරාශීවීම සිදු නොවේ. මෙම දුර්වලතා මග හැරෙන පරිදි ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව හා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ඒකාබද්ධව මෙම පනත සංශෝධනය කිරීම සඳහා කටයුතු කළ අතර, එහි දීර්ඝ කාල පරිච්ඡේදයක් පුරා පැවති විවිධ සාකච්ඡා වාර ගණනාවකින් පසු පනත් කෙටුම්පතේ සංශෝධන කටයුතු 2020 වසරේ දී නිම කළ හැකි විය.

මණ්ඩලීය ඉඩමේ පූර්ණ අයිතිය පවරා ගැනීම

වර්තමානයේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය පිහිටා තිබෙන කොළඹ 07, නිදහස් මාවතේ ඉඩම තුළ ස්ථිර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකළ ද මෙම ඉඩමෙහි පූර්ණ අයිතිය මණ්ඩලය වෙත පවරා දී නොතිබුණි. මෙම ඉඩමෙහි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 1.0783 (පර්. 318) ක් වන අතර, එවකට කොළඹ දිසාපතිගේ අංක 9බ/ 91/ 1937 හා 1979 ඔක්තෝබර් මස 22 දිනැති ලිපිය මගින් 1976 දෙසැම්බර් මස 13 දින සිට මණ්ඩලය වෙත 30 අවුරුදු බදු පදනම මත ලබා දී තිබේ. මෙලෙස බදු පදනම මත ලබා දුන්න ද කොළඹ දිසාපතිවරයා විසින් ඒ සඳහා ගෙවිය යුතු බදු මුදලක් පිළිබඳව එම ලිපියේ සඳහන් කර නොතිබුණි. මෙම බදු කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් පසු එහි කාලය තවදුරටත් දීර්ඝ කරන ලෙස ඉඩම් විෂයභාර අමාත්‍යවරයා වෙතින් කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව තවදුරටත් අවුරුදු 30 ක බදු පදනම මත මණ්ඩලය වෙත මෙම ඉඩම ලබා දීමට එකඟතාව පළ කර තිබේ. කෙසේ වුව ද ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් බස්නාහිර පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත නිකුත් කරන ලද අංක 4/10/72878 හා 2004 අප්‍රේල් මස 21 දිනැති ලිපිය මගින් 2013 අප්‍රේල් මස 22 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි නැවත 30 අවුරුදු බදු පදනමක් යටතේ ඉඩම ලබා දීමත් ඒ සඳහා වාර්ෂික බදු කුලිය වශයෙන් ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 2% ක් ලෙස ගණනය කර රු. 51,200,000.00 ක මුදලක් තිඹිරිගස්යාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ගෙවන ලෙස දැනුම් දී තිබේ. පසුව මෙම බදු මුදල 0.5% දක්වා සංශෝධනය කර තිබේ. මහා භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන මත යැපෙන ආයතනයක් වශයෙන් මෙවැනි විශාල මුදලක් ගෙවීම අපහසු බව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත හා තිඹිරිගස්යාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත දැනුම් දීමෙන් පසු ඉඩමෙහි පූර්ණ අයිතිය මණ්ඩලය වෙත ලබා ගැනීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරන ලෙස උපදෙස් ලැබුණි. ඒ අනුව එවකට අධ්‍යාපන අමාත්‍ය අකිල විරාජ් කාරියවසම් මැතිතුමා

විසින් 2015 ජූලි මස 16 දිනැතිව ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව මගින් මෙම ඉඩම නිදහස් ප්‍රදානයක් වශයෙන් මණ්ඩලය වෙත පැවරීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබේ. කෙසේ වුව ද මෙම අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවෙහි හිඟ බදු මුදල් අයකර ගැනීමකින් තොරව පැවරීම යන්න සඳහන් නොවීම මත නිදහස් දීමනා පත්‍රය නිකුත් කළ නොහැකි බව ඉඩම් අමාත්‍යාංශයේ මතය විය. ඒ අනුව සියලු කොන්දේසි ඇතුළත් කර නැවත අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට ගන්නා ලද ප්‍රයත්නයෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වර්තමාන අධ්‍යාපන අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී. එල්. පීරිස් මැතිතුමා විසින් 2021 ජනවාරි මස 18 දින ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව මගින් සියලු කොන්දේසි සපුරාලමින් නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් වශයෙන් මණ්ඩලය පිහිටි මෙම ඉඩම ස්ථිරවම ලබා දීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය තීරණය කර තිබේ. මෙම ප්‍රයත්නය සපුරා ගැනීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගත වුව ද කොළඹ 07 නිදහස් මාවතට මුහුණලා පිහිටි මෙම අගනා භූමි භාගය මණ්ඩලයේ පූර්ණ අයිතියට පත් කර ගැනීමට අවස්ථාව සැලසීම විශේෂ භාගයක් කොට සැලකිය හැකිය.

ගොඩනැගිල්ලේ නවීකරණ කටයුතු ආරම්භ කිරීම

ජාතික පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල එහි බිම් මහල ද සහිතව මහල් පහකින් සමන්විත වුව ද එහි විවිධ දුර්වලතා පවතින බව වැටහී ගිය කරුණකි. ගොඩනැගිල්ලේ සියලු ඉඩ ප්‍රමාණයන් නිසි ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකිවීම හා අභ්‍යන්තර සැලසුම්වල පවතින ගැටලු මූලික දුර්වලතා ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. මෙම දුර්වලතා මගහරවා ගනිමින් අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වසර ගණනාවකට පෙර සිටම අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීමට මහා භාණ්ඩාගාරය වෙතින් ඉල්ලීම් කළ ද යහපත් ප්‍රතිචාරයක් නොලැබුණි. කෙසේ වුව ද මණ්ඩලය මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද ව්‍යාපෘති යොජනාවකට අනුව 2017 වසරේ දී ඒ සඳහා රුපියල් මිලියන 500 ක මුදලක් ලබා දීමට එකඟ වූ අතර, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ (PMU) අධීක්ෂණය යටතේ ගොඩනැගිල්ලේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු 2018 පෙබරවාරි මස 06 දින ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය දින 240 ක කාල සීමාවකින් නිම කිරීමට ගිවිසුම්ගත වුව ද තෝරාගත් කොන්ත්‍රාත් ආයතනයේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල හා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ අධීක්ෂණ කටයුතුවල පවත්නා දුර්වලතා හේතුවෙන් වසර 03 ක කාලයක් ගත වුව ද එහි කටයුතු නිමකිරීමට තවදුරටත් නොහැකි වී තිබේ.

නව ව්‍යාපෘති

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් මෙම දශකය අවසාන භාගයේ දී නව ව්‍යාපෘති ගණනාවක් හඳුන්වාදීමට කටයුතු කර තිබේ. මණ්ඩලය යටතේ දැනටමත් ක්‍රියාත්මක වන විවිධ ව්‍යාපෘතිවලට අමතරව මෙම නව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන අතර, මේ මගින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ කටයුතුවලට මෙන් ම පොදුවේ මෙරට සමස්ත පුස්තකාල පද්ධතියේ අභිවෘද්ධිය කෙරෙහි සෘජු සහ වක්‍ර අයුරින් බලපෑමක් ඇති කරන බව පෙන්වා දිය හැකිය.

ඩිජිටල් පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන

දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක 25 ආවරණය වන පරිදි ආදර්ශ ඩිජිටල් පුස්තකාල 25 ක් ආරම්භ කිරීමේ අරමුණ සහිතව මෙම ව්‍යාපෘතිය 2017 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලදී. මේ යටතේ එක් දිස්ත්‍රික්කයකින් තෝරාගත් එක් මහජන පුස්තකාලයක් ඩිජිටල් පුස්තකාලයක් ලෙස සංවර්ධනය කෙරේ. මෙහි මුඛ්‍ය අරමුණ වන්නේ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ පාඨක ප්‍රජාව වෙත ඩිජිටල් පුස්තකාල අත්දැකීම් ලබා ගැනීම සඳහා අවස්ථාව සැලසීමයි. සංවර්ධනය කෙරෙන එක් පුස්තකාලයක් සඳහා Koha පුස්තකාල කළමනාකරණ මෘදුකාංගය ලබාදීම සහ පුස්තකාලය තුළ පවත්නා සියලුම පුස්තකාල ද්‍රව්‍යවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු එම මෘදුකාංග යට ඇතුළත් කිරීම මගින් පුස්තකාල කාර්යයන් පහසු කරලීම පරිගණක හා ටැබ් යන්ත්‍ර ලබාදීම, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර මෙන්ම අවශ්‍ය ලී බඩු උපකරණ ලබාදී පුස්තකාලය තුළ ජාල පහසුකම් ඇතිකරලීමට පියවර ගනු ලැබේ. මෙහි පළමු අදියර යටතේ කොළඹ, කුරුණෑගල, බදුල්ල, පොළොන්නරුව හා මඩකලපුව යන මහජන පුස්තකාල හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වැලිගෙ පොල හා පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ කිරිමැටියාන යන මහජන පුස්තකාල ඩිජිටල් පුස්තකාල ලෙස සංවර්ධනය කර තිබේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය එක්ව ක්‍රියාත්මක කළ අතර, මෙහි පළමු අදියර සඳහා වැය කළ මුදල රුපියල් මිලියන 45 කි. මෙම ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර 2021 වසරේ ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂිත අතර, එහිදී සෙසු දිස්ත්‍රික්ක 18 න් තෝරාගත් මහජන පුස්තකාලය බැගින් ඩිජිටල් පුස්තකාලයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

රටක් වටින පොතක් - පොත් 10000 ක් ලිවීමේ ජාතික වැඩසටහන

2020 වසරේ මුළු ලොවටම අදුරු කාල පරිච්ඡේදයක් උදා කළ COVID 19 වසංගත රෝග තත්වයේ බලපෑමට ශ්‍රී ලංකාව ද සෘජු ලෙස ගොදුරු වූ අතර, වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට මාස දෙකකට වැඩි කාලයක් නිරෝධායන ඇදිරිනීතියට යටත් කරන ලදී. මෙහි බලපෑම මත පාසල්, කාර්යාල ඇතුළු ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක කටයුතු අඩපණ විය. මෙම තත්වය මත මෙරට පාසල් පද්ධතියේ 4200000 ක දූ දරුවන් නිවෙස්වලට වී කාලය ගත කළ අතර, දරුවන්ගේ මානසික ශක්තිය හා අභියෝග ජය ගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමේ අරමුණෙන් නව අත්දැකීම් ඇසුරින් පොතක් ලිවීමට සමස්ත සිසු ප්‍රජාව වෙත ඇරයුම් කරන ලදී. මෙම කාර්යය 2020 අප්‍රේල් මස 09 දින එවකට අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයාව සිටි ඩලස් අලහප්පෙරුම මැතිතුමාගේ මූලිකත්වයෙන් ආරම්භ කරන ලදී. මාස කිහිපයක් වැනි ඉතා කෙටි කාලසීමාවක් තුළ සිසු දරු දරියන් 40000 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ අත්පිටපත් ඉදිරිපත් කර තිබේ. මෙම නිර්මාණ ඉදිරිපත් කළ සියලු දරු දරියන්ට නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීමට යොමුවීම අගය කොට සලකා සහතික පත්‍රයක් නිකුත් කිරීමට කටයුතු කර තිබෙන අතර, තෝරාගත් හොඳම නිර්මාණ 10000 විද්‍යුත් පොත් (e-books) බවට පත් කිරීමට හා එම පොත් අතරින් තෝරාගත් හොඳම පොත් 100 ක ප්‍රමාණය මුද්‍රිත කෘති බවට පත් කිරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

බසයෙන් අනාගතයට - බස් රථ පුස්තකාල වැඩසටහන

පාසල් ඉලක්ක කර ගනිමින් ක්‍රියාත්මක මෙම වැඩසටහනේ අරමුණ වන්නේ පාසල් සිසු දරු දැරියන් පොතපත කියවීම කෙරෙහි පෙළඹවීමක් ඇතිකරලීමයි. මෙම වැඩසටහන යටතේ ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය විසින් ධාවනයෙන් ඉවත් කළ බස් රථ නවීකරණය කර එහි අභ්‍යන්තර කොටස පුස්තකාලයකට ගැලපෙන පරිදි සකස් කර තිබේ. මෙලෙස නවීකරණය කරන ලද බස් රථය සඳහා පාසල් දරු දැරියන්ට කියවීමට සුදුසු පොතපත, අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත ටැබ් යන්ත්‍රයක් මෙන්ම රූපවාහිනී යන්ත්‍රයක් ද එක්කර තිබේ. මෙහි පළමු අදියර යටතේ පුස්තකාල බස් රථ ප්‍රදානය කිරීම 2020 ඔක්තෝබර් මස 01 දින ගරු ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කොළඹ ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයේ දී සිදු කෙරිණි. මෙහි පළමු අදියර යටතේ නවීකරණය කරන ලද බස් රථ පහක් පුත්තලම, නුවරඑළිය, රත්නපුර, ගාල්ල හා කිලිනොච්චිය යන දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් පාසල් පහක් (05) සඳහා ලබාදීමට කටයුතු කර තිබේ. සෙසු දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් පාසල් සඳහා බස් රථ ප්‍රදානය 2021 වසරේ දී සිදු කිරීමට නියමිතය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන කිහිපයක අනුග්‍රහය ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී.

Skills Online Sri Lanka වැඩසටහන

2020 වසරේ සිට ලොව පුරා පැතිර යන COVID-19 වසංගත රෝග තත්වය හේතුවෙන් ලොව පුරා අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරතවන අධ්‍යයනකරුවන් සඳහා සිය අධ්‍යාපන කටයුතු ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාමට විකල්ප අවස්ථා නොමැති තත්වයක් උදා වී තිබේ. එමෙන් ම මෙම පසුබිම යටතේ ලොව පුරා බිලියන ගණනකට රැකියා අහිමි වී ඇති අතර, විරැකියාවෙන් පෙළෙන සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම මත එය ගෝලීය අර්බුදයක් දක්වා වර්ධනය වී තිබේ. මේ සඳහා කිසියම් විසඳුමක් වශයෙන් කැනේඩියානු පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ඉගෙනුම් සංගමය (Commonwealth of Learning - Canada) හා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය එක්ව මෙරට පුරවැසියන් සඳහා පාඨමාලා ගාස්තුවලින් තොරව පාඨමාලා 3600 කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් හැදෑරීමට අවස්ථාව උදාකර දෙන ලදී. මෙම පාඨමාලා මාර්ගගත (Online) පාඨමාලා ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ අතර 2020 වසර තුළ ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් 7000 ක පමණ පිරිසකට නොමිලේ පාඨමාලා හැදෑරීමට අවස්ථාව ලබාදීමට හැකි විය. මෙම සියලුම පාඨමාලා ලොව පිළිගත් විශ්වවිද්‍යාල මගින් ක්‍රියාත්මක කළ අතර, පාඨමාලා සම්පූර්ණ කළ පිරිස් වෙත මෙම විශ්වවිද්‍යාලවල මූලිකත්වයෙන් සහතික පිරිනැමීම ද සිදු විය. මෙම වැඩසටහන මගින් ශ්‍රී ලාංකිකයින් විශාල පිරිසක් වෙත ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීමට හැකි වූ අතර, මණ්ඩලය පිළිබඳ පුළුල් ප්‍රචාරයක් ලබාදීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් අවස්ථාව උදා වූ බව සඳහන් කළ හැකිය.

අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති අංක (ISBN, ISSN, ISMN) නිකුත් කිරීමේ කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශන ක්ෂේත්‍රයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය පුළුල් සේවාවක් ඉටු කරනු ලබන අතර, පොත් පත් ඇතුළු සියලු ප්‍රකාශන සඳහා අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති අංක නිකුත් කිරීමේ ජාතික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ද කටයුතු කරනු ලබයි. මෙම අංක නිකුත් කිරීම 1980 දශකයේ මැද භාගයේ සිට ආරම්භ වූ අතර, එම අංක ලබා ගැනීම සඳහා ලේඛකයින් හා පොත් ප්‍රකාශකයන්ට මණ්ඩලය වෙත පැමිණ හෝ තැපැල් සේවා මගින් අංක ඉල්ලුම් කිරීමට සිදු විය. කෙසේ වුව ද නවීකරණය කරන ලද නව ක්‍රමවේදය යටතේ අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ප්‍රමාදයකින් තොරව අංක ලබා ගැනීමට පහසුකම් සලසා දී තිබේ. මෙම ක්‍රමවේදය යටතේ පොත් සඳහා ISBN අංකයත්, වාර සඟරා සඳහා ISSN අංකයත්, සංගීත ප්‍රකාශන සඳහා ISMN අංකයත් නිකුත් කෙරේ.

සමාලෝචනය

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ආරම්භ කර 2020 වසරට එහි අඩි සියවසක කාලය සම්පූර්ණ වීම එහි ගමන් මගෙහි විශේෂ සංධිස්ථානයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. පනස්වන සංවත්සරය තේමා කර ගනිමින් විශේෂ සංවත්සර සමරු වැඩසටහන් ගණනාවක් සංවිධානය කළ ද සමස්ත ලෝක ප්‍රජාවම මුහුණ දුන් COVID-19 වසංගත රෝග තත්වයේ බලපෑමට ශ්‍රී ලංකාව ද මුහුණ දුන් බැවින් සැලසුම් කළ වැඩසටහන් කිසිවක් ක්‍රියාවට නැංවීමට නොහැකි විය. 2020 වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට මාස දෙකක කාල සීමාවක් සමස්ත දිවයිනම ආවරණය වන පරිදි නිරෝධායන ඇදිරිනීතිය බලපැවැත්වීමත් ඉන් පසුව ද දිස්ත්‍රික්ක, පළාත් හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සංවර්ත සීමා පැනවීමත් හේතුවෙන් සාමාන්‍ය කාර්යාල කටයුතු පවත්වාගෙන යාම ද දුෂ්කර විය. කෙසේ වුව ද මෙම ව්‍යසනකාරී තත්වයෙන් සමස්ත ලෝක ප්‍රජාවටම නිදහස නුදුරේ දී ම ලැබෙනු ඇතැයි උදක්ම විශ්වාස කරමි.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පනස්වන සංවත්සරය වෙනුවෙන් මතක සටහන් එක් කරන මෙම ලිපි එකතුවට මණ්ඩලයේ සමස්ත ඉතිහාසයෙන් බිඳක් සටහන් කිරීමට අවස්ථාව ලැබීම භාග්‍යක් කොට සලකමි. මෙම ලිපිය තරමක දීර්ඝ ලිපියක් වුවත් ඒ මගින් අපේක්ෂා කළේ ගෙවුණු වසර පනහක කාල සීමාව තුළ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයන් එහි ප්‍රධාන ආයතනය වන ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයත් මෙරට සමස්ත පාඨක ප්‍රජාව වෙනුවෙන් මෙන් ම මෙරට පුස්තකාල පද්ධතියේ ප්‍රගමනය උදෙසා ලබා දී තිබෙන දායකත්වය සංක්ෂිප්තව හෝ සටහන් කර තැබීමයි. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ආරම්භක කාල සීමාවේ සිට එහි පනස්වන සංවත්සරය සනිටුහන් කරන 2020 වසර දක්වා කාලය තුළ සිදු වූ විවිධ සිදුවීම් හා ක්‍රියාත්මක කරන ලද විශේෂ ව්‍යාපෘති පිළිබඳ මෙම සටහන ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ සේවාවන් පිළිබඳව අධ්‍යයනයක යෙදෙන පිරිස් වෙත බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි විශ්වාස කරමි.

National Library and Documentation Services Board

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

- අමරසිරි, උපාලි. (2014). ජාතික කියවීමේ මාසය යථාර්ථයක් කර ගැනීම, ජාතික කියවීමේ මාසය 2004 - 2014 සමරු කලාපය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (1988). පළාත් සභා ක්‍රමය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල සේවාවල අනාගත සංවිධානය, පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය, පි. 04 - 09.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (1990). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය හැඳින්වීමක්, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සමරු කලාපය, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය, පි. 39 - 53.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (2012). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවාවේ මුල් අදියර, මහාචාර්ය ජයසිරි ලංකාගේ අභිනන්දන ග්‍රන්ථය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ, පි. 266 - 289.
- පරිපාලන වාර්තා. (1970 - 2017). කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- නානායක්කාර, අමරා. (2013). ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය, 50වන සංවත්සරය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- සුනිල්, ඩබ්ලිව්. (2015). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය - මෙතෙක් ආ ගමන් මග, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය - 25වන සංවත්සරය සමරු කලාපය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- Amarasiri, G. D. (2005). Role of the National Library in a Changing Environment: Overview of the National Library of Sri Lanka, Proceedings of the International Conference on National Libraries in Knowledge Based Society: Bangkok, Thailand.
- Amarasiri, G. D. (2015). Problems Encountered in the Development Process of National Library of Sri Lanka, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (45 - 53).
- Amarasiri, M. S. U. (2000). The First Decade of the National Library of Sri Lanka, Library News, Vol. 21, No. 01 January - March, Colombo, NLDSB.
- Amarasiri, Upali. (2015). Reminiscence of the Early Days of the National Library of Sri Lanka, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (1 - 24 p.).
- Jayatissa, L. A. (2015). National Library Services in the Twenty First Century: Challenges and Opportunities, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (75 - 90).
- National Library and Documentation Services Board. (2005). Library News: Tsunami Special Issue. Colombo, NLDSB, 20(1), 1 - 2.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை – அரைநூற்றாண்டு கால சேவைகள்

டபிள்யூ. சுனில் *

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டு 2020ம் ஆண்டில் அதன் அரை நூற்றாண்டு காலத்தை பூர்த்தி செய்கின்றது (1970-2020). அரை நூற்றாண்டு காலம் அதாவது ஐம்பது வருட காலம் என்பது ஒரு நிறுவனத்தை பொருத்தமட்டில் நீண்ட ஒரு காலகட்டமாக காணப்படுவதுடன் அக்காலகட்டத்திற்குள் இடம்பெற்ற சேவைகள் மற்றும் அதன் வரலாறு தொடர்பாக விளக்குவது ஓரளவு சவாலான விடயம் என்பதை சுட்டிக்காட்ட விரும்புகின்றேன். இக்கட்டுரையின் நோக்கம் கடந்த 50 வருட காலகட்டத்தில் சபையின் மூலம் இலங்கை மக்களுக்காகவும் இந்நாட்டின் நூலக சேவையை கட்டியெழுப்புவதற்காகவும் வழங்கப்பட்ட பங்களிப்பு தொடர்பான சுருக்க குறிப்பொன்றை வழங்குவதாகும்.

தேசிய நூலகம் என்ற எண்ணக்கரு உலகின் பல்வேறு நாடுகளில் 20ஆவது நூற்றாண்டில் அதிகம் கலந்துரையாடப்பட்ட ஒரு தலைப்பாகும் என்பதைக் குறிப்பிட வேண்டும். சுதந்திர அரசு எண்ணக்கரு உருவானதன் பின்னர் உலகின் அநேக நாடுகளில் பொருளாதார சமூக அரசியல் மற்றும் கலாச்சார துறைகளில் பரந்த மாற்றங்கள் நிகழ்ந்ததுடன் அறிவை ஒன்று சேர்த்தல் விநியோகித்தல் மற்றும் அதற்காக பெறுமானத்தை வழங்கும் மரபு சமூகத்தில் ஏற்பட்டு இருந்தது. இக்காலகட்டக் கைத்தொழில்புரட்சி காரணமாக உலகம் பூராகவும் ஏற்பட்டு இருந்த எழுச்சியானது தொடர்பாடல் துறையின் விருத்தி வெளியீட்டு துறையில் ஏற்பட்டிருந்த அதிக வளர்ச்சி இக்காலகட்டத்தில் உலக சமூகக் கட்டமைப்பில் ஏற்பட்ட மாற்றம் என்பன இதற்கான காரணமாக காணப்படுகின்றன. விஷேடமாக அச்சீட்டு தொழிற்சாலைகளில் ஏற்பட்ட எழுச்சியின் காரணமாக நூல்கள் வெளியீடுகளுக்கு புறம்பாக பத்திரிகைகள் சஞ்சிகை போன்றனவும் அச்சீட்டு வெளியிடப்பட்டதுடன் அதன் காரணமாக அதிகளவில் அறிவுப் பரிமாற்றமும் ஏற்படுவதற்கு காரணமாக அமைந்தது. இவ்வாறான வெளியிடப்பட்ட அறிவை ஒன்று சேர்ப்பது நவீன அரசுகளின் அவதானத்தை ஏற்படுத்தியதுடன் அதற்காக அரசு அனுசரணையுடன் அரசு நூலகங்கள் மட்டுமன்றி ஆவணக் காப்பகங்கள் நூதனசாலை போன்றன ஆவணங்களை பாதுகாக்கின்ற தளங்களாக மாற்றப்பட்டு இருந்தன. மேலும் ஒரு நாட்டின் அடையாளத்தை வெளிப்படுத்துகின்ற வகையில் நூலகமானது அதியுயர் மட்டத்தில் காணப்பட்டதுடன் தேசிய அளவில் தகவல்களை ஒன்றுசேர்த்தல் பொதுமக்களுக்கு பாவணைக்கு விடுகின்ற ஒரு ஸ்தாபனமாக தேசிய நூலகங்களை ஆரம்பிப்பதற்கு கடந்த நூற்றாண்டில் அதிகமான நாடுகள் முயற்சி எடுத்துள்ளதைக் காணலாம்.

இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்து படிப்படியாக நூலக சேவைகளை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான முன்மொழிவு சுதந்திரத்தின் பின்னர் ஏற்பட்டிருந்த விஷேட காரணமாக இருந்தாலும் 1870ம் ஆண்டில் அரசின் வைப்பு நூலகத்தை

*பணிப்பாளர் நாயகம், தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை, தமிழாக்கம் எம். எஸ். எம். சிறுமாம்

National Library and Documentation Services Board

ஆரம்பித்தமை இலங்கை தேசிய நூலக வரலாற்றின் ஆரம்ப படியாக கருதலாம். நாடு பூராகவும் பரவி காணப்படுகின்ற பாலி சமஸ்கிரத மற்றும் சிங்கள ஓலைச் சுவடிகளை ஒன்று சேர்த்தல் மற்றும் ஒழுங்குபடுத்துவதன் தேவையானது இந்நூலகம் உருவாவதற்கு அடிப்படையாக அமைந்தன. அரச வைப்பு நூலகம் ஆரம்பித்து 7 வருடங்களின் பின்னர் அதாவது 1877 அரச வைப்பு நூலகமானது தேசிய நூதனசாலை நூலகத்துடன் ஒன்றிணைக்கப்பட்டது. இலங்கையின் தொல்பொருள் மற்றும் நூதனப் பொருட்களை ஒன்றுசேர்த்து பாதுகாக்கும் நோக்கில் உருவாக்கப்பட்ட தேசிய நூதனசாலையின் ஒரு அங்கமாக நூலகளை ஒன்றுசேர்த்தல் மற்றும் நூலகமொன்றை கொண்டு நடாத்தும் நடவடிக்கைகள் என்பன ஆரம்பிக்கப்பட்டிருந்தன. அன்று தொட்டு இன்றுவரை தேசிய நூதனசாலைகள் நூலகமானது தேசிய வெளியீடுகளை ஒன்றுசேர்க்கும் பணியில் ஈடுபட்டிருந்தது. பிற்பட்ட காலங்களில் சட்டவைப்பு சட்டத்தின் கீழ் இந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற சகல வெளியீடுகளினதும் ஒரு பிரதி தேசிய சுவடிக் கூடத் திணைக்களத்தின் மூலம் தேசிய நூதனசாலைகள் நூலகத்திற்கு வழங்கப்படுகின்றது. இதன்படி 1870ம் ஆண்டிலிருந்து இதுவரை இந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகளின் பாரிய நூல் சேகரிப்பு ஒன்று தேசிய நூதனசாலைகள் நூலகத்தில் காணப்படுகின்றமையானது மறைமுகமாக தேசிய நூலகத்தின் நடவடிக்கைகள் முன்னெடுக்கப்பட்டிருப்பதை இது உறுதிப்படுத்துகின்றது.

இலங்கைத் தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் பின்னி

இலங்கையானது சுதந்திரத்தைப் பெற்றுக் கொண்டதன் பின்னர் இந்நாட்டின் கல்வி சமூக பொருளாதார மற்றும் கலாசார துறைகளில் குறிப்பிடத்தக்க மாற்றங்கள் இடம்பெற்றிருப்பது கண்கூடு. கல்வி மற்றும் தகவல் துறையில் ஏற்பட்ட கட்டமைப்பு மாற்றத்தின் ஊடாக இந்நாட்டிற்கான ஒரு தேசிய நூலகத்தின் அவசியத்தை பல சந்தர்ப்பங்களிலும் பலதரப்பட்ட கல்விமான்களால் சுட்டிக்காட்டப்பட்டிருந்தது. உள்நூராட்சி சேவைகள் ஆணைக்குழு அறிக்கை (1995), கொழும்பு பொது நூலகத்தை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான பீ.கந்தையா குழு அறிக்கை (1958), தொல்பொருள் தொடர்பான ஆர். எல் புரோஹியர் விஷேட குழுவின் இறுதி அறிக்கை (1959), யுனெஸ்கோ நூலக ஆலோசனைக்குழு ஒன்று இயங்கியதன் பேரில் ஹரல் டி. பொனி அறிக்கை (1960) மற்றும் 1961 ஆம் ஆண்டில் வெளியிடப்பட்ட வில்மட். ஏ. பெரேரா சம்பள மற்றும் ஊழியர் குழு அறிக்கை என்பன இந்நாட்டிற்கான தேசிய நூலகமொன்றின் தேவையை உணர்த்திய முன்னனி புத்திஜீவிகளின் குழு அறிக்கைகளாகக் குறிப்பிடலாம். இலங்கைக்காக தேசிய நூலகமொன்றை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான விடயங்களை ஆராய்கின்ற போது தேசிய நூலகமொன்றை ஆரம்பிப்பதன் முக்கியத்துவத்தை உணர்ந்து கொள்ளலாம். இவற்றுள் கந்தையா குழு அறிக்கையாக அறிமுகப்படுத்தப்படுகின்ற கொழும்பு பொது நூலகத்தை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான குழு அறிக்கையிலும் ஆர். எல் புரோஹியர் அறிக்கையிலும் இலங்கைக்கான தேசிய நூலகமொன்றை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான விசேட அவதானம் செலுத்தப்பட்டிருந்தது.

இலங்கைத் தேசிய நூலக வரலாற்றின் முக்கிய மைல்கல்லாக கருதப்படுவது 1967ம் ஆண்டில் கொழும்பில் இடம்பெற்ற தேசிய நூலகங்கள் தொடர்பிலான யுனெஸ்கோ பிராந்திய மாநாடாகும். தேசிய நூலகம் தொடர்பான நடவடிக்கைகளை நடைமுறைப்படுத்துவதற்காக பிராந்திய மட்டத்தில் உலகம் பூராகவும் மாநாடுகளை நடத்திய யுனெஸ்கோ நிறுவனமானது இதற்காக இலங்கையை தெரிவு செய்தமையானது முக்கியம் பெறுகின்றது. அம்மாநாட்டில் நிறைவேற்றப்பட்ட பிரதான முன்மொழிவுகள் யுனெஸ்கோ நிறுவனத்தின் மூலம் 1968 மே மாதத்தில் அக்காலத்தில் கடமையாற்றிய கல்வி மற்றும் கலாச்சார அமைச்சரிடம் வழங்கப்பட்டிருந்தது. அவ்வடிப்படை முன்மொழிவுகளுள்,

1. தேசிய மட்டத்திலான நூலக ஆலோசனைக் குழு ஒன்றை நியமித்து அதனூடாக தேசிய நூலக சேவைகளை ஏற்படுத்தும் முகமாக அரசிற்கு ஆலோசனை வழங்கல்.
2. இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையை ஸ்தாபிப்பதற்கான சட்டமொன்றை இயற்றுதல்.
3. சபைக்காக சிரேஷ்ட ஊழியர் குழு ஒன்றை நியமித்தல்
4. சபைக்கு உரிய திட்டமிடல் மற்றும் நிதித் திட்டமிடல்
5. தேவையான ஊழியர்களுக்கு பயிற்சி
6. தேசிய எழுத்தாளர்கள் மற்றும் தேசிய நூல் வெளியீட்டாளர்களுக்கு உதவி செய்தல் மேற்படி விதந்துரைக்கப்பட்ட முன்மொழிவுகளுக்கு மாத்திரம் வரையறுக்காது மாநாட்டு அறிக்கை இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபைக்கு உரித்தாகக் கூடிய பொறுப்புக்கள் தொடர்பாகவும் முன்மொழிவு செய்யப்பட்டிருந்தது.

இந்த முன்மொழிவுகள் தேசிய நூலக சேவைகள் சட்டத்திற்கு எவ்வகையில் தாக்கம் செலுத்தியது என்றால் அவை பிற்பட்ட காலத்தில் சட்டமாக்கப்பட்ட சபையின் சட்டத்தில் அதிகம் இவை உள்ளடக்கப்பட்டிருந்ததை காணலாம். யுனெஸ்கோ மாநாட்டு அறிக்கையில் குறிப்பிடப்பட்டிருந்த முன்மொழிவுகளை நடைமுறைப்படுத்தி இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்த போது அந்நாட்டில் இலங்கைக்கு சமூகமளித்த யுனெஸ்கோ ஆலோசனையாளரான திருமதி எவ்லின் ஜே. எவன்ஸ் அவர்களின் மூலம் வழங்கப்பட்ட அபரிமித சேவையானது பாராட்டப்பட வேண்டியவையாகும். யுனெஸ்கோ ஆலோசகரினால் 1967-1970 காலத்தில் இலங்கை தேசிய நூலக சேவை சபை சட்டத்தை தயாரிப்பதில் விசேட ஆதரவு வழங்கப்பட்டிருந்தது. 1968 ஆம் ஆண்டில் சட்டத்தை வரைவதிலிருந்து ஆரம்பித்து 1970 ஆம் ஆண்டு பெப்ரவரி மாதத்தில் அதனை பாராளுமன்றத்தில் (அந்நாளில் தேசிய சபை) சட்டமாக்கப்படும் வரை அது தொடர்பான விஷேட கவனம் செலுத்தியமை குறிப்பிடத்தக்கது. இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபைச் சட்டமானது (Ceylon National Library Services Board) 1970 மார்ச் மாதம் 24ம் திகதி ஆளுனரின் அனுமதி கிடைத்தது. இச்சட்டமானது கல்வி அமைச்சரினால் 1970 ஏப்ரல் 27ம் திகதியில் அரசு வர்த்தமாயினில் வெளியிடப்பட்டதுடன் 1970 மே 01ம் திகதி சட்டம் நடைமுறைப்படுத்தும் தினமாக குறிப்பிடப்பட்டிருந்தது.

சபையின் பெயர் மாற்றம் பெறல்

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் (Ceylon National Library Service Board-CNLSB) பெயரானது 1972ம் ஆண்டின் ஜனநாயக சட்ட யாப்பு அமலுக்கு வந்ததன் பின்னர் இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் பெயரானது (Sri Lanka National Library Services Board- SLNLSB) என மாற்றம் பெற்றது. அதன் பின்னர் 1998 இன் 51ம் இலக்க சட்டத்தின் பிரகாரம் 1999ம் ஆண்டிலிருந்து சபையின் பெயரானது தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை (National Library and Documentation Services Board-NLDSB) எனவும் இலங்கை (National Library and Documentation Center - NLDC) எனவும் மாற்றம் பெற்றது. எவ்வாறாயினும் திருத்தச் சட்டத்தின் கீழ் இம்மாற்றம் ஏற்பட்டிருந்தாலும் ஏனைய நாடுகளில் “தேசிய நூலகம்” என்ற பெயருடன் ஒப்பிடுகின்ற போது திருத்தப்பட்ட இப்பெயரானது இலங்கைக்கு மாத்திரம் ஒன்றாக காணப்பட்டமை குறிப்பிடத்தக்கது. இப்பெயருடன் ஓரளவு கிட்டியளவில் சமமாக அமைந்த பெயராக சிங்கப்பூர் தேசிய நூலகத்தின் பெயர் காணப்பட்டதுடன் அதன் பெயர் National Library Board எனப் பெயரிடப்பட்டிருந்தது. உலகில் அநேக நாடுகளில் அந்நாட்டின் பெயருடன் தேசிய நூலகம் அறிமுகப்படுத்தப்பட்டிருக்கிறது. உதாரணமாக, பிரித்தானிய தேசிய

National Library and Documentation Services Board

நூலகம் (National Library of British), இந்திய தேசிய நூலகம் (National Library of India), மலேசிய தேசிய நூலகம் (National Library of Malaysia) என்பவற்றைக் குறிப்பிடலாம். சபையின் புதிய சட்டத்திற்கேற்ப பெயர் மாற்றப்பட்டதோடு பொதுவாக இலங்கை தேசிய நூலகம் (National Library of Sri Lanka) என்றே அழைக்கப்படுகின்றது. இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்து அதனை நடாத்திச் செல்வதன் நோக்கத்துடன் அதன் தாய் நிறுவனமான நூலக சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டு 2020ம் ஆண்டுடன் 50 வருடங்கள் பூர்த்தியடைந்துள்ளதுடன் 1990 இல் உத்தியோகபூர்வமாக ஆரம்பிக்கப்பட்ட இலங்கை தேசிய நூலகத்திற்கு இவ்வாண்டில் 30 வருடங்கள் பூர்த்தியாகியுள்ளது. இதனை முன்னிட்டு வெளியிடப்படுகின்ற ரூபகார்த்த மலருக்கு அதன் 50 வருட வரலாறு தொடர்பான குறிப்பொன்றை முன்வைப்பது மிகவும் கடினமான ஒன்று என்பதைக் குறிப்பிட வேண்டும். அரை நூற்றாண்டு காலமாக தேசிய நிறுவனம் என்ற வகையில் இந்நாட்டின் நூலகத்துறைக்கு மாத்திரமின்றி இலங்கை மக்களுக்காக மேற்கொள்ளப்பட்ட சேவை மிகவும் பரந்ததாக காணப்பட்டாலும் கடந்த 5 தசாப்த காலமாக சபையினால் முன்னெடுக்கப்பட்ட பலதரப்பட்ட சேவைகள் மற்றும் விசேட நடப்புக்களை சுருக்கமாக முன்வைப்பதே இக்கட்டுரையின் நோக்கமாகும். ஆய்வை இலகபடுத்துவதற்காக 1970 இல் இலங்கை தேசிய நூலகம் ஆரம்பிக்கப்பட்ட காலகட்டம் தொடக்கம் 1990 ஆம் ஆண்டில் உத்தியோகபூர்வமாக இலங்கைத் தேசிய நூலகம் ஆரம்பிக்கப்படும் வரையான காலத்தை முதலாவது கால கட்டமாகவும், அதன் பிற்பட்ட காலத்தை தசாப்த கால அடிப்படையிலும் விளக்கப்பட்டுள்ளது.

சபையின் முதல் இரு தசாப்தங்கள் (1970-1990)

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபை உத்தியோகபூர்வமாக ஆரம்பிக்கப்பட்டமை 1970 மே மாதம் 01ம் திகதியில் இடம்பெற்றதுடன், சபையின் முதலாவது தலைவராக பிரசித்தி பெற்ற கல்விமானான திரு டி. வீ சுகததாஸ அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டார். சபையின் முதலாவது பணிப்பாளர்சபைக் கூட்டம் 1970 ஜூலை 20ம் திகதி அக்கால கல்வி மற்றும் கலாச்சார அமைச்சின் செயலாளர் கலாநிதி பிரேமதாஸ உட்கம அவர்களின் தலைமையில் மலே வீதியில் அமைந்துள்ள கல்வி அமைச்சில் இடம்பெற்றது. சபையின் ஆரம்பத்தில் அதன் நடவடிக்கைகளை முன்கொண்டு செல்வதற்கு தகுதி வாய்ந்த பணிப்பாளர் ஒருவரை நியமிப்பது முன்னுரிமை நடவடிக்கையாக காணப்பட்டது. அதன்படி பணிப்பாளர் பதவிக்காக விண்ணப்பங்கள் கோரப்பட்டபோது அதற்காக விண்ணப்பிக்கப்பட்டிருந்த ஆறு விண்ணப்பதாரிகளிலிருந்து அக்காலத்தில் பேராதனைப் பல்கலைக்கழகத்தின் நூலகராக கடமையாற்றிய திரு. கே. டி சோமதாஸ அவர்கள் 1971 ஆம் ஆண்டில் சபையின் பணிப்பாளர் பதவிக்கு நியமிக்கப்பட்டார். சபையின் தலைவர் பதவி ஒரு வருட காலத்திற்கு வரையறுக்கப்பட்டதுடன் 1971 மே மாதத்தில் இரண்டாவது தலைவராக கல்வி அமைச்சின் பிரதிப் பணிப்பாளர் நாயகமாகக் கடமையாற்றிய ஓய்வு பெற்ற திரு டபிள்யூ. எம். ஏ வர்ணசூரிய அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டார். திரு வர்ணசூரியவின் பதவிக்காலத்திற்குரிய பணிப்பாளர் சபையின் உத்தியோகபூர்வ காலமானது 1976 ஆம் ஆண்டு வரை காணப்பட்டதுடன், அக்காலகட்டத்தின் சபையின் நிரந்தர இருப்புக்கான பல நிகழ்ச்சித் திட்டங்கள் ஆரம்பிக்கப்பட்டிருந்தது. அவற்றுள் இலங்கை தேசிய நூல் விபரணப் பட்டியல் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகளை சபை மீது கையளித்தல், சட்ட வைப்பு நூலகமான இலங்கை தேசிய நூலகத்தைப் பெயரிடல், தேசிய நூலகச் சேகரிப்பை கட்டியெழுப்புவதற்கு ஆரம்பித்தல், கண்டி மாவட்ட நூலக முன்னோடிச் செயற்திட்டத்தை ஆரம்பித்தல், சபையின் கிளையாக கண்டிக் கிளையை ஆரம்பித்தல், தேசிய நூலக செய்தி சஞ்சிகையை ஆரம்பித்தல், சபைக்காக உத்தியோகபூர்வ இலட்சணை ஒன்றை வடிவமைத்தல், சபைக்காக

ஊழியர் குழுவொன்றை நியமித்தல், சபைக்கான நிரந்தர காணியொன்றைப் பெற்றுக் கொள்ளல் போன்ற பல தேவையான நிரந்தர அடித்தளமொன்று உருவாக்கப்பட்டது என்பதைக் குறிப்பிட்டுக் கொள்ள வேண்டும்.

தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகளை கையகப்படுத்தல்

தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியலை வெளியிடுவது சகல நாடுகளிலும் தேசிய நூலகத்தின் மீது பொறுப்புச்சாட்டப்பட்டுள்ள ஒரு பிரதான காரியமாகும். ஒரு நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகள் தொடர்பான நூலியல் தகவல்கள் இதில் உள்ளடக்கப்படுவதன் மூலம் ஒரு நாட்டின் ஆவண வரலாறு தொடர்பான தகவல்களைப் பெற்றுக் கொள்ளக்கூடிய பிரதான மூலமாக இது காணப்படுகின்றது. தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல் வெளியிடும் தொழிற்பாடு 1962 இலிருந்து தேசிய சுவடிக்கூடத் திணைக்களத்தின் மூலம் மேற்கொள்ளப்பட்டதுடன் அமைச்சரவையின் தீர்மானத்தின் படி 1973 ஆம் ஆண்டில் தேசிய நூலக சேவைகள் சபைக்கு ஒப்படைப்பதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. அதன்படி 1973 செப்டம்பர் 01ம் திகதியில் தேசிய நூல் விவரணப்பட்டியல் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகள் உத்தியோகபூர்வமாக சபைக்கு கையளிக்கப்பட்டதுடன் அதன் தொகுப்பு நடவடிக்கைகளை மேற்கொண்ட இரு உத்தியோகத்தர்கள் தேசிய சுவடிக்கூடத் திணைக்களத்திலிருந்து சபைக்கு வழங்கப்பட்டது. தேசிய நூல் விவரணப்பட்டியல் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகள் ஒரு புதிய தொழிற்பாடாகக் காணப்படுவதால் அதற்கான ஒரு ஆலோசகராக அக்காலத்தில் களணிப் பல்கலைக்கழக நூலக தகவல் விஞ்ஞானப் பிரிவின் தலைவராக கடமையாற்றிய திரு என். அமரசிங்க அவர்களின் சேவை பெற்றுக் கொள்ளப்பட்டது. பின்னர் 1975.03.19 ஆம் திகதியிலிருந்து திருமதி கே. எஸ். ஜயகுரு அவர்கள் நூல்விவரணப்பட்டியல் பிரிவின் உதவிப் பணிப்பாளராக நியமிக்கப்பட்டார். திருமதி ஜயகுரு அவர்கள் நியமிக்கப்படும் வரை தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகளுக்கு வெளி மேற்பார்வையாளர் ஒருவரின் சேவை பெறப்பட்டது. (அமரசிரி, 2012) தற்போது தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல் மாதாந்த வெளியீடாக வெளிவருவதுடன் அதன் அச்சீட்டுப் பிரதிக்குப் புறம்பாக 2017ம் ஆண்டிலிருந்து இலத்திரனியல் பிரதியும் (e-copy) ஆய்வு நோக்கங்களுக்காக உதவுகின்ற வகையில் சபையின் வெப்தளத்தில் இணைக்கப்பட்டுள்ளது. அதற்குப் புறம்பாக ஆரம்பம் முதலே வெளியிடப்பட்ட சபை தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல்களும் கணினிமயமாக்கப்பட்ட தேசிய டிஜிட்டல் நூலகத்தில் இணைக்கப்பட்டுள்ளன.

சட்ட வைப்பு நூலகமாக பெயரிடல்

சட்ட வைப்பு சட்டத்தின் கீழ் இந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகளைப் பெற்றுக் கொள்ளும் பொறுப்பு தேசிய சுவடிக் கூடத் திணைக்களத்திற்கு வழங்கப்பட்டுள்ளதுடன், அதன் பிரதிகள் நூதனசாலைகள் திணைக்கள நூலகம், பிரித்தானிய நூதனசாலைகள் நூலகம் (பின்னர் பிரித்தானிய நூலகம்) மற்றும் இலங்கை பல்கலைக்கழகம் (University of Ceylon) என்பவற்றுக்கு கொடுக்கப்பட்டது. 1976ம் ஆண்டின் 6 ஆம் இலக்க அச்சீட்டாளர் மற்றும் வெளியீட்டாளர் சட்டத் திருத்தச் சட்டத்தின் பிரகாரம் இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையானது சட்டவைப்பு முறையின் கீழ் நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற சகல வெளியீடுகளின் பிரதியொன்று இலவசமாகக் கிடைக்கும் நிறுவனமாக உருவாகியமை இலங்கை தேசிய நூலகத்தின் ஆரம்பத்திற்கும் அதன் சேகரிப்பு அபிவிருத்திற்கும் பாரிய உதவியாக அமைந்ததை குறிப்பிட்டுக் கொள்ள வேண்டும்.

National Library and Documentation Services Board

நூலக செய்திகள் சஞ்சிகை ஆரம்பிக்கப்பட்டமை

இந்நாட்டின் நூலகத் துறையில் காணப்பட்ட ஒரு குறைபாட்டை நிவர்த்திக்கும் வகையில் 1973ம் ஆண்டில் நூலக செய்திகள் சஞ்சிகை ஆரம்பிக்கப்பட்டமையானது சபையின் ஒரு முக்கிய மைல்கல்லாக கணிக்கப்படுகின்றது. சிங்கள, தமிழ் மற்றும் ஆங்கில மொழி மூலமாக நூலகத் துறையுடன் தொடர்பான நடப்புச் செய்திகள் இச் சஞ்சிகையில் உள்ளடக்கப்பட்டன. நூலக துறை சார்ந்தவர்களுக்கு இதில் வெளியிடப்பட்ட கட்டுரைகள் மிகவும் பிரயோசனப்பட்டதுடன் இச்சஞ்சிகையானது நூலகர்களுக்கு மட்டுமன்றி துறையில் பிரசித்தி வாய்ந்தவர்களுக்கும் தமது கட்டுரைகளை வெளியிடுவதற்கான ஒரு களமாக இது காணப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் சபையின் மூலம் 39 வருடங்களாக காலாண்டு வெளியீடாக தொடர்ச்சியாக வெளியிடப்பட்ட இச்சஞ்சிகையானது 2012ம் ஆண்டு நிறுத்தப்பட்டு ஆய்வு மட்டத்திலான கட்டுரைகளை வெளியிடும் நோக்கில் தேசிய நூலக நோக்கு (National Library Review) என்ற பெயரில் சஞ்சிகையொன்று ஆரம்பிக்கப்பட்டது. ஆய்வு மட்டத்திலான கட்டுரைகளை எழுதுவதில் காணப்படுகின்ற போதாமை காரணமாகவும் இச்சஞ்சிகையை தொடர்ச்சியாகவும் உரிய காலத்தில் வெளியிடுவதில் காணப்படுகின்ற சிக்கல்கள் காரணமாகவும் எதிர்பார்க்கப்பட்ட இலக்கை அடைய முடியாது சென்றமையைக் குறிப்பிட வேண்டியுள்ளது. நூலக செய்திகள் சஞ்சிகையை மீளவும் ஆரம்பிக்கும்படி நூலகத்துறை சார்ந்தவர்கள் மட்டுமன்றி இத்துறை சார்ந்த மாணவர்களும் வேண்டுவதால் அதனை மீண்டும் ஆரம்பிப்பது சாலப் பொறுத்தமானது என நம்புகின்றேன்.

தேசிய நூலக சேகரிப்பை கட்டியெழுப்பதல்

இலங்கை தேசிய நூலகம் உத்தியோகபூர்வமாக ஆரம்பிக்கப்பட்டாலும் அதற்கு பல வருடங்களுக்கு முன்பிருந்தே சேகரிப்பை கட்டியெழுப்பும் பணி ஆரம்பித்திருந்தது. விசேடமாக தேசிய நூல் விவரணப் பட்டியல் தொகுப்பு நடவடிக்கைகள் ஆரம்பித்தமையும், சட்ட வைப்புச் சட்டத்தின் கீழ் இலவசமாக கிடைக்கப்பெற்ற பிரதிகளை வைப்புச் செய்வதற்காக பம்பலப்பிட்டி டேவிட்சன் வீதியில் மற்றும் பௌத்தாலோக வீதியில் வாடகைக்காக பெறப்பட்ட இரு கட்டிடங்களில் தற்காலிகமாக தேசிய நூலக சேகரிப்பை கட்டியெழுப்பும் நடவடிக்கைகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. ஆரம்ப காலகட்டத்திலேயே விசேட நூல் சேகரிப்பை கட்டியெழுப்பும் நோக்கில் நாட்டில் புகழ்பெற்ற கல்விமான்கள் சிலரின் நூல் சேகரிப்பை பெற்றுக் கொள்வதற்கான ஏற்பாடுகள் செய்யப்பட்டன. அந்நூல் சேகரிப்புக்களுள் வைத்தியர் ஏ. எம் விஜேராம சேகரிப்பு, கலாநிதி விமலானந்த தென்னகோன் சேகரிப்பு, பேராசிரியர் டி. ஈ ஹெட்டியாராச்சி சேகரிப்பு, கலாநிதி எம். எச் பீட்டர் த சிலவா சேகரிப்பு என்பன தேசிய சேகரிப்பை கட்டியெழுப்புவதற்காக ஆரம்பத்திலேயே பங்களிப்பு செய்யப்பட்டிருந்தன.

கண்டி மாவட்ட நூலக முன்னோடிச் செயற்திட்டம்

யுனெஸ்கோ நிறுவனத்தின் ஆலோசனைக்கிணங்க இந்நூலக அபிவிருத்தி முன்னோடிச் செயற்திட்டம் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன் இதற்கு தேவையான நிதி ஒதுக்கீடு யுனெஸ்கோ நிறுவனத்தின் மூலம் பெற்றுக் கொடுக்கப்பட்டது. 1967 இல் கொழும்பில் நடத்தப்பட்ட யுனெஸ்கோ மாநாட்டின் ஒரு பிரதான முன்மொழிவின் விளைவாக இச்செயற்திட்டம் அமுல்படுத்தப்பட்டதுடன் இதற்கான முக்கிய காரணமாக அக்காலத்தில் ஆசிய நாடுகளின் நூலக சேவைகளானது ஒப்பீட்டளவில் கீழ் மட்டத்தில் காணப்பட்டமையும் அப்பிரச்சினைக்கு எவ்வாறு தீர்வு காண்பது என்ற வினாவுக்கு விடையளிக்கும் வகையிலும் இத்திட்டத்தின் வெற்றியைப் பொறுத்து ஆசியாவின் ஏனைய நாடுகளிலும்

இத்திட்டத்தை அமுல்படுத்துவது யுனெஸ்கோவின் நோக்கமாகக் காணப்பட்டது. 1972-1974 காலப்பகுதியில் இச் செயற்திட்டமானது முன்னெடுக்கப்பட்டதுடன் இதன்கீழ் 21 பொது நூலகங்கள் மற்றும் 22 பாடசாலை நூலகங்கள் என்பன அபிவிருத்தி செய்யப்படுவதற்காக தேர்ந்தெடுக்கப்பட்டிருந்தன. இந்நூலகங்களுள் அநேகமானவை கண்டி, மாத்தளை மற்றும் கேகாலை மாவட்டங்களுக்குட்பட்டதாக காணப்பட்டன. எதிர்பார்க்கப்பட்ட சகல பயன்களும் கிட்டவில்லையெனினும் சபையின் தலைமையில் முன்னெடுக்கப்பட்ட முதலாவது வெற்றிகரமான செயற்திட்டமாகும் என்பது குறிப்பிடத்தக்கது.

கண்டி கிளை அலுவலகத்தை ஆரம்பித்தல்

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் முதலாவது செயற்திட்டமான மாவட்ட நூலக முன்னோடிச் செயற்திட்டத்தை நடைமுறைப்படுத்துவதை இலகபடுத்தும் நோக்கில் சபையின் கிளை அலுவலகம் ஒன்றை 1972 ஆம் ஆண்டு ஜனவரி மாதத்தில் கண்டி நகரில் ஆரம்பிப்பதற்கான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. கண்டி தலதா வீதியில் அமைந்துள்ள மத்திய இலங்கை இளைஞர் சபை மூலம் நூலகமொன்றை நடாத்திச் செல்லப்பட்ட கட்டிடத்தை சபைக்கு பெற்றுக்கொள்ள முடியுமாக இருந்ததுடன் அதில் காணப்பட்ட நூல்கள் மற்றும் தளபாடங்கள் என்பனவும் சபைக்கு அன்பளிப்பாக வழங்கப்பட்டன. இக்கிளை அலுவலகத்திற்கான பணிப்பாளராக அக்காலத்தில் உதவி பணிப்பாளராக நியமிக்கப்பட்ட திருமதி கே.எல் பண்டிதர்தன் அவர்களின் கீழ் இக்கிளை ஸ்தாபிக்கப்பட்டது.

கண்டி மாவட்ட நூலக முன்னோடிச் செயற்திட்டமானது நிறைவு பெற்றதன் பின்னர் சபையின் துணை அலுவலகமாக நடாத்திச் செல்லப்பட்ட இந்நிறுவனமானது பல்வேறு நிருவாக குறைபாடுகளின் காரணமாக 1989 ஆம் ஆண்டில் மூடி விடுவதற்கு அக்கால சபையின் நிருவாகமானது நடவடிக்கை மேற்கொள்ளப்பட்டதுடன் அதில் சேவை புரிந்த அலுவலகர்கள் மற்றும் தளபாடங்கள் பிரதான காரியாலயத்திற்கு கொண்டுவரப்பட்டன.

இலங்கை தேசிய நூலகத்திற்கான காணியை பெற்றுக்கொள்வது மற்றும் கட்டிடத்தை திட்டமிடல்

1970ம் ஆண்டில் இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையானது ஸ்தாபிக்கப்பட்டாலும் அதற்கான நிரந்தர கட்டிடமொன்று காணப்படாமையினால் கொழும்பு நகரில் பல இடங்களில் வாடகை அடிப்படையில் பெற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கட்டிடங்களில் சபை நடவடிக்கைகள் முன்னெடுக்கப்பட்டுள்ளது. சரியான காலத்தை குறிப்பிட முடியாவிட்டாலும் பம்பலபிட்டி டேவிட்சன் வீதியில் கட்டிடமொன்றில், பௌத்தாலோக மாவத்தையில் கட்டிடமொன்றில், கல்கிஸ்ஸை பிரதேசத்தில் கட்டிடமொன்றில் என தற்காலிகமாக கட்டிடங்களில் நிறுவன நடவடிக்கைகள் முன்னெடுக்கப்பட்டிருந்தன. நூலக சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டு ஆரம்ப சில ஆண்டு காலத்திலிருந்தே சபைக்கான ஒரு நிரந்தரமான இடத்தை பெற்றுக்கொள்வதற்கான முயற்சிகள் மேற்கொள்ளப்பட்டிருந்ததுடன், அக்காலத்தில் கொழும்பு மாவட்ட செயலாளரினால் நீண்டகால குத்தகை அடிப்படையின் கீழ் கொழும்பு 07 சுதந்திர வீதியை எதிராக தேசிய சுவடிகள் கூடத்திணைக்களத்திற்கு பக்கத்தில் பொறுத்தமான காணியொன்றை பெற்றுக்கொள்ள முடியுமாக இருந்தமை சபைக்கு கிடைத்த பெறும் வெற்றியாகும்.

கட்டிடத்தை கட்டுவதற்கான ஆரம்பத் திட்டமிடல் 1973ம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன் யுனெஸ்கோ நிறுவனத்தின் உதவியுடன் கட்டிடத்தை திட்டமிடுவதற்கு உகந்த ஆலோசகர் ஒருவரின் உதவி பெறுவதற்கு முடியுமாக இருந்தது. அதன்படி பெரிய பிரித்தானியாவின் கான் பல்கலைக்கழகத்தின் கட்டிட நிர்மாண பேராசிரியர் திரு

National Library and Documentation Services Board

மைகல் புரோன் அவர்கள் 1974 ஆம் ஆண்டு ஒக்டோபர் மாதத்தில் இலங்கைக்கு வந்தார். இலங்கை கட்டிடத் திணைக்களத்தின் உதவியுடன் பூர்த்தி செய்யப்பட்ட கட்டிட வரைபடமானது 1975 ஆம் ஆண்டு பணிப்பாளர் சபையின் அனுமதிக்காக முன்வைக்கப்பட்டிருந்தது. தேசிய நூலக கட்டிடத் திட்டமிடலின் போது திரு மைகல் புரோன் அவர்களினால் நாட்டின் பல பாகங்களுக்கும் பயணம் செய்து இந்நாட்டின் தேசிய கட்டிடக் கலையம்சங்களை ஆய்வு செய்ததுடன் கண்டி தலதா மாளிகை, கொழும்பு சுதந்திர ஞாபகார்த்த கட்டிடம் மற்றும் குருணாகலை பாதேனிய ரஜமஹா விஹாரை என்பன அவரின் மனம் கவர்ந்த கட்டிடங்களாகக் காணப்பட்டன. நீண்ட ஆய்வின் பின்னர் திட்டமிடப்பட்ட தேசிய நூலக கட்டிட நிர்மாணத்தின் முழு கௌரவத்தை திரு மைகல் பிரவுன் அவர்களுக்கே உரித்தாகும் (அமரசிறிஇ 2012). கீழ்த் தளம் உள்ளடங்கலாக 5 மாடிகளைக் கொண்ட கட்டிட வரைபடத் திட்டத்தின்படி 325 வாசகர்களுக்கு அமர்ந்து கொள்வதற்கும் பத்து இலட்சத்திற்கு மேற்பட்ட நூல்களை சேகரித்து வைக்கவும் முடியுமாக உள்ளது. நிர்மாணப் பணிகள் 1976ம் ஆண்டில் ஆரம்பித்தாலும் பல்வேறு காரணங்களை மையமாக வைத்து நீண்டகாலம் நீடித்திருந்தது.

இலங்கைத் தேசிய நூலக சேவைகள் சபைக்கான உத்தியோகபூர்வ இலட்சணை அறிமுகம் செய்தல்

நூலக சேவைகள் சபை ஆரம்பித்த காலத்திலேயே அதற்காக ஒரு உத்தியோகபூர்வ இலட்சணையொன்றை அறிமுகப்படுத்துமுகமாக 1972ம் ஆண்டிலிருந்து பல சுற்றுக் கலந்துரையாடல்கள் இடம்பெற்றன. இதன்படி பொதுப் போட்டியொன்றின் மூலம் பொருத்தமான இலட்சணையொன்று தெரிவு செய்யப்பட வேண்டும் என பணிப்பாளர் சபையினால் முடிவு செய்யப்பட்டது. அதன்படி அனுப்பப்பட்ட ஆக்கங்களுள் கிராகம் அரங்காற்றுக் கலைப் பல்கலைக்கழகத்தின் விரிவுரையாளரான திரு அல்பர்ட் விஜேசேகர அவர்களினால் அனுப்பப்பட்ட ஆக்கமானது சபையின் உத்தியோகபூர்வ இலட்சணையாக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டு 1973ம் ஆண்டு ஏப்ரல் மாதத்திலிருந்து பாவனைக்காக பயன்படுத்தப்பட்டது.

ஆரம்ப சிரேஷ்ட ஊழியர்களை பணிக்கமர்த்தல்

சபை ஆரம்பித்த காலப்பகுதியில் அதன் கடமைகளை முன்னெடுத்துச் செல்வதற்காக அனுபவம் வாய்ந்த சிரேஷ்ட ஊழியர்களை பணிக்கமர்த்துவதற்கான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டிருந்தன. முதலாவதாக பணிக்கமர்த்தப்பட்ட பணிப்பாளர் தவிர்ந்த சிரேஷ்ட அலுவலர்களாக 1972 பெப்ரவரி மாதத்தில் திருமதி கே.எல் பண்டிதரத்ன அவர்கள் பணிக்கமர்த்தப்பட்டார். சபையின் சேவைக்காக இணைவதற்கு முன்னர் திருமதி பண்டிதரத்ன அவர்கள் பொல்கொல்ல கூட்டுறவுக் கல்லூரியில் நூலகராக பணிபுரிந்தவராவார். அதே வருடத்தில் இரண்டாவது உதவிப்பணிப்பாளர் பதவிக்கு கொழும்பு பொது நூலகத்தின் பிரதி நூலகராக கடமைபுரிந்த திரு எஸ். எம். கமால்தீன் அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டார்கள்.

ஐந்து வருடங்களாக சபையின் முதலாவது பணிப்பாளராக கடமையாற்றிய திரு கே. டீ சோமதாச அவர்கள் பிரித்தானிய நூலகத்தின் பதவியொன்றை பெற்றுக்கொள்வதற்காக 1975 டிசம்பர் 3ம் திகதி பதவியிலிருந்து விலகினார். இப்பதவி வெற்றிடத்திற்காக களனிப் பல்கலைக்கழகத்தின் நூலக தகவல் விஞ்ஞானப் பிரிவின் தலைவர் திரு என். அமரசிங்க அவர்கள் 1976.09.01 திகதி நியமிக்கப்பட்டார். திரு என். அமரசிங்க அவர்கள் நூல் விவரணப் பட்டியலாக்கல் மட்டுமன்றி நூலகவியல் கற்கைத் துறையில் பிரசித்து வாய்ந்தவராக காணப்பட்டதுடன் அவரின் முதலாவது தொழில் அரச சுவடிக் கூடத் திணைக்களத்தில் ஆரம்பமானது. அரச சுவடிக் கூடத் திணைக்களத்தின் மூலம் தேசிய நூல் விவரணப்பட்டியல் தொகுப்பு நடவடிக்கைகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. அதன்

முதலாவது தொகுப்பாளராக 1982ம் ஆண்டில் அங்கு இணைந்திருந்தன. திரு என். அமரசிங்க அவர்கள் பிரித்தானியாவின் லண்டன் பல்கலைக்கழகத்தில் நூலக தகவல் விஞ்ஞானம் தொடர்பான பட்டப்பின்படிப்பு பூர்த்தி செய்துள்ளதன் பின்னர் களனிப் பல்கலைக்கழகத்தில் நூலக தகவல் விஞ்ஞானப்பிரிவின் ஆரம்பப்பிரிவுத் தலைவராக கடமை புரிந்துள்ளார். 12 வருட சேவைக் காலத்தில் (1976-1988) நிறுவனத்திற்கு பலம் வாய்ந்த அடித்தளத்தை ஏற்படுத்துவதற்காக அபரிமித பங்களிப்பை வழங்கியுள்ளார்.

நூலக சேவைகள் சபையின் மூன்றாவது பணிப்பாளர் சபையானது 1976 மே மாதத்தில் நியமிக்கப்பட்டதுடன், அச்சபையின் புதிய தலைவராக கல்வி அமைச்சின் பிரதிக்கல்விப் பணிப்பாளர் நாயகமாக கடமையாற்றிய திரு யூ. பி. சிறிசேன அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டார்கள்.

நூலகர்களை பயிற்றுவித்தலை ஆரம்பித்தல்

நூலகர்களை பயிற்றுவிப்பது நூலக சேவைகள் சபையின் ஒரு முக்கிய பணியாக காணப்பட்டதுடன், அந் நோக்கத்திற்காக கல்வி மற்றும் பயிற்சி பிரிவு என்ற பெயரில் 1987ம் ஆண்டில் பிரிவொன்று ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இப்பிரிவு 1977 ஜூலை 01ம் திகதியிலிருந்து உதவிப் பணிப்பாளராக நியமிக்கப்பட்ட திரு எம்.எஸ்.யூ அமரசிறி அவர்களின் கீழ் இணைக்கப்பட்டது. பொது மற்றும் பாடசாலை நூலகர்களை பயிற்றுவிக்கும் நடவடிக்கைகள் இக்காலப்பகுதியில் மேலும் விரிவாக்கப்பட்டதுடன் சிங்கள மற்றும் தமிழ் மொழி மூலமாக பல பயிற்சி நெறிகள் நாடூராகவும் அதிகளவில் நடாத்தப்பட்டன.

1977ம் ஆண்டின் பாராளுமன்ற தேர்தலின் பின்னர் 1977 செப்டம்பர் மாதத்தில் நியமிக்கப்பட்ட நான்காவது பணிப்பாளர் சபையின் கீழ் வழக்கறிஞரான திரு எம். ஏ. குணதிலக நியமிக்கப்பட்டதுடன் திரு குணதிலக அவர்களின் சேவைக் காலம் 1979 ஜனவரி 04 ஆம் திகதியுடன் முடிவுற்றது. பின்னர் சபையின் ஐந்தாவது தலைவராக திரு எச். பி சிறிவர்தன அவர்கள் 1979 மே மாதம் 05ம் திகதி நியமிக்கப்பட்டார்.

மாவட்ட மத்திய நூலக அபிவிருத்தி செயற்திட்டம்

1981ம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்ட மாவட்ட மத்திய நூலக அபிவிருத்தி செயற்திட்டத்தின் முக்கிய நோக்கம் இந்நாட்டின் நூலக சேவைகளை மாவட்ட மட்டத்தில் அபிவிருத்தி செய்வதாகும். இந்நாட்டின் பொது நூலகங்கள் பிரிவெனா மற்றும் பாடசாலை நூலகங்கள் தனிமைப்படுத்தப்பட்ட நிறுவனங்களாக அமைந்திருந்தமையும் அவ்வாரான நிலைமைகளில் நூலக சேவைகளின் முன்னேற்றகரமான வளர்ச்சிக்கு அது தடையாக அமைந்திருந்தமை ஒப்புக் கொள்ளப்பட்டிருந்தது. இப்பிரச்சினைக்கு தீர்வாக சகல மாவட்டங்களிலும் மத்திய நூலகம் (Central Library) ஒன்றை தெரிவு செய்து அம் மத்திய நூலகத்திற்கு ஏனைய நூலகங்களை தொடர்புபடுத்துவது இச் செயற்திட்டத்தின் பிரதான நோக்கமாகக் காணப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் பிற்பட்ட காலத்தில் ஏற்பட்ட நிர்வாக பலவீனம் காரணமாக இச்செயற்திட்டத்தின் மூலம் எதிர்பார்க்கப்பட்ட பெறுபேறுகளை பெற்றுக்கொள்ள முடியாமல் போய்விட்டது.

நூல் வெளியீட்டு உதவிச் செயற்திட்டத்தை ஆரம்பித்தல்

எழுத்துத் துறையில் ஈடுபடுகின்ற இலங்கையின் எழுத்தாளர்களுக்கு அவர்களால் எழுதப்பட்ட நூல்களை வெளியிடுவதற்கான அனுசரனை வழங்கும் நோக்கில் இச்செயற்திட்டம் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. 1984 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்ட இச்

National Library and Documentation Services Board

செயற்திட்டமானது தற்பொழுது வரை நடைமுறையில் உள்ளதுடன் இந்நாட்டின் ஆயிரக்கணக்கான எழுத்தாளர்களுக்கு அனுசரனை வழங்கக்கூடிய சந்தர்ப்பம் கிட்டியது. இச் செயற்திட்டத்தின் கீழ் நூலாக்கத்தில் ஈடுபட்டுள்ள பெருவாரியான ஆரம்ப நிலை எழுத்தாளர்கள் பிரசித்து பெற்ற எழுத்தாளர்களாக மாறுவதற்கான சந்தர்ப்பத்தை இச்செயற்திட்டமானது களமமைத்துக் கொடுத்தது.

தபால் மூலமான நூலக விஞ்ஞான பாடநெறி

இலங்கையின் பின்தங்கிய மற்றும் கிராமிய பிரதேசங்களில் சேவையாற்றுகின்ற நூலகர்களுக்கு மற்றும் நூலக தொழில்சார் ஊழியர்களுக்கு அவர்களது தொழில் தகைமையை பூர்த்தி செய்வதற்கான சந்தர்ப்பத்தை ஏற்படுத்திக் கொடுக்கும் நோக்கில் இப்பாடநெறி ஆரம்பிக்கப்பட்டிருந்தது. 1983ம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்ட இப்பாடநெறி மூலம் இலங்கையில் பல்வேறு பகுதிகளில் சேவை செய்கின்ற நூலகர்களுக்கு கொழும்பு நகருக்கு சமூகம் தராது தமது பிரதேசங்களிலேயே இருந்து நூலக விஞ்ஞான பாடநெறியை பின்பற்றுவதற்கு அவகாசம் ஏற்பட்டிருந்தது. எவ்வாறாயினும் இலங்கை நூலக சங்கத்தால் நடாத்தப்படுகின்ற நூலக விஞ்ஞானம் தொடர்பான டிப்ளோமா பாடநெறியானது இலங்கையின் பல பிரதேசங்களை உள்ளடக்கிய வகையில் ஒழுங்குபடுத்தப்பட்டிருந்தமையால் சபையினால் தபால் மூலம் நடாத்தப்பட்ட இப்பாடநெறியை நிறுத்துவதற்கு நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டிருந்தது.

ஆசியா மற்றும் பசுபிக் மண்டல நாடுகளின் தேசிய நூலக பணிப்பாளர்களின் மாநாடு

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் அனுசனையுடன் ஆசியா மற்றும் பசுபிக் மண்டல நாடுகளின் தேசிய நூலக பணிப்பாளர்களின் மூன்றாவது மாநாடு 1985.11.18 ஆம் திகதியிலிருந்து 23ஆம் திகதி வரை கொழும்பு பண்டாரநாயக்க சர்வதேச மாநாட்டு மண்டபத்தில் இடம்பெற்றது. இம்மாநாட்டுக்காக இப்பிரதேச நாடுகளை பிரதிநிதித்துவப்படுத்துகின்ற வகையில் 29 தேசிய நூலக பணிப்பாளர்கள் கலந்து கொண்டதுடன் அமெரிக்க ஐக்கிய நாடுகள், ஐக்கிய இராச்சியம், ரஷ்யா போன்ற நாடுகளின் பிரதிநிதிகள் உள்ளிட்டதாக சர்வதேச நூலக சங்கங்களின் சம்மேளனம், யுனெஸ்கோ நிறுவனம் மற்றும் ஆசிய அபிவிருத்தி வங்கியின் பிரதிநிதிகளும் மாநாட்டில் கலந்து கொண்டிருந்தனர். 1967ம் ஆண்டில் கொழும்பில் நடாத்தப்பட்ட முன்னனி சர்வதேச நூலக மாநாடு இதுவாகும். இம்மாநாட்டுக்கு பிரதம விருந்தினராக இலங்கையின் பிரதமர் திரு ரணசிங்க பிரேமதாஸ கலந்து கொண்டார்கள். மாநாட்டை வெற்றிகரமாக நடாத்துவதற்கு சபையின் முன்னால் பணிப்பாளர் திரு என். அமரசிங்க உள்ளிட்ட ஊழியர்கள் ஈடுபட்டதனை குறிப்பிட வேண்டியுள்ளது. (Amarasiri,2015)

சர்வதேச தராதர நூல் இலக்கமிடல் திட்டத்தை (ISBN) அறிமுகம் செய்தல்

1960 தசாப்தத்தின் இறுதி அரைப்பகுதியில் மேற்கத்தேய நாடுகளில் வெளியிடப்படுகின்ற நூல்களை வெவ்வேறாக இனங்கண்டு கொள்வதற்காக தராதர இலக்கமொன்று அறிமுகப்படுத்துவதற்கான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டிருந்தன. 1970 தசாப்த ஆரம்பத்தில் இவ்வெண்ணிடல் திட்டமானது பிரசித்து பெற்றதுடன் இவ்விலக்கமானது International Standard Book Number (ISBN) என அறிமுகப்பட்டிருந்தது. காலப்போக்கில் இவ்வெண்ணிடல் முறையானது உலகம் பூராகவும் பிரசித்தி பெற்றதுடன் அவ்வெண்ணை வழங்குகின்ற தேசிய நிறுவனமாக அநேக நாடுகளில் தேசிய நூலகமானது பெயரிடப்பட்டிருந்தது. இலங்கைக்காக இவ்வெண்கள் திட்டமானது 1986ஆம் ஆண்டில் அறிமுகப்படுத்தப்பட்டதுடன் இந்நாட்டின் தேசிய நிறுவனமாக இலங்கை தேசிய நூலகமானது செயலாற்றி உள்ளது. இவ்வெண்ணிடல் திட்டமிடலை

இந்நாட்டிற்கு அறிமுகம் செய்தமையானது இந்நாட்டின் நூல் வெளியீட்டுத் துறையின் அபிவிருத்திக்கு பக்கபலமாக அமைந்துள்ளதுடன் ISBN எண்ணிடல் முறையை இந்நாட்டிற்கு அறிமுகம் செய்கின்ற போது சபையின் முன்னால் பிரதிப்பணிப்பாளர் செல்வி ஜானகி பெர்னாண்டு அவர்களின் பங்களிப்பு குறிப்பிடத்தக்கது.

நாட்டின் இலக்கிய சேகரிப்பை நிறுவுதல்

தேசிய நூலக சேகரிப்பை கட்டியெழுப்புகின்ற போது இந்நாட்டின் கலாச்சார அடையாளத்தை பாதுகாப்பதற்காக விசேட கவனம் செலுத்தியுள்ளமையை அவதானிக்கக் கூடியதாகவுள்ளது. வெளியீட்டின் போது வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகளை பெற்றுக் கொள்வதற்குப் புறம்பாக தேசிய ரீதியாகப் பரந்து காணப்படக்கூடிய தகவல்களை சேகரிப்பதற்கான நடவடிக்கைகளும் மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளன. இவற்றுள் நாட்டார் கதைகள், நாட்டார் கவிதை தேசிய அறிவிற்கு சமாந்திரமாக வாய் வழியாக வழங்கி வரப்படுகின்ற அறிவு போன்ற நாட்டார் இலக்கியங்கள் போன்றவற்றை பாதுகாப்பதற்கான நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட்டுள்ளதை அவதானிக்கலாம். இக்காலத்தில் இந்நாட்டில் இருந்த பிரசித்து வாய்ந்த நாட்டரியல் தொடர்பான விசேட நிபுணரான காலம் சென்ற திரு பீட்டர் விஜேசிங்க அவர்களின் பங்களிப்பின் கீழ் நாட்டார் இலக்கியங்கள் தொடர்பான நிறைந்த அறிவை தேடிப் பிடித்துக் கொள்ள முடியுமாகக் காணப்பட்டதுடன், இவை அனைத்தும் அவரின் கையெழுத்தில் எழுதி 67 தொகுதிகளாக தயாரிக்கப்பட்டிருந்தன. இவற்றுக்குப் புறம்பாக மாத்தளை பிரதேசத்தை சேர்ந்த கண்டி வாவியில் பெற்றுக் கொள்ளப்பட்ட நாட்டின் பாடல்கள் உள்ளடக்கிய கசட் சேகரிப்பொன்றும் தேசிய நூலக சேகரிப்பில் இணைக்கப்பட்டிருந்தன. பிற்பட்ட காலத்தில் இச்சேகரிப்பானது வாசகர்களின் பாவணைக்கு ஏற்ற வகையில் டிஜிட்டல் சேகரிப்பாக தேசிய நூலக சேகரிப்பிற்கு இணைக்கப்பட்டது.

சிரேஷ்ட ஊழியர்கள் மற்றும் புதிய தலைவர்கள்

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபையின் சேவைகள் விரிவாக்கப்பட்டதன் விளைவாகவும் பல்வேறுபட்ட செயற்திட்டங்கள் மற்றும் சேவைகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டதாலும் சிரேஷ்ட ஊழியர்களுக்கு மேலதிகமாக கனிஷ்ட பதவிகள் சிலவும் இக்காலப்பகுதியில் ஸ்தாபிக்கப்பட்டன. இக்காலகட்டத்தில் புதிய பணிப்பாளர் சபையை நியமிக்கப்பட்டதன் காரணமாக பல தலைவர்களும் காலத்துக்குக் காலம் சபையின் சேவைக்காக இணைக்கப்பட்டிருந்தன. ஐந்தாவது பணிப்பாளர் சபையானது 1981ம் ஆண்டில் சபையின் 6ஆவது தலைவராக இந்நாட்டின் பிரசித்து பெற்ற சிவில் சேவையாளரான திரு எம். கே பெரேரா அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டதுடன் அவர் 1981 பெப்ரவரி 6 ஆம் திகதியிலிருந்து 1981 டிசம்பர் 31ம் திகதி வரை சபையின் தலைவராக கடமை புரிந்துள்ளார். சபையின் சேவையிலிருந்து விலகிச் சென்ற திரு எம்.கே பெரேரா அவர்கள் அக்காலத்தில் இலங்கை ரூபவாஹினிக் கூட்டுத்தாபனத்தின் தலைவராக நியமிக்கப்பட்டார். அவர் விலகிச் சென்றதன் பின்னர் இந்நாட்டில் பிரசித்து வாய்ந்த அதிபரான திரு சுகுனதாஸ் அத்துகோரல் அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டதுடன் அவர் 1982 பெப்ரவரி 1ம் திகதி முதல் 1988 ஆம் ஆண்டு வரை தலைவராக கடமையாற்றினார். இந்நாட்டின் எழுத்தாளர்களுக்கு அனுசரணை வழங்கும் நோக்கில் சபையின் மூலம் நடைமுறைப்படுத்தப்பட்ட வெளியீட்டு உதவிச் செயற்திட்டமானது அவரின் ஒரு எண்ணக்கருவாக உருவாகி முன்னெடுக்கப்பட்ட அதி சிறந்த செயற்திட்டமாகக் குறிப்பிடலாம். திரு குணதாஸ் அத்துகோரலவின் பின்னர் சபையின் 08 ஆவது தலைவராக கல்வி அமைச்சின் மேலதிக செயலாளராக கடமையாற்றிய திரு எம்.பி.சி சில்வா அவர்கள் ஒரு சிறு காலத்திற்கு நியமிக்கப்பட்டிருந்தார். பின்னர் சபையின் எட்டாவது பணிப்பாளர் சபை நியமிக்கப்பட்டதன் பின்னர் தலைவராக கொழும்பு

National Library and Documentation Services Board

பொது நூலகத்தின் பிரதான நூலகர் திருமதி ஈஸ்வரி கொர்யா அவர்கள் 1989 ஏப்ரல் மாதத்தில் நியமிக்கப்பட்டார். இக்காலத்தில் சபையில் வெற்றிடமாகக் காணப்பட்ட பணிப்பாளர் பதவிக்கு பிரதிப்பணிப்பாளராகக் கடமையாற்றிய திரு எம்.எஸ்.யூ அமரசிரி அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டார்கள்.

மூன்றாவது தசாப்தம் (1990 – 2000)

இலங்கை தேசிய நூலக சபையின் மூன்றாவது தசாப்தமானது சபையின் முக்கிய மைல்கல்லாக காணப்பட்ட ஒரு தசாப்தமாக இதனை குறிப்பிட்டுக் கொள்ளலாம். இவ் 20 வருட கால எதிர்பார்ப்பையும் பூர்த்தி செய்கின்ற வகையில் நிரந்தரமான கட்டிடமொன்றுக்கான கனவை நனவாக்கும் வேலைத்திட்டங்கள் ஆரம்பமாகும் தசாப்தமாக இக்காலகட்டம் காணப்பட்டது.

இலங்கை தேசிய நூலகத்தை திறந்து வைத்தல்

கொழும்பு 07, சுதந்திர வழியை முன்னோக்கிய வகையில் அமைந்துள்ள தேசிய நூலகத்தின் கட்டுமாணப் பணிகள் நிறைவு பெற்று 1988 ஆம் ஆண்டில் சபைக்கு ஒப்படைக்கப்பட்டாலும், தேசிய நூலகத்திற்கு தேவையான தளபாடங்களை பெற்றுக் கொள்ளவும் பணிக்கமர்த்தலும் மற்றும் விமர்சயாக திறந்து வைத்தல் போன்ற காரியங்களை நிறைவேற்றிக் கொள்ளல் மிகுந்த சவாலாகக் காணப்பட்டன. இத்தேவையினை நிறைவு செய்ததன் பின்னர் 1990 ஆம் ஆண்டு ஏப்ரல் மாதம் 27 ஆம் திகதி அந்நாள் இலங்கையின் ஜனாதிபதி திரு ரணசிங்க பிரேமதாஸ அவர்களின் தலைமையில் வைபவ ரீதியாக திறந்து வைக்கப்பட்டது. இதில் அக்கால கல்வி மற்றும் உயர் கல்வி அமைச்சர் திரு லலித் அத்துலத் முதலி அவர்கள், கல்விச் சேவைகள் அமைச்சர் திருமதி சுனேத்ரா ரணசிங்க அவர்கள், வெளிநாட்டுத் தூதுவர்கள், வெளிநாடுகளின் தேசிய நூலக பிரதிநிதிகள், நூலகர்கள் எழுத்தாளர்கள் உள்ளிட்ட பல்வேறு அதிதிகள் பலரும் இதில் பங்கேற்றனர். இவ் வைபவத்திற்கு சமாந்திரமாக வெளியிடப்பட்ட விஷேட ஞாபகார்த்த மலரில் குறிப்பிடப்பட்ட வகையில் ஜனாதிபதி திரு ரணசிங்க பிரேமதாஸ அவர்கள் “எமது தேசிய நூலகம் எம் அனைவரினதும் வாழ்வை வளமாக்கும் ஒரு வெளிச்சமாக இருக்கட்டும்” எனக் குறிப்பிட்டார்.

மாகாண நூலக சேவைகள் சபை முறையை ஆரம்பித்தல்

1987ம் ஆண்டில் நிறைவேற்றப்பட்ட 13 வது யாப்புத் திருத்தத்தின் படி இந்நாட்டின் ஒன்பது மாகாணங்களையும் உள்ளடக்கிய வகையில் மாகாண சபை என்ற பெயரில் வெவ்வேறான மாகாணப்பிரிவுகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன், அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட அதிகாரப் பரவலாக்கல் முறைப்படி மத்திய அரசாங்கத்திற்கு மேலதிகமாக நிர்வாகத் திட்டமொன்று நடைமுறையில் வந்தது. அதன்படி மத்திய அரசாங்கத்திற்கு மேலதிகமாக மாகாண மட்டத்தில் நூலக சேவைகளும் ஆரம்பிக்கப்பட வேண்டும் என்ற கலந்துரையாடல்கள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. இந்நிலையை கருத்திற் கொண்டே மாகாண நூலக அபிவிருத்தித் திட்டமிடல் ஏற்படுத்தப்பட்டது. இத்திட்டத்தின் பிரதான பண்புகளாக பின்வருவன காணப்பட்டன.

1. சகல மாகாண சபைகளையும் தொடர்புபடுத்தி நூலக நடவடிக்கைகளுக்கான மத்திய அதிகார சபையொன்றை தோற்றுவித்தல் இதனை பிரதேச நூலக சபை என்றோ வேறு பெயரிலோ தோற்றுவித்தல்.
2. சகல மாகாண அதிகாரப் பகுதியிலும் நூலகமொன்றை ஏற்படுத்தல். இம்மத்திய நூலகம் மூலம் தேசிய ரீதியில் தேசிய நூலகம் மேற்கொள்ளும் பணிகளை

- பிரதேச மட்டத்தில் மேற்கொள்ளல்.
3. மாகாண மட்டத்தில் பல மாவட்டங்களை உள்ளடக்கியுள்ளதுடன் இந்த சகல மாவட்டங்களிலும் மாவட்ட மத்திய நூலகமொன்றை ஏற்படுத்தல். இந்த மாவட்ட மத்திய நூலகமானது அம்மாவட்டத்தின் பிரதான நூலகமாக பணியாற்றல்.
 4. மாகாண மட்டத்தில் நூலக சட்ட யாப்பினை தொகுத்தல்.
 5. பிரதேச மட்டத்தில் காணப்படுகின்ற நூலகங்களை மாவட்ட மட்ட நூலகளுடனும், மாவட்ட நூலகங்களை மாகாண நூலகளுடனும் தொடர்புபடுத்தல்.
 6. தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையை மாகாண நூலக அதிகார சபை மற்றும் பிரதேச மத்திய நூலகத்திற்கு மாகாண நூலக நடவடிக்கைகள் தொடர்பான ஆலோசனைகள் வழங்குகின்ற நிறுவனமாக ஏற்படுத்தல் (அமரசிறி, 1988)

இலங்கையில் மாகாண முறையை ஸ்தாபித்த காலத்திலிருந்து ஊவா, மத்திய மற்றும் சப்ரகமுவ மாகாணங்களில் மாகாண நூலக சபைகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டுள்ளன. இச்சபைகளுள் வடமத்திய மாகாணம் தவிர்ந்த ஏனைய மூன்று மாகாணங்களிலும் ஆரம்பிக்கப்பட்ட மாகாண நூலக சபைகளில் மத்திய நூலகங்கள் ஆரம்பிக்கப்பட்டுள்ளன. தற்போது ஆரம்பிக்கப்பட்டுள்ள மாகாண நூலக சேவைகள் சபைகளில் காணப்படுகின்ற பிரதான குறைபாடாக அதற்கான போதுமாக தொழில் சார் ஊழியர்களை பதவியமர்த்துவதற்கு தேவையான ஈடுபாடானது மாகாண அதிகாரிகளிடத்தில் காணப்படாமையும், மாகாண நூலக சேவைகள் தொடர்பாக நூலக அதிகாரிகளிடத்தில் போதிய அறிவு காணப்படாமையும் மற்றும் அவற்றின் மூலம் தேவையான நிதி ஒதுக்கீடு காணப்படாமை என்பவற்றையும் குறிப்பிடலாம்.

மாகாண நூலக சேவைகள் சபைகளுக்காக சட்ட யாப்பை தயாரிக்கும் கருமத்திலிருந்து நிறுவனத்தை ஸ்தாபித்தல் தொடர்பான அனேக கருமங்களை ஆற்றுவதற்கு தேசிய நூலக சேவைகள் சபை அர்ப்பணிப்புடன் ஈடுபட்டதுடன் மாகாண நூலக சேவைகள் சபையானது எதிர்கால நடவடிக்கைகளிலும் தேவையான ஆலோசனைகள் மற்றும் வழிகாட்டல்களை வழங்குவதில் ஈடுபாடாக உள்ளது.

மார்ஷன் விக்ரமசிங்க சேகரிப்பை நிறுவுதல்

இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்ததுடன் அத்துடன் இணைத்துக் கொள்ளப்பட்ட விவேக சேகரிப்பான மார்ஷன் விக்ரமசிங்க நூற் சேகரிப்பை குறிப்பிட்டுக் கொள்ளலாம். திரு மார்ஷன் விக்ரமசிங்க அவர்கள் வாழ்ந்த காலத்தில் சேகரிக்கப்பட்டு பயன்படுத்திய நூல்கள் மற்றும் அவர் அவரது வாழ்நாளில் எழுதிய சகல நூல்களிலும் முதற் பிரதி சகலதையும் தேசிய நூலகத்துக்கு அன்பளிப்புச் செய்வதற்கு மார்ஷன் விக்ரமசிங்க நிதியம் நடவடிக்கை எடுத்தது. இந்த சேகரிப்பை தேசிய நூலகத்திற்கு அன்பளிப்புச் செய்வதற்கு அவர் வாழ்ந்த நாவல் வீட்டில் வைப்பிலிடப்பட்டிருந்த அமைப்பை பிரதிபலிக்கும் வகையில் தேசிய நூலக கட்டிடத்தின் இரண்டாவது மாடியில் அதற்காக ஒதுக்கப்பட்ட இடத்தில் வைப்பதற்கு நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட்டிருந்தன. ஐயாயிரத்திற்கும் மேற்பட்ட இந்நூல் தொகுதிக்குப் புறம்பாக அவரால் எழுதப்பட்ட நூல்களின் கைப்பிரதிகள், தட்டச்சு, எழுதும் மேசை, கதிரை, மேசை விளக்கு போன்ற நூலகப் பொருட்கள் உள்ளிட்ட பொருட்களும் இப்பகுதியில் காணப்படுகின்றன.

National Library and Documentation Services Board

இலங்கை தேசிய நூலகத்தை பார்வையிடுவதற்கு வருகின்ற பாடசாலை மாணவர்களுக்கு மாத்திரமின்றி ஆய்வாளர்கள் மற்றும் வெளிநாட்டவர்களுக்கும் இந்த சேகரிப்பானது முக்கியத்துவம் வாய்ந்த ஒரு இடமாகக் காணப்பட்டதுடன், இலங்கை தேசிய நூலகத்திற்கு விசேட வெளிச்சத்தைப் பெற்றுத் தரும் இடமாகக் குறிப்பிட்டுக் கொள்ளலாம்.

பாடசாலை நூலக அபிவிருத்திச் செயற்திட்டம்

இலங்கை பாடசாலை முறைமையை கட்டியெழுப்பும் நோக்கில் உலக வங்கியின் உதவியுடன் கல்வி அமைச்சின் தலைமையில் கீழ் இச்செயற்திட்டத்தை ஆரம்பித்ததுடன் அச்செயற்திட்டத்தை நடைமுறைப்படுத்துவதில் தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது விசேட பங்களிப்பை செய்தது. பொதுக் கல்விச் செயற்திட்டம்-2 கீழ் நூலக சேர்ப்பு (General Education Project – 2, School Library Component) என்ற பெயரால் அழைக்கப்பட்ட இச்செயற்திட்டத்தின் கீழ் நாட்டில் தெரிவு செய்யப்பட்ட 4000 நூலகங்களை அபிவிருத்தி செய்வதற்கு திட்டமிட்டதுடன் அவற்றுல் இரண்டாயிரம் நூலகங்களை பாடசாலைகளில் புதிதாக ஆரம்பிக்கவும் ஏனைய இரண்டாயிரம் பாடசாலைகளில் காணப்படுகின்ற நூல்களை புனரமைப்பு செய்வதற்கும் திட்டமிடப்பட்டிருந்தது. இந்த 4000 நூலகங்களுக்கும் 1999 இல் 4000 பட்டதாரிகளை பணிக்கமர்த்துவதற்கு அரசு திட்டமிட்டதுடன் குறுகிய கால பயிற்சியின் பின்னர் ஆசிரிய நூலகர்களை (Teacher Librarians) பாடசாலைகளுக்கு நியமிக்கப்பட்டார்கள். புதிதாக நியமிக்கப்பட்ட ஆசிரிய நூலகர்களை பயிற்சியளிக்கும் வகையில் தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது அதிக பங்களிப்புச் செலுத்தியது. உலக வங்கியின் இச் செயற்திட்டத்தின் கீழ் புதிய நியமனத்திற்குப் புறம்பாக பல ஊழியர்களுக்கு வெளிநாடுகளில் பயிற்சிகள், பட்ட மேற்படிப்புக்கான சந்தர்ப்பங்களும் கிட்டின. இச்செயற்திட்டத்தின் கீழ் ஆசிரிய நூலகர்கள் உள்ளிட்ட பாடசாலை நூலகர்களை பயிற்றுவிப்பதற்காக கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் கீழ் தேசிய நூலக மற்றும் விஞ்ஞான நிறுவனம் (National Institute of Library and Information Science) ஆரம்பிக்கப்பட்டது. உலக வங்கியின் இச்செயற்திட்டமானது முடிவுறுகின்ற போது கல்வி அமைச்சின் அதிகாரிகளின் உதாசீனக் போக்குக் காரணமாக அச்செயற்திட்டமானது வெற்றியளிக்கவில்லை. சீரான சேவை சட்டக் கோவையொன்று தயாரிக்கப்படாததன் காரணமாக பாடசாலைகளில் நியமிக்கப்பட்ட சகல ஆசிரிய நூலகர்களும் கட்டம் கட்டமாக ஆசிரிய சேவையில் இணைக்கப்பட்டதுடன், பாடசாலை நூலக முறைமையானது சிறிது சிறிதாக பலவீனம் அடைந்தது. நீண்டகாலக் கடன் அடிப்படையில் உலக வங்கியிடமிருந்து பெறப்பட்ட நிதியின் மூலம் எதிர்ப்பார்க்கப்பட்ட பெறுபேறுகளை ஈட்டிக் கொள்ள முடியாது போன ஒரு செயற்திட்டமாக இதனைக் குறிப்பிடலாம்.

ISSN, ISMN எண் முறைகளை அறிமுகம் செய்தல்

சர்வதேச தரப்படுத்தப்பட்ட வார இதழ் எண்ணிடல் முறை International Standard Serial Number (ISSN) என அறிமுகப்படுத்தப்படுகின்ற இவ்வெண்ணிடல் முறையானது பருவ இதழ்களை வெவ்வேறாக அறிந்து கொள்வதற்காக பயன்படுத்தப்படும் எண் முறையாகும். இம் முறையானது 1993ம் ஆண்டு அறிமுகப்படுத்தப்பட்டது. பின்னர் 1997 ஆம் ஆண்டு சர்வதேச சங்கீத இலக்கமிடல் திட்டமானது International Standard Music Number (ISMN) அறிமுகப்படுத்தப்பட்டதுடன் அதன் மூலம் சங்கீத ஸ்வரத்தை உடையதாக அச்சிடப்பட்ட நூல்களை இனங்காண்பதற்காக இம்முறையானது சபை மூலம் ஆரம்பிக்கப்பட்டது.

அரிய இலக்கிய நூல்களை மீளப் பதிப்பித்தல்

அச்சில் இல்லாத அரிய இலக்கிய நூல்களை வெளியிட்டமை இத்தசாப்த காலத்தில் ஆரம்பிக்கப்பட்ட விஷேடமானதும் முக்கியமானதுமான செயற்திட்டமாகக் குறிப்பிட்டுக் கொள்ளலாம். இதன் கீழ் கடந்த பல வருடங்களாக அவ்வாறான முக்கியமான சிறந்த இலக்கிய நூல்கள் பலவற்றை வெளியிடுவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டிருந்தது. இவ்வாறான நூல்களுல் பேராதனைப் பல்கலைக்கழகத்தின் சிங்கள கற்கைப் பிரிவின் முன்னால் பேராசிரியர் திரு ஆனந்த குலசூரிய உள்ளிட்ட கல்விமாண்களால் தொகுக்கப்பட்ட ஐந்து தொகுதிகளைக் கொண்ட பன்னிய பனக ஜாதக நூல், பேராசிரியர் திரு ஏ.வீ சுரவீர அவர்களின் தொகுப்பில் வெளியாகிய பூஜாவலிய, கலாநிதி குணபால சேனாதீர உள்ளிட்ட தொகுப்பாளர்களால் வெளியிடப்பட்ட மகாவம்ச மற்றும் பிற்பட்ட காலத்தில் கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் சிங்களப் பிரிவின் பேராசிரியர் திருமதி ரோகினி பரணவிதாரண உள்ளிட்ட கல்விமாண்கள் குழுவினால் எழுதப்பட்ட புத்சரண என்பவற்றை இங்கு விஷேடமாக கூறவேண்டும். இத்தகைய நூல்களை வெளியிடுவதற்கு நீண்டகாலம் எடுத்தாலும் சபையினால் இந்நாட்டுக்குரிய இலக்கிய பரப்புக்காக சபையின் மூலம் மேற்கொள்ளப்பட்ட போற்றத்தக்க செயற்பாடு எனக் குறிப்பிடலாம்.

பதவிகளின் மாற்றம்

1999 இல் புதிய அரசாங்கம் பதவிக்கு வந்ததன் பின்னர் புதிய தலைவர் உள்ளிட்ட பணிப்பாளர் சபையும் நியமிக்கப்பட்டது. வழக்கறிஞரான திரு ஹென்றி சமரநாயக்க அவர்கள் சபையின் 10ஆவது தலைவராக நியமிக்கப்பட்டார். இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்ததிலிருந்து பல கனிஷ்ட மற்றும் சிரேஷ்ட ஊழியர்கள் சபையின் பணியிலிருந்து விலகியிருந்தனர். 1990 ஆம் ஆண்டின் பின்னர் பல்கலைக்கழக பதவிகளின் சம்பளம் ஒப்பீட்டளவில் அதிகரித்துச் சென்றதுடன் சபையின் சம்பள மட்டமானது இத்துடன் ஒப்பிடுகின்ற போது அதிகரிக்கவில்லை. இந்நிலை காரணமாக பயிற்சி பெற்ற மற்றும் பட்டப்பின் பாடநெறிகளைப் பூர்த்தி செய்த சபையின் சிரேஷ்ட ஊழியர்கள் சிலர் பல்கலைக்கழகங்களுக்கு பணிக்காக இணைந்தனர். இந்நிலைமை காரணமாக பயிற்சியளிக்கப்பட்ட மற்றும் அனுபவம் வாய்ந்த சிரேஷ்ட ஊழியர்களின் பற்றாக்குறை ஏற்பட்டமையை தவிர்க்க முடியாது போனதுடன் இப்பிரச்சினை சபையானது நீண்டகாலம் முகங்கொடுத்த பிரச்சினையாகக் காணப்பட்டது.

உருவப்பட சேகரிப்பை நிறுவுதல்

இலங்கை தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்த காலத்திலேயே அதன் தேசிய சேகரிப்பை நிறுவுவதற்கு சமாந்திரமாக இந்நாட்டின் பிரசித்தி பெற்ற எழுத்தாளர்கள் கல்விமாண்களின் உருவப்படச் சித்திரச் சேகரிப்பை ஏற்படுத்தும் செயற்பாடும் ஆரம்பித்திருந்தது. இச்செயற்திட்டத்தின் நோக்கம் தற்போது உயிருடன் இல்லாத இக்கல்விமாண்கள் பற்றிய ரூபகத்தை நிகழ்கால பரம்பரையினருக்கு எடுத்துச் செல்வதாகும். இதன் கீழ் பூஜைக்குரிய ஹிக்கடுவ ஸ்ரீ சுமங்கல தேரர், பூஜைக்குரிய ரத்மலான தேரர், பூஜைக்குரிய கொடஹேன பஞ்ஞாகித்தி தேரர், பூஜைக்குரிய எஸ். மஹிந்த தேரர், அருட்தந்தை எட்மன்ட் பீரிஸ், திரு ஆறுமுக நாவலர், திரு சுவாமி விபுலானந்தர், திரு சித்திலெப்பை மரிக்கார், சேர் டி.பி ஜயதிலக்க, திரு மார்டின் விக்ரமசிங்க, பேராசிரியர் குணபால சேனாதீர, திரு முனிதாஸ குமாரதுங்க, வைத்தியர் திரு ஆர்.எஸ் ஸ்பிடில், பேராசிரியர் எதிரிவீர சரத்சந்திர, திரு பியதாஸ சிறிசேன, திரு ஜி.பி சேனாநாயக, திரு ஆனந்த ராஜகருணா,

National Library and Documentation Services Board

திரு டி.ஜி. டபிள்யூ. சில்வா, டபிள்யூ. ஏ.த சில்வா மற்றும் புகழ்பூத்த நூலகர்களுல் திரு என். சீ புலொக, திரு பீ. ஜீ பியதாஸ, பேராசிரியர் திரு டபிள்யூ. பீ தொரக்கும்புர, திரு என். அமரசிங்க போன்ற கல்விமான்களின் உருவப்படங்களை வடிவமைத்து காட்சிக்கு வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டது.

தேசிய நூலக கருத்தரங்குத் தொடர்

தேசிய நூலகத்தை ஆரம்பித்ததன் பின்னர் அதன் நடவடிக்கைகளை பரந்தளவில் முன்கொண்டு செல்லும் முகமாக பல நிகழ்ச்சிகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டன. இந்நிகழ்ச்சிகளில் ஒன்றாக தேசிய நூலக கருத்தரங்குத் தொடர் (National Library Lecture Series) ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இம்மாதாந்த கருத்தரங்குத் தொடரின் முதலாவது கருத்தரங்கு 1990 ஆம் ஆண்டு ஜூன் மாதம் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன் அதனுடாக நூலக துறையில் புதிய விடயங்கள் மற்றும் நடப்பு விடயங்களை மையமாக வைத்து கருத்தரங்குகள் ஒழுங்குபடுத்தப்பட்டது. இக்கருத்தரங்குத் தொடருக்கு புதுப்பொழிவு வழங்கும் வகையில் 2020 வருடத்தின் இறுதி அரைப் பகுதியில் இருந்து Meet and Expert என்ற பெயரில் கருத்தரங்குத் தொடர் ஏற்பாடு செய்வதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன.

தேசிய பேணல் நிகழ்ச்சித் திட்டம்

சபையின் பேணல் பிரிவிற்கு வழங்கப்பட்டுள்ள பிரதான கருமங்களில் ஒன்று இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் சேகரிப்பை பாதுகாப்பதற்கான பொருத்தமானதொரு வேலைத்திட்டத்தை வகுப்பதாகும். இதற்கு உதவியாக நூல் கட்டுதல் பிரிவொன்றும், ஆவண பாதுகாத்தல் பிரிவொன்றும் நிறுவப்பட்டுள்ளது. சபையின் பாதுகாத்தல் பிரிவின் ஊழியர்களின் தலைமையில் தேசிய சேகரிப்பை பாதுகாப்பதற்குப் புறம்பாக இந்நாட்டின் மொத்த நூலக முறைமையினதும் ஆவணப் பாதுகாப்பு தொடர்பாக ஆலோசனை வழங்குதல் மற்றும் அது தொடர்பான பயிற்சி வழங்கும் நடவடிக்கையும் நடைபெறுகிறது. இத் தேசிய நிகழ்ச்சித் திட்டத்தின் கீழ் 126 பொது நூலகங்களில் கேணல் மத்திய நிலையங்கள் நிறுவப்பட்டுள்ளதுடன், அதன் மூலம் அந் நூலகங்களின் பேணல் நடவடிக்கைகள் நிகழ்வதுடன், அப்பிரதேசத்திலுள்ள ஏனைய நூலகங்களினதும் பேணல் தேவைகள் பூர்த்தி செய்யப்படுகின்றன. இவ்வாறு பேணல் மத்திய நிலையங்களை உருவாக்கும் திட்டமானது 1992 ஆம் ஆண்டு ஆரம்பிக்கப்பட்டது.

பலதரப்பட்ட ஆவணவாக்கல் சேவைகளை ஆரம்பித்தல்

இலங்கையில் வெளியிடப்படுகின்ற சகல வெளியீடுகள் தொடர்பாகவும் நூல் கட்டுப்பாடு தேசிய மத்திய நிலையமாக செயற்படுவது இலங்கைத் தேசிய நூலகமாகும். இந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற நூல்கள் தொடர்பான தகவல்களை சேகரிக்கின்ற பிரதான தகவல் மூலமான இலங்கைத் தேசிய நூற்பட்டியலை வெளியிடும் பணி 1974 ஆம் ஆண்டு ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன், தற்போது வரை தொடர்ச்சியாக வெளியிடப்படுகின்ற ஒரு வெளியீடாகக் காணப்படுகிறது. இதற்குப் புறம்பாக இந்நாட்டின் அச்சீட்டுத் தொழில்துறை ஆரம்பிக்கப்பட்ட 1737 ஆம் ஆண்டிலிருந்து 1962 ஆம் ஆண்டு வரை அச்சிடப்பட்ட நூல்கள் தொடர்பான தகவல்களை ஒன்று திரட்டியவகையில் “கடந்த கால நூற்பட்டியல்” வெளியிடும் நடவடிக்கைகள் 1991 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இதன்படி கடந்த 225 வருட காலப்பகுதியை (1737–1962) உள்ளடக்குகின்ற வகையில் வெளியிடப்பட்ட நூல்கள் தொடர்பான நூலியல் தகவல்களை ஒன்று திரட்டி கடந்த கால நூற்பட்டியல் (Retrospective

Bibliography) தயாரிக்கும் செயற்பாடுகளை பூரணப்படுத்தக் கிடைத்தது. அதன்படி இந்நாட்டின் அச்சீட்டுத் தொழில் ஆரம்பிக்கட்ட காலத்திலிருந்து தற்காலம் வரை வெளியிடப்பட்ட நூல்களின் தகவல்கள் பற்றிய நூலியல் தகவல்கள் பற்றி நூல் கட்டுப்பாட்டை (Bibliographic Control) சபைக்கு முடியுமாக இருந்தது.

இந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற நூல்கள் தொடர்பான தகவல்களுக்குப் புறம்பாக இலங்கையின் தேசிய பத்திரிகைகளில் வெளியிடப்படுகின்ற கட்டுரைகளின் தகவல்கள் உள்ளடக்கிய இலங்கைப் பத்திரிகைக் கட்டுரைச் சுட்டி (Sri Lanka Newspaper Article Index) தொகுத்தல் நடவடிக்கைகள் 1993 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. ஆரம்ப காலத்தில் அச்சிடப்பட்ட வெளியீடுகளுக்காக இது தொகுக்கப்பட்டாலும் பின்னர் கணனித் தரவுத் தளமாக கொண்டு நடாத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டது. இலங்கையில் பல்வேறு இடங்களில் இடம் பெறுகின்ற மாநாடுகள் மற்றும் அவற்றின் கருப் பொருட்களை ஒன்று சேர்க்கும் நோக்கில் இலங்கை மாநாட்டுச் சுட்டி (Sri Lanka Conference Index) அச்சிடப்பட்ட வெளியீடாக தொகுக்கும் நடவடிக்கைகள் 1988 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன், அதன் மூலம் 1976 ஆம் ஆண்டு முதல் 1995 ஆம் ஆண்டு வரையான காலத்துள் இந்நாட்டில் இடம்பெற்ற மாநாடுகள் தொடர்பான தகவல்கள் சுருக்கமாகத் தொகுக்கப்பட்டுள்ளது.

சஞ்சிகைகளில் வெளியிடப்படுகின்ற தகவல்களை இலகுவான பெற்றுக் கொள்ளும் நோக்கில் 1988 ஆம் ஆண்டில் இலங்கை பருவ இதழ்க் கட்டுரைச் சுட்டி (Sri Lanka Periodical Article Index) தொகுக்கும் நடவடிக்கைகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன், அதன் மூலம் இந்நாட்டின் சஞ்சிகைகளில் வெளியிடப்படுகின்ற கட்டுரைகள் பற்றிய தகவல்கள் மட்டுமன்றி, வெளிநாடுகளில் வெளிவருகின்ற சஞ்சிகைகளில் வெளியிடப்படுகின்ற கட்டுரைகள் தொடர்பான தகவல்கள் இதில் உள்ளடங்குகின்றன. இது அச்சிடப்பட்ட வெளியீடாக காலாண்டடிப்படையில் வெளி வருகின்றது.

இந்நாட்டின் பல்கலைக்கழகங்கள், பட்டப் பின் பயில் நிறுவனங்கள் உள்ளிட்ட பல்வேறு ஆய்வு நிறுவனங்களால் தொகுக்கப்படுகின்ற ஆய்வு அறிக்கைகள் தொடர்பான தகவல்களை உள்ளடக்கிய ஆய்வு அறிக்கைகளுக்கான சுட்டி (Index to Research Reports in Sri Lanka) தொகுப்பு நடவடிக்கைகள் 2005 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இதன் மூலம் இலங்கையில் இடம் பெறுகின்ற பல்வேறு ஆய்வுகள் தொடர்பான தகவல்களை தேடுகின்ற வாசகர்களுக்காக மிகவும் பிரயோசனம் வாய்ந்த ஒரு தகவல் மூலமாகும். அதிகாரக் கோவையை (Compilation of Authority List) தயாரிப்பது தேசிய நூலகத்தின் பிரதான செயற்பாடாகக் காணப்படுவதுடன், அதுனாடு நபர்கள் தொடர்பாக மற்றும் நூற்றலைப்புகள் தொடர்பாக சீறான தன்மையை ஏற்படுத்துவது (Uniformity) இதன் நோக்கமாகும்.

வெளியீடுகளுக்கான பட்டியல் தரவு (Cataloguing in Publication) வழங்குவது பல்வேறு நாடுகளில் தேசிய நூலகங்கள் மூலம் மேற்கொள்ளப்படுகின்ற ஒரு செயற்பாடாகும். உதாரணமாக பிரித்தானிய தேசிய நூலகத்தின் மூலம் அந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகளுக்காக இத்தகவல் வழங்கப்படுவதுடன், அமெரிக்க காங்கிரஸ் நூலகத்தின் மூலமும் அந்நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகளுக்காக வெளியீடுகளுக்கான பட்டியல் தரவு வழங்கப்படுகின்றது. நூலொன்றுக்காக பட்டியல் தரவு வழங்கப்படுகின்ற போது நூற்றலைப்பு, நூலாசிரியர், வெளியீட்டிடம், வெளியீட்டாண்டு ISBN இலக்கம், பகுப்பாக்க எண், விடயத் தலைப்பு (Subject Headings) போன்றன பட்டியல் அட்டையை ஒத்த அமைப்பில் வழங்கப்படுகிறது. நூலொன்று அச்சிடப்படுவதற்கு முன்னர் பெற்றுக் கொள்ளப்படுகின்ற இத்தகவலானது நூல் அச்சிடப்படுகின்ற போது அதன் தலைப்புப் பக்கத்தின் பின் பக்கத்தில் அச்சிடப்படுகின்றது. இதன் மூலம் நூல் தொடர்பான

National Library and Documentation Services Board

தகவல்களை இலகுவாக இனங்கண்டு கொள்வதற்கும், நூலை பகுப்பாக்கம் செய்கின்ற போது ஒத்த தன்மையை பின்பற்றுவதற்கும் அதிகம் பிரயோசனமாகக் காணப்படுகின்றது. இச் சேவையானது சபை மூலம் 1996 ஆம் ஆண்டு ஆரம்பிக்கப்பட்டு தொடர்த்தேர்ச்சியாக முன்னெடுக்கப்படுகிறது.

ஒருங்கிணைந்த பட்டியலை தயாரிக்கும் நடவடிக்கைகள் (Union Catalogue – UCAT) தேசிய நூலகத்தின் முக்கிய நடவடிக்கையாகக் காணப்படுவதுடன், இக்காலப் பிரிவில் (1996) சபையினால் ஆரம்பிக்கப்பட்ட ஒரு பிரதான செயற்திட்டமாகக் குறிப்பிட வேண்டும். ஆரம்பத்தில் இந் நாட்டின் 83 பிரதான நூலகங்கள் ஒன்றிணைந்த வகையில் இத் தேசிய பட்டியலைத் (Gational Union Catalogue – NUC) தயாரிக்கும் தொழிற்பாடு ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இதன் மூலம் இந் நாட்டின் பிரதான நூலகங்களின் பட்டியல்கள் ஒரே இடத்தில் இருந்து பரீட்சிப்பதற்கான வசதிகள் ஏற்படுத்தப்பட்டுள்ளது. எவ்வாறாயினும், இந்நாட்டின் பிரதான நூலகங்களால் கணனி மயப்படுத்தப்பட்ட பட்டியல்களை (Computer Catalogue) ஆரம்பித்ததன் பின்னர் இதன் மீது காட்டப்பட்ட ஆர்வம் சிறிது சிறிதாக குறைந்ததை அவதானிக்கக் கூடியதாக உள்ளது.

புதிய நூலக சேவைகள் சபைச் சட்டத்தை நிறைவேற்றதல்

இலங்கை தேசிய நூலக சேவைகள் சபைச் சட்டமானது 1970 ஆம் ஆண்டின் 17 ஆம் இலக்க சட்டத்தின் மூலம் இயற்றப்பட்டதுடன், இச்சட்டத்தில் பலதரப்பட்ட குறைபாடுகள் காணப்பட்டதென ஆரம்பத்திலிருந்தே உணரப்பட்ட ஒரு விடயமாகும். இச் சட்டத்தை திருத்துவதற்காக எடுக்கப்பட்ட முதலாவது முயற்சியாக அக்காலத்தில் தலைவராக கடமையாற்றிய திரு எம். ஜே. பெரேரா காலத்தில் இடம் பெற்றாலும், அவரின் சிறிய கால பதவிக் காலத்தில் அதனை பூரணப் படுத்த முடியவில்லை. பிற்பட்ட காலத்தில் இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தை ஸ்தாபித்ததன் பின்னர் இதற்காக விசேட குழுவொன்று நியமிக்கப்பட்டதுடன், இக்குழுவில் அக்காலத் தலைவர், பணிப்பாளர் என்பவர்களுடன், பேராசிரியர் திரு டபிள்யூ. பி. தொரக்கும்புர, திரு எஸ். எம். கமால்தீன் மற்றும் சட்ட வரைஞர் திணைக்கத்தின் இரு பிரதிநிதிகள் உள்ளடங்கியிருந்தனர். சட்டத்தை திருத்தும் போது அதன் முக்கிய தேவையாக சட்ட ஏற்பாட்டின் கீழ் பொறுப்புக்கள், செயற்பாடுகள் மட்டுமன்றி அதிகாரம் என்பன தொடர்பாக விசேட கவனம் செலுத்தப்பட்டது. என்றாலும் நிலவுகின்ற சட்டத்தின் தேவையான திருத்தங்களை ஏற்படுத்துவதில் காணப்படுகின்ற கடின தன்மையை புறிந்து கொண்ட குழுவானது, திருத்தச் சட்டத்தை விடவும் புதிய ஒரு சட்டத்தை இயற்றுவது பொருத்தமானது என்பதைப் புறிந்து கொண்டது. பின்னர் 1991 ஆம் ஆண்டில் இக்குழுவுக்கு உலக பிரசித்தி வாய்ந்த நூலக துறை சார் வல்லுனரான திரு ஸ்டீவன் பாகர் அவர்களின் ஆலோசனையின் கீழ் சட்டத்தின் பிரதான சட்ட நகலானது தயாரிக்கப்பட்டுள்ளது. திரு ஸ்டீவன் பாகர் அவர்கள் இக் கால கட்டத்தில் சர்வதேச நீர் முகாமைத்துவ நிறுவனத்தின் (International Irrigation Management Institute - IIMI) ஆலோசகராக கடமை புறிந்துள்ளார். இச்சட்டத்திற்கான சட்ட நகலைத் தயாரிக்கின்ற போது சிரேஷ்ட ஊழியர் குழாமின் ஆலோசனையுடன், பல்வேறுபட்ட நாடுகளின் பொது நூலகங்களின் சட்டங்களையும் பரீட்சித்து தயாரிப்பதற்கான தகவல்கள்கள் பெறப்பட்டன. 1992 ஆம் ஆண்டு பணிப்பாளர் சபையின் அனுமதி பெறப்பட்டதன் பின்னர் கல்வி அமைச்சின் மூலம் கபினட் அனுமதி பெறப்பட்டதன் பின்னர் சட்ட வரைஞர் திணைக்கத்திற்கு அனுப்பப்பட்டது. சட்டமூலம் தயாரிக்கப்பட்டதன் பின்னர் 1998 ஆம் ஆண்டு செப்டம்பர் மாதம் 25 ஆம் திகதி பாராளுமன்றத்தில் சட்டமாக ஏற்றுக் கொள்ளப்பட்டது. 1998 ஆம் ஆண்டின் 51 ஆம் இலக்க புதிய சட்டத்தின் படி நிறுவனத்தின் பெயரானது தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை என திருத்தப் பட்டது. புதிய சட்டத்தின் படி நிறுவனத்தின் அதிகாரம் மற்றும் பொறுப்பு என்பன விரிவாக்கப்பட்டதுடன், பணிப்பாளர் என அழைக்கப்பட்ட பிரதான நிறைவேற்று

அதிகாரியின் பெயர் பணிப்பாளர் நாயகம் என மாற்றப்பட்டது. அதன்படி சபையின் பணிப்பாளராக கடைமையாற்றிய திரு உபாலி அமரசிறி அவர்கள் பணிப்பாளர் நாயகமானார்.

இக் காலப் பிரிவானது இந் நாட்டின் நூலகதுறையில் தகவல் தொழில்நுட்பத்தின் மீது கவனம் செலுத்தப்பட்ட காலப்பகுதியாகும். நூலகங்களில் பரவலான கணினிப் பாவணை, கணினியை அடிப்படையாகக் கொண்ட தரவுத் தளங்களை நடாத்திச் சென்றமை, நூலகங்களில் உபயோகிக்கப்பட்ட அட்டைப் பட்டியலுக்குப் பதிலாக கணினி பட்டியல் அட்டைகள் பயன் படுத்தப் பட்டமை, இணையம் ஊடாக தகவல் தேடுதல் போன்ற கணினி சார் நூலக நடவடிக்கைகளில் ஒரு விரைவான எழுச்சியைக் காணக் கூடியதாக இருந்தது. இலங்கைத் தேசிய நூலகத்திலும் இவ்வளர்ச்சி நிகழ்ந்ததைக் குறிப்பிட வேண்டும். தேசிய நூலக சேகரிப்பை ஆரம்பித்ததுடன் தயாரிக்கப்பட்ட அட்டைப் பட்டியலுக்குப் பதிலாக பிற்பட்ட காலத்தில் WINISIS மென் பொருளை அடிப்படையாக அமைந்த கணினிப் பட்டியல் ஆரம்பிக்கப் பட்டதுடன், அதன் படி ஒரு தசாப்தம் முடிவடைகின்ற போது நூலக பாவணைக்கான மிகவும் நவீனமான Alice for Windows மென் பொருள் பாவணைக்குட்படுத்தப் பட்டது. இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் நடவடிக்கைகளுக்காக கணினி சார் தகவல் தொழில்நுட்ப பாவணையானது அதிகரித்ததன் காரணமாக அதற்கான ஆலோசனைகளைப் பெற்றுக் கொள்ளும் நோக்கில் அமரிக்க நூலக சங்கத்தின் அனுசரணையின் கீழ் கணினி ஆலோசகராக திரு ஸ்ரீவ் கர்சொவ் (Steve Kerchoff) அவர்களின் வருகையை விசேடமாக ஞாபகப்படுத்தப்பட வேண்டும். அவர் 1997-1998 காலப்பகுதியில் இலங்கையில் தங்கி இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் தகவல் தொழில்நுட்ப நடவடிக்கைகளின் அபிவிருத்திக்காக குறிப்பிடத்தக்க கருமங்களை ஆற்றியுள்ளார். திரு கர்சொவ் அவர்களின் மூலம் சபை ஊழியர்களின் தகவல் தேடும் திறனை விருத்தி செய்யும் நோக்கில் பல பயிற்சிப் பட்டறைகள் ஒழுங்கு படுத்தப்பட்டன.

நான்காவது தசாப்தம் (2000 – 2010)

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையின் நான்காவது தசாப்தமானது அதன் நடவடிக்கைகளில் குறிப்பிடத்தக்க மாற்றங்கள் நிகழ்ந்த கால கட்டமாகக் குறிப்பிடலாம். ஆறு வருடங்கள் வரையான காலப்பகுதியில் (1994 – 2001) சபையின் தலைவராகக் கடைமையாற்றிய திரு ஹென்றி சமரநாயக்க அவர்கள் தனது பதவியிலிருந்து விலகினார். அவரது காலப்பகுதியில் சபையின் வளர்ச்சிக்காக அதிக சேவைகளை ஆற்றியுள்ளதைக் குறிப்பிட வேண்டும். 2001 ஆம் ஆண்டில் புதிய அரசாங்கமானது ஆட்சிக்கு வந்ததன் பின்னர் தலைவர் உள்ளிட்ட புதிய பணிப்பாளர் சபையொன்று நியமிக்கப் பட்டது. அதன் படி சபையின் 11 வது தலைவராக பேராசிரியர் திரு திஸ்ஸ காரியவகம் அவர்கள் 2002 ஆம் ஆண்டு ஜூலை மாதம் நியமிக்கப் பட்டார். பேராசிரியர் திரு திஸ்ஸ காரியவசம் அவர்கள் சிறீ ஜயவர்தனபுர பல்கலைக் கழகத்தின் சிங்களக் கல்விப் பிரிவின் தலைவராக அதன் போது கடமை புரிந்ததுடன், 1980 தசாப்தத்தில் இறுதிப் பகுதியில் இலங்கை ரூபவாஹினிக் கூட்டுத் தாபனத்தின் தலைவராகவும் கடைமையாற்றியுள்ளார். சிங்கள இலக்கியம் மற்றும் மக்கள் தொடர்பாடல் பாடங்களுக்குப் புறம்பாக பல துறைகளை பிரதிநிதித்துவப் படுத்துகின்ற வகையில் பல நூல்களை எழுதியுள்ள இந்நாட்டின் பிரசித்தி வாய்ந்த எழுத்தாளராகவும் பேராசிரியர் திரு திஸ்ஸ காரியவசம் அவர்கள் காணப்பட்டார்.

காணாற் போன நூலக சாதனங்கள் தொடர்பான சுற்றுநிருபத்தை அறிமுகம் செய்தல்

நூலகங்களில் காணப்படுகின்ற நூலக சாதனங்கள் தொலைந்து போதல் அல்லது காணாமற் போதல் நூலகங்கள் முகங்கொடுக்கின்ற முக்கிய பிரச்சினையாகும்.

National Library and Documentation Services Board

இவ்வாறு தொலைந்து போன அல்லது காணாமற் போன நூலக சாதனங்களின் பண்பெறுமதி நூலகர்களிடமிருந்து அறவிடப் படுவது நூலகத் துறையின் முந்நகர்வுக்கு மிகவும் பிரச்சினையாகக் காணப்படுகிறது. இப் பிரச்சினைக்கான தீர்வாக சபையின் தலைமையின் கீழ் இந் நாட்டின் நூலக துறை சார்ந்தவர்களின் பங்களிப்புடன் நூலக சாதனங்கள் தொலைந்து போகின்ற சந்தர்ப்பத்தில் அல்லது காணாமற் போகின்ற சந்தர்ப்பத்தில் கருமமாற்ற வேண்டிய விதம் தொடர்பாக ஆலோசனை வழங்கும் நோக்கில் ஆலோசனைச் சுற்று நிருபமொன்று வெளியிடப்பட்டது. இவ்வாலோசனைச் சுற்று நிருபமானது இலக்கம் 2004/நூ.அ/1 என்ற பெயரில் 2004.01.26 ஆம் திகதி வெளியிடப்பட்டதுடன், இச் சுற்று நிருபத்தை வலுப்படுத்தும் நோக்கில் அரசு நிருவாக சுற்றறிக்கை 1/2006 இன் கீழ் 2006.03.13 திகதியிடப்பட்ட வகையில் வெளியிடுவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற் கொள்ளப்பட்டது. இச்சுற்றுநிருபத்தை வெளியிட்டதன் பின்னர் நூலகர்கள் முகங் கொடுக்கின்ற பல பிரச்சினைகளுக்கு தீர்வு கிடைத்ததுடன், நடைமுறைப்படுத்தலின் போது முகங் கொடுத்த சில பிரச்சினைகளை தீர்த்துக் கொள்ளும் நோக்கில் 2006 ஆம் ஆண்டில் இச் சுற்று நிருபமானது மீண்டும் 2016 இல் மீண்டும் திருத்தப் பட்டு 2016.12.22 ஆம் திகதியிடப்பட்டதாக வெளியிடுவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டது. இச்சுற்று நிருபத்தை மேலும் வலுப்படுத்தும் நோக்கில் இணைந்த சேவைச் சுற்றறிக்கையாக இல. 02/2017 இன் கீழ் 2017 மே மாதம் 04 ஆம் திகதி வெளியிடுவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற் கொள்ளப்பட்டன.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையில் நீண்ட காலம் பணியாற்றிய அந்நாள் பிரதிப் பணிப்பாளராகக் கடமையாற்றிய செல்வி ஜானகி பிரனாந்து 2003 செப்டெம்பர் மாதம் சேவையிலிருந்து ஓய்வு பெற்றார். 1974 ஆம் ஆண்டு உதவி நூலகராக சேவையில் இணைந்த அவர் ஓய்வு பெறும் வரையில் பல செயற்திட்டங்களை புதிதாக அறிமுகப் படுத்திய ஒருவராகக் காணப்பட்டார். அச்செயற் திட்டங்களுள், சர்வதேச நூல் இலக்கமிடல் திட்டம் (ISBN), சர்வதேச பருவ இதழ் இலக்கமிடல் திட்டம் (ISSN), சர்வதேச சங்கீத இலக்கமிடல் திட்டம் (ISMN) என்பனவற்றை இந்நாட்டின் வெளியீட்டுத் துறைக்கு அறிமுகப் படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற் கொண்டதுடன், அவ்விலக்கம் தொடர்பாக இந் நாட்டின் எழுத்தாளர்கள் மற்றும் வெளியீட்டாளர்கள் மத்தியில் அறிமுகப் படுத்துவதற்கு அதிகம் முயற்சி எடுத்தார். இவற்றுக்குப் புறம்பாக சபையினால் நடைமுறைப்படுத்தப்பட்ட பல ஆவணவாக்கல் சேவைகளை அறிமுகப் படுத்துவதற்கு செல்வி ஜானகீ பிரனாந்து அவர்கள் நடவடிக்கை எடுத்தார்கள்.

புதிய அரசாங்கம் அதிகாரத்திற்கு வந்ததன் பிறகு மூன்று வருடங்கள் அளவில் சபையின் தலைவராக செயற்பட்ட பேராசிரியர் திரு திஸ்ஸ காரியவசம் அவர்கள் 2004 ஆம் ஆண்டு பதவியிலிருந்து விலகியதுடன், பின்னர் புதிய பணிப்பாளர் சபையுடன் இணைந்த வகையில் தலைவராக கலாநிதி திரு டபிள்யு. ஏ. அபேசிங்க அவர்கள் 2004 ஓகஸ்ட் மாதத்தில் தலைவராக நியமிக்கப்பட்டார். பிரசித்தி பெற்ற எழுத்தாளரான திரு டபிள்யு. ஏ. அபேசிங்க அவர்கள் இலங்கை எழுத்தாளர்களுள் கூடுதலான நூல்களை எழுதிய ஒருவராவார். எழுத்தாக்கத்திற்குப் புறம்பாக இந் நாட்டின் சங்கீதத் துறைக்கு பிரசித்தி பெற்ற பல பாடல்களை கொடுத்துள்ளதுடன், பிரசித்தி பெற்ற மொழிபெயர்பாளராகவும் அறிமுகப் படுத்தலாம். திரு அபேசிங்க அவர்கள் தொழில் ரீதியாக ஒரு வழக்கரிஞராகக் காணப்படுகிறார்.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை ஆரம்பித்த காலத்திலிருந்து இந் நிறுவனமானது கல்வி அமைச்சின் கீழ் ஒரு சபையாக அமைந்தாலும், புதிய அரசாங்கத்தினால் கல்வி அமைச்சிலிருந்து கலாசார மற்றும் மரபுரிமைகள் அமைச்சின் கீழ் இணைக்கப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் கபினட்டில் ஏற்பட்ட மாற்றத்தின் அடிப்படையில் 2005 ஆம் ஆண்டு ஓக்டோபர் மாதத்திலிருந்து மீண்டும் கல்வி அமைச்சின் கீழ் இணைக்கப்பட்டது.

தேசிய வாசிப்பு மாத நிகழ்ச்சியை ஆரம்பித்தல்

இலங்கை மக்கள் மத்தியில் வாசிப்பை ஊக்குவிக்கும் நோக்கில் 2004 ஆம் ஆண்டில் தேசிய வாசிப்பு மாத நிகழ்ச்சிகள் ஆரம்பிக்கப்பட்டது, அதன் படி இந்நாட்டின் சாகித்திய மாதமான செப்டெம்பர் மாதத்தின் பின்னரான ஒக்டோபர் மாதம் தேசிய வாசிப்பு மாதம் என அரசு வர்த்தமானி மூலம் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டது. இலங்கை மக்கள் மத்தியில் வாசிப்பை ஊக்குவிப்பற்கான இவ்வாறான முனைப்பொன்றுக்கு ஏதுவாக அமைந்தது 2003 – 2012 தசாப்தத்தை உலக எழுத்தறிவு பற்றிய தசாப்தமாக யுனெஸ்கோ அமைப்பின் மூலம் பிரகடனப்படுத்தப் பட்டமையும், சர்வதேச பாடசாலை நூலகர்களின் சங்கம் (IASL) மூலம் 2003 ஆம் ஆண்டில் “பாடசாலை நூலகத்தின் வேலியை தகர்தெறிதல்” என்ற மகுடத்தின் கீழ் 2003 ஜூலை 9 – 11 தினங்களில் தென் ஆபிரிக்காவின் டர்பன் நகரில் நடைபெற்ற முடிவு என்பனவாகும்.

இலங்கை மக்கள் மத்தியில் நூல்களை வாசிக்கும் நோக்கில் அரசு அனுசரனையுடன் தேசிய வாசிப்பு மாதம் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டதுடன், அதன் பிரதான பிரச்சார நடவடிக்கைகள் கலாசார மற்றும் மரபுரிமைகள் தொடர்பான அமைச்சர் திரு விஜித ஹேரத் அவர்கள் மூலம் கபினட் பத்திரம் மூலம் ரூபா 25 மில்லியன் நிதி ஒதுக்கப்பட்டது. அந்நிதியின் மூலம் சபையின் வெளியீட்டு உதவிச் செயற் திட்டத்தை மீண்டும் நடைமுறைப்படுத்துவதற்காக பயன்படுத்தப்பட்டது.

சுனாமி நூலக அபிவிருத்திச் செயற்திட்டம்

2004 ஆம் ஆண்டு டிசம்பர் மாதம் 26 ஆம் திகதி இடம்பெற்ற சுனாமி பேரழிவின் காரணமாக இலங்கை பாதிக்கப்பட்டதுடன், அதனுடாக பாதிக்கப்பட்ட நூலகங்களைக் கட்டியெழுப்புவதற்காக சபை மூலம் விசேட நடவடிக்கைகள் பல மேற்கொள்ளப்பட்டன. சுனாமி பேரலை மூலம் அழிவிற்குட்பட்ட நூலகங்களை மீண்டும் கட்டியெழுப்புவதற்காக யுனெஸ்கோ நிறுவனம் உள்ளடங்கலாக பல சர்வதேச நிறுவனங்களிடம் அனுசரனை கோரப்பட்டிருந்ததுடன், அதன் பெறுபேராக யுனெஸ்கோவின் சகலருக்கும் தகவல் திட்டத்தின் (UNESCO Information for All) மூலம் ஒரு இலட்சம் அமெரிக்க டொலர் (US Dollar 100,000) வழங்குவதற்கு முன் வந்ததுடன், சர்வதேச நிறுவனங்கள் மற்றும் பல தனிப்பட்ட பலர் மூலம் பல வகையான உதவிகள் வழங்கப்பட்டன.

இந்நிகழ்ச்சித் திட்டத்தின் கீழ் பாதிப்படைந்த நூலகங்களை மீளக் கட்டுதல், திருத்தியமைத்தல், நூல் அன்பளிப்பு, தேவையான தளபாடங்கள் உபகரணங்களை வழங்குதல், ஆலோசனை வழங்குதல் போன்றன சபையின் மூலம் மேற்கொள்ளப்பட்டன. இந் நாட்டில் இடம் பெற்ற மாபெறும் அழிவொன்றின் போது தேசிய நிறுவனமொன்றின் மூலம் ஆற்றக் கூடிய மாபெறும் பங்களிப்பை ஆற்றியமை சபைக்குக் கிடைத்தமையை அதிகம் போற்ற வேண்டும்.

கலாசார மத்திய நிலைய நூலக அபிவிருத்தி நிகழ்ச்சி

கலாசார அலுவல்கள் மற்றும் தேசிய மரபுரிமைகள் அமைச்சினால் 2004 ஆம் ஆண்டில் இலங்கையில் சகல பிரதேச சபை மட்டத்திலும் கலாசார மத்திய நிலையங்களை அமைத்தல் மற்றும் அவற்றின் செயற்பாடுகளை செயற்திறன் மிக்கதாய் மாற்றியமைத்தலுக்காக விசேட செயற்திட்டமொன்று ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இந்த சகல கலாசார மத்திய நிலையங்களிலும் நூலகங்களை அமைப்பதற்கு அக்காலத்தில் அமைச்சர் செயலாளராகக் காணப்பட்ட திரு ஏ. பி. ஏ. குணசேகர அவர்களின் வழிகாட்டலுடன் நோர்வே அரசாங்கத்திடமிருந்து 12 மில்லியன் ரூபாய்களைப் பெற்றுக்

National Library and Documentation Services Board

கொள்வதற்கு முடியாமல் இருந்தது. அந்நிதியின் மூலம் தேவையான நூல்களை கொள்வனவு செய்யும் பொறுப்பு சபைக்கு வழங்கப் பட்டதுடன், 2004 ஆம் ஆண்டில் இவ் வேளையை பூரணப்படுத்தியதன் பின்னர் கலாசார மத்திய நிலையங்களில் கடமையாற்றிய ஊழியர்களுக்காக நூலக நடவடிக்கைகள் தொடர்பான பயிற்சி சபை மூலம் வழங்கப்பட்டது.

சிரேஷ்ட உத்தியோகத்தர்கள் சிலர் சேவையிலிருந்து நீங்குதல்

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையை கட்டியெழுப்புவதற்கு அளப்பரிய சேவைகளை ஆற்றிய சபையின் முதலாவது பணிப்பாளர் நாயகம் திரு உபாலி அமரசிறி அவர்கள் 2008 பெப்ரவரி 28 ஆம் திகதி சபையின் சேவையிலிருந்து ஓய்வு பெற்றார். சேவையிலிருந்து ஓய்வு பெற்றதன் பின்னர் கொழும்பு பல்கலைக்கழக தேசிய நூலக விஞ்ஞான நிறுவனத்தின் பணிப்பாளராக சேவைக்கு இணைந்தார். தனது 31 வருட சேவைக் காலத்தில் 19 வருடங்கள் பணிப்பாளராக மற்றும் பணப்பாளர் நாயகமாக சேவையாற்றி சபையின் வளர்ச்சிக்காக அளப்பரிய சேவையாற்றியமை இன்று குறிப்பிடத்தக்கது.

இக்காலத்தில் சபையில் பணிப்பாளர் நாயகம் உள்ளிட்ட சிரேஷ்ட ஊழியர்கள் பலர் சபையின் சேவையிலிருந்து நீங்கியமை மிக்க சவாலாகக் காணப்பட்டது. குறுகிய காலத்தில் சபையின் ஊழியர்கள் பலர் நிறுவனத்திலிருந்து நீங்கியமை மற்றும் ஓய்வு பெற்றமை நிறுவனத்தின் நடவடிக்கைகளுக்கு நேரடியாக தாக்கம் செலுத்திய ஒரு காரணியாகக் காணப்பட்டது.

சபையின் பன்னிரண்டாவது தலைவராகக் கடமையாற்றிய கலாநிதி திரு டபிள்யூ ஏ அபேசிங்க அவர்களுக்கு ஒரு வருட காலம் கடமையின் பின்னர் சேவையிலிருந்து நீங்க வேண்டியேற்பட்டதுடன், இவ்வளவு காலமும் கலாசார அலுவல்கள் மற்றும் தேசிய மரபுரிமைகள் அமைச்சின் கீழ் காணப்பட்ட தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது மீண்டும் கல்வி அமைச்சின் கட்டமைப்பின் கீழ் கொண்டு வரப்பட்டது. திரு அபேசிங்க அவர்களின் பின்னர் சபையின் 13 வது தலைவராக 2006 ஆம் ஆண்டு ஆகஸ்ட் மாதம் திரு ஈ. ஏ. சமரசிங்க அவர்கள் நியமிக்கப் பட்டதுடன், திரு சமரசிங்க அவர்கள் தொழில் ரீதியாக ஒரு வழக்கரிஞராகக் காணப்பட்டதுடன், நீண்ட காலமாக கம்புறுபிட்டிய நாரன்தெனிய மத்திய மகா வித்தியாலயத்தின் அதிபராகக் கடமையாற்றியுள்ளார். பின்னர் அரசியலுக்கு பிரசன்னமாகிய திரு சமரசிங்க அவர்கள் பாராளுமன்ற உறுப்பினராகக் கடமையாற்றியுள்ளார்.

சபையின் பணிப்பாளர் நாயகம் திரு உபாலி அமரசிறி அவர்கள் ஓய்வு பெற்றதன் பின்னர் சில மாதங்கள் அந்நாளில் பிரதிப் பணிப்பாளராகக் கடமையாற்றிய திருமதி நாளனி மல்லவாரச்சி அவர்கள் பதில் கடமை புரிகின்ற பணிப்பாளர் நாயகமாகக் கடமையாற்றினார். அக் காலகட்டத்தில் புதிய பணிப்பாளர் நாயகம் ஒருவரை நியமிப்பதற்காக சபை நடவடிக்கைகள் மேற் கொண்டதுடன், பகிரங்க விண்ணப்பம் கோரியதன் பேரில் களனிப் பல்கலைக்கழகத்தில் நூலக தகவல் விஞ்ஞானப் பிரிவில் சேவையாற்றிய பேராசிரியர் திரு டபிள்யூ. கே. எம். எம். கே. வீரசிங்ஹு அவர்கள் நூலக சேவைகள் சபையின் பணிப்பாளர் நாயகமாக நியமிக்கப்பட்டார். திரு வீரசிங்க அவர்கள் சபையின் நிரந்தர பணிப்பாளர் நாயகமாக 2008 ஜூன் மாதம் 06 ஆம் திகதி நியமனம் பெற்றாலும், இரண்டு வருடங்கள் அளவில் கடமையாற்றி 2010 ஜூன் 01 ஆம் திகதி சேவையிலிருந்து நீங்கி இதற்கு முன்னர் சேவையாற்றிய களனிப் பல்கலைக்கழகத்தில் நூலக தகவல் விஞ்ஞானப் பிரிவில் இணைந்தார். சபையின் நிரந்தர பதவிக்காக இணைத்துக் கொண்டாலும், தனது பதில் விடுமுறையின் கீழ் இரண்டு வருடங்கள் சபையில் சேவையாற்றிய அவர் சேவையிலிருந்து நீங்கும் வரை

சபைக்கு தெரிவிக்காமல் இருந்தமை இன்று வரைக்கும் தீர்க்கப்படாத பிரச்சினையாக உள்ளது. எவ்வாறாயினும் திரு வீரசிங்க அவர்கள் கடமையாற்றிய காலத்தில் நிகழ்ச்சித் திட்டங்கள் பலவற்றை அறிமுகப்படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொண்டிருந்தார். தேசிய நூலகத்திற்காக “கீதம்” ஒன்றை அறிமுகப்படுத்தினார். சபையின் நடவடிக்கைகளை மீள்கட்டமைப்புச் செய்வதற்குத் தேவையான நடவடிக்கைகளை மேற்கொண்டமை அதில் முக்கியமானதொன்றாகும்.

ஐந்தாவது தசாப்தம் 2010 – 2020

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையின் நடவடிக்கைகளில் போற்றத்தக்க மாற்றங்கள் நிகழ்ந்த மற்றும் பல சவால்களுக்கு முகங் கொடுத்த ஒரு கால கட்டமாக இதனைக் குறிப்பிடலாம். இத்தசாப்தத்தின் மத்திய அரைப் பகுதியை அடைகின்ற போது இலங்கைத் தேசிய நூலகம் ஆரம்பிக்கப்பட்டு சில வருடங்கள் பூர்த்தியடைவதும், தசாப்தத்தின் இறுதியை அடைகின்ற சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டு ஐம்பது வருடங்கள் பூர்த்தியடைவதும் விசேடமான ஒரு அம்சமாகக் குறிப்பிடலாம். தகவல் தொழில்நுட்பத்தின் வேகமான வளர்ச்சி காரணமாக அதன் தாக்கமானது நூலக துறையிலும் நேரடியாக தாக்கம் செலுத்தியிருப்பதுடன், அதற்காக பெறும் சவாலுடன் முகங் கொடுக்க வேண்டிய கால கட்டமாக இதனைக் குறிப்பிடலாம். தேசிய நூலக சேவைகளையும் அதற்கு ஏற்ற வகையில் ஒழுங்கு செய்வதற்கு சபையின் மூலம் பல நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. இதற்காக புதிய மென் பொருள்கள் அறிமுகம் செய்தல், தேசிய நூலக சேகரிப்பை டிஜிட்டல் மயப்படுத்துதல், டிஜிட்டல் நூலக சேவைகளை ஆரம்பம் செய்தல் மட்டுமன்றி பாரம்பரியமாக காணப்பட்ட பல்வேறு ஆவணவாக்கல் மூலங்களின் தொகுத்தல் நடவடிக்கைகளை கணினி தரவுத் தளங்களின் உதவியுடன் மேற்கொள்ளத் தளவற்றுடன், இந் நாட்டின் நூலக சேவையின் அபிவிருத்தி கருதி புதிய நிகழ்ச்சித் திட்டங்கள் பலவற்றை அறிமுகப்படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன.

சீன ஈரான் நூற் சேகரிப்பை கட்டியெழுப்புதல்

உலகின் பல நாடுகளில் தேசிய நூலகங்களில் அவற்றை அண்மித்துள்ள நாடுகளின் நூல் சேகரிப்பை கட்டியெழுப்புவது பொது வழக்காகும். விசேட நூல் சேகரிப்பை ஏற்படுத்துவதன் நோக்கம் அந்நாடுகளின் வரலாற்று, கலாசார மற்றும் சமூக தகவல்களை நாட்டு வாசகர்களின் தகவல் பரிசீலனைக்கான வசதிகளை ஏற்படுத்திக் கொடுப்பதாகும். இந் நோக்கத்துடன் 2010 டிசம்பர் சீன நூற் சேகரிப்பானது Windows to China என்ற பெயரிலும், ஈரான் நூற் சேகரிப்பானது Iran Corner என்ற பெயரில் 2012 மே மாதம் 25 ஆம் திகதியும் தேசிய நூலக கட்டிடத்தில் இரண்டாவது மாடியில் நிறுவப் பட்டது. இச் சேகரிப்பை திறந்து வைப்பதற்கான பிரதம விருந்தினராக இரண்டு நாடுகளினதும் தூதுவர்கள் கலந்து கொண்டனர்.

பிரலோக மற்றும் நூலக நோக்கு சஞ்சிகைகளை ஆரம்பித்தல்

நூலக துறையின் நடவடிக்கைகளை முன்னெடுக்கின்ற துறை சார்ந்தவர்களால் மேற்கொள்ளப்படுகின்ற ஆய்வுக் கட்டுரைகளை வெளியிடுவதற்கான உயர் தரத்திலான கல்வி சார் சஞ்சிகையொன்றின் தேவை நீண்ட காலமாக காணப்பட்டது. இத் தேவையைப் பூர்த்தி செய்யும் நோக்கில் 2013 ஆம் ஆண்டில் தேசிய நூலக நோக்கு என்ற பெயரில் சஞ்சிகையொன்று ஆரம்பிக்கப்பட்டது. அறையாண்டு சஞ்சிகையாக இதனை வெளியிட திட்டமிட்டிருந்தாலும் உயர் தரத்திலான கட்டுரைகள் கிடைக்காமையினாலும், குறித்த காலத்தில் வெளியிடுவதில் ஏற்பட்ட சிக்கல்கள் காரணமாக எதிர்பார்க்கப்பட்ட இலக்கினை அடைந்து கொள்ள முடியாது

National Library and Documentation Services Board

போனது. சபையினால் நான்கு தகாப்தங்களுக்கு மேலாக வெளியிடப்பட்ட நூலக செய்திகள் சஞ்சிகை வெளியீடு நிறுத்தப் பட்டதன் பின்னர் இலக்கிய மற்றும் கலைத் துறை கட்டுரைகளை உள்ளடக்கியதாக பிரலேகா என்ற பெயரில் காலாண்டுச் சஞ்சிகையொன்று ஆரம்பித்து நடாத்திச் செல்வதற்கு சபை நடவடிக்கைகள் மேற்கொண்டது.

கட்புலனாகாத கலாசார மரபுகள் நிகழ்ச்சி மற்றும் உலகின் ஞாபகத்தை பாதுகாத்தல் நிகழ்ச்சி

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது நூலக துறையுடன் மாத்திரமன்றி இன்னும் பல துறைகளுடன் தொடர்பான பல சர்வதேச நிறுவனங்களுடன் தொடர்புகளை பேணுகின்றது. சர்வதேச நூலக சங்கங்களின் நிறுவனமானது நூலக துறையுடன் தொடர்பான முண்ணனி நிறுவனமாகக் காணப்படுவதுடன், 1993 ஆம் ஆண்டிலிருந்து சபையானது அதன் இடையறா அங்கத்துவத்தை வகிக்கிறது. இக்காலத்துள் இலங்கைத் தேசிய நூலகமானது யுனெஸ்கோ நிறுவத்துடன் நெருங்கிய தொடர்பைப் பேணி வந்ததுடன், அதன் பிரதான இரு பிரதான நிகழ்ச்சித் திட்டங்களான உலகின் ஞாபகத்தை பாதுகாத்தல் (Memory of the World - MOW) மற்றும் கட்புலனாகாத கலாசார மரபுகள் நிகழ்ச்சி (Intangible Cultural Heritage - ICH) என்பவற்றுடன் இலங்கை தொடர்பான நிகழ்ச்சிகள் பலவற்றை நடைமுறைப்படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டது. உலகின் ஞாபகத்தை பாதுகாத்தல் நிகழ்ச்சியின் தேசிய மத்திய நிலையமாக (Focal Point) மற்றும் கட்புலனாகாத கலாசார மரபுகள் நிகழ்ச்சியின் தேசிய ரீதியான கூட்டமைப்பாளராகவும் - (Convener) தேசிய நூலகமானது திகழ்கிறது.

டிஜிட்டல் நிகழ்ச்சியை நடைமுறைப்படுத்துதல்

நூலகங்களில் காணப்படுகின்ற பெறுமதிவாய்ந்த நூல்கள் மாத்திரமன்றி அரிய நூல்களை டிஜிட்டல் மயப்படுத்தும் நடவடிக்கைகள் இத்தசாபத்தின் ஆரம்பத்திலிருந்தே காணப்பட்ட ஒரு புது நடைமுறையாகக் காணப்பட்டது. டிஜிட்டல் மயப்படுத்தலின் முக்கிய நோக்கமாவது நூலக வளங்களை பாதுகாத்தலும் நூலக வளங்களுக்கான வாசகர் பிரவேசத்தை விரிவாக்குவதுமாகும். இலங்கைத் தேசிய நூலகமானது பல வருடங்களுக்கு முன்பே டிஜிட்டல் மயப்படுத்தும் நடவடிக்கைகளை ஆரம்பித்திருந்ததுடன், ஆரம்பக் கட்டமாக 2000 ஆம் ஆண்டில் தேசிய விஞ்ஞான மன்றத்தினால் முன்னெடுக்கப்பட்ட தேசிய எண்ணிமமாக்கல் செயற்திட்டத்தின் கீழ் (National Digitization Project) தேசிய நூலகத்திள்ள அரிய நூல்களின் ஒரு பகுதி டிஜிட்டல் மயப்படுத்தப் பட்டதுடன், பின்னர் பழைய வர்த்தமானியின் சில பகுதிகள் கட்டம் கட்டமாக டிஜிட்டல் மயப்படுத்துவதற்கான அனுசரணை வழங்கப்பட்டது. பிற்பட்ட காலங்களில் சபையின் தலைமையின் கீழ் மேலும் இத்திட்டத்தை விரிவுபடுத்தும் வகையில் 1888 ஆம் ஆண்டிலிருந்து 1975 ஆண்டு வரையான முழு வர்த்தமானி சேகரிப்பும் டிஜிட்டல் மயப்படுத்தப்பட்டு அதில் ஒரு பகுதி வாசகர் பாவணைக்கு சேர்க்கப்பட்டுள்ளது. தேசிய நூலகத்தின் டிஜிட்டல் மயப்படுத்தல் நிகழ்ச்சித் திட்டத்தை விரிவாக்கியதன் பின்னர் தனியான ஒரு பிரிவாக டிஜிட்டல் நூலகப் பிரிவு உருவாக்கப்பட்டது. டிஜிட்டல் முறையிலான தகவல்களுக்கான வாசகர் பிரவேசத்தை விரிவாக்கும் நோக்கில் 2016 ஆம் ஆண்டில் தேசிய டிஜிட்டல் நூலகம் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. தேசிய டிஜிட்டல் நூலகமானது வேகமாக வளர்ச்சியடைகின்ற ஒரு சேகரிப்பாகக் காணப்படுவதுடன், பழைய மற்றும் அரிய நூல்கள் டிஜிட்டல் மயப்படுத்தப் படுவதற்கு மேலதிகமாக, இலத்திரனியல் வடிவில் வெளிவருகின்ற நூல்கள், ஆய்வுக் கட்டுரைகள் போன்றவற்றை இதில் சேர்க்கவும் நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளன. தேசிய டிஜிட்டல் நூலகத்தின் பெளதீக வளங்களை விரிவாக்கும் நோக்கில் சபையானது தகவல் தொடர்பாடல் தொழில்நுட்ப முகவர்

நிலையத்துடன் (ICTA) இணைந்து நடைமுறைப்படுத்தப்படுகின்ற டிஜிட்டல் நூலக அபிவிருத்தி நிகழ்ச்சியின் கீழ் கணனி மற்றும் ஏனைய வலையமைப்பு வசதிகளை சேர்ப்பதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற் கொள்ளப்பட்டுள்ளது.

இலங்கைத் தேசிய நூலகமானது நீண்ட காலமாக உபயோகித்த Alice for Windows என்ற நூலக முகாமைத்துவ மென் பொருளுக்குப் பகராக 2015 ஏப்ரல் மாதம் முதல் Koha என்ற கணினி மென் பொருளை அறிமுகப் படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகள் மேற் கொள்ளப்பட்டது. இம் மென்பொருளானது உலகின் அநேக நாடுகளின் நூலகங்களில் பட்டியலாக்கல் நடவடிக்கைகளுக்காக உபயோகிக்கப்படுவதுடன், எமது நாட்டின் முன்னணி நூலகங்கள் பலவும் உபயோகிக்கின்றன.

சபையின் மீள்கட்டமைத்தல் திட்டம்

காலத் தேவை கருதி அரச மற்றும் அரை அரச நிறுவனங்களில் மீள் கட்டமைத்தல் நிகழ்ச்சியை (Re-structuring Programme) நடைமுறைப்படுத்தும் அரசாங்கத்தின் திட்டத்தின் கீழ் சில வருட காலங்களாக சபையின் செயற்பாடுகளை விரிவு படுத்தும் நோக்கில் மீள் கட்டமைத்தல் திட்டமொன்று கலந்துரையாடப்பட்டு வந்தது. நீண்ட ஆய்வு மற்றும் பல சுற்றுக் கலந்துரையாடல்களின் பின்னர் சபையின் மீள் கட்டமைத்தல் திட்டம் தயாரிக்கப்பட்டு 2011 ஆம் ஆண்டு முகாமைத்துவ சேவைகள் திணைக்களத்தினால் அனுமதி வழங்கப்பட்டது. புதிய மீள் கட்டமைத்தல் திட்டத்தின் படி மொத்த ஊழியர்களின் எண்ணிக்கை 197 வரை விரிவாக்கப்பட்டதுடன், சபைக்கு புதிய பிரிவுகள் மற்றும் பதவிகள் பல நிறுவப்பட்டன. அதன் படி அதுவரை காணப்பட்ட கணக்காளர் என்ற பதவிக்குப் பதிலாக நிதி மற்றும் பரிபாலனப் பிரிவுகளை ஒன்றிணைத்த வகையில் பணிப்பாளர் (நிதி மற்றும் நிர்வாகம்) பதவியும், கனிஷ்ட முகாமையாளர் பதவியின் கீழ் சந்தைப்படுத்தல் விரிவாக்கல் உத்தியோகத்தர், ஆய்வு உத்தியோகத்தர், பரிபாலன உத்தியோகத்தர், விரிவாக்கல் உத்தியோகத்தர், பயிற்சி உத்தியோகத்தர், பேணல் உத்தியோகத்தர் போன்று புதிய பதவிகள் உருவாக்கப்பட்டன.

புதிய பிரிவுகளாக அபிவிருத்தி மற்றும் நூலக சேவைகள் பிரிவுக்குப் பதிலாக விரிவாக்கல் சேவைகள் பிரிவு என்ற பெயரில் புதிய பிரிவொன்றும், பட்டியலாக்கல் மற்றும் ஆவணவாக்கல் பிரிவுகளை ஒன்றிணைத்து நூல் விஞ்ஞானப் பிரிவு என்ற பெயரில் பிரிவொன்றும், நூலக கூட்டுரவு என்ற பெயரில் புதிய பிரிவொன்றும் இதன் கீழ் உருவாக்கப்பட்டது. நூலகர் மற்றும் உதவி நூலகர் பதவிகளுக்களுக்குப் பதிலாக உதவிப் பணிப்பாளர் பதவியை அறிமுகப்படுத்தி சகல பிரிவுகளும் உதவிப் பணிப்பாளர் பதவியின் கீழ் இணைக்கப்பட்டுள்ளது.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சபையின் ஐந்தாவது தசாப்தத்தின் ஆரம்ப காலப்பகுதி பல தரப்பட்ட பரிபாலன சவால்களுக்கு முகங்கொடுத்த ஒரு காலப் பிரிவாக குறிப்பிடலாம். சபைக்காக நிரந்தர பணிப்பாளர் நாயகமொன்றை நியமித்துக் கொள்ளும் பிரச்சினை தொடர்ந்து காணப்பட்டது. திரு டபிள்யூ.கே.எம். எம்.கே. வீரசிங்க அவர்கள் பணிப்பாளர் நாயகம் பதவியிலிருந்து விலகியதன் பின்பு பல சந்தர்ப்பங்களில் இப்பதவிக்கு ஆட்சேர்ப்பதற்கு பல முயற்சிகள் செய்தாலும், உரிய தகைமை, பொறுப்பு மற்றும் நடைமுறைகளுடன் ஒப்பிட்டுப் பார்க்கின்ற போது இப்பதவிக்கு விண்ணப்பிப்பதற்கு பலரும் தயக்கம் காட்டினர். இப்பதவியானது தொடர்ந்தும் வெற்றிடமாகக் காணப்பட்டதன் காரணமாக அக் காலக் கல்வி அமைச்சரால் அமைச்சின் கல்விப் பணிப்பாளராகக் கடமை புரிந்த திரு ஏ.எஸ். ஹேவகே அவர்கள் பதில்கடமை பணிப்பாளர் நாயகமாக நியமிக்கப்பட்டார். திரு ஹேவகே அவர்கள் 2011 செப்டெம்பர் மாதம் 20 ஆம் திகதி முதல்

National Library and Documentation Services Board

2011 ஜூலை 22 ஆம் திகதி வரை சேவையாற்றினார். திரு ஹேவகே அவர்கள் இப்பதவிக்கு நியமிப்படு முன்னர் சபையின் தலைவராகக் காணப்பட்ட திரு ஈ.ஏ சமரசிங்க அவர்கள் தமது காலத்தை பூர்த்தி செய்து கொண்டு சேவையிலிருந்து நீங்கியதுடன், கல்வி அமைச்சரினால் இக்காலத்தில் சபைக்கான ஒரு பணிப்பாளர் சபை நியமிக்கப் பட்டிருக்கவில்லை. எவ்வாறாயினும் சபையின் பதில்கடமை பணிப்பாளர் நாயகமான திரு ஹேவகே அவர்கள் ஒன்பது மாதங்களின் பின்னர் மீண்டும் அமைச்சுக்கு அழைக்கப்பட்டதன் பேரில் அந்த வெற்றிடத்திற்காக கல்வி அமைச்சின் மேலதிக செயலாளரான திரு என்.எம்.எச். சித்ராநந்த அவர்கள் அவரின் பதவிக்குப் புறம்பாக சபையின் பதில்கடமை பணிப்பாளர் நாயகமாக நியமிக்கப் பட்டார். திரு சித்ராநந்த அவர்கள் 2011 ஜூன் மாதம் 22 ஆம் திகதியிலிருந்து 2013 செப்டெம்பர் 05 ஆம் திகதி வரை சேவையாற்றினார். இக்காலத்திலேயே சபைக்கு தலைவர் உள்ளிட்ட பணிப்பாளர் சபையொன்று நியமிக்கப்பட்டதுடன், 2011 செப்டெம்பர் 09 ஆம் திகதியிலிருந்து சபையின் 14 வது தலைவராக பேராசிரியர் திரு சோமரத்தன் பாலசூரிய அவர்கள் நியமிக்கப் பட்டார்கள். திரு சோமரத்தன் பாலசூரிய அவர்கள் களனிப் பல்கலைக்கழகத்தின் சிங்களப் பிரிவின் பேராசிரியரான கடமையாற்றியுள்ளதுடன், விருது வழங்கப்பட்ட ஒரு எழுத்தாளருமாவார். சபைக்கு ஸ்தீரமான ஒரு பணிப்பாளர் நாயகம் நியமிக்கப்படாததால் அப் பதவிக்குரிய செயற்பாடுகளை முன் கொண்டு செல்வதற்காக திரு சோமரத்தன் பாலசூரிய அவர்கள் அதிக பிரயத்தனங்களை எடுத்தார் என்பதை இங்கு குறிப்பிட வேண்டும்.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையின் பணிப்பாளர் நாயகம் பதவிக்கு நிரந்தர உத்தியோகத்தர் ஒருவரை நியமிப்பதற்காக 2010 ஆம் ஆண்டு முதல் 2013 ஆம் ஆண்டு வரை பல சந்தர்ப்பங்களில் முயற்சி செய்தாலும், அவை அசாத்தியமாகியது. இப்பதவிக்கு தகுதியானவர்கள் பல்கலைக்கழகங்களில் இருந்தாலும் காணப்படுகின்ற மிகவும் குறைவான சம்பளம் காரணமாக இப்பதவிக்கு விண்ணப்பிப்பதற்கு எவரும் முன் வரவில்லை. இப்பிண்ணனியில் 2013 ஆம் ஆண்டு பணிப்பாளர் நாயகம் பதவிக்கு புதிய பணிப்பாளர் நாயகம் ஒருவரை பதவியமர்த்துவதற்கு சபையானது நடவடிக்கைகளை மேற் கொண்டதுடன், அதற்காக சபையின் பிரதிப் பணிப்பாளராக கடமையாற்றிய திரு டபிள்யூ. சுனில் அவர்கள் 2013 ஆம் ஆண்டு செப்டெம்பர் மாதம் 11 ஆம் திகதியிலிருந்து பதில் கடமை பணிப்பாளர் நாயகமாக நியமிக்கப்பட்டதுடன், 2014 ஏப்ரல் மாதம் 03 ஆம் திகதியிலிருந்து அதன் நிரந்தர பணிப்பாளர் நாயகமாக நியமிக்கப்பட்டார்.

2015 ஆம் ஆண்டு புதிய அரசாங்கம் பதிவிக்கு வந்ததன் பின்னர் புதிய தலைவர் உள்ளிட்ட பணிப்பாளர் சபையொன்று நியமிக்கப்பட்டதுடன், அது வரை தலைவராகக் கடமையாற்றிய திரு சோமரத்தன் பாலசூரிய அவர்கள் 2015 மார்ச் மாதம் 31 ஆம் திகதியிலிருந்து சபை சேவையிலிருந்து விலகிக் கொண்டார். அதன் பின்னர் பேராசிரியர் திரு ஒலிவர் அபேநாயக்க அவர்கள் 2015 ஏப்ரல் மாதம் 01 ஆம் திகதி முதல் தலைவராக நியமிக்கப்பட்டார். திரு ஒலிவர் அபேநாயக்க அவர்கள் சபையின் 15 வது தலைவராக காணப்பட்ட அதே வேளை, தமது பல்கலைக்கழக வாழ்வின் நீண்ட காலத்தை பௌத்த மற்றும் பாலி பல்கலைக்கழகத்தின் பேராசிரியராகக் கடமையாற்றியுள்ளார்.

இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் 25வது வருடப் பூர்த்தி

2015 ஆண்டில் இலங்கைத் தேசிய நூலகம் ஆரம்பிக்கப்பட்டு 25 வருடம் பூர்த்தியாவதை முன்னிட்டு பல நிகழ்ச்சிகள் ஒழுங்கு செய்யப்பட்டன. இதன் பிரதான வைபவமானது 2015 ஓகஸ்ட் மாதம் 05 ஆம் திகதி அக்கால கல்வி அமைச்சின் செயலாளர் திரு உபாலி மாரசிங்க அவர்களின் தலைமையின் கீழ் தாஜ் சமுத்திரா ஹோட்டலில்

இடம் பெற்றது. இந்நிகழ்வில் சர்வதேச நூலக சங்கங்களின் (IFLA) அமைப்பை பிரதிநிதித்துவப் படுத்தும் வகையில் அதன் நிருவாக சபை உறுப்பினர் திருமதி கியான் லெக் சோ (Ngian Lek Choh) அவர்கள் கலந்து கொண்டார்கள். திருமதி கியான் அவர்கள் இக்கா கட்டத்தில் சிங்கப்பூர் தேசிய நூலகத்தின் (National Library Board - Singapore) ஆலோசகராகவும் கடமையாற்றியதுடன், அதற்கு முன்னர் சிங்கப்பூர் தேசிய நூலகத்தின் பணிப்பாளர் நாயகமாகவும் கடமையாற்றியுள்ளார். 25 வது வருடப் பூர்த்திக்கு சமாந்திரமாக திருமதி கியான் அவர்களின் தலைமையில் இலங்கைத் தேசிய நூலகமானது பிராந்திய பேணல் மத்திய நிலையமாக (IFLA - PAC) தெறிவு செய்யப்பட்டமை முக்கியமானதாகும். வருடப் பூர்த்திக்கு சமாந்திரமாக Strenthning Co-operation Among National Libraries in South Asia என்ற கருப்பொருளின் கீழ் சர்வதேச மாநாடொன்று 2015 ஓகஸ்ட் மாதம் 06 ஆம் திகதி கொழும்பு க்ளோபல் டவர் ஹோட்டலில் இடம் பெற்றது. இம்மாநாட்டிற்காக இந்தியா, பாகிஸ்தான், மாலைதீவுகள், நோபால், மற்றும் தாலாந்து போன்ற நாடுகளிலிருந்து நூலக துறை சார்ந்தவர்கள் மாத்திரமன்றி இந்நாட்டின் நூலக துறை சார்ந்தவர்களும் கலந்து கொண்டனர்.

Kiyawamu.lk நிகழ்ச்சி

நூல்களை வாசிக்கின்ற மக்கள் மத்தியில் பறந்த பிரவேசம் ஒன்றை ஏற்படுத்தும் வகையில் இந்நிகழ்ச்சி ஆரம்பிக்கப்பட்டது. அச்சிடப்பட்ட நூல்களை வாசிப்பதை விடுத்து இலத்திரனியல் நூல் வடிவில் (e-book) இணையம் ஊடாக இந் நாட்டில் வெளியிடப்படுகின்ற நூல்களை வாசிப்பதற்கு அவகாசத்தை ஏற்படுத்திக் கொடுப்பது இதன் நோக்கமாகும். இந் நிகழ்ச்சி ஸ்ரீ லங்கா டெலிகொம் நிறுவனத்துடன் இணைந்து நடைமுறைப்படுத்தப் பட்டதுடன், சகல தொழில்நுட்ப நடவடிக்கைகளும் ஸ்ரீ லங்கா டெலிகொம் நிறுவனத்தினால் வழங்கப்பட்டது. இந்நிகழ்ச்சியை ஆரம்பிப்பது தொடர்பான ஆரம்ப கட்டப் பேச்சுவார்த்தை 2014 ஆம் ஆண்டிலிருந்து ஆரம்பித்ததுடன், நிகழ்ச்சியை நடைமுறைப்படுத்தும் போது ஏற்பட்ட பலதரப்பட்ட தொழில்நுட்ப சிக்கல்கள் காரணமாக நடைமுறைப்படுத்துவதற்கு நீண்ட காலம் எடுப்பதற்கு காரணமாக அமைந்தது. நிகழ்ச்சியின் தன்மை தொடர்பாக அரசியல் அதிகாரிகளுக்கு மாத்திரமன்றி அரச அதிகாரிகளுக்கும் தெளிவு படுத்துவது கடினமான ஒரு பணியாகக் காணப்பட்டது. இந் நிகழ்ச்சியின் பயன்பாடு தொடர்பாக எழுத்தாளர்களுக்கு மாத்திரமன்றி வெளியீட்டாளர்களுக்கும் காணப்படுகின்ற தெளிவின்மை காரணமாக அச்சிடப்பட்ட நூல்களை இலத்திரனியல் நூலாக மாற்றுவதில் உதாசீனப் போக்கு காணப்பட்டது. பொதுவான புலமைச் சொத்துச் சட்டத்தின் படி எந்தவொரு அச்சிடப்பட்ட நூலையும் வேறொரு ஊடகமாக மாற்றுகின்ற போது ஆசிரியரின் ஒப்புதல் இன்றி முடியாததாகும். எவ்வாறாயினும் இந்நிகழ்ச்சியானது 2018 ஆம் ஆண்டு செப்டெம்பர் மாதத்தில் உத்தியோகபூர்வமாக ஆரம்பிக்கப்பட்டாலும், இலத்திரனியல் நூலாக மாற்றப்பட்ட நூல்களின் (e-book) பற்றாக்குறை காரணமாக பரந்த சேகரிப்பொன்றை கட்டியெழுப்புவதில் சவால்களுக்கு முகம் கொடுப்பதற்கு நேர்ந்துள்ளது.

தேசிய நூலகத்திற்காக பலதரப்பட்ட கொள்கைகள் மற்றும் திட்டங்கள் வரைதல்

இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் நடவடிக்கைகளை முறையாக நடாத்திச் செல்லும் நோக்கில் பலதரப்பட்ட கொள்கைகள் மற்றும் திட்டங்கள் வரைதல் மற்றும் இற்றைப்படுத்தல் இத் தசாப்தத்தில் நிகழ்ந்த விசேட கருமமாக குறிப்பிடலாம். இதன் கீழ் சேகரிப்பு அபிவிருத்திக் கொள்கை, இருப்பு முகாமைத்துவக் கொள்கை (நூலீட்டல் கொள்கை மற்றும் நூல் அகற்றல் கொள்கை உள்ளிட்டதாக), அழிவுற்ற சாதனங்களுக்கான முகாமைத்துவக் கொள்கை, விலை குறிப்பிடப்படாத

National Library and Documentation Services Board

அச்சிடப்பட்ட நூல்களுக்கு விலை நிர்ணயம் செய்தல் கொள்கை, டிஜிட்டல் நூலக கொள்கை, சபை ஊழியர்களுக்கான பயிற்சிக் கொள்கை, கணினி பட்டியலுக்கான MARC-21 கீழ் பொது கொள்கையொன்றை தொகுத்தல் என்பன இவற்றுள் அடங்கும். இக்கொள்கைகள் மற்றும் திட்டங்களை வரைதல் மூலமாக இலங்கைத் தேசிய நடவடிக்கைகள் மிகவும் முறையாகவும் முன்னெடுத்துச் செல்வதற்கு சந்தர்ப்பம் அமைவதுடன், அதனூடு இந்நாட்டின் நூலக துறைக்கு பல்வேறுபட்ட நடவடிக்கைகளுக்கு பயன் படுத்துவதற்கு ஏதுவாக அமைகிறது.

2015 ஆம் ஆண்டு நியமிக்கப்பட்ட புதிய பணிப்பாளர் சபையின் கீழ் தலைவராக செயற்பட்ட பேராசிரியர் திரு ஓலிவர் அபேநாயக்க அவர்கள் தனது சேவைக் காலத்தை சில மாதங்களுக்கு வரையறுத்துக் கொண்டு ஹொங்கொங் பல்கலைக்கழகத்தில் (University of Hong-Kong) பதவியொன்றிற்காக 2015 ஆம் ஆண்டு செப்டெம்பர் மாதம் 01 ஆம் திகதி சபையின் சேவையிலிருந்து விலகிக் கொண்டார். திரு ஓலிவர் அபேநாயக்க அவர்கள் விலகிச் சென்றதன் பின்னர் பணிப்பாளர் சபையின் அங்கத்துவராக கடமையாற்றிய கலாநிதி திரு டபிள்யூ.ஏ. அபேசிங்க அவர்கள் 16 வது தலைவராக நியமனம் பெற்றார். சபை வரலாற்றில் இரு முறை தலைவராக பணியாற்றும் பாக்கியம் பெற்ற கலாநிதி திரு அபேசிங்க அவர்கள் இதற்கு முன்னர் சபையின் 12 வது தலைவராகவும் கடமையாற்றியிருந்தார். கலாநிதி திரு அபேசிங்க அவர்கள் இரு தடவையான தனது பதவிக் காலத்தில் சபையின் உயர்ச்சிக்காக அளப்பரிய சேவைகளை ஆற்றினார் என்பதைக் குறிப்பிட வேண்டும். அப்பணிப்பாளர் சபையின் காலம் முடிவடைந்த பின்னர் 2018 மே மாதம் புதிய பணிப்பாளர் சபையொன்று நியமிக்கப் பட்டதன் பின்னர் கலாநிதி திரு டபிள்யூ.ஏ. அபேசிங்க அவர்களின் சேவைக் காலம் முடிவடைந்தது. அவ்வருடம் ஜூன் மாதம் முதல் சபையின் புதிய தலைவராக திரு தீபால் சந்திரரத்ன அவர்கள் நியமிக்கப் பட்டார்கள். திரு சந்திரரத்ன அவர்கள் கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் பட்டதாரி என்பதுடன் தொழில் வகையில் ஒரு வழக்கறிஞராவார். ஒரு வருடத்திற்கு மேற்பட்ட காலம் சபையின் தலைவராக கடமையாற்றிய திரு தீபால் சந்திரரத்ன அவர்கள் 2019 ஆம் ஆண்டு நவம்பர் மாதம் புதிய அரசாங்கம் பதவியேற்றதன் பின்னர் தலைவர் பதவியிலிருந்து விலகியதுடன், பணிப்பாளர் சபையும் கலைக்கப்பட்டது. வெற்றிடமாகிய தலைவர் பதவிக்காக கல்வி அமைச்சின் மேலதிக செயலாளாக கடமையாற்றிய (மேலதிக செயலாளர் - பரிபாலனம்) திரு எம். ஹேவகே அவர்கள் 2019 ஆம் ஆண்டு டிசம்பர் மாதம் 04 ஆம் திகதியிலிருந்து பதில்கடமை தலைவராக நியமிக்கப்பட்டதுடன், திரு ஹேவகே அவர்களின் சேவைக் காலம் 25 நாட்களுக்கு வரையறுக்கப்பட்டது. புதிய கல்வி அமைச்சரினால் சபைக்காக பணிப்பாளர் சபையுடன் தலைவரொருவரும் நியமிக்கப் பட்டார். அதன் படி சபையின் புதிய தலைவராக திரு சொனால குணவர்தன அவர்கள் நியமிக்கப்பட்டதுடன், திரு குணவர்தன அவர்கள் கொழும்பு பல்கலைக் கழகத்தின் சட்ட துரையில் பட்டம் பெற்றவராவார். தனது முதலாவது பட்டத்திற்கு மேலதிகமாக சீனாவின் சென்யன்க் பல்கலைக்கழகத்தின் வியாபாரம் தொடர்பான பட்ட மேற்படிப்பை மேற் கொண்டவராவார்.

கல்விமான்களின் சேகரிப்பைக் கட்டியெழுப்புதல்

மகா இலக்கியலாளரான மார்ட்டின் விக்ரமசிங்க உள்ளிட்ட பிரசித்தி வாய்ந்த புத்திஜீவிகள் பலரின் பிரத்தியேக நூற் சேகரிப்பின் மூலம் இலங்கைத் தேசிய நூலக சேகரிப்பானது உள்ளடக்கப் பட்டுள்ளதுடன், இத் தசாப்தத்தில் பிரசித்திவாய்ந்த புத்திஜீவிகள் பலரின் நூல்களை பெற்றுக் கொள்ள சபைக்கு முடியுமாகவுள்ளது. இச்சேகரிப்புக்களுள் வைத்தியர் திரு நெவில் பரனாந்து அவர்களிடம் காணப்பட்ட நூல் சேகரிப்பு, பேராதனை பல்கலைக்கழக சிங்களப் பிரிவில் சேவையாற்றிய திரு விஹாவீ விஜய சிறீவர்தன அவர்கள் மற்றும் அவரது தந்தை பிரபல எழுத்தாளரான

முல்லபிட்டியே திரு கே.ஏ. த சில்வா அவர்களிடம் காணப்பட்ட நூற் சேகரிப்பு மற்றும் 1970 ஆம் தசாப்தத்தில் பேராதனை பல்கலைக்கழகத்தில் வரலாற்று கல்விப் பிரிவில் சேவையாற்றி பின்னர் அடலேட் பல்கலைக்கழகத்தில் சேவையாற்றிய திரு மைகல் ரொபர்ட்ஸ் அவர்களிடம் காணப்பட்ட அவரது தனிப்பட்ட சேகரிப்பு என்பன தேசிய நூலகத்துக்கு அன்பளிப்புச் செய்யப்பட்டது. இச் சேகரிப்புக்களை பெற்றுக் கொண்டதன் மூலம் தேசிய நூலகத்தின் சேகரிப்பானது வளமான ஒரு சேகரிப்பாக ஏற்படுத்திக் கொள்வது சமையின் எதிர்பார்ப்பாகும்.

சட்ட வைப்பு சட்டம் தொடர்பான சட்டமூலத்தைத் திருந்துதல்

நூறு வருடங்களையும் விட பழையமையான சட்ட வைப்புச் சட்டத்திற்குப் பகரமாக புதிய சட்டமொன்றை அறிமுகப்படுத்துவதற்கான நகல் சட்டவரைவை தயாரிக்கும் நடவடிக்கைக்கு பங்களிப்பை வழங்க முடியுமாக அமைந்தமை சபையின் விசேட ஒரு நடவடிக்கையாகக் குறிப்பிடலாம். 1888 ஆம் ஆண்டில் பிரித்தனிய ஆட்சிக் காலத்தில் இயற்றப்பட்ட இச்சட்டத்தை நடைமுறைப்படுத்தும் தேசிய நிறுவனமாக தேசிய சுவடிக் கூடத் திணைக்களமாகும். இச் சட்டத்தின் கீழ் இந் நாட்டில் வெளியிடப்பட்ட சகல நூல்களிலும் ஐந்து பிரதிகள் (05) உரிய அச்சீட்டு நிறுவனத்தின் மூலம் தேசிய சுவடிக் கூடத் திணைக்கத்திற்கு வழங்க வேண்டும். இதன் ஒரு பிரதி தேசிய நூலகத்திற்கு வழங்கும் நடைமுறை 1975 ஆம் ஆண்டு செய்யப்பட்ட திருத்தத்தின் மூலம் இடம் பெறுகிறது. எவ்வாறாயினும் சட்ட வைப்புச் சட்டத்தில் காணப்படுகின்ற குறைபாடுகள் காரணமாக மற்றும் நடப்புத் தேவைகளுக்கு உகந்த வகையில் இச் சட்டமானது திருத்தப்படாத காரணத்தால் இந்நாட்டில் அச்சிடப்பட்ட அல்லது வேறு வழிகளில் வெளியிடப்படுகின்ற வெளியீடுகள் ஒன்று சேர்க்கப்படுவதில்லை. இக்குறைபாட்டை நிவர்த்திக்கும் வகையில் தேசிய சுவடிக் கூடத் திணைக்களமும் தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையும் இணைந்து இச்சட்டத்தை திருத்துவதற்காக நடவடிக்கைகள் மேற்கொண்டதுடன், அதன்படி நீண்ட காலமாக நடாத்தப்பட்ட பல கலந்துரையாடல்களின் விளைவாக சட்ட மூலத்திற்கான சட்ட வரைவின் திருத்த நடவடிக்கைகளானது 2020 ஆம் ஆண்டில் பூர்த்தி செய்ய முடியுமாக இருந்தது.

சமையின் காணியின் பூரண உரிமையை பெற்றுக் கொண்டமை

தற்போது தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை அமைந்துள்ள கொழும்பு 07, சுதந்திர வழியில் அமைந்துள்ள காணியில் நிரந்தர கட்டிடமானது அமைந்திருந்தாலும், காணியின் பூரண உரிமையானது சபைக்கு வழங்கப்பட்டிருக்கவில்லை. இந்த இடத்தின் பரப்பு 1.0783 ஹெக்டயர் (பர்சர்ஸ் 318) ஆகக் காணப்படுவதுடன், அக்காலத்தில் கொழும்பு மாவட்டச் செயலாளர் இல. இப/இ1/1937 மற்றும் 1979 ஓக்டோபர் 22 ஆம் திகதிய கடிதத்தின் படி 1976 ஆம் ஆண்டு டிசம்பர் மாதம் 13 ஆம் திகதிலிருந்து சபைக்கு 30 வருட குத்தகை என்றபடி வழங்கப்பட்டிருந்தது. இவ்வாறு குத்தகைக்கு வழங்கப் பட்டாலும் கொழும்பு மாவட்டச் செயலாளரினால் அதற்காக செலுத்தப்பட வேண்டிய குத்தகைத் தொகை தொடர்பாக அக்கடிதத்தில் குறிப்பிடப்பட்டிருக்கவில்லை. இக்குத்தகைக் காலப்பகுதி காலாவதியானதன் பின்னர் அதனை மீண்டும் மேலும் நீட்சியை ஏற்படுத்தும் படி விடயம் தொடர்பான அமைச்சரைக் வேண்டிக் கொண்டதன் பேரில் அதனை மேலும் 30 வருடங்களுக்கு குத்தகை அடிப்படையில் சபைக்கு வழங்குவதற்கு இணக்கம் தெரிவிக்கப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் காணி ஆணையாளர் திணைக்களத்தினால் மேல் மாகாண காணி ஆணையாளருக்கு வரையப்பட்ட இல. 4/10/72878 மற்றும் 2004 ஏப்ரல் 21 ஆம் திகதியிடப்பட்ட கடிதத்தின் படி 2013 ஏப்ரல் மாதம் 22 ஆம் திகதியிலிருந்து நடைமுறைப்படுகின்ற வகையில் மீண்டும் 30 வருடங்களுக்கு குத்தகை அடிப்படையில் காணியை வழங்கவும் அதற்காக வருடாந்த குத்தகைத் தொகையாக காணியின்

National Library and Documentation Services Board

பெறுமதியில் 2% என கணக்கிட்டு அதன்படி வருடாந்த குத்தகைத் தொகையாக ரூ. 51,200,000.00 தொகையை திம்பிரிகஸ்யாய பிரதேச செயலகத்தில் செலுத்தும் படி தெரிவிக்கப்பட்டிருந்தது. பின்னர் இக் குத்தகைத் தொகை 0.5% வரை திருத்தப்பட்டது. பொதுத் திறைசேரியின் ஒதுக்கீட்டில் தங்கியுள்ள நிறுவனம் என்ற வகையில் இப்படிப்பட்ட பாரிய ஒரு தொகையைச் செலுத்துவது கடினமானது என காணி ஆணையாளர் ஜனராலுக்கும், திம்பிரிகஸ்யாய பிரதேச செயலாளருக்கும் தெரிவிக்கப்பட்டதன் பின்னணியில் காணியின் பூரண உரிமையை சபைக்குப் பெற்றுக் கொள்வதற்காக அமைச்சரவைப் பத்திரமொன்று அனுப்புமாறு ஆலோசனை வழங்கப்பட்டது. அதன்படி அக்கால கல்வி அமைச்சர் திரு அகில விராஜ் காரியவசம் அவர்களினால் 2015 ஆம் ஆண்டு ஜூலை மாதம் 16 ஆம் திகதியில் வழங்கப்பட்ட அமைச்சரவைப் பத்திரத்தின் படி இக்காணியானது சுதந்திர காணி உறுதிப் பத்திரமாக சபைக்கு வழங்கப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் இவ்வமைச்சரவைப் பத்திரத்தின் படி குத்தகைப் பணத்தின் மீதி செலுத்தப்படாமல் உரித்தாக்குதல் என குறிப்பிடப் படாமையினால் சுதந்திர பத்திரத்தை வழங்க முடியாதென காணி அமைச்சின் கருத்தாகக் காணப்பட்டது. அதன்படி சகல சரத்துக்களையும் உள்ளடக்கியபடி மீண்டும் அமைச்சரவைப் பத்திரமொன்று வழங்குவதற்கு எடுக்கப்பட்ட முயற்சியின் பயனாக தற்கால கல்வி அமைச்சரான பேராசிரியர் திரு ஜி.எல்.பிரீஸ் அவர்களால் 2021 ஜனவரி மாதம் 18 ஆம் திகதி வழங்கப்பட்ட அமைச்சரவைப் பத்திரத்தில் சகல சரத்துக்களையும் உள்ளடக்கியபடி சுதந்திர காணி உறுதிப் பத்திரமாக சபை அமைந்துள்ள இக்காணியை ஸ்திரமாக சபைக்கு வழங்குவதற்கு அமைச்சரவை மூலம் தீர்மானிக்கப்பட்டது. இம்முயற்சியை வெற்றிகரமாக அடைந்து கொள்வதற்காக நீண்ட காலம் சென்றாலும், கொழும்பு 07 இல் சுதந்திர வழியில் அமைந்துள்ள பெறுமதிமிக்க இக்காணியை சபையின் பூரண உரிமையைப் பெற்றுக் கொண்டமை விசேட பாக்கியமாகக் குறிப்பிட வேண்டும்.

கட்டிடத்தின் திருத்தல் வேலைகளை ஆரம்பித்தல்

தேசிய நூலக கட்டிடமானது கீழ்த்தளம் உள்ளிட்டதாக மூன்று மாடிகளைக் கொண்டதாக அமைந்தாலும், அதில் பல குறைபாடுகள் காணப்படுவது அறியப்பட்ட ஒரு விடயமாகும். கட்டிடத்தின் எல்லா இடங்களும் முறையாக பிரயோசனப்படுத்தப் படாமை மற்றும் உள்ளக திட்டமிடலில் காணப்படுகின்ற பிரச்சினைகள் பிரதான குறைபாடாக அறிமுகப்படுத்தப் பட்டிருந்தது. இக்குறைபாட்டை நிவர்த்திக்கும் வகையில் தேவைப்படுகின்ற திருத்த வேலைகளுக்காக பல வருடங்களாகவே தேவையான நிதி ஒதுக்கீடுகளைப் பெற்றுக் கொள்வதற்காக பொதுத் திறைசேரியிடம் வேண்டியிருந்தாலும், சாத்தியமான பதில் ஏதும் கிடைத்திருக்கவில்லை. எவ்வாறாயினும் சபையினால் மூலம் வழங்கப்பட்ட செயற்திட்ட முன்மொழிவுக்கு அமைவாக 2017 ஆம் ஆண்டில் அதற்காக 500 மில்லியன் ரூபாவை வழங்குவதற்கு ஒப்புக் கொண்டதுடன், கல்வி அமைச்சின் செயற்திட்ட முகாமைத்துவ அலகின் (PMU) மேற்பார்வையின் கீழ் கட்டிடத்தின் திருத்தல் நடவடிக்கைகள் 2018 பெப்ரவரி 06 ஆம் திகதி ஆரம்பிக்கப்பட்டது. இச் செயற்திட்டமானது 240 நாட்களில் முடிவடைவதற்கு ஒப்பந்தமிடப்பட்டிருந்தாலும், தெரிவு செய்யப்பட்ட ஒப்பந்தக் கம்பனியின் செயற்பாட்டு நடவடிக்கைகள் மற்றும் கல்வி அமைச்சின் செயற்திட்ட முகாமைத்துவ அலகின் மேற்பார்வை நடவடிக்கைகளில் காணப்பட்ட குறைபாடுகள் காரணமாக 03 வருடங்கள் முடிவடைந்த நிலையிலும் அதன் திருத்த வேலைகளை இதுவரையிலும் பூர்த்தி செய்ய முடியவில்லை.

புதிய செயற்திட்டங்கள்

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை மூலம் இத்தசாபத்தின் பின் அரைப்பகுதியில் புதிய பல செயற்திட்டங்கள் அறிமுகப் படுத்துவதற்கு நடவடிக்கைகளை

மேற்கொண்டுள்ளது. சபையின் கீழ் அதுவரையில் முன்னெடுக்கப்பட்ட செயற் திட்டங்களுக்குப் புறம்பாக பல்வேறு புதிய செயற்திட்டங்கள் நடைமுறைப்படுத்தப் படுவதுடன், இவற்றின் மூலம் இலங்கைத் தேசிய நூலகத்தின் நடவடிக்கைகளுக்கு மாத்திரமன்றி பொதுவாக நாட்டின் முழு நூலக துறையினதும் அபிவிருத்தியில் நேரடியாகவும் மறைமுகமாகவும் தாக்கம் செலுத்துவதாக சுட்டிக்காட்ட வேண்டும்.

டிஜிட்டல் நூலக அபிவிருத்தி நிகழ்ச்சி

நாட்டின் 25 மாவட்டங்களையும் உள்ளடங்குகின்ற வகையில் 25 மாதிரி நூலகங்களை ஆரம்பிக்கும் நோக்கில் இத்திட்டமானது 2017 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிக்கப் பட்டது. இதன் கீழ் ஒரு மாவட்டத்திலிருந்து ஒரு நூலகம் தெறிவு செய்யப்பட்டு டிஜிட்டல் நூலகமாக அபிவிருத்தி செய்யப்படும். இதன் முக்கிய நோக்கமாவது பிரதேச மட்டத்தில் வாசகர்களுக்கு டிஜிட்டல் நூலக அனுபவத்தை வழங்குவதற்கான அவகாசத்தை ஏற்படுத்திக் கொடுப்பதாகும். அபிவிருத்தி செய்யப்படுகின்ற ஒரு நூலகத்திற்கு koha நூலக முகாமைத்துவ மென்பொருளை வழங்குதற்கும் நூலகத்தில் காணப்படுகின்ற சகல நூலக சாதனங்களினதும் நூலியல் தகவல்களை அம் மென்பொருளுக்கு உற்புகுத்துவதினூடு நூலக நடவடிக்கைகளை இலகு படுத்தும் நோக்கில் கணினி மற்றும் டெப் இயந்திரங்கள் வழங்குதல், போட்டோப்பிரதி யந்திரம் மற்றும் தேவையான தளபாடங்களை வழங்குதல் என்பவற்றுடன், நூலகத்திற்குத் தேவையான வளையமைப்பு வசதிகளை வழங்குவதற்கும் நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்படும். இதன் முதலாவது கட்டமாக கொழும்பு, குருநாகலை, பதுளை, பொலந்நறுவை மற்றும் மட்டக்களப்பு போன்ற மாவட்டங்களில் பொது நூலகங்களிலும், இரத்தினபுரி மாவட்டத்தில் வலிகேபோல, புத்தளம் மாவட்டத்தில் கிரிமடியான போன்ற நூலகங்களிலும் டிஜிட்டல் நூலகங்களாக அபிவிருத்தி செய்யப்பட்டுள்ளன. இத்திட்டமானது தகவல் தொலைத்தொடர்பு தொழில்நுட்ப முகவர் நிறுவனத்துடன் இணைந்து முன்னெடுக்கப்படுவதுடன், இதன் முதல் கட்டத்திற்காக செலவு செய்யப்பட்ட தொகை 45 மில்லியன் ரூபா ஆகும். இத்திட்டத்தின் இரண்டாவது கட்டம் 2021 ஆம் ஆண்டில் ஆரம்பிப்பதற்கு எதிர்பார்க்கப்படுவதுடன், அதன் கீழ் ஏனைய மாவட்டங்களில் தெறிவு செய்யப்பட்ட 18 பொது நூலகங்கள் டிஜிட்டல் நூலகமாக அபிவிருத்தி செய்யப்படுவதற்கு எதிர்பார்க்கப்படுகிறது.

நாட்டிற்குப் பெறுமதியான நூல் – 10000 நூல்கள் எழுதும் தேசிய செயற்திட்டம்

2020 ஆம் ஆண்டில் முழு உலகிற்கும் இருள்மயமான காலத்தை உருவாக்கிய Covid 19 தொற்று நோய் நிலைமையின் காரணமாக இலங்கையும் நேரடியாக பாதிக்கப்பட்டதுடன், வருடத்தில் மார்ச் மாதம் முதல் இரண்டு மாதங்களுக்கு மேற்பட்ட காலம் தனிமைப்படுத்தல் ஊரடங்குச் சட்டத்திற்கு உட்பட்டிருந்தது. இதன் பாதிப்பு காரணமாக பாடசாலைகள், காரியாலயங்கள் உள்ளிட்ட பல துறைகளின் நடவடிக்கைகள் முடக்கப்பட்டிருந்தது. இந்நிலைமைகளில் நாட்டின் பாடசாலை முறைமையில் 4200000 அளவிலான பிள்ளைகள் வீடுகளில் காலங்களை கழித்ததுடன், மாணவர்களின் உள்ளச் சக்தி மற்றும் சவால்களை வெற்றி கொள்ளும் திறனை வளர்க்கும் நோக்கில் ஒரு புதிய அனுபவத்தின் அடிப்படையில் நூலொன்றை வரையும் நோக்கில் சகல மாணவர்கள்காகவும் இதற்காக அறைகூவல் விடப்பட்டது. இத்திட்டமானது 2020 ஏப்ரல் மாதம் 09 ஆம் திகதி அக்கால கல்வி அமைச்சர் திரு டலஸ் அலகப்பெரும அவர்களால் ஆரம்பித்து வைக்கப்பட்டது. ஓரிரு மாத குறுகிய காலத்தில் மாணவர்கள் 40000 ற்கும் மேற்பட்ட நூல்களை பல துறைகளுக்குட்பட்டதாக கைப்பிரதிகளை அனுப்பியிருந்தனர். இவ்வாக்கங்களை அனுப்பிய மாணவர்களை உட்சாகப்படுத்தும் வகையில் சகல மாணவர்களுக்கும் சான்றிதழ்கள் வழங்கப்பட

National Library and Documentation Services Board

நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளதுடன், தெறிவு செய்யப்பட்ட சிறந்த 10000 ஆக்கங்கள் இலத்திரனியல் நூல்களாக (e-books) மாற்றுவதற்கும் அவற்றுள் தெறிவு செய்யப்பட்ட சிறந்த 100 நூல்களை அச்சிடுவதற்கும் உத்தேசிக்கப்பட்டுள்ளது.

பஸ்ஸிலிருந்து எதிர் காலத்திற்கு – பேருந்து நூலக செயற்திட்டம்

பாடசாலைகளை இலக்காகக் கொண்டு நடைமுறைப்படுத்தப்படுகின்ற இந்த நிகழ்ச்சியின் நோக்கமாவது பாடசாலை மாணவர்கள் நூல்களை வாசிப்பதை நோக்கி ஈர்க்கச் செய்வதாகும். இத்திட்டத்தின் கீழ் இலங்கை போக்குவரத்துச் சபையினால் பாவனையிலிருந்து நீக்கப்பட்ட பேருந்துகளை நவீனப்படுத்தி அதன் உள்ளகப் பகுதியை நூலகங்களுக்கு உகந்த வகையில் மாற்றியமைத்தலாகும். இவ்வாறு மாற்றியமைக்கப்பட்ட பேருந்துகளில் மாணவர்களுக்கு வாசிப்பதற்கு உகந்த நூல்கள், இணைய வசதியுடன் கூடிய டெப் இயந்திரம் மட்டுமன்றி தொலைக்காட்சியொன்றும் இணைக்கப்பட்டுள்ளன. இதன் முதலாவது கட்டமாக நூலக பேருந்துகளை கையளிக்கும் நிகழ்வு 2020 ஒக்தோபர் மாதம் 01 ஆம் திகதி மேன்மைக்குரிய ஜனாதிபதி திரு கோட்டாபய ராஜபக்ஸ் அவர்களின் தலைமையில் கொழும்பு ஜனாதிபதி செயலகத்தில் இடம் பெற்றது. இதன் கீழ் நவீனப்படுத்தப்பட்ட ஐந்து பேருந்துகள் புத்தளம், நுவரெலியா, இரத்தினபுரி, காலி மற்றும் கினிநொச்சி மாவட்டங்களில் தெறிவு செய்யப்பட்ட ஐந்து பாடசாலைகளுக்கு வழங்கப்பட்டன. ஏனைய மாவட்டங்களின் தெறிவு செய்யப்பட்ட பாடசாலைகளுக்காக பேருந்துகள் 2021 இல் வழங்கப்படவிருக்கின்றன. இச் செயற்திட்டத்திற்காக சில அரச மற்றும் தனியார் நிறுவனங்கள் அனுசரணை வழங்கியிருந்தன.

Skills Online Sri Lanka நிகழ்ச்சி

2020 தொடக்கம் உலகில் பரவிய Covid-19 தொற்று நோய் காரணமாக உலகு பூராகவும் கல்வி நடவடிக்கைகளில் ஈடுபடுகின்றவர்களுக்காக அவர்களது கல்வி நடவடிக்கைகளை முன்னெடுத்துச் செல்வதற்கான மாற்று சந்தர்ப்பமொன்று உருவாகியிருந்தது. அதே போல் இப்பிண்ணனியில் உலகு பூராகவும் பில்லியன் கணக்கானவர்களின் தொழில்கள் அற்றுப் போனதுடன், தொழிலற்றவர்களின் எண்ணிக்கை அதிகரித்ததன் காரணமாக அது உலகலாவிய ரீதியான பிரச்சினையாக வளர்ச்சி பெற்றது. இதற்கான ஒரு சிறு தீர்வாக கனடா பொதுநலவாய கற்கைகளின் சங்கத்துடன் (CommonWealth of Learning – Canada) இணைந்து தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை இந்நாட்டு மக்களுக்கு கட்டணங்கள் எதுவுமின்றி 3600 அளவிலான பாடநெறிகளை மேற்கொள்வதற்கான அவகாசத்தை ஏற்படுத்திக் கொடுத்துள்ளது. இப்பாடநெறிகள் ஒன்லைன் பாடநெறிகளாக நடாத்தப்பட்டதுடன், 2020 வருடத்தில் 7000 பேர் அளவிலானவர்களுக்கு இலவசமாக பாடநெறிகளை மேற்கொள்வதற்கு வாய்ப்பை ஏற்படுத்திக் கொடுக்கக் கூடிய சந்தர்ப்பம் கிட்டியது. இந்த சகல பாடநெறிகளும் உலகில் அங்கீகரிக்கப்பட்ட பல்கலைக்கழகங்களால் வழங்கப்பட்டதுடன், பாடநெறிகளை பூர்த்தி செய்தவர்களுக்கு பல்கலைக்கழகங்களின் தலைமையில் சான்றிதழ்களும் வழங்கப்பட்டன. இந்நிகழ்ச்சி மூலம் பெருந்தொகையான இலங்கையர்களுக்கு அதன் பயனைப் பெற்றுக் கொள்ளக் கூடிய சந்தர்ப்பத்தை ஏற்படுத்திக் கொடுக்க முடியுமான அதேவேளை, சபை தொடர்பான பரந்த பிரசாரத்தை ஏற்படுத்துவதற்கு இந்நிகழ்ச்சித் திட்டமானது காரணமாக அமைந்தது என்பதைக் குறிப்பிட வேண்டும்.

சர்வதேச நராதர இலக்கம் (ISBN, ISSN, ISMN) வழங்கும் நடவடிக்கைகளை வினைதிரனாக்குதல்

இலங்கை வெளியீட்டுத் துறையின் அபிவிருத்தி கருதி தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையானது பரந்த சேவைகளை முன்னெடுப்பதுடன், நூலகள் உள்ளிட்ட

சகல வெளியீடுகளுக்காகவும் தராதர இலக்கத்தை வழங்குகின்ற தேசிய மத்திய நிலையமாகவும் செயற்படுகிறது. இவ்விலக்கங்களை வழங்கும் செயற்பாடு 1980 ம் தசாப்தத்தின் மத்திய காலப்பகுதியில் ஆரம்பிக்கப்பட்டதுடன், அவ்விலக்கத்தை பெற்றுக் கொள்வதற்காக நூலாசிரியர்கள் மற்றும் நூல் வெளியீட்டாளர்களுக்கு சபைக்கு சமூகம் தந்து அல்லது தபால் மூலம் வேண்டுவதற்கான நிலைமைகள் காணப்பட்டன. எவ்வாறாயினும் நவீன முறைகளின் கீழ் இணையம் ஊடாக தாமதமின்றி இலக்கத்தைப் பெற்றுக் கொள்வதற்கான அவகாசம் ஏற்படுத்திக் கொடுக்கப்பட்டுள்ளது. இம்முறையின் கீழ் நூலகளுக்காக ISBN இலக்கம், பருவ வெளியீடுகளுக்காக ISSN இலக்கம், சங்கீத வெளியீடுகளுக்காக ISMN இலக்கம் வழங்கப்படுகிறது.

முடிவுரை

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்டு 2020 ஆம் ஆண்டில் அதன் அரை நூற்றாண்டை பூர்த்தி செய்வதானது அது கடந்து வந்த பாதையில் ஒரு மைல் கல்லாகக் கணிப்பிடலாம். ஐம்பதாவது வருடப் பூர்த்தியை மையமாக வைத்து விசேட ரூபகார்த்த நிகழ்ச்சிகள் பலவற்றை ஒழுங்கு செய்திருந்தாலும், முழு உலக மக்களும் முகங்கொடுத்த Covid 19 தொற்று நோய் நிலைமையின் பாதிப்புக்கு இலங்கையும் உட்பட்டதனால் திட்டமிடப்பட்ட எந்தவொரு நிகழ்ச்சியையும் செயற்படுத்த முடியாமற் போனது. 2020 மார்ச் மாதம் முதல் இரு மாதங்கள் வரை முழு இலங்கையும் உள்ளடங்குகின்ற வகையில் தனிமைப்படுத்தல் ஊரடங்குச் சட்டம் நடைமுறைப்படுத்தப் பட்டமையும், அதன் பின்னர் மாவட்ட, மாகாண மற்றும் பிரதேச அடிப்படையிலான பயணத் தடை காரணமாக பொதுவான அலுவலக நடவடிக்கைகளை முன்னெடுத்துச் செல்வதும் கடினமானதாகக் காணப்பட்டது. எவ்வாறாயினும் இந்த அளர்த்தத்தின் காரணமாக முழு உலக மக்களுக்கும் சுதந்திரம் கிட்டிய எதிர் காலத்தில் கிடைக்கும் என விசுவாசிக்கிறேன்.

தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையின் ஐம்பதாவது வருடப் பூர்த்திற்காக ரூபகார்த்த குறிப்புக்களை சேர்க்கின்ற இந்த கட்டுரைச் சேகரிப்புக்காக சபையின் பூரண வரலாற்றின் ஒரு துளியை வரைவதற்கு சந்தர்ப்பம் கிடைத்தமையை பாக்கியமாகக் கருதுகிறேன். இக்கட்டுரையானது ஓரளவு விரிவானதாக காணப்பட்டாலும், இதனை வரைவதன் மூலம் கடந்த ஐம்பது வருட காலத்துள் தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையும் அதன் பிரதான நிறுவனமான இலங்கைத் தேசிய நூலகமும் மொத்த நாட்டு மக்கள் மற்றும் இந்நாட்டின் நூலகத் துறையின் முன்னேற்றம் கருதி வழங்கியிருக்கின்ற பங்களிப்பை சுருக்கமாகவேனும் முன்வைப்பது நோக்கமாகும். தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை ஆரம்பிக்கப்பட்ட காலம் தொட்டு அதன் ஐம்பதாவது வருடத்தை பூர்த்தி செய்கின்ற 2020 ஆம் ஆண்டு வரை நடைபெற்ற பல்வேறுபட்ட நிகழ்வுகள் நடைமுறைப்படுத்தப்பட்ட விசேட செயற்திட்டங்கள் தொடர்பான இக்குறிப்பானது தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபையின் சேவைகள் தொடர்பாக ஆய்வுக்குறிப்படுத்துபவர்களுக்கு மிகவும் பிரயோசனமாக அமையும் என எதிர்பார்க்கிறேன்.

National Library and Documentation Services Board

உதாரணை நூல்கள்

- අමරසිරි, උපාලි. (2014). ජාතික කියවීමේ මාසය යථාර්ථයක් කර ගැනීම, ජාතික කියවීමේ මාසය 2004 - 2014 සමරු කලාපය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (1988). පළාත් සභා ක්‍රමය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල සේවාවල අනාගත සංවිධානය, පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය, පි. 04 - 09.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (1990). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය හැඳින්වීමක්, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සමරු කලාපය, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය, පි. 39 - 53.
- අමරසිරි, එම්. එස්. යූ. (2012). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවාවේ මුල් අදියර, මහාචාර්ය ජයසිරි ලංකාගේ අභිනන්දන ග්‍රන්ථය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ, පි. 266 - 289.
- පරිපාලන වාර්තා. (1970 - 2017). කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- නානායක්කාර, අමරා. (2013). ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය, 50වන සංවත්සරය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- සුනිල්, ඩබ්ලිව්. (2015). ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය - මෙතෙක් ආ ගමන් මග, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය - 25වන සංවත්සරය සමරු කලාපය, කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- Amarasiri, G. D. (2005). Role of the National Library in a Changing Environment: Overview of the National Library of Sri Lanka, Proceedings of the International Conference on National Libraries in Knowledge Based Society: Bangkok, Thailand.
- Amarasiri, G. D. (2015). Problems Encountered in the Development Process of National Library of Sri Lanka, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (45 - 53).
- Amarasiri, M. S. U. (2000). The First Decade of the National Library of Sri Lanka, Library News, Vol. 21, No. 01 January - March, Colombo, NLDSB.
- Amarasiri, Upali. (2015). Reminiscence of the Early Days of the National Library of Sri Lanka, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (1 - 24 p.).
- Jayatissa, L. A. (2015). National Library Services in the Twenty First Century: Challenges and Opportunities, National Library of Sri Lanka - 25th Anniversary Commemorative Volume, NLDSB (75 - 90).
- National Library and Documentation Services Board. (2005). Library News: Tsunami Special Issue. Colombo, NLDSB, 20(1), 1 - 2.

සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ජාතික ප්‍රනාන්දු*

සාරාංශය

2004 දෙසැම්බර් මස 26 වෙනි දින ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදුබඩ වෙරළ තීරයේ බස්නාහිර, දකුණ, උතුර සහ නැගෙනහිර යන පළාත්වල විශාල පුස්තකාල සංඛ්‍යාවක් සහ ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන මුළුමනින්ම හා කොටස් වශයෙන් විනාශ විය. සුනාමි ව්‍යසනය ඇති වූ සැනින්, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් විනාශයට පත්වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පුනරුත්ථාපනය සහ සංවර්ධනය සඳහා ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික පුස්තකාල ප්‍රජාවගෙන් ආධාර ඉල්ලා සිටින ලදී. මෙයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් වශයෙන් UNESCO, IFLA, UNDP, CILIP, Book Aid International, Asia Foundation යන ජාත්‍යන්තර ආයතන සහ ජාතික ආයතන බොහොමයක් මෙන්ම, තනි පුද්ගලයින් ද ඉදිරිපත් විණ. මූල්‍ය ආධාර, පොත් පරිත්‍යාග, ලී බඩු හා උපකරණ පරිත්‍යාග, හානියට පත් පුස්තකාල යළි ඉදිකිරීම සහ පුස්තකාල තුනක් එක්ව වැඩසටහන් කිරීම (Twining Programmes), විශේෂඥ සේවා ලබාදීම, තොරතුරු තාක්ෂණ සහාය, පුස්තකාල සම්පත් සංරක්ෂණය හා ප්‍රතිස්ථාපනය ආදිය කරන ලද ඉල්ලීම්වලට ලද ප්‍රතිචාර වේ. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් සිය වෙබ් අඩවියෙහි ඇමුණුමක් ලෙස National Library website Tsunami link – www.natlib.lk තොරතුරු පළ කරන ලද අතර, පුස්තකාල ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිටුවන ලදී. මෙය හඳුන්වනු ලැබුවේ පුස්තකාල තොරතුරු සේවා හා ලේඛනාගාර සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ කමිටුව යනුවෙනි. [Sri Lanka Disaster Management Committee for Library and Information Services and Archives (SLDMC for LISA)] මීට අමතරව මෙම කමිටුවට සහායවීම සඳහා විශේෂ කාර්ය බලකා කමිටු එකොළහක් (11) පිහිටුවන ලදී. මේවායේ කළමනාකරණ ඒකකය වශයෙන් කටයුතු කරනු ලැබුවේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල සංවර්ධන අංශයයි.

*හිටපු නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

හැඳින්වීම

2004 දෙසැම්බර් මස 26 වෙනි දින ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑ සුනාමි ව්‍යසනය (Tsunami Disaster) අපට මතක ඇති කලකදී ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වූ විශාලතම ස්වාභාවික ව්‍යසනයක් ලෙස හැඳින්වීමට පුළුවන. 2019 දෙසැම්බර් මස 26 වෙනි දිනට සුනාමි ව්‍යසනය ඇති වී වසර 15 ක් සම්පූර්ණ විය. සුනාමි ව්‍යසනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදුබඩ වෙරළ තීරයේ බස්නාහිර, දකුණ, උතුර සහ නැගෙනහිර යන පළාත්වල මහජන පුස්තකාල, පාසල් පුස්තකාල සහ වෙනත් පුස්තකාල විශාල සංඛ්‍යාවක් හානියට පත්විණ. මෙම සුනාමි ව්‍යසනය ඇති වූ සැත්තන් හානියට පත් පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා 2004 දෙසැම්බර් මස 28 වෙනි දින ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මූලිකව කටයුතු කිරීමට ඉදිරිපත් විණ. මෙහිදී මූලිකත්වය ගන්නා ලද්දේ එවකට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ සභාපති වශයෙන් කටයුතු කළ ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතා සහ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වශයෙන් කටයුතු කළ උපාලි අමරසිරි මහතාය. ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළ ආකාරය පිළිබඳව තොරතුරු විදහා දැක්වීමට මෙම ලිපිය මගින් බලාපොරොත්තු වේ.

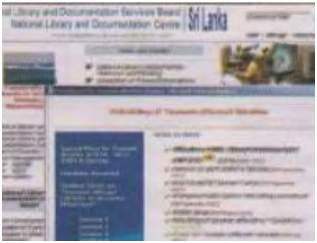
සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් වූ පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික පුස්තකාල ප්‍රජාවගෙන් ආධාර පැතීම

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත්වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් යුනෙස්කෝ (UNESCO) ආයතනය සහ අනෙකුත් ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික පුස්තකාල ප්‍රජාවගෙන් ආධාර ඉල්ලා සිටින ලදී. මෙම ඉල්ලීම ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියෙහි පළ කිරීමෙන් (National Library website Tsunami link – www.natlib.lk) අනතුරුව ලොව පුරා මෙයට පුළුල් ප්‍රචාරයක් ලබාදීමට UNESCO සහ IFLANET වෙබ් අඩවි මගින් සහ ප්‍රධාන අන්තර්ජාල සෙවුම් යන්ත්‍ර (Search Engines) මගින් සිදුවී තිබේ.

ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවිය - සුනාමි පිවිසුම

National Library website Tsunami link – www.natlib.lk

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය එවකට එහි වෙබ් පිටුව හරහා Tsunami affected libraries in Sri Lanka, Damages, Reconstructions යනුවෙන් පිවිසුමක් ඇතිකරන ලදී. සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පිළිබඳ විස්තර, ජාතික හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගෙන් ආධාර සඳහා ඉල්ලීම්, පුස්තකාල කටයුතු යළි ගොඩනැගීමට ලැබුණු ආධාර ආදිය ගැන අදාළ ඡායාරූප සමගින් වෙබ් අඩවිය මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී. මෙම තොරතුරු විටින් විට යාවත්කාලීන කරන ලදී.

**National Library website
Tsunami link – www.natlib.lk**

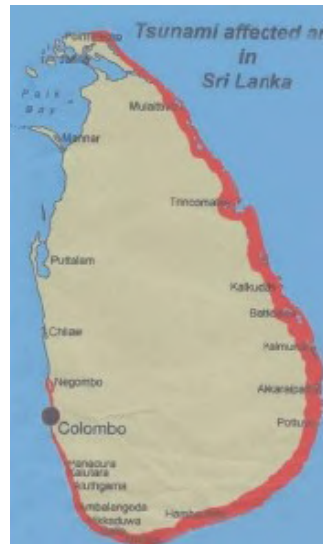
සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල

මහජන පුස්තකාල, පාසල් පුස්තකාල, විශේෂ පුස්තකාල, පිරිවෙන්/ පන්සල් පුස්තකාල ආදී වශයෙන් පුස්තකාල 300 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සුනාමි උදම් රළ හේතුවෙන් ව්‍යසනයට පත්වින. ඇතැම් පුස්තකාල ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළට ඉතා ආසන්නයේ මෙන්ම මදක් ඇතින් පිහිටි පුස්තකාල වේ. සංඛ්‍යාලේඛනවලට අනුව මහජන පුස්තකාල 63, පාසල් පුස්තකාල 182, විශේෂ පුස්තකාල 06, පිරිවෙන්/ පන්සල් පුස්තකාල 16 ආදී වශයෙන් දැක්වීමට පුළුවන. මීට අමතරව ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන ද (Community Centres) ඇතුළත් වේ.

උතුරු නැගෙනහිර පළාත

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
කල්මුනෙයි මහ නගර සභාව	04
අඩ්ඩාලෙයිවෙන්නායි ප්‍රාදේශීය සභාව	03
අක්කරෙයිපත්තු ප්‍රාදේශීය සභාව	01
ලාහුගල ප්‍රාදේශීය සභාව	01
පොතුච්චේ ප්‍රාදේශීය සභාව	02
මුළු එකතුව	11

මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
මඩකලපුව මහනගර සභාව	04
කාන්තාන්කුච්චි නගර සභාව	01
කෝරළෙයිපත්තු ප්‍රාදේශීය සභාව	03
කෝරළෙයිපත්තු උතුරු ප්‍රාදේශීය සභාව	02
මන්මුනෙයි ප්‍රාදේශීය සභාව	02
මන්මුනෙයි දකුණ ඉරුවිල්පත්තු ප්‍රාදේශීය සභාව	12
මන්මුනෙයි දකුණ බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව	01
මුළු එකතුව	25

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් මහජන පුස්තකාල

මඩකලපුව මහජන පුස්තකාලය විනාශයට පත්ව තිබූ ආකාරය

ගාල්ල මහ නගර සභාව, මාගාල්ල ශාඛා පුස්තකාලයේ පුවත්පත් එකතුව විනාශ වී ඇති ආකාරය

ත්‍රිකුණාමල දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
ත්‍රිකුණාමල නගර සභාව	01
කින්නියා ප්‍රාදේශීය සභාව	01
කුවිච්චේලි ප්‍රාදේශීය සභාව	01
මුළු එකතුව	03

මූලතිව් දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
කරෙයිකුරෙයිපත්තු ප්‍රාදේශීය සභාව	02

යාපනය දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
පේදුරුතුව නගර සභාව	01
පේදුරුතුව ප්‍රාදේශීය සභාව	03
මුළු එකතුව	04

දකුණු පළාත

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
ගාල්ල මහ නගර සභාව	01
අම්බලන්ගොඩ නගර සභාව	01
බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	02
හික්කඩුව නගර සභාව	01
හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව	02
හබරාදුව ප්‍රාදේශීය සභාව	03
මුළු එකතුව	10

මාතර දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
මාතර මහ නගර සභාව	01
දික්වැල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව	01
මුළු එකතුව	02

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
හම්බන්තොට නගර සභාව	01
තංගල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව	01
මුළු එකතුව	02

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
මොරටුව මහ නගර සභාව	02
කළුතර දිස්ත්‍රික්කය	02
මුළු එකතුව	04

මුළු මහජන පුස්තකාල සංඛ්‍යාව	63
------------------------------------	-----------

හබරාදුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ අහංගම මහජන පුස්තකාලය, මුළුමනින්ම විනාශ වී ඇති ආකාරය

මඩකලපුව, අමරකකාරි, ශ්‍රී සිත්ති විනයාගර් පාසල් පුස්තකාලය විනාශයට පත්ව තිබූ ආකාරය

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාල

උතුරු නැගෙනහිර පළාත	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය	40
මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කය	37
යාපනය දිස්ත්‍රික්කය	11
මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කය	14
ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කය	26
මුළු එකතුව	128

ගාල්ල, ගිංතොට මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයීය පුස්තකාලය, විනාශයට පත්ව තිබූ ආකාරය

දකුණු පළාත	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය	27
මාතර දිස්ත්‍රික්කය	13
හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය	05
මුළු එකතුව	45

බස්නාහිර පළාත	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය	02
කළුතර දිස්ත්‍රික්කය	07
මුළු එකතුව	09

මුළු පාසල් පුස්තකාල සංඛ්‍යාව	182
-------------------------------------	------------

මූලාශ්‍රය : අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් විශේෂ පුස්තකාල

1. දක්ෂිණ නාවික හමුදා කඳවුර පුස්තකාලය, ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව, මාගාලේ, ගාල්ල
2. මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ කෞතුකාගාර ළමා පුස්තකාලය, කොග්ගල, හබරාදුව
3. ස්වාභාවික මත්ස්‍ය සම්පත් ඒජන්සිය (NARA) පුස්තකාලය, කාක දූපත, මට්ටක්කලිය, කොළඹ 15
4. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය පුස්තකාලය, ක්ලොසෙන්බර්ග් පාර, මාගල්ල, ගාල්ල
5. විජයබා නාවික හමුදා පුස්තකාලය, ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව, නිලාවේලි
6. තරුණ බෞද්ධ සමිතිය (YMBA) පුස්තකාලය, තරුණ බෞද්ධ සමිති ගොඩනැගිල්ල, වැලිතර, බලපිටිය

මුළු විශේෂ පුස්තකාල සංඛ්‍යාව 06

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පිරිවෙන්/ පත්සල් පුස්තකාල	පුස්තකාල සංඛ්‍යාව
මාතර දිස්ත්‍රික්කය	08
ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය	06
හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය	02
මුළු පිරිවෙන් පුස්තකාල සංඛ්‍යාව	16

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල ගොඩනැගීම සඳහා ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගෙන් ආධාර පැතීම

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් වූ පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් යුනෙස්කෝ ආයතනය සහ අනෙකුත් ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගෙන් ආධාර ඉල්ලා සිටින ලදී. මේ සඳහා යුනෙස්කෝ ආයතනය වහාම ප්‍රතිචාර දැක්වූ අතර, යුනෙස්කෝ ආයතනයේ ආසියානු කලාපය සඳහා වන තොරතුරු සන්නිවේදන අංශයේ උපදේශිකා ආචාර්ය සුසාන් ඔනේගර් මහත්මිය ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිතවරියක ලෙස පත්ව සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ උපදේශකවරියක ලෙස ද කටයුතු කරන ලද අතර, 2005 ජනවාරි මස සිට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ දී සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල ගොඩනැගීම පිළිබඳ රැස්වීම් ගණනාවකට සහභාගී විණ.

පුස්තකාල ආපදා කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිටුවීම

මෙම කමිටුව හඳුන්වනු ලැබුවේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල සහ තොරතුරු සේවා හා ලේඛනාගාර සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ කමිටුව යනුවෙනි. Sri Lanka Disaster Management Committee for Library and Information Services and Archives (SLDMC

for LISA) මෙම කමිටුව පිහිටුවන ලද්දේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල පුනරුත්ථාපනය සහ යළි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහාය. මෙම කමිටුවෙහි කළමනාකරණ ඒකකය (Management Unit) ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල සංවර්ධන අංශයයි. එවකට මෙම අංශයේ අංශ ප්‍රධාන ලෙස කටයුතු කරන ලද පුස්තකාලයාධිපති **සී. දුශ්‍යන්ති ඩැනියෙල්** මහත්මිය කමිටුවේ ලේකම් වශයෙන් කටයුතු කරන ලද අතර මෙම කමිටුවේ සාමාජිකයන් ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ:

1. ආචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඒ. අබේසිංහ මහතා, සභාපති, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
2. එම්. එස්. යූ. අමරසිරි මහතා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
3. දීපාලි තලගල මහත්මිය, සභාපති, ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය
4. ආචාර්ය සරෝජා වෙත්තසිංහ මහත්මිය, අධ්‍යක්ෂ, ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව
5. ප්‍රදීපා විජේතුංග මහත්මිය, අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා ආයතනය
6. පියදාස රණසිංහ මහතා, අංශ ප්‍රධාන, පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
7. සුනේත්‍රා පෙරේරා මහත්මිය, ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරී, ජාතික විද්‍යා පදනම
8. නීල් ගුණදාස මහතා, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධන ඒකකය, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
9. ඩිල්මනි වර්ණසූරිය මහත්මිය, කළමනාකාරිණී, තොරතුරු, කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය
10. මහාචාර්ය රසල් බෝඩන් මහතා, පුස්තකාල උපදේශක සහ සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය
11. එන්. යූ. යාපා මහතා, පුස්තකාල උපදේශක සහ සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය
12. ඩබ්ලිව්. එස්. පුනාවර්ධන මහතා, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
13. සී. දුශ්‍යන්ති ඩැනියෙල් මහත්මිය, පුස්තකාලයාධිපති, අංශ ප්‍රධාන, පුස්තකාල සංවර්ධන අංශය, කමිටු ලේකම්

කාර්ය බලකා පිහිටුවීම

පුස්තකාල ආපදා කළමනාකරණ කමිටුවට සහායවීම පිණිස කාර්ය බලකා එකොළහක් පත්කිරීම සිදුවිණ.

1. අතුරු සහනාධාර කාර්ය බලකාය (Task Force on Interim Relief)
2. පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සහ ලී බඩු පිළිබඳ කාර්ය බලකාය
3. පාසල් පුස්තකාල අංශය පිළිබඳ කාර්ය බලකාය

4. මහජන පුස්තකාල අංශය පිළිබඳ කාර්ය බලකාය
5. වෙනත් පුස්තකාල අංශය පිළිබඳ කාර්ය බලකාය
6. තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය සැලසුම් කිරීමේ කාර්ය බලකාය
7. සංරක්ෂණය සහ ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ කාර්ය බලකාය
8. හානියට පත් පුස්තකාල යළි ඉදිකිරීම සඳහා පුස්තකාල තුනක් එක්ව වැඩ කිරීමේ කාර්ය බලකාය (Task Force on Twining/ Adaption)
9. අධ්‍යාපන සහ පුහුණු කාර්ය බලකාය
10. ප්‍රචාරක සහ ජාතික ක්‍රියාකාරී මධ්‍යස්ථානය සහ අනෙකුත් නියෝජිතයින් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කාර්ය බලකාය
11. පොත් තේරීමේ කාර්ය බලකාය
සෑම කාර්ය බලකායක්ම සාමාජිකයන් 8 - 10 දක්වා සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත වූ අතර, ඔවුන් පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රය, තොරතුරු තාක්ෂණය, රජයේ සහ අනෙකුත් අදාළ ක්ෂේත්‍රයන්ට අයත් වූවන් විණ. පවරනු ලැබූ වැඩකටයුතු සැලසුම් කිරීම හා උපදෙස් ලබාදීම කාර්ය බලකායන් හරහා සිදු වූ අතර, අදාළ විෂය ක්ෂේත්‍රයන්හි පුස්තකාලයාධිපතින් හා විශේෂඥයන් ගේ පුළුල් සහභාගිත්වයක් ඇතිවිණ.

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානි වූ පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා අරමුදල් ලබාගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් වූ පුස්තකාල සංවර්ධනය කිරීම පිණිස අරමුදල් ලබාගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරන කමිටුව 2005 ජනවාරි මාසයේ දී යුනෙස්කෝ ආයතනය වෙත ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම සිදුවිණ. ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමියෙන් හානියට පත්වූ මහජන පුස්තකාල සඳහා වහාම අවශ්‍ය වී ඇති සංවර්ධන අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රථම පියවර වශයෙන් යුනෙස්කෝ “සෑමට තොරතුරු වැඩසටහන” (Information for all programme) යටතේ එම වැඩසටහනේ අරමුදල් වලින් ඇමරිකානු ඩොලර් 100,000.00 ක් ලබාදුන් අතර, ඊට අදාළ ගිවිසුම අත්සන් කිරීම 2005.10.31 දින සිදුවිණ. මීට අමතරව සුනාමි පුස්තකාල කටයුතු සඳහා සහාය වීමට කෙටි කාලීන ව්‍යාපෘති නිලධාරියෙකු යොදාගැනීම සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් 1000.00 ක් ද යුනෙස්කෝ ආයතනය මගින් ලබාදෙන ලදී.

මූල්‍ය ආධාර ලැබීම

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් කරන ලද ඉල්ලීමට අනුව, ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් වශයෙන් සුනාමිය මගින් ව්‍යසනයට පත් පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා විදේශීය ආයතන 11 සහ විදේශයන්හි පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සහ තනි පුද්ගලයින් 20 දෙනෙකු විසින් ද 2005 දෙසැම්බර් 31 වෙනි දින වන විට මුදල් ආධාර ලබාදෙන ලදී. මෙලෙස ලැබුණු මුළු මුදල් ප්‍රමාණය ඇමරිකානු ඩොලර් 1,000,000.00 කි. පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයෙන් සහ තනි පුද්ගලයන්ගෙන් ලැබුණු මුළු මුදල් ප්‍රමාණය ඇමරිකානු ඩොලර් 25,000.00 කි. මෙම මුදල් පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගන්නා ලද්දේ බැංකු ගිණුම්

විස්තර මගිනි. මේවායෙහි විස්තර එවකට ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියෙහි පළකර තිබේ. විදේශීය ආයතන 11 සහ තනි පුද්ගලයින් 20 දෙනෙකු විසින් කරන ලද මූල්‍ය පරිත්‍යාග පිළිබඳ විස්තර පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සුනාමි විශේෂ කලාපයේ පිටු අංක 9 සහ 10 හි පළකර ඇත.

සුනාමි ව්‍යාපනයෙන් හානි වූ පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා පරිත්‍යාග කරන ලද මුදල් භාවිත කරනු ලැබූ ආකාරය

- පුස්තකාල ගොඩනැගිලි අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා
- තාවකාලික ගොඩනැගිලි කුලියට ගැනීම පිණිස
- පොත් සහ පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම සඳහා
- පුස්තකාල ලී බඩු සහ උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා
- පුස්තකාල කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම
- උපදේශක සේවා
- පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සැලසුම් පිළියෙල කිරීම
- අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත තොරතුරු තාක්ෂණ කවුළු ඇති කිරීම සඳහා (IT Corners)

මෙම විස්තර එවකට ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියෙහි ඇතුළත් කරන ලද අතර, වාර්ෂිකව යාවත්කාලීන කරන ලදී.

සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පිළිබඳ ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමට ජාතික පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ගනු ලැබූ පියවර

■ සුනාමි සම්මන්ත්‍රණ

සුනාමියෙන් හානිවූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල: ඊළඟ පියවර කුමක්ද? යන තේමාව යටතේ සම්මන්ත්‍රණ තුනක් පවත්වන ලදී.

පළමු සම්මන්ත්‍රණය: 2005.04.05

සුනාමියෙන් හානි වූ පාසල් පුස්තකාල අංශය යළි ගොඩනැගීම. පුස්තකාලයාධිපතින් 41 දෙනෙකු මෙම සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී වී න.

දෙවන සම්මන්ත්‍රණය: 2005.04.06

සුනාමියෙන් හානි වූ මහජන පුස්තකාල අංශය නැවත ගොඩනැගීම. පුස්තකාලයාධිපතින් 52 දෙනෙකු මෙම සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී වී න.

තුන්වන සම්මන්ත්‍රණය: 2005.05.11

සුනාමියෙන් හානි වූ පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තෝරාගැනීම. පුස්තකාලයාධිපතින් 65 දෙනෙකු මෙම සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී වී න.

මෙම සම්මන්ත්‍රණ තුනෙහි දී දේශකයින් එකොළොස් දෙනෙක් විවිධ මාතෘකා යටතේ දේශන පැවැත්වීම සිදුකරන ලද අතර, අත්පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සුනාමී පුස්තකාල සම්මන්ත්‍රණ ව්‍යාපෘතිය

දේශන මාතෘකා සහ දේශකයින්

1. ශතවර්ෂ අටකට පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සිදු වූ දරුණුතම බේදවාචකය, සුනාමියෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාල පිළිබඳ විශේෂ අවධාරණයක්
 උපාලි අමරසිරි මහතා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
2. මුහුදු මකරා විනාශ කළ ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ප්‍රජා පුස්තකාල පිළිබඳ ඇගයීමක්
 උපාලි අමරසිරි මහතා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
3. සුනාමියෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාලවල විනාශයට පත් පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය
 දුශාන්ති ඩැනියෙල් මහත්මිය, පුස්තකාලයාධිපති, අංශ ප්‍රධාන, පුස්තකාල සංවර්ධන අංශය, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
4. පශ්චාත් ආපදා පුනරුත්ථාපනයේ දී මානසික හා සමාජ උපදේශන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පාසල් පුස්තකාලවල කාර්ය භාරය
 ගාමිණී හේමන්ද්‍ර මහතා, ව්‍යාපෘති නිලධාරී, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
5. සුනාමී ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පළාත් පාලන යටිතල පහසුකම් ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යායාමයක්
 ප්‍රේමසිරි හෙට්ටිආරච්චි මහතා, ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්, පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය
6. සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ හා නැවත ගොඩනැගීමේ ව්‍යායාමයන්
 එම්. සිවඥානම් මහතා, “සැමට අධ්‍යාපනය” වැඩසටහනේ ජාතික උපදේශක, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
7. ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමියට ගොදුරු වූ ප්‍රදේශවල තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ ආයතනයේ කාර්යභාරය
 එල්. පියරත්න මහත්මිය, ජ්‍යෙෂ්ඨ ව්‍යාපෘති කළමනාකරු, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ආයතනය

- 8. සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තේරීම: වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම.
අමරා නානායක්කාර මහත්මිය, පුස්තකාලයාධිපති, අංශ ප්‍රධාන ග්‍රන්ථ විඥාපන සේවා අංශය, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
- 9. සුනාමියෙන් හානියට පත් මහජන පුස්තකාලවල විනාශයට පත් වූ පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය
ඩබ්ලිව්. එස්. පුනාවර්ධන මහතා, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
- 10. සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තේරීම පිළිබඳ නිර්ණායක
පියදාස රණසිංහ මහතා, අංශ ප්‍රධාන, පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
- 11. ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා මුද්‍රිත නොවන මාධ්‍යයේ පුස්තකාල සම්පත් තේරීම: මහජන සහ පාසල් පුස්තකාල කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින්.
ප්‍රදීපා විජේතුංග මහත්මිය, අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා ආයතනය

සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු පළාතේ මහජන පුස්තකාල සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණය

සුනාමියෙන් හානියට පත්වූ දකුණු පළාතේ ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයන්හි මහජන පුස්තකාල සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණයක් 2005 මැයි මස 20 දින ගාල්ල වක්වැල්ලේ පිහිටි කළමණාකරන සංවර්ධන පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ දී පැවැත්විණ. මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභාවලට අයත් පුස්තකාලවල පුස්තකාලයාධිපතිවරු, දකුණු පළාතේ අදාළ පළාත් පාලන ආයතනවල සභාපතිවරු සහ ලේකම්වරු කිස්තුන් දෙනෙක් (33) මෙම සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී විණ. දකුණු පළාත් සභාවේ සභාය ආතිව ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් මෙම සම්මන්ත්‍රණය සංවිධානය කරන ලදී.

සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ නිලධාරීන් විසින් ව්‍යසනයට පත් වූ පුස්තකාල පිළිබඳ නිරීක්ෂණය සඳහා බස්නාහිර, දකුණ, උතුර සහ නැගෙනහිර යන පළාත්වලට යාම සිදුවිණ. මෙහි දී විනාශයට පත් පුස්තකාල වර්ගය, ඒවායේ සංඛ්‍යාව, මුළුමණින්ම විනාශ වූ පුස්තකාල, කොටස් වශයෙන් විනාශ වූ පුස්තකාල, සුළු වශයෙන් විනාශ වූ පුස්තකාල ආදී වශයෙන් හඳුනාගැනීමත් ඒවායේ ඡායාරූප ගැනීමත් සිදුවිණ.

මේ අයුරින්ම පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය එකතුවල වූ හානියද මෙලෙස දැක්විය හැක. මුළුමනින්ම විනාශ වූ පුස්තකාල ගොඩනැගිලිවල පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සොයාගත නොහැකිවීම, කොටස් වශයෙන් විනාශ වූ පුස්තකාල ගොඩනැගිලිවල මුළු

පුස්තකාල එකතුවම විනාශ වී තිබුණි. එමෙන්ම පුස්තකාල එකතුවෙන් කොටසක් විනාශ වී තිබුණි. පුස්තකාලවල පරිග්‍රහණ ලේඛන (Accession Registers) නොමැති වීම, පාඨකයින් බැහැර ගෙන ගිය පොත් පිළිබඳ තොරතුරු නොමැති වීම. එපමණක් නොව මාධ්‍ය සම්පත්ද විනාශවී තිබිණ.

පුස්තකාල එකතුවට හානිවී තිබූ ආකාරය පහත දැක්වේ.

- මුළුමණින්ම ජලයට ගසාගෙන ගොස් ඇත.
- ජලයෙහි පෙහි ඇත.
- මුහුදු වතුර, මඩ, වැලි සහ අනෙකුත් සුන්බුන් සමඟ මිශ්‍ර වී ඇත.
- පොත්වල කොළ ඇලවී ඇත.
- දිලීර සහ වෙනත් රසායනික ප්‍රතික්‍රියා.

පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය එකතුවල සිදු වී ඇති හානිය පිළිබඳව ඡායාරූප ගැනීමක් සිදුවින.

දත්ත එකතු කිරීමේ දී භාවිත කර ඇති ක්‍රම වනුයේ පුස්තකාල නිරීක්ෂණයට යාම, ප්‍රශ්නාවලි මගින් තොරතුරු ලබාගැනීම, පුවත්පත් දත්විම් පළකිරීම, දුරකථන ඇමතුම් මගින්, පළාත් පාලන කොමසාරිස්වරුන් මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම.

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානි වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පිළිබඳ ඡායාරූප ප්‍රදර්ශනය

“සුනාමියෙන් විනාශ වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල” යන තේමාව යටතේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් සංවිධානය කරන ලද ඡායාරූප ප්‍රදර්ශනයක් 2005 මාර්තු මස 04 දින සිට 2005 අප්‍රේල් මස 04 දින දක්වා මහජනයා සඳහා විවෘතව තබන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල ප්‍රදර්ශන මධ්‍යස්ථානයේ දී පැවති මෙම ප්‍රදර්ශනය 2005.03.04 දින එවකට සිටි ගරු සංස්කෘතික හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය සමන්ත විද්‍යාරත්න මැතිතුමා අතින් විවෘත කෙරිණි.

මෙම ප්‍රදර්ශනයේ අරමුණ වූයේ සුනාමියෙන් විනාශයට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල සහ ඒවායේ තත්වය පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීමයි. සන්නිවේදනය කෙතරම් බලවත්ද යන පණිවිඩය සමාජයට ලබා දීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මෙම ඡායාරූප ප්‍රදර්ශනය මගින් ප්‍රයත්නයක් දරන ලදී. මාසයක් පුරා බොහෝ පිරිසක් මෙම ඡායාරූප ප්‍රදර්ශනය බැලීමට පැමිණි අතර, ඒ පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අදහස් දක්වන ලදී. ඉන් කිහිප දෙනෙකුගේ අදහස් පහත දැක්වීමට අදහස් කළෙමි.

- A set of beautiful .. but .. very sorrowful pictures.

Dr. Ranga Wickremasinghe

- Lets wipe off our tears and join our hands as a team with a vision towards rebuilding the lost libraries.

Jayatunga Amaraweera

- By organizing a series of photographs on how Tsunami has destroyed libraries, the National Library tries to convey a message to the society that “communication is so powerful”. We really appreciate the tremendous effort made by your Institution to organize such an exhibition.

Sarath Kumara Perera

- This exhibition on Tsunami affected libraries is an appreciable effort. Because .. it makes everybody aware how libraries have been affected by Tsunami.

M. M. M. Muthalif

- I visited the exhibition. The destroyed environment has to be built up again. Lets think ... we will rise with new energy to rebuild our nation.

H. A. Srilal De Silva

- We felt very sad by viewing the photographic exhibition that depicts the horror of Tsunami. We appreciate your effort on showing the world the damage occurred to our valuable treasures.

P. H. Nimal and B. P. G. Liyanage

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් මහජන පුස්තකාල

- මහජන පුස්තකාල 63 ක් හානියට පත්විණ - මේවාට සම්බන්ධ ශාඛා පුස්තකාල, ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන පුස්තකාල සහ කියවීම් ශාලා ඇතුළත් වේ.
- මහජන පුස්තකාල 23 - සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ විය. දකුණු පළාතෙහි 05 ක් සහ උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල පුස්තකාල 18 කි.
- මහජන පුස්තකාල 25 - තරමක් විනාශ වී ඇත.
- මහජන පුස්තකාල 03 - සහන කටයුතු සඳහා පාවිච්චි කෙරිණ.
 - කල්මුනේ මහ නගර සභාව, සයින්දමරුදු මහජන පුස්තකාලය ආරෝග්‍ය ශාලාවක් ලෙස භාවිත කරන ලදී.
 - කල්මුනේ මහනගර සභාව, කල්මුනේ මහජන පුස්තකාලය සහන මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස (හමුදා නිලධාරීන් නැවතී සිටි ස්ථානයකි)
 - කාන්තාන්කුඩි නගර සභාව, කාන්තාන්කුඩි මහජන පුස්තකාලය ආරෝග්‍ය ශාලාවක් ලෙස භාවිත කරන ලදී.
- හම්බන්තොට නගර සභා මහජන පුස්තකාලය
- මඩකලපුව මහජන පුස්තකාලය ළමා අංශය
- කිරින්කුලම් මහජන පුස්තකාලය
- කාන්තාන්කුඩි නගර සභා මහජන පුස්තකාලය
- ගාල්ල මහ නගර සභාව මාගාල්ල ශාඛා පුස්තකාලය

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාල

මුළුමනින්ම විනාශ වූ පුස්තකාල සංඛ්‍යාව 182 කි.

- පැරැලිය මහා විද්‍යාලය, තෙල්වත්ත
- ගින්නොට මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය, ගාල්ල
- ශ්‍රී සිත්ති විනයාගර් විද්‍යාලය, අමර්තකාලී, මඩකලපුව

අන්තර් ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානයේ 71 වන වාර්ෂික සමුළුව 2005 [IFLA World Library and Information Congress (WLIC)]

උක්ත සමුළුව 2005 අගෝස්තු 14 සිට 18 දක්වා නෝර්වේ හි ඔස්ලෝ නුවර පැවැත්විණි. එවකට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වශයෙන් කටයුතු කළ උපාලි අමරසිරි මහතා එම සමුළුවේ පළමු සැසියෙහි දී 2005 අගෝස්තු 14 වෙනි දින *Rising from the Wreckage: Development of Tsunami Affected Libraries in Sri Lanka* යන මෑයෙන් පළමු දේශනය ඉදිරිපත් කරන ලදී. සුනාමියෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම්වලට සිදු වූ විනාශය සහ මහජන, පාසල් සහ අනෙකුත් පුස්තකාලවලට සිදු වූ විනාශය, මේවා යළි පුනරුත්ථාපනය සහ සංවර්ධනය සඳහා කටයුතු කළ ආකාරය ආදී වශයෙන් ඉතා දීර්ඝ වශයෙන් විස්තරාත්මක දේශනයක් කරන ලද අතර, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රය නියෝජනය කළ පිරිසට මෙන්ම අනෙකුත් සෑම දෙනාටම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සුනාමි ව්‍යසනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාලවලට හානි වූ ආකාරය ගැන ඉතා හොඳ පණිවිඩයක් ලබාදෙන ලදී. මෙය ලිපියක් ලෙස පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සුනාමි විශේෂ කලාපය වෙළුම 26 අංක 1/2, ජනවාරි - මාර්තු - අප්‍රේල් - ජුනි, 2005 කලාපයෙහි පිටු අංක 23 සිට 31 දක්වා පළවී ඇත.

අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානයේ 71වන වාර්ෂික සමුළුව 2005 - පෝස්ටර් ප්‍රදර්ශනය

නෝර්වේහි ඔස්ලෝ නුවර 2005 අගෝස්තු 14 සිට 18 දක්වා පැවැති අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානයේ වාර්ෂික සමුළුවේ පෝස්ටර් ප්‍රදර්ශනයේ දී සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල සම්බන්ධයෙන් පෝස්ටර් 02 ක් ප්‍රදර්ශනය කිරීම සිදුවිණ.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාලයාධිපති හා පුස්තකාල සංවර්ධන අංශයේ අංශ ප්‍රධාන වශයෙන් එවකට කටයුතු කළ දුශ්‍යන්ති ඩැනියෙල් මහත්මිය විසින් "සුනාමියෙන් විනාශ වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල හා ඒවා යළි ගොඩනැගීමේ ව්‍යායාමය" මෑයෙන් පෝස්ටරයක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. එම පෝස්ටරය ඉහත දැක්වේ.

“සුනාමියෙන් විනාශ වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල” මැයෙන් ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමයේ ප්‍රමිලා ගමගේ මෙනවිය විසින් ද පෝස්ටරයක් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ක්ෂණිකව භාරගනු ලැබූ සහන කටයුතු

■ පොත් කට්ටල පරිත්‍යාග කිරීම

සුනාමි ව්‍යසනය නිසා හානියට පත් පුස්තකාලවල පැවති පුස්තකාල සම්පත් බෙහෙවින් විනාශයට පත්විණි. ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් 182 ක් විනාශයට පත් වූ අතර, අවතැන් වූ පුද්ගලයින් සඳහා රජය විසින් පාසල් 394 ක් තාවකාලිකව සහන කඳවුරු ලෙස භාවිත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන පුස්තකාල 63 ක් විනාශයට පත් වූ අතර, අවතැන් වූ පුද්ගලයින් සඳහා සහන කඳවුරු පිහිටුවීම සිදුවිණ. සුනාමි ව්‍යසනය සිදු වී ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ දී ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය අදාළ පුස්තකාල සහ සහන කඳවුරුවලට පොත් පරිත්‍යාග කිරීම සිදුකරන ලදී. පාසල් පුස්තකාල 09, මහජන පුස්තකාල 11, වෙනත් පුස්තකාල 01 සහ සුනාමි කඳවුරු 23 වශයෙන් 44 කට පොත් පරිත්‍යාග බෙදාහරින ලදී.

■ සුනාමි සහන කඳවුරු සහ තාවකාලික නිවාස යෝජනා ක්‍රම සඳහා පොත් පෙට්ටි ලබාදීම

සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ කියවීමේ රුචිය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් සුනාමි සහන කඳවුරු සඳහා පොත් පෙට්ටි ලබාදීම සිදු කරන ලදී. මේ යටතේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ මොරටුව, මාතර, හම්බන්තොට යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි සුනාමි සහන කඳවුරු 07 ක් සහ තාවකාලික

නිවාස යෝජනා ක්‍රම 08 ක් සඳහා 2005 අගෝස්තු මාසයේ දී පොත් පෙට්ටි ලබාදෙන ලදී. ඒ සඳහා ළමයින් සහ වැඩිහිටියන්ට ගැලපෙන පොත් ඇතුළත් කරන ලදී. මෙම පොත් මගින් මූලික බැහැරදීමේ සේවාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ආකාරය පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදෙන ලද අතර, මෙම පොත් පෙට්ටි සහන කඳවුරු සහ තාවකාලික නිවාස යෝජනා ක්‍රම භාරව සිටින සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීන් වෙත භාරදෙනු ලැබූ අතර, පුස්තකාලයාධිපතීන් ලෙස කටයුතු කිරීමට පුද්ගලයින් එම ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් අතරින්ම තෝරා පත්කරන ලදී. මීට අමතරව මොරටුව කල්දමුල්ල හි පිහිටි සෙෂම් (Shesham) පෙර පාසල සඳහා පොත් පෙට්ටියක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. රත්මලාන, බොරැපන පිහිටි සුනාමි කඳවුරෙහි සිටින ළමයින් සඳහා සේවය සලසනු ලැබුවේ මෙම පෙර පාසල මගිණි.

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සඳහා කළහැකි කෙටිකාලීන විසඳුම් ලබාදීම

- ගොඩනැගිලි කුලියට ගැනීම
- තාවකාලික ආරක්ෂක ස්ථාන පාවිච්චි කිරීම, කුඩාරම්, නවීකරණය කරන ලද ප්‍රවාහන බහාලුම් (Freight Containers) ආදිය පුස්තකාල ලෙස භාවිත කිරීම.
- පුස්තකාල සේවාවන් විමධ්‍යගත කිරීම - විමර්ශන සේවාව, බැහැරදීමේ සේවාව, පුවත්පත් සේවාව වෙන් වෙන් වශයෙන් ස්ථානවල පැවැත්වීම.
- ජංගම පුස්තකාල සේවාව (Mobile Library Service)
- පා ගමන් පුස්තකාල සේවාව (Barefoot Library Service)

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් විනාශ වූ පුස්තකාල සඳහා පොත් සහ අනෙකුත් කියවීම් ද්‍රව්‍ය සැපයීම

ඉතා විශාල වශයෙන් පුස්තකාලවල තිබූ පොත් සහ අනෙකුත් කියවීම් ද්‍රව්‍ය හානියට පත්විණ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් ආයතන සහ ජාත්‍යන්තර සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් පොත් සහ අනෙකුත් කියවීම් ද්‍රව්‍ය, විශාල ප්‍රමාණයක් පුස්තකාල සහ සහන කඳවුරුවලට සැපයීම සඳහා ලබාදෙන ලදී.

■ ජාත්‍යන්තර පොත් පරිත්‍යාග

ජාත්‍යන්තර පොත් ආධාර ව්‍යාපෘතිය (Book Aid International - BAI)

සුනාමි විපතීන් හානියට පත් පුස්තකාල අතර බෙදාහැරීම සඳහා එක්සත් රාජධානියේ ජාත්‍යන්තර පොත් ආධාර ව්‍යාපෘතිය (Book Aid International - BAI) මගින් ඉංග්‍රීසි පොත් 30,000 ක් ලබාදීම සිදුවිණ. ඊට අමතරව එම පුස්තකාල අතර බෙදාහැරීමට අවශ්‍ය සිංහල හා දෙමළ මාධ්‍ය පොත් දේශීය සහ විදේශීය වශයෙන් මිල දී ගැනීම සඳහා ස්ටර්ලින් පවුම් 17,000.00 ක් ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. මේ සම්බන්ධයෙන් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සහ ජාත්‍යන්තර පොත් ආධාර ව්‍යාපෘතිය 2005 සැප්තැම්බර් මස 29 වන දින අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් කරන ලදී.

නවසීලන්තයෙන් පොත් ආධාර ලැබීම

නවසීලන්තයේ අගනුවර වන චෙලින්ටන් සහ ඕක්ලන්ඩ්, හැමිල්ටන්, ක්‍රයිස්ට්චර්ච් යන නගරවල පාසල් පුස්තකාලවලින් එකතු කර ගන්නා ලද ළමා පොත් 2200 ක් පමණ සුනාමියෙන් හානි වූ මහජන සහ පාසල් පුස්තකාල අතර බෙදාදීම සඳහා ලබා දෙන ලදී. චෙලින්ටන් හි මොහාන් සේනානායක මහතා විසින් හොඳ තත්වයේ පවතින පරිගණකයක් සහ මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධීකරණය කරන ලද්දේ නවසීලන්තයේ චෙලින්ටන් හි ශ්‍රී ලාංකික පුස්තකාලයාධිපතීන්ගේ සංගමයේ කැඳවුම්කරු වන ගීතා ගුණතිලක මහත්මිය විසිණි.

ආසියා පදනමෙන් පොත් ආධාර ලැබීම

සුනාමියෙන් හානි වූ පුස්තකාල අතර බෙදාදීම සඳහා ආසියා පදනම විසින් ඉංග්‍රීසි පොත් 8044 ක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. 2005.06.08 වෙනි දින පොත් 4468 ක් සහ 2005.06.15 දින පොත් 3576 පරිත්‍යාග කරන ලදී. මෙම පොත්වලින් කොටසක් සුනාමියෙන් හානි වූ පුස්තකාල 23 කට සහ සුනාමියෙන් හානියට පත් පුද්ගලයින් තාවකාලිකව ජීවත් වන සහන කඳවුරු 07 ක් සහ නිවාස යෝජනා ක්‍රම 01 ක් අතරේ බෙදා දෙන ලදී. මුළු සංඛ්‍යාව 31 කි.

ජර්මන් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය (German Cultural Centre)

ජර්මන් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය විසින් සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් පුස්තකාල දෙකක් සඳහා කියවීම් ද්‍රව්‍ය සපයාදීම සිදු විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වැය වූ මුදල රුපියල් ලක්ෂ දෙකකි. (200,000.00) තෝරාගනු ලැබූ පුස්තකාල වනුයේ මාදම්පා උප කාර්යාල මහජන පුස්තකාලය, හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව සහ පෙරියකල්ලාරු මහජන පුස්තකාලය, මන්මුනෙයි දකුණු එරුවිල් පත්තු ප්‍රාදේශීය සභාවයි.

වෙනත් පොත් පරිත්‍යාග

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ පරිත්‍යාගය

සුනාමියෙන් හානියට පත් මහජන පුස්තකාල අතර බෙදාදීම සඳහා විෂයමාලා හා ගුරු උපදේශ ග්‍රන්ථ කට්ටල 60 ක් මහරගම ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලදී. මෙම පරිත්‍යාගයට පිටපත් 4560 ක් අයත් විය.

World Vision Sri Lanka

World Vision Sri Lanka විසින් රුපියල් මිලියන 1.4 ක් වටිනා පොත්, ලී බඩු උපකරණ සහ Internet cafe එකක් මාතර මහජන පුස්තකාලයට පරිත්‍යාග කරනු ලැබීය.

ඇස්. ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශක ආයතනයක් වන ඇස්. ගොඩගේ ප්‍රකාශන ආයතනය විසින් සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු, නැගෙනහිර සහ උතුරු පළාත්වල පුස්තකාල අතරේ රුපියල් මිලියනයක් වටිනා පොත් බෙදා දෙන ලදී.

දෘශ්‍යාබාධිත පුනරුත්ථාපන භාරකාර අරමුදල විසින් පොත් 660 ක් සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානි වූ පුස්තකාල සඳහා පරිත්‍යාග කිරීමට භාරදෙන ලදී.

වෙනත් පුස්තකාල සංවර්ධන කටයුතු

කවීනි සත්සරණී අනුස්මරණ පුස්තකාලය, අහංගම

රුහුණු විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙකු විසින් අහංගම පිහිටි තම නිවසෙහි කුඩා පුස්තකාලයක් විවෘත කරන ලදී. සුනාමියෙන් ජීවිතක්ෂයට පත් වූ ඔහුගේ වයස අවුරුදු 2 1/2 වූ දියණිය සිහිවීම පිණිස විවෘත කළ මෙම පුස්තකාලය **කවීනි සත්සරණී අනුස්මරණ පුස්තකාලය** ලෙස නම් කරන ලදී.

ඔස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බන් නාගරික කවුන්සලයේ පරිත්‍යාගය

සුනාමී ව්‍යසනය නිසා මුළුමනින්ම විනාශ වූ සහ හානි වූ පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීමට දීර්ඝ කාලයක් ගතවන බැවින් ජංගම පුස්තකාල සේවයක් මගින් ජනතාවගේ පුස්තකාල හා තොරතුරු අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හැකිවන අතර, දිගු කාලීනව එම ප්‍රදේශවල පුස්තකාල සඳහා සහායක සේවයක් කිරීමට හැකිවනු ඇත. ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කරගෙන යමින් පවතින විට දී වුවද, පුස්තකාලවල සේවාවන් පවත්වාගෙන යාමට ඉන් හැකිවනු ඇත. මෙහි ග්‍රාහකයන් වනුයේ සුනාමියෙන් හානියට පත් ප්‍රදේශවල ප්‍රජාව, තාවකාලික කඳවුරුවල සිටින අවතැන් වූ ළමයින්, තරුණයින්, වැඩිහිටි අය, පළාත් පාලන අධිකාරීන්, මහජන පුස්තකාල, පුස්තකාලවල කටයුතු කරන අය සහ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයයි. මෙම කරුණු ඇතුළත් කර ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ හිටපු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් උපාලි අමරසිරි මහතා විසින් ජංගම පුස්තකාල සේවාවක් පවත්වාගෙන යාම පිණිස ජංගම පුස්තකාල රථයක් ලබාදෙන ලෙස ඉල්ලා ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් ඔස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බන් නාගරික කවුන්සලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඊට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ඔස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බන් නාගරික කවුන්සලය (Melbourne City Council in Australia) විසින් රුපියල් ලක්ෂ 50 ක් වටිනා ජංගම පුස්තකාල රථයක් ගාල්ල මහජන පුස්තකාලයට පරිත්‍යාග කරන ලදී. මෙය පරිත්‍යාග කරන ලද්දේ ජංගම පුස්තකාල සේවාවක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ය. ගාල්ල මහනගර සභාව යටතේ පවත්නා ප්‍රජා සේවා මධ්‍යස්ථාන 16 සඳහා ජංගම පුස්තකාල සේවාව පැවැත්වීම සඳහා මෙම රථය පාවිච්චි කිරීම සිදුවිණ.

සුනාමී ව්‍යසනයෙන් පුස්තකාලවල එකතුවල වූ හානිය සහ ඒ පිළිබඳ ගනු ලැබූ පියවර

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ නිලධාරීන් සුනාමී ව්‍යසනයට ලක් වූ මහජන සහ පාසල් පුස්තකාල පිළිබඳ සොයා බැලීම සඳහා උතුරු නැගෙනහිර, දකුණ, බස්නාහිර යන පළාත්වලට යාම සිදුවිණ. එහි දී පුස්තකාලවල එකතුවල වූ හානිය දැකගැනීමට ඔවුන්ට අවස්ථාව ලැබිණ. මුළුමණින්ම විනාශ වූ මහජන පුස්තකාල 29 ක් වූ අතර, කොටස් වශයෙන් විනාශ වූ මහජන පුස්තකාල 33 කි. මේවා කොළඹ, කළුතර, ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට, මඩකලපුව, අම්පාර, ත්‍රිකුණාමලය, යාපනය සහ මුලතිව්

National Library and Documentation Services Board

යන දිස්ත්‍රික්කවලට අයත් මහජන පුස්තකාල වින. සුනාමියෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාල සංඛ්‍යාව 182 කි. ඉන් දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට, මාතර, ගාල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල 45 ක් ද බස්නාහිර පළාතේ කළුතර, ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්කවල 09 ක් ද, උතුරු නැගෙනහිර පළාතේ මඩකලපුව, අම්පාර, ත්‍රිකුණාමලය, මුලතිව්, යාපනය යන දිස්ත්‍රික්කවල 128 ක් ද විය. මෙම පාසල් 128 මුළුමණින්ම විනාශයට පත්වී තිබිණ.

පුස්තකාල එකතුවල සිදු වූ හානිය පහත සඳහන් පරිදි වේ.

- මුළුමණින්ම මුහුදු වතුරට ගසාගෙන ගොස් තිබිණ.
- වතුරේ පෙඟී තිබිණ.
- වැලි, මඩ සහ වෙනත් සුන්බුන් සමඟ මිශ්‍ර වී තිබිණ.
- කොළ එකට ඇළ වී තිබිණ.
- පුස් බැඳී තිබිණ.
- ක්ෂණිකව ප්‍රතිෂ්ඨාපන කටයුතු කර නොතිබිණ.

සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් වූ මුද්‍රිත සහ මුද්‍රිත නොවන පුස්තකාල සම්පත්, විනාශ වූ මාධ්‍ය සම්පත්, (Damaged Media Resources) ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ මූලිකත්වයෙන් පුස්තකාලවල එකතුව ගොඩනැගීමට කටයුතු කළ ආකාරය

උතුරු නැගෙනහිර පළාත, දකුණු පළාත, බස්නාහිර පළාත යන පළාත්වලට අයත් මහජන පුස්තකාල 63 ක්, පාසල් පුස්තකාල 182 ක්, පිරිවෙන් පුස්තකාල 16 ක් හා විශේෂ පුස්තකාල 06 ක් සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත්විණ. ඇතැම් පුස්තකාලයන්හි එකතුව මුළුමණින්ම විනාශයට පත් වූ අතර, ඇතැම් ඒවායේ කොටස් වශයෙන් විනාශයට පත්විණ. මහජන පුස්තකාලවල, පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය මිලියන දෙකකට වැඩි සංඛ්‍යාවක් මෙන්ම, පාසල් පුස්තකාලවල ද මිලියන දෙකකට අධික සංඛ්‍යාවක් පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය විනාශයට පත්විණ. ජලය සමඟ එකතුව මුළුමණින්ම මුහුදට ගසාගෙනයාම, පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය මුහුදු වතුරේ පෙඟී තිබීම, ඇතැම් පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය වැලි, මඩ සහ අනෙකුත් සුන්බුන් සමඟ මිශ්‍ර වී තිබීම, පුස් බැඳී තිබීම සහ අනෙකුත් රසායනික ක්‍රියාකාරකම්වලට ලක් වී තිබීම පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය විනාශයට හේතු වීණ. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ නිලධාරීන් මෙම පළාත්වල දිස්ත්‍රික්කයන් හි පුස්තකාල බැලීමට යාමෙන් (Field Visits) පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය විනාශ වූ අයුරු පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගන්නා ලදී. ඉතා ඉක්මනින් ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු නොකිරීම නිසා එයද එකතු විනාශයට හේතු වී ඇත.

විනාශ වූ පුස්තකාල සම්පත් පිළිබඳ තොරතුරු ද ඔවුන් එක්රැස් කරගෙන තිබිණ. ඒවානම්:

- පොත් (ප්‍රබන්ධ, ප්‍රබන්ධ නොවන)
- විමර්ශන ග්‍රන්ථ
- පුවත්පත්, පුවත්පත් කැපුම් එකතු
- වාර සඟරා

- සිතියම් පොත්, සිතියම්
- ලෝක ගෝල (Globes)
- ගුරු අත්පොත්, මාර්ගෝපදේශ ග්‍රන්ථ
- ව්‍යාපෘති වාර්තා
- පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර එකතු
- විෂයන්ට සම්බන්ධ අතිරේක කියවීම් පොත්
- පාඨ ග්‍රන්ථ
- විෂය මාලා
- ශබ්දකෝෂ
- විශ්වකෝෂ
- නිදහස් කියවීම සඳහා පොත්
- ළමා සාහිත්‍යය (Children's Literature)
- දුර්ලභ ගනයේ පොත්

පුස්තකාල බැලීමට ගිය අවස්ථාවේ දී මහජන සහ පාසල් පුස්තකාලවල පුස්තකාලයාධිපතින් විසින් විශේෂ ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කරන ලදී. තමන්ට අවශ්‍ය කුමන වර්ගයේ පොත් පත් ද යන්න දන්වන ලදී. නිදසුන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

1. බේරුවල නගර සභාව, මරදාන ශාඛා පුස්තකාලය

- වැඩි වශයෙන් දෙමළ භාෂාවෙන් ඇති පොත්
- පාසල් සිසුන් සඳහා විවිධ විෂයන් සම්බන්ධයෙන් පොත්
- විමර්ශන ග්‍රන්ථ
- විශේෂ වර්ගයන්ට ඇති පොත්
නිදසුන්: ධීවර කර්මාන්තය, සංචාරක කර්මාන්තය, මැණික් කර්මාන්තය

2. වාලච්චේන මහජන පුස්තකාලය

- ජන කතා
- හින්දු ධර්මය
- දෙමළ සාහිත්‍යය

3. අහංගම ධීරානන්ද මහජන පුස්තකාලය

- ළමා ග්‍රන්ථ
- සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ සඳහා විෂය කරුණු ඇතුළත් ග්‍රන්ථ
- වාර සඟරා
- විමර්ශන ග්‍රන්ථ

- විශේෂ වර්ගයන්ට අයත් පොත්. නිදසුන්: ලේස් සෑදීම සහ මෝස්තර, ධීවර කර්මාන්තය

4. අක්කරෙයිපත්තු මහජන පුස්තකාලය

- වරිතාපදාන
- දෙමළ සාහිත්‍යය
- ඉස්ලාම් ආගම සහ ඉස්ලාම් නායකයන් සම්බන්ධ පොත්
- පරිගණක සම්බන්ධ පොත්
- අධ්‍යාපනික ග්‍රන්ථ
- ළමා සාහිත්‍යය
- නවකථා (දෙමළ)

5. පැරැළිය ශ්‍රී ජිනරතන මහා විද්‍යාලය

- පාඨ ග්‍රන්ථවලට සහායක පොත්
- ගුරුවරුන්ගේ අත්පොත්
- විෂය මාලා
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා
- පසුගිය ප්‍රශ්න පත්‍ර
- විෂය කරුණු සම්බන්ධ පොත්

පුස්තකාල සඳහා එකතුව ගොඩනැගීම සම්බන්ධයෙන් මූලිකව කටයුතු කරන ලද්දේ SLDMC for LISA හි පොත් තේරීමේ කාර්ය බලකායයි. මෙහි මූලික අරමුණ වූයේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තේරීමේ දී සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් පළවී ඇති මුද්‍රිත මාධ්‍යයේ ද්‍රව්‍ය තේරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කිරීමයි. මෙම කමිටුවේ පළමු රැස්වීම 2005 පෙබරවාරි 24 වෙනි දින පැවැත්විණ. පහත දැක්වෙන පරිදි කටයුතු කිරීමට එහිදී තීරණය කරන ලදී.

- මහජන, පාසල් සහ පිරිවෙන් පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තේරීමට කටයුතු කිරීම.
- විමර්ශන ග්‍රන්ථ ලැයිස්තුවක් සම්පාදනය කිරීම. සිංහල, ඉංග්‍රීසි, දෙමළ භාෂා තුනෙන්ම මෙය සම්පාදනය කරන ලදී.
- වර්ගීකෘත විෂය ලැයිස්තුවක් භාෂා තුනෙන්ම පිළියෙල කිරීම, ඩිවි දශම වර්ගීකරණය පුළුල් අංකවලට අනුව.
- භාෂා තුනෙන්ම වාර සඟරා ලැයිස්තුවක් පිළියෙල කිරීම.

විමර්ශන ග්‍රන්ථ යටතේ

ග්‍රන්ථ නාමාවලි (සිංහල/ ඉංග්‍රීසි)	14
ශබ්දකෝෂ (සිංහල)	32
ශබ්දකෝෂ (ඉංග්‍රීසි)	46
විශ්වකෝෂ (ඉංග්‍රීසි/ සිංහල)	17

නාමාවලි (ඉංග්‍රීසි)	21
ලිත් (Almanacs) (ඉංග්‍රීසි)	03
සිතියම් පොත් (ඉංග්‍රීසි)	03
අත්පොත්	05
නියමු පොත් (ඉංග්‍රීසි)	09
ස්ථාන නාම	04
අනුක්‍රමණිකා	05
වර්තාපදාන විමර්ශන ග්‍රන්ථ	08
වාර්ෂික ග්‍රන්ථ	07
පාරිභාෂික ශබ්ද මාලා	37

වෙන් වෙන් වශයෙන් ලැයිස්තු පිළියෙල කරන ලදී.

මෙලෙස පිළියෙල කරන ලද ලැයිස්තු, පරිත්‍යාග මගින් පොත් ලබාගැනීම හා පොත් මිලදී ගැනීමට ලැබුණු මුදල් මගින් පොත් මිලදී ගැනීමේ දී භාවිත කිරීමට පොත් තේරීමේ කාර්ය බලකාය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබීය.

සිංහල පොත් විමර්ශන ග්‍රන්ථ නාම	194
විෂයයන් අනුව ග්‍රන්ථනාම (වර්ග අංක 000 - 900)	1043
ඉංග්‍රීසි පොත් විෂයයන් අනුව ග්‍රන්ථනාම	104
(වර්ග අංක 000 - 900)	
දෙමළ පොත් ග්‍රන්ථනාම	1158
(වර්ග අංක 000 - 900)	

පුස්තකාලවල තිබූ විනාශ වූ මාධ්‍ය සම්පත් (Damaged Media Resources)

පහත සඳහන් මාධ්‍ය සම්පත් විනාශ වී තිබිණ.

- මුද්‍රණ ප්‍රක්ෂේපන යන්ත්‍ර (OHP – Over Head Projectors)
- පරිගණක (Computers)
- මුද්‍රණ යන්ත්‍ර (Printers)
- ගුවන්විදුලි යන්ත්‍ර (Radios)
- ශ්‍රව්‍ය හා දෘශ්‍ය යන්ත්‍ර (Audio and Video Players)
- බහුමාධ්‍ය ප්‍රක්ෂේපන යන්ත්‍ර (Multi Media Projectors)
- ෆැක්ස් යන්ත්‍ර (Fax Machines)
- ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර (Photo Copying Machines)

සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා පුස්තකාල ලී බඩු, පුස්තකාල උපකරණ සහ පොත් කට්ටල සැපයීම.

පුස්තකාලවල තිබූ ලී බඩු විශාල ප්‍රමාණයක් සුනාමි ව්‍යසනයෙන් නැති වීණ. මේ සෑම ලී බඩු වර්ගයක් ම සියලුම වර්ගවල පුස්තකාලවලට ඉතා විශාල ලෙස ඉල්ලුමක් ගෙන දුණි. පුස්තකාල ගොඩනැගිලි කඩා වැටීම නිසා මෙම ලී

National Library and Documentation Services Board

බඩු මුහුදු ජලයට ගසාගෙන ගොස් තිබුණි. ශ්‍රී බඩු කැඩී බිඳී තිබුණි. සුනාමිය ඇති වී මාස කිහිපයක් තුළදී ජාතික පුස්තකාලය විසින් මූලික පුස්තකාල ශ්‍රී බඩු සැපයීමට සමත් විණ.

පුස්තකාල ශ්‍රී බඩු සහ පොත් සුනාමියෙන් හානියට පත් පාසල් පුස්තකාල 09 කට සහ මහජන පුස්තකාල 11 කට 2005 අප්‍රේල් 05 වන දින පරිත්‍යාග කරන ලදී. ඉන් පසුව 2005 ජූනි 23 වෙනි දින දෙවන පුස්තකාල ශ්‍රී බඩු සහ පොත් කට්ටලය පාසල් පුස්තකාල 09 කට සහ මහජන පුස්තකාල 11 කට පරිත්‍යාග කරන ලදී. පරිත්‍යාග කරන ලද පොත් කට්ටලයේ වටිනාකම රු. 5000.00 කි.

සුනාමියෙන් හානි වූ මහජන පුස්තකාල හතළිහක් (40) සඳහා රුපියල් මිලියන 6.5 ක් වටිනා පුස්තකාල ශ්‍රී බඩු උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීමට ජාතික පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය කටයුතු කරන ලදී. මෙම ශ්‍රී බඩු උපකරණ කට්ටලය, වානේ කියවීම් මේස 03 ක්, වානේ පුටු 18 ක්, ඇඳි පුටු 02 ක්, පොත් රාක්ක 04 ක්, ශ්‍රී පොත් අල්මාරි 02 ක්, වාර සඟරා රාක්ක 01 ක්, ශ්‍රී පුවත්පත් පුවරු 01 කින් සමන්විත විණ. මේවා ලබාදෙන ලද්දේ මූලික පුස්තකාල සේවාවන් යළි ආරම්භ කිරීමට උපකාරයක් වශයෙනි. දෙවන පියවර වශයෙන් තවත් මහජන පුස්තකාල 40 ක් සඳහා රුපියල් මිලියන හතක් වටිනා පුස්තකාල ශ්‍රී බඩු උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

තවද පහත සඳහන් පරිදි පුස්තකාල හා සහන කඳවුරු සඳහා පොත් කට්ටල පරිත්‍යාග කරන ලදී.

පාසල් පුස්තකාල	18
මහජන පුස්තකාල	15
විශේෂ පුස්තකාල	03
පිරිවෙන් පුස්තකාල	08
වෙනත් පුස්තකාල	01
සුනාමි කඳවුරු	27
මුළු එකතුව	72

සුනාමි ළමා පොත් ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය - 2005

සුනාමි ව්‍යසනය නිසා ළමයින් 1070 ක් පමණ අනාථ දරුවන් බවට පත්විණ. ළමයින් 3700 කට පමණ තමන්ගේ මව හෝ පියා අහිමි විණ. සුනාමි විපත නිසා ආපදාවට පත් වූ ළමුන්ගේ මානසික ප්‍රබෝධය ඇතිකිරීම හා අභියෝග ජයගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය කර, ජීවිතය පිළිබඳ සුභදායී ආකල්ප හා අපේක්ෂාවන් ඇති කර ගැනීමට සහාය වීමේ අරමුණෙන් යුතුව, ළමා පොත් පෙළක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය කටයුතු කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිංහල මාධ්‍යයෙන් ළමා පොත් 07 ක්, දෙමළ මාධ්‍යයෙන් 05 ක් සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් 03 ක් වශයෙන් ඉහළ ගුණාත්මක බවින් යුත් ළමා පොත් 15 ක් ප්‍රකාශනය සඳහා අනුග්‍රහය

ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. මේ සඳහා සුදුසු අත්පිටපත් ඉදිරිපත් කරන ලෙස කර්තෘවරුන්ගෙන් ඉල්ලීමක් කරන ලදී.

මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි අරමුණ වූයේ නිර්භීත බව, අධිෂ්ඨානය, ජීවිතයේ බාධක ජය ගැනීම, ජීවිතය පිළිබඳ සුබදායී ආකල්ප ඇතිකර ගැනීම වැනි තේමා යටතේ ඉතා උසස් ගණයේ ගුණාත්මක බවින් යුත් ළමා පොත් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට කටයුතු කිරීමයි.

භාෂා මාධ්‍යයන් තුනෙන්ම අත්පිටපත් කැඳ වූ අතර, සිංහල මාධ්‍යයෙන් අත්පිටපත් 64 ක් සහ දෙමළ මාධ්‍යයෙන් අත්පිටපත් 09 ක් ලැබිණ. ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් කිසිඳු අත්පිටපතක් නොලැබිණ. ඒ අනුව ලැබී තිබූ අත්පිටපත් අතුරෙන් සිංහල මාධ්‍යයෙන් අත්පිටපත් 10 ක් සහ දෙමළ මාධ්‍යයෙන් අත්පිටපත් 05 ක් සඳහා අනුග්‍රහය ලබා දීමට තීරණය කරන ලද අතර, තෝරාගත් අත් පිටපත් වෙනුවෙන් රු. 25,000.00 සිට රු. 40,000.00 දක්වා ආධාර ලබා දීමට කටයුතු කරන ලදී. සිංහල ළමා පොත් වනුයේ,

01. මල් ඔරුවේ ගිය කුඹි පැංචා - සුනිලා විජේසිංහ
02. අලුත් අවුරුද්දක් - ඊෂාන් එන්. සෙනෙවිරත්න
03. ටීනයි සංජයී - කරුණා කුමාරසිංහ
04. දළ රළ පැරදූ සිඟිති - මංගල ජී. හේවෙල්
05. කඳුළු අතරින් - ශ්‍රේමසිරි කාරියවසම්
06. පුංචි සුරංග - මල්රාජ් වන්නිආරච්චි
07. කතන්දර දෝත - ශ්‍රීලාල් නානායක්කාර
08. සම්පත් - නෝමන් සිරිපාල
09. මකුළු දල - අනුල ද සිල්වා
10. 2050 (දෙදහස් පනහ) - වන්දසිරි අරන්දර

2006 ජාතික කියවීමේ මාසයේ දී මෙම පොත් 15 ප්‍රකාශයට පත්කිරීම සිදුවිණ. මෙම කාර්ය ඉතා සාර්ථකව ඉටු කිරීමට කැපවීමෙන් කටයුතු කළේ එවකට මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශන සහ ග්‍රන්ථ සංවර්ධන අංශයේ අංශ ප්‍රධාන ලෙස කටයුතු කළ, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ධුරය දැරූ, වත්මන්හි ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ලෙස කටයුතු කරන **ඩබ්. සුනිල් මහතාය.**

පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සැලසුම්

ජාතික පුස්තකාලය සහ ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටුව නව පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සැලසුම් වැඩිදියුණු කිරීමට උනන්දුවක් දක් වූ අතර, එම සැලසුම් ලාභදායී, මනා පෙනුමකින් යුත් එමෙන් ම ක්‍රියාත්මක කළ හැකි සැලසුම් විය යුතු බව දැක්වීය. සුනාමියට ඔරොත්තු දෙන පුස්තකාල ගොඩනැගිලි විය යුතු බව ඇතැම් පුස්තකාලයාධිපතින් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී. පුස්තකාල ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ දී ඒ සඳහා සහාය වීමට විශේෂඥයෙකු ලබාදීමට යුනෙස්කෝ ආයතනය පොරොන්දු වූ අතර, ජාතික පුස්තකාලය මේ සම්බන්ධව දේශීය ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පීන් දැනුවත් කළ අතර, නව පුස්තකාල සැලසුම් ලබා දීමට කටයුතු කරන මෙන් ඔවුන්ට දන්වන ලදී.

මේ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරනු ලැබුවේ පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සහ ලී බඩු පිළිබඳ කාර්ය බලකාය විසිනි. සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් මහජන පුස්තකාලවල සංඛ්‍යා ලේඛන මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභාවලට අදාළව එක්රැස් කිරීම සිදුවිණ. අහංගම මහජන පුස්තකාලය නැවත ගොඩනැගීමේ දී ව්‍යාපෘතියේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පී ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ ආචාර්ය හර්ෂ මුණසිංහ මහතාය. පිළියෙළ කරන ලද පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සැලසුම්, ඉල්ලුම් කරන ලද පුස්තකාලවලට ලබාදීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය කටයුතු කරන ලදී.

සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල යළි ඉදිකිරීම, අලුත්වැඩියා කිරීම සහ තාවකාලික ගොඩනැගිලි ලබාදීම

දිගු කාලීන පුස්තකාල සංවර්ධනය

■ පාසල් පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම

සුනාමියෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් සහ පාසල් පුස්තකාල නැවත ගොඩනැගීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ කටයුතු කිරීම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මූලිකව සිදුවිණ. විවිධ කණ්ඩායම් සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් වූ දිස්ත්‍රික්කවලට ගොස් පාසල්වලට සහ පුස්තකාලවලට සිදුව ඇති හානිය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගෙන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ වෙබ් පිටුවට ඇතුළත් කරන ලදී. 2005 මාර්තු 01 දිනට තොරතුරු යාවත්කාලීන කරන ලද අතර, පාසල් 182 ක් හානියට පත් වී ඇත. පාසල් සහ පාසල් පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා විවිධ ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන විසින් භාරගනු ලැබූ අතර, ඒ සඳහා රජය සහ පරිත්‍යාග ලබාදෙන ආයතන විසින් ගිවිසුම්වලට අත්සන් තබනු ලැබීය. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට අනුව එක් පාසලක් සඳහා අවම වියදම දළ වශයෙන් රුපියල් මිලියන 40 කි. මෙයට විද්‍යා රසායනාගාරයක්, බහු මාධ්‍ය ඒකකයක්, සම්පූර්ණ පරිගණක ඉගෙනුම් මධ්‍යස්ථානයක්, විශාල පුස්තකාලයක් සහ ව්‍යායාම ශාලාවක් (Gymnasium) ඇතුළත් විය යුතු බව තීරණය කරන ලදී.

■ මහජන පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම

සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් පුස්තකාල සම්බන්ධයෙන් ඉතා ඉක්මන් ගවේෂණයක් කළ ජාතික පුස්තකාලය එම තොරතුරු ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියෙහි පළකළ අතර, නව තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් නිරතුරුව යාවත්කාලීන කරන ලදී. මේ සමඟ ඡායාරූප, වාර්තා සහ පුද්ගලයින්ගේ ප්‍රතිචාර, ජාතික මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව, විශේෂයෙන්ම ලොව පුස්තකාල ප්‍රජාවට පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සිදුවූ විනාශය පිළිබඳ තොරතුරු ඉතා ඉක්මනින් ලබාදීමට හැකිවිණ.

ජාතික පුස්තකාලය, මහජන පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීමේ කාර්යය සැලසුම් කිරීම සඳහා සියලුම පුස්තකාල කමිටු, පාඨක සමාජ සහ අනිකුත් පුස්තකාලවලට සම්බන්ධ අයට සහභාගී වීමට ආරාධනය කරන ලදී. ක්‍රියාත්මක නොවන

පුස්තකාල කමිටු පවතී නම්, එම කමිටු පිහිටුවීමට පුස්තකාලයාධිපතීන්ට සහ පුස්තකාල බලධාරීන්ට උපදෙස් දෙනු ලැබීය. පුස්තකාල කමිටුවල සිටි ඇතැම් සාමාජිකයන් සුනාමියෙන් ජීවිතක්ෂයට පත්ව ඇති බැවින්, නව පුස්තකාල කමිටු පිහිටුවීමට කටයුතු කළ යුතු බව ඇතැම් පුස්තකාලයාධිපතීන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජාතික පුස්තකාල සහ ව්‍යාපන කළමනාකරණ කමිටුවට අදාළ නිලධාරීන්, පුස්තකාලයාධිපතීන් සහ අනෙකුත් අය සඳහා සම්මන්ත්‍රණ ගණනාවක් පවත්වනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමියෙන් ව්‍යාසනයට පත් වූ පුස්තකාල සහ රජයේ ලේඛන ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාපන කළමනාකරණ කමිටුව (SLDMC for LISA) පිහිටුවන ලදී. මෙම කමිටුවට පුස්තකාල සහ ලේඛනාගාර ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රධාන පෙළේ ආයතන ඇතුළත් වීන. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය, ජාතික පුස්තකාලය, ජාතික ලේඛනාගාරය, ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය, ජාතික විද්‍යා පදනම, ප්‍රධාන පුස්තකාල පුහුණු ආයතන සහ අදාළ අමාත්‍යාංශ අයත් වීණ. මෙම කමිටුවේ සභාපතීන්වය, සම්බන්ධීකරණය සහ ලේකම් කාර්යාල කටයුතු කරණු ලැබුවේ ජාතික පුස්තකාලය විසිනි.

■ සුනාමියෙන් හානි වූ පුස්තකාල යළි ඉදි කිරීම.

■ අහංගම මහජන පුස්තකාලය නැවත ගොඩනැගීම.

ඔස්ට්‍රියාවේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන Kurier Aid Austria (KAA) සංවිධානය සුනාමි උදම් රළ හේතුවෙන් මුළුමනින්ම විනාශ වූ අහංගම මහජන පුස්තකාලය වෙනුවට නව ගොඩනැගිල්ලක් යළි ගොඩනැගීම සඳහා ඉදිරිපත් වීණ. කුරියර් ඒඩ් ඔස්ට්‍රියා සංවිධානයේ “හබරාදුව යළි ගොඩනැගීම හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ” වැඩසටහන යටතේ නව ප්‍රජා මධ්‍යස්ථානයක් ගොඩනැගීම සිදුවිණ. එම ගොඩනැගිල්ලේ මහජන පුස්තකාලයක්, තොරතුරු තාක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක්, සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් සහ ප්‍රජා ක්‍රීඩා සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීමද සිදුවින. මේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා KAA සංවිධානය රුපියල් මිලියන 55 ක් වෙන් කරන ලදී.

අහංගම මහජන පුස්තකාලය සඳහා නව ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමට මුල්ගල තැබීම 2005 සැප්තැම්බර් මස 03 වෙනි දින සිදුවිණ. මහජන පුස්තකාලය ගොඩනැගීමේ දී කොටස් කරුවන් තිදෙනෙකු ඊට සම්බන්ධ විය. අහංගම මහජන පුස්තකාලය අයත්වන හබරාදුව ප්‍රාදේශීය සභාව, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සහ කුරියර් ඒඩ් ඔස්ට්‍රියා Kurier Aid Austria සංවිධානයයි.

හබරාදුව ප්‍රාදේශීය සභාව පුස්තකාලයේ කළමනාකරණය සහ පරිපාලනය කරනු ලැබූ අතර, පුස්තකාල කාර්ය මණ්ඩලයේ වැටුප් ගෙවීම කරනු ලැබුවේ ප්‍රාදේශීය සභාවේ අය වැයෙනි.

කුරියර් ඒඩ් ඔස්ට්‍රියා සංවිධානය ඉදිකිරීම ඇතුළු සියලු කටයුතු සඳහා රුපියල් මිලියන 55 ක් වෙන් කරන ලදී. පුස්තකාලය සඳහා විමර්ශන අංශයක්,

බැහැරදීමේ අංශයක්, සඟරා, වාර සඟරා සහ පුවත්පත් අංශයක්, ළමා අංශයක්, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය කාමරයක්, ලේඛනාගාරයක්, පොත් බැඳුම් අංශයක්, ගබඩා අංශයක් ආදී වශයෙන් වෙන් කරන ලදී. මීට අමතරව පුස්තකාලය සඳහා මූලික පුස්තකාල ලීබ්‍රඩ්, තොරතුරු තාක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයට අවශ්‍ය උපකරණ හා දළ වශයෙන් පොත් 5500 ක් ලබාදීම ද සිදු කරන ලදී.

ජාතික පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය, හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය සභාවට උපදෙස් ලබාදීමේ කාර්ය කළ යුතු විණ. පුස්තකාලය අධ්‍යාපනික හා තාක්ෂණික මට්ටමේ ඉහළ ප්‍රමිතියකින් යුක්තවීමට ප්‍රාදේශීය සභාවට සහාය විය යුතුවිණ. කාර්ය මණ්ඩලය පත්කිරීම හා අඛණ්ඩව කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම, තොරතුරු තාක්ෂණ අංශයට පුස්තකාල මෘදුකාංග සැපයීම සහ තොරතුරු තාක්ෂණ පුහුණුව හා උපදේශනය ලබාදීම, පුස්තකාල ලී බඩු වලින් කොටසක් සැපයීම, පොත් 1000 ක් අවම වශයෙන් සැපයීම සහ එකතුව තවත් පුළුල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පොත්පත් මිලදී ගැනීම සඳහා තවත් මුදල් ලබාගැනීම, පුස්තකාලයේ ගෘහ නිර්මාණ සැලැස්ම අනුමත කිරීම, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තීයමය උපදෙස් ලබාදීම. මෙම ගොඩනැගිල්ලේ විශේෂඥ ගෘහ නිර්මාණශිල්පී ලෙස කටයුතු කළ ආචාර්ය හර්ෂ මුණසිංහ මහතා නව ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන ගොඩනැගිල්ලේ සියලුම ගෘහ නිර්මාණ කටයුතු මැනවින් ඉටු කරන ලදී. සැලසුම් කළ පරිදි 2006 ජුනි මස වන විට ඉදිකිරීම් කටයුතු නිම කරන ලදී.

■ **හබරාදුව මහජන පුස්තකාලය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම**

සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් දකුණු පළාතේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ හබරාදුව මහජන පුස්තකාලය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොත් ප්‍රකාශකයන්ගේ සංගමය සහාය දෙන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොත් ප්‍රකාශකයන්ගේ සංගමය රු. 450000.00 (ලක්ෂ 4 1/2) වැය කරන ලදී.

■ **ඔස්ට්‍රේලියානු රතුකුරුස සංගමයේ සහාය**

Assistance from Australian Redcross සුනාමියෙන් විනාශ වූ දකුණු පළාතේ මහජන පුස්තකාල දෙකක් සහ උතුරු පළාතේ එක් මහජන පුස්තකාලයක් යළි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට ඔස්ට්‍රේලියානු රතුකුරුස සංගමය බලාපොරොත්තු වන බව එහි වැඩසටහන් සම්බන්ධීකාරක ඩේවිඩ් ෆේර් (David Fair) මහතා විසින් කමිටුවට දන්වන ලදී. දික්වැල්ල ප්‍රාදේශීය සභාවේ දික්වැල්ල මහජන පුස්තකාලය සහ හම්බන්තොට මහජන පුස්තකාලය දකුණු පළාතේ මහජන පුස්තකාල ලෙසද, උතුරු පළාතේ ජේදුරුකුඩුවේ වෙම්පියන්පත්තු මහජන පුස්තකාලයද මෙලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද මහජන පුස්තකාල වෙති. මේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඔස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියනයක මුදලක් වෙන්කරනු ලැබීය. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ආරම්භයක් වශයෙන් තාවකාලිකව ගොඩනැගිලි කුලියට ගැනීම, පුස්තකාල පොත් සැපයීම, පුස්තකාල ලී බඩු හා උපකරණ සැපයීම වැනි සහාය ද ලබාදෙන ලදී.

■ ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය

මෙරට පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වෘත්තීයමය සංවිධානයක් වන ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය, සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත්වූ පුස්තකාල අතරින් පුස්තකාල හතරක් ආදර්ශ පුස්තකාල ලෙස නැවත ගොඩනැගීම් සඳහා ව්‍යාපෘතියක් දියත් කරන ලදී. මෙයට දකුණු පළාතේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් සහ නැගෙනහිර පළාතේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙන් පාසල් දෙකක් ද දකුණු පළාතේ ගාල්ල සහ නැගෙනහිර පළාතේ මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්කවලින් මහජන පුස්තකාල දෙකක් ද අයත්විණ.

මෙම පුස්තකාල වනුයේ,

- විද්‍යාලෝක මහ විද්‍යාලය (විද්‍යා) පුස්තකාලය, ගාල්ල
- තම්බිලවිල් මහා විද්‍යාලය (ඉංග්‍රීසි) පුස්තකාලය, තිරුක්කෝවිල්, අම්පාර
- ලක්ෂ්මන් තාබෘෂ අනුස්මරණ මහජන පුස්තකාලය, බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව, කොස්ගොඩ බලපිටිය
- මඩකලපුව මහජන පුස්තකාලය (ළමා පුස්තකාලය), මඩකලපුව

මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා එක් ආයතනයක් හා තනි පුද්ගලයන් 4 දෙනෙක් විසින් රු. 570,500.00 (පන්ලක්ෂ හත්තැදහස් පන්සියයක) මුදලක් ද, ආයතන දෙකක් හා පුද්ගලයන් 05 දෙනෙක් විසින් පොත් ආධාර ද ලබා දෙන ලදී.

සුනාමී ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා පුස්තකාල තුනක් එක්ව කටයුතු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (Twining Project)

එක්සත් රාජධානියේ රජයේ පුස්තකාල සහ විඥාපන කණ්ඩායමෙහි වරලත් පුස්තකාල සහ විඥාපන වෘත්තීයයන්ගේ ආයතනය (Government Libraries and Information Group – GLIG – of the Chartered Institute of Library and Information Professionals CILIP) උක්ත ව්‍යාපෘතියේ කොටස්කරුවෙකු වීමට බාරගන්නා ලදී. මෙම GLIG කණ්ඩායමේ සාමාජිකාවක් වන අනෝජා ප්‍රනාන්දු මහත්මිය සුනාමියෙන් හානියට පත් ලංකාවේ බටහිර සහ දකුණු පළාත්වල පුස්තකාල නිරීක්ෂණ වාරිකාවක නිරතවීය. එම පුස්තකාල වනුයේ මොරටුව මහජන පුස්තකාලයේ ශාඛා පුස්තකාලයක් වන කටුකුරුන්ද වි. එල්. සී. පීරිස් ශාඛා පුස්තකාලය, මාගල්ල ශාඛා පුස්තකාලය, ගාල්ල, රත්ගම මහජන පුස්තකාලය, ආර්. එස්. ද සොයිසා අනුස්මරණ පුස්තකාලය සහ හික්කඩුව මහජන පුස්තකාලය යි. පුස්තකාල නිරීක්ෂණයේදී ඇයට සහාය වූයේ Twining Project කාර්ය බලකායේ ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ ප්‍රමිලා ගමගේ මෙනවියයි. අනෝජා ප්‍රනාන්දු මහත්මිය ඒ පිළිබඳ වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම වාර්තාව පදනම් කරගෙන, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ උපදෙස් ද ඇතිව හික්කඩුව මහජන පුස්තකාලය සංවර්ධනය සඳහා තෝරාගන්නා ලදී. මෙම පුස්තකාලයේ කටයුතු සඳහා පළමු පියවර වශයෙන් ස්ටර්ලින් පවුම් 5000.00 ක් ලබාදෙන ලදී.

මෙම ව්‍යාපෘතියේ දී සුනාමියෙන් විනාශ වූ පුස්තකාලයක් වන හික්කඩුව මහජන පුස්තකාලය සඳහා හික්කඩුව නගර සභාව ද විදේශීය ආයතනය වන

CILIP විසින් අවශ්‍ය දෑ සැපයීම සිදු කරන ලද අතර, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මෙහි කටයුතු අධීක්ෂණය කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය ත්‍රිකෝණාකාර ආදර්ශයක් ගන්නා ලදී. Task Force on Twinning Adaption යන කාර්ය බලකාය මෙහි සියලු කටයුතු අවසානය දක්වාම අධීක්ෂණය කරනු ලැබීය. 2007 වසරේ අවසානය වන විට සියලුම කටයුතු නිමකර අවසන් විය.

හික්කඩුව මහජන පුස්තකාලයේ ගොඩනැගිල්ල අලුත්වැඩියා කිරීම, පුස්තකාල ලී බඩු සැපයීම, උපකරණ සැපයීම, පුස්තකාල සම්පත් සැපයීම, කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතා සැපයීම, කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම යන සියලුම කාර්යයන් ඉටුකිරීම CILIP ආයතනය විසින් කරනු ලැබීය. මේ සඳහා දළ වශයෙන් රුපියල් 2,084,427.48 (විසි ලක්ෂ අසූහතරදහස් හාරසිය විසි හතරයි ගන හතලිස් අටක්) වැය විය.

■ ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් ප්‍රදේශවල පුස්තකාල සඳහා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පහසුකම් ලබාදීමේ දී කටයුතු කළ ආකාරය

ජාතික පුස්තකාලයේ SLDMC for LISA කමිටුවට සහාය වීමට තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය සැලසුම් කිරීමේ කාර්ය බලකායක් පිහිටුවන ලදී. මෙම කමිටුව විසින් ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් පිළියෙල කරන ලද අතර, එහි මාතෘකාව වූයේ මහජන පුස්තකාලවල තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ කවුළු ගොඩනැගීමයි. (“Build up Information Communication Technology – ICT – Corners in Public Libraries”) තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය පිළිබඳ මහජන පුස්තකාල කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීමද සිදුවිණ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානි වූ ප්‍රදේශවල තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමෙහිලා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය (Information Communication Technology Agency) ඉටුකළ කාර්යභාරය ද මෙහි දී සඳහන් කිරීම වැදගත් වෙතැයි සිතමි. මෙම ආයතනයේ නියෝජිතයෙකු තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය සැලසුම් කිරීමේ කාර්ය බලකායේ කමිටු සාමාජිකයෙකු ලෙස කටයුතු කරන ලදී.

සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සියෙහි නැණසල වැඩසටහනෙහි (Nanasala Programme) එක් වැඩසටහනක් වූයේ සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් ප්‍රදේශවල ස්ථාපිත කරන ලද සහන කඳවුරුවලට තාක්ෂණ පහසුකම් ලබාදීමයි. නැණසල “Nanasala Tsunami Camps” “කඳවුරට හඩක්” යනුවෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය නම් කර තිබිණ. සුනාමි කඳවුරුවල පරිගණක මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවන ලද අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ නැගෙනහිර සහ දකුණේ පිහිටි කඳවුරු 15 කට පරිගණකයක් සහ ඒ ආශ්‍රිත මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක් ලබාදෙන ලදී.

සුනාමි කඳවුරුවල නැවතී සිටින ශිෂ්‍යයන් සඳහා,

- පරිගණක සාක්ෂරතා පුහුණුව, එනම් Word, Excel, Access යන මෘදුකාංග හා පරිගණක ක්‍රීඩා (Computer Games) පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාදෙන ලදී.
- ඉංග්‍රීසි අභ්‍යාස, යතුරුලියන අභ්‍යාස
- අ. පො. ස. සාමාන්‍ය පෙළ සඳහා විද්‍යාව හා ගණිතය සිංහල මාධ්‍යයෙන් ඉගැන්වීම
- ප්‍රජාව පිළිබඳ තොරතුරු වාර්තා කිරීම
- පරිගණක ක්‍රීඩා සෙල්ලම් කිරීම
- පින්තූර බැලීම
- සුනාමි ව්‍යසනයේ අත්දැකීම් පිළිබඳ කතන්දර ලිවීම වැනි වැඩසටහන් දියත් කරන ලදී.

සුනාමියෙන් ව්‍යසනයට පත් මහජන පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීමේ දී විද්‍යුත් පුස්තකාල (e-libraries) ඇති කිරීමේ ජාතික පුස්තකාල වැඩසටහනට සහාය වීමට ICTA සිය කැමැත්ත පළකරන ලදී.

■ **සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සහ ලේඛනාගාර ද්‍රව්‍ය සහ රජයේ කාර්යාලවල ලේඛන සංරක්ෂණය සහ ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ කටයුතු කිරීම.**

මේ සඳහා කටයුතු කරන ලද්දේ සංරක්ෂණය හා ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ කාර්ය බලකාය විසිනි. සුනාමියෙන් හානි වූ පුස්තකාල සහ ලේඛනාගාර ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය සහ ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ එක් ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් සහ සුනාමියෙන් හානි වූ රජයේ කාර්යාලවල ලේඛන සංරක්ෂණය සහ ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ තවත් ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් යුනෙස්කෝ ආයතනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘති වාර්තා ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ එවකට ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ ලෙස කටයුතු කළ ආචාර්ය සරෝජා වෙත්තසිංහ මහත්මිය විසිනි. උක්ත කාර්ය බලකායේ සභාපති ලෙස කටයුතු කරන ලද ඇය මෙම ව්‍යාපෘති වාර්තා දෙකම කමිටුව වෙත ද ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාලවල පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය කිරීම හා අදාළව තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලියක් යැවීමට කටයුතු කරන ලදී. ප්‍රථම පියවර වශයෙන් විනාශයට පත් වූ රජයේ ලේඛන මොනවාද යන්න හඳුනාගැනීම සඳහා විස්තරාත්මක සොයා බැලීමක් කිරීමේ වැදගත්කම ආචාර්ය සරෝජා වෙත්තසිංහ මහත්මිය අවධාරණය කරන ලදී. මේ සඳහා දළ අය වැය ඇස්තමේන්තුවක් ඉදිරිපත් කරන ලද අතර, ලැයිස්තුගත කිරීම සහ සමීක්ෂණය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත් නොවන බව ද ඇය යුනෙස්කෝව වෙත දැන්වීය. සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාල සඳහා ජලයට ඔරොත්තු දෙන බහලුවක් භාවිත කිරීම ද යෝජනා කරන ලදී. **“මුහුදු ගොඩගැලීම නිසා හානියට පත් පොත්පත් සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා සරල උපදෙස්”** යනුවෙන් පත්‍රිකාවක් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන

මධ්‍යස්ථානයේ සංරක්ෂණ හා ප්‍රතිස්ථාපන අංශය විසින් පිළියෙල කර මුද්‍රණය කර බෙදාහරින ලදී.

පුස්තකාලවල පළිබෝධ පාලනය (Pest Control) යන තේමාව යටතේ එක්දින සම්මන්ත්‍රණයක් 2005.09.27 වෙනි දින ජාතික පුස්තකාල ශ්‍රවණාගාරයේ දී පවත්වනු ලැබීය. මේ සඳහා ජාතික පුස්තකාලය, ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික කෞතුකාගාරය යන ආයතනවල පුස්තකාලයාධිපතින් සහ සුනාමියෙන් හානියට පත් පුස්තකාලවල තෝරාගත් පුස්තකාලයාධිපතින්ද එකතුව 37 දෙනෙකු සහභාගි වූහ. මෙහි දී සම්පත්දායකයින් ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ලේඛකාධිකාරී ආචාර්ය ජී. කේ. මුණවීර මහතා සහ ඔහුගේ කාර්යමණ්ඩලයයි. මෙම සම්මන්ත්‍රණය සංවිධානය කරනු ලැබුවේ ජාතික පුස්තකාලයේ සංරක්ෂණ හා ප්‍රතිස්ථාපන අංශය විසිනි.

■ **සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රචාරය ලබාදීම, ජාතික ක්‍රියාකාරී මධ්‍යස්ථානය (Centre for National Operations - CNO) සහ අනෙකුත් නියෝජිතයින් සම්බන්ධීකරණයට කටයුතු කළ අයුරු.**

මේ සඳහා සාමාජිකයන් 07 දෙනෙකුගෙන් යුත් කාර්ය බලකායක් පිහිටුවන ලදී. මෙම කමිටුවේ සභාපති ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ එවකට ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාත්මක හා කාර්මික පර්යේෂණ ආයතනයේ පුස්තකාලයේ කළමනාකරු ලෙස කටයුතු කළ ඩිල්මනී වර්ණසූරිය මහත්මියයි. සුනාමි ව්‍යාසනයෙන් හානි වූ පුස්තකාල, ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ කමිටුව (SLDMC for LISA) විසින් කරන ලද වැඩ කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රචාරයක් ලබාදීමට ව්‍යාපෘති වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම සිදුවිණ. ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියට ඇතුළත් කරනු ලබන තොරතුරු අඩුණ්ඩුව යාවත්කාලීන කිරීම සිදුවිණ. “Librarians to the Fore” යනුවෙන් ලිපියක්, 2005 අප්‍රේල් මස 30 වෙනි දින Daily News පුවත් පතෙහි පළ කරන ලදී.

සුනාමි ව්‍යාසනයෙන් හානියට පත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල යළි ගොඩනැගීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මූලිකත්වය ගෙන දියත්කළ සුනාමි පුස්තකාල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන, ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර පුස්තකාල ප්‍රජාව, තනි පුද්ගලයින් ආදී වශයෙන් විවිධ අයුරින් උපකාර කරන ලදී. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් කරන ලද ඉල්ලීමට ඉතා අගනා ප්‍රතිචාරයක් ලැබිණ. මූල්‍යමය ආධාර, පොත් ආධාර, පුස්තකාල ඉදි කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතන, පුද්ගලයින් මෙන්ම විදේශීය ආයතන ඉදිරිපත් වීම, විශේෂඥ සේවාවන් ලබාදීම සිදුවිණ.

පුස්තකාල ව්‍යාසන කළමනාකරණ කමිටුව (Sri Lanka Disaster Management Committee for Library and Information Services and Archives – SLDMC for LISA) සහ පිහිටුවන ලද කාර්ය බලකා එකොළහ (11) විසින් ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු මැනවින් ඉටු කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු සියල්ල 2007 නොවැම්බර් මස වන විට නිමකරන ලද අතර, සියලු විස්තර සමඟ අවසන් වශයෙන් වාර්තාවක් යුනෙස්කෝ ආයතනය වෙත ඉදිරිපත් කළ බව ජාතික

පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ, පුස්තකාල සංවර්ධන අංශයේ, අංශ ප්‍රධාන ලෙස කටයුතු කළ පුස්තකාලයාධිපති දුශාන්ති ඩැනියෙල් මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල සංවර්ධන අංශයේ අංශ ප්‍රධාන, දුශාන්ති ඩැනියෙල් මහත්මිය විසින් “Nature’s rage over the Centres of Knowledge! - Tsunami affected libraries and the rebuilding efforts in Sri Lanka” යනුවෙන් පුස්තිකාවක් පිළියෙළි කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සහ යුනෙස්කෝ ආයතනය විසින් මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතුවලට සහායවීම සඳහා ව්‍යාපෘති සහකාරවරයෙකු ලෙස මාස 06 ක කාලයක් සඳහා මා පත්කිරීම ගැන මම ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයට සහ යුනෙස්කෝ ආයතනයට අතිශයින් ස්තූතිවන්ත වෙමි. එම කාලය තුළ දී මා ලද දැනුම සහ පළපුරුද්ද පාදක කරගනිමින් මෙම ලිපිය ලිවීමට මම අදහස් කළේ මේ පිළිබඳ විස්තරාත්මක තොරතුරු දීර්ඝ වශයෙන් පළවී ඇතැයි නොසිතූ බැවිණි.

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති Vol 26 No. 1,2 January – March / April – June 2005 සුනාමි විශේෂ කලාපයේ විශේෂ සංස්කාරක ලෙස ද කටයුතු කරන ලද්දේ මවිසිනි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ජනාධිපති කාර්යාලය. (2005). සුනාමි ආපදාව/ මුහුදු ගොඩගැලීම. [අත්පත්‍රිකාව] මහ මුහුදු - ඔබ මෙතරම් දරුණු යැයි අපි නොසිතුවෙමු, කොළඹ, ව්‍යසන කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථානය. (2005). මුහුදු ගොඩගැලීම නිසා හානියට පත් පොත්පත් සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා සරල උපදෙස්. සංරක්ෂණ හා ප්‍රතිස්ථාපන අංශය.

Amarasiri, U. (2005, April 05). *The Greatest Library tragedy in Sri Lanka after eight centuries: with special emphasis on school libraries affected by Tsunami Seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?* [speech]. Seminar No. 1 : Rebuilding the Tsunami affected school library sector, National Library Auditorium, Colombo 07.

Amarasiri, U. (2005). Rising from the wreckage: Development of Tsunami affected Libraries in Sri Lanka (Plenary speech delivered at IFLA World Library and Information Congress (WLIC) 14th August 2005. Library News. Tsunami Special Issue, 26 (1/2), 23 - 31.

National Library and Documentation Services Board

- Amarasiri, U. (2005, April 06). *Sea Dragon Ruined Community based Libraries in the Coastal Areas of Sri Lanka: An Assessment seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?* [speech], Seminar No. 2: Rebuilding of Tsunami affected public library sector, National Library Auditorium, Colombo 07.
- Daniel, D. (2005, May 11). *Destruction of library material in Tsunami affected school libraries.* [speech]. Seminar No. 3: Seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?, National Library Auditorium, Colombo 07.
- Hettiarachchi, D. P. (n. d.). Reconstruction efforts of the Tsunami affected infrastructure facilities in the local government sector in Sri Lanka.
- Nanayakkara, A. (2005, May 11). *Selection of library material for Tsunami Affected Libraries (TAL) The programme of action,* [Speech]. Seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?, National Library Auditorium, Colombo 07.
- National Library and Documentation Services Board. (2004, June). Tsunami News. *Natnet Lanka*, 8(1).
- National Library and Documentation Services Board. (2005, June). Tsunami News. *Natnet Lanka*, 9(1)
- National Library and Documentation Services Board. (2005, December). Tsunami News. *Natnet Lanka*, 9(2)
- National Library and Documentation Services Board. (2006, June). Tsunami News. *Natnet Lanka*, 10(1)
- National Library and Documentation Services Board. (2006, December). Tsunami News. *Natnet Lanka*, 10(2)
- National Library and Documentation Services Board. (2005). *Nature's rage over the Centres of Knowledge! Tsunami affected libraries and the rebuilding efforts in Sri Lanka.* [Pamphlet]. Library Development Division, NLDSB
- Nelson A. Stephen. (2004). What is a Tsunami?, Tulan University USA. Daily News, p. 9
- Piyaratna, D. (n. d.). Role of ICTA in promotion of ICT facilities in Tsunami affected areas in Sri Lanka.

- Punyawardena, W. S. (n. d.). *Destruction of library materials in Tsunami affected public libraries* [Speech]. Seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?, National Library Auditorium, Colombo 07.
- Ranasinghe, P. (2005, May 11). *Criteria for selection of library material for Tsunami affected libraries* [Speech]. Seminar series on Tsunami affected libraries in Sri Lanka: What next?, National Library Auditorium, Colombo 07.
- Sivaganam, M. (2005). Reconstruction and Rehabilitation efforts of Tsunami affected schools in Sri Lanka Library News Tsunami special issue, 26(1/2). 35 - 40.
- Sri Lanka Library Association. (2007, June). SLLA Newsletter. 21(2). 7-12
- Warnasuriya, D. (2005). Librarians to the Fore, Daily News.
- Wijetunga, P. (2005). Selection of non-print resources for Tsunami affected libraries of Sri Lanka: with special reference to public and school libraries. Library News, 26 (1/2). 35 - 40

**Four Distinguished Persons of the National Library
and Documentation Services Board**

Nanda Pethiyagoda Wanasundera*

"Management is doing things right; leadership is doing the right things"

Peter Drucker

The National Library and Documentation Services Board (NLDSB) is the agency of the government of Sri Lanka which helps maintain all state libraries around the country. It was established under Act No: 51 of 1998 succeeding the the Ceylon National Library Services Board - 1970 and the Sri Lanka National Library Services Board established in 1972. The Board is placed under the Ministry of Education.

It is with a sense of pride and pleasure that I write about four persons pivotal to the NLDSB who contributed much to its development and standing as the apex institution of librarianship and information science in Sri Lanka. I had the good fortune of knowing one of them professionally and two more closely.

I have striven to write informally so as to make reading about these VVIPs in the field of librarianship and information science interesting and informative.

Mr. K. D. Somadasa

First Director 1971 – 1975

Mr. K. D. Somadasa, Senior Assistant Librarian and then Librarian of the University of Peradeniya, (1949-64) was appointed the first Director of the Ceylon National Library Services Board (1971) and the Sri Lanka National Library Services Board (1972), and served in that position for five years. He then migrated to accept an appointment in the British Museum Library and served in its Oriental and African Studies Division; being given the responsibility of compiling the Catalogue

*Author, Former Librarian

of the Hugh Nevill Collection of Sinhalese Manuscripts in the British Library and Pali Text Society. He was appointed Curator of the Hugh Nevill Collection in the British Library. He subsequently catalogued the palm leaf mss held by the Wellcome Institute in London.

His lasting contribution to librarianship is the Catalogue of the Hugh Nevill Collection of Sinhalese Manuscripts in the British Library, 1987-95, in 7 volumes, published by the British Library, providing a detailed description of the 2,227 palm leaf manuscripts donated to the British Museum by Hugh Nevill, a former British civil servant who served as Government Agent, Anuradhapura and other Provinces of Ceylon.

Gaining high reputation among the Commonwealth of Nations and internationally, Mr Somadasa then moved to compiling the Catalogue of Sinhalese manuscripts in the library of the Wellcome Institute within its project for the History of Medicine. As we well know, Ceylon/ Sri Lanka had from very early times, the system of ayurveda medicine and the vattoru (prescriptions) were inscribed on ola leaves. The Wellcome Institute for the History of Medicine (1968–1999), a London centre for the study and

teaching of medical history with its world-class library collection owned and managed by the Wellcome Trust; had a considerable collection of medical information in palm leaf scrolls or ‘pages’. Mr Somadasa catalogued these manuscripts, copyright of the compilation being held by the Trustees of the Wellcome Trust, London: 1996.

The Wellcome Institute started with the Sir Henry Wellcome’s collection of medical antiquities and was succeeded in 2007 by the Wellcome Collection in a museum and library based at Euston Road, London, displaying a mixture of medical artifacts and original artworks exploring «ideas about the connections between medicine, life and art».

In his introduction to this latter catalogue, K. D. Somadasa wrote:

“Many years ago I was entrusted with the task of compiling a catalogue of palm-leaf manuscripts in Sinhala script preserved in the Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine. These manuscripts were contained in boxes in the Library vaults and had not been described. I have now catalogued and numbered them as WS. 1, WS. 2 etc. in serial order (with WS. standing for Wellcome (Sinhala). Each entry contains a brief bibliographical description, the title of the text, a note on the contents and at least the beginning and end of the text. Title and subject indexes are found at the end of the catalogue. The

collection of 469 manuscripts, provides a wide spectrum of subjects. The diversity and unsuspected strength of the collection is illustrated by a few of the following examples. A land grant engraved on a copper plate with the royal cipher 'hi' embossed in gold and bordered with silver filigree, records the protection given to the sacred Tooth Relic at Dumbara Galegala viharaya. It was discovered among the Burmese manuscripts by Mme Jacqueline Filliozat, and has been given pride of place as WS. 1 in the catalogue."

(K. D. Somadasa, Catalogue of the Sinhalese Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine, London, Wellcome Institute for the History of Medicine, 1996, pp. 420, £30.00 (1-86983-581-6))

Information on the person

I contacted Mr. N. T. S. A. Senadheera, ex Librarian of the University of Peradeniya, who had worked with Mr Somadasa in the Peradeniya University Library and now lives in retirement in Kandy. He fortuitously discovered some notes he had made in 2013 about Mr. Somadasa, and sent them to me.

I quote from Mr. Senadheera's notes.

"K. D. Somadasa B. A. (London), a graduate in Sinhala was appointed the second Assistant Librarian of the University of Ceylon Library in 1949. He obtained his Masters in Library Science from the University of Columbia. When the first University Librarian R. S. Enright passed away suddenly while the University Library was being shifted from Colombo to Peradeniya in September 1952, Mr. Somadasa was the next senior staff member counting three years service as Assistant Librarian. However, the university authorities considered his professional maturity not quite adequate to be appointed as Librarian. The only qualified librarian available in Ceylon at that time was Mr. S. C. Blok who was then Librarian of the Public Library, Colombo. Therefore the post of Librarian, University of Ceylon, was offered to Mr. Blok. He served as Librarian, University of Ceylon, Peradeniya, for 12 years until his retirement in 1964. Mr. Somadasa was appointed Librarian that year.

"Mr. Somadasa, attired in the national dress, was an orientalist at heart. Due to his initiative, the collection of palm leaf manuscripts in the Peradeniya Library grew rapidly. The well known Gunatilaka Collection of palm leaf mss was purchased. The University of Peradeniya Library now possesses the second largest collection of palm-leaf manuscripts in

National Library and Documentation Services Board

Sri Lanka, the largest being in the Colombo Museum. The Department of Cultural Affairs employed a clerk qualified in Sinhala, Pali and Sanskrit at the Peradeniya Library to assist Mr. Somadasa in compiling the Catalogue of Palm-leaf Manuscripts available in the Peradeniya Library. A Printed Catalogue of Palm Leaf Manuscripts titled Lankawe Puskola Poth Namavaliya was published by Mr. Somadasa.

“The credit for dividing the library routines of the Peradeniya Library into Divisions for increasing the efficiency of library services should go to Mr. Somadasa. After discussion with senior staff of the Library for two weeks in early 1966, library work was divided into divisions identified as Acquisitions, Cataloguing, Reader Services, Periodicals, Medical Library and Departmental Libraries and the heads were named for each of these divisions.”

Mr. Somadasa served the University of Ceylon Library for 23 years: 1949 to 1970, being the third librarian for six years from 1964.

Mr Senadheera adds: “He goes down in the history of University of Ceylon Library as the first Librarian resigning his post to accept another post. He took up a newly created position in the National Library Services Board in Sri Lanka anticipating the formation of a National Library for our country. Despite the fact that he could not realize his well deserved objective, the library professionals today should greatly admire his uncompromising dedication for a national library in our country which was only a dream during his time.”

While at Peradeniya, attending an international conference with many South and South East Asian countries participating, Mr. Somadasa evinced great interest in the proposition of countries building and developing their national libraries. Ms Evelyn J Evans, UNESCO Library Advisor to Ceylon from 1967 to 1970, had the Library Services Board Act of 1970 passed. Mr Somadasa joined the Library Services Board as its Director/ Secretary. He was around 55 years of age. In January 1971, he was appointed the first Director of the National Library Services Board. Upali Amarasiri notes that “The ‘Director’ position at the time was very attractive as the salary scale was higher than the scale of University Librarian/ Professor positions. To attract the best, government approved a higher salary scale for the position. Due to this fact, Librarians of all four Universities of the time, Colombo Public Librarian and a foreign Librarian applied for the position. Following the interview, Mr. Somadasa was selected.” However his term of directorship was not long since in 1975 he left probably due to his having reached retirement age of 60 years. He was fortunate to move to

London for further professional work.

Offered the job of cataloguing the collection of old mss in the British Museum with credit accrued by his earlier work in the University of Peradeniya with this kind of manuscript, he accepted the post and migrated to London. With little money in hand, the now family man underwent difficulties; thus his wife who had never worked except as housewife, had to seek employment in the new country to support their growing family of two daughters.

Mr. Senadheera told me that working with Mr. Somadasa in Peradeniya they became firm friends and he got to know well this patriotic person who was always in a white cloth and white shervani shirt. He gave up his pensionable job within the university system to join the newly instituted National Library Services Board because documentation was his love and fort . Mr. Senadheera would call on Mr. Somadasa whenever he visited Britain, the last meeting being in 2001, when Mr. Somadasa, too frail to travel unaccompanied, came with his wife to meet him in London.

Not much factual and detailed documentation; no biography of him or resume of this significant, dedicated librarian who contributed much to the library and documentation field, seems to have been compiled. Mr. Senadheera had contacted the British Library for information and drawn a blank. Upali Amarasiri has written widely on the NLDSB and its forerunner organisations in which Mr. Somadasa is mentioned. Thus in recording Mr. Somadasa's principal professional achievements in the early days of the NLDSB, I quote Upali Amarasiri.

- UNESCO Kandy Rural Library Development project in which 21 public libraries and 22 school libraries in Kandy, Matale and Kegalle Districts, was instituted. (This project was handled by late Mrs. Panditharatne from the Kandy office).
- Assisting the UNESCO Consultant Architect Prof. Michael Brawne to plan the National Library building
- Building a vast catalogue of publications which was a boon to the future National Library. (Upali Amarasiri mentions a splendid desk Mr. Somadasa used in which the catalogue drawers are on the two sides of the table. Those were full of catalogue cards with information of Sri Lankan publications).
- Obtaining and transferring the preparation and publishing of the National Bibliography from the Department of Government Archives to the NLDSB through a Cabinet decision on 1 September 1973.

National Library and Documentation Services Board

- Being instrumental in introducing an amendment to Legal Deposit Legislation adding the clause that an extra copy to the deposit copies be allocated for deposit in the NLDSB from 1974.
- Teacher of the very first LIS postgraduate programme at Peradeniya. Mr. Somadasa probably died in 2017.

Mr. N. Amarasinghe (1935 -2013) Director 1976 – 1988

I first met Mr. N. Amarasinghe in the early 1970s when he was the Education Officer of the Sri Lanka Library Association (SLLA). I was happily married, with two children; a teacher at Bishop's College Colombo when a niece set out to be a student of Library Science. I was content with an easy life but felt curious about this new field of study and sent in an application. I was accepted as an SLLA student and thus my going to the tiny office somewhat close to the planetarium in Colombo 7, before the OPA building was constructed, and being interviewed by Mr. Amarasinghe. Then began meeting him once in a way about the SLLA course, getting exam results and going about compiling the bibliography as part requirement of Level II course. He did not lecture us though he was an SLLA lecturer both in the Sinhala and English mediums. A memorable occasion was when a tussle was expected at the SLLA AGM during election of office bearers and we students, then being members of the Association, were asked to attend. Mr. Amarasinghe held the stage and conducted the meeting with full control and though we had expected infiltration by rioting youth, none appeared. The AGM proceeded without incidence. Our admiration for Mr. Amarasinghe was enhanced.

Mr. Amarasinghe was born on 11 June 1935 in the Central Province and schooled at Nugawela Central College - very prestigious at the time - and proceeded to the University of Peradeniya where he read for a Honours Degree with Sinhala as the major.

Career

His first appointment soon after graduation was Assistant Archivist at the Department of National Archives. It was then that he was presented a unique opportunity: he was drawn into the UNESCO initiated project of inaugurating the documentation of all new publications in the island in the Ceylon National Bibliography (CNB) with Mr. A. J. Wells, the legendary former editor of the British National Bibliography, taking temporary residence in Ceylon. In the then absence of a National

Library which usually shoulders the responsibility of a country's national bibliography, the National Archives was designated this task of compilation.

The Department of Archives was at Nuwara Eliya, then Vidyodaya University, Gangodawila, before it moved to its premises in Colombo. The National Bibliography branch was established at the University of Ceylon Peradeniya Library with Mr. Amarasinghe as its first Editor, understudying Mr. Wells. This was a successful initiative and the CNB was renamed Sri Lanka National Bibliography in 1972 when Ceylon became a republic. The SLNB (office and publication) holds an unbroken record of its national documentation services. It is now sited where it should be:- within the National Library and Documentation Services Board – NLDSB.

UNESCO was very keen to lay a strong foundation for this national project and it provided a fellowship to Mr. Amarasinghe to the University of London, where he studied in-depth bibliographical services from 1963 to 64, obtaining the Postgraduate Diploma in Library and Information Science. He returned to the Dept. of Archives to continue the SLNB.

Librarianship, firmly entrenched in developed countries in the 1960s was burgeoning forwards even in Sri Lanka, vastly helped by the UN organization concerned with education, science and culture, which aimed at narrowing the gap between the information rich Northern Hemisphere of the world and the poorer Southern; between the developed nations and developing and underdeveloped countries. UNESCO initiated several library and information science development projects, one being the setting up of the Sri Lanka Science and Technology Information Centre (SLSTIC) with its hub housed within the National Science Council, now the National Science Foundation. Career opportunities in librarianship and information science (LIS) were also opening up invitingly. Thus the comparatively few local men and women qualified in these professional spheres of librarianship and information science being much in demand.

In 1968 Mr. Amarasinghe joined the Junior University College of Dehiwala as a lecturer and was responsible for the highly successful but short lived Junior University Diploma programme in LIS. Thereafter he assumed duties as a Senior Assistant Librarian of the Peradeniya University. In 1974, the Kelaniya University sought his services for the newly created Department of Library and Information Science, as the founder Head of the Department. Although he stayed in this post for only a short period, he managed to give it a strong foundation, on which it still thrives offering both undergraduate and postgraduate programmes.

National Library and Documentation Services Board

Then came his very successful tenure in 1976 to 1988 as the second director of the Sri Lanka National Library Services Board succeeding the first to hold the post: Mr. K. D. Somadasa (1970-1975), former Librarian of the University of Peradeniya, who left office and the country to join the British Museum Library (presently the British Library).

Mr. Upali Amarasinghe, in his 2013 tribute to Mr. Amarasinghe in the local newspapers writes: “Mr. Amarasinghe served for 12 years as the Director/SLNLSB, during, probably the most turbulent time of the organization. The long delay in constructing the National Library building; lack of office accommodation; and forced migration from one place to another; scattered office accommodation in several places; inadequate funds for projects; and the scarcity of qualified senior staff were the order of the day. Even under these trying circumstances Mr. Amarasinghe and staff, with the help of some dedicated Chairmen of the SLNLSB, e.g. Messers M. J. Perera, H. P. Siriwardena and Sugunadasa Athukorale, weathered the storm and contributed significantly to strengthening the new institution.”

Building up the National Library collection; introduction of the Publication Assistance Project with the initiative of the then Chairman, Mr. Sugunadasa Athukorale; strengthening the National Bibliography Project; introduction of the ISBN and ISSN numbers to the publishing field in Sri Lanka; assisting the establishment of the short lived Non-Aligned Databank Project in Colombo which was initiated and ably assisted by the then Sri Lankan Ambassador to France, Mr. Bandu de Silva with the assistance of UNESCO; expanding the SLNLSB Library Education and Training activities to include a distance education course; establishing the APINESS (Asia-Pacific Information Network in Social Sciences); commencing the folklore collection with the assistance of late Mr. Peter Wijesinghe and initiating a number of other LIS projects were initiated by him as Director. The Conference of Directors of National Libraries of Asia & Oceania (CDNLAO) was successfully held in Sri Lanka in November 1985 with Mr. Amarasinghe as Chairman. He had participated in the two previous CDNLAO conferences held in Canberra and Tokyo and was considered a leading player in the CDNLAO movement at the time.

He, with great difficulty due to the lack of government funds and political will, managed to oversee the construction of the National Library building during his entire tenure at the SLNLSB. The construction of the NL building was undertaken by the Government Buildings Department which had given the task to a private contractor. The progress was very

slow and the task commenced in 1977 was finally completed in 1988. It was unfortunate that he could not inaugurate the National Library of Sri Lanka and take his rightful place as the first National Librarian of the country.

He was also a widely reputed LIS educator and has a number of publications to his credit including the Catalogue of Postgraduate Thesis available in Universities and Research Libraries in Sri Lanka.

He left the SLNLSB in 1988 for reasons best known to him. Later he proceeded to Papua New Guinea to serve on the faculty of its university till 2005.

His was a contented family life with a professionally educated wife and two children. He met his wife-to-be Padma Edirisinghe when she was a SLLA student, while he was a lecturer. On qualifying, she joined the staff of the Colombo Public Library. Mr. Amarasinghe, in his advanced years was quite the relaxed academic professional having graduated from cigars to smoking a pipe which he carried around with him.

With his death on 3 August 2013, Sri Lanka lost a pioneering bibliographer, an excellent quality librarian. His significant contribution to strengthening the LIS field in Sri Lanka in general and National Bibliographic Services, Library Education and Training and National Library Development in particular is very significant. He will be remembered as a pioneer in all these fields.

Mrs. Ishvari Corea (1925-2019)

Chairperson 1989 – 1994

When I interviewed Mrs. Ishwari Corea in 2015 for a newspaper tribute, she was well in her retirement. My first question was: “What is your main thought about your career as a librarian?” Her answer: “I thought I had done a good job to the best of my ability and always enjoyed my work.” When I asked her about her retirement and was she happy, she replied with a wide smile brightening her face: “I enjoyed myself as a librarian because it was my life’s work. I did much for librarianship in the country and for youngsters too. Now it is time to depart. One must not stay too long for people to get tired of you. Also, we must make room for others.” This said with no regret or sadness, only a pragmatic acceptance of what life is. An earlier picture of her I carry in my mind is crossing her as I took my daily early morning walk to and from Independence Square. She too did her daily constitutional from her home in Gregory’s Road warmly wrapped up in scarf and cardigan. We

invariably stopped for a brief conversation.

Life had been a full one for this distinguished librarian. The Colombo Public Library is her great achievement and the success of the National Library and Documentation Services Board is due to her and others who preceded and followed her.

Family

Ishvari Wijesinghe Kannangara was born in 1925 to a prosperous family in the Wijesinghe Walauwe in Bandaragama, one but the last in a family of a brother and three sisters. They all held high posts in their different vocations. Her brother, Donald Kannangara who started his career at Bank of Ceylon was later a Founder Director of Sampath Bank, General Manager of People's Bank and of the Development Finance Corporation of Ceylon (DFCC). Her eldest sister, Vajira Cooke, was the well known Lecturer cum Warden of the University of Peradeniya; while her younger sister, Gita, was a popular physician. Her other sister was a qualified Montessori teacher.

Ishvari studied at Visakha Vidyalaya, Bambalapitiya, and then entered the University of Ceylon to read for a BA Honours degree in Sinhala, with English as a subsidiary. She graduated in 1945. Later, she followed a post graduate course in library and information science at the University of London. Her working life started with her joining the tutorial staff of Visakha Vidyalaya. This was when careers were frowned upon for girls. Her mother, however, was far sighted and probably knowing her daughter to be a conscientious doer, agreed to her taking on a teaching job, but with the stipulation it had to be at Visakha and no other school. In 1950 she changed careers from pedagogy to librarianship; from giving service to only girl-children to giving service to the entirety of society.

She married Dr. C. V. S. Corea, a homoeopathic physician, in May 1960 and moved to live with him in his home down Gregory's Road. Her step-son was Dr. Gamini Corea, well known economist, civil servant and diplomat who was Secretary General of the UN Conference on Trade and Development and Under Secretary of the UN (1974-84).

Career

Ishvari transferred from teaching at Visakha Vidyalaya to the Colombo Public Library as Assistant Librarian in 1950 and rose to be its Chief Librarian in 1961. This was the period when librarianship gained prominence and was considered a necessary service. Librarians had to undergo training and the service became a honoured profession.

UNESCO helped in many ways and librarians were given exposure to information services as carried out in more developed countries.

The Public Library was in a converted house along Sir Marcus Fernando Mawata, Colombo 7. The need for a custom built library was felt. Ishvari Corea as Chief Librarian used the influence she wielded to ask for a modern, state-of-the-art library. The Colombo Municipal Council with B. Sirisena Cooray as Mayor, accommodated her request and released necessary funds. She oversaw the construction of the new library, again on Sir Marcus Fernando Mawata, with many of her ideas incorporated in the building. The new building was completed in 1980 and the Public Library moved into it. It progressed from strength to strength under her guidance adding new services such as mobile libraries, a children's section, an A/ V department and Braille book collection to mention but four innovations introduced by her, while branch libraries were opened in other parts of Colombo and the suburbs.

UNESCO organized and held the National Library Conference in Colombo in 1967 which laid the foundation for the Ceylon National Library Services Board which was instituted in 1970. Prof Michael Brawne, UNESCO's consultant architect, designed the building at the new premises of the NLSB on Independence Avenue, Colombo 7. Mrs. Corea was appointed the Board's Chairperson in 1989, the fifth after its inception in 1971, and left in 1994. The highlight of this sector of her career could be the fact of her being Chairperson when the National Library was declared open by President Ranasinghe Premadasa, on 27 April 1990.

Her major contributions to the NLDSB can be summed up as follows:

- Organized the new National Library in the newly constructed National Library building with the assistance of professional staff.
- Acquisition of a number of private collections including Martin Wickramasinghe collection.
- Reorganized the entire NLDSB identifying new sections and sub sections, including the new Reader Services Division.
- Inaugurated the National Library with a number of religious, professional and cultural activities.
- Initiated the formulation of the new NLDSB Act.
- Improved the public, school and other library sectors through a range of projects.
- Improved relations with IFLA and UNESCO

What others said about her

The Colombo Municipal Council issued a felicitation publication in January 1987 to mark 36 years of dedicated service just after her retirement. The first article is by the then Prime Minister, Ranasinghe Premadasa, in which he writes: “Undoubtedly the large reading public during this period will be ever grateful to her. Mrs. Corea’s period of service coincided with the time of rapid progress. It is gratifying to note that Mrs. Corea’s dedication and enthusiasm, talent and wide experience will not be lost to the country.”

The then Mayor, B. Sirisena Cooray, wrote: “Although for more than 15 years the building of the new library underwent a period of inactivity, Mrs Corea never wavered in her efforts and meeting both local and foreign experts in the library field, convinced the administration of the day of the necessity of having a modern, well kept, up to date library and information centre. She could be proud the crowning glory of her career was witnessed in 1980 when the library was shifted to its present spacious surroundings. Her services were sought as an administrator, advisor and for the implementation of library services throughout the country.”

I personally liked best the tribute paid by Ms. Evelyn J. A. Evans, UNESCO Library Consultant: “When I first met Ishvari in 1967 I did not realize that the quiet attractive woman was a person of immense character and determination whose sheer professionalism resulted in establishing an excellent library service as well as a fine new building in Colombo. I found her to be an invaluable colleague during the years I spent in Sri Lanka.” She has several publications to her credit.

Ishvari, while at Visakha when asked to write an essay on what she would like to be as a grown woman promptly wrote: ‘I will be a Librarian.’ That is early proof of her determination. Blessedly for the country, she kept faithful to her vision and achieved her schoolgirl dream, when libraries and librarians were far different from what they are now.

The Zonta Club awarded her ‘Woman of Achievement Award’ for 1986.

A tribute to her in the CMC publication 36 Years of Service: to Ishvari Corea sums her greatness: “It can be said the library profession is what it is today due to pioneers like Mrs. Corea.” She died peacefully on 14 May 2019, aged 94.

Mr. M. S. U. Amarasiri (1949 -)

Director 1989-98; Director General 1999-2008

“As you are aware it is very difficult as well as unethical to claim credit for, and ownership of any of the achievements of the NLDSB, SLLA or NILIS. All those are fruits of the labour of many people.”

This is what Upali Amarasiri emailed to me when I contacted him to say I wished to make my article to the publication commemorating the 50th Anniversary of the National Library and Documentation Services Board, on outstanding persons who were at the helm of the NLDSB at various periods in its history. With this very unassuming and justified comment, he sent me his biodata as requested which was long with many achievements in the LIS field and very important and prestigious positions held in various institutions. When he left serving as head of these institutions, they were more developed and advanced. He is now retired but gives of his time, expertise and experience to LIS professional activities.

I must add that it is a pleasure to write about him as I got to know him through the years when I worked with him on SLLA committees and at one time under his directorship at NILIS as a visiting lecturer in the NILIS Diploma Course for Librarians. Thus I shall refer to him as Upali in this article.

Early Life

Born in Mapalagama in the Galle District, Upali schooled in a local school – Nagoda Maha Vidyalaya. His father was the Village Headman of Mapalagama and his paternal uncle - the late M. S. Amarasi, served as the Minister of Trade in the J. R. Jayawardena government and later was the first Chief Minister of the Southern Province.

Upali entered the University of Peradeniya in 1967 passing his entrance examination at the first attempt. He read for his Bachelors Arts Honours Degree in Modern History while enjoying residential campus living and graduated in 1972.

A fortuitous occurrence he told me, when I asked him why and how he selected librarianship as a career, was that some of his recently graduated university colleagues from Kandy joined the Sri Lanka Library Association course of LIS studies conducted during weekends, then at the Good Shepherd Convent, Kandy. “We used to meet occasionally for a chat after their classes. On account of their encouragement and also due to my curiosity about this new field of study, I joined the LIS classes

National Library and Documentation Services Board

the following year. I was attracted to this recently promoted subject field being a frequent user of the high quality university library, and I also had ample free time in the weekends as a temporary Assistant Lecturer of the Peradeniya University. Mr. N. Amarasinghe, the SLLA Education Officer at the time, was a Senior Assistant Librarian in the Peradeniya University Library. He helped me join the class at the eleventh hour. This adventure later helped me to join the university library as an Assistant Librarian, with H. A. I. Goonetilleke as Librarian.” I used the word fortuitous before I quoted him. Why the choice of word? Because it was very fortunate for the SLLA, Librarianship and the country as a whole that this young graduate, instead of pursuing a career in academia as he was already on the University of Peradeniya Faculty, decided to pursue a subject area fairly un-recognised then – that of librarianship.

He met and was attracted to student Jayani Wanasinghe during British History lectures and tutorial classes he conducted as an Assistant Lecturer. She is the daughter of distinguished Dr. Shelton Wanasinghe of the Ceylon Civil Service who later served as Special Advisor to ESCAP, and chaired a number of Presidential Commissions in Sri Lanka after retiring from the UN. In 1977 he joined the NLDSB as an Assistant Director and became the Head of the newly created Library Education and Training Division. He won a British Council Fellowship the following year and proceeded to the University of Loughborough, UK, for his postgraduate studies. After the first year he returned, got married and went back to UK with his wife. Professional Qualifications that followed were: Post-Graduate Diploma in Library and Information Science (DLIS) 1979, and Masters in Library and Information Studies, Loughborough University of Technology, UK, 1980.

Returning to Sri Lanka in 1980, he was promoted to the position of Deputy Director/ NLDSB in 1984. In 1989 he became the Director succeeding Mr. Amarasinghe. He retired from the NLDSB in 2008 and joined the National Institute of Library and Information Sciences (NILIS) of the University of Colombo as the Director. After serving in this position for six years he finally retired in 2014.

In 1998 he was conferred an Honorary Fellowship of the Sri Lanka Library Association.

Jayani with an Honours Degree in Economics joined the DFCC Bank from which she retired as Vice President. Their two children are dedicated to both studies and careers. Upali and Jayani still enjoy active lives though retired in their specious residence in Peterson Lane, Wellawatte.

His positions in the field of LIS are:

- Director, National Institute of Library and Information Sciences (NILIS), University of Colombo; 2008 – 14
- Director and Director General, National Library and Documentation Services Board (NLDSB), Ministry of Education; 1989 – 2008
- President, Sri Lanka Library Association (SLLA); 2009 – 12
- President, Regional Federation of South Asian Library Associations (REFSALA), 2011 – 14

Professional Initiatives taken by Upali Amarasiri are impressive and noted below:

NLDSB and the National Library

- Developing the functions and responsibilities of the National Library of Sri Lanka (1989) after studying the views of national and international experts.
- Organizing and inaugurating the National Library in 1990 as Founder National Librarian, with the help of veteran librarian Mrs Ishvari Corea, Chairperson, and other NLDSB staff.
- Firmly establishing the functions and operation of the National Library through introducing and implementing a number of Corporate/ Strategic Plans from 1990 to 2008.
- Formulation of the present NLDSB Act, with the assistance of a professional committee and Mr Stephen Parker of IFLA in 1994 – 97.
- Inaugurating and largely completing the Sri Lanka Retrospective National Bibliography (1737-1961) project.
- Initiating and completing a multi-faceted documentation services projects as part of the national bibliographic control activities e.g. Sri Lanka Newspaper Article Index, Sri Lanka Conference Index, Sri Lanka Periodical Article Index and on palm leaf manuscripts, Sinhala novels, Government publications etc.
- Initiating modern library and information services at Provincial level establishing Provincial Library Services Boards and Provincial Central Libraries through a number of Provincial Library Legislations.
- Initiating the October-National Reading Month in 2004
- Tsunami Library Rehabilitation Project – 2004-2007 (Chair of the national committee)
- Issuing the NLDSB/ Public Administration Circular on book loses etc.

National Library and Documentation Services Board

- As Chairman of the National Library Committee from 2010 to 2019 helped the NLDSB in many ways including the formulation of a new Legal Deposit (draft) Law for Sri Lanka to replace the present oldest legal deposit legislation in the world enacted in 1884.

National Institute of Library and Information Science (NILIS)

- Initiating the establishment of NILIS through consultation with international funding agencies and government authorities.
- Assisting NILIS authorities in organizing the new institution as a member of the NILIS Governing Board of Management from 1999-2008.
- Introducing a number of new courses including Masters in Information Management and PG Diploma in Information Management as the Director.
- Formulation of School Librarians' Service Minutes and establishing Teacher Librarians Service.

Sri Lanka Library Association (SLLA)

- Providing opportunities for non-graduate SLLA members to obtain postgraduate qualifications – Postgraduate Diploma to PhD – from University of Colombo through NILIS.
- Chair, Organizing Committee of 50th anniversary celebrations of the SLLA in 2010/ 11 and successfully completing the event with the participation of President/ IFLA and the Prime Minister of Sri Lanka.
- Introducing the first Strategic Plan (2016-2022) for the SLLA as the Chair of the Strategic Plan Formulation Committee (SPSDC).
- Assisting the SLLA to launch more than 60 projects from the Strategic Plan and other innovative undertakings.
- Introducing the professional cloak to be worn by members and Council Members for formal occasions.

Upali Amarasiri is the recipient of the following distinguished awards

- Special Award from the President, International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) in 2011 for being Chairman of the Organizing Committee of the Sri Lanka Library Association's Golden Jubilee Celebrations.
- World Library and Information Congress Special Award 2005 for

delivering the key note address on Sri Lanka's Tsunami Library Rebuilding Project at IFLA/ WLIC Congress in August 2005, Oslo, Norway.

- Honorary Fellowship of Sri Lanka Library Association, 1999, for outstanding services to the library and information profession in Sri Lanka.
- Fellowship on Information Super Highway, USIS, Washington, August 1998.
- Martinus Nijhoff Award by International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) 1986 to 5 week tour in the Netherland, Norway and Denmark (Annual award for most outstanding young and upcoming librarian from the developing world).

As conclusion to this section of my article, I wish to congratulate Upali Amarasiri and wish him well and a long life of continued service to the LIS field in Sri Lanka.

**Transformation from Publication of the National Bibliography
towards the Provision of a Highly Productive
National Bibliographic Service: A Way Forward**

L. A. Jayatissa*

Abstract

Publication of the national bibliography and functioning as the national bibliographic services centre are two very important functions of any national library. The Ceylon National Library Services Board established in 1970 has continued the publication of the national bibliography since it took over the responsibility from the Department of National Archives in 1973. Apart from the national bibliography, the National Library is currently publishing a number of indexes and directories. This article examines the potential service the National Library could undertake in providing bibliographic records covering locally published books in a readily downloadable form from its website. In order to make use of this service other stakeholders such as participating libraries, library administrators etc. are also required to make their contributions. In this overview, the present state of affairs and tasks to be performed are briefly discussed.

Keywords : Sri Lanka National Bibliography; National bibliographic service; Sri Lanka National Library; National Library and Documentation Services Board

1. The beginning of the National Library and Documentation Services Board

The Sri Lanka National Library Services Board was established a half a century ago as a result of the initiatives made by a number of organizations and individuals. As reported by Amarasiri, the Choksy Commission (1955), Kandiah Commission (1958), Brohier Committee (1959), and Wilmot Perera Committee (1960) have voiced the importance of having a national library in Sri Lanka (Amarasiri, 1990:55).

*Former Librarian, University of Kelaniya

National Library and Documentation Services Board

The UNESCO National Commission in Sri Lanka has contributed immensely in obtaining its mother organization's commitment in developing the framework leading to the establishment of the Ceylon National Library Services Board (CNLSB) in 1970 and also to bring the concept of book development in Sri Lanka, a subject deserving great national recognition. The UNESCO made available the services of Ms. Evelyn J. Evans, a UNESCO library expert to assist the establishing of the national library and the national library service. With her involvement, a meeting of library experts conducted in Colombo in 1967 (Perera, 1990: 33). Another national organization to persuade the matter of establishing the national library is the Sri Lanka Library Association (SLLA) established in 1960. The SLLA has taken initiatives to obtain the government's continuous commitment towards the establishment of the CNLSB (Lankage, 1975:69). At the milestone of completing its golden jubilee year, the aim of this writing is to assess the potential role of the National Library in providing bibliographic services covering locally published books.

2. Provision of National Bibliographic Services as a Primary Function of the National Library

Provision of the national bibliographic services has been identified as one of the fundamental or primary objectives of a national library. This is evident from the examination of statements made by international experts describing the role and functions of national libraries. Furthermore. National commissions and committees appointed to look into the need of the national library for Sri Lanka have also identified the provision of the national bibliographic service as one of the primary tasks of the proposed national library.

One of the earliest library professionals to mention the role of national libraries, Dr. K. W. Humphreys, enumerated functions to be performed by national libraries into three categories, namely, "*the fundamental functions, desirable functions, and functions of the national library which are not necessarily functions of the national library*". In this categorization he has identified the following as fourth and fifth items respectively *in the fundamental functions category*:

"4. Publication of the National Bibliography

5. National Bibliographic Information Centre"

Continuing this position further, Professor Maurice B. Line, the then Director of the British Library Lending Services Division has also

mentioned the above functions as “*fundamental functions*” (which was the first category listed) of a national library retaining their positions as the fourth and fifth respectively. In 1984, Dr. A. M. Al-Nahari has conducted a survey on this subject and has received 54 responses out of a total of 72 national libraries world-wide. He too has categorized the same two functions mentioned above as fourth and fifth items respectively in the category of “*first priority functions*” (Amarasiri, 1990: 21-23).

This state of affairs observed in the international perspective has also prevailed in the local scenario as could be observed through some of the reports of commissions and committees appointed to look into the organization of the library service in the country. In the report of the Colombo Municipal Public Library which is known as the Kandiah report (1958) the following function had been listed as the fourth item in respect of a national library:

“ 4. It would be the organizing centre directing the development of Library Service in the country, by providing them with adequate bibliographical services, cataloguing and classifying apparatus and information”. (Kandaiah,1958).

At the Meeting of Experts on the National Planning of Library services in Asia held in 1967 in Colombo, a draft proposal prepared in respect of the establishment of the national library. In this proposal, one of the primary purposes to be fulfilled by the national library was mentioned as “*to complete Ceylon National Bibliography, and provide other bibliographical services as required*” (Meeting of Experts., 1967). In 1979, Goonetilleke published an article on the meaning and purpose of a national library for Sri Lanka and identified these functions as follows:

- “ *To compile and publish the Sri Lanka national bibliography and provide ancillary bibliographical services as required to compile union lists and catalogues;*
- *to serve as the National Bibliographic Centre for the dissemination of information on a national and international basis”* (Goonetilleke, 1979).

As per the *National Library and Documentation Services Board Act, No. 51 of 1998*, the National Library and Documentation Centre’s (NLDC) functions are defined under the section on establishment and functions of the NLDC. In relation to the provision of bibliographic services as a function of the NLDC, *the Act states as follows:*

“ (e) to provide bibliographic services, including National Bibliographic Services and to compile a National Union Catalogue of library materials of libraries in Sri Lanka

(f) to establish and create a national bibliographic database of documents and publications, published in, or in relating to, Sri Lanka”
(Sri Lanka, 1998:9).

IFLA in its statement on ‘Universal Bibliographic Control’ has mentioned the important role expected of a National Bibliographic Agency (NBA) as follows:

- *“A National bibliographic agency (NBA) has the responsibility for providing the authoritative bibliographic data for publications of its own country and for making that data available to other NBAs, libraries, and other communities (for instance archives and museums) through appropriate and timely services with the goal of increasing open access to the bibliographic data;*
- *NBAs, as a part of the creation of authoritative bibliographic data, also have the responsibility for documenting authorized access points for persons, families, corporate bodies, names of places, and authoritative citations for works related to its own country and for making that authority data available to other NBAs, libraries, and other communities (for instance archives and museums)”*
(IFLA,2012).

The above statements clearly shows that the compilation of the national bibliography and serving as the national bibliographic services centre are two most important functions of the national library. The IFLA’s recommendation on the need” *to provide authoritative bibliographic data for publications of its own country and making available to other NBAs, libraries, and other communities”* in a timely manner clearly states the responsibility of the National library. With this understanding, let us explore how the National Library of Sri Lanka could provide an effective national bibliographic service in relation to the local publications.

3. Book Publishing Industry in Sri Lanka

Authorship and scholarship are two intellectual concepts which could be traced back to earliest times of the history of Sri Lanka. During the reign of King Vattagamini Abhaya (103 – 77 B. C.) the oral tradition of the Tripitaka was committed to writing on ola leaves, at Aluviharaya in

Matale by Buddhist monks. This has taken place in the first century B. C. (Ranaweera & Ranasinghe, 2013: 68). The first book printed in Sri Lanka in 1737 was an octavo 41 page Sinhala prayer book (Piyadasa, 1985: 35). One of the important landmarks in the publishing industry in Sri Lanka is the enactment of the Printers and Publishers Ordinance No. 1 of 1885 which make it mandatory for printers to deposit five copies of each publication printed by them with the Department of National Archives (DNA) (Sanjeevani, 2019). The establishment of the Sri Lanka National Book Development Council in 1971 could be regarded as yet another progressive step taken the government to promote publication of books.

From a quantitative perspective, the total number of books published in Sri Lanka in a year, is a relatively small number. According to Table 1, a total of 37,107 new books have been registered at the Department of National Archives during the period 2010 to 2018, with an average of 4,123 titles annually. This number indicates the volume of cataloguing work involved in compiling the national bibliography.

Table 1 - Total Number of New Titles Registered at the Department of National Archives – 2010 – 2018

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Language									
Sinhala	2,702	2,318	2,739	2,743	2,959	2,877	4,982	5,187	3042
Tamil	150	115	78	177	114	122	560	589	751
English	135	450	423	462	501	529	1100	1145	157
Total	2,987	2,883	3,240	3,382	3,574	3,528	6,642	6,921	3,950

Source : Statistics obtained from the Department of National Archives
– 08.09.2020

4. Publication of the Sri Lanka National Bibliography

Sri Lanka is reported to be one of the first Asian countries to commence a national bibliography under the auspices of UNESCO (Ranasinghe, 1994: vii). In 1963, A. J. Wells, the founding editor of the British National Bibliography and UNESCO Expert in Bibliography submitted the report ‘The Establishment of a National Bibliography for Ceylon’ to the UNESCO. In that report Wells has mentioned about their efforts to establish a National Bibliography Branch of the Department

of Government Archives. In his report Wells observes as follows: *“a national bibliography, if it is competently catalogued and classified by accepted procedures, provides the standards for every library in the country. In a country such as Ceylon where library facilities are yet to be developed, the editorial staff of the national bibliography will have the responsibility of providing the rules for cataloguing in their own languages...”* (Wells, 1963:367). We have to take into account the fact that office equipment available in the same era were merely the manual typewriter and the cyclostyling machine without any hint of the emerging world of computers and the internet. In this backdrop, Wells recommends as follows: *“As the library services of the country develop, the national bibliography branch should assume the task of supplying printed catalogue cards:..”* Wells was instrumental in setting up the Ceylon National Bibliography Office and publishing the first issue of the Ceylon National bibliography in November, 1962. During the initial period of 1962 to 1972 the publication of the national bibliography remained under the Department of Government Archivist. Compilation of the national bibliography was taken over by the CNLSB in April 1973 (Ranasinghe, 1994: 182). Since 1973 the bibliography was regularly published. It was published as a quarterly up to the end of 1993 and as a monthly since January 1994. The national bibliography is published with separate sections in Sinhala, Tamil and English. As at present (September 2020), October 2019 issue of the national bibliography is published. The basic input for compilation of the national bibliography is the copies sent by the DNA and as of this writing the Bibliographic services Division has received the publications collections for the month of March 2020 (Telephone conversation, 2020)

The compilation of the retrospective Sri Lanka national bibliography commenced in 1991. At present the following periods are covered by the retrospective bibliographies published by NLDC:

- 1737 to 1900 Sinhala, Tamil and English publications
- 1901 to 1940 Sinhala and English publications
- 1901 to 1940 Tamil publications

5. Benefits and the Beneficiaries of the National Bibliographic Service.

The ultimate beneficiaries of a comprehensive national bibliographic service are the citizens of Sri Lanka. However, provision of standardized bibliographic records in readily downloadable form will immensely benefit the staff of all libraries in several ways as follows:

- It will eliminate the need to catalogue and classify local publications innumerable times in each of the library repetitively. Therefore, a major part of the time used for this purpose will be relieved enabling library staff to focus more on attending to the needs of library users and engage in reader services.
- Provision of a web-based bibliographic records will also eliminate the need to possess expensive bibliographic tools such as complete editions of the Dewey Decimal Classification, the Anglo American Cataloguing Rules, Lists of Subject Headings etc. in each library.
- It will ensure uniform standard in bibliographic records and classification system across all libraries. This consistent pattern across all types of libraries will enable library users to identify, remember and locate library materials easily. As library users are moving from school library to a public library this uniformity will enable them to do catalogue searches with ease.
- As could be observed, publications are catalogued, classified and hunted down for suitable subject descriptors repetitively in each library. For example, if we consider public libraries alone, there are 1,176 public libraries in the country and this cycle may be repeated up to 1,176 times. A centralized catalogue record downloading facility will eliminate the need to do this individually and repetitively. By going through the table 2 giving the distribution of libraries in Sri Lanka, one could understand the number of times cataloguing and classification activity is repeated across libraries.

Table 2 – Number of libraries under categories identified by the NLDSB

Category	Number	Percentage
School libraries	6,597	74.13
Public libraries	1,176	13.21
Pirivena libraries	750	08.44
University libraries	58	0.63
Technical college libraries	38	0.43
Teacher training college libraries	27	0.30
Government department libraries	34	0.38
Special libraries	65	0.73
Cultural center libraries	156	01.75
Total	8,901	100

Source : Data obtained from the NLDSB on 29.08.2020

6. Availability of Professional Manpower

We have seen from the table 2 that there are close to 9,000 libraries in the country. However, evidence could not be found to conclude that these libraries are well-staffed. As it is virtually impossible to see the complete current picture in respect of staffing of libraries in the country, the staffing situation is described using the existing available resources, despite the fact that they are somewhat older in terms of statistical value. The vast majority of libraries (74.12% of the total) belong to the category of school libraries. However, staffing may have become a major impediment in the effective functioning of the school library system in Sri Lanka. In a status report on school library development in Sri Lanka, Kurupparachchi (2005) has identified following issues pertaining to staffing as problems and issues of school libraries:

- *“No permanent staff to manage the school libraries*
- *Lack of human resources of the library field since the development of school library field started recently”* (Kurupparachchi, 2005: 30).

In view of this situation, the supply of bibliographic information pertaining to local publications may relieve school libraries in the organization of bibliographic tools at the school level and also classifying locally published books.

The next largest group is public libraries. In order to get a picture of staffing level of this sector, four reports published by the NLDSC describing basic details of public libraries in four provinces had been used. Although these reports published in 2012, the author had no option but to use staff data included there-in, to visualize the situation prevailed at least as far back as 2012. These reports covered the Western, Southern, Central and Sabaragamuwa provinces. Number of libraries along with the total number of employees in different categories listed in table 3.

Table 3 – Number of library employees in public libraries in Western, Central, Southern and Sabaragamuwa provinces - 2012

Province	Main Libraries	Branch Libraries	Total number of libraries	Librarians	Library Attendants	L a - b o u r e r s
Western	137	28	165	152	192	219
Central	162	10	172	89	232	64
Southern	134	10	144	22	217	21
Sabaragamuwa	65	18	83	35	63	97
Total	498	66	564	298	704	401

Table 4 – Number of libraries operated with only Library Attendants or Labourers

Province	Main Libraries		Branch Libraries		Total	
	Number	Percent-age	Number	Percent-age	Number	Percent-age
Western	66	48.2	17	60.7	83	50.3
Central	108	66.7	01	10	109	63.4
Southern	115	85.8	09	90	125	86.8
Sabaragamuwa	42	64.6	09	50	51	61.4
Total	331	66.5	36	54.5	368	65.2

Sources: National Library and Documentation Services Board, 2012a, 2012b, 2012c, 2012d

According to the above tables, it appears that 66.5% of main libraries and 54.5% of branch libraries have been operated by library attendants. Out of this figure, there were instances where even library attendants were not employed and Labourers covering the job. It is to be noted here that this has been the situation in 2012 and the present scenario may be changed. The best equipped libraries in terms of staffing are the university libraries where there are four grades of staff - professional, para-professional, support and labour grade employees in the service.

It is to be reiterated here that due to dearth of published information on the staffing of libraries, it is extremely difficult to provide an accurate estimation on adequacy of professional library staff in the country. As the human resources are the most important out of all resources, lack of accurate data is a major constraint to find out how best our library system is geared to meet the demands of the present society. However, due to insights received through personal interactions, we can assume that except for university and special library sectors most of the libraries belonging to other sectors are not satisfactorily staffed, especially from the perspective of providing library bibliographic information service.

5. Possible Financial Savings.

One of the major problems faced by libraries and library administrators in obtaining resources and prioritized treatment is the inability to express the impact made by libraries in terms rupees and cents. Rather, these services bring about intangible benefits to the society through the contribution in uplifting academic, professional, intellectual and personal facets of lives of people in specific, and the society, in general.

Nevertheless, if this proposal is established, its impact could be estimated in terms of the man-hours saved by eliminating duplication of work in cataloguing, classifying and indexing of local publications.

In order to get a glimpse of savings that could be made from a centralized bibliographic service, a hypothetical situation could be considered. Let us assume that elimination of a major part of cataloguing, classification and indexing routine could save a quarter of a working time of a professional employee per month per library. Assuming that the said employee is drawing a monthly salary of twenty thousand rupees (LKR), a library could save five thousand LKR per month (per employee). Assuming that at least thousand libraries out of a population of 8,901 libraries employing this method, total minimum savings could be LKR 5,000.00 X1,000 = 5,000,000/= per month or LKR 60,000,000/= annually! This example is provided here to bring into the attention of those who are concerned, about the huge financial savings the NLDC could make in avoiding duplication of efforts in cataloguing and classifying local publications in all libraries scattered across the country.

6. The Proposal.

The NLDC is compiling the bibliographic records for all publications received by them at present. Therefore, the NLDC is in possession of the bibliographic data which could be uploaded to a web-server. What the NLDC needs now is ICT infrastructure required to make uninterrupted continuous access to a web-server which facilitate libraries to download bibliographic records they need. This includes a high capacity server with required peripheral equipment and software with Z39.50 interface, and a dedicated ASDL line. In order to estimate the initial cost of establishing the service, published information available on the web was searched and the prices observed were as follows:

- Price of a high capacity server is approximately in the range of LKR 500,000/= to 800,000/=
- Monthly rental charge for fiber optic connected broadband service LKR 58,000/= per month. Fiber connections are provided with 100 mbps download and 50 mbps upload speeds (Sri Lanka Telecom, 2020).

Therefore, the implementation of this service would cost around LKR 1,000,000/= for the first year and about LKR 750,000/= there after. This includes the use of a higher capacity ASDL facility.

In order to offer online library catalogues in each selected library, it is

necessary to identify existing ICT hardware in prospective libraries to join this programme and to supply them with a basic hardware system to start the process.

It is also to be noted here that the libraries require the assistance of competent ICT professionals at each library to install and configure hardware and software systems.

7. Stakeholders and Their Responsibilities

In order to reap full benefits of the envisaged programme, a coordinated approach with the input of all stakeholders is essential. The stakeholders involved here are the NLDC/NLDSB, the Department of National Archives, individual libraries, and the administrators of libraries such as the Ministry of Education both at national and provincial levels, Ministry of Local Government, the Provincial Councils, Pradeshiya Sabhas etc. Without active involvement of these parties, provision of a satisfactory nation-wide bibliographic service in libraries will not be possible. Therefore, it is necessary to prepare a complete and comprehensive programme to enable individual libraries to offer a standard bibliographic coverage of their possessions. Apart from hosting a bibliographic server with bibliographic data of local publications, there has to be a programme to obtain the fullest cooperation of stakeholders. The following discussion is aimed at providing an insight into the tasks expected to be performed by stakeholders.

The NLDC/ NLDSB

- At the initial stage, installation of the bibliographic database on a web server with Z39.50 interface to accommodate transfer of bibliographic data.
- At the second stage, Initial communication with prospective libraries to get details on the ground situation, identification of requirements of participating libraries, preparing logistics etc. A fact finding survey would be the best instrument in this phase.
- Preparation, agreement and approval of a standard data structure to be used in bibliographic database/ catalogues across all participating libraries. A MARC data structure is already prepared by the NLDC and it needs ratification.
- Pilot stage with a few selected libraries to identify issues, obstacles, remedies etc.
- Making adjustments to issues identified in the pilot stage.
- As the third stage, broad basing the programme to cover all libraries.

a. The Department of National Archives

- Handing over of copies of books received under the copyright law to the NLDC within the shortest possible time – preferably within a fortnight from the date of receiving publications as legal deposit copies.

b. Participant libraries

- Provision of required computer hardware, software, and peripheral equipment, network connectivity and other required facilities.
- Adoption of standards such as the data structure referred-to above.
- Staff training.
- User training.

c. Library administrators/ Policy makers

- Provision of financial and other resources to individual libraries and the NLDC/ NLDSB
- Providing required staffing/ staff training. This aspect is especially important in availing services of ICT professionals to maintain library computer hardware and the Linux operating system used in KOHA library management software. Due to dearth of competent ICT professionals at individual library level, efforts must be made to recruit them at the district level at least.
- Coordination of work within a district/ province as applicable.

8. Assistance Required for the National Library to Implement this Proposal Staffing

The operation of the envisaged programme requires the strengthening of staff attached to the Bibliographic services. It is to be noted here that the publication of the national bibliography is carried out with a minimum staff. However, if the sharing of bibliographic data compiled by the NLDC is to become a reality, the time lag between the publication of a book and the appearing of the relevant bibliographic record in the NLDC website should be minimized. As this work is tri-lingual, professionals also should be conversant in Sinhala, Tamil and English. If it is not possible to create cadre for permanent posts, perhaps one or two opportunities with financial remuneration could be created to attract library professionals who are prepared to come and work for the NLDC on short term basis such as on sabbatical leave periods. This would also enable the transfer of knowledge to NLDC staff.

Logistical requirements

Provision of the ICT infrastructure mentioned in paragraph 8 is essential to start this programme. A mobile unit fitted with requisite computer hardware and software will be an added advantage. Such a unit could assist libraries who do not possess capacity to develop their services.

Conclusion

The NLDC is an invaluable asset to the nation and could play a large role in the fields of education and culture. Along with its primary duties, the provision of bibliographic services is one of the most important functions, the NLDC is required to perform. Over the existence of past five decades it has satisfactorily developed the potential of delivering the national bibliography with a very little time lag. If efforts are made with necessary inputs, this could be reduced further. However, in its present print form, publication of the national bibliography cannot deliver full advantages of the hard work put-up by the staff of the Bibliographic Services Division. Although around approximately 90% of the target is achieved, there is yet a little step to be taken to deliver the full potential of the bibliographic service it is capable of providing. It requires the provision of other requisite infrastructure, capacity building, developing of the country-wide organizational framework and coordination between government agencies to establish the flow of bibliographic information reaching all libraries in the country, thereby eliminating the need to duplicate cataloguing and classification of local publications across the library system.

References

- Amarasiri, M. S. U. (ed.). (1990). National Library: commemorative volume. Colombo, SLNLSB.
- Brohier, R. L. (1959). Final report of the Special Committee on Antiquities. Colombo, Ceylon Government Press. (Sessional paper 7-1959). Quoted by Amarasiri, 1990.
- Choksy, N. K. (1955). Report of the commission on Local Government. Colombo, Government Press. (Sessional paper 33-1955). Quoted by Amarasiri, 1990.
- Department of National Archives. Email communication dated 08.09.2020.
- Goonetilleke, H. A. I. (1979). The meaning and purpose of a national library. *Libri: International Library Review*, 29(1).

National Library and Documentation Services Board

- IFLA. (2012). IFLA Professional Statement on Universal Bibliographic Control. Retrieved from <https://www.ifla.org/publications/node/7468>.
- Kandiah, P. (1958). Report of the Colombo Municipal Public Library. Colombo, Municipal Press.
- Kurupparachchi, S. (2005). Status of School Library Development in Sri Lanka. *Sri Lanka Journal of Librarianship & Information Management*. 1(1).
- Lankage, Jayasiri. (1975). Sri Lanka Pusthakala Sangamaya = Sri Lanka Library Association. In Corea, Ishvari. (ed.). *Libraries and people*. Colombo, Public Library. 67-79.
- Meeting of Experts on the National Planning of Library Services in Asia [held in Colombo]: final report (1967). Paris, UNESCO.
- National Library and Documentation Board. (2012a). Mahajana Pusthakala Thorathuru Sangrahaya – Basnahira Palatha = Compendium of Information on Public Libraries – Western Province. Colombo, NLDSB.
- National Library and Documentation Board. (2012b). Mahajana Pusthakala Thorathuru Sangrahaya – Madhyama Palatha = Compendium of Information on Public Libraries – Central Province. Colombo, NLDSB..
- National Library and Documentation Board. (2012c). Mahajana Pusthakala Thorathuru Sangrahaya – Dakunu Palatha = Compendium of Information on Public Libraries – Southern Province. Colombo, NLDSB.
- National Library and Documentation Board. (2012d). Mahajana Pusthakala Thorathuru Sangrahaya – Sabaragamu Palatha = Compendium of Information on Public Libraries –Sabaragamuwa Province. Colombo, NLDSB.
- Perera, M. J. (1990). The National Library and the Library Services Board. In Amarasiri, 1990. *op. cit.* 33-38.
- Perera, Wilmot A. (1960). Salaries and Cadre Committee report. Quoted by Amarasiri, 1990.
- Piyadasa, T. G. (1985). *Libraries in Sri Lanka: origin and history*. Delhi, Sri Satguru Publications.
- Ranasinghe, P. (1994). Sri Lanka national bibliography: a historical and critical study. Master of Librarianship thesis, University of New South Wales.

- Ranaweera, R. A. A. S. & Ranasinghe, P. (2013). Libraries in the ancient Anuradhapura period: a historical account (250 B. C. – 1017 A. D.). *Journal of the University Librarians Association of Sri Lanka*, 17(1):66-74.
- Sanjeevani, M. D. S. M. (2019). An analysis on the distribution of legal deposit copies under the legal deposit law in Sri Lanka: paper submitted at the 3rd International Conference on Library and Information Management. Kelaniya, University of Kelaniya. Retrieved from <http://repository.kln.ac.lk/handle/123456789/20914>.
- Sri Lanka Telecom. (2020). Broadband packages. Retrieved from <https://www.slt.lk/en/broadband/packages>.
- Sri Lanka. Parliament. (1998). National Library and Documentation Services Board Act, No. 51 of 1998. Colombo, Government Publications Bureau.
- Wells, A. J. (1963). The Establishment of a National Bibliography for Ceylon. [A report submitted to the UNESCO] in Ranasinghe,(1994).

Research and Innovations for Enriching Library and Information Science in Sri Lanka

Emeritus Professor K. A. P. Siddhisena*

Abstract

The process of research in the field of Library and Information Science (LIS) in Sri Lanka is immature in comparison to the experience gained in many other disciplines more generally. LIS Research in Sri Lanka is limited and mostly confined to postgraduate research studies with the establishment of academic department of library and information sciences in the university system in Sri Lanka since 1970s, Thus the professionals in librarianship and information science have been entered into the research culture much later than to the other fields of social sciences in Sri Lanka. Conducting a coherent and scientific standard research enhance the librarians and other professionals in information science to acquire current information to fill the gaps of knowledge for the beneficial of information seekers and to acquaint the technological, empirical and theoretical innovations to upgrade their skills in professionalism. Application of diverse methods of research and innovations to enrich the LIS research in Sri Lanka is increasingly important from both academic and policy perspectives.

Keywords: LIS research, librarianship, Information science, reserch methodology, research process.

Introduction

Scientific research is vital in the most disciplines in the fields of natural science, social science and humanities. In the field of social science, the library and information science (LIS) in which the profession of librarianship as well as a number of other information professions, used consistently a wide range of research methods and techniques to enrich the library and information sector for acquisition of new knowledge

*Emeritus Professor of Demography, Department of Demography, University of Colombo

and directly or indirectly disseminate numerous information sources and several publication materials to bridge the gaps of knowledge of information seekers. Hence, the professional as well as researchers who are working in the field of Library and information science (LIS) constantly conduct empirical research on librarianship and information spheres using evolving research methods and technique. Thus, the use of both quantitative and qualitative research methods and techniques enrich the library and information science to vigorously develop ‘information retrieval,’ ‘information behaviour’, ‘information literacy’, ‘library services,’ library automation’ ‘organization and management’(Dillon, 2007).

Although LIS as a disciplinary foundation commenced in 1920s towards providing a theoretical foundation for the library profession, it has progressed in close relationship with other field of research, especially communication studies, computer and IT science, and cognitive sciences (Hjørland, 1998). As the development of librarianship and especially Information professions, have faced with diverse form of research issues and queries in practices and therefore theoretical as well as empirical research and innovations tools are imperative. However, LIS Research in Sri Lanka is rather limited and mostly confined to postgraduate and undergraduate research studies with the establishment of academic department of library and information sciences in the university system in Sri Lanka since 1970s (Seneviratne, 2017), In view of this fact, it reveals that the professionals in librarianship and information science have been entered into the research culture much later than to the other fields of social sciences in Sri Lanka. Therefore understanding the several methods of research and innovations to enrich the LIS research in Sri Lanka is increasingly important from both academic and policy perspective for at least three reasons. Firstly, LIS research enhance the librarians and other professionals in information science to acquire better and up to date information to fill the gaps of knowledge for the beneficial of information seekers Secondly, the library and IT users acquaint the technological, empirical as well as theoretical innovations to upgrade their skills in professionalism. Thirdly, LIS research enhance to find the existing research gaps as well as bridge the gaps in order to suggest necessary policy options and strategies to policy makers in order to enrich the library and information sector.

This paper aims to overview the importance of several research and innovation strategies which contribute to enrich the library and

information science and to address the existing issues and limitations in the LIS research in Sri Lanka. This overview is carried out research process perspective considering the main components which have to be embedded in a research process and thereby to review the extent of those components of research process enrich the LIS research in Sri Lanka.

Area or Field of Research

In selecting a suitable and policy relevance area or field of research is pivotal for conducting a viable research to enrich any field of discipline like the library and information science. The area of research will generate in view of researchers' conviction of an important and unsearched area or come to their mind a contemporary area through exploring of the literature. For examples, the professionals and researchers in LIS may be interested in the area of automation, library management, information retrieval, information seeking behaviour and scientometrics etc. Though the possibilities in identifying of such areas are endless, an attempt is made to have a general interest to researchers as well as for policy makers. Thus, it is desirable to confine to a small and specific area which should be a manageable and authenticated area or field of research. It is also vital to find out the areas of research gaps reading through the literature on LIS field and bridge the gaps to enrich the LIS sector. Generally, the selected research areas (fields/ themes) in the library and information science have been frequently criticized as being narrowly focused and oriented to common field that leads to address the practical problem areas. (Grover and Glazier, 1986). LIS research in Sri Lanka is no exception to this criticism; it is also not dynamic, broad areas and a bias towards conventional areas (themes) like user behaviour, usage of library and information services, and service quality of library staff and user needs of the users attached to a particular library or an institution. This fact is evident even in many postgraduate thesis/ dissertations submitted for Masters and Ph.D. degrees to the universities in Sri Lanka (Seneviratne, 2017; Wijetunga, 2009). Seneviratne (2017) found that the majority of studies (24%) were dealt with ICT and Technological studies whilst 16% and 14% were dealt with Information disseminations and services, and Information needs and user studies respectively. Furnishing a glimpse of LIS Research and Publications performed by library and information science professionals and other researchers during 1994 - 2008 period in Sri Lanka, Wijetunga (2009) has also found that the research areas (themes) in most research projects (about 70% out of 115 research projects contained in Master and PhD level theses) do not

reveal much variations in the areas covered. Those research projects dealt with Information sources and service, Information Technology, library Management. School Libraries Collection development and management. Libraries and Librarianship, Information seeking behaviour (of various user groups), Bibliography and Library usage. It is important to consider main reasons for the selection of such broad and common areas in many LIS research are the lack of motivation of students to take up challenge by selecting unreached and specific areas, lack of search of relevant literature in local as well as international sphere and the lack of awareness of new and upcoming innovations in the library system and action technological field systems in Sri Lanka and other countries (Seneviratne, 2017; Wijetunga, 2009).

More dynamic research areas like information provision dynamics, information behavioural dynamics, copyright issues in accessing and utilization of information, information poverty that exists even in sophisticated environments such as information needs for parliament decision makers, state sector and social service sector personnel etc., and analysis of non-involvement of librarians in creating customized information products, etc. would to be considered in the LIS research to enrich the LIS sector in Sri Lanka.

Problem or Issues Germane to LIS Research

Researchers need to carefully identify a researchable problem or issues to undertake a study which be able to enrich the library and information science sector. A right selection of research problem pertinent to researcher's area of interest helps to proceed with his/ her work methodically and progressively (Cauvery et al., 2007). Identifying unsearched problem or unfilled gaps of knowledge will ensure to make original contribution to library and information science. Thus identifying a specific research problem is an essential component for a research because any research undertakes to address a problem or an issue. Undoubtedly, a genuine research cannot be carried out without a research problem or issue. Therefore finding a researchable or doable issue in the selected field of research will beneficial to enrich the LIS sector. However, the most issues selected for the library and information science which have been carried out for the Postgraduate studies and the research papers submitted to journals in Sri Lanka are limited to work place of the researcher and also confined to one library or one user group of that library focusing general perspective (Seneviratne, 2007; Wijetunga, 2009). It is also useful if some LIS research cover the

particular issues at national level of library and information system as library and information sector under the purview of knowledge based economy of the country. Nonetheless, it seems that there are dearth of studies carried out the national issues related to LIS research in Sri Lanka (Wijetunga, 2009). The significance and the relevance of research issue to the research area should be portrayed clearly in the statement of problem in the study. Well-defined statement problem helps to form appropriate research objectives as well. It seems that most research studies dealing with LIS field do not perform a clear research problem statement and objectives to explore a scientific research which hindered to enrich LIS research in Sri Lanka. (Seneviratne, 2017).

Even making specific research questions based on research problem is also rather limited to explore substantially in LIS studies. These specific questions should be stated as, in question form. For instance, if researcher has selected a research problem as of what is the impact of digitalization on the effectiveness of library system in Sri Lanka, he/she develop 4 or 5 specific research questions like 1). What is digitalization in the context of library system? 2). Why the libraries need the digitalization? 3) To what extent, it affects the library users 4) how it affects the efficient library management and so on. These questions are beneficial to develop the specific objectives of the research and it will support certainly to enrich the LIS research in Sri Lanka. However, as deeply review the postgraduate research studies and other specific studies carried out from 1970s to up to date, it is found that most of studies have not been selected policy oriented, analytical and diverse research problems and research questions leading to derive dynamic, strategic solutions towards development of the library and information science. It is also evident that there are no well researched theoretical approaches for the upcoming themes like utilization of social media, online learning and other new faces of user behaviour etc. The theoretical approaches may be newly introduced or may be a review of former theories. However less or no attempts have been made towards these areas.

Appropriate Research Designs and Theoretical Approach

The researcher can enable to determine an appropriate research design to explore research issue and to plan operational strategies to collect and effectively and economically analyse data. Selecting the research design adopt the objectivity, reliability, validity and generalizability of the concepts and theoretical domain of the study. LIS research even adopting an effective theoretical as well as conceptual and operational

research design certainly enhance of its scholarly base. In most LIS research are adhere to survey design either to assess an existing situation of libraries or to investigate library system or to appraise librarianship or management in order to removing drawbacks (Togia and Millari, 2017). The most research carried out in the field of library and information science for the postgraduate studies in Sri Lanka are also based on survey design (Seneviratne, 2017; Wijetunga, 2009;). There are no evidence in the LIS research in Sri Lanka has adopted experiment design, longitudinal design, pre-post design (before and after design) retrospective and prospective design etc due to lack of diverse empirical issues and nonexistence of community approach. Librarians do not approach or have a fear to approach the communities. Librarians should analyse how they can participate in development of communities rather than thinking that the LIS research need to be framed within a library system. However, the majority of information users are living outside.

Theoretical approach of a research provides the basis to explore the validity, reliability and generalizability of the study project. Nevertheless, several authors have criticized that use of theory in published LIS research are limited and even not employed to develop conceptual basis (Grover and Glazier, 1986; Hjørland, 1998; Spink, 1997). Jarvelin and Vakkari (1990:415) argued that LIS theories are mostly vague and conceptually unclear whilst that research has been dominated by a phenomenological paradigm. This lack of theoretical contributions is also discern in LIS research in Sri Lanka due to either a fear of Sri Lankan librarians to modify or challenge existing western or Indian theories as some of them are now outdated or their research projects derived from professional practice such as organization of library materials, documentation and information retrieval (Javelin and Vakkari, 1990; Seneviratne, 2017). There is no evident to see any theoretical model is challenged so far in LIS research in Sri Lanka and that will be hindered exposure scholarly work in this field. However, as Connaway and Radford. (2016, p. 1) correctly pin point that using the best methodology maximizes the likelihood of a successful outcome of a research.

Literature review is a pivotal element of any research enquiry in order to understand the existing area, gaps and problem in research, the common research methods and techniques, controversies in the study area and to validate the relationship between variables of a research. The literature review certainly needs throughout the study; even it helps to validate the findings of the research. Therefore to develop a quality research, the good literature materials should be used by researchers, In this

regard the researchers should be used mostly current and scholarly peer-reviewed journal papers most recently published except if the classic papers are concerned. However, conducting bibliometric studies for 70 Master's level theses performed during 11 years period (1999 - 2009) Angamma and Jayatissa (2015) found that LIS research in Sri Lanka mostly used (39%) books followed by ordinary journal (33%) articles. It provides the fact that LIS researchers are not used scholarly articles for their studies and it will hinder the enrichment of LIS research in Sri Lanka.

Thorough Methodological Approach

Methodological aspect in any research should be indicated clearly the types of data, the methods of data collection, sample and population, and the relevant variables entailed, and the methods and techniques used to analyse the data for research projects. Thus, the researchers in Librarianship and Information professionals should be fully aware the nature (type) of variables and the instruments of data collection for their research project. The same research area (theme) may, in separate instances, involve qualitative and quantitative data instruments, depending on the nature of work undertaken by the researcher and on the methodology employed. In such instances, the LIS researchers to be quite cognizant the mix-method or triangulation method to carry out a proper analysis and obtain the valid output of the research project. In addition, the professionals in librarianship and information science have developed its own methodological approaches, a prominent example of bibliometric analysis.¹ However, there is also evidence that qualitative approaches are gaining increasing important in the LIS research whilst mixed methods have not yet gained enough recognition in LIS research in international as well as in Sri Lanka (Seneviratne, 2017; Togia and Malliari, 2017; Wijetunga, 2009).

Adopting a sound methodological strategies enhance to advocate scientific basis for a research. However, there is a lacuna in LIS research in Sri Lanka in developing theoretical or conceptual model which portrays an outline of possible logically developed, described and elaborated network of associations among the variables deemed relevant to understand the phenomena being studied.

1 Bibliometric is “*the use of mathematical and statistical methods to study documents and patterns of publication*” (International Encyclopedia of Information and Library Science, 2003, p. 38)

As most LIS research are in phenomenological nature (qualitative), the different methods of qualitative data collection procedures can be adopted. Though few LIS research in Sri Lanka has collected using different methods and instruments to collect data, the most research have considered the data through in-depth interviews or from documentary information. As in other social research, LIS research can also consider suitable several methods of data collection such as observation, structured or semi-structured interviews, Focus Group Discussion (FGD), group discussions, Key informants methods (Kis), case studies and historical data collection methods etc. according to the problem or issue investigate and to achieve objectives and test the hypotheses or questions. In positivist nature (quantitative) research are frequently used the structured or semi-structured questionnaire paths. Consideration of these vigorous methods are limited in the LIS research and it perhaps caused not to discern a scientific or scholarly research in the field in Sri Lanka.

The determination of sample size is a very important task in the survey process. Inappropriate, inadequate, or excessive sample sizes will influence the quality and accuracy of the study. A carefully selected sample size on the other hand is useful to minimize micro level variations or complex inconsistencies of individual responses. Therefore, the sampling technique and sample size should establish nationally and sub nationally represented and robust for data disaggregation at different localities; urban, rural & estate where the libraries are situated. Further, a fair sample representation of

random, stratified, cluster, systematic) or non-probability sample (diverse elements of variables is vital for LIS research. The researchers in librarianship and information science have particularly determine the sample size and the sample design that either it should be probability design (i.e., sample i.e. sample of purposive, judgmental/convenience, quota). It is necessary to fix the error of margin for a selected probability sample in order to justify the validation of the sample. It is revealed that the most LIS researchers have not been used a sensible and proper sampling methods for the research projects of postgraduate studies in Sri Lanka perhaps due to not having proper understanding of those methods or their laziness to apply as the limitation of financial resources or time constrains to submit the research thesis.

Methods of data analysis is immensely important to recognize a valued research even in the LIS field. There are numerous methods are

available to analyse data depends on the nature or type of data which adopt in a research project. It is desirable to use several descriptive or inferential statistical methods and quantitative techniques such as univariate, bivariate, multivariate techniques for quantitative dominated research whilst there are several methods are available such as content analysis, classification analysis, narrative analysis, thematic analysis (Braun, 2006), grounded theory and case analysis etc. for qualitative dominated research. Nevertheless, it seems to be in LIS research mostly have demonstrated the descriptive analysis through tabulations, graphs and charts, and content analysis for the research projects (Seneviratne, 2017; Wijetunga, 2009).

In general, the LIS research in Sri Lanka is mostly based on survey data (primary data) despite of using secondary data for the studies perhaps due to the librarians are lacking proper knowledge in qualitative design, analytical methods of qualitative data, using analytics of big data, However, the librarians could also use the secondary data to carry out viable research projects, analyzing well compiled statistics such as IBRD, UNDP, WTO etc. for the analysis of global scenario and relate to the knowledge and information world.

Dissemination of findings and report writing

Dissemination of findings (results) discussions and policy implications, and report (Thesis/Dissertation) writing are ultimate goal of any research. Though there are several graphical presentations for visualization of results in modern research, in the most LIS research in Sri Lanka have been used line graph, bar graphs phi graphs for numerical and non-numerical data. The other several graphical presentation and visualization methods have not been mostly used in the postgraduate thesis in Sri Lanka.²

The Future of LIS Research

As we discussed in the above, the research on Library and Information Science in Sri Lanka is still relatively immature. Throughout of the research process, the LIS research would be developed by scholarly

2 Several other graphical and visualization methods are: histograms, stem & leaf diagrams, box-plot, scatter plots, bubble charts, tree maps, word clouds, Venn diagram, video infographics and cobweb chart (spider hart) etc., see, <https://venngage.com/blog/datavisualization>; ;<https://surveyanyplace.com/5-ways-to-present-survey-data>, (2019).

and scientific standards. Solidly formulated area of research, objectives, literature review and methodological approach to be enriched to the future of LIS research in Sri Lanka. The professionals and researchers necessary to use the methodology of other disciplines particular in social sciences such as those of sociology, demography, economics, psychology linguistics etc. in order to build up worthwhile and scholarly research related to librarianship and information sciences in the way forward.

As research is a dynamic process, it is intricate to determine the future of LIS research perspectives but it is important to consider the above discussed existing shortcomings in the LIS research in Sri Lanka, In this connection, coherent studies, surveys, academic exercises at the master, doctoral, post-doctoral, and research staff and professional level to be carried out for the enrichment of future LIS research in Sri Lanka.

Sri Lanka LIS research does not show support for research innovations like action research and grounded research which are necessitated by practicing librarians and information personnel's for their research projects as those researches are almost not existed. Nevertheless, very few research are seen in supporting ground level innovators and micro level/ informal sector.

In future studies on the intelligence level of librarians such as community literacy/ information provider literacy which deals with deeper insight on top of available literacy models are also vital to enrich LIS research in Sri Lanka. Further, it is necessary to consider emotional intelligence of information providers and receivers to enrich LIS research in Sri Lanka.

Initiatives to provide necessary financial resources, which is currently lacking for the field of librarianship and information science, by the government authority, particularly through Sri Lanka National Library and Documentation Board (SLNLDB) are needful to enrich Lis research in Sri Lanka. Encouraging the professionals in the LIS field to collaborate joint research projects and disseminate the findings in local and international platform to enrich and strengthen research culture are also necessity for the way forward of LIS research in Sri Lanka.

It is also useful to be conducted continuous workshop, seminars, symposiums, and national and international conferences by the universities, Library Associations and SLNDB to uplift methodological and theoretical knowledge of the researchers in the field of library and information science. In addition to bibliometric exercise, initiatives could be taken by the SLNDB to regularly develop an annotated bibliography on LIS research which will beneficial to the current and new researchers in order to find out its research gaps in Sri Lanka.

Conclusion

Throughout the research process, the researchers in the field of library and information science should be fully coherent to build up a scientific and scholarly standard research in Sri Lanka. The LIS researchers will be necessary to decide what research issues, data collection techniques, methodology and other procedures to utilize in the investigation. It is important to deal with a researchable or doable issue in the selected field (theme) of research that will be beneficial to enrich the LIS sector. The researcher must pay attention to theoretical base and different research paradigms in order to build the LIS research culture. In addition to conventional survey method design, using applicable diverse other research designs and proper determination of sample size and sampling techniques, are imperative to enrich the LIS research in Sri Lanka. The researcher's analysis and interpretation of the results of his or her study may well direct to policy makers to consider policy options and strategies to enrich LIS sector in Sri Lanka.

References

- Angamma, A. M. S., & Jayatissa, L. A. (2015). A Bibliometric Study of Postgraduate Theses in Library and Information Science: with special reference to University of Kelaniya and University of Colombo, Sri Lanka., Sri Lanka Library Review, Journal of the Sri Lanka Library Association Vol.23. pp 42-49. Vol. 19(1), pp 32-53.
- Braun, V. & Clark, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), University of West London, 77-101. <http://eprints.uwe.ac.uk/11735>
- Cauvery R., & Nayak, Sudha, U. K., Girija, M., and Meenakshi, R. (2007). *Research Methodology*. New Delhi, S. Chand & Company Ltd.
- Connaway, Lynn S., & Radford, M. L. (2016). *Research Methods in Library and Information Science*. 6th Edition, Libraries Unlimited.
- Dillon, A. (2007). Keynote address: Library and information science as a research domain: Problems and prospects. *Information Research* [Internet], [cited 23 April 2017], 12(4).
- Grover, R., & Glazier, J. A. (196). Conceptual framework for theory building in library and information science. *Library and Information Science Research*, 8(3), 227-242.
- Hjørland, B. (1998). Theory and Metatheory of Information Science: A new interpretation. *Journal of Documentation*, 54(5), 606-621.

National Library and Documentation Services Board

International Encyclopedia of Information and Library Science, (2003).
Definition: Bibliometric.

Jarvelin K., & Vakkari, P. (1990). Content analysis of research articles in Library and Information Science, *Library and Information Science Research*, 12(4), 395-421.

Seneviratne, W. (2017). LIS Research in Sri Lanka: Then and Now. In Rev. Piyaratna, Weerasooriya, Ananda Tissa (eds) *Piyadasa Ranasinghe Felicitation Volume of Prof. Piyadasa Ranasinghe*, Kelaniya, University of Kelaniya, 420-426.

Spink, A. (1997). Information science: A third feedback framework, *Journal of the American Society for Information Science*, 48(8), 728-740.

Togia, Aspasia., & Afrodite, Malliari. (2017). Research Methods in Library and Information. Science, INTECH (Open Sourc), Chapter 3.

Wijetunga, P. (2009). A glimpse of LIS research and publications in Sri Lanka., *Sri Lanka Library Review, Journal of the Sri Lanka Library Association*. 23, 42-49.

National Library: Managing Intellectual Property in Providing its Services

Dr. D. M. Karunaratna*

This work highlights the elements of the current intellectual property regime that the National Library of Sri Lanka should be mindful of in managing its day to day activities.

National Library

Established and functioning under the provisions of the National Library and Documentation Services Board Act No. 17 of 1970 (as amended by the National Library and Documentation Services Board Act No. 51 of 1998), the National Library serves as the Library of the Nation. In addition, it performs, among other things, the role of a repository in the context of the library services. It has its own legal personality.

Intellectual Property

Intellectual Property is a set of legally enforceable rights resulting from intellectual activity in the industrial, scientific, literary or artistic fields.¹ It includes the rights relating to the areas such as literary, artistic or scientific works, performances of performing artists, sound recordings (phonograms), broadcasts, inventions, industrial designs, trademarks, service marks, commercial names and designations, protection against unfair competition,² geographical indications, new varieties of plants, undisclosed information and layout designs of integrated circuits.³

Intellectual Property is a form of property, with some unique features of its own. It shares several of the characteristics associated with property.

*Former Director General, National Intellectual Property Office

1 Article 2- The Convention Establishing the World Intellectual Property Organization (WIPO) - 1976

2 Abid

3 The Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (the TRIPS Agreement) - 1994

For example, intellectual property is an asset and has a monetary value. Once expressed in a discernible form or way, it can, like any other form of property, be owned, transferred, sold or licensed.

Obligation as a Library

Everyone, whether natural or incorporated, is bound to respect the law of the land. Libraries are not an exception to this universally recognized norm. The National Library, being a library, is required to act in compliance with all the laws of the country including the Intellectual Property Law. It would regularly deal with certain subjects of intellectual property in managing its activities including, and not limited to, acquisition of library resources, resource management including digitization and digitalization, providing services to the users of library resources-both printed and digital, sharing and exchanging the library resources, preservation of library resources and assisting other libraries.

Intellectual Property Law

The current intellectual property legal regime in Sri Lanka is governed by the provisions of the Intellectual Property Act No. 36 of 2003 (hereinafter referred to as ‘the Act’). The rationale underlying its introduction has been spelt out in Parliament during the debate on the Bill⁴ as the promotion of the national creativity and the protection of the creative efforts, the enhancement of the possibility of the integration of the national economy into the knowledge driven global scenario, the attraction of more investment and the protection of consumer interests. It covers a variety of subjects including copyright, related rights, expressions of folklore, industrial designs, marks, patents, protection against unfair competition, undisclosed information, geographical indications and lay-out designs of integrated circuits and provides for the rights attached to them and acquisition, management and enforcement of those rights.

Relevant to Libraries

The prime area of intellectual property relevant to the libraries is the law of copyright. The law of related rights, formerly known as ‘neighboring rights’, may also have some impact on libraries.

4 Hansard. July 23, 2003

Copyright

The law of copyright as set out in Part Two of the Intellectual Property Act concerns the literary, artistic and scientific creations – commonly known as ‘works’⁵ and the rights of their authors. It broadly encompasses the protected works, protected rights and management and enforcement of the protected rights. ‘Copyright’ is expected, among other things, to encourage the authorship in literary and artistic works by safeguarding the authors’ rights. It also attempts to look after the legitimate interests of the users of such creations by introducing certain limitations on rights. The areas of direct interest to the National Library are referred to here.

Protected works

They are the literary, artistic and scientific works including⁶ (a) all writings including books, pamphlets, articles and computer programs; (b) all oral works such as speeches, lectures, addresses, sermons; (c) dramatic works, dramatic-musical works, pantomimes, choreographic works and other works created for stage productions; (d) stage production of the works specified under (c) above and expressions of folklore that are apt for such productions; (e) musical works, with or without accompanying words; (f) audiovisual works;⁷ (g) works of architecture; (h) works of fine art such as drawings, paintings, sculptures and engravings; (i) photographic works;⁸ (j) works of applied art;⁹ and (k) illustrations, maps, plans, sketches and three dimensional

5 Though the law refers to 3 kinds of works - literary, artistic and scientific- they are commonly known as literary and artistic works. Scientific works are the literary and artistic works on science and not science perse

6 S. 6 of the Act

7 Audiovisual work’ means a work that “consists of a series of related images which impart the impression of motion, with or without accompanying sounds, susceptible of being made visible, and where accompanied by sounds, susceptible of being made audible.” (S. 5 of the Act). This definition embraces in general any production with related visual and moving images. The films and digital recordings are some examples. It is not important whether the sounds accompany or not, but if the sounds accompany, such sounds must be susceptible of being made audible

8 S. 5 of the Act defines ‘photographic work’ as “the recording of light or other radiation on any medium on which an image is produced or from which an image may be produced irrespective of the technique (chemical, electronic or other) by which such recording is made; a still picture extracted from an audio visual work shall not be considered a photographic work but a part of the audio-visual work concerned”

9 A work of applied art is an artistic creation with utilitarian functions or incorporated in a useful article, whether made by hand or produced on an industrial scale. S. 5 of the Act

works relative to geography, topography, architecture or science.¹⁰

In addition, the Intellectual Property Act offers protection to a kind of works known as ‘derivative works’¹¹ - the literary or artistic works derived from or based on the existing works. The following are the protected derivative works:

- (a) translations, adaptations, arrangements and other transformations or modifications of works; and
- (b) collections of works and collections of mere data (databases), whether in machine readable or other form, provided that such collections are original by reason of the selection, coordination or arrangement of their contents.¹²

All these works are protected upon their creation without any formality such as registration. Copyright protection flows naturally and automatically upon the creation of a work.¹³ Moreover, the publication of a work is also not generally a requirement for protection. Consequently, even, for example, manuscripts may be protected.

Unprotected material

The following, even though they can be treated as ‘works’, are not protected.

- (a) Any idea, procedure, system, method of operation, concept, principle, discovery or mere data, even if expressed, described, explained, illustrated or embodied in a work;
- (b) Any official text of a legislative, administrative or legal nature, as well as any official translation thereof; and

10 Each of these protected works is an original intellectual creation - a work originated from its author as opposed to copied from some other works and having at least minimum degree of creativity. The copyright law protects only the expressions of ideas and facts etc. and not the ideas and facts etc. themselves.

11 They are also the protected works as those recognized under s. 6 of the Act and are thus the original intellectual creations. They are in a sense copied from the existing works but in their creation the authors use their creative skill and produce original intellectual creations.

12 S. 7 of the Act

13 S. 6(2) of the Act. The Berne Convention for the protection of Literary and Artistic Works requires all the member countries to grant copyright protection without any formality. Article 5(2). (Sri Lanka is a member country) However, certain countries such as India provides for voluntary registration systems. In the USA, it is mandatory for the USA nationals to register their copyright in the USA for enforcing their rights

- (c) News of the day published, broadcast or publicly communicated by any other means.¹⁴

Protected rights

The libraries should pay special attention to the protected rights under the copyright law. Otherwise, they may even inadvertently run into the disputes of infringement of copyright. The protected rights take two forms – economic rights and moral rights.

The economic rights enable the owner of the rights to derive financial benefits from the work whereas the moral rights safeguard the honor and reputation of the author as expressed in the work. All are bound not to infringe any of these protected rights.

Economic rights

The owner of economic rights has the right to carry out or to authorize others to carry out certain acts in relation to the work. Anybody who carries out any of these acts without the authorization of its owner is liable for infringement of rights. Section 9 of the Intellectual Property Act identifies the following acts as economic rights.

- (a) Reproduction of the work: ‘Reproduction’ has been defined as “the making of one or more copies of a work or sound recording in any material form, including any permanent or temporary storage of a work in electronic form.”¹⁵ ‘Reproduction’ has, therefore, received in this context a broader meaning covering the making of copies in any material form - traditional forms as well as novel forms including those emerged with the development of new technologies. Consequently, ‘reproduction’ (copying) occurs where the copies are made by, for example, printing, photocopying or digitizing a book or by photographing a painting or painting a sculpture. The copies produced by a computer or by transmitting or downloading of material from e-mail notice boards or Internet websites also fall within ‘reproduction.’ Any permanent or temporary storage of a work in electronic form has been expressly covered. What amounts to ‘reproduction of a work in a material form’ mainly depends upon the nature of the respective work such as literary or artistic. A book, for example, can be copied by digitizing or photocopying the original or a copy while an engraving may be reproduced by painting or photographing. Whether a reproduction is permanent or

14 S. 8 of the Act

15 S. 5 of the Act

temporary does not make a difference.

- (b) Translation of the work: Translation is the expression of an existing work in a different language, even in a technical language.
- (c) Adaption, arrangement or other transformation of the work: The acts of ‘adaptation, arrangement or other transformation’ of a work cover the instances such as conversion of a novel into a dramatic work, abridgement or rearrangement of a fiction and alteration of a text book, computer program or database.
- (d) Public distribution of the original and each copy of the work by sale, rental or otherwise: ‘Rental’ means, ‘the transfer of possession of the original or a copy of a work or sound recording for a limited period of time for profit making purposes.’¹⁶
- (e) Rental of the original or a copy of an audiovisual work, a work embodied in a sound recording, a computer program, a database or a musical work in the form of notation, irrespective of the ownership of the original or copy concerned: While ‘distribution’ right covers ‘rental’ as part of distribution in general, ‘rental right’ in this instance covers certain specific works.
- (f) Importation of copies of the work: This right operates even where the imported copies of a work were made with the authorization of the owner of economic right.
- (g) Public display of the original or a copy of the work:¹⁷ It covers the acts of showing of the original or a copy of a work in public.

16 Ibid. However, once a copy is sold, the buyer can resell or dispose of it without the authorization of the owner of economic rights – S. 9(4)

17 ‘Public display’ means ‘the showing of the original or a copy of a work (i) directly; (ii) by means of a film, slide, television image or otherwise on screen; (iii) by means of any other device or process; or (iv) in the case of an audiovisual work, the showing of individual images non-sequentially at a place or places where the persons outside the normal circle of a family and its closest social acquaintances are or can be present, irrespective of whether they are or can be present at the same place and time or at different places or times, and where the work can be displayed without communication to the public within the meaning of the definition of the expression ‘communication to the public’.
S. 5

- (h) public performance of the work:¹⁸
- (i) broadcasting of the work:¹⁹
- (j) other communication to the public of the work. ‘Communication to the public’ means “the transmission to the public by wire or without wire of the images or sounds or both, of a work, performance or sound recording including the making available to the public of a work, performance or sound recording in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.”²⁰ The economic rights referred to earlier encompass, directly or indirectly, the element of ‘communication’ of the protected works to the public in its general sense. When a protected work is ‘performed’ live in public, for example, the performer or the performers communicate it to the public. However, this right expands the parameters of ‘communication to the public’ by covering the acts of ‘communication to the public’ of the protected works beyond them. The concept of ‘communication to the public’ cumulatively comprises two fundamentals, namely, ‘act of communication’ and communication to ‘the public. ‘Transmission’ is a core component of ‘communication’. The word ‘transmission’ may mean in this context ‘the act or process of sending out an electronic signal or message or of broadcasting a radio or television program.’ ‘Transmission’ can occur with or without wire and consequently, ‘act of communication’ is technologically neutral – for example, digital or otherwise. The concept of ‘making available to the public’ embraces the act of ‘making available to the public of a work in such a way that the members of public may access it from a place and at a time individually chosen by them.’ These words thus cover the acts such as delivery of contents using the technical means

18 ‘Public performance’ means (i) in the case of a work other than an audio-visual work, the recitation, playing, danc-ing, acting or otherwise performing the work in public either directly or by means of any device or process; (ii) in the case of an audio-visual work, the showing of images in sequence and the making of accompanying sounds audible in public, and (iii) in the case of a sound recording, making the recorded sounds audible at a place or at places where the persons outside the normal circle of the family and its closest acquaintances are or can be present, irrespective of whether they are or can be present at the same place and time, or at different places or times, and where the performance can be perceived with out the need for communication to the public within the meaning of the definition of the expression ‘communication to the public.’ S. 5

19 ‘Broadcasting’ means ‘the communication of a work, a performance or a sound recording to the public by wireless transmission including transmission by satellite.’ S. 5

20 S. 5

like the Internet or ‘interactive on-demand transmissions’ which are accessible from a place and at a time individually chosen by the public.²¹

These rights apply both to the entire work and to a substantial part thereof. What constitutes ‘substantial part’ is largely a matter of facts. ‘Substantiality’ is determined qualitatively rather than quantitatively. “What is worth copying is prima facie worth protecting.” If the concerned part “contains the elements which are the expression of the intellectual creation of the author”, it may be treated as substantial. When the libraries make the copies of library resources which are under copyright protection for users, they must ensure not to go beyond ‘substantial part.’

Moral rights

The author of a work has the following moral rights independently of his economic rights and even where he is no longer the owner of the economic rights – (a) to have his name indicated prominently on the copies and in connection with any public use of his work, as far as practicable; (b) to not have his name indicated on the copies and in connection with any public use of his work, and to use a pseudonym; and (c) to object to any distortion, mutilation or other modification of, or other derogatory action in relation to, his work which would be prejudicial to his honor or reputation.

Ownership of rights

The ownership of copyright is determined by different principles applicable to economic rights and moral rights separately.

Ownership of economic rights

The ownership of economic rights largely depends, pursuant to section 14, on the nature of the authorship. The following instances can be identified.

21 ‘Public’ does not mean the entire population of the country or living in the country, but embraces even a section or a small group of the members of public. The answer to the issue who constitute such a section or group of public would depend on the relevant facts. It can broadly be a section or group of people which does not constitute the normal family circle and its closest acquaintances. As far as ‘making available to the public of a work’, which is a part of the concept of ‘communication to the public’, is concerned, the word ‘public’ covers ‘the members of public who may access such a work from a place and at a time individually chosen by them’. However, the fact whether the members of public have actually access to the work is not important

- (i) Works of individual authorship: The original owner of the economic rights in a work of individual authorship is its author. A work of individual authorship is a work created by a single individual.
- (ii) Works of joint authorship: The co-authors of a work of joint authorship²² are the original owners of the economic rights. If, however, a work of joint authorship consists of parts that can be used separately and their authors can be identified, the author of each of such parts receives the original ownership of the economic rights to it.
- (iii) Collective works: A collective work is a work created by two or more physical persons at the initiative and under the direction of a physical person or legal entity, with the understanding that it will be disclosed by the latter person or entity under his or its own name and that the identity of the contributing physical persons will not be indicated.²³ The physical person or the legal entity at the initiative and under the direction, of whom or which a collective work has been created is the original owner of the economic rights.
- (iv) Works created by employees: The economic rights in a work created by an employee in the course of employment of such employee belong, unless otherwise provided in a contract, to the employer.
- (v) Works created pursuant to a commission: If a work has been created pursuant to a commission, the original owner of the economic rights is the person who commissioned the work, unless otherwise provided in a contract.
- (vi) Audio-visual works: The original owner of the economic rights in an audio-visual work is its producer, unless provided otherwise in a contract. 'Producer' means the physical person or legal entity that undertakes the initiative and responsibility for making the audio-visual work.
- (vii) Assignee or transferee: The economic rights can be assigned or transferred. Upon the assignment or transfer of any or all of the economic rights, the assignee or the transferee becomes the owner of the right or the rights so assigned or transferred.

22 A work of joint authorship is a work to the creation of which two or more authors have contributed, provided the work does not qualify as a 'collective work.' S. 5

23 S. 5

Ownership of moral rights

The moral rights always belong to the author of a work.²⁴ The author owns the moral rights regardless of the fact that he is no longer the owner of the economic rights. They are not transmissible during the life of the author, but can be transferred by testamentary disposition. Upon the death of the author, the heirs only can exercise the moral rights,²⁵ but they do not own those rights. The author is competent to expressly waive any or all of the moral rights.

Presumption of authorship

The physical person whose name is indicated as the author on a work in the usual manner is, in the absence of proof to the contrary, presumed to be the author of the work. The presumption of authorship is operative even if the name is a pseudonym, where the pseudonym leaves no doubt as to the identity of the author.²⁶

Author

‘Author is the physical person who has created the work.’ Accordingly, the author under the copyright law in Sri Lanka is always a physical person.²⁷

Duration

‘Copyright protection’ does not last forever and is time-limited. Section 13 of the Act makes provisions for the duration of copyright. The general principle is that the economic and moral rights are protected during the life of the author and for seventy years after the death of the author.

This general principle is subject certain exceptions, namely: (i) The economic and moral rights relating to a work of joint authorship are protected during the life of the last surviving author and for seventy years after the death of such author. (ii) In the case of a collective work, other than a work of applied art, and in the case of an audio-visual work the economic rights and moral rights are protected for seventy years from the date on which the work was first published or, failing such an event, within seventy years from the making of the work. (iii) In the case of a work published anonymously or under a

24 S 10

25 By testamentary disposition or by operation of law

26 S. 15

27 S. 5. Sri Lanka law does not make any provisions for the ownership of the computer-generated works

pseudonym, the economic and moral rights are protected for seventy years from the date of its first publication. However, where the author's identity is revealed or is no longer in doubt before the expiration of this period of time, the provisions relating to general principle of ownership or ownership of joint works are, as the case may be, applicable. (iv) The economic and moral rights in relation to a work of applied art are protected for twenty-five years from the date of the making of the work.

Every period of protection referred to above runs to the end of the calendar year in which such a period would otherwise expire. The expiration of the period of protection marks the end of all the rights. The particular work then becomes public property or, in other words, falls into the 'public domain' enabling any person to use it with no restrictions.

Limitations of economic rights

The protected economic rights are subject to certain limitations such as lapse of the protected period of time and authorization of the owner of the rights. However, the main limitation is 'fair use' which is extremely useful for libraries.

With regard to 'fair use', it is provided that 'notwithstanding the protected economic rights, the fair use of a work, including such use by reproduction in copies or by any other means specified in law, for the purposes such as criticism, comment, news reporting, teaching (including multiple copies for classroom use), scholarship or research, is not an infringement of copyright.'²⁸ This list of purposes of fair use is merely illustrative and consequently, any act of use of a protected work for a fair purpose is generally lawful.

However, the decision whether the particular use, such as making copies, is fair or not must be carefully made. In determining whether the use made of a work is 'fair' or not, the following factors are taken into consideration:

- (a) The purpose and character of the use, including whether such use is of a commercial nature or is for non-profit educational purposes;
- (b) The nature of the copyrighted work;
- (c) The amount and substantiality of the portion used in relation to the copyrighted work as a whole; and

28 S. 11(1)

National Library and Documentation Services Board

(d) The effect of the use upon the potential market for, or value of, the copyrighted work.²⁹

There exist certain statutorily recognized examples of the acts of fair use.³⁰ With regard to the acts of fair use involving libraries, it is provided: ‘Notwithstanding the provisions of section 9 (1) (a), any library or archives whose activities do not serve direct or indirect commercial gain may, without the authorization of the owner of copyright, make a single copy of the work by reprographic reproduction –

- (a) where the work reproduced is a published article, other short work or short extract of a work, and where the purpose of the reproduction is to satisfy the request of a physical person: provided that (i) the library or archives is satisfied that the copy will be used solely for the purposes of study, scholarship or private research; and (ii) the act of reproduction is an isolated occurrence, occurring if repeated, on separate and unrelated occasions;
- (b) where the copy is made in order to preserve and, if necessary, replace a copy, or to replace a copy which has been lost, destroyed or rendered unusable in the permanent collection of another similar library or archives; provided that it is not possible to obtain such a copy under reasonable conditions; and provided further that the act of reprographic reproduction is an isolated occurrence, occurring if repeated, on separate and unrelated occasions.’³¹

Related Rights

The subject of related rights is another area of intellectual property law that the libraries may at least occasionally encounter in day to day operations.³²

It embraces three categories of rights - rights of the performing

29 S. 11(2)

30 S.12.They include, subject to certain limitations, reproduction by a physical person for private purposes, reproduction in the form of quotation of a short part of a published work, reproduction of a short part of a published work for teaching purposes by way of illustration, in writing or sound or visual recordings and reprographic reproduction for face to face teaching in non-commercial educational institutions of published articles, other short works or short extracts of works

31 S.12(5)

32 These rights were originally known as “neighboring rights.” They safeguard the interests of the persons who contribute to make the copyright material available to the public or make certain productions, which express some kind of creativity or creative talents, or technical or organizational skills

artists,³³ of the producers of sound recordings (phonograms)³⁴ and of the broadcasting organizations.³⁵ The management of any library should be aware of at least the rights of the performing artists and of the producers of sound recordings so that those rights are not infringed even accidentally.

“Performers” mean singers, musicians and other persons who sing, deliver, declaim, play in, or otherwise perform, literary or artistic works or expressions of folklore.³⁶ A performer has three rights in respect of his performances, namely, (a) the broadcasting or other communication to the public of his performance or a substantial part thereof, (b) the fixation of his unfixed performance or a substantial part thereof and (c) the reproduction of a fixation of his performance or a substantial part thereof.³⁷

“Sound recording” means any exclusively aural fixation of the sounds of a performance or of other sounds, regardless of the methods by which the sounds are fixed or the medium in which the sounds are embodied.³⁸ The producer of a sound recording is “the physical person or legal entity that undertakes the initiative and responsibility for the making of the sound recording.”³⁹ The producer of a sound recording has the rights to (a) the direct or indirect reproduction of the sound recording or a substantial part thereof, (b) the importation of copies of the sound recording or a substantial part thereof even where such imported copies were made with the authorization of the producer, (c) the adaptation or other transformation of the sound recording or a substantial part thereof, (d) the rental of a copy of the sound recording or a substantial part thereof, irrespective of the ownership of the copy rented and (e) the sale

33 S.17

34 S.18

35 S.30

36 S. 5

37 These rights are protected from the moment in which the performance takes place until the end of the fiftieth calendar year following the year in which the performance takes place. The performers can assign or transfer their rights. In such event, the assignee or the transferee becomes the owner

38 S. 5. This definition does not include a fixation of sounds and images, such as the sounds incorporated in an audiovisual work. It covers any exclusively aural fixation of the sounds of a performance as well as of any other sounds (even including the sounds made by animals, birds and winds etc.) and any fixation of such sounds regardless of the method by which the sounds are fixed or medium in which the sounds are embodied encompassing present and future technical developments and media such as disc, tape, CD Rom, digital audiotape and related technological advances

39 S. 5. These rights are protected under s. 18

or offering for sale to the public of the original or copies of the sound recording or substantial part thereof.⁴⁰

The rights of the performers and the producers of the sound recordings are subject to four limitations:⁴¹ (a) the use by a physical person exclusively for his own personal purposes, (b) the use of short excerpts for reporting current events to the extent justified by the purpose of providing current information, (c) the use only for the purpose of face-to-face teaching activities or for scientific research and (d) the cases where, under the law of copyright, a work can be used without the authorization of the owner of copyright (such as fair use).

Application of Law

The law relating to copyright is applicable, in terms of section 26 of the Act, to the works of the authors who are the nationals of, or have their habitual residence in, Sri Lanka; the works first published in Sri Lanka, and the works first published in another country and also published in Sri Lanka within thirty days from such publication, irrespective of the nationality or residence of the author; and the works that are protected in Sri Lanka by virtue of, and in accordance with, any international convention or other international agreement to which Sri Lanka is a party. The protection is accorded to the related rights not only of the nationals Sri Lanka but also of the nationals of the member countries of the international instruments to which Sri Lanka is a party.⁴²

40 These rights exist from the date of publication of the sound recording until the end of the fiftieth calendar year following the year of publication, or if the sound recording has not been published, from the date of the fixation of the sound recording until the end of the fiftieth calendar year following the year of fixation

41 S. 21

42 Sri Lanka is a party to the copyright related international instruments such as the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (administered by the World Intellectual Property Organization) and the Agreement of the Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (The TRIPS Agreement) (administered by the World Trade Organization). The TRIPS Agreement also requires its members to comply with the provisions of the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Sound Recording and Broadcasting Organizations (popularly known as 'the Rome Convention')

The libraries are thus obliged, within the framework of the domestic law, to respect the rights, both copyright and related rights, of the nationals of all the member countries of those international instruments.⁴³

Expressions of Folklore

Another area that the National Library may have interest is the expressions of folklore.⁴⁴ Section 24 of the Intellectual Property Act offers a sui generis form of protection to the expressions of Sri Lankan folklore.⁴⁵

The expressions of folklore are protected against (a) reproduction, (b) communication to the public by performance, broadcasting, distribution by cable or other means and (c) adaptation, translation and other transformation, when such expressions are made either for commercial purposes or outside their traditional and customary context.⁴⁶ The unauthorized commission of any of these acts is prohibited. The right to authorize the commission of these acts has been vested in a competent authority to be appointed by the Minister. The Director General of Intellectual Property has been designated as the competent authority.⁴⁷ The authorization in this context may be granted subject to a fee, royalty or any other form of payment. The money so collected must be used for the purposes of cultural development.

Those acts can be performed without authorization where they are related to (a) the use by a physical person exclusively for his own

43 Similarly, the nationals of Sri Lanka are entitled to have the protection of their rights -copyright and related rights - in those member countries under the respective national laws. The national laws are now harmonized to a greater extent due to the obligations under those international instruments

44 S. 5 of the Act defines the phrase 'expression of folklore' as "a group oriented and tradition based creation of groups or individuals reflecting the expectation of the community as an adequate expression of its cultural and social identity, its standards and values as transmitted orally, by imitation or by other means, including (a) folktales, folk poetry, and folk riddles; (b) folk songs and instrumental folk music; (c) folk dances and folk plays; (d) productions of folk arts in particular, drawings, paintings, carvings, sculptures, pottery, terra-cotta, mosaic, woodwork, metal ware, jewelry, handicrafts, costumes, and indigenous textiles"

45 This the first ever attempt made in Sri Lanka to give some legal protection to the expressions of folklore

46 T0.375 hey are also designated as the rights

47 Under Intellectual Property Regulation No. 4 (1) dated Oct. 19, 2005. By not conferring the ownership on any particular party, the Act implies that the expressions of folklore in Sri Lanka belong to the State representing its people. Regulations have also designated a state officer as the competent authority

personal purposes, (b) using short excerpts for reporting current events to the extent justified by the purpose of providing current information, (c) the use solely for the purpose of face to face teaching or for scientific research and (d) where a work can be used without the permission of the owner of copyright within the law of copyright (where, for example, the use is ‘fair’).

If Infringed

Infringement of the protected rights results in liability – both civil and criminal. Civil remedies include injunctions for restraining the infringer from commencing or continuing the act of infringement and compensation for the losses caused by the act of infringement. It should be noted that civil liability arises from the mere act of infringement – without any mental element such as intention. Infringement of rights is an offence attracting, upon conviction, the punishment of fine or imprisonment or both. Where an offence has been committed by a body corporate such as the National Library, every person who, at the time of the commission of the offence, is the Director General or similar position is guilty of the offence unless such person does not prove that the offence was committed without his consent or connivance and that he exercised all due diligence to prevent the commission of the offence.

Concluding Remarks

It is mandatory for the National Library to respect the intellectual property law, where applicable, in managing its affairs. Understandably, it is also required to meet the legitimate demands of the users. Against this backdrop, the National Library must have a well-informed staff and a properly calibrated strategic approach to offer the best and productive services to its users within the legal framework of the country.

නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණය හා සමාජ යථාර්ථය

සම්මානිත මහාචාර්ය කුසුමා කරුණාරත්න*

හැඳින්වීම

කලා නිර්මාණ වූ කලී මිනිස් වර්ගයාගේ ආරම්භයේ පටන්ම ඔවුන් හා කිසියම් ආකාරයකින්, කොතරම් දුරට හෝ බැඳී පැවතුණු වැදගත් අංශයකි. ආදිකාලීන මානවයාගේ මනස ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙද්දී ගහකොළ, සතා සිවුපාවා ඇතුළු සමස්ත ස්වභාවධර්මයටම ඇලී ගැලී දිවි ගෙවීමට ඔවුහු ක්‍රමක්‍රමයෙන් පුරුදු වූහ. තමන් ජීවත් වූ ගල්ගුහා තුළ බිත්ති මත ඔවුන් ඇඳී රූ සටහන් වූ කලී, දවස පුරා වනය මැදදී තමන් ලද අත්දැකීම්වල කවර ආකාරයේ හෝ ප්‍රතිනිර්මාණ ලෙස නිර්මිත සටහන් විය.

මිනිසා අනුක්‍රමයෙන් සංස්කෘතික වශයෙන් ප්‍රවර්ධනය වෙද්දී, එවන් ප්‍රාථමික නිර්මාණාත්මක හැකියාව හා පරිකල්පනය ද ඊට සමගාමීව වෙනසට භාජනය විය. මිනිසාගෙන් තොර කලා නිර්මාණ හෝ කලා නිර්මාණවලින් තොර මිනිස් සමාජයක් ගැන සිතිය නොහැකිය. කලා නිර්මාණ සමග එකට බද්ධ වූ රසාස්වාදනය මිනිස් මනස තවතවත් දියුණු කරලීමටත්, සංවේදී වේතනා ඔවුන්ගේ සිත් තුළ පහළ කරවීමටත් හේතු විය.

නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණයේ නිරත වන “කවර ලේඛකයකුට වුවද, සමකාලීන සමාජ - ඓතිහාසික බලවේගයන්ගෙන් ඇත් වී උසස් වූ ද, අර්ථවත් වූ ද, නිර්මාණයක් කළ හැකි නොවෙයි. සාහිත්‍යය, සමාජයේ අර්ථවත් දර්පණතලයකැයි හඳුන්වනු ලබනුයේ එහෙයිනි.”¹ මූලික වශයෙන් සාහිත්‍ය නිර්මාණයකින් මිනිස් සිත පිළිබඳව යථාර්ථය නිරූපණය කෙරෙන අතර, ඒ හා සමගම එම නිර්මාණයට පසුබිම වන සමාජ පසුතලය පිළිබඳව ද නිරූපණයක් සිදු කෙරෙනු ඇත.

උසස් සාහිත්‍ය කෘතියකින් අපේක්ෂා කරනු ලබන වැදගත්ම ලක්ෂණය, එහි නිර්මාණාත්මක අගය වන අතර ම එමගින් පිළිබිඹු වන මිනිස් සිතේ ස්වභාවය මතු නොව, ඊට පසුබිම් වූ සමාජය හා එහි යථා ස්වභාවය පිළිබිඹු වීම ද සාහිත්‍යයෙන් අපේක්ෂිතය. සාහිත්‍ය කෘතියක් කියවන පාඨකයා එමගින්

රස වින්දනයක් ලැබීම ද, එලෙසින්ම අපේක්ෂා කෙරෙන්නකි. එ පරිද්දෙන්

*සම්මානිත මහාචාර්ය, සිංහල අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
1 සුරවීර, ඒ. ටී. (2002) සමාජීය සාහිත්‍ය අධ්‍යයනය, කොළඹ, ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, පි.2,3

විදගන්නා වූ රසය සමගම ජීවිතාවබෝධයන් සමාජ යථාර්ථය පිළිබඳ අවබෝධයන් එම කෘතියෙන් ලද හැකි නම් එය හරවත්, රසවත් මෙන්ම එලදායි වූ ද කර්තව්‍යයක් වනු ඇත.

හාරතීය විචාර සිද්ධාන්තයන් විමසා බැලීමේදී පැහැදිලි වන එක් මූලික කරුණක් නම්, සාහිත්‍ය කෘතියකින්, නැතහොත් පොදුවේ ගත් විට ඕනෑම කලා කෘතියකින්, අවසාන වශයෙන් අපේක්ෂා කෙරෙන සෞන්දර්යමය වූ ප්‍රතිඵලය රස නිෂ්පන්නිය බවයි. රස ජනනය, කවර සාහිත්‍ය නිර්මාණයක වුවද, සෙසු ස්වභාවයන් ඉක්මවා යන ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හැඳින්වීම සාවද්‍ය නොවන්නේය. නාට්‍ය වේවා, කාව්‍ය හෝ අන් කවර කලා නිර්මාණයක් හෝ වේවා, ඒවායින් අපේක්ෂිත සෞන්දර්යාත්මක කර්තව්‍යය ලෙස රස ජනනය හඳුන්වා දිය හැකිය. සාර්ථක කලා කෘතියක් කියවීමෙන්, නැරඹීමෙන් හෝ ශ්‍රවණය කිරීමෙන් රසික මනස තුළ පහළ වන කිසියම් ආස්වාදනීය හැඟීම් සමුදායක් රස ජනනය සඳහා පාදක වෙයි. මෙම හැඟීම් සමුදාය සහාදයන්ගේ සිත් තුළ කිසියම් ප්‍රසාදජනක මෙන්ම සියුම් වූ ද කම්පනයක් ජනිත කරවයි.

ලියෝ ටෝල්ස්ටෝයි විශිෂ්ට නිර්මාණ කරුවෙක් මෙන්ම කලාව, සාහිත්‍යය පිළිබඳව අගනා අදහස් පළ කළ ලේඛකයෙක් ද වෙයි. කලාව යනු කුමක් දැයි පැහැදිලි කර දීම සඳහා ඔහු දැක්වූ අදහස් ද කවර අවදියකට වුව අර්ථවත් හා සාධාරණ ද වෙයි.....” කලාවේ අරමුණ රමණීයත්වයයි. මේ රමණීයත්වය හඳුනාගත හැක්කේ කෘතිය ගෙන දෙන ආස්වාදය ආශ්‍රයෙනි. කලාත්මක ආස්වාදය, ආස්වාදයක් නිසාම අගය කළමනා හොඳ කාර්යයකි....”²

කලා නිර්මාණයක් සාර්ථක වීමට නම් එමගින් සහාදයාට, පොදුවේ සමාජයට වැඩදායක ප්‍රතිඵලයක් ළඟා කර දිය යුතු වෙයි.....” කලා කෘතියක සාර්ථකත්වය රඳා පවත්නේ එමගින් සම්ප්‍රේෂණය කෙරෙන වේදිකයේ අර්ථවත් භාවය මතය. යම් කෘතියකින් මිනිසාට අර්ථවත් හෝ මිනිස් සංහතියේ අභිවෘද්ධියට හේතු වන හෝ වේදිකයක් ඉදිරිපත් වන්නේ නම් එය උසස් නිර්මාණයකි.....”³ මෙලෙසට සහාදයා හොඳ කලා කෘතියක් මගින් අත්පත් කරගන්නා ප්‍රතිඵල අසීමිතය. භාෂාවක් ප්‍රගුණ කිරීමෙන්, නැතහොත් භාෂා භාවිතයෙන් මිනිසාට ලද හැකි සේවය, ජීවත් වීමේදී අත්‍යවශ්‍ය වන අතර නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යය මගින් ඔහුට හිමි වන මෙහෙය වෙනත් ආකාරයකින් උපකාරී වෙයි. “කලාව වූ කලී, මානව ප්‍රගතිකාරක දෙකෙන් එකකි. වචන මගින් මිනිසා අදහස් හුවමාරු කරගනී. කලා මාධ්‍යයෙන් ඔහු වේදිකයන් හුවමාරු කරගනී.”⁴

මෙලෙසින් භාෂා ව්‍යවහාරය මගින් සමාජය තුළ ජීවත් වන පුද්ගලයන් අදහස් හුවමාරු කරගැනීම එක් ආකාරයකින් සිදු වන අතර, සාහිත්‍යය ගැන සලකන විට ද එය අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ ප්‍රබල මාධ්‍යයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

2 තොල්ස්තෝයි, ලියෝ. (1987). කලාව යනු කුමක්ද (සුරවීර, ඒ. ඩී. පරි.). කොළඹ, දීපානි මුද්‍රණාලය, පසුවදන
3 කලාව යනු කුමක්ද, පි. 10
4 කලාව යනු කුමක්ද, පි. 177

සාහිත්‍යය මගින් එලෙසට අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ කර්තව්‍යය සිදු වන්නේ ඒ තුළ ඇති නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් ද වශයෙනි. කවිය වේවා, අන් කවර සාහිත්‍ය මාධ්‍යයක් වේවා, එමගින් සිදු කෙරෙන රස ජනනය, නැතහොත් සහාදයා වෙත ළඟා කර දෙනු ලබන රසාස්වාදය හා එක්ව ඇති වන ජීවිත පරිඥානය සඳහා අවකාශ ලබා දෙයි. මෙම තත්ත්වය හොඳ සාහිත්‍ය කෘතියක සමස්ත ප්‍රතිඵලය ද වනු ඇත.

ලොව වෙසෙන විවිධ තරාතිරමේ පුද්ගලයන් තමන් සතු දක්ෂතාවන්, හැකියාවන් මගින් විවිධාකාර වූ සේවයක් සමාජය වෙත ලබාදෙන බව සත්‍යයකි. ඒ අතර සාහිත්‍ය නිර්මාණයට යොමු වන විශිෂ්ට කලා කරුවා ස්වකීය ප්‍රතිභා ශක්තිය මගින් සමස්ත සමාජය වෙතටම ඉටු කරනුයේ උතුම් මෙහෙවරකි. මෙවන් උතුම් මෙහෙවරක් ඉටු කිරීමට නම් කලාකරුවන් සතුව යම් තරමකට හෝ නිදහසක් ද තිබිය යුතුයි. තම විත්ත සන්තානයේ පහළ වන කාව්‍යමය හැඟීම් සිය පරිකල්පනය මෙහෙයවා සමාජය වෙත දායාද කරන්නට නම් ඔවුන්ට අවශ්‍ය නිදහස ද තිබිය යුතු වන්නේය.

“සැබෑ කලාකරුවා, භෞතික වශයෙන් කොතරම් අගහිඟකම්වලට, අඩුපාඩුකම්වලට භාජනව සිටින තැනැත්තෙකු වුවද, සිතින් නිදහස් පුද්ගලයෙකි. ඔහු තුළ තිබෙන කලාව, තමාගේ සහජ හැකියාව අනුව, තමා ලබා ඇති ඉගෙනුම අනුව, ශිල්පඥානය අනුව ක්‍රියාත්මක වෙයි. ඔහු කරන සෑම දෙයකම අමුත්තක් තිබේ.....”⁵

සාහිත්‍යකරණයෙහි නිරත වන නූතන ලේඛක ලේඛිකාවන් විසින් හැකි තරම් දුරට එකී නිදහස භුක්ති විඳිමින් ලේඛන කාර්යයෙහි නිරත වන බව කිවහැකිය. පැරණි සිංහල සාහිත්‍යය සමග සසඳන විට එදා සාහිත්‍ය කරුවන් අතුරෙන් බොහෝ දෙනාට නොතිබුණ අන්දමේ නිදහසක් වර්තමාන කලාකරුවන් භුක්ති විඳින බව පෙනෙයි. භාෂණයෙහි නිදහස, අදහස් ප්‍රකාශනයේ නිදහස වත්මන් සමාජයෙහි සර්වසම්පූර්ණ වශයෙන් ඇද්ද යන්න තරමක් දුරට ප්‍රශ්න සහගත කරුණක් වුවද නූතන සාහිත්‍යකරුවන් සතු නිදහස බොහෝ දෙනා විසින් සිය නිර්මාණ මගින් ප්‍රදර්ශනය කර ඇති බව කිව යුතුය. මිනිස් ජීවිතය හා සමාජය විචරණය සඳහා අසීමිත නිදහසක් කලා කරුවන්ට නොලැබුණද ඔවුන් සතු නිදහසෙන් ඔවුන් ප්‍රයෝජන ගෙන ඇති බවට මේ වන විට ප්‍රකාශිත බොහෝ කලාකෘති මගින් පැහැදිලිවම පෙනෙන්නට ඇත.

සමාජයක සැබෑ සංවර්ධනයක් උදෙසා භෞතික සංවර්ධනය මෙන්ම ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය ද අවශ්‍ය වෙයි. එමෙන්ම රටක් තුළ නිර්මාණ සාහිත්‍යයේ ප්‍රගතිය උදෙසා එම කරුණු බෙහෙවින් බලපානු ඇත.

මිනිසා සතු ශිල්ප ඥානය මෙන්ම ශික්ෂණය ද බොහෝ දුරට උසස් කලා නිර්මාණ අධ්‍යයනයෙන් හා රස වින්දනයෙන් ඔවුන් හිමි කරගෙන ඇති දේ බව කිව හැකිය. කලා ශිල්ප මාර්ගයෙන්, පොදුවේ නිර්මාණාත්මක කලාව මගින් සමාජයක ජීවත් වන ජනතාවගේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුව අපේක්ෂා කළ

5 අදිකාරම්, ඊ. ඩබ්ලිව්. (1983). කලාකරුවා. අභයසුන්දර, පී. එන්., පලිහපිටිය, ආර්. ඒ., සහ හෙට්ටිආරච්චි, ඒ. (සංස්.), අමරදේව ප්‍රතිසංවේදය (පි. 19), නුගේගොඩ.

හැකිය.

“මිනිසා ජීවත් වන්නේ ආහාරයෙන් පමණක් නොවේ. ඔහුට මානසික, ආධ්‍යාත්මික තෘප්තිය ද අවශ්‍යය. එය ලබාගත හැක්කේ සුඛෝපභෝගී භාණ්ඩ වට කරගෙන, බුමුතුරුණු හා පලස් මත පා තබා ගමන් කිරීමෙන් නොවේ. ඒ සඳහා ශිල්ප ශාස්ත්‍ර විසින් සුශික්ෂිත බුද්ධිය මෙන්ම කලා ශිල්ප මාර්ගයෙන් ලැබෙන ශික්ෂණය හා වින්දනය ද අවශ්‍යයි.”⁶

කිසියම් රටක සමාජ - සංස්කෘතික ජීවිතය ප්‍රමාණවත් තරම් උසස් මට්ටමකින් පවතී නම් එසේ වනුයේ එම සමාජයෙහි ජීවත් වන්නන්ගේ රසඥතාව ද දියුණු තලයක ඇති විටය. යහපත් මෙන්ම දියුණු වූ ද, අධ්‍යාපන වටපිටාවක් මගින් එම සමාජය තුළ ජීවත් වන බාල මෙන්ම වැඩිහිටි අයගේ ද රස විඳීමේ ශක්තිය ද උසස් මට්ටමකට ගෙන යාමේ ඉඩ ප්‍රස්තා විරල නොවන්නේය. කවර හෝ රටක තත්කාලීන සමාජ සංස්කෘතික ජීවිතය අර්ථ සම්පන්න වීමටත්, දියුණු තත්වයක පවත්වා ගැනීමටත් එම රට තුළ බිහිවන සාහිත්‍ය කලා නිර්මාණ ද බෙහෙවින් දායක වනු ඇත.

නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණයට මෙන්ම රස වින්දනයට ද කවර හෝ පුද්ගලයකු තුළ යම් තරමක හෝ රසිකත්වයක් ද තිබිය යුතුය. රසිකත්වයෙන් තොර වුවකුට සෞන්දර්යාත්මක හැඟීම් වින්දනය කළ නොහැකිය. පොදුවේ ගත් විට, කවර උසස් කලා නිර්මාණයකට වුවද මිනිසාගේ චිත්ත සන්තානය තුළ ඇති භාවයන්ට ඇමතීමේ හැකියාව තිබේ. සෙනෙහස, ලෙන්ගතුකම, හෘදයංගම බව හා මානව දයාව මගින් සැබෑ සංවේදී මිනිසෙකු බිහි කරලිය හැකි වනු ඇත. එවන් උදාර පරමාර්ථයක් සාක්ෂාත් කරගැනීමට උසස් කලා කෘතියකට හැකියාවක් ඇත. හුදෙක් පොත පත කියවීමෙන් ලබන දැනුම මගින් කෙනෙක් වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන් බුද්ධිමතෙක් නොවන්නේය. එම දැනුම සිය හදවත සමග ගළපාගත හැකි නම් එවන් කෙනෙකු සැබවින්ම ජීවිතය හඳුනන්නකු වනු ඇත. විද්‍යාත්මක ඥානය ලබා ගැනීමට ගස්වැල් පිළිබඳව හෝ සොබා දහමේ අන් කවර වස්තුවක් පිළිබඳව හෝ පොතපත හදාරා දැනුම ලබාගන්නා තැනැත්තා එම වස්තූන් කෙරෙහි සංවේදී බවක් ඇති වුවහොත් පමණක් ජීවිතය දෙස සැබෑ හැඟීම්වලින් බැලීමට සමත් වනු ඇත.

“පොතින් කියවා
ගත බොල් කසල කඳු ගණන්
හිස තුළ පුරවන තැනැත්තේ
සැබෑ බුද්ධිමතෙක් නොවේ
ජීවිතයේ අහිරහස
නමැති පොත ඔහුට නොවැටහෙන බැවිනි
තෘණ විද්‍යාව පොතින් උගත්තෙකුට
තණ පත් පිබිඳෙන හඬ සවනට නෑසේ”

(එස්. ජී. පුංචිහේවා, අකුණු පහන, පරිවර්තනය)

උක්ත උද්ධානය බොහෝ විද්වතුන්ගේ, විචාරකයන්ගේ හා නිර්මාණ කරුවන්ගේ
6 රාහුල හිමි, වල්පොළ. (1985). උපාධි ප්‍රදානෝත්සව දේශනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

ද අවධානයට යොමු වූ, එස්. ජී. පුංචිහේවා විසින් කරන ලද පරිවර්තනයකින් යොදා ගත්තකි. කලාව හා සෞන්දර්යය, මනුෂ්‍ය චිත්ත සන්තානය තුළ නිදන්ගතව පවතින සුන්දරත්වයට ආමන්ත්‍රණය කිරීමට, එමෙන්ම එම සුන්දරත්වය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට සමත් වන්නකි. සෞන්දර්යයට, කලාවට ඇති ප්‍රබල ශක්තියක් නම් සමාජය තුළ ජීවත් වන්නවුන්ගේ මානව දයාව, හෘදයාගම බව ඇසුරෙන් යහපත් සමාජයක් බිහි කිරීමයි. සාර්ථක නිර්මාණ කරුවකුට එම කාර්යය ඉටු කිරීම අපහසු නොවනු ඇත. නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණයට ප්‍රතිභාපූර්ණ ලේඛකයන් යොමු විය යුත්තේ එම කාර්යය සාක්ෂාත් කරගැනීමේ පරම චේතනාවෙන් යුතුවය.

තවද, කලා කරුවකු සතු ප්‍රතිභා ශක්තිය සැබෑ ලෝකයේ කිසියම් වස්තුවක්, සිදුවීමක් හෝ අන් කවර වූ සංසිද්ධියක් සමග එකතු වීමේදී අගනා කලා නිර්මාණ බිහි වනු ඇත. එමගින් වඩාත් පැහැදිලි වන කරුණක් නම්, නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණයේදී හෝ අන් කවර කලා නිර්මාණයක් බිහි වීමේදී හෝ කලා කරුවාගේ ප්‍රතිභා ශක්තිය හුදෙක් ඒ ආකාරයෙන්ම එළි දැක්වීමක් වනු වෙනුවට සැබෑ ලෝකයේ කිසියම් වූ දෙයක් හා සම්මිශ්‍රණය වීමේ ප්‍රතිඵල ලෙසින් අපූර්ව නිර්මාණ බිහි වන බවයි. මහගමසේකර නම් වූ අතිවිශිෂ්ට නිර්මාණ කරුවා මෙම ස්වභාවය පැහැදිලි කරන අවස්ථාවක් පහත දැක්වෙයි.

“කලාකරුවාගේ ප්‍රතිභා ශක්තිය ලොවේ පවත්නා දෙයක් සමග මිශ්‍ර වීමෙනි, කලා නිර්මාණයක් පහළ වන්නේ, විලක පිපී ඇති නෙළුම් මලකුත්, දඹුලු ලෙතේ ඇඳ ඇති නෙළුම් මලක විත්‍රයකුත් සසඳා බැලීමෙන් මෙය පැහැදිලි වේ. විත්‍රයක් බවට පත් වීමේදී ස්වාභාවික නෙළුම් මලට යමක් එකතු වී ඇද්ද, ඒ එකතු වී ඇත්තේ කලාකරුවාගේ ප්‍රතිභා ශක්තියයි.”⁷

පොදුවේ ගත් විට නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණයේදී ලේඛකයන් විසින් තමන් සතු ප්‍රතිභා ශක්තිය පදනම් කොටගනිමින් තමා අවට පරිසරයේ දකින, ඇසෙන දේ සමග එකට ගළපා ගනිමින් සාර්ථක නිර්මාණ බිහි කරනු ලබන බව පැහැදිලිවම දැකගත හැකි කරුණකි.

එබඳු සාර්ථක නිර්මාණවල රස විඳගැනීමේදී ද රසිකයන් තමතමන් දීර්ඝකාලීනව ලබා ඇති පළපුරුද්ද හා රසවින්දන ශක්තිය ද ඔවුන්ට මහෝපකාරී වනු ඇත. නිර්මාණශීලී ලේඛකයකුට මෙන්ම නිර්මාණශීලී හැඟීමවලින් පිරිපුන් සහෘදයකුට ද සාර්ථක කලා කෘතියකින් මහඟු රසවින්දනයක් ලැබගත හැකි වනු ඇත. එලෙස සිදු වීමට වඩාත් මූලික වන කරුණක් ඇත.

එනම්, මහගම සේකර තව දුරටත් දක්වන පරිදි, “කලා කෘතියකින් කෙරෙන්නේ යමක් කියා පෑම නොව, ඇගවීමය. මේ නිසා කලාකරුවා අදහස් කළ ප්‍රමාණයටත් වඩා ගැඹුරට සිතා, වඩාත් රසයක් විඳගැනීමට හොඳ සහෘදයෙකුට බැරි කමක් නැත. කලා කරුවා කරන්නේ ඒ සඳහා මග පාදා දීම පමණකි. කලා කෘතියකට රසය තමතම නැණ පමණින් විඳ ගැනීම සහෘදයාට භාරය.

7 මහගම සේකර. (1966-1967). ‘පියවර’. ජ්‍යෙෂ්ඨ විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල සංගමයේ වාර්ෂික ප්‍රකාශනය, 18වන කලාපය

උසස් කලා කෘතියක රසය සම්පූර්ණයෙන්ම විඳගත හැක්කේ කාලාන්තරයක් තිස්සේ එබඳු කලා කෘතීන් පරිශීලනය කිරීමෙන් ලැබූ පළපුරුද්ද ඇති රසිකයන්ට පමණය. උසස් පහත් කලා කෘතිවල වෙනස වටහාගත හැක්කේ ද එසේ රසය විඳීමෙන් ලද අධිගමය ඇත්තකුට පමණි. එවැනි රසිකයා කලාකරුවා වැනිම නිර්මාපකයෙක් වෙයි.”⁸

මිනිසා දීර්ඝකාලීනව හෝ කෙටිකාලීනව භාෂා සාහිත්‍ය මෙන්ම කලා සේවනය ද හේතු කොටගෙන සංස්කෘතික සත්වයකු බවට පත් වනු ඇත. ඔවුන් ජීවිතාස්වාදය සඳහා නානාප්‍රකාර සෞන්දර්ය කලා සේවනයට යොමු වීම නිසා සමාජය තුළ ඉස්මතු වී පෙනීමේ අවස්ථාව ලබා ගනු ඇති බව ද කිව හැකිය. පොදුවේ ගත් විට මිනිසා, මනසින් උසස් සත්වයකු බවට පත්වන අතරම සාහිත්‍ය විචාරය, නිර්මාණය, වින්දනය හා රසාස්වාදය අතින් ද ඉහළ තලයකට නැගීමේ ශක්තියක් ද ඇත්තෙකි.

මතු දැක්වෙන, සුප්‍රකට සංස්කෘත ශිල්පීය මගින් ද මෙම ස්වභාවය, විශේෂයෙන්ම සාහිත්‍ය, සංගීත, කලා යනාදියෙන් තොර වූ පුද්ගලයා සැබෑ මිනිස් බවට හිමිකම් නොකියන්නකු ලෙස පිළිගෙන ඇත.

“සාහිත්‍ය සංගීත කලා විහීනා:
සාක්ෂාත් පශු: පුච්ඡ විෂාණ හීනා:
තෘණංනකාදන්නපි ජීවමානස්
තද්භාගධෙයං පරමං පශුනාමි”

මෙයින් කියවෙන පරිදි, සාහිත්‍යය, සංගීතය ආදී කලාවන්ගෙන් තොර වූ, නැතහොත් ‘කලාවිහීන’ තැනැත්තා වූ කලී වලිගය හා අං, නොමැති කිරිසනෙකි. මෙම පුද්ගලයන් මිනිස් වෙසින් ජීවත් වුවද, තණකොළ නොකෑම නිසා එය තණ බුදින සතුන්ගේ (කිරිසනුන්ගේ) පරම භාග්‍යයකි. මෙම සුප්‍රසිද්ධ කියමනෙන් කලාව පිළිබඳ දැනුම හා උනන්දුව නොමැති පුද්ගලයන් ඉතා පහත් තලයකට ඇද වැටීමක් හෙළි වෙයි. ඒ අනුව, සාමාන්‍යයෙන් මිනිසුන් තුළ සහජයෙන් මෙන් පවත්නා, කලාව කෙරෙහි දැනුම හා උනන්දුව විරහිත වීම දැඩි ලෙස අවමානයට ලක් කර ඇත. සමාජය තුළ දක්නට ලැබෙන සාමාන්‍ය තත්ත්වය අනුව නම් ඕනෑම කෙනකු තුළ සාහිත්‍ය කලාවන්ට ඇලුම් කිරීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇතැයි කිව හැකිය. අලුත උපන් බිලිඳකු වූව මව් උකුලේ නැළවෙන්නේ මව විසින් ගයනු ලබන ඉම්හිරි නැළවිලි ගීයේ වමත්කාරයටය. වයසින් වැඩෙත්ම තමතමාට ලැබෙන අවකාශ අනුව ඕනෑම පුද්ගලයකු සංගීතයට, සාහිත්‍යයට, පොදුවේ කලාවට ළඳි වීම සාමාන්‍යයෙන් අපේක්ෂිත තත්ත්වයයි.

සාහිත්‍ය රස වින්දනය, නැතහොත් පොදුවේ කලා රස වින්දනය සාමාන්‍යයෙන් මිනිසාට සමීප වූ සංසිද්ධියකි. මෙහිදී ‘රස’ යන්න පුළුල් අර්ථයෙන් ද විශේෂිත අරුත් දැක්වීමක් සේ ද ගත හැකිය. ‘රස’ යන්න සාහිත්‍ය කලා ආදිය විෂයයෙහි

8 මහගම සේකර. (1966-1967). ‘පියවර’. ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල සංගමයේ වාර්ෂික ප්‍රකාශනය, 18වන කලාපය

උසස් වූ අරුතක් පළ කරන අතර සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේදී විවිධ අවස්ථාවන්, විවිධ ස්වභාවයන් හඳුන්වන්නට යොදා ගැනෙන්නකි.

මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න, සෞන්දර්ය කලා විශ්වවිද්‍යාල උපාධි ප්‍රදානෝත්සවයකදී කළ දේශනයක 'රස' යන්න පිළිබඳව, සරල වූ ද, විශේෂිත වූ ද අවස්ථා රැසක් විෂයයෙහි අරුත් දැක්වූයේ මෙසේය:

“ඇති හැකි අය බුදින අහර 'රස මසවුළ'ය. එයින් පිනා යන්නේ ඔවුන්ගේ 'රස නහර'ය. නැති බැරි අය බුදින අහරේ 'මෙලෝ රහක්' නැත. අමියුරු ආහාර මියුරු කරන්නට යොදන ද්‍රව්‍ය 'රස කාරක' ය. සුපවේදයේ පැණි රස ද, තිත්ත රස ද, ලුණු රස ද, ඇඹුල් රස ද ආදී වශයෙන් අනේකවිධ රස ඇත්තේය.

මිහිරි වචන 'රස බස්' ය. අසන්ට ප්‍රිය වූ කතා 'රස කතා'ය. ශීතයක වචනවල ඇත්තේ 'අර්ථ රස' ය. නාදයේ ඇත්තේ 'ශබ්ද රසය' ය. රසයට ඇති ආශා 'රස තෘෂ්ණා' ය. මනෝඥ වූ ස්පර්ශය 'රස පහස' ය. රසාලිප්ත සකලවිධ දැ 'රසවත්' ය. රසවත් දැ විඳින්නෝ 'රසවත්තු' ය. එබඳු රසවතුන් නොමැති ලෝකය 'නිරස' ය.”⁹

උක්ත පාඨයෙහි සංගෘහිත පරිදි 'රස' යන යෙදුම සමාජය තුළ ජීවත් වන මිනිසුන් අතර එදිනෙදා ව්‍යවහාරයෙහිදී ද, විවිධ විෂය ආශ්‍රයෙන් යෙදෙන අවස්ථාවලදී ද පාවිච්චි වන ආකාරය විවිධත්වයක් පෙන්වයි. ආහාර සම්බන්ධයෙන් හෝ වචන භාවිතයෙහිදී හෝ සාහිත්‍ය කලා විෂයයෙහි දැනවෙන ආකාරයෙන් හෝ 'රස' යන එකම පදය යෙදුණද, අවස්ථාවෝචිතව එහි මතු වී පෙනෙන වෙනස පැහැදිලිය. ඒ කවර දෙය සම්බන්ධයෙන් වුව, 'රස' - 'නිරස' යන එකිනෙකට පරස්පර විරෝධී අර්ථ දෙන මෙය සාහිත්‍ය කලා සම්බන්ධයෙන් ඉතා විශේෂ වූ අරුතක් හා වින්දනයක් ප්‍රකට කරයි.

භාරතමුනිගේ 'නාට්‍ය ශාස්ත්‍ර' නම් ග්‍රන්ථය 'රස' පිළිබඳ සාහිත්‍යයට, කලාවට අදාළව කරුණු විමර්ශනය කරනු ලබන්නකි. එහි හයවන පරිච්ඡේදය සාහිත්‍ය කලාවන්ට අදාළ විශේෂයෙන්ම නාට්‍යයට අදාළ 'රස සංකල්පය' පැහැදිලි කර ලන්නකි. මෙහි දැක්වෙන පරිදි “විභාව, අනුභාව, ව්‍යභිචාරිභාව යන තුනෙහි එකමුතුවෙන් රස ජනනය, රස නිෂ්පත්තිය සිදු වෙයි. මෙහි සඳහන් වනුයේ රස වර්ග අටක් වුවද 'නව නාට්‍ය රස' නැතහොත් 'නව නළ රස' යනුවෙන් රස නවයක් ඇති බව පිළිගැනීම අභිනවගුප්ත නම් වූ සෞන්දර්යවාදියා විසින් එක් කරන ලද 'ශාන්ත රසය' (එනම් 'ශම' නම් වූ ස්ථායීභාවය) සමග සිදු විය.

සංස්කෘත විචාරකයන් විසින් මෙම 'රස සංකල්පය' විවිධාකාරයෙන් හඳුන්වා දෙනු ලැබ ඇති අතර සාහිත්‍ය කලා විෂයයෙහි මුඛ්‍ය අංගයක් ලෙස 'රසය' දැක්විය හැකිය.

ප්‍රණීත ආහාරය දිවට රස දනවන්නාක් මෙන් හොඳ සාහිත්‍ය කලා මනසට සිතට, හදවතට රස දනවයි. සාහිත්‍ය කලා වෙනත් විෂයයන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ ද එයින් මතු වන 'රසය' මුල් කොටගෙනයි.

9 ආරියරත්න, සුනිල්. (2011). රස. සෞන්දර්ය කලාවිශ්වවිද්‍යාල උපාධි ප්‍රදානෝත්සව දේශනය

කලා නිර්මාණයක් කියවන හෝ නරඹන රසිකයාට එමගින් රසයක් දැනෙන්නේ කෙසේද? අභිනවගුප්ත සඳහන් කරන පරිදි, කෙනකු තුළ රසයක් ඇති වන්නට නම්, එම කැනැත්තාගේ හදවතෙහි දැඩි බව වලනය විය යුතුය. යම් කිසිවකුගේ හදවතෙහි ඇති දැඩි බව වංචල නොවී එලෙසටම පවතීද, එවැන්නකුට ගලකට මෙන්, මනහර කාන්තාවකගේ දර්ශනයෙන් හෝ, කාන්තාවකගේ මිහිරි ගැයුමකින් හෝ සැබෑ ආනන්දයක් නොදන වෙනු ඇත. හදවතක දැඩි බව කිසිදු ලෙසකින් වංචල නොවී පවතීද, එවැන්නකුගේ මනසෙහි, හදෙහි වමන්කාරයක් නූපදින තරමය. මනහර දර්ශනයකින් හෝ මධුර වූ නිර්මාණයකින් හෝ හදවත වංචල නොවන්නා සංවේදී බවෙන් ද තොර වූවෙකි. රසය මගින්, එනම් කෙනකුගේ සිත තුළ, හදවත තුළ රසය වර්ධනය වී, පෝෂණය වී එයින් මතු වන ආස්වාදය අභිනවගුප්ත හඳුන්වා ඇත්තේ ‘වමන්කාරය’ ලෙසය.

තවද, කිසියම් නිර්මාණයකින් රසාස්වාදය විදගැනීමට නම්, කෙනකු තුළ තිබිය යුතු විශේෂ ගුණයක් ද ඇති බව පිළිගැනේ. එනම්, ‘වාසනා ගුණය’ යි. පුද්ගලයකු තුළ පිහිටි, වාසනා ගුණය අනුව කලා කෘතියක රස විදගැනීමේ ශක්තිය ඔහුට හිමි වෙයි. සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් නිසි සේ රස විඳින්නට නම් එම වාසනා ගුණය රසිකයා තුළ, සහෘදයා තුළ පිහිටා තිබිය යුතු වන්නේය. මෙහිදී ‘සහෘද’ යන යෙදුම ද අභිනවගුප්ත අතින් පැහැදිලි කෙරෙනුයේ මෙලෙසිනි.

“කාව්‍ය පරිශීලනයෙහි සත්‍යභ්‍යාසය ඇතිව, කැටපත් හා සමාන තම පැහැදිලි සිත්වලින් කවියා සමග ඒකාත්ම වීමේ ශක්‍යතාව අත්පත් කරගෙන, කවියාගේ හදවතට සමීප විය හැකි පුද්ගලයා සහෘදයාය.”¹⁰ මෙතෙක් බලන කල පොදුවේ සාහිත්‍යකරුවාගේ නිර්මාණයක දැක්වෙන අදහස් සමග සම්බන්ධ වෙමින් එම අදහස් ජනිත වූ හදවතට සමීප වෙමින්, අදාළ නිර්මාණකරුවා විඳි අත්දැකීම් ස්වීය අත්දැකීමක් බවට පත් කරගත හැකි තත්ත්වයට පත් වන්නා සහෘදයකු ලෙස සැලැකිය හැකිය. උසස් නිර්මාණයක අන්තර්ගත ගැඹුරු අත්දැකීමකට එකී නිර්මාණකරුවා සමග හදවතින්ම සම්බන්ධ වෙමින් එහි රස විදගන්නා සහෘදයා එමගින් ජීවිතය ද හඳුනාගනී.

මෙලෙසින් ගත් කල්හි නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණය විෂයයෙහි විවිධ අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වන බව පෙනේ. ජීවිතය ඇසුරෙන්, සමාජය ඇසුරෙන්, මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ හැසිරීම් හා සිතූම් පැතුම් ඇසුරෙන් අත්දැකීම් ලබන නිර්මාණශීලී කලාකරුවාට සිය නිර්මාණකරණයෙහිදී අවශ්‍ය වන සුදුසුකම් ද බොහෝ වෙයි. ඉහත දැක්වූ පරිදි ලේඛකයකු, කලාකරුවකු තුළ පිහිටි වාසනා ගුණය කරණකොටගෙන ඔහු අතින් විශිෂ්ට නිර්මාණ බිහි වෙයි. එම නිර්මාණ ඇගයීමේදී හා රස වින්දනයේදී පාඨකයා ද නිර්මාණකරුවාගේ සිතූම් පැතුම් සමග ඒකාත්මික වෙමින් එහි රස විදගනියි.

මේ සියලු කර්තව්‍යයන්ට මුල් වනුයේ ප්‍රතිභා සම්පන්න ලේඛකයාගේ, කලාකරුවාගේ සිත තුළ උපන් වස්තු බීජ වෙයි. ඒවා හුදෙක් ඕපපාතිකව

10 ආර්යරත්න, සුනිල්. (2011). රස. සෞන්දර්ය කලාවිශ්වවිද්‍යාල උපාධි ප්‍රදානෝත්සව දේශනය

පහළ වූ දේ නොවේ. නිර්මාණකරුවා සමාජයක් තුළ ජීවත් වෙමින්, තමන් ඇසුරු කරන ජනතාවගේ ජීවිත, හැසිරීම් හා සිතූම් පැතුම් ද මගින් ලබන අත්දැකීම් ඔහුගේ සිත තුළ පහළ වෙමින් නිරන්තරයෙන් එම සිතූම් පැතුම් යළි යළිත් පෝෂණය වෙමින් වර්ධනය වෙමින් මනුෂ්‍ය පරිකල්පනය මෙහෙයවා ඔහු ඒවා අනගි නිර්මාණ බවට පත් කරයි.

කවර හෝ නිර්මාණයක් වුවද එය එතෙක් කිසිම කලෙක ලොවේ නොපැවති, සමකාලීනව ද නොපතින දෙයක්, කලාකරුවා විසින් අමුතූම දෙයක් ලෙස, අමුතූම ඉදිරිපත් කිරීමක් ලෙස පාඨක සමාජය වෙතට ගෙන එන්නක් නොවේ. එහෙත් එතෙක් පැවති හෝ ඒ වන විට ද පවතින යම් දෙයක් අමුතූම ආකාරයකින්, නැතහොත් පෙර නොවූ විරූ, නොදුටු විරූ ලෙසකින් තම නිර්මාණය මගින් අපූර්වත්වයෙන් යුතුව ඉදිරිපත් කරන්නකි. කිසියම් නිර්මාණයක රස විඳ ගන්නා සහාදයාට එහි තේමාව, අන්තර්ගතය, එය ඉදිරිපත් කර ඇති ආකාරය, තමන් පෙර නොදුටු විරූ අත්දැකීමක් ලෙස, නොලඳ විරූ දෙයක් ලෙස හැඟේ නම් එසේ වන්නේ එය පෙර කිසිදාක මෙලොව නොතිබූ විරූ, නොවූ විරූ නිසා නොව එය නව අත්දැකීමක් ලෙස දැනෙන ආකාරයෙන්, නවතාවෙන් යුතුව ඉදිරිපත් කර තිබෙන විලාසය නිසාය. සැකෙවින් දක්වතොත්, එවැනි නිර්මාණශීලී කලා කෘතියක් බිහි වන්නේ එම නිර්මාණකරුවාගේ ප්‍රතිභා ශක්තිය, සමාජය තුළ තිබූ හෝ පවතින දෙයක් සමග එක් වීමෙනි, නැතහොත් සම්මිශ්‍රණය වීමෙනි.

කවර කලාකරුවකුට හෝ ප්‍රස්තුතය වන වස්තු බීජය, ඔහුගේම අත්දැකීම්ය. කලාතුරකින් නිර්මාණකරුවකු ස්වීය නොවන අත්දැකීමක්, අන් කවර පුද්ගලයකුගෙන් හෝ අසා දනගෙන, නැතහොත් යම් තැනක කියවා අනතුරුව එය තමන්ගේම අත්දැකීමක් බවට පත් කරගෙන සිය නිර්මාණය සඳහා පාදක කරගන්නට ඉඩ ඇත. එවැනි අවස්ථාවකදී එම නිර්මාණකරුවා පළමුව, තමන් ඇසූ දුටු පුවත තමන්ම ලද අත්දැකීමක් බවට සිය මනස තුළ වර්ධනය කරගනියි. එවිට එය ඔහුම ලද අත්දැකීමක් වන තරමේ ස්වීයත්වයකට පත් වනු ඇත. ඉන් පසුව ඔහු එම අත්දැකීම තමන්ගේම ලෙස හඟිමින් එය නවකතාවකට හෝ වෙනත් නිර්මාණයකට පාදක කරගනු ඇත. අවසානයේදී කෘතිය කියවන, රස විඳින සහාදයාට, එය කතුවරයාම ලද අත්දැකීමක් ලෙසට හැඟෙන්නට ඉඩ ඇත.

මෙම කරුණ සනාථ කර ලීමට බෙහෙවින්ම ගැළපෙන නිදසුනක් නම්, සුප්‍රකට ඇමෙරිකානු නවකතාකරුවකු වන අර්නස්ට් මිලර් හෙමිංවේ අවසානයට ප්‍රකාශයට පත් කළ, 'ද මිල්ඩ් මෑන් ඇන්ඩ් ද සී' (මහල්ලා සහ මුහුද) යන නවකතාවයි. එම කෘතියෙහි කථා නායකයා වන මහලු ධීවරයා (සන්තියාගෝ) මුහුණ දෙන භයානක සිදුවීම්, හෙමිංවේ විසින් වෙනත් මහලු ධීවරයකු ලද අත්දැකීමක් ඔහුගෙන් අසා දනගැනීමෙන් පසුව තම නවකතාවට සකසා යොදා ගත් බව පවසා ඇත. විශිෂ්ට ලේඛකයකුට ස්වීය අත්දැකීමක් කිසියම් නිර්මාණයකට පාදක කර ගැනීමට මෙන්ම අන් කවරකුගෙන් හෝ අසා දනගත්, නැතහොත් යම් තැනකින් කියවා ගත් පුවතක් තම අත්දැකීමක් ලෙසට සකසාගෙන, ඒ පිළිබඳ හැඟීමෙන් හා සංවේදී බවෙන් යුතුව නවකතාවකට

හෝ වෙනත් නිර්මාණයකට විෂය කර ගැනීමට හැකි වනු ඇති බවට අර්නස්ට් හෙමිංවේගේ උක්ත නිදසුන සාක්ෂි දරයි.

කලාකෘතියක අන්තර්ගතය, එහි කථා වස්තුව හෝ අත්දැකීම් අදාළ නිර්මාණකරුවාගේ අත්දැකීම්වලට එකතු වෙයි. ලේඛකයකු සතු ප්‍රතිභා ශක්තිය ද ඔහු සතු සංකල්පනා ශක්තියමය. ඒ අනුව සලකන විට, එලෙසම නිර්මාණය වන කලා කෘතියක්, කල්පනා ලෝකයට අයත් වන්නේ යයි ද, කිව හැකිය. එක් අතකින් කල්පනා ලෝකයට නෑකම් කියන අතර සැබෑ ලෝකය සමඟ ද සැසඳෙනු ඇත. වෙනත් අයුරකින් දක්වතොත් එය ස්වාභාවික ලෝකයෙහි පිහිටා කල්පනා ලෝකය පුරා අතු ඉති විහිදුවා සිටින වෘක්ෂයක් වැනිය. එය මුළුමනින්ම සැබෑ ලෝකයට අයත් නොවන අතර මුළුමනින්ම කාල්පනික ලෝකයකට අයත් එකක් ද නොවේ. මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර දක්වන පරිදි එය සත්‍යයෙහි ද අසත්‍යයෙහි ද එකතුවකි. යම් තරමක් දුරට සත්‍යය එයින් පිළිබිඹු වන අතර එහි අන්තර්ගත සියල්ල සැබෑ දේ නොවේ. මුළුමනින්ම සත්‍යය ද නොවේ.

නිදසුනක් ලෙස මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහතා නිර්මාණය කළ තුන් ඇඳුතු නවකතාව, ගම්පෙරළිය, කලියුගය හා යුගාන්තය ගතහොත් එහි අන්තර්ගත සිදුවීම්, එහි ජීවත් වන චරිත යනාදිය සත්‍ය සිදුවීම් හෝ සැබෑ චරිත නොවේ. කයිසාරුවත්තේ මුහන්දිරම්, මාතර හාමිනේ, අනුලා, නන්දා, තිස්ස සහ පියල් යන චරිත සැබෑ පුද්ගලයෝ ද නොවෙති. එලෙසින්ම ඒවා මගින් සැබෑ පුද්ගලයන් නිරූපණය නොවන්නේ ද නොවේ. මහාචාර්ය සරච්චන්ද්‍ර දුටු කල්පනා ලෝකය එනම්, නවකතාවකින් මතු වන සත්‍යය හා කල්පිතය අතර තත්ත්වය මෙම නවකතා සියල්ලෙහිම දක්නට ඇත. වික්‍රමසිංහ මහතා බාල විශේ සිට හැදුණු වැඩුණු කොග්ගල ආශ්‍රිත පරිසරය තුළ ජීවත් වූවන් ලෙස ඔහු දුටු සැබෑ පුද්ගලයෝ උක්ත චරිත පණගැන්වීමට දායක වූහ. නවකතාවක් වේවා, අන් කවර හෝ කලා නිර්මාණයක් වේවා සමාජ යථාර්ථය පිළිබිඹු කරන අතරම ඒ තුළින් සැබෑ ලෝකය හා කල්පනා ලෝකය පිළිබිඹු වන අයුරු මහාචාර්ය සරච්චන්ද්‍ර 'කල්පනා ලෝකය' නම් කෘතියෙන් මැනවින් විග්‍රහ කළ කරුණු ඇසුරෙන් හඳුනාගත හැකිය.

උක්ත විග්‍රහයෙන් පැහැදිලි වන පරිදිම, සාර්ථක සාහිත්‍ය නිර්මාණයක්, එක් අතකින් කල්පනික ප්‍රබන්ධයක් විය යුතුය. එසේ වුවද, මෙහිදී අවධානයට ලක් විය යුතු කරුණක් නම්, හුදෙක් කාල්පනික ප්‍රබන්ධයක් වූ පමණින් එය සාර්ථක නිර්මාණයක් නොවන බවයි. එම කාල්පනික බව සමඟම අන්තර්ගත විය යුතු වෙනත් කරුණු ද වෙයි. එනම්, එම නිර්මාණයෙහි අඩංගු දෑ සැබෑ ජීවිතයට සම්බන්ධ බවක් පෙන්විය යුතුය. සැබෑ ජීවිතය ඇසුරු කරගනිමින් ප්‍රතිනිර්මිත විය යුතුය. එහි දීස් වන කාල්පනික බව සමඟම, අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ජීවිතයට අදාළ බව, යථාර්ථය පිළිබිඹු කරන බව ද තිබිය යුතුය. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල්හි එම නිර්මාණයේ සාර්ථකත්වය ඇති වීමට නම් සැබෑ ජීවිතය හා සමාජය ඇසුරෙන් ප්‍රතිනිර්මාණය වී තිබීම අත්‍යවශ්‍යය.

ඉහත දැක්වූ රස නිෂ්පත්තිය, රස ජනනය ද මෙහිදී වැදගත් වෙයි. මෙවන් සාහිත්‍ය කෘතියකින් නැතහොත් පොදුවේ ගත් විට කවර හෝ කලා කෘතියකින්

රසිකයාට ආස්වාදයක් ලඟා කර දිය යුතුය. මෙලෙසට නිර්මාණකරණය සිදු වීමේදී එක සමාන ලෙස සිතන, හඟින කලාකරුවන් ලොව තුළ කොතැනක හෝ කවර කලක හෝ පහළ විය හැකි බව ද සඳහන් කළ යුතුය. ජපන් සාහිත්‍යයෙහි විශේෂිත කාව්‍ය නිර්මාණ වන ‘හයිකු’ කවි එදා මෙදාතුර එරට මෙන්ම වෙනත් රටවල රසිකයන්ට ද රස දනවන කාව්‍ය විශේෂයකි. කාල, දේශ භේදයකින් තොරව සමාන අත්දැකීම්, සමාන කවි සිතීවිලි නිර්මාණකරුවන්ට පහළ විය හැකි බවට නිදසුන් මෙරට සාහිත්‍යයෙන් මෙන්ම විශ්ව සාහිත්‍යයෙන් ද සොයාගත හැකිය.

පහළොස්වන සියවසේදී, ජපානයේ හයිකු කවියකු ලෙස ප්‍රකටව සිටි ‘අරකිද මොරිතකෙ’ (1473-1549) විසින් රචිත හයිකු කවියක සිංහල පරිවර්තන දෙකක් මතු දැක්වෙයි.

“ගිලිහුණු මල්
යළි පියඹන හැටි අත්තට
අනේ..... ඒ සමනල්ලු”¹¹
මෙහි තවත් පරිවර්තනයක් පහත දැක්වෙයි.
“ගිලිහුණු පෙති
යළි සපැමිණ
අතු මතට
නැහැ - නැහැ, ඒ
සමනල්ලු”

පරිවර්තනය, ආර්යවංශ රණවීර

උක්ත පරිවර්තන දෙකෙහිම ඇති සුළු වෙනස්කම් හැරුණ විට, ‘මොරිතකෙ’ කවියා සොබාදහම නරඹමින් තම සිතට නැගුණ සෞන්දර්යාත්මක කවි සිතුවිල්ලක් ඔහුගේ නිර්මාණයට ප්‍රස්තුතය වී ඇති බවට මෙම කවිය දෙස් දෙයි. එම ජපන් හයිකු කවිය ඉංග්‍රීසි බසට නැගී ඇත්තේ පහත දැක්වෙන පරිද්දෙනි.

"Fallen petals rise
back to the branch - I watch :
Oh... butterflies!"¹²

අපරැක්කේ සිරිසුධම්ම හිමියන්ගේ සහ ආර්යවංශ රණවීර යන දෙදෙනාගේ පරිවර්තනවලට මුල් වූ උක්ත කවිය (ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය) දෙස බලන විට එවන් කවි සිතුවිල්ලක් පහළ වූ අපේ නිර්මාණකරුවකුගේ පහත දැක්වෙන කවිය සමග සැසඳීම වටී.

11 සිරිසුධම්ම හිමි, අපරැක්කේ. (2019). කෙටි කවි ලකුණ, යක්කල, සන්ථව ප්‍රකාශන, පි. 263
12 Henderson, Harold G. (1958). An Introduction to Haiku, New York, Doubleday Anchor Books, p.11

සාහිත්‍ය රසය, කවි රසය ළමා විශේෂ පටන්ම දරුවන්ට හඳුන්වා දීමට ප්‍රබල උත්සාහයක් දරමින් ඊට උපකාරී වන ළමා කවි රැසක් රචනා කළ කුමාරතුංග මුනිදාස නම් වූ විශිෂ්ට ලේඛකයා අතින් ලියවුණ ‘මල් බස’ නම් කවි පෙළෙහි අන්තර්ගත පහත දැක්වෙන කවිය, අදහස අතින් ‘මොරිතකේ’ කවියාගේ ඉහත සඳහන් කවියට සමීප බවක් දක්වනැයි කිව හැකිය.

“මහ පුදුමෙකි
මලෙක මලෙකි
නැහැ එහි සකි
සමනළයෙකි”¹³

කෙසේ නමුදු කුමාරතුංග කවියා මෙම කවිය මගින් කුඩා දරුවන්ගේ සිත් තුළ, මල් ගැන, සමනළයින් ගැන සුන්දර හැඟීම් ජනිත කරවමින් ළමා සිතෙහි පරිසරය ගැන ද සරල ආස්වාදජනක සිතුවිලි මවන්නට ගත් උත්සාහය පැහැදිලිවම පෙනේ. අනික් අතට ජපන් හයිකු කවියෙන් ‘මොරිතකේ’ කවියා සාමාන්‍ය පාඨකයා තුළ වඩා සුන්දර වූත්, ගැඹුරු මෙන්ම සංකීර්ණ වූත් හැඟීම් ජනිත කරවන්නට ගත් උත්සාහය ද විශිෂ්ට ප්‍රයත්නයකි. කවි දෙකෙහි අන්තර්ගතයේ පෙනෙන සමානත්වය අභිභවා එයින් මතු වන ගැඹුරු කාව්‍ය රසස්වාදයක් හයිකු කවියෙන් විද්‍යමාන වන අයුරු දැකගත හැකිය.

ඉහත සඳහන් කළ නිර්මාණ කරුවන් ලොව පවතින දේ අපූර්වත්වයෙන් යුතුව ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ කාර්යය මෙම කවිවලින් ද පැහැදිලි වෙයි. වර්තමාන සිංහල සාහිත්‍යය, විශේෂයෙන්ම පද්‍ය සාහිත්‍යය ගැන විමසීමේදී කවිය, මේ වන විට විවිධ පැතිකඩ දෙසට යොමු වී ඇති බව පෙනේ. විශේෂයෙන්ම කෙටි කවි, සැකෙවි කවි, නූතන ලේඛක - පාඨක - රසික බොහෝ දෙනාගේ අවධානයට ලක් වී තිබෙන අයුරු දැකගත හැකිය.

නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණය, අද වන විට සමාජ යථාර්ථය පිළිබිඹු කිරීමේ ප්‍රබල මාධ්‍යයක් බවට ද පත් වී ඇත. නූතන කවියන් අතුරෙන් බොහෝ තරුණ කවි කිවිඳියන් සිය නිර්මාණ මගින් සමාජය පිළිබඳ ප්‍රබල විචරණයක යෙදී සිටින අවස්ථා දැකගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම නූතන සමාජය තුළ දරිද්‍රතාව අත්විඳින පුද්ගලයන් ඇසුරෙන් නිර්මාණය කරගන්නා වර්තමාන සමාජ යථාර්ථය නිරූපණයට යොමු වී ඇති ලේඛක පිරිස බොහෝය.

“ලියමන”
නෙළුම් කවි ලී කෙළි ඔළිඳ කෙළි
මෙහෙත් නැතුවා නොවෙයි අම්මේ
ඒත් ඒවා වෙනස් කර කර අලුත් අයිටම්ස් හඳුනවා
උත්සවත් දැන් වැඩි නිසා ශෝස් දිගටම තියෙනවා
නින්ද නෑ රෑ පුරා නටනවා
උදේ ජැක්ට්ස් කරනවා
ඇඟේ හැඩ නැති වෙයි කියා
කන්න දෙන්නෑ රූට බත්

13 මුනිදාස, කුමාරතුංග. (1994). කුමාරතුංග මුනිදාස කෘති එකතුව. සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ශික්ෂා මාර්ගය, (වෙළුම. 1, පි. 4). කොළඹ

කෙල්ලො දහයක් ඉන්නවා
 හොරෙන් අපි තේ හදනවා
 සිංදු විච්චුවලට ගියොතින්
 දාහ ගානේ ලැබෙනවා
 ඒක අමතර - ඒ වුණත්
 විච්චු තුනටිය රිදෙනවා...
 අම්මගෙ විටමින් ටිකයි
 තාත්තගේ දානෙට බඩුයි
 ගන්න සල්ලිත් ඔන්න අම්මේ මේත් එක්කම එවනවා
 නිසරු අත්පුඩ් විසිල් සෝෂා
 අතර පසුපස තැනක කෙළවර
 නොලා ඇසිපිය බලා මා දෙස
 අම්ම ඉන්නව ජේනවා”¹⁴

මහින්ද ප්‍රසාද් මස්ඉඹුල කවියා නූතන තරුණ කවීන් අතර කාව්‍ය රචනයෙහි විශිෂ්ට කුසලතා පෙන්නුම් කරන ලේඛකයන්ගෙන් එක්කෙනෙකි. වර්තමාන සමාජය තුළ තාක්ෂණය හා වෙනත් විවිධ අංශ මගින් සිදුවන වෙනස්වීම් මධ්‍යයේ දර්ශනාව විසින් පීඩාවට පත් කරනු ලබන ජීවිත පිළිබඳ සංවේදී චිත්‍රයක් මස්ඉඹුල කවියාගේ උක්ත නිර්මාණයෙන් පිළිබිඹු වෙයි. සමාජය තුළ ඇතැමුන් මුහුණ දෙන දර්ශනාව හේතු කොටගෙන පීඩිත තත්ත්වයට පත්ව ඇති වර්ත මෙම කවීන්ගේ අවධානයට ලක් වී ඇති අතර සාහිත්‍යය මගින් සමාජ යථාර්ථය හෙළි වන ආකාරයට කදිම නිදසුන් ලෙස ද මෙම රචනා සැලකිය හැකිය.

කලක පටන් සිංහල කාව්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි තරු ලකුණක් ලෙස සිය නිර්මාණකරණය ඉදිරියටම ගෙන ආ රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ කවියා සමාජ තතු නිරූපණය කරමින් ලියූ කවි හා ගීත සංඛ්‍යාව අති විශාලය.

“කුඹුක් අත්ත
 රැ වන තුරුම සිටියි
 ගං දියට පත් වී
 හාද්දක් දෙන්නට
 වැල් පෙනෙල වැල
 අතින් අල්ලා ගොඩ කරන්නෙය
 ළපටි වැල්පට
 ඉහළ අත්තට
 අත් පසුර බැඳ
 ඉදි පරඩැල් වුණු

14 මස්ඉඹුල, මහින්ද ප්‍රසාද්. (2018). හිරුත් හිම පියල්ලක, යක්කල, සත්තව ප්‍රකාශකයෝ, පි. 15, 16

වියළි නුග කොළයක්
සදා කල්හිම රැඳී සිටියි
පණ ඇති කවියක්¹⁵

රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ කවියා අතින් නිර්මිත මෙවන් පදය, කාව්‍යමය ගුණයෙන් අනූන මෙන්ම බොහෝ විට දාර්ශනික මුහුණුවරක් පෙන්වීම අතින් ද වැදගත්ය. රසය නොනසා කාව්‍ය රචනයට සමත් මෙම කවියාගේ නිර්මාණ සාහිත්‍යමය අගයෙන් යුක්ත වන අතර එමගින් සමාජ යථාර්ථය හෙළි කරන අවස්ථා ද අඩු නැතිවම දක්නට හැකි වෙයි.

වර්තමාන සිංහල කාව්‍ය නිර්මාණයේදී මෙවන් සාර්ථක පදය රචනා බිහි කරන ලේඛකයන් අතරට ඉහතින් සඳහන් කළ පරිදි කවියේ නව ප්‍රවණතාවක් ලෙස කෙටි කවි හා සැකෙවි කවි ජනප්‍රිය කරවීමට මූලිකත්වය දී ඇති ලේඛක පිරිසක් ද හඳුනාගත හැකිය.

“අල්ලා බලන්න
මේ ගිලිහුණු පියාපතෙහි
තවමත්
ගමනේ උණුසුම”¹⁶

අතිශය සාරවත් පද මාලාවකින් සහාද සිත් තුළ විවිධ ආකාරයේ හැඟීම් මැවෙන්නට ඉඩ තබා රචනා කරන ලද මෙවැනි සෞන්දර්යාත්මක නිර්මාණ නූතන සිංහල කෙටි කවියේ හා සැකෙවි කවියේ අපූර්වත්වය කියා පායි.

“පුරන් වෙල එක දිගට
හිස් කමින් ඇදී ගොස්
දුර ඉමෙක මතු කරන
කඳු නිලක්”¹⁷

කවියා දකින ස්වභාව සෞන්දර්යය සහාද සිත් තුළ ද පහන් සිතුවිලි මතු කරමින් රසයක් හා වමන්කාරයක් ද දනවන මෙවන් කෙටි කවි, සැකෙවි කවි නූතන සිංහල සාහිත්‍යයේ කැපී පෙනෙන සාර්ථක නිර්මාණකරුවන් ගැන කියා පායි.

වර්තමාන සිංහල සාහිත්‍ය රචකයන් අතර ඉහත දැක්වූ ප්‍රකට නිර්මාණකරුවන් අතරට නොපැකිළවම එක් කළ හැකි වෙනත් කවියන් ද සිටින බව හඳුනාගත හැකිය. සැකෙවි කවි මගින් කොතරම් ප්‍රබල කවි සිතුවිලි මතු කර ලිය හැකි ද යන්න එවන් තවත් නිර්මාණශීලී කවීහු ද පෙන්වා දී ඇත.

“විශිෂ්ට කෙටි කවියක් යනු අර්ථ සංක්ෂිප්තතාවෙන් පූර්ණ සෞන්දර්යාත්මක අගයෙන් යුත් ප්‍රඥා - වමන්කාරය දනවන බහුවිධ අර්ථව්‍යුහ අන්තර්ගත කාව්‍ය උපශ්‍යාන්තරයකි. එබැවින් කෙටි කවියෙහි ඇති වචන අවම බව අර්ථමය

15 විජේසිංහ, රත්න ශ්‍රී. (2014). තරු ලකුණ, කොළඹ, ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, පි. 63
16 රණවිර, ආර්යවංශ, විරසිංහ, නන්දන. (2014). තුන්පෙති හතර පස් පෙති. කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, පි. 17
17 තුන්පෙති හතර පස් පෙති, පි. 169

ලඝුත්වයක් ලෙස වරදවා වටහා නොගත යුතුය. එහි ඇත්තේ ආකෘතික සංක්ෂිප්ත සාරත්වයක් මිස රසයෙහි - සාරයෙහි - අර්ථයෙහි හා පූර්ණත්වයේ ලඝුත්වයක් නොවේ.”¹⁸

නූතන සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ වඩාත් ප්‍රචලිත නොවූවත් පාඨක, රසික, ලේඛක පිරිස් ඉතා කැමැත්තෙන් පිළිගන්නා හා අගය කරන මෙම කෙටිකවි සම්ප්‍රදාය ඇසුරෙන් කාව්‍ය සංග්‍රහයක්, ප්‍රකාශයට පත් කළ අපරාක්කේ සිරිසුධම්ම හිමියන්ගේ ඉහත සඳහන් පැහැදිලි කිරීම කෙටි කවිය විෂයයෙහි මනා විග්‍රහයක් වෙයි. කෙටි කවිය, එහි ස්වභාවය, සාහිත්‍ය අංගයක් ලෙස එහි වටිනාකම මෙලෙසට අගය කරමින්, සිරිසුධම්ම හිමියන් සිය ප්‍රතිභාව ප්‍රකට කරමින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ‘මොහොතින් මොහොත සිඹිම්’, යන නිර්මාණ සංග්‍රහය සහාද අවධානයට ලක් වී ඇත. කවිය ගැන, පොදුවේ සාහිත්‍ය කලා ගැන මෙතෙක් පැහැදිලි කළ කරුණු සාක්ෂාත් වන පරිද්දෙන් සිරිසුධම්ම හිමියන්ගේ නිර්මාණ සංග්‍රහය ද සහාදයාගේ උනන්දුවට පාත්‍ර වී ඇත්තේ එහි අන්තර්ගත කාව්‍ය නිර්මාණවල අගය නිසාම යයි කිව හැකිය.

“හඳු ළඟම
නිවි නිවි පත්තු වෙයි
තාරකාවක්”¹⁹
“මින් රළ නිසල දිය
කලඹයි
රටා මවයි”²⁰

“කාව්‍යං රසාත්මකං වාක්‍යං” යනුවෙන් විශ්වනාථ පැවසූ අදහස හුදෙක් කවියට පමණක් සීමා නොකොට පොදුවේ සාහිත්‍යයට, කලාවට අදාළ කරගත හැකිය. නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍යකරණය රස වින්දනයට හේතුකාරක වන අතරම සමාජ යථාර්ථය පිළිබිඹු කිරීම ද එමගින් සිදුවන බව උක්ත විග්‍රහයෙන් පැහැදිලි කෙරිණ.

වර්තමාන සමාජය තුළ දෙමාපියන් හා දරුවන් ඔවුනොවුන්ගෙන් දුරස් වී වාසය කිරීම අද පොදු ස්වභාවයක් බවට පත් වී ඇති තරම්ය. එවැනි සමාජ යථාර්ථයක් කවිය මගින් ගෙනහැර දැක්වෙන පහත සඳහන් කෙටි නිර්මාණය සාහිත්‍යය තුළින් ‘ශෝකය’ රසයක් බවට පරිවර්තනය කෙරෙන ආකාරයට ද නිදසුනකි. කවියෙන් සිය අත්දැකීම් ප්‍රකාශයට පත් කරන නිර්මාණ කරුවන් එමගින් තමන් විඳින රසය සහාදයා වෙතට ද රැගෙන යන ආකාරය මෙවැනි නිර්මාණ ඇසුරෙන් වටහාගත හැකිය.

“කටහඬ”
“හිරු ද තනිවම

18 සිරිසුධම්ම හිමි, අපරාක්කේ. (2018). මොහොතින් මොහොත සිඹිම්, නුගේගොඩ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ, පසුවදන සහ පි. 12
19 මොහොතින් මොහොත සිඹිම්, පි. 125
20 මොහොතින් මොහොත සිඹිම්,

බැස යන
සැදෑ කල
ඇසුණි මට
ඔබේ හඬ

නිරන්තර හද ගැබේ
රැවි නගන
“අම්මේ... අම්මේ...”

ළං ළංව ඇසෙන විට සිතන්න ද සිත කොහොම
නුඹ දුරු කතර බව...
පිය දා දෙනෙත
පලදා උපැස
විදුසක්විති මැවූ
'බුක්සරණ' රස මිහිර
විදින්නෙමි
යළිත්....”

(සියොතුනේ, 01 පිට)

කවිය මගින් මෙන්ම පොදුවේ සාහිත්‍යය මගින් ද රසාස්වාදය ළඟා කර දෙන අතරම ජීවිත පරිඥානය විෂයයෙහි අවකාශය විවර කර ලිය යුතුය. විශේෂයෙන්ම කවිය නමැති සාහිත්‍යාංගය අතිශයින් ආකර්ෂණීය අංගයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

“මල්වල පාටත්
ගැවිලා
සමනල පිහාටුවල”
“විදිමි
පිපුණු
පරවුණු
මලෙහි
පෙති
ගෙන”

(මොහොතින් මොහොත සිඹිමි, 150, 147 පිටු)

මෙවන් බොහෝ නිදසුන් වත්මන් කෙටි කවි අතර හමු වෙයි. කවියෙහි ආකර්ෂණීය බවට කෙටි කවිය වඩාත් සාක්ෂි දරයි. එදා මෙදාතුර නිර්මාණාත්මක සාහිත්‍ය කරණයේ වර්ධනය සිදු වී ඇති ආකාරය සමස්ත සිංහල සාහිත්‍යය තුළින්ම දැකගත හැකිය. කවිය රසවත් වැකිය, ලෙස හැඳින්වූ විශ්වතාප පඬිවරයා මෙන්ම, 'කවිය දාර්ශනික ලේඛනයක්' ලෙස හැඳින්වූ ඇරිස්ටෝටල් පඬිවරයා ද එමතු නොව කවිය ගැන වඩාත් පුළුල් අර්ථ විග්‍රහ සැපයූ නූතන විද්වතුන් හා විචාරකයන් ද ඒ පිළිබඳව ඉහතින් දක්වා ඇති විමර්ශනයන්ට බොහෝ දුරට සමාන අදහස් ප්‍රකාශ කොට ඇත. කවිය මුල් කොටගත් සාහිත්‍යය, නිර්මාණාත්මක වූ ද, සමාජ යථාර්ථය පිළිබිඹු කරන්නා වූ ද ප්‍රබල මාධ්‍යයක් බව මේ වන විටත් සනාථ වී ඇත.

ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය හරහා විමධ්‍යගත පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලවල සේවාවන්

කේ. එම්. අසිත සඳරුවන් ජයසූරිය*

1. හැඳින්වීම

දැනුම ගබඩා කිරීමත්, දැනුම උත්පාදනය කිරීම හා දැනුම භාවිත කිරීමෙන් තොර රටකට පැවැත්මක් නැත. රටකට නව දර්ශනයක් සහිත දිස්ත්‍රික් අනාගත පරපුරක් ගොඩ නැගීමේ සුවිශේෂ කාර්යභාරයේ දී කියවීම හා එහි භාවිතයන් තුළින් නව ජීවයක් පුබුදු කිරීමට සමත් ක්‍රියාවලියයි. ජාතියට කියවීම හුරු කිරීමේ වගකීම මෙන්ම කියවීම තුළින් දැනුම උත්පාදනය රට පුරා ව්‍යාප්ත කරලීමට ඇති යෝධ බලය කේන්ද්‍ර ගත සමාජ පිළිගැනීම ජාතික පුස්තකාලය සතුය. සුවිශේෂ වූ පාර්ලිමේන්තු පනතක් තුළින් ස්ථාපිත ජාතියේ දැනුම් කොන්දාගාරයේ කාර්යභාරය හා වගකීම වාක්‍ය කිහිපයක් හෝ කියවා ගත හැකි මිනිසකුට ඉවත දැමිය නොහැක.

පුද්ගල ජීවිත හා බැඳුණ තිරසර සංවර්ධනයේ මූලික වන කේන්ද්‍රීය විෂය පථයක් අධ්‍යාපනයට හා තොරතුරු භාවිත කිරීමෙන් දැනුම උත්පාදනයට ලැබේ. ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයේ අභ්‍යන්තර ක්‍රියාවලිය ගොඩනැගීමට පුස්තකාල පොත පත මෙන්ම කියවීම හෝ සම්පත් පාදක ඉගෙනුමෙන් තොරව සිදු විය නොහැක. විශ්වීය අධ්‍යාපන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ එක් පූර්වාදර්ශ ආයතනයක් වේ නම් එය පුස්තකාලය විය යුතුය. මේ සඳහා ප්‍රබල ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතු අතර විෂිෂ්ඨ නායකත්වයක් සැපයිය යුතු වේ. පළාත් තුළත්, නගර තුළත්, ප්‍රාදේශීය සහා තුළ හා ගම තුළ මේ සඳහා වගකියන ආයතන රාශියක් පිහිටිය ද ධරණීය තලය සමග ගැටෙන ඕනෑම රටකට පැවතිය හැක්කේ මෙවැනි එක් ආයතනයකට පමණක් වන අතර එය හඳුන්වා දෙන්නේ ජාතික පුස්තකාලය ලෙසයි. කොළඹ 07, නිදහස් මාවතේ පිහිටි ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය ලෙස වාර්තමානයේ දී එම ආයතනය අප රටේ දී හඳුන්වා දී ඇත.

විසිවන ශත වර්ෂය අවසාන භාගයේ සිට පුස්තකාල කාර්යයන් කෙරෙහි සාම්ප්‍රදායෙන් මිදි වැඩි අවධානයක් කියවීම කෙරෙහි යොමු වී තිබුණ ද අඛණ්ඩ ලෙස එය පමණක් ක්‍රියාවට නංවා පවත්වා ගෙන යාම විසිපක්වන සියවසේ දී නොගැලපේ. මේ සඳහා ජාතික තලයේ ක්‍රියාකාරී එකාබද්ධ සැලැස්මක් තුළ

*අධ්‍යක්ෂ - උච්ච පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය

පළාත් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා අවස්ථාව හිමිව ඇත. බලය විමධ්‍යගත වුවත් මූල්‍ය හා සම්පත් ගලනය ජාතික හා පළාත් අතර දක්නට ඇත්තේ සුළු වශයෙනි. සියලු පද්ධති හා ක්‍රියාකාරී ඒකකයන් එකට එක්රැස් කර ගෝලීය සහයෝගීතාවය අවධාරණය කෙරෙහි තීරසර සංවර්ධනයේ න්‍යාය පත්‍රය සැකසෙමින් පවතී. විශ්වීය, කලාපීය, ජාතික, පළාත් හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් මිනිසුන් අතර තොරතුරු හා තොරතුරු සාක්ෂරතා වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නැංවීම කෙරෙහි ජාතික මට්ටමේ වැඩසටහන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සඳහා බොහෝ රටවල අවධානය යොමු වී ඇත. මේ සඳහා අවශ්‍ය සංයුක්ත ආයතන ගොඩ නැංවීමේ ජාතික අරමුණු හා සංකල්ප ජාතික පුස්තකාලය හරහා ක්‍රියාත්මකවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු වෙමින් පවතියි.

සෑම රටකම මානව හා භෞතික ක්‍රියාවලි ප්‍රවර්ධනයට ඇති මානව ස්මරණයේ මතකයන් තැන්පතු ලෙස පවත්වා ගනිමින් එක් පරපුරක් සතු දැනුම තවත් පරපුරකට හිමිකර දීමේ කාර්යභාරය හා වගකීම දහතුන් වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළින් පරිපාලනමය බලතල පළාත් සභා තුළ ඇති කිරීමේ දී ජාතික පුස්තකාලයේ ක්‍රියාවලි අනුරූප කරමින් පළාත් සභා තුළ ක්‍රියාත්මක වීම උදෙසා පළාත් සභා හතරක් දැනටමත් පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ස්ථාපිත කිරීමට ප්‍රයත්න දරා ඇති අතර උතුරු මැද පළාත, මධ්‍යම පළාත, සබරගමුව පළාත හා ඌව පළාත තුළ අඩු වැඩි වශයෙන් එම ආයතනයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය ගොඩනැගෙමින් පැවතිය ද අනෙකුත් පළාත් තුළ තවමත් එවැනි ආයතන පිහිටුවා නොමැත. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල අතුරින් මධ්‍යම පළාත, සබරගමුව පළාත හා ඌව පළාත් තුළ පමණක් විධිමත් කාර්යාල හා පුස්තකාල ගොඩනැගිලි ඉදි කර ඇත. පුස්තකාල පද්ධතිය පළාත් මට්ටමින් විමධ්‍යගත කර ජාතික තලයේ හා ගෝලීය නව ප්‍රවණතා ග්‍රාමීය ජනතාව අතර තොරතුරු සාක්ෂරතා කුසලතා ඇති කිරීමේ ප්‍රවණතා කැනඩාව, ඔස්ට්‍රේලියාව, මැලේසියාව, රුසියාව මෙන්ම ඩෙන්මාර්කය වැනි රටවල් අතර ශ්‍රී ලංකාව ද වේගවත් නොවූණ ද ගමන් කරමින් සිටී. පළාත් මට්ටමින් රට පුරා මෙවැනි ආයතන පිහිටුවා ගම, නගරය හා ලෝකය අතර පාලමක් ඉදිවීමෙන් නව පරපුරේ උරුමකරුවන් පියවර ගණනාවක් ඔසවා තැබීමට තරම් වේ.

2. ජාතික පුස්තකාලයේ අරමුණු හා සේවා සමග පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල අරමුණු හා සේවා සංසන්දනය.

ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත 1998 අංක 51 දරන ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩල පනත අනුව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අරමුණු හා පරමාර්ථ පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී පළාත් පුස්තකාල මණ්ඩලයන්හි අරමුණු හා සේවා පිළිබඳ ක්‍රියාදාමයේ සංයුක්ත විමධ්‍යගත වීමක් දක්නට ලැබේ.

(අ) සියලු ජන කොටස්වල භාවිතය සඳහා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවලට උචිත පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සම්පත් පිළිබඳ ජාතික සංවිතයක් පවත්වා ගැනීම.

මේ සඳහා අනුරූප වන අයුරින් පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයන්හි

අරමුණු තුළ එවැනි ආකාරයේ සංවිනයක් පළාත් මට්ටමින් පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. පළාතේ තොරතුරු සේවා සංවර්ධනය, පළාත් පුස්තකාල තුළත් ප්‍රාදේශීය තොරතුරු සේවා සංවර්ධනය මහජන පුස්තකාල තුළත් ක්‍රියාවට නැංවීමේ හැකියාව ඇත. මේ සඳහා පොත්පත් හා ලේඛන සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලින් මෙන්ම පළාතට හෝ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සුවිශේෂ තොරතුරු හෝ ග්‍රන්ථ එකතු එක්රැස් කර පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතා උදා වී ඇත.

(ආ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ හෝ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පොත් සංවිනයන් පිහිටුවීම, වැඩි දියුණු කිරීම හා පවත්වා ගෙන යාම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික හා සංස්කෘතික උරුමය සංරක්ෂණය කිරීම.

පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල තුළත් මීට අනුරූප වන්නා වූ අරමුණු හා සේවාවන් ක්‍රියාත්මක කරයි. පළාතේ සංස්කෘතික උරුමය උදෙසා අවශ්‍ය සංවින හා එකතුව පවත්වාගැනීම මෙන්ම මේ සමග බැඳුණු පළාතේ තොරතුරු එකතුව පවත්වාගෙන යයි. එසේම ප්‍රලේඛන සේවා සංවිධානය කරමින් පළාතේ ලේඛන කලාව හා ග්‍රන්ථකරණයට සම්බන්ධ ලේඛකයන්ට සහාය වේ. ඔවුන්ගේ පොත් සංවින පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර ඔවුන්ට අවශ්‍ය දිරි ගැන්වීම් මෙන්ම අලෙවි කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබා දෙනු ඇත.

(ඇ) පුස්තකාල සේවාව ජාතික මට්ටමින් සැලසුම් කිරීම හා සම්බන්ධීකරණය.

ජාතික පුස්තකාලය ජාතික හා ගෝලීය ප්‍රවණතා කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පවතින මෙන්ම ඇතිවිය හැකි අභියෝග හමුවේ උපාය මාර්ග කෙරෙහි හා ක්‍රමසම්පාදනයට විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුය. මෙ සඳහා පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල තුළත් පස් අවුරුදු උපාය මාර්ගික මෙන්ම වාර්ෂික සැලසුම්කරණය කෙරෙහි අවධානය යොමුකර ඇත. එසේම ඉලක්කගත වැඩපිළිවෙළක් තුළින් පුස්තකාල සංවර්ධනය කෙරෙහි ප්‍රාදේශීය සහා හෝ නගර සහා තුළ ඇති ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. තවද අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව හා කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල මට්ටමින් පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.

(ඈ) ශ්‍රී ලාංකේය ප්‍රජාවේ සියලු ජන කොටස්වලට සේවය කරන මහජන, පාසැල්, ශාස්ත්‍රීය, රජයේ සහ වෙනත් පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථාන ජාලය ද ඇතුළුව, පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන ජාල පිහිටුවීම, වැඩිදියුණු කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ඒ සඳහා උපදෙස් දීම හා සහාය වීම.

සියලුම පුස්තකාල කියවීම, සාහිත්‍ය, අධ්‍යාපනික හා අවබෝධාත්මක වැඩසටහන් ජාතික මට්ටමේ සිට ප්‍රාදේශීය මට්ටම දක්වා සංවිධානය කිරීම සඳහා වගවිය යුතුය. පළාත් මට්ටමින් මේ සඳහා විශේෂ වැඩසටහන් රැස්කි දියත් කර තිබේ. පළාත් සාහිත්‍ය තරගාවලි, පාසල්

හා මහජන පුස්තකාල මට්ටමින් කියවීමේ කඳවුරු පැවැත්වීම, පොත් ප්‍රදර්ශන හා විකු ප්‍රදර්ශන ආදිය සංවිධානය කරමින් ක්‍රියාත්මක කරයි. පුස්තකාල මනා සේ පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි අවධානය යොමුකරමින් විවිධ පුස්තකාල පාඨමාලා පවත්වා ගනිමින් වෘත්තීය පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් බිහිකිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු ව ඇත. එසේම ඔවුන්ගේ බඳවා ගැනීම්, උසස්වීම් හා පුස්තකාල ක්‍රියාවලිය විධිමත් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය නියාමන යාන්ත්‍රණයක් ද ක්‍රියාත්මක කරමින් ඇත. මේ සඳහා පාසල් පුස්තකාල පළාත් හා කලාප පුස්තකාල අංශ තුළින් ද මහජන පුස්තකාල පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තු හා පළාත් පාලන ආයතන මට්ටමින් අධීක්ෂණය කරයි. තවදුරටත් බලය බෙදා දීමේ දී ප්‍රාදේශීය අනුමණ්ඩල හා දිස්ත්‍රික් අනුමණ්ඩල පිහිටුවීම තුළින් එකාබද්ධ වූ ජාලගත පුස්තකාල සමූහයක් නියාමනය හා සංවර්ධනයට ඉඩකඩ ලැබේ. පළාත් පුස්තකාල ක්‍රියාවලි මනා ලෙස පවත්වාගැනීම සඳහා පුහුණු කිරීම් හා විවිධ ගැටලු අවස්ථාවන්හි අවශ්‍ය උපදෙස් වකුලේඛ හා දැනුවත් කිරීම් ද ක්‍රියාත්මක වේ. පුස්තකාල ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම, පුස්තකාල පොත් හා උපකරණ ඇතුළු සම්පත් බෙදා දීම තුළින් අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් දියත් කිරීම කෙරෙහි පළාත් සභා යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක වෙමින් ඇත. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සමූහයේ දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල ඉදිකිරීමේ අවස්ථා විරල වුවත් මේ සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බව පෙනේ.

(ඉ) සෑම ශ්‍රී ලාංකිකයෙකුටම අධ්‍යයන පහසුකම් ඇති කිරීම සහ දැනුම ලබාගැනීමේ අවස්ථා ලබා දීම සහ ඒ මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනයට ආධාර දීම.

සෑම පුස්තකාලයකම බැහැර දීම් අංශ පවත්වාගෙන ගිය ද විමර්ශන, ළමා හා අධ්‍යයන අංශ දක්නට නොමැත. මේ සඳහා අවශ්‍ය ඉදිරි පියවර ගැනීම කෙරෙහි පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයන්හි අවධානය යොමු ව ඇත. සෑම පුද්ගලයෙකුටම අධ්‍යයන කිරීමේ පහසුකම් පුළුල් කළ යුතුය. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල තුළ මහජන පුස්තකාලයාධිපතින් හා පාසල් හි ගුරු පුස්තකාලයාධිපතින් සමග වාර්ෂිකව පර්යේෂණ කාර්යයන් කෙරෙහි යොමුවීම තුළින් නව දැනුම උත්පාදනයට හා නව සංවර්ධන අවස්ථා ඇති කිරීමට හැකියාව ලැබේ. මෙලෙස පර්යේෂණ කාර්යයන් කෙරෙහි අවශ්‍ය ලේඛන එළිදැක්වීම, පර්යේෂණ පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කිරීම්, පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම් හා සංවාද සාකච්ඡා සහිත ක්‍රියාවලි සංවිධානය පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයන්හි කාර්යභාරයන් යටතට වැටේ.

(ඊ) පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය හුවමාරු කර ගැනීම, පුස්තකාල අතර බැහැර දීම හා ලේඛන පිටපත් කිරීම සහ කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම හා හුවමාරු කර ගැනීම ද ඇතුළුව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථාන අතර සහයෝගිතාව හා සම්පත් බෙදාහදා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පහසු කරලීම.

පළාත් මට්ටමින් දුෂ්කර පාසල් හා මහජන පුස්තකාල හා පුස්තකාල ඇති

කළ යුතු ස්ථාන තෝරා ගැනීම තුළින් ප්‍රජාව සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු හා පුස්තකාල පොත් හා සම්පත් බෙදා දීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය වෙමින් පවතී. පුස්තකාල සායන යනුවෙන් හඳුන්වන වැඩපිළිවෙළ ඒ සඳහා නිදසුනකි. දුෂ්කර පාසල් හා මහජන පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය භෞතික සම්පත් හා ක්‍රියාවලි දියුණු කිරීම සඳහා පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල කාර්යය නිලධාරීන් යොදවමින් ප්‍රජාව මෙන්ම සිසුන් දැනුවත් කිරීම හා කියවීම් කඳවුරු පවත්වාගනිමින් ක්‍රියාත්මක වේ. එසේම බැහැර දෙන පොත් සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම හා එම නිවසේ සියලු දෙනා එක්ව කියවීම මෙන්ම ගෘහස්ථ තොරතුරු සාක්ෂරතා වැඩසටහන් සඳහා යොමු කරමින් ෆැමිලි රීඩිං (Family Reading) වැනි ව්‍යාපෘති සාමාන්‍ය ජංගම සේවාවලට අමතරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වේ. තොරතුරු සාක්ෂරතා කුසලතා, අන්තර්ජාල සාක්ෂරතා, පුස්තකාල පොත් වර්ගීකරණය, පාසල් පුස්තකාල හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානය, පුස්තකාලය හා ප්‍රජා සම්පත් මධ්‍යස්ථානය, සවිබලකරණය, පුස්තකාල කළමනාකරණය වැනි විෂය ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ විසිඵ්කවන සියවසේ භූමිකාව තුළ සිට කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍ය පුහුණු සපුරාලීමට පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු හැකියාව වර්තමානයේ දී දක්නට ඇත.

- (උ) නව තොරතුරු තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම සහ කාර්යක්ෂම ලෙස එම තාක්ෂණය භාවිත කිරීම.

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ ප්‍රගමනයත් සමඟ අන්තර්ජාල මෙවලම් හා සමාජ ජාල වෙබ් අඩවි මඟින් ලෝකය විප්ලවීය ලෙස වෙනස් කර ඇත. ද්විපාර්ශ්වීය සන්නිවේදකයෙකු වූ ගෝලීය මිනිසා, ඇඟිලි තුඩක දුරකින් රඳවා තබා ජාලගත මිනිසෙකු බවට පරිවර්තනය කර ඇත. සංඛිත සම්පත් විවිධ ස්වරූපයෙන් භාවිත කිරීම උදෙසා විවිධ ආයතන මෙන්ම පුද්ගලයින් විවිධ ගවේෂණයන්හි යෙදෙති. එසේම සෑම අවශ්‍යතාවක් හා සේවාවක් සම්පාදනය කිරීමේ දී සමාජ ජාල වෙබ් අඩවි මෙන්ම තාක්ෂණික හා සන්නිවේදන අවස්ථා ලෝක ව්‍යාප්ත ජනතාව භාවිත කරයි. ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ දී මෙන්ම අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට ද මෙහි ප්‍රවණතා හා බලපෑම්වලින් නිදහස් විය නොහැක. වෙබ් 2.0 හෙවත් සමාජ ජාල වෙබ් අඩවි ප්‍රවලිතවීමත් සමඟ ජාලගත හෙවත් සම්බන්ධතා ඉගෙනුම් න්‍යාය බිහිවී ඇත. එමඟින් පවතින අධ්‍යයන ක්‍රමවේදයන් හා ඵදිනෙදා කටයුතු විශ්ව ජනයා වෙතත් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. මෙම යුගයේ සිසුන්, ගුරුවරයා අභිබවා විවිධ අන්තර්ජාල මෙවලම් හා වෙබ් 2.0 මෙවලම් සමඟ කඩිනමින් එක් වෙමින් ස්වකීය අත්ල මත සිට ලෝකය දකින්නට වෙර දරන නමුත් ඔවුන් එම මෙවලම් භාවිතයට නිසි සාක්ෂරතා ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය නොකරයි. තවද ගුරු මැදිහත්වීම ද දුර්වලය. සිසුන් හා ගුරුවහවුන් අතර ද මෙම මෙවලම් භාවිත කිරීම පිළිබඳ යුග පරතරයක් දැකිය හැකිය. එවන් හුදකලා අතාත්වික ලෝකයක් තුළ සිසුන්, ඔවුනගේ අනාගතය අඳුරු කර ගන්නා අයුරු දක්නට ඇත. එසේම තම ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම්

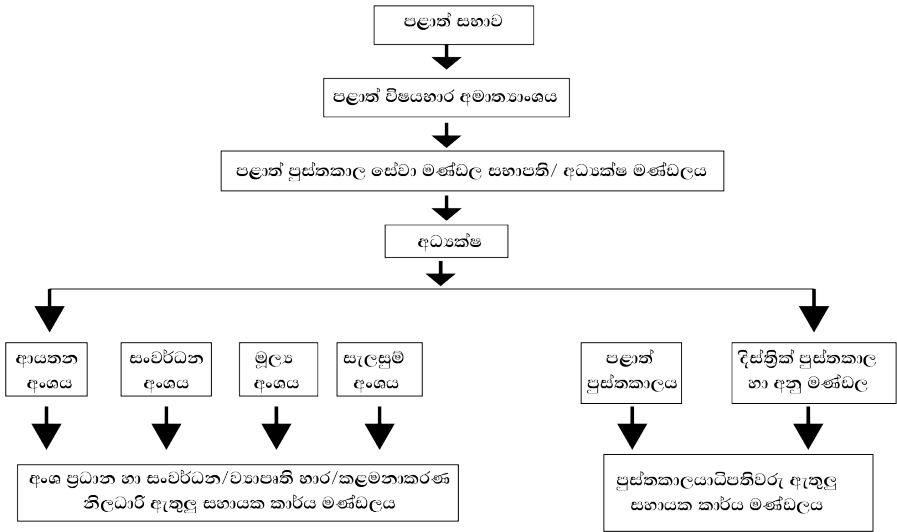
ක්‍රියාවලිය ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමේ අවස්ථා පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ඉගෙනුම්කරුවන්ට මෙන්ම අධ්‍යාපන අංශවලටද නොමැත. එබැවින් පුස්තකාල තුළින් සිදුවිය යුතු අවශ්‍යතා මහත් විශාල බව පෙනේ. සියලුම මහජන පුස්තකාල සතුව පරිගණක හා අන්තර්ජාල පහසුකම් නොවුවත් අවශ්‍ය අන්තර්ජාල භාවිත කිරීම පිළිබඳ සාක්ෂරතා ලබා දී තිබේ. එසේම සියලුම මහජන පුස්තකාලයන්හි දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා පොදු ගුලේ ආකෘතීන් භාවිත කරමින් පවතී. පුස්තකාල කිහිපයක් දැනටමත් ස්වයංක්‍රීයකරණ ක්‍රියාවලියට යොමුවීම හා ක්‍රියාත්මක අවදියේ පවතී. නමුත් මහජනතාව හා පාඨක ප්‍රජාව සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථා ඇති කිරීමේ වගකීම තවමත් ඇත. නමුත් මහජන පුස්තකාල සතුව සතුව විය හැකි මට්ටමේ පරිගණක හා අන්තර්ජාල පහසුකම් නොමැති වුවත් ක්‍රියාවලි ප්‍රවර්ධනය කරමින් සිටියි. ඉලෙක්ට්‍රොනික පුවත්පත් කැපුම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික පොත් බැලීම, පාඨක ප්‍රජාවට වෙබ් අඩවි භාවිතයෙන් තොරතුරු අවශ්‍යතා සැපයීම හා වෙබ් අඩවි නිර්මාණය තුළින් ජාලගත අවශ්‍යතා සම්පාදනය සිදුවිය යුතුය.

(ඌ) ශ්‍රී ලංකාව සංස්කෘතික වශයෙන් දියුණු, බුද්ධිමය ලෙස පරිණත වූ ජාතියක් බවට පත්කිරීම

ජනකවි, ජනකතා, ඇඳුම් පැළඳුම්, වචන භාවිත කිරීම හා සිරිත් විරිත් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ඇති වෙනස්කම් ආදී ජනශූන්‍ය ලක්ෂණ සඳහා ඇති තොරතුරු බොහෝ පර්යේෂණ සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබේ. එ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා සංස්කෘතික වෙනස්කම්, ජාති, ආගම්, කුලයන්හි දක්නට ඇති විවිධත්වය තුළ ඇති අගයන් පුස්තකාල මට්ටමින් විවිධ එකතු නිර්මාණය සඳහා ප්‍රවර්ධනය කළ හැකිය. පාඨක පහසුව මෙතුළින් ඇති වන අතරම මහජන පුස්තකාලයක් සඳහා ප්‍රාදේශීය එකතු නිර්මාණය තුළින් හා පළාත් පුස්තකාල මට්ටමට පළාත් එකතු ගොඩනැගීම තුළින් එකී පුස්තකාලය සඳහා ඇති අගය ද ඉහළ යනු ඇත. ඓතිහාසික කරුණු, වෙහෙර විහාර හා සංචාරක ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු එකතු පිළියෙල කිරීම බොහෝ පුස්තකාලයන්හි දක්නට ඇති අතර එමගින් ජාතික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

3. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයක සංවිධාන ව්‍යුහය

ජාතික පුස්තකාලය ජාතික වගකීමකට බැඳී පවතින අතර සියලුම පළාත් තුළ මෙවැනි පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කළ යුතුය. පවත්නා පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල හතර වුවත් ක්‍රියාත්මක වන්නේ විවිධ තලයන්ගේ වන අතර එම ආයතන සතු ප්‍රඥප්තිගත බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ජාතික වූ කතිකාවේ සම්බන්ධීකාරක නායකත්වය ජාතික පුස්තකාලය සතුවේ. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල විවිධ තල තුළ ක්‍රියාත්මක වුවද එහි සංවිධාන සැලැස්ම හා පරිපාලන ව්‍යුහය සමාන්තර විය යුතු වුවත් ප්‍රඥප්තිගත කරුණු අනුව යම් යම් වෙනස්කම් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල අතර දක්නට ලැබේ.

රූපසටහන 1 : පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයක පැවතිය යුතු සංවිධාන සැලැස්ම

පුස්තකාල සේවාව විධිමත් ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහාත්, ඒ මගින් පාඨක අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහාත්, පළාතේ පුස්තකාලවල සියලුම සංවර්ධන හා අධ්‍යාපනික කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය සියලුම දැනුම, අවබෝධය, දත්ත හා තොරතුරු යාවත්කාලීන හා විධිමත් ලෙස සලසා දීම සඳහාත්, ඊට අදාළව අවශ්‍යවන්නා වූ සේවාවන්, උපකරණ, ගොඩනැගිලි හා පොත් පත් සැපයීම් කටයුතු හා කාර්යය පවත්වාගෙන යාමට අදාළ කටයුතු විධිමත්ව හා ඒකීයභාවයකින් යුතුව පවත්වාගෙන යාම සඳහාත්, පුස්තකාල සේවාවන්ට අදාළ කරුණු පිළිබඳව අවශ්‍ය විධිවිධාන සැලසීම සඳහාත්, සේවක කාණ්ඩවල අවශ්‍ය වෘත්තීය දැනුම හා පුහුණු අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ගොඩනගා ඇති ප්‍රඥප්තිගත ආයතනය පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ලෙස හැඳින්විය හැක. ඒ අනුව දැනුම හා තොරතුරු විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රය ඇසුරින් පළාත් ප්‍රජාව සවිබලගන්වන ප්‍රධාන ආයතනය පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ලෙස තවදුරටත් පැහැදිලි කළ හැක. පළාත පුරා පවතින මහජන පුස්තකාල, පාසල් පුස්තකාල හා වෙනත් පුස්තකාල මෙන්ම පවතින භෞතික, මානව හා ජාලගත සම්බන්ධතා ප්‍රවර්ධනය කරමින් දැනුමෙන් හා ප්‍රඥා සම්පන්න හදවතක් සහිත ප්‍රජාවක් උදෙසා සිය කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය ප්‍රජාව සමග බැඳී ඇත.

මේ සඳහා පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයක පහත ආයතන හා ඒකකවලින් සමන්විත විය හැක.

1. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයක් සහිත ස්ථීර කාර්ය මණ්ඩලයකින් යුතු පරිපාලන ඒකකය
2. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයට අනුබද්ධ වූ පළාත් මධ්‍ය පුස්තකාලය
3. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයට අනුබද්ධ වූ දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල
4. පුස්තකාල හා විශ්‍යාපන පුහුණු හා පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයක්

ජාතික පුස්තකාලය සතු බලතල පළාත් තුළ බෙදී යාමේ දී ඉහත ප්‍රධාන ඒකකයන් සමග කටයුතු කිරීමේ හැකියාව පවතී. පළාත තුළ පුස්තකාල කටයුතු සැලසුම්කරණය හා සංවර්ධනය කිරීමේ දී සම්පූර්ණ බලතල පළාත් මණ්ඩලය සතු වේ. මෙම බලතල තවදුරටත් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් බෙදා කටයුතු කිරීම උදෙසා දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය අනුමණ්ඩල පිහිටුවීම තුළින් සාධනය වේ. ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පවතින සියලුම මහජන පුස්තකාල හා පාසල් පුස්තකාල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටමින් නියාමන හා ක්‍රියාවලි සම්පාදනය කිරීම මෙමගින් අපේක්ෂා කරයි. ජාතික පුස්තකාලය විසින් සිදුකරන ජාතික මට්ටමේ සියලු කාර්යයන් පළාත් හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ගලපා ඉටු කිරීම සඳහා මෙම ඒකකයන් ගොඩනැගීම අරමුණු කර ඇත. පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයකින් අපේක්ෂා කරන අරමුණු හා සේවාවන් බොහෝමයක් ඇත.

4. පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ සංකීර්ණ කළ අරමුණු හා සේවා.

දැනට පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල හතර සඳහා වූ ප්‍රඥප්ති විමර්ශනයේ දී පළාත් පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා අරමුණු හා සේවා ගණනාවක් තුළින් බලය පවරා දී ඇත. එම අරමුණු හා සේවා ක්‍රියාත්මක වීමේ දී ජාතික පුස්තකාලය සතු පරමාර්ථ හා ක්‍රියාවලින් ද ඉටුවන බව දක්නට ඇත.

(අ) පළාතේ තොරතුරු හා සේවා සම්බන්ධීකරණ, සංවර්ධනය කිරීම, පර්යේෂණ කිරීම හා සංඛ්‍යාලේඛන තොරතුරු දත්ත එක්රැස් කිරීම.

(ආ) ප්‍රලේඛන සේවා සංවිධානය කිරීම හා පළාතේ ලේඛන කලාව හා ග්‍රන්ථකරණයට සම්බන්ධව උනන්දුවක් දක්වන ලේඛකයින්ගේ ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන කටයුතුවලට සහාය වීම හා පුස්තකාල සේවාවන්ට අදාළ විෂයානුගත ප්‍රකාශන පළකිරීම.

(ඇ) පොත්පත් ඇතුළු කියවීම් ද්‍රව්‍ය, පුස්තකාල උපකරණ, කියවීම් පහසුකම් පුළුල් කිරීම, එම පහසුකම් ප්‍රදානය හා අවශ්‍ය විධිමත් සැලසුම් සැකසීම.

(ඈ) අධ්‍යාපනික හා අවබෝධාත්මක වැඩසටහන්, සම්මන්ත්‍රණ හා ප්‍රදර්ශන පවත්වාගෙන යාම.

(ඉ) පළාත් පුස්තකාලවල පුස්තකාලයාධිපතීන් හා පුස්තකාල කාර්ය මණ්ඩල බඳවගැනීම, උසස් කරලීමේ පටිපාටින් සැකසීම, සේවා කොන්දේසි සැකසීම හා පුස්තකාල සේවා සංවර්ධනයට අදාළ වෘත්තීය උපදෙස් මෙන්ම පුහුණු කිරීම.

- (ඊ) පළාත තුළ සියලුම පුස්තකාල සේවාවන් විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සියලු සම්බන්ධීකරණ කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන පැනවීම.
- (උ) ජාතික හා අන්තර්ජාතික දැනුම හා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ නව ප්‍රවණතා සමග බද්ධවෙමින් තොරතුරු තාක්ෂණය හා එකි දැනුම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- (ඌ) පුස්තකාල සහයෝගිතා ක්‍රම, තාක්ෂණික සහාය, පරිවර්තන සහාය, පුස්තකාල පාඨමාලා හා විවිධ ව්‍යාපෘති ඇති කිරීම.
- (එ) පුස්තකාල සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට අදාළ අතුරු ව්‍යවස්ථා, නීතිරීති, නියෝග හා ප්‍රමිති සම්පාදනය කිරීම.

පළාත් පුස්තකාලයන්හි අරමුණු හා සේවා සංක්ෂිප්ත ලෙස ඉහතින් දක්වා ඇත. ජාතික පුස්තකාලයේ අරමුණු මෙන්ම පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු අරමුණු හා සේවා එකාබද්ධ ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රතිපාදන හා මූල්‍ය බලතල බෙදියාම පිළිබඳ ජාතික පුස්තකාලයේ අවධානය යොමු විය යුතු කරුණකි.

5. පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු සංක්ෂිප්ත අරමුණු හා සේවා - මහජන පුස්තකාලයක් ඇසුරින්.

පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල තුළින් නියාමනය වන්නා වූ මහජන පුස්තකාලයන්හි ඉලක්ක හා අපේක්ෂාවන් කවරක් විය යුතුද යන්න විමසා බැලිය යුතු කරුණකි. මහජන පුස්තකාල පවතින ගෝලීය ප්‍රවණතා හා ප්‍රවර්ධනය වන්නා වූ තොරතුරු සාක්ෂරතා කුසලතා හමුවේ පුස්තකාලයාධිපතින් හා සහායක කාර්ය මණ්ඩලයන් වෙත ශක්තියක් වීම සඳහා අවස්ථාවක් ලැබී ඇත.

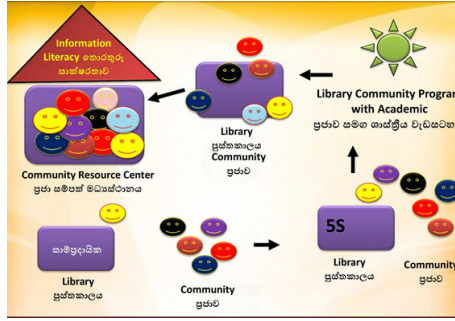
- ග්‍රාමීය හා පළාතේ වටිනා තොරතුරු සේවා සංවිධානය කිරීම.
- කියවීම් ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ සුලභ කිරීම.
- සාහිත්‍ය රසාස්වාද වැඩසටහන් පවත්වාගෙන යාම.
- ප්‍රදර්ශන හා සම්මන්ත්‍රණ පවත්වාගෙන යාම.
- අධ්‍යාපනික හා අවබෝධාත්මක වැඩසටහන් පවත්වාගෙන යාම.
- නවීන තොරතුරු සන්නිවේදන හා ඩිජිටල් පුස්තකාල ප්‍රවේශ සඳහා සුදානම්වීම.
- පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණ කටයුතු සඳහා යොමු කිරීම.
- පුස්තකාල හා භාණ්ඩ සමීක්ෂණ කටයුතු පවත්වාගෙන යාම.
- පාඨක ප්‍රවර්ධන කටයුතු පවත්වාගෙන යාම හා විවිධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ඉහත ඉලක්ක පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී මහජන පුස්තකාල තුළින් අපේක්ෂා කරන පොත් බැහැරදීම පමණක් වූ ක්‍රියාවලියෙන් බැහැරව මහජන සේවාවක් සඳහා ප්‍රජාවගේ දැනුම හා තොරතුරු සාක්ෂරතා කුසලතා ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාවලියට අනුවර්තනය වීමට සිදුව ඇත. වසර කිහිපයක් තුළ මෙම ඉලක්ක

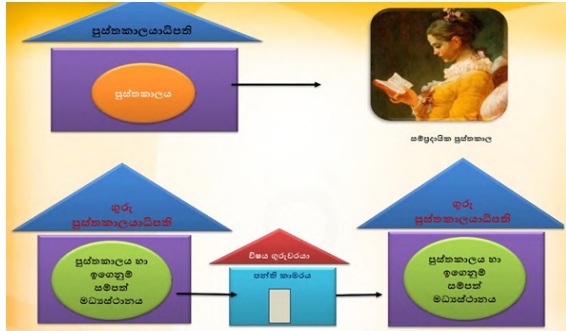
National Library and Documentation Services Board

ඉටු කිරීම තුළින් මහජන පුස්තකාල සේවාව “මහජන පුස්තකාලය හා ප්‍රජා සම්පත් මධ්‍යස්ථානයක්” බවට පත්වේ.

ඉහත රූප සටහනට අනුව මහජන පුස්තකාල සේවාව ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීමේ පුරෝගාමී ඒකකයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වී කටයුතු කරයි.

6. පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු සංක්ෂිප්ත අරමුණු හා සේවා - පාසල් පුස්තකාලයක් ඇසුරින්.

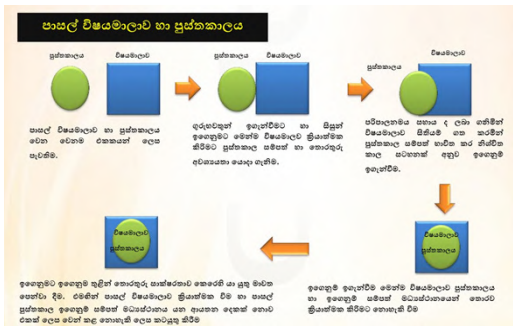

පාසල් පුස්තකාල තුළින් තොරතුරු සාක්ෂරතා සහිත සිසු පරපුරක් බිහි කිරීම පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රයේ එක් ඉලක්කයක් වන්නේය. තොරතුරු කුසලතා ඉගැන්වීම, සහභාගිත්ව ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශය, සාහිත්‍ය රසාස්වාදය දියුණු කිරීම,

සම්පත් පාදක ඉගෙනුම, ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම හා ඉගෙනුම දිගුව පිළිබඳව කටයුතු කිරීම ගුරු පුස්තකාලයාධිපති භූමිකාව විය යුතු බව පාසල් සඳහා උපදෙස් සංග්‍රහය තුළින් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පාසල් පුස්තකාල ඒකකය විසින් උපදෙස් දී ඇත (අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, 2012).

පාසල් පුස්තකාල ව්‍යවහාර තුළ ඉතා වැදගත් වන්නේ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට සෘජු ලෙස සහභාගි වීමයි. මේ සඳහා පුස්තකාල සම්පත් යොදා ගනිමින් ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම සක්‍රීය කිරීම උදෙසා සම්පත් පාදක ඉගෙනුම් පිළිබඳව ගැඹුරින් සොයා බැලිය යුතුය. පුළුල් පරාසයකින් යුත් යෝග්‍ය මුද්‍රිත, මුද්‍රිත නොවන හා මානව සම්පත් ඵලදායී ලෙස පරිහරණයට සිසුන් ක්‍රියාශීලීව සහභාගි වන සැලසුම් සහගත අධ්‍යාපනික වැඩසටහනක් (අලහකෝන්, 2006) ලෙස සම්පත් පාදක ඉගෙනුම නිර්වචනය කරයි. එම නිර්වචනයට අනුව සම්පත් පාදක ඉගෙනුම පන්ති කාමරයේ භාවිත කිරීම උදෙසා පහත ප්‍රධාන කරුණු පිළිබඳ ඉතා ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කළ යුතුය.

1. යෝග්‍ය සම්පත් භාවිත කිරීම - පුස්තකාල සම්පත් විග්‍රහය හා ඉගෙනුම් සම්පත් හඳුනා ගැනීම.
2. පුළුල් පරාසයක් තුළ ක්‍රියාකාරීවීම - 5E ඉගෙනුම් ආකෘති, SMART, Empowering 8 (සවිබලකරණය 8), විවිධ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් උපාය මාර්ගික ක්‍රම යොදාගැනීම
3. ක්‍රියාශීලී සක්‍රීය සහභාගිත්වය - ස්වයං පාදක හා විමසුම් පාදක අවස්ථා මෙන්ම සමෝධානික, ජාලගත අවස්ථා යොදා ගැනීම
4. ඵලදායී ලෙස භාවිත කිරීම - සියලුම විෂය නිර්දේශයන් හා විෂයමාලාව සපුරාලීම,
5. සැලසුම් සහගත අධ්‍යාපනික වැඩ සටහනකි - නිශ්චිත කාල සටහනකට පන්ති කාමර ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම හා විවිධ ඉගෙනුම් ශෛලීන්ට ගැලපීම මෙන්ම සමෝධානික විය යුතු අතර ඉදිරිපත් කරන ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමය ඇගයීම

සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් කාර්යය සාර්ථක කිරීම උදෙසා අධ්‍යාපන බලධාරීන් විසින් විවිධ අවස්ථාවල අධ්‍යාපනය සම්බන්ධව විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. ඒ අතුරින් ගෝලීය වශයෙන් සිදු වූ ප්‍රවණතා ද සැලකිල්ලට ගෙන ශ්‍රී ලංකාව ද පාසල් පද්ධතියට පුස්තකාලය වෙනුවට

පුස්තකාල හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානයි යන සංකල්පය පාසල් ගත කිරීමට විවිධ උත්සාහයන් ගෙන ඇත. පාසල් පුස්තකාලය හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානය මෙන්ම විෂයමාලාව අතර පවතින විවිධත්වය මෙන්ම

සම්බන්ධතාවය අයිසන්බර්ග් 1988 දී (පේමදාස, 2006) පහත ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇත.

(අ) පාසල් විෂයමාලාව හා පුස්තකාලය වෙත වෙනම ඒකකයන් ලෙස පැවතීම.

මෙහි දී විෂය ගුරුවරයා මෙන්ම පුස්තකාලය තනි තනිව ක්‍රියාකරයි. පොත් බැහැර දීම හා භාර ගැනීම පමණක් ඉටු කරයි. තවද එක් එක් ශ්‍රේණියන්හි දී විෂයභාර ගුරුවරයා තනිව විෂය ඉගැන්වීම සිදු කරයි.

(ආ) පුස්තකාලය තුළ විෂයමාලාවේ කොටස් ප්‍රදර්ශනය කරමින් ඉගෙනුම් සම්පත් සුලභ කිරීම.

විෂයමාලාව හඳුනාගනිමින් පුස්තකාලය තුළ ඉගෙනුම් සම්පත් හා පුස්තකාල සම්පත් බහුල කිරීම.

(ඇ) ගුරුභවතුන් ඉගැන්වීමට හා සිසුන් ඉගෙනුමට මෙන්ම විෂයමාලාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පුස්තකාල සම්පත් හා තොරතුරු යොදාගැනීම.

මෙහි දී විෂය ගුරුවරයා සමඟ ගුරු පුස්තකාලයාධිපති තරමක් සම්පව කටයුතු කරයි. ඉගෙනුම් ඉගැන්වීමට පුස්තකාල සම්පත් ද දායක කරගනී.

(ඈ) ගුරුභවතුන් ඉගැන්වීමට මෙන්ම විෂයමාලාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ඉගෙනුම් උපායමාර්ගයක් ලෙස ගුරු පුස්තකාලයාධිපති සමඟ එක්ව ඉගෙනුම් ඉගැන්වීමට අවශ්‍ය පුස්තකාල හා විවිධ මධ්‍ය සම්පත් යොදාගනිමින් එක්ව කටයුතු කිරීම.

පරිපාලනමය සහාය ද ලබාගනිමින් විෂයමාලාව සිතියම් ගත කරමින් පුස්තකාල සම්පත් භාවිත කර නිශ්චිත කාල සටහනක් අනුව ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම සිදු කිරීම.

(ඉ) ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම මෙන්ම විෂයමාලාව පුස්තකාලය හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානයෙන් තොරව ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වීම.

ඉගෙනුමට ඉගෙනුම තුළින් තොරතුරු සාක්ෂරතාව කෙරෙහි යා යුතු මාවත පෙන්වා දීම, එමඟින් පාසල් විෂයමාලාව ක්‍රියාත්මක වීම හා පාසල් පුස්තකාල ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානය යන ආයතන දෙකක් නොව එකක් ලෙස වෙන් කළ නොහැකි ලෙස කටයුතු කිරීම.

යන පුස්තකාල පරිණාමීය අවස්ථා පාසල් පුස්තකාලය හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානය මූලික කර ගෙන පාසල් පන්ති කාමර ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට හා විෂයමාලාව සමඟ බද්ධ විය යුතුය. එහි දී සම්පත් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියක් සඳහා ප්‍රවේශ විය යුතුය. මේ අනුව පන්ති කාමරයේ ඇති ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ හුදකලා බව බිඳ වැටේ. සිසුන් සක්‍රීය වේ. ඉහත දැක් වූ ප්‍රවේශයන් හා ඉගෙනුම් ඉගැන්වීමේ පරිණාමීය අවස්ථා එක් එක් පාසල යොදාගන්නේ විවිධ මට්ටමින්ය. නමුත් සක්‍රීය ගුණාත්මක ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියකට මෙම අවස්ථාවන් නාභිගත වේ. එමඟින් සිසුන්ට ඉගෙනුම සම්බන්ධව හා තොරතුරු සාක්ෂරතාව පිළිබඳ වාසි රාශියක් අත්වේ. මෙලෙස පාසල් පුස්තකාල මෙන්ම මහජන පුස්තකාල ක්‍රියාත්මකවීම සඳහා ජාතික වශයෙන් පවත්නා ක්‍රියාකාරී වැඩසටහන පළාත් මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව තවමත් පවතියි.

7. ජාතික පුස්තකාලය හා පළාත් මධ්‍ය පුස්තකාල සේවා මණ්ඩල සතු නූතන අභියෝග

වර්තමානයේ දී ඩිජිටල් මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන් සිදුවන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ප්‍රවණතා හමුවේ පුස්තකාලයන්හි ස්වරූපය හා ක්‍රියාකාරිත්වය ද සපුරා ඩිජිටල් පරිවර්තනයන් සඳහා යොමු වෙමින් ඇත. විශේෂයෙන් ඇමෙරිකාවේ ටෙක්සාස් ප්‍රාන්තයේ හා සිංගප්පූරුව පුස්තකාල පොත් රහිත පුස්තකාල බවට පරිවර්තනය වී තිබේ. එසේම සිංගප්පූරුව පාසල් විසිඑක්වන සියවසේ අධ්‍යාපන මෙන්ම තොරතුරු සමග පවතින අභියෝග ජය ගැනීම උදෙසා ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයන් තුළ මෙම ඩිජිටල් උපකරණ සමග විවිධ ක්‍රියාකාරකම් හා උපායමාර්ග සැලසුම් කරමින් පවතී. මේ වන විටත් ලෝකයේ බොහෝමයක් පුස්තකාල තොරතුරු විද්‍යා උපායමාර්ග සමග විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. එවැනි පුස්තකාලයන්හි මූලික පොත් බොහෝමයක් ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ ඩිජිටල් පොත් බවට පරිවර්තනය කර තිබේ. තවද පරිගණක හා අන්තර්ජාල සමග ජාලගත අවස්ථා විශාල වශයෙන් බිහි කර, ජාලගත පාඨක සමාජ නිර්මාණය කර ඇත. එතුළින් තොරතුරු හා දැනුම ඉතා කඩිනමින් ප්‍රජාව වෙත සන්නිවේදනය කිරීමට අවස්ථාවක් ලෙස යොදාගනියි. නමුත් තුන්වන ලෝකයේ රටවල අන්තර්ජාල හා තොරතුරු සන්නිවේදන අවස්ථා ප්‍රවලිත වුවත්, ජාතික වශයෙන් තවමත් ක්‍රියාකළ යුතු මට්ටම පිළිබඳ සැලකිල්ලක් නොදක්වයි. ඩිජිටල් පුස්තකාල, ඉ-පුස්තකාල, ඉ-බුක් ලෙස විවිධ ලෙස පරිගණක හා අන්තර්ජාල යොදාගනිමින් ස්වාධීනව ක්‍රියාකළ ද එම සංකල්පයන් වටහා ගත් බවක් දක්නට නොමැත.

අන්තර්ජාල සතු විවිධ තොරතුරු මූලාශ්‍ර බැලීම, ශ්‍රවණය කිරීම, කියවීම, ලිවීම හා සංවාද කිරීම මඟින් උපයා ගන්නා තොරතුරු හා දැනුම ගෝලීය වශයෙන් ද හුවමාරු කර ගත හැකිය. නූතනයේ මේ සඳහා භාවිත වන විවිධ සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයන් රාශියකි. ඒ අතුරින් නූතන පරම්පරාව ප්‍රකට ලෙස භාවිත කරනුයේ වෙබ් 2.0 වැනි සමාජ ජාල අවස්ථාවන්ය. මෙම සන්නිවේදන අවස්ථා නූතනයේ වේගවත් මෙන්ම එකිනෙකා අතර ජාලගතයි. මෙසේ භාවිත වන වේගවත් ගෝලීය සන්නිවේදන අවස්ථා එකිනෙකා අතර හුවමාරු කර ගැනීමෙන් වැඩි දෙනා සහභාගි වන්නා වූ හා විවිධ ප්‍රතිචාර දක්වන නව සංස්කෘතියක් ඇතිවෙමින් ඇත.

මේ නිසා ලෝකය ක්‍රමයෙන් එකිනෙකාට සමීප වූ එකම ගම්මානයකි. එමෙන්ම මෙම තාක්ෂණික සන්නිවේදන ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමත් සමඟ සමාජ සම්බන්ධතාවන් නැවුම් හා වේගවත් වේ. මානවයා තම කටයුතු කිරීමට ලෝකයේ අනෙකුත් ප්‍රජාවගෙන් සහයෝගය අපේක්ෂා කරයි. විවිධ ගැටලු, අර්බුද හා විසඳුම් සෙවීම සම්බන්ධව එකිනෙකා සන්නිවේදනය කරගනී. ආර්ථික හා ව්‍යාපාරික කටයුතු, රාජ්‍ය පාලන හා විදේශීය සම්බන්ධතා, සංචාරක හා ගුවන් ගමන් මෙන්ම ඉගෙනුම හා අධ්‍යාපනය සඳහා මෙයින් විවිධ අවස්ථා නිර්මාණය කර ගැනීමට දියුණු තාක්ෂණික හා සන්නිවේදන ක්‍රම හා උපකරණ යොදා ගනියි. එසේම මෙම තාක්ෂණික අවස්ථාවන්ට හා

National Library and Documentation Services Board

උපකරණයන්ට වඩාත් ආකර්ෂණීය වෙළඳ පොළක් බිහි වී ඇත. එබැවින් තාක්ෂණික උපකරණ මෙන්ම විවිධ අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට මිනිසුන් තව තවත් උත්සුක විය. මෙම ප්‍රවණතා හමුවේ සාම්ප්‍රදායික පුස්තකාලයක ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් කිසිදු එලක් නොවේ. තවමත් ජාතික වශයෙන් හෝ පළාත් මට්ටමින් එහි නිසි කළමනාකරණයක් හෝ පරිපාලන රටාවක් දක්නට නොමැත. මෙම ප්‍රවණතා සඳහා ඇති අභියෝග මෙම සියවසේ ජාතික හා පළාත් පුස්තකාල මුහුණ දෙමින් ඇති අතර අන්තර්ජාල සාක්ෂරතා වැඩසටහන් පවත්වාගැනීමත් කියවීම කුලීන් බුද්ධිය හා හදවත පෝෂණය කරමින් මිනිසා සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහාත් කඩිනම් විසඳුම් සොයා යාත්‍රා කිරීමට කාලය ද උදා වී ඇත.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය : පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධන ඒකකය. (2012). පාසල් පුස්තකාල හා ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථාන සඳහා උපදෙස් සංග්‍රහය. බත්තරමුල්ල, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය.

අලහකොන්, උදිත. (2006). සම්පත් පාදක ඉගෙනුම් කුසලතා හා ගුරු පුස්තකාලයාධිපතිත්වය. කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ.

ජයසූරිය, අසිත සඳරුවන්. (2019). විසිඑක්වන සියවසේ අධ්‍යාපන තේමාව, විශ්වප්‍රදිප පර්යේෂණ ග්‍රන්ථය, බදුල්ල, ඌව පළාත් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය.

ජාතික පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා ආයතනය. (2013). සවිබලකරණය 8 : ආදර්ශය භාවිතයෙන් ගුරුවරුන් සවිබලගැන්වීම. කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, කොළඹ.

පළාත් පුස්තකාල ප්‍රඥප්ති හා ජාතික පුස්තකාල පනත - ඌව, සබරගමුව, උතුරු මැද හා මධ්‍යම

ප්‍රේමදාස, පී. ජී. (2006). පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යා ගුරුභවතුන් සඳහා දිගාහිමුඛ වැඩසටහන, කොළඹ, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

Disaster Risk Management in Sri Lankan University Libraries an Overview

Dr. Nayana Darshani Wijayasundara*

Introduction:

Disaster Risk Management in libraries has been a widely researched topic because of the importance it has in ensuring the safety of material, buildings and other resources which are available. Also another important feature of disaster risk management in libraries rests within the commonality of natural, man-made and hybrid disasters which can cause a threat to the resources available within a library. Also, the value and importance of libraries are high as they store a wide range of historical, scholarly and technological resources. The study is an overview of why emphasis should be given on preparedness and preventing disasters that can cause harm to university libraries.

Disasters can occur in many different ways to university libraries. Common types of natural disasters include fire, floods, cyclones whereas man-made disasters include terrorist attacks, thefts and vandalism. COVID-19 pandemic which started to spread globally in the beginning of 2020 is considered as a disaster to the whole world and for every sector of society. According to the health authorities, the first case of COVID-19 was reported on the 9th of March 2020 in Sri Lanka. It spread and developed as a natural disaster in spite of all the contradictory assumptions about its origin.

Disasters in university libraries:

Garnett (2019) considers many natural disasters that can act as a threat towards academic libraries and how the unawareness about the cause and the impact of these disasters can bring drastic effects to the resources of great importance that are stored inside them. Fleisher and Heppner

*Librarian, University of Sri Jayewardenepura

(2009) highlights the importance of the development of a project proposal and how support should be taken to develop the plan by taking into consideration the purpose, the aims, the methods and the objectives of formulating such a disaster plan. Fleisher and Heppner's (2009) study takes into consideration the importance of time and financial resource management in formulating the plan since disasters are highly unpredictable and because of this feature it is vital to form and maintain a plan that can promptly address disasters.

Webb (2010) narrates the story about how a series of unexpected floods brought damage and disaster to the Bothwick Institute of Research and its libraries and how the library staff went through a troublesome period to retrieve the files and documents relating to research that were stored within the buildings. One of the main discoveries during the process of salvaging the documents is the discovery that photographs and some print material were not destroyed completely and that they were at a stage where recreation was possible. Documents stored in plastic folders also survived. The study concludes with the idea that the necessity to have a disaster risk reduction plan at both institutions and libraries is crucial. It is difficult and highly time consuming to conduct the process of retrieving the damaged resources.

Prestamo (2017) elaborates on the commonality of disaster risks and how difficult it is to recover from disasters and how the services rendered by each and every individual can be taken into regard in overcoming the situation while protecting the facilities and the available collections stored inside libraries. Hamilton (2011) also takes into consideration the common impacts of disasters and how hurricanes are one of the most dangerous and significant natural disasters that can create an ever-lasting impact on libraries and the resources which are stored within. The study is narrowed down to public libraries only in the region of Louisiana and the author makes a claim that one of the reasons for the continuation of disasters at libraries is the common idea among the public that libraries are not essential services. Hamilton (2011) emphasizes on the fact that these ideas should be changed among the public in order to bring in more awareness as to why libraries are crucial in the world. Similarly Jaeger et al (2008) refers to the devastation caused by the 2005 Gulf Coast hurricanes to several public libraries. The study summarizes the lessons learnt during the disasters and how these lessons can be used successfully to formulate and design disaster risk reduction plans and also to bring in awareness in the public about the importance of having such a plan.

Wong and Green (2008) write on the crucial aspects of formulating a disaster plan. The study identifies 6 important components in the disaster risk reduction plan that can be designed for both public and academic libraries and lists them as planning, prevention, response, recovery, preparedness and training. The study states that so many institutions and libraries face many difficulties when it comes to disasters as they believe that disasters and unpredictable crises will not happen to them and that this idea needs to be changed especially within the communities that access and work with regard to these institutes and libraries. The study further highlights the fact that the need to establish a disaster risk reduction plan is crucial and highly important to all libraries.

Green and Teper (2008) have carried out a different study where the focus is centered on small libraries and the disaster management plans that can be designed and implemented in order to secure the resources. There are libraries with small buildings as well as with small collections. The study highlights the fact that even small libraries can be at risk of disasters and that they also can be prone to threats of different measures. One of the main things highlighted by the researcher is the strength of communication before crisis situations and the accumulation of knowledge in order to develop an understanding about the type of services provided during emergencies by places outside the library as well.

Another study conducted by Rasaki (2019) writes about the efficient methods that were conducted in several university libraries in Nigeria. Through surveys, the study found out that all the universities did not have a disaster management plan and most staff members were unaware of the disaster risk reduction plans. As a result, losses through theft, storms, computer crashes and harmful effect caused by pests and vandalism were commonly seen in libraries. The study introduces the steps that could be taken to mitigate the risks and lists them as the provision of fire extinguishers and strengthening security measures as first steps that can be taken to minimize the disastrous impacts. Negligence, lack of knowledge and poor management vision were also seen as problems that have become reasons for the cause of damage through such disasters.

When considering the disaster risks to library collections, thefts are one of the major disasters that can bring about a great damage. Thefts in libraries can be of two forms. Common experience on thefts in libraries is the acts of disloyal customers. In addition, Griffiths and Krol (2009) discusses about man-made harmful impacts on libraries such as insider thefts. The study begins through a brief introduction to insider thefts

that have been taking place throughout history since the time of Greek civilization. The researchers identify the addiction to drugs and alcohol as one of the significant factors behind insider thefts. Other factors affecting insider thefts would be the inability to overcome personal losses and debts. Employee screening, marking of items and access control are some of the primary steps that can be taken by libraries to mitigate this threat.

The importance of formulating disaster management plans for medical libraries is discussed by Beales (2008) highlighting about the various resources stored inside. Further, he states that these libraries are mostly vulnerable to floods, fires and internet losses. Beales (2008) also highlights the fact that although most people do not consider medical libraries as a resource center that has an impact on scholarly work, that the importance of safeguarding these resources are also important and mandatory. Eden and Matthews (1996) writes about the importance of staff counseling and lists out several plans in minimizing the impact of disasters. However, the study mainly focuses on the need to introduce insurance coverage and the installation of a system that would help a library to detect fire in order to control the situation.

Lonergan (2011) categorizes disasters as purposeful, malfunctioned, unanticipated and accidental. When considering these types of disasters, the burning in the Jaffna library in Sri Lanka can be taken under the category of man-made and purposeful. Also the destruction of library material during bombing of US embassies in Kenya and Tanzania falls into this category (McMichael, 2007). However, another study (Van der Hooven and van Albada, 1996) discusses about the destruction done to libraries that has taken place all around the world while adhering to a timeline. They trace the destruction from the early period of Nazi occupation of Europe and continue to both natural and man-made destructions. They also include the research carried out by UNESCO and IFLA about the destruction of manuscripts and texts in the library of the University of Louvain in Belgium during World War I. The study also explores the measures taken by libraries across the globe and lists out the steps taken to minimize these risks. Kasapovic (2015) explores the devastation that took place in the libraries in Bosnia and Herzegovina during a period of war. According to this study, the lack of proper systems of legislations, non-availability of systematic methods of handling computer generated activities and non-establishing of cooperative cataloging are caused the destruction during war.

Experiences of Disasters in Sri Lankan Libraries:

Knuth (2006) writes about the origins of the Jaffna Public Library and how a small collection of about 1000 books developed slowly into a major library collection with time. The location of the library was changed and it was eventually opened to the public by giving the chance to access a wide variety of books, newspapers, magazines and journals to readers who were interested in spending their time in a valuable manner. The collection achieved international claim and was famous for its unique collection of books that could reveal hidden and unknown facts about ancient Sri Lankan history. Several sections were added to the Jaffna library later including a section to store children's books and also an auditorium with the help of the scholarly community that resided in Jaffna. The fire at the Jaffna library in 1981 resulted in massive destruction of its valuable material and resources that can never be replaced were lost forever. This incident that took place at the Jaffna library can serve as an example for the irreversible damage that can be caused by man-made disasters to libraries and the resources which are stored within as a massive amount of knowledge and historical sources were burnt down within hours and were lost forever.

The tsunami in 2004 brought in devastating results to Sri Lankan libraries that were mainly situated along the coastline and as a result librarians around the country has been promoting the idea to establish more buildings that can resist huge water currents and also structures that can be built on pillars. Warnasuriya (2005) writes about the impact of the tsunami on Sri Lankan libraries in 2004. On a similar note (Amarasiri, 2005) writes about the devastation that was caused by the tsunami and its massive impact on public libraries, school libraries, and community and temple libraries. He further discusses the challenges faced in rebuilding the destroyed resources and the lack of land and other infrastructure facilities. The study brings into light the importance of disaster risk reduction plans and how these type of damages can be mitigated if the necessary steps were taken and cautionary information were given to the respective parties in order to mitigate the impact of these natural disasters on libraries. According to Amarasiri (2005), all respondents from libraries that took part in a survey revealed that they have not received any guidance or advice on how to prepare prior to a disaster at a national level or on a smaller scale. The study emphasizes on the fact that only the example of the devastation that was caused by the tsunami waves in 2004 is enough for libraries to take the necessary steps in building and formulating a proper disaster plan, especially for

libraries situated along the coastal line.

Since the author of this paper is attached to the University of Sri Jayewardenepura, a few personal experiences with regard to disasters at the library drove the author to explore more about disaster risk reduction and preparedness. University of Sri Jayewardenepura was established as a 'pirivena' in 1873. The library collection consists of more than two hundred thousand volumes and hundreds of scholarly journals as well as electronic materials. In addition, the library has a vast collection of rare books and palm leaf manuscripts in its possession which is invaluable. In November 2018, the Ceylon Room of the library where the rare books and palm leaf manuscripts are housed was affected by water due to a leakage in the pipe line system in the upper floor during the night. It was about to overflow and wash off the collection by the time the library was opening. If that happened, the restoration process of soaked books and manuscripts would have been very costly and time consuming. Replacing with new copies is not an option for rare books and manuscripts. The adjoining Interactive Study Area was equipped with 40 computers and peripherals for students use. Water was soaked by the floor carpet used in that particular room and special soaking equipment was hired to restore that area. Heavy duty dryers were used to dry up the area. It took a few more days to get rid of the damp smell and various primary methods were used to remove the smell. There were no proper disaster management practices to follow after such devastation.

Another time, a cyclone took away the roof of the Technology library and the whole collection was damaged due to rain water. The recovery process applied for wet books was none other than keeping those books open in natural air to dry gradually. Out of the lot, two books could not be restored back to the normal condition due to the damage caused by fungi. Only after going through related literature and professional discussions, it was found that heavily soaked printed materials should be kept under deep freeze condition for a few days to avoid fungal growth on the materials.

Many books infected by mould were found on the shelves of the library over the time. It was found that the newly added books were also threatened by mould infections due to the transfer of insects from old books to new. The necessity of controlling the spread of silver fish and other insects was felt by the library staff. All the infected books were collected to a designated place from all the collections. The National Archives was so generous enough to support in fumigating 3000 books. The rest of the infected books, nearly 16,000 were fumigated inside

the library making a special sealed area with the assistance of one of the government approved pest control companies. This situation is not unique to the University of Sri Jayewardenepura, but other academic libraries with huge collections and that have started a few decades ago may face similar situations. It is better to prevent insect attacks to books rather than treating them after being infected. Though there are several methods including indigenous practices to minimize the growth of moulds inside books, many librarians do not consider this issue as a disaster and hence neglect until it becomes severe. The above explained few instances show the need of plans to reduce disaster risk.

Status Quo in disaster management of academic libraries:

According to discussions conducted with university librarians, it is found that no any university library has a proper disaster preparedness plan in Sri Lanka. Further, all of them agreed that university libraries are in need of such a plan. Fire is identified as one of the expected disasters in academic libraries. Most of the librarians expressed that though there are fire extinguishers, they were not tested for a long time and their functionality was in doubt. Few libraries have fire alarm detectors installed in the buildings where library resources are kept. One librarian expressed her ideas about the installed fire alarm detectors saying that, “Our fire alarm system is not functioning and to make it function better, and for repairing, lot of money is needed.” Another respondent stated that the library staff has taken actions to refill and service the existing fire extinguishers within the stipulated time period. Even though some libraries have initiated efficient measures in minimizing and limiting the damages and destruction caused by fires, few librarians expressed their dissatisfaction about the existing system as some libraries are not equipped even with a fire extinguisher or evacuation paths.

Proper and continuous supervision and management should be done on material in academic libraries where important documents are stored. University of Sri Jayewardenepura library identifies the infected books periodically and conduct fumigation in a specially designed fumigation chamber. Certain libraries use different methods to control silverfish bug infections. One librarian stated that a dust free environment would be the best option to discourage the growth of book worms as well. A good and beneficial development in libraries is providing the air conditioning facilities. The collection areas are air conditioned not only to keep it as a closed area but to maintain the longevity of materials. Library collections stored at a dust free space under controlled temperature conditions help to eliminate mould/insect attacks and fungal growth.

Another threat is the possibility of vandalism which is often referred to as the destruction and damage that is done to library resources through human intervention. Library patrons need to educate on careful handling of library materials. Some books are found on damaged condition due to spillage of tea/coffee and food.

Sri Lanka is a country with a diverse society and a unique culture but the country holds sad memories when looking back at its immediate history. The country has extensively suffered from the ravages of the ethnic conflicts and terrorism which lasted more than 30 years. In 2019, the country faced a devastating incident with the Easter Sunday bomb attacks. Terrorist attacks within the country have not been uncommon phenomena. During the terrorist wars, an atrocious act of burning took place at the Jaffna Public Library which is undoubtedly one of the largest libraries in South Asia. As explained earlier in this paper, nearly 95000 volumes of books and priceless manuscripts were destroyed by the fire.

Therefore due to these threats of terrorist attacks, the libraries along with the staff, patrons and the material are under threat. Most of the librarians who were consulted in this study said that security measures should be taken to minimize the occurrence of such activities. They were in the opinion of that the installation of security surveillance systems, deployment of security personnel and training the staff on how to react on this type of situations would be fundamental in producing a disaster risk reduction plan. Additionally, cyber terrorism is also identified as a potential threat to the university libraries. Many librarians predicated that a possibility of such a threat is unimaginable at the moment. Since most university libraries have automated their housekeeping functions, they maintain huge databases with catalogue entries, member information and transaction histories. Furthermore, libraries have developed institutional repositories with their academic and student publications. Library websites are also maintained using servers. Therefore, almost all the respondents were in the opinion that access to library servers or the devices that contain data should be properly secured. It is understood that data backup should be kept or maintained in a different premise or to use cloud servers. The recovery process of data in a situation of a disaster should be planned well. All the necessary measure should be applied to secure library data.

Disasters due to lightning create problems in the electrical power supply. Fluctuations of voltage might also result in damages to computer equipment and peripherals. None of the respondents knew whether their library buildings are protected by lightning rods. Electricity hazards also

give similar damages like that of lightning, but the cause for electricity hazards is not only lightning. Two librarians mentioned that the electrical wiring of their library buildings is very old and the supply has not been completed properly as well. Electricity hazards can occur due to negligence of people. Library staff should take precaution in using electrical items and these equipment must be used only for a specific period of time. Excessive usage may cause damages not only to the equipment but also to the electrical wires and circuits. Electrical wiring done in the past, mostly in old buildings need to re-wire. In addition the capacity may not be sufficient as in the past due to increase in the number of equipment where they consume a substantial amount of electricity.

Water hazards, sometimes can be considered as a separate disaster to floods. Mainly water hazards take place due to human negligence and breaking of pipeline systems. Thus, the harm that is leveled against library resources through water leakages is highly disastrous and it will require a long term process to retrieve the material and restore them in the original state. The process of replacing material soaked in water requires many equipment and workforce. Thus, it is advisable to have properly maintained pipeline systems and drainage systems in order to minimize and limit the harm caused by water.

Poorly maintained library buildings and structural failures may cause damages not only to materials but to people as well. It develops other types of disasters like water, electricity, mould attacks, thefts, spreading of invasive species and lightning hazards. As a result of a poorly designed roof, one library had to remove water after each and every incident of heavy rains and this can be considered as a result of structural failure. Regular inspection of the library buildings and providing necessary repairs at the initial stages of damages can reduce the magnitude of the damage. Attention must be given not only to where the collections are housed but also to the places where the public often walks into such as washrooms etc. During rainy seasons, libraries which are situated near water streams should be given prior warning and caution about floods and the drastic outcomes that might arise with flooding and water leakages. Furthermore, the blocking of drainage systems because of floods. The damage can be minimized by shifting the library materials to upper floors if the library consists of several floors.

As mentioned earlier in this paper, the roof of the Technology Library of University of Sri Jayewardenepura was once dismantled by a cyclone about two years ago. The library is situated in the top floor of the building and had extra-large glass windows which could not withstand the heavy

winds. This can be considered as a structural failure as well. The books that were drenched in water were kept for natural drying under room temperature, but few books were infected with fungi and could not be restored back to their original condition. This event became the basis to explore more on disaster risk reduction and to figure out techniques and methods in overcoming the challenges that arise at a moment of crisis.

In a drought condition many librarians have experienced electrical power cuts that lasted for several hours during the day as Sri Lanka's power generation depends highly on hydro power. These conditions may bring adverse effects to library material; both electronic and print and day to day functions of the library. Even though external power supply units are efficient ways of producing electricity, they might not be able to perform all the tasks that are needed to be done, in the similar capacity of the main power supply and cost is too high.

Numerous invasive species can cause disasters to libraries. Monkeys, bees/ wasps, pigeons, mice, squirrels, bugs and mosquitoes are some of the species that university libraries have experienced so far. One librarian stated that squirrels damaged some of their collections and the damage was similar to the damages that are done by mice. They have also damaged the curtains of the library. Other species are a threat to staff and library users in addition to the material damage. One library was seeking the assistance of a pest control company to control the hives of wasps, but after few weeks they have invaded the building again. Once, a librarian has faced a major issue due to the troubles made by pigeons. Students have complained that the noise made by them was intolerable. Sometimes, pigeons come inside the library through open areas which are designed to provide ventilation; they lay eggs inside and make the place untidy. That librarian further stated, "Getting rid of pigeons was not an easy task, because we could not use any unusual methods as some animal activists were opposed of chasing pigeons out". Spreading of bugs in library furniture should be controlled before it becomes a menace to all the staff and library users.

There were few instances where a few faculties of a university were closed due to infectious diseases, but it was not identified as a disaster that has solely targeted the library. A librarian mentioned about one occasion about a chemical hazard. It has happened only in a room of the library where resin oil used for cleaning the palm leaf manuscripts was inhaled by the staff and they were immediately taken to the hospital for treatments.

Highlighting facts on the preparedness for infectious deceases such as COVID-19:

Discussions had with state university librarians revealed that academic libraries in Sri Lanka are not prepared to face a situation where a disaster like COVID-19 occurs. Other than providing the access to e-resources, the services offered by the libraries were completely on halt for a few days from the day that the government declared island wide curfew to restrict the movements of people. Very few libraries had the facility to access their servers from home; remote locations. At the first instance, for about a week or so librarians could not think of their library services, all were concerned about health services and other essential services.

Gradually, libraries started providing their existing e-resources and the e-services could expand due to the opening up of e-resources by the vendors free of charge. E-resources which were provided through IP restricted access made available with username and password access.

Members were informed highlighting the existing services which can be used remotely like institutional repositories. Article requests through inter-library-loan system were fulfilled with the support of other libraries in the network. Librarians need to be prepared to face pandemic situations like COVID-19 and to provide their maximum possible services to the patrons. As many universities started online teaching and learning process, libraries were seeking possible avenues to increase their digital content promoting remote access.

Recommendations:

Disasters can happen at any time and in any form to libraries. Librarians need to be aware of preventing and minimizing the damage that could happen due to various disasters. In addition, it is important to know the recovery processes and possible alternative services to patrons during disasters. Therefore, a research study to identify the possible disasters and to formulate a disaster preparedness plan is imperative. It will enable the university libraries to provide better and uninterrupted services to their user community. Disaster risk management is not only limited to university libraries. Thus, preparing a disaster preparedness plan would

be vital for all sectors of libraries in Sri Lanka.

Research Implications:

- Identification of the possible disasters in the Sri Lankan context
- Categorization of disasters according to vulnerability
- Formulating preparedness plans for disaster risk management according to categories of libraries or categories of disasters

References:

- Amarasiri, U. (2005). Rising from the Wreckage: development of tsunami affected libraries in Sri Lanka. *IFLA Journal*, 31(4), 307-314. doi: org/10.1177/0340035205061383.
- Beales, D. L. (2008). Before Disaster Strikes. *Journal of Hospital Librarianship*, 3(4), 11-24. doi:10.1300/j186v03n04_03.
- Eden, P., & Matthews, G. (1996). Disaster management in libraries. *Library Management*, 17(3), 5-12. doi:10.1108/01435129610112743.
- Fleischer, S. V., & Heppner, M. J. (2009). Disaster Planning for Libraries and Archives: What You Need to Know and How to Do It. *Library & Archival Security*, 22(2), 125-140. doi:10.1080/01960070902904167.
- Garnett, J. (2019). Academic Libraries – Changing the Approach: Resilience Building against Disruptive Events and the Contribution to Disaster Risk Reduction Frameworks. *New Review of Academic Librarianship*, 1-17. doi:10.1080/13614533.2019.1703767.
- Green, S. L., & Teper, T. H. (2008). The Importance of Disaster Planning for the Small Public Library. *Public Library Quarterly*, 25(3-4), 47-59. doi:10.1300/j118v25n03_05.
- Griffiths, R., & Krol, A. (2009). Insider Theft: Reviews and Recommendations from the Archive and Library Professional Literature. *Library & Archival Security*, 22(1), 5-18. doi:10.1080/01960070802562834.
- Hamilton, R. (2011). The State Library of Louisiana and Public Libraries' Response to Hurricanes: Issues, Strategies, and Lessons. *Public Library Quarterly*, 30(1), 40-53. doi:10.1080/01616846.2010.525385.
- Jaeger, P. T., Langa, L. A., McClure, C. R., & Bertot, J. C. (2008). The 2004 and 2005 Gulf Coast Hurricanes: Evolving Roles and Lessons Learned for Public Libraries in Disaster Preparedness and Community Services. *Public Library Quarterly*, 25(3-4), 199-214. doi:10.1300/j118v25n03_17.

- Kasapovic, I. (2015). In “No Man’s Land”: Libraries in Post-Dayton Bosnia and Herzegovina. *Library Trends*, 63 (4), 663-674. doi: 10.1353/lib.2015.0027.
- Knuth, R. (2006). Destroying a Symbol: Checkered History of Sri Lanka’s Jaffna Public Library. Paper presented at World Library and Information Congress: 72nd IFLA General Conference and Council, Seoul, Korea, Retrieved from <https://archive.ifla.org/IV/ifla72/papers/119-Knuth-en.pdf>.
- Loneragan, D. (2011). Natural disasters and man-made catastrophes. *Community & Junior College Libraries*, 17(3-4), 131-137. doi:10.1080/02763915.2011.637419.
- McMicheal, R. (2007). Case analysis: response to the US Embassy bombing in Nairobi, Kenya on August 7, 1998. Retrieved from <http://www.scribd.com/doc/3279687/Response-U-S-Embassy-Bombing-in-Nairobi-Kenya>.
- Prestamo, A. M. (2017). Libraries and Natural Disasters. *Journal of Library Administration*, 58(1), 101-109. doi:10.1080/01930826.2017.139970.
- Rasaki, O. E. (2019). Disaster management practices in selected university libraries in Nigeria. *Journal of the Institute of Conservation*, 42(2), 151-167. doi:10.1080/19455224.2019.1604395.
- Van der Hoeven, H. & van Albada, J. (1996). *Lost memory - libraries and archives destroyed in the Twentieth Century*. Paris, France: UNESCO. Retrieved from unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf000105557.
- Warnasuriya, D. (2005). When the tsunami struck Sri Lanka. *Library Hi Tech News*, 22(2), 21-22. doi:10.1108/07419050510593362.
- Webb, C. (2010). Disaster Recovery in the York Flood of 2000. *Journal of the Society of Archivists*, 22(2), 247-252. doi:10.1080/00379810120081181.
- Wong, Y. L., & Green, R. (2008). Disaster Planning in Libraries. *Journal of Access Services*, 4(3-4), 71-82. doi:10.1300/j204v04n03_05.

International Policies, Standards and Guidelines for the Library and Information Services Development

Dr. G. D. Amarasiri*

Policies and guidelines are very important for the development of any field. Policies and guidelines provide a common framework for a certain programme or course of action. Policies and guidelines are compiled in various level such as institutional level, national level and international level. Institutional level policies and guidelines are compiled under the direction of the management of respective institutions with the expert assistance. Collection development policy of a national library is an example of an institutional level policy. National education policy is an example for a national level policy. National level policies are normally compiled by an expert committee in the relevant field on the request of the government. International policies and guidelines are normally compiled by international associations in the relevant fields. *The public Library Service – IFLA/ UNESCO Guidelines for Development* is an example for an international guideline for public library development.

The IFLA/ UNESCO public Library Manifesto is an important guideline for the public library development. IFLA/ UNESCO Public Library Manifesto has been prepared by UNESCO in cooperation with International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). According to the manifesto, public library is the local gateway to knowledge which provides basic condition for life long learning, independent decision making and cultural development of the individual and social groups. The manifesto also introduces the public library as a living force for education, culture and information and as an essential agent for the fostering of peace and spiritual welfare of the people. Therefore, UNESCO encourages national and local government to support and actively engage in the public library development. The manifesto points out that the public library services are provided on the basis of equality of access for all regardless of age, race, sex, religion, nationality, language or social status. Collections and services have to

*Former Director, National Library and Documentation Services Board

National Library and Documentation Services Board

include all types of appropriate media and modern technologies as well as traditional material.

According to the manifesto, the missions of the public library consist of wide range of activities covering the areas such as reading habit, education, creative development, imagination and creativity, cultural heritage, scientific achievements and innovations, performing arts, intercultural dialogue and cultural diversity. IFLA's objective is to focus on developing and maintaining highest standards which support high quality services. IFLA's standards are internationally reviewed, published and regularly updated. IFLA's standards provide optimum benefit for the international library community.

IFLA published standards for public libraries. It was issued again in 1977 with minor revisions. These standards were replaced by guidelines for Public Libraries in 1986. The rapid development taken place in the information technology has changed the way in which information is collected, displaced and accessed. The public library is facing a challenge of changing to the new environment in providing it services.

IFLA/ UNESCO Guidelines for Development published in 2001 is a very important document for public library development. This is specially important in an environment in which public libraries are facing a challenge of changing. These guidelines have covered very important aspects of public library development such as the role and purpose of the public library, legal and the needs of the users, collection development, human resources, management and marketing of public libraries, etc. In the guidelines, public library has been defined as an organization established, supported and funded by the community, either through local, regional or national government or through some other form of community organization. It provides access to knowledge, information and works of the resources and services and is equally available to all members of the community regardless of race, nationality, age, gender, religion, language, disability, economic and employment status and educational attainment.

According to the guidelines the primary purpose of the public library is providing resources and services to meet the needs of the people for education, information, personal development, recreation and leisure. The public library plays an important role for the cultural and artistic development in the community as well providing services to all without any discrimination is a fundamental principle of the public library. It should have adequate resources to meet the needs of the local community. Public libraries should have adequate trained state and funds to maintain

the services. Public library should also engage in information literacy development. Information literacy is very important in knowledge development. Information literacy is a set of skills required for use of information properly and systematically.

The guidelines point out that as public libraries are locally based service. Local government institutions are the most suitable organizations for providing public library services. In addition, public libraries should be based on legislation to ensure a stable and continuous service. Legislation provides a legal framework for funding, supervision, maintenance and development of public library services. The guidelines also emphasize the importance of meeting the needs of the users. For this purpose potential users of public libraries should be identified, their needs within the community should be analyzed and services in variety of formats and media should be provided. The guidelines also mention the significance of different areas of user involvement such as services to children and young adults life long learning, services for special groups, reading promotion and literacy, customer care, user education, resource sharing, etc. The guidelines also elaborate on collection development activities. The main areas of collection development such as collection management, policy range of resources, acquisition and disposal, interlending standards for collections, special collections, etc. The guidelines also include matters relevant to human resources, their skills, staff categories, duties of staff and staff training. The management of library staff is an important task. In addition, the management and marketing of public libraries has been widely discussed in the guidelines. Planning and policy development, operational planning, financial management, staff management, monitoring and evaluation, performance indicators, performance measurement, marketing and promotion are some of the important aspects of management included in the guidelines.

IFLA has introduced guidelines for many important areas of library and information services. Following are the areas for which guidelines have been introduced at present :

- Serial management
- Care, handling and storage of photographs
- Gifts for the collections
- Audio visual and multimedia materials
- Authority records and references
- Best practices in interlibrary loan and document delivery
- Collection development policy

National Library and Documentation Services Board

- Continuing professional development.
- Easy to read material
- Exhibition loans
- Legal deposit legislation
- Legislative libraries
- Libraries of government departments
- Libraries serving hospital patients and elderly and disabled.
- Library based literacy programmes
- Library services for young adults
- Library services for babies toddlers
- Library services for braille users
- Library services to prisoners
- Library services to persons with Dyslexia
- Multilingual thesauri
- Newspaper preservation and microfilming
- On line public access catalogue (OPAC) displays
- Parliamentary research services
- Planning and digitization of rare books and manuscripts collections
- Professional library/ information educational programmes
- Public internet access in libraries
- Setting up a digital unification project
- Library services to children
- Library services to people experiencing homelessness

In addition to the above areas IFLA has introduced guidelines for other areas such as digital reference, disaster preparedness and planning library buildings, care and handling of library material, public library service, school libraries, cataloguing of newspapers, resource sharing and document delivery, e-resource, microfilming for digitization and optical character recognition, mobile libraries, library services in multicultural communities, national bibliographies and using research to promote literacy and reading in libraries.

UNESCO published guidelines for legislation for national library services in 1997. The objective of this document is to provide concrete guidelines for those engaged in drafting of legislation for national library services. In compiling this document greater emphasis has been placed on meeting the needs of national library services in developing countries. The document consists of five chapters and chapter one is mainly on the need of legislation of national library services. Chapter two is on national library needs and functions. Following needs have been discussed :

- Collection and preservation of documents of national interest and importance
- Bibliographic needs
- Document provision
- Access to publications
- Access to information
- Services to library and information units
- Leadership and advice to libraries and information units to help them carry out their functions more effectively.
- Planning and co-ordination
- Education and training for library and information work
- Research and development

Different functions of the national library have also been discussed as follows :

- Functions concerned with heritage
- Functions concerned with infrastructure
- Functions concerned with a comprehensive national service

Chapter three of the guidelines is on environments of national libraries and national library services. The different environments discussed are as follows:

- Social, economic and cultural environment
- Political and administrative environment
- Legal environment
- Technological environment
- Library and information science environment

Chapter four of the document is on developing and implementing the legislation. Part II of the document consists of guidelines for legislation. The guidelines on matters such as collaboration with legal draftspersons compliance with constitutional requirements are also included.

IFLA has introduced guidelines for professional library/ information educational programmes. These guidelines were endorsed by IFLA's professional committee in August, 2012. These guidelines replace the last revision in year 2000. Since then many issues have confronted the profession of librarianship. The objective of these guidelines is to provide guidance to library and information schools in educational programmes. The guidelines provide a framework to review these programmes and also to design new educational programmes in library and information science.

National Library and Documentation Services Board

The guidelines cover the areas of the larger framework, core elements to be covered in library and information science programmes, curriculum, faculty and staff, students, support, instructional resources and facilities. The larger framework consists of objectives, mission, goals and objectives, planning and evaluation. The core elements of the library and information science curriculum consist of eleven areas of study. The faculty and staff consist of academic staff, head of programme, faculty appointment, part-time faculty, non academic staff and consultancy.

The guidelines relevant to students such as academic policies admission programme, programme of study and completion requirements are also included. The guidelines relevant to instructional resources and facilities include library resources, information technology resources internet resources and physical facilities.

The policy statement on school libraries of the International Association of school Librarianship (IASL) is a very important document which includes guidelines for school libraries. According to the policy statement, the school library is central to the fulfillment of the instructional goals and objectives of the school. A planned programme of teaching and other educators is an essential part of the school library programme.

The policy statement also explains that school library provides a wide range of resources. These resources include print and non-print and electronic resources. Through these resources it is expected to promote the children's understanding about the cultural heritage.

According to the policy statement there are four main functions of the school library. They are as follows:

1. To provide reliable information, rapid access retrieval and transfer of information. the school library should be a part of regional and national information networks.
2. to provide continuous lifelong education through provision of atmosphere for learning : guidance in location, selection and use of material and training in information skills through integration with class room teaching and promotion of intellectual freedom
3. Improve the quality of life through the presentation and support of the aesthetic experience, guidance in appreciation of arts encouragement of creativity and development of positive human relations.
4. To support and enhance a balanced and enrich life and encourage meaningful use of leisure time through provision of recreational information materials and programmes of recreational value and guidance in the use of leisure time.

According to the policy statement, the material of a school library should be on information and communication technology, many fields of knowledge and recreational activities should be within the range of cognitive, effective and psycho-motor skills of children. In addition, the material should be relevant to the school's teaching and learning programmes. Also, there should be material which have appeal to children's interests and for the use of their primary language. The cultural interests valued by children's families and application of economic environment should also be taken into consideration in the acquisition of material.

The policy statement also gives guidelines relevant to the facilities of school libraries. All school libraries need adequate space for processing and storage of all library material. School library should be easily accessible by all users including disabled and handicapped. There should be a flexibility for future expansion and rearrangement school librarians should be professionally qualified teachers who have completed professional studies in librarianship school librarians should maintain corporation with teachers in curriculum development, educational activities, long term planning and development of information skills. All education systems should be encouraged to extend the learning environment beyond text books and teacher into the school library.

IFLA/ UNESCO school Library Manifesto introduced in 1999 contains very important guidelines relevant to school library services. According to the manifesto school library offers learning services, books and resources that enable all members of the school community to become critical thinkers and effective users of information. When librarians and teachers work together, students achieve higher level of literacy, reading, learning problem solving and information and communication technology skills. According to the manifesto school library services must be provided equally to all members of the school community regardless of age, race, gender, religion, nationality, language and professional and social status access to services and collections of the school library should be based on the United Nations' Universal Declaration of Human Rights and Freedom.

The school library manifesto also mentions that the school library service is the responsibility of local, regional and national authorities. It must be supported by specific legislation and policies. In addition, school libraries must have adequate funding for staff, material and other facilities. School library services must be provided free of charge.

The manifesto includes a large number of goals of the school library.

National Library and Documentation Services Board

These goals are mainly related to areas like habit of reading and learning, use of libraries, information for knowledge, understanding, imagination and enjoyment, access to resources, cultural and social awareness and sensitivity, intellectual freedom and access to information, reading promotion, etc.

According to the manifesto school librarian is a professionally qualified staff member. School librarian is supported by adequate staff. School librarian must be competent in planning and teaching different information skills to teachers and students. The manifesto also mentions that the policy on school library services must be formulated to define goals, priorities and services in relation to school curriculum. School library must be organized and maintained according to professional standards. Services must be accessible to all members of the school community. IFLA has prepared guidelines for libraries serving hospital patients and the elderly and disabled in long – term care facilities. These guidelines were compiled by a working group under the auspices of the section of libraries serving disadvantaged persons. These guidelines were based in part on IFLA professional report No. 2 (1984) on hospital patients and disabled people. The background research revealed various conditions existing throughout the world in this field. The objectives of these guidelines are to promote the establishment of library services for patients, to support an ideal of excellence in those programmes already existing and to encourage external agencies to extend library services to people in long – terms care facilities.

According to the guidelines, the library resources and services can be provided to patients in different ways. Most common way is freestanding facility located within the institution on by means of an externally provided service. For the benefit of the users, the library should be located in a central part of the hospital. The library should be easily accessible to the patients and staff. The collection area should be provided to store equipment's, audio visual hardware etc. Facilities for wheel chairs should be provided at the entrance. These are only few examples and the guidelines consist of wide range of facts. These include guidelines on clients, physical facilities, staffing, budget collections, programmes and services, automation , publicity external resources and special considerations for the elderly and the disabled international organization for standardization (ISO) has prepared guidance on the documentation requirements of ISO 9001: 2015. There are two main objectives of introducing this guidance.

1. to develop a simplified set of standards that will be equally applicable to small as well as medium and large organisations.
2. for the amount and details of documentation required to be more relevant to the desired results of the organisation's process of activities.

ISO 9001:2015 quality management systems – requirements has achieved these objectives. These standards enable organisations to determine the correct amount of documented information needed in order to demonstrate The effective planning, operation and control of its processes and the implementation and continued improvement of the effectiveness of its QMS.

According to the guidelines the main objectives of an organisation's documentation are as follows:

1. Communication of information as a tool for information transmission and communication
2. Evidence of conformity. Provision of evidence that what was planned has actually been done.
3. Knowledge sharing to disseminate and preserve the organisation's experiences

According to the guidance, paper magnetic, electronic or optical computer disc, photograph, master sample are some examples of documents.

According to the guidance following are te example of documents that can add value to a quality management system.

- Organisation chart process map, process flowcharts and/ process description.
- Production schedules
- Approved supplier list
- Test and inspection plans
- Quality plans
- Quality manuals
- Strategic plans
- Forms

Documented information needed to be retained by the organization for the purpose of providing evidence of results achieved are also included in the guidance. The guidance also mentions that an organization with an existing quality management system should not need to renew all of its documented information in order to meet the requirement of ISO 9001 : 2015. An organization may be able to carry out some simplification

National Library and Documentation Services Board

and/ or consolidation of existing documented information in order to simplify it's quality management system.

Anglo American cataloguing Rules (AACR) are an international standards for cataloguing of library material. This is published by the American Library Association, the Canadian Library Association and the UK charter Institute of Library and Information professionals. This is the most widely used cataloguing rules in libraries in the world. The first edition of the Anglo American cataloguing Rules was published in 1967 and was updated regularly AACR is an essential international cataloguing code used for descriptive cataloguing of various information sources. The rules covers the standards description of areas like the title, publisher, edition, series, etc., as well as the provision of choice and form of access point for all material of libraries.

International standard numbering system is an international project providing standard numbers for publications. This numbering system consists of several categories such as International Standard Book Number (ISBN), International Standard Serial Number (ISSN), International Standard Music Number (ISMN) International Standard Audio Visual Number (ISAN), etc., These numbers are used as identification numbers of publications. ISBN numbers are issued for books, ISSN numbers are issued for serial publications, ISMN numbers are issued for music publications and ISAN numbers are issued for audio visual material. Many countries of the world are involved in this project. In Sri Lanka National Library of Sri Lanka serves as the national agency for international standard numbering project.

There are several international organisations contributing to the development of policies standards and guidelines for the library and information field. There are organisations which introduce standards for various subject areas and they have also introduced library standards as a part of their role. ISO is an organization of that category. There are organisations which are completely devoted only to the library and information field. IFLA is an organization belongs to that category. International organization of standardization (ISO) was created in 1947. ISO members are the national standards institutes of countries around the world. These national institutes may be government or may be non government bodies. The majority of ISO member institutes are government supported bodies. ISO has a hierarchical structure for its standards development activities. It is administered by the General Assembly (all ISO members) and the council. Technical committees, their supporting sub committees and working groups are formed to over

see the standards activities. The standards relevant to library field are the documentation standards.

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) is another organization which develop policies and guidelines relevant to library and information field as mentioned above. IFLA was started in 1927 and it is a non – government and non-profit association. It was founded with the objective to promote international understanding, co-operation, discussion, research and development in all fields of library activity. These objectives are carried out through various activities such as research studies, conferences and meetings, publications, collaboration with other international organisations, training, etc.

The membership of IFLA consists of association members such as libraries and library schools and honorary members such as past presidents or individuals recognized for outstanding services. In addition, IFLA recognizes a status of affiliation for institutions not directly involved in library activities but support the role of IFLA but not representing an association or institution. Joint steering committee for the revision of Anglo American Cataloguing Rules is another body involved in this field. Following the publication of the second edition of AACR, it was decided to maintain the Joint steering committee for revision of AACR as a permanent group to approve changes and interpretations of the rules. The joint steering committee functions as the maintenance body of the standards. The approval of the joint steering committee is necessary for changes of AACR.

The Conference of Directors of National Libraries (CDNL) is involved in national library development and also in standardization of national library services. CDNL was formed in 1974 and from the beginning it discussed about the international exchange of bibliographic data in machine readable form (MARC). Projects relevant to exchange of bibliographic data in machine readable form were started by national bibliographic agencies in many countries during the period 1967-1975. All of the MARC systems follow the international format structure standards. This format provided a level of standardization among the various national systems.

Association of bibliographic Agencies of Britain, Australia, Canada and United States (ABACUS) is another organization contributing to library standards and guidelines. ABACUS was established in 1977 to facilitate international co-operation among the national bibliographic agencies of the four countries. The objective of national libraries of the

National Library and Documentation Services Board

four countries is to ensure the implementation of common procedures, guidelines and standards by the individual agencies to make the most effective use of the exchange of bibliographic data.

The main role of ABACUS is to function as force towards implementation of standards and guidelines introduced by organisations such as IFLA and ISO which are relevant to the national agencies. ABACUS has considered various topics during the past years. These topics include the second edition of AACR, filing rules, national MARC formats, UNIMARC, policies governing the machine readable records, a common thesaurus for geographic names, romanization, transliteration standards and cataloguing in publication.

International Council of Scientific Unions Abstracting Board (ICSU) is an international and non governmental organization involved in standards activities. Main purpose of ICSU is to encourage international scientific activity. It also provides a forum for the encouragement of ideas, the communication of scientific information and the development of standards ICSU is the parent body of the abstracting Board (ACSU-AB). ACSU-AB representatives are also active in the formulation of other international standards including the ISO standards for journal title abbreviations and the draft guide lines for bibliographic script serial publications.

National Federation of Abstracting and Indexing services is another organization involved in library standards. International Federation of Abstracting and Indexing services (NFAIS) NFAIS functions as a communication forum not only for its member services, but also between its membership and other information communities both nationally and internationally. NFAIS encourages co-operative efforts and coordinates programmes within its membership. NFAIS foster the development of standards and encourages their implementation. NFAIS also participates in international standards activities including ISO and UNESOCO working groups. Standards play an important role in planning improvement and enhances the quality of library activities and services. Standards have become more important due to development of information technology and telecommunication. The role of librarians in developing standards should be expanded. Librarians should show more interest in standards specially in standards which are related to new trends in the field of library and information science.

Libraries are considered as external memory of human life and knowledge. Information is considered as one of the most important factors in our life Information specialists have introduced standards as

the foundation of information systems. They provide the infrastructure that make information systems less expensive, easier to use and valuable in international level.

Coyle (2006) stated in her article entitled libraries and standards that libraries as non profit organisations need standards to create efficiencies in terms of time, cost and to provide a uniformity of products. Libraries need standards due to many reasons. They need standards to improve the quality in library services, as a mean of self evaluation, to provide a framework for future development, to encourage co-operation and excellence in library services. Librarians can use standards as an excellent planning tool. It is easier for librarians to convince their top management about their success through, standards. Measurement of growth is also easier due to standards. Standards not only create efficiency but also provide uniformity of products. As for other institutions, libraries also need standards for their rapid development. Standardization is an effective way to facilitate the achievement of public benefits. Today, standards are utilized for libraries as well as library related fields such as documentation and information publishing, archival management, record management, indexing and abstracting, etc. Standards are also used for various activities of libraries such as bibliographic work, library statistics, document storage, handling electronic documents, quality of library services, terminology, transliteration, etc.

International organisations such as International Federation of Library Associations and Institutions, UNESCO, International Association of School Librarianship, International Organization for Standardization play a tremendous role for the introduction and development of policies, guidelines and standards for library and information services. Implementation of these policies, guidelines and standards in national level is an important requirement. There should be a definite mechanism to implement and review of these policies and guidelines in national level. Their progress should be reviewed on regular basis. National Libraries of the respective countries are the most suitable place to review the national level implementation of these policies and guidelines. National libraries should make aware the libraries on these policies and guidelines and encourage the libraries to utilize them to their services. These policies and guidelines may be translated to the local languages of the respective countries.

For example, the UNESCO Public Library Manifesto has been translated to many local languages. It was translated into Sinhala by the National Library and Documentation Services Board twenty two years ago in

National Library and Documentation Services Board

1998. However, its Sinhala copies are not available presently. Therefore, reprint of this document is very important. Not only UNESCO public Library Manifesto, many other international policies and guidelines have been translated to the local languages of many other countries. In Sri Lanka also it is very important make aware the local community about these policies and guidelines. These awareness may be made in different ways such as through documents, through seminars, websites, etc. This awareness should be made not only to librarians but also the relevant officials. Countries should take action to introduce and make aware the policies, guidelines and standards in national level.

In Sri Lanka, national level library standards, some policies and guidelines have been introduced by National Library and Documentation Services Board. Under this, standards have been introduced for public, school, pirivena and department libraries. These standards have been prepared under different areas such as collection, floor area, organization of library material, number of library members, library services, documentation services, extension services, opening hours, library staff, library co-operation, book circulation, etc.

Grading of libraries is based on the library standards. Therefore, standards have been prepared for different grades such as grade III, II, I and supra grade. To keep in line with the changing environments and new trends, these standards needs regular updating. In addition, there should be a monitoring programme to follow up the graded libraries. Although libraries are graded there are some libraries which are not enthusiastic to follow the standards relevant to their grade. Therefore, a monitoring programme is necessary. In addition, National Library and Documentation Services Board has compiled some policies and guidelines in national level. The policy relevant to misplaced library material in libraries is one example of such policies. There are many other areas which need policies and guide lines. Therefore, there should be a continuous programme to identify the areas which need policies and guidelines and prepare the relevant policies and guidelines.

In Sri Lanka, there should be a proper programme to make aware, implement and follow up the international policies, guidelines and standards relevant to library and information field. Also, the preparation of policies, guidelines and standards in national level should be further improved. This kind of programme is very instrumental to bring the library service in Sri Lanka to the international level. In addition, there should be policies and guidelines in institutional level for the benefit of the respective institutions. Policies and guidelines facilitate the

functioning of institutions effectively. Therefore, as library professionals as well as institutions involved in library development, our attention is constantly needed for the development of library policies, guidelines and standards.

References

- Helling, J. (2012). *Public Libraries and their National Policies* : New Delhi
- International Organization for Standardization.(2015). *Guidance on the requirements for Documented Information of ISO9001:2015*. Retrieved From http://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/ararchive/pdf/endocumented_information.pdf
- International Federationa of Library Associations and Institutions. (2001). *The Public Library Service, IFLA/UNESCO Guidelines for Development*.
- International Federationa of Library Associations and Institutions. (1999). *IFLA/UNESCO School Library Manifesto*. Retrieved From http://www.ifla.org/publications/iflaunesco_school_library_manifesto-1999
- International Association of School Librarianship. *procedures and guidelines*. Retrieved From http://www.isal_online.org.guidelines
- Matsumoto, S. (1990). *UNESCO and Library Development, National Library of Sri Lanka Commemorative volume*
- UNESCO. (1994). *UNESCO Public Library Manifesto*.

**තොරතුරු ගවේශන කුසලතා ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා
ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර**

වන්දිමා වාදසිංහ*

සාරාංශය

සෑම මිනිස් ක්‍රියාකාරකමක් සඳහාම මූලික අවශ්‍යතාවය තොරතුරු වන අතර එහි වටිනාකම පවතින්නේ සන්නිවේදනය සහ භාවිතය තුළ ය. තොරතුරු නිර්වචනය කිරීමේ වඩාත් පොදු ක්‍රමය නම්, එය මිනිසෙකුට ලැබෙන යම් ආකාරයක වටිනාකමක් ඇති ප්‍රකාශ එකක් හෝ කිහිපයක් ලෙස විස්තර කිරීමයි. තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය, පුස්තකාලවල කාර්යභාරය වෙනස් කර ඇති අතරම පුස්තකාල, සම්පත් මත පදනම් වූ ඉගෙනීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්ව ඇත. තොරතුරු අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා හෝ නිශ්චිත තොරතුරු සොයා ගැනීමට, අදාළ මූලාශ්‍ර භාවිත කරමින් තොරතුරු ගවේශනය කිරීමට පාඨකයින්ට පහසුකම් සලසාදීම පුස්තකාලයක අරමුණකි. එබැවින් තොරතුරු ගවේශනය කරනු ලබන පාඨකයින්ගේ අවශ්‍යතාව පරිදි මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කිරීම පුස්තකාලයක ප්‍රධාන අරමුණක් වන අතර පුස්තකාලයාධිපතිවරු විසින් ඒ සඳහා ප්‍රවේශය සැපයිය යුතුවේ. තොරතුරු තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟම වේගවත් තාක්ෂණික විපර්යාස හේතුකොට ගෙන තොරතුරු සම්පත් බෙදාහැරීමේ පරිසරය තුළ තොරතුරු සාක්ෂරතාවය වැදගත් සාධකයක් බවට පත්ව ඇත. එබැවින් මෙම පරිසරය තුළ, පුස්තකාල වෘත්තිකයින්ට නිවැරදි තොරතුරු, නිවැරදි පරිශීලකයාට ලබා දීම සඳහා අභියෝගයන්ට ද මුහුණ දීමට සිදුවේ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය ස්ථාපිත කළ 1970 වර්ෂයේ සිටම තොරතුරු ගවේශනය කරනු ලබන පර්යේෂකයින්, විද්වතුන් සහ පාඨකයින් ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම මූඛ්‍ය පරමාර්ථයක් බවට පත්කර, එම අරමුණ සාක්ෂාත් කිරීම උදෙසා විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රවලට අදාළ ජාතික මට්ටමේ ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර ගණනාවක් වර්තමාන හා අනාගත පරම්පරාවන්ගේ දැනුම සංවර්ධනය සඳහා සම්පාදනය කර ඇත.

මූලික පද : ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර, තොරතුරු ගවේශනය

*ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර පුස්තකාලයාධිපති, වෛද්‍ය විද්‍යා පශ්චාද් උපාධි ආයතනය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

හැඳින්වීම

දැනුම සංරක්ෂණය කරනු ලබන ආයතනයක් ලෙස අතීත සමාජය තුළ පුස්තකාලය වැදගත් වුව ද, වර්තමානයේ දී සුවිශේෂී අරමුණු රැසක් මුල් කර ගනිමින් පුස්තකාල ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව වර්තමානය වන විට පාසල් පුස්තකාල, ජාතික පුස්තකාල, මහජන පුස්තකාල, විශේෂ පුස්තකාල ආදී ලෙස විවිධ පුස්තකාල වර්ග බිහිවී ඇත. පුස්තකාලය කවරාකාර වුව ද ඒවා තත්කාලීන සමාජ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සමත් විය යුතු අතරම එසේ නොමැති පුස්තකාලයට සමාජ පැවැත්මක් ද නොමැත. එබැවින් පුස්තකාල මඟින් සමාජයට අවශ්‍ය තොරතුරු එක් රැස් කොට සංවිධානය කිරීම සිදුකළ යුතු මූලික කාර්යක් වන අතරම අවශ්‍ය අවස්ථාවේ දී එම තොරතුරු ඵලදායක අයුරින් ලබා දීම සිදුකළ යුතු වේ.

තොරතුරු ගවේශනයේ දී, තොරතුරු සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ කුසලතා ඉතා වැදගත් වේ. ඇමෙරිකානු පුස්තකාල සංගමය (2003) ට අනුව තොරතුරු සාක්ෂරතාවය යනු තොරතුරු අවශ්‍ය වූ විට එම තොරතුරු හඳුනාගැනීම, මූලාශ්‍ර මඟින් අවශ්‍ය තොරතුරු සොයා ගැනීම, සොයාගත් තොරතුරු ඇගයීම හා එම තොරතුරු ඵලදායී ලෙස භාවිත කිරීමට ඇති හැකියාව වේ. මේ අනුව පුස්තකාල විසින් තම පාඨක අවශ්‍යතා අනුව තොරතුරු හඳුනාගැනීමට හා ගවේශනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සිදුකළ යුතු අතර ඒ සඳහා විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින් ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කළ යුතු වේ.

ඕනෑම රටක ජාතික මට්ටමේ ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කර ගුණ්‍ය විඥාපන සේවා පවත්වාගෙන යාම සහ පාලනය කිරීම එරටෙහි ජාතික පුස්තකාලයට පැවරෙන ප්‍රධාන වගකීමකි. ඒ අනුව ගුණ්‍ය විඥාපන පාලනයක් (Bibliographic Control) ඇති කිරීම සඳහා රට තුළ ප්‍රකාශයට පත්වන ප්‍රකාශන, මිනිස් දැනුමට අදාළ සියලුම ලිඛිත හා ප්‍රකාශිත වාර්තා පිළිබඳව වාර්තාගත කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

ජාතික ගුණ්‍ය විඥාපන පාලනයේ දී, ජාතික ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනයට ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් හිමි වේ. මුද්‍රණ ශිල්පයේ දියුණුව, සාක්ෂරතාව ඉහළ යෑම, අධ්‍යාපනය පුලුල්වීම ආදී කරුණු මත බිහිවූ දැනුම් පාදක සමාජය තුළ කාර්යක්ෂම තොරතුරු සේවාවක් පවත්වාගෙන යාම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. එබැවින් උපයෝජකයින්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා රටක පළවන පොතපත පිළිබඳ ගුණ්‍ය විද්‍යාත්මක තොරතුරු පිළිගත් ක්‍රමවේදයකට අනුව ලේඛනගතකර තොරතුරු ගවේශනයට පහසුව සැලසීම ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනයේ දී සිදුවේ.

මානව දැනුමට අදාළව ප්‍රකාශිත මෙන්ම අප්‍රකාශිතව රටක ඉදිරිපත් කෙරෙන තොරතුරු ලිඛිත, මුද්‍රිත, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය, ඉලෙක්ට්‍රොනික් ආදී විවිධ ස්වරූප මගින් බිහිවීම සිදුවේ. පර්යේෂකයින්, විද්වතුන් මෙන්ම සාමාන්‍ය පාඨකයින්ගේ පහසුව හා ප්‍රයෝජනය සඳහා මෙලෙස විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙන ප්‍රකාශනයන් හි ගුණ්‍ය විද්‍යාත්මක තොරතුරු සංවිධානාත්මක අයුරින් සකස් කර මුද්‍රිත ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර, පරිගණක ආශ්‍රිත ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සහ

අන්තර්ජාලය ආශ්‍රිත ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කිරීම සිදුවේ. ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද හෝ ප්‍රකාශයට පත් නොකරන ලද කෘතියක්, විස්තර කිරීම, සාරාංශ කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම හෝ ඇගයීම, ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනයේ දී සිදුවේ (Reitz, 2020). ඒ අනුව ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර (Documentation sources) යනු විවිධ විෂයන් පිළිබඳව විසිරී ඇති තොරතුරු ඒකරාශී කොට, සංවිධානය කර පාඨකයින්ගේ භාවිතය සඳහා ලබාදීම වේ. ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර වර්ග කිහිපයකි. එනම්,

- ග්‍රන්ථ නාමාවලි (Bibliography)
- අනුක්‍රමණිකා (Indexes)
- සාරාංශ (Abstract)
- තොරතුරු සංග්‍රහ (Directories)
- නව ප්‍රතිග්‍රහණ ලැයිස්තු (Acquisitions list)
- පටුන පිටු (Content page)
- තොරතුරු ප්‍රති ඇසුරුම් (Information repackaging)
- පුවත් හසුන් (Newsletters)
- පුස්තකාලයට අලුතින් ලැබුණු ප්‍රකාශන පිළිබඳ ලැයිස්තු (New arrivals)
- සූචි (Catalogue)
- දත්තපදනම් (Databases)
- අන්තර්ජාලය (Internet)

පුස්තකාලයක හෝ ලේඛන එකතුවක අන්තර්ගත සම්පත්වල තොරතුරුවලට ප්‍රවේශය යොමු කරන අනුක්‍රමණිකා, ග්‍රන්ථ නාමාවලි, තොරතුරු සංග්‍රහ, සාධකාරී ලේඛන, දත්ත පදනම් ආදී මූලාශ්‍ර පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක වාර්තාවන් නිර්මාණය කිරීම, සංවිධානය කිරීම, කළමනාකරණය කිරීම සහ පවත්වාගෙනයාම යන සියලුම කටයුතු ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර හා සම්බන්ධවන පුළුල් ක්‍රියාවලියකි. පොත්පත්, සඟරා, පුවත්පත්, උපාධි නිබන්ධන, පර්යේෂණ වාර්තා, සම්මන්ත්‍රණ වාර්තා ආදී ප්‍රාථමික තොරතුරු මූලාශ්‍ර හි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සංවිධානාත්මකව හා ක්‍රමානුකූලව ප්‍රතිසංවිධානය කර සම්පාදනය කරන ලද ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර, ද්විතියික තොරතුරු මූලාශ්‍ර ලෙස ද හැඳින්වේ.

රටක පුස්තකාල අතරින් අන් සියලු පුස්තකාලවලට නායකත්වය දෙමින් කටයුතු කරනු ලබන ආයතනය, ජාතික පුස්තකාලයයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකීය ජාතියේ සමස්ත මතකය සුරකිමින් ඉතා පුළුල් අරමුණු සහ වගකීම් රාශියකින් යුක්තව ක්‍රියාත්මක වන, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ ඇති සුවිශේෂී කාර්යභාරය වන්නේ දේශීයව පළ කරන ලද පොත්පත්වලින් එක් පිටපතක් හෝ ජාතියේ අනාගතය උදෙසා සංරක්ෂණය කිරීමයි. මේ අනුව ජාතික ඥාන කෝෂ්ඨාගාරයෙන් ඉටු කරනු ලබන එක් ප්‍රමුඛ කාර්යයක් වනුයේ දේශීයව පළවන ප්‍රකාශන, ජාතික අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් මුද්‍රිත හෝ වෙනත් ස්වරූපයකින් හැකි ඉක්මනින් වාර්තාගතකොට ප්‍රකාශයට පත් කිරීම වේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර

ශ්‍රී ලංකාවේ පාඨක ප්‍රජාවගේ තොරතුරු ගවේශන කටයුතු පහසු කරලීම සඳහා විවිධ ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කොට පවත්වාගෙන යාම ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ ප්‍රධාන වගකීමකි. ප්‍රකාශන බිහිවීමේ සුලභතාවය මත පාඨකයින්ට අවශ්‍ය තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීමට විශාල කාලයක් හා ශ්‍රමයක් ගතකිරීමට සිදුවේ. එහෙයින් අවශ්‍ය පාඨකයාට, අවශ්‍ය වෙලාවට, අවශ්‍ය තොරතුරු සොයා ගැනීම පහසු කිරීමේ අරමුණින් මුද්‍රිත ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍රවලට අමතරව පරිගණකගත දත්ත පදනම් ආශ්‍රිත ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර හා අන්තර්ජාල ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර පහසුකම් ද ජාතික පුස්තකාලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

ග්‍රන්ථ නාමාවලි (Bibliography)

ග්‍රන්ථ නාමාවලිය මඟින් වර්තමාන තොරතුරු පමණක් නොව, අතීතයේ පැවති සහ නුදුරු අනාගතයේ දී ලබාගත හැකි තොරතුරු ද වාර්තා කරනු ලැබේ. ලුවී ෂෝර්ස් ට අනුව ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යනු පොත්, අනුක්‍රමික, පින්තූර, චිත්‍රපට, සිතියම්, වාර්තා, අත් පිටපත් සහ වෙනත් සන්නිවේදන මාධ්‍ය ඇතුළත් විය හැකි ශිෂ්ටාචාරයේ ලිඛිත, මුද්‍රිත හෝ වෙනත් ආකාරයකින් නිෂ්පාදනය කරන ලද වාර්තාවකි (Shores, 1954). ඒ අනුව කිසියම් අරමුණක් සඳහා ලැයිස්තුගත කර ඇති ලේඛන ලැයිස්තුවක් ග්‍රන්ථ නාමාවලිය ලෙස හැඳින්විය හැකිය (Ranganathan, 1963).

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (ප්‍රවර්තන) (Sri Lanka National Bibliography)

ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යනු ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ප්‍රකාශන කර්මාන්තයේ නිෂ්පාදන ලැයිස්තුගත කරනු ලබන වාණිජ නොවන ප්‍රකාශනයක් වේ. ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යනු රටක සංස්කෘතිය පිළිබිඹු කරන කැඩපතක් වන අතරම රටකට සුවිශේෂ වන විවිධ භාෂා ප්‍රකාශන තුළින් සමාජය හැඩගැස්වීම, ජාතියේ වැදගත් සිරිත් විරිත් හා උත්සව, අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම, සාහිත්‍යය හා විද්‍යාව, කෘෂිකර්මාන්තය හා තාක්ෂණය, කතුවරුන් සහ දේශපාලන, සමාජ හා ආගමික ප්‍රවණතා ආදී රටක අද්විතීය ලක්ෂණ පිළිබිඹු කරන කැඩපතකි (Bell, 1998).

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ මුද්‍රණයෙන් පළවන ජාතික සාහිත්‍ය පිළිබඳ ක්‍රමික, අඛණ්ඩ හා සාධිකාරී වාර්තාවකි. මේ අනුව රට තුළ ප්‍රකාශයට පත්වන විවිධ වර්ගයේ ප්‍රකාශන පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත්වන ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය අදාළ රටේ ජාතියේ මතකය ලෙස ද සැලකේ (අමරසිරි, 1995). බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ සම්පාදකව සිටි ඒ. ජේ. වෙල්ස් මහතාගේ අධීක්ෂණය යටතේ එවකට ජාතික පුස්තකාල මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂව සිටි එන්. අමරසිංහ මහතාගේ සම්පාදකත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ ප්‍රථම කලාපය 1963 වර්ෂයේ දී නිකුත්කරන ලදී (ගුණසේකර, 1982). දකුණු ආසියානු කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් හා සසඳන විට ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය බොහෝ කරුණු අතින් ඉදිරියෙන් ඇති

බව මහාචාර්ය පියදාස රණසිංහ මහතා සඳහන් කර ඇත (රණසිංහ,2013).

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය 1963 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කිරීම ආරම්භ කරන ලද්දේ මෙරට සාහිත්‍ය නිකුතුව පිළිබඳ අඛණ්ඩ වාර්තාවක් පවත්වාගෙන යාමේ පරමාර්ථයෙනි. මාසික ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වන මෙහි සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාත්‍රයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ පළවන ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව විදේශීය රටවල පළවන ප්‍රකාශන සහ විදේශයන්හි සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයන් විසින් රචනා කරන ලද ප්‍රකාශනවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සහ ඉදිරියේ දී ප්‍රකාශයට පත්වීමට නියමිත ප්‍රකාශනවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ද අන්තර්ගතව ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පාදක කර ගනු ලබන්නේ මුද්‍රණකරුවන්ගේ හා ප්‍රකාශකයන්ගේ ආඥාපනත යටතේ ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබෙන තැන්පතු පිටපත්ය. මෙයට අමතරව ජාතික පුස්තකාල එකතුවට ප්‍රතිග්‍රහණය කරනු ලබන ප්‍රකාශන සහ අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංක ව්‍යාපෘති යටතේ අංක ලබා මුද්‍රණය කර ප්‍රකාශකයින් හා ලේඛකයන් විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් ලබා දෙන ප්‍රකාශන අන්තර්ගත කරනු ලැබේ. මුද්‍රිත ප්‍රකාශන, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය, පුවත්පත් හා වාර ප්‍රකාශනවල පළමු කලාපයන්, නව අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංක ලබා ඇති පුනර්මුද්‍රණ සහ ප්‍රකාශයට පත් නොවූ පශ්චාත් උපාධි නිබන්ධන ආදියෙහි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ද මෙම නාමාවලියේ ඇතුළත් වේ.

පුස්තකාල සඳහා පොත් තේරීම, ග්‍රන්ථ වර්ගීකරණ හා සුවිකරණ කාර්යයන්, ග්‍රන්ථ නාමාවලි සම්පාදනය, සාහිත්‍ය ගවේෂණය, විමර්ශන කටයුතු, ප්‍රකාශන කර්මාන්තය පිළිබඳව පර්යේෂණ කිරීම ආදී කාර්යයන් සඳහාත්, නවතම තොරතුරු ගවේෂණය කරනු ලබන පර්යේෂකයින්, විද්වතුන්, ප්‍රකාශකයින්, පුස්තකාල හා පාඨකයින් සඳහාත්, මෙය බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් බවට පත්ව තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය - පූර්වකාලීන (Sri Lanka National Bibliography- Retrospective)

නිශ්චිත කාල සීමාවක් සහිතව අතීතයේ දී ප්‍රකාශයට පත් වූ ප්‍රකාශනවලට පමණක් සීමා වූ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් නාමාවලිය පූර්වකාලීන ග්‍රන්ථ නාමාවලියකි (Reitz, 2020) ශ්‍රී ලංකාවට මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වා දුන් 1737 වර්ෂයේ මුද්‍රණ ද්වාරයෙන් නිකුත් වූ ප්‍රථම සිංහල ග්‍රන්ථය වශයෙන් සැලකෙන්නේ ක්‍රිස්තියානි යාවිඤා කෘතියකි. එය ලංසි යාවිඤා පොත ලෙස ද හැඳින්වේ. (අලහකෝන්, 1998). (ලංදේසි භාෂාවෙන් Singaleesh Gebeede Boek යනුවෙන් පළමු පිටුවේ ග්‍රන්ථ නාමය සටහන්ව ඇත). 1737 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (ප්‍රවර්තන) ආරම්භ කළ 1963 වර්ෂය දක්වා වූ වර්ෂ 225 ක කාල පරාසය තුළ ප්‍රකාශයට පත් වූ සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි ග්‍රන්ථ පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ආවරණය කිරීම මෙම නාමාවලිය මගින් සිදුවේ. 1737- 1884 (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි), 1885-1900 (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි), 1901- 1910 (සිංහල හා ඉංග්‍රීසි), 1911- 1920 (සිංහල

National Library and Documentation Services Board

හා ඉංග්‍රීසි), 1921- 1930 (සිංහල හා ඉංග්‍රීසි), 1931- 1940 (සිංහල හා ඉංග්‍රීසි), 1901-1940 (දෙමළ), 1941-1961 (සිංහල) හා 1962 (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි) යන කාල පරිච්ඡේද ආවරණය කරමින් 1737 වර්ෂයේ සිට 1962 වර්ෂය දක්වා වෙළුම් වශයෙන් මෙම නාමාවලි සම්පාදනය කර ප්‍රකාශයට පත් කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශන ඉතිහාසය පිළිබඳ ගවේෂණය කරන පර්යේෂකයින්ට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් වන මෙය අතීත පරම්පරාවන්ගේ දැනුම් සම්භාරය එක්රැස් කර තිබෙන මූලාශ්‍රයක් ලෙස ද හැඳින්විය හැකිය.

**ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය - සමුච්චිත වෙළුම
(Sri Lanka National Bibliography - Cumulated Volume)**

මාසික ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙරෙන ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියෙහි, ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඒකාබද්ධ කර සමුච්චිත වෙළුම සම්පාදනය කෙරේ. තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ගේ පහසුව සඳහා 1974, 1987, 1994, 1995, 1996, 1997, 2000 හා 2010 යන වර්ෂවල ක්‍රමානුකූලව සම්පාදනය කරන ලද මූලික වෙළුම් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති අතර 2012 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ සමුච්චිත වෙළුම විද්‍යුත් ප්‍රකාශනයක් ලෙස සම්පාදනය කරනු ලැබේ.

විෂය ග්‍රන්ථ නාමාවලි

විෂය ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යනු යම් විෂය ක්ෂේත්‍රයකට අදාළ පොත් ලැයිස්තුවකි (Gardener,1981). එක් විෂයක් පමණක් ආවරණ කරමින්, ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලි සැකැස්මට අනුව විෂය ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු පෙළගැස්වීම සිදු වේ (Katz, 1980).

ළමා ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (Children’s Bibliography)

ළමා සාහිත්‍ය පිළිබඳ පර්යේෂණ කරන විද්වතුන් උදෙසා මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත. ළමා ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සඳහා ඇතුළත් කර ඇත්තේ ළමයින් අරමුණු කර ලියන ලද ළමා ප්‍රබන්ධ සහ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට අදාළ පොතපතය. මෙම නාමාවලියට ඇතුළත් කර ඇති ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගතය පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් හා අදාළ ග්‍රන්ථයේ ඡායාරූපයක් ද ඇතුළත් වේ. ඒ අනුව 1988 සිට 1991 දක්වා සිංහල භාෂාවෙන් ද 1992 සිට 1995 දක්වා ක්‍රමානුකූලව ද මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත. එතැන් සිට ජාතික පුස්තකාලය අත්පත්කර ගනු ලබන සියළුම ළමා සාහිත්‍ය පිළිබඳ තොරතුරු, ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියට හා ජාතික පුස්තකාල පරිගණකගත සුවිසට ප්‍රවේශ කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනශ්‍රැතිය පිළිබඳ ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (Bibliography on Folk-lore in Sri Lanka)

ජනශ්‍රැතිය විෂය ක්ෂේත්‍රයට අදාළව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශයට පත් වී තිබෙන සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි ප්‍රකාශනවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු, මෙම

නාමාවලියේ අන්තර්ගත කර 2012 වර්ෂයේ දී මෙම ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදනය කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනශ්‍රැතිය පිළිබඳ පර්යේෂණයන් හි නියැලෙන විද්වතුන්ට, පර්යේෂකයින්ට මෙන්ම සාමාන්‍ය පාඨකයින්ට මේ පිළිබඳ තොරතුරු පහසුවෙන් හා කඩිනමින් ගවේෂණය කිරීමට මෙම මූලාශ්‍රය මඟින් හැකි වේ.

පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පිළිබඳ ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (Bibliography on Science and Technology in Ancient Sri Lanka)

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පිළිබඳ ලියැවී ඇති ග්‍රන්ථ පිළිබඳ තොරතුරු මෙම නාමාවලියේ ඇතුළත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ අතීත උරුමය හා දැනුම පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කරන විද්වතුන්ට පහසුවෙන් තොරතුරු සොයාගැනීමට මෙම නාමාවලිය 2010 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කර ඇත.

සිංහල කෙටිකතා ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

සිංහල කෙටි කතා කලා මාධ්‍යයක් වන අතරම එහි ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම උදෙසා පර්යේෂණ හා විචාරාත්මක අධ්‍යයන බෙහෙවින් අත්‍යාවශ්‍ය වේ. 1924 සිට 1990 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය ආවරණය කරමින් සිංහල කෙටිකතා සාහිත්‍ය පිළිබඳ ගවේශනය කරන විද්වතුන් සඳහා 2000 වර්ෂයේ දී මෙම ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත.

සිංහල නවකතා ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

19 වන සියවසේ අගභාගයේ දී සිංහල සාහිත්‍යට එක් වූ නවකතා වර්තමානය වන විට ඉතා ජනප්‍රිය කියවීමේ මාධ්‍යයක් බවට පත්ව ඇත. සිංහල නවකතාවේ විකාශනය හා ඉතිහාසය පිළිබඳ ගවේශනය කරන විද්වතුන් සඳහා වර්ෂ 1876 සිට 1988 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ රචිත සිංහල නවකතා පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් මෙම නාමාවලිය 1991 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලදී.

ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

මෙරට පොත් ප්‍රකාශන කර්මාන්තය දිරිගැන්වීමත්, පොදු පාඨකයන් අතර පොතපත ප්‍රචලිත කිරීමත් අරමුණු කරමින් 1984 වර්ෂයේ ජාතික පුස්තකාලය විසින් පොත් ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අනුව 1984 වර්ෂයේ සිට 2006 වර්ෂය දක්වා සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි ප්‍රකාශන සඳහා, ප්‍රකාශන ආධාර ලබාදෙන ලද ප්‍රකාශනවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් කර 2009 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කර ඇති මෙම නාමාවලියෙහි අන්තර්ගත ග්‍රන්ථ විශාල සංඛ්‍යාවක් වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන රාජ්‍ය සාහිත්‍ය සම්මාන උළෙලේ දී, වසරේ හොඳම සාහිත්‍ය කෘති ලෙස පිදුම් ලැබූ කෘති වේ. මෙම වෙළුමට අමතරව 1984 සිට 1986 කාල පරාසය තුළ ප්‍රකාශන ආධාර ලබාදුන් ග්‍රන්ථ ආවරණය කරමින් Book Promotion Project නමින් 1986 වර්ෂයේ දී මෙම ව්‍යාපෘතියේ පළමු වෙළුම සම්පාදනය කර ඇත.

**ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකොල පොත් පිළිබඳ නාමාවලිය
(Bibliography on Palm Leaf Manuscripts in Sri Lanka)**

1937 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය වන තුරුම ශ්‍රී ලංකාවේ සම්ප්‍රදාය පිළිබිඹු කරන ලද ලිවීමේ මාධ්‍ය වූයේ පුස්තකොල පොත් හෙවත් කල්පත්වල ලිවීමය. පුස්තකොල පොත් සාහිත්‍ය පිළිබඳව තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන් වෙනුවෙන්, ශ්‍රී ලාංකීය පුස්තකොල පොත් සාහිත්‍ය පිළිබඳව සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ලියැවී ඇති විවිධ කෘතීන් එක්රැස් කර 2007 වර්ෂයේ දී මෙම මූලාශ්‍රය සම්පාදනය කර ඇත.

Selected Bibliography on Kataragama

තෝරාගත් යම් ක්ෂේත්‍රයක් හෝ ප්‍රදේශයක් පිළිබඳව පමණක් තොරතුරු එක්රැස් කරමින් සකස් කරනු ලබන ග්‍රන්ථ නාමාවලිය ක්ෂේත්‍ර ග්‍රන්ථ නාමාවලිය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ (Chicago Referencing Guide, 2020). 1994 වර්ෂයේ දී සම්පාදිත මෙම නාමාවලිය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ කතරගම ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව පළ වූ ප්‍රකාශන වල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගත කර ඇත.

Selected Bibliography on SAARC

රාජ්‍ය නායකයින්ගේ හයවන සාක් සමුළුවේ අනුග්‍රාහක රට ශ්‍රී ලංකාව වූ අතර එය 1991 වර්ෂයේ නොවැම්බර් මස කොළඹ දී පවත්වන ලදී. මෙවැනි කාලීන විශේෂ මාතෘකා මුල් කරගනිමින් ග්‍රන්ථ නාමාවලිය සම්පාදනය කරනු ලැබේ. ඒ අනුව 1991 වර්ෂයේ දී සාර්ක් සමුළු පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කර දේශීය හා විදේශීය ලෙස පර්යේෂණවල නිරතවන්නන් සඳහා මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත.

Bibliography of Educational Reports on Sri Lanka

විශ්ලේෂණාත්මක ග්‍රන්ථ නාමාවලිය (Annotated Bibliography) යනු කිසියම් මාතෘකාවකට හා කාල පරිච්ඡේදයකට අදාළව කෙටි විස්තරාත්මක හෝ ඇගයීමේ සාරාංශයක් අන්තර්ගත ග්‍රන්ථ නාමාවලියකි. පොත්, පුවත්පත් ලිපි, සඟරා ලිපි, නිබන්ධන, රජයේ ප්‍රකාශන, පත්‍රිකා, වෙබ් අඩවි, ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය ආදියෙහි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගතකර මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කරනු ලැබේ (Harner, 2000) 1796 වර්ෂයේ සිට 1986 වර්ෂය දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනික වාර්තා සහ ඒ පිළිබඳ කෙටි සාරාංශයක් ද අන්තර්ගතකර සම්පාදනය කරන ලද මෙම ග්‍රන්ථ නාමාවලිය, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනික තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට, අධ්‍යාපනය පිළිබඳ තීරණ ගන්නා පරිපාලකයින්ට සහ පර්යේෂකයන්ට මඟපෙන්වන මෙම නාමාවලිය අධ්‍යාපන පර්යේෂණ හා අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු කරමින් 1992 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලදී.

A Bibliography of Bibliographies: A Guide to Catalogues – Indexes – Bibliographies and Bio-Bibliographies in Sri Lanka

පාඨක පරිච්ඡේදය පහසු කිරීම සඳහා විවිධ වර්ගවල නාමාවලි එක් නාමාවලියක ලැයිස්තුගත කිරීම ග්‍රන්ථ නාමාවලි පිළිබඳ ග්‍රන්ථ නාමාවලි සම්පාදනයේ දී සිදුවේ. ඒ අනුව 1832 සිට 1987 කාල පරිච්ඡේදය ආවරණය කරමින්, 1990 වර්ෂයේ දී මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කිරීමේ අරමුණ වන්නේ, ආවරණය වී තිබෙන විෂය ක්ෂේත්‍ර හඳුනාගැනීම, ආවරණය වී නොමැති විෂය ක්ෂේත්‍රයන් හා එහි හිඬැස හඳුනාගැනීම, ප්‍රකාශන තිබෙන ආයතන/ පුස්තකාල හඳුනාගැනීම ආදී ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන, විවිධ ග්‍රන්ථ නාමාවලි පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණ ලේඛනයක් සම්පාදනය කිරීම වේ.

University of Peradeniya Library: Sri Lanka Collection

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ශ්‍රී ලංකා එකතුවේ ග්‍රන්ථවල, ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු එක්රැස් කර, විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍ර යටතේ වර්ග කර, ශ්‍රී ලාංකීය ප්‍රකාශන හා ප්‍රකාශන ඉතිහාසය පිළිබඳ ගවේශනය කරන විද්වතුන් වෙනුවෙන් 1998 හා 1999 යන වර්ෂවල දී වෙළුම් දෙකකින් මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත.

අනුක්‍රමණිකා (Indexes)

Library and Information Science Encyclopaedia (2020) අනුව අනුක්‍රමණිකාවක් යනු අදාළ තොරතුරු විධිමත් ක්‍රමවේදයකට අනුව සකස් කර, එම තොරතුරු අකාරාදිව හෝ කාලානුක්‍රමිකව ගවේශනය පහසුව සඳහා ගොනු කිරීම වේ. ඒ අනුව යම් කිසි තොරතුරක් සොයා ගැනීමට අවශ්‍යවන ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු හෝ වෙනත් වැදගත්වන සියලුම අංශයන් ඇතුළත් කර අකාරාදිව ගොඩ නගන ලද ප්‍රකාශනය, අනුක්‍රමණිකා වේ.

ශ්‍රී ලංකා වාර සඟරා ලිපි අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Periodical Article Index)

විවිධ පර්යේෂණයන්හි නියැලෙන විද්වතුන්ට, පර්යේෂකයින්ට මෙන් ම පාඨකයන්ට තොරතුරු පහසුවෙන් හා කඩිනමින් ගවේෂණය කිරීම සඳහා 1998 වර්ෂයේ දී කාලීන දැනුම ලබාදීමේ මූලාශ්‍රයක් ලෙස සම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. ත්‍රෛමාසිකව ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන මෙම අනුක්‍රමණිකාවේ, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රකාශයට පත්වන සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි වාරසඟරාවන් හි පළවන ලිපි, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විදේශීය වාර සඟරාවල පළවන ලිපි සහ විදේශීය වාරසඟරාවල ශ්‍රී ලාංකිකයන් විසින් පළකරනු ලබන ලිපිවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගත වේ. පාඨකයන්ට පහසුවෙන් හා කඩිනමින් තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා ලිපිනාම, කර්තෘනාම සහ විෂය අනුක්‍රමණිකා මෙහි අන්තර්ගත කර තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා පර්යේෂණ වාර්තා පිළිබඳ අනුක්‍රමණිකාව (Index to Research Reports in Sri Lanka)

ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ආයතන හා විද්වතුන් විසින් සම්පාදනය කරන ලද පර්යේෂණ වාර්තා පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් මෙම අනුක්‍රමණිකාව සම්පාදනය 2005 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලදී. විවිධ පර්යේෂණවල නිරතවන විද්වතුන්ට හා පර්යේෂකයන්ට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වන මෙම මූලාශ්‍රය 2005 - 2009 කාල පරිච්ඡේදය ආවරණය කරමින් පළමු හා දෙවන වෙළුම් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

පශ්චාත් උපාධි නිබන්ධ අනුක්‍රමණිකාව (Index to Postgraduate Theses)

පශ්චාත් උපාධි ලබා ගැනීමේ අරමුණෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලවලට ඉදිරිපත් කෙරෙන ශාස්ත්‍රපති (MA), දර්ශනපති (Mphil) හා දර්ශන විශාරද (PhD) උපාධි නිබන්ධන පිළිබඳ තොරතුරු එක් මූලාශ්‍රයකින් ගවේෂණය කිරීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින්, පර්යේෂණ නිබන්ධනයන්හි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගතකර මෙම අනුක්‍රමණිකාව සම්පාදනය කර ඇත. 1981 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය දක්වා කාණ්ඩ වශයෙන් පශ්චාත් උපාධි නිබන්ධ අනුක්‍රමණිකාව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති අතර පර්යේෂණයන් හි නිරත විද්වතුන්ට මෙන්ම උසස් අධ්‍යාපනය හදාරන සිසුන්ට තොරතුරු ගවේශන මූලාශ්‍රයක් ලෙස ප්‍රයෝජනවත් වේ.

ශ්‍රී ලංකා සමුළු අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Conference Index)

ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ආයතන විසින් පවත්වනු ලබන ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ, සමුළු, වැඩමුළු ආදිය පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කරනු ලබන පාඨකයින්ගේ අවශ්‍යතා සඳහා මෙම අනුක්‍රමණිකාව සම්පාදනය කර ඇති අතර මෙහි සම්මන්ත්‍රණ මාතෘකාව, ස්ථානය, දිනය, සංවිධානය කරනු ලබන ආයතනය, විෂය ක්ෂේත්‍රය වැනි තොරතුරු ඇතුළත් කර ඇත. 1976 වර්ෂයේ සිට 1995 දක්වා මුද්‍රිත ප්‍රකාශනයක් ලෙස වෙළුම් වශයෙන් සම්පාදනය කරනු ලැබූ මෙම අනුක්‍රමණිකාව, ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති සමුළු, සම්මන්ත්‍රණ හා වැඩමුළු පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කරන්නන් සඳහා වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් ලිපි අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Newspaper Article Index)

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශයට පත්වන සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි පුවත්පත්වල අන්තර්ගත ශාස්ත්‍රීය ලිපි පිළිබඳ තොරතුරු අන්තර්ගතකර 1988 වර්ෂයේ දී, මෙම අනුක්‍රමණිකාවේ සම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. මෙහි කාලීන මාතෘකා හා විවිධ සංසිද්ධීන් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් වේ. පාඨකයන්ට හා පර්යේෂකයන්ට කඩිනමින් තොරතුරු ලබාදීමේ අරමුණින්, 2001 වර්ෂයේ සිට ශාස්ත්‍රීය ලිපිවල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගතකර, දත්ත පදනමක් සම්පාදනය කර ඇත.

තොරතුරු සංග්‍රහ/ නාමාවලි (Directory)

තොරතුරු සංග්‍රහ/ නාමාවලි යනු පරිශීලකයින්ගේ අවශ්‍යතාවන්ට සරිලන අයුරින් තොරතුරු ලැයිස්තුගත කර, අකාරාදී අනුපිළිවෙලට ගොනුකර, යම් නගරයක හෝ රටක පදිංචිකරුවන්, යම් වෘත්තීයක නියැලී සිටින වෘත්තීය පුද්ගලයින්, ආයතන සහ සංවිධාන ආදියෙහි තොරතුරු පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට හැකි වන පරිදි සම්පාදනය කරල ලද ලේඛනයකි (Harrods Librarian Glossary and Reference Book)

ශ්‍රී ලංකා රජයේ ප්‍රකාශන නාමාවලිය (Directory of Government Publications in Sri Lanka)

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ආයතන විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන ප්‍රකාශනයන්හි, ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු අන්තර්ගත මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය 1990 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කර ඇත. පාර්ලිමේන්තු පනත්, පනත් කෙටුම්පත්, පාලන වාර්තා, ප්‍රගති වාර්තා, නියමු පොත්, වාර්ෂික වාර්තා, නාමාවලි, අනුක්‍රමණිකා ආදී ප්‍රකාශන පිළිබඳ තොරතුරු මෙම නාමාවලියට ඇතුළත් වී තිබේ. රාජ්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් මෙම නාමාවලිය ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණයන්හි නිරතවන්නන්ට මෙන්ම තොරතුරු ගවේෂණයේ නිරත පාඨකයින්ට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් වේ. 1990 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකා රජයේ ප්‍රකාශන නාමාවලිය කාණ්ඩ වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

ජාතික ලේඛක නාමාවලිය (National Directory of Writers)

ශ්‍රී ලංකාවේ කතුවරුන්ගේ විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් මෙම නාමාවලිය 2015 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලදී. කතුවරුන්ගේ විස්තර අකාරාදී පිළිවෙලට අනුව සකස් කර ඇති මෙම නාමාවලිය ශ්‍රී ලංකාවේ කතුවරුන් පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරනු ලබන ලේඛකයින්, පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්, පර්යේෂකයින්, ප්‍රකාශකයන් මෙන්ම සාමාන්‍ය පාඨකයින් සඳහා ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් වේ.

Directory of Libraries in Sri Lanka (Public, University, Research and Technical Libraries)

1993 හා 1994 වර්ෂ වල සම්පාදනය කරන ලද, ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල නාමාවලිය යාවත්කාලීන කර 2010 වර්ෂයේ දී නව ප්‍රකාශනය සම්පාදනය කර ඇත. මෙහි ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන පුස්තකාල 1160 කද, විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල 10 ක ද, ගුරු පුහුණු විද්‍යාල පුස්තකාල 21 ක ද, කාර්මික පුස්තකාල 37 කද, සහ විශ්වවිද්‍යාල ආයතන පුස්තකාල 13 ක ද ලිපිත සහ දුරකතන අංක අන්තර්ගත මෙම නාමාවලිය පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට වැදගත් වේ.

Directory of Library Professionals in Sri Lanka (ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල වෘත්තිකයින් පිළිබඳ තොරතුරු සංග්‍රහය)

පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ නිරත වෘත්තිකයන්ගේ තොරතුරු අන්තර්ගත මෙම නාමාවලිය 2013 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලදී. පුහුණු වැඩසටහන්, වැඩමුළු, සම්මන්ත්‍රණ ආදිය සඳහා සම්පත්දායකයින් පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මෙම මූලාශ්‍රය ප්‍රයෝජනවත් වේ.

Directory of Social Science Libraries, Information Centers and Databases in Sri Lanka

1986 වර්ෂයේ සම්පාදනය කටයුතු ආරම්භ කරන ලද මෙම නාමාවලිය, ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ විද්‍යා පුස්තකාල, තොරතුරු මධ්‍යස්ථාන සහ දත්ත පදනම් හඳුනාගෙන තක්සේරු කිරීමට මූලික තොරතුරු මෙවලමක් ලෙස ප්‍රයෝජනවත් වේ. එකතු සංවර්ධනය තක්සේරු කිරීම, පවතින පහසුකම්, පවත්නා සම්පත්වල අසමතුලිතතාවයන් සහ අන්තර් සහයෝගීතාවයේ හැකියාවන්, ජාතික හා කලාපීය මට්ටමින් සම්බන්ධීකරණය පිළිබඳ සමස්ත දැක්මක් ඇතිව සේවා සැලසුම් කිරීම සඳහා පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට සහ පුස්තකාල බලධාරීන්ට ද ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත. මෙම නාමාවලියේ තොරතුරු යාවත්කාලීන කර 1990 හා 1995 වර්ෂවල නව ප්‍රකාශන දෙකක් සම්පාදනය කර ඇත.

Directory of Social Scientists in Sri Lanka

දිවයිනේ සමාජ විද්‍යාඥයින් හඳුනා ගැනීමටත්, ඔවුන්ගේ විශේෂිත විෂය ක්ෂේත්‍ර, පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සහ ප්‍රකාශන පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමටත් මූලික තොරතුරු ප්‍රභවයක් ලෙස භාවිතා කළ හැකි මෙම නාමාවලිය 1994 හා 1998 වර්ෂ වලදී සම්පාදනය කරන ලදී. සමාජ විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට, ශිෂ්‍යයින්ට සහ පර්යේෂකයාට මෙම නාමාවලිය ප්‍රයෝජනවත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මික ආයතන පුස්තකාල තොරතුරු සංග්‍රහය (Directory of Technical Institute Libraries in Sri Lanka)

ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මික ආයතන පුස්තකාලවල තොරතුරු එක්රැස් කර වෙළුම් කිහිපයකින් සම්පාදනය කර ඇති මෙම තොරතුරු සංග්‍රහයේ පළමු වෙළුම 1982 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කර ඇත. කාර්මික ආයතන පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට මෙම තොරතුරු සංග්‍රහය ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයකි.

Sri Lanka (ISBN) Publishers Directory

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයෙන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිත ග්‍රන්ථ අංක ලබාගන්නා වෙළඳ ප්‍රකාශකයින්, රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන සහ කර්තෘ ප්‍රකාශකයින් පිළිබඳ තොරතුරු අන්තර්ගත මෙම නාමාවලිය 1987 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලද අතර මෙහි තොරතුරු යාවත්කාලීන කර 1991 සහ 1999 වර්ෂ වලදී වෙළුම් වශයෙන් සම්පාදනය කර ඇත. 1984 වර්ෂයේ සිට

අත්හැරූ ක්‍රමයට ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංක නිකුත්කිරීම සිදුකළ අතර කඩිනම් සේවයක් ලබාදීමේ අරමුණින් 2009 වර්ෂයේ සිට දත්ත පදනමක් මඟින් තොරතුරු ලබාදීම සිදුවේ.

රාජ්‍ය ආයතන පුස්තකාල තොරතුරු සංග්‍රහය

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ආයතන පුස්තකාල, එම ආයතනවලට අදාළ තොරතුරු සම්පත් ඒකරාශීකර බෙදාහැරීම තුළින් ආයතනයන් හි ඵලදායීතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා බෙහෙවින් වැදගත් වේ. ඒ අනුව අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, සංස්ථා, මණ්ඩල, කොමිෂන් සභා, අධිකාරි ආයතන ආදී රාජ්‍ය ආයතනවල ඒ ඒ ආයතනයේ විෂය පථයට අදාළව ස්ථාපිත කර තිබෙන පුස්තකාල හා එම පුස්තකාලවල තොරතුරු සම්පත් පිළිබඳව ගවේශනය කරන විද්වතුන් සඳහා 2014 වර්ෂයේ දී මෙම මූලාශ්‍රය සම්පාදනය කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ පොත් වෙළඳහල් නාමාවලිය

ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශකයින් සහ පාඨක ජනතාව අතර අතරමැදියෙකු ලෙස පොත් අලෙවිකරන්නන් කටයුතු කරනු ලැබේ. එබැවින් පොත්පත් හා එමඟින් ලබාදෙන දැනුම ජනතාව අතරට ගෙනයාමේ වැදගත් කාර්යභාරය පොත් අලෙවිකරන්නන් හා බෙදාහරින්නන් විසින් ඉටුකරනු ලබයි. 1990 වර්ෂයේ දී සම්පාදනය කරන ලද මෙම නාමාවලිය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති පොත් වෙළඳහල් පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කර ඇති අතර, ප්‍රකාශන අලෙවිකරණය පිළිබඳ ඉතිහාසය ගවේශනය කරන්නන්ට මෙම මූලාශ්‍රයක් වැදගත් වේ.

Compendium of Postgraduate Research: Theses and Dissertations Submitted to the Postgraduate Institute of Science University of Peradeniya, Sri Lanka

1997 සිට 2013 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පශ්චාත් උපාධි විද්‍යා ආයතනයේ පශ්චාත් උපාධි නිබන්ධන පිළිබඳ ග්‍රන්ථනාම (Titles) සහ එහි සාරාංශය (Abstracts) අන්තර්ගත මෙම තොරතුරු සංග්‍රහය, පශ්චාත් උපාධිවල නිරත පර්යේෂකයින්ට හා ශිෂ්‍යන්ට ප්‍රයෝජනවත් වේ. මෙහි තොරතුරු ගවේශනය පහසු කිරීම සඳහා විෂය වර්ගීකරණය කර, ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සංවිධානය කර ඇත.

කියවීමේ රූවිය පිළිබඳ ලේඛනාවලිය

පුද්ගලයෙකුගේ ආධ්‍යාත්මික ශක්තිමත්භාවය වර්ධනයකර, පිරිපුන් සමාජ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමේදී කියවීම ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස දැක්විය හැකිය. කියවීමේ රූවිකත්වය වර්ධනය කර, සවිඥානික හා ආධ්‍යාත්මික යහපත් බව ඇති, සාක්ෂරතාවය දියුණු මිනිසුන් පිරිසක් බිහිකිරීම උදෙසා 2004 වර්ෂයේ සිට ඔක්තෝබර් මාසය ජාතික කියවීමේ මාසය ලෙස රජය විසින් නම් කරනු ලැබීය. ජාතික කියවීමේ මාසයේ පුරෝගාමී ආයතනය වන්නේ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයයි. ඒ අනුව ජාතික කියවීමේ

මාසයේ ආරම්භය සනිටුහන් කිරීම සඳහා එයට සමගාමීව, 2004 වර්ෂයේ දී කියවීම පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කර මෙම නාමාවලිය සම්පාදනය කර ඇත.

Statistical Handbook on Libraries in Sri Lanka

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පිළිබඳ සංඛ්‍යානමය අත්පොත පුස්තකාල සංවර්ධන කටයුතුවලට අදාළ තීරණ ගැනීමේ දී ඉතා වැදගත් වේ. දිස්ත්‍රික් හා පළාත් මට්ටමේ පුස්තකාල හා ජාතික තොරතුරු අන්තර්ගත මෙම මූලාශ්‍රය පුස්තකාල පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ දී හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ දී, පුස්තකාල වෘත්තිකයින්ට, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට සහ පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ අධ්‍යයනකරන පර්යේෂකයන්ට ද ප්‍රයෝජනවත් වේ. මෙම මූලාශ්‍රයේ තොරතුරු යාවත්කාලීන කරමින් 2010, 2011, 2013 හා 2018 වර්ෂ වලදී සම්පාදනය කර ඇත.

දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල සමීක්ෂණ

අම්පාර, කළුතර, කුරුණෑගල, කොළඹ, ගාල්ල, පුත්තලම, පොළොන්නරුව, මහනුවර, මාතර, මාතලේ, මොණරාගල, රත්නපුර සහ කෑගල්ල යන දිස්ත්‍රික්කයන් හි පුස්තකාලහි සමීක්ෂණ සිදුකර, එක්රැස් කළ තොරතුරු අන්තර්ගතකර මෙම මූලාශ්‍රය සම්පාදනය කර තිබේ. 1988 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලද මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් දිස්ත්‍රික්ක 13 ක පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු අන්තර්ගතව ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට මෙය ප්‍රයෝජනවත් වේ.

පිරිවෙන් පුස්තකාල තොරතුරු සංග්‍රහය

ශ්‍රී ලංකාවේ පිරිවෙන් පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කර 1990 වර්ෂයේ දී මෙම තොරතුරු සංග්‍රහය සම්පාදනය කර ඇත. පිරිවෙන් පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට මෙම මූලාශ්‍රය වැදගත් වේ.

සාධිකාරී ලේඛන

නූතන තොරතුරු තාක්ෂණික දියුණුවත් සමඟ පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ බොහෝ තාක්ෂණ සේවා කටයුතු ද වෙනස්වීම්වලට භාජනය වී ඇත. මේ අතර විශේෂයෙන්ම පුස්තකාලයක ඇති පොත පත සොයාගැනීමට පහසු කිරීමට සකස් කළ මෙවලමක් වන පත්‍රිකා සුවිස (Card Catalogue) අද පරිගණකගත (Computerized) හා විද්‍යුත් සන්නිවේදන හා අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ප්‍රවේශවිය හැකි මාර්ගගත සුවි (Online Public Access Catalogue) බවට පත්වී ඇත. එහෙත් පුස්තකාලවල පොත්පත් සඳහා ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක විස්තර සැපයීමේ දී, පාඨකයන්ට පුස්තකාල සුවියේ අන්තර්ගත තොරතුරු පහසුවෙන් ලබාදීමට පුස්තකාල වෘත්තිකයන් විසින් සිදුකරනු ලබන කාර්යන්හි වෙනසක් සිදුවී නොමැත. මුල් අවධියේ දී පුස්තකාල සුවියේ කර්තෘ නාම, ග්‍රන්ථනාම, ආයතන නාම, විෂය නාම, ග්‍රන්ථමාලා නාම පිළිබඳව පැනනගින විෂමතා නිරාකරණය සඳහා සිදුකළේ තෝරාගත් නාම ඇතුළත් සාධිකාරී ගොනු පවත්වා

ගැනීමය. මෙම සාධකාරී ගොනු මගින් සුවි සංලේඛයන් හි ශීර්ෂ වශයෙන් භාවිත කළ යුතු ස්ථාපිත නාම සපයනු ලැබේ. සාධකාරී ගොනු/ ලේඛනයක් යනු සුවි සංලේඛයන්හි දී ශීර්ෂ වශයෙන් භාවිත කළ යුතු සම්මත ශීර්ෂ පදමාලාවකි. මෙවැනි සම්මත පද මාලාවක් අවශ්‍ය වන්නේ එකම කතුවරයා, එකම ග්‍රන්ථ නාමය, එකම ආයතන නාමය ආදිය විවිධාකාරයෙන් හැඳින්වෙන අවස්ථා බහුල බැවිනි. පුස්තකාලවල ක්‍රමවත් ආකාරයට දැනුම සංවිධානය කිරීම සඳහාත්, පුස්තකාලවල සුවිකරණ කටයුතුවල ඒකමිතියක් පවත්වාගෙන යාම සඳහාත්, ද්විත්වකරණයන් වැළැක්වීම සඳහාත්, සිංහල සාහිත්‍යය පිළිබඳ පර්යේෂණයන්හි නිරත පර්යේෂකයින් සඳහාත් මෙවැනි සාධකාරී ලේඛන බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වන අතර මෙබඳු සාධකාරී ලේඛන කිහිපයක් ජාතික පුස්තකාලය විසින් සම්පාදනය කර ඇත.

කර්තෘනාම සාධකාරී ලේඛනය: අනුරාධපුර යුගයේ සිට 20 වන සියවස මැදභාගය දක්වා

විවිධනාම ස්වරූප භාවිත කරන එකම කර්තෘවරයෙකු සඳහා පිළිගත් එක් කර්තෘනාම ශීර්ෂයක් භාවිත කිරීමේ අරමුණින් පුස්තකාල වෘත්තිකයින්ට මාර්ගෝපදේශයක් ලෙස මෙම ලේඛනය සම්පාදනය කර තිබේ. සිංහල කර්තෘනාම සාධකාරී ලේඛනයට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ දෙමළ කර්තෘවරුන් පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන් සඳහා 2016 වර්ෂයේ දී, දෙමළ භාෂාවෙන් කර්තෘනාම සාධකාරී ලේඛනය සම්පාදනය කර ඇත.

ග්‍රන්ථනාම සාධකාරී ලේඛනය: අනුරාධපුර යුගයේ සිට කෝට්ටේ යුගය දක්වා පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය කෘති සංස්කරණයේ දී එහි පළමු ග්‍රන්ථ නාමය විවිධ සංස්කරණ ලෙසින් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. මෙවැනි අවස්ථාවල දී තොරතුරු සංවිධානය ඉතා ගැටලුකාරී වන බැවින් එම සියලුම ග්‍රන්ථනාම පිළිගත් එක් ග්‍රන්ථ නාමයක් යටතේ ඒකරාශී කර මෙම මාර්ගෝපදේශ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කර තිබේ. ආරම්භයේ සිට ක්‍රි. ව. 2000 දක්වා ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති පැරණි සාහිත්‍යය කෘතිවල විවිධ සංස්කරණ පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කරමින් මෙම ලේඛනයේ සංශෝධනයක් දැනට සිදුකරමින් පවතී.

ශ්‍රී ලංකාවේ අමාත්‍යාංශ නාමාවලිය (Directory of Ministries in Sri Lanka)

ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ කාල පරිච්ඡේදවල අමාත්‍යාංශනාම භාවිත කළ ආකාරය නිවැරදි තොරතුරු ගවේශනයට වැදගත් වේ. යටත්විජිත යුගයේ සිට මෙරට පැවති අමාත්‍යාංශවල ව්‍යවහාරික නාමය විවිධ කාල පරිච්ඡේද වල වෙනස්වී ඇත. ඒ අනුව 1931 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති අමාත්‍යාංශවල නාමය වෙනස් වී ඇති ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු මෙම නාමාවලියේ අන්තර්ගතකර ත්‍රෛභාෂිතව සම්පාදනය කර ඇති මෙම සාධකාරී ලේඛනය, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ අමාත්‍යාංශ නාමයන්හි වෙනස්වීම් පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කරන පරිපාලකයින්, දේශපාලඥයින්, වෘත්තිකයින්, පර්යේෂකයින් සඳහා වැදගත් වේ.

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති/ NATNET Lanka

පුස්තකාල පිළිබඳ පළවන ප්‍රවෘත්ති එක්රැස් කර සකස් කරන ලේඛන ද ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර වේ. ඒ අනුව 1973 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය තෙක් සම්පාදනය කරන ලද පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති සඟරාව, පුස්තකාල විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ලිපි හා ප්‍රවෘත්ති පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට වැදගත් මූලාශ්‍රයක් වන අතර, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සිදුවන වෘත්තීමය සිදුවීම් ඇතුළත් ප්‍රවෘත්ති පිළිබඳ ත්‍රෛමාසික ප්‍රකාශනයක් වන NATNET Lanka ප්‍රවෘත්ති පත්‍රිකාව, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ඉතිහාසගත තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට වැදගත් ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍රයකි.

තොරතුරු ප්‍රතිඇසිරීම (Information Repackaging)

පුස්තකාල සේවාවන්හි දී තොරතුරු යනු ගාමක බලවේගයකි. සමකාලීන සමාජය. තොරතුරු බෙදා හරින පුස්තකාල, බුද්ධිමය, සමාජීය සහ සංස්කෘතික ජීවිතය හැඩගස්වනු ලබයි. වර්තමානයේ විශාල තොරතුරු ප්‍රමාණයක් විවිධ ස්වරූප මඟින් බිහිවී ඇති හෙයින් අදාල ගවේශකයින්ට තමන්ට අවශ්‍ය තොරතුරු සොයාගැනීමට විශාල කාලයක් හා ශ්‍රමයක් දැරීමට සිදුවී ඇත. ඒ අනුව විසිරී පවත්නා තොරතුරු අදාල විෂය එකයට අනුව ක්‍රමානුකූල හා විධිමත් ලෙස සංවිධානය කිරීම තොරතුරු ප්‍රතිඇසුරුම්කරණය වේ. Wood සහ Bunch ට අනුව තොරතුරු ප්‍රතිඇසිරීම යනු තොරතුරු නැවත සැකසීම සහ පරිශීලකයාට ගැලපෙන ආකාරයට සැකසීම වේ. තොරතුරු නැවත ඇසුරුම් කිරීමේ දී මුද්‍රිතව, ඩිජිටල්, සංයුක්ත තැටි, භෞතික පටිගත කිරීම ආදී ක්‍රම යොදාගත හැකි වේ (Dongardive, 2013). ඒ අනුව කාලීන මාතෘකා සහ වැඩි පාඨක ඉල්ලීමක් සහිත තොරතුරු එක්රැස් කරමින් විෂය මාතෘකා 400 ක පමණ තොරතුරු ප්‍රතිඇසිරීමේ ගොනු ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය විසින් සම්පාදනය කර ඇත.

නව ප්‍රතිග්‍රහණ ලැයිස්තු (Acquisitions List)

ජාතික පුස්තකාලය විසින් අත්පත් කරගනු ලබන නව ප්‍රකාශන (New Arrivals) පිළිබඳව තොරතුරු ගවේශකයින් දැනුවත් කිරීම, ජාතික පුස්තකාලයට අත්පත් කරගනු ලබන නව ප්‍රකාශන පිළිබඳ ප්‍රතිග්‍රහණ ලැයිස්තු සම්පාදනය කර පුස්තකාල වෙත බෙදාහැරීම ආදිය මඟින් තොරතුරු ගවේශකයින්ට නවතම තොරතුරු සොයාගැනීමට පහසුකම් සලසා ඇත.

පරිගණක මෘදුකාංග

තොරතුරු හා පරිගණක තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟ තොරතුරු ගවේශකයින් වෙත කඩිනමින් අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා දීමටත්, තොරතුරු ගවේශනය පහසු කිරීමටත්, වර්තමානයේ පුස්තකාලයාධිපතිවරු විසින් පරිගණක තාක්ෂණය යොදාගනු ලැබේ. ඒ අනුව විවිධ දත්ත පදනම් හා පරිගණක මෘදුකාංග මඟින් සහ අන්තර්ජාලය තුළින් අවම කාලයකින් අවශ්‍යවන තොරතුරු ගවේෂණයට පහසුව සලසා ඇත.

ජාතික පුස්තකාල පරිගණකගත සුවිස

ජාතික පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන සියලුම පාඨකයින්ට තම අවශ්‍යතාව පරිදි තොරතුරු පහසුවෙන් හා කඩිනමින් ගවේෂණය කිරීමේ අරමුණෙන් ජාතික පුස්තකාල පරිගණකගත සුවිස සම්පාදනය කර තිබේ. ඩිවි දැම වර්ගීකරණයේ 23වන සංස්කරණය හා කොංග්‍රස් පුස්තකාලයීය විෂය ශීර්ෂ යොදා ගනිමින් අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පරිගණකගත සුවිස සකස් කර ඇත. 2015 වර්ෂය තෙක් Alice for Windows මෘදුකාංගය භාවිත කරමින් සම්පාදනය කරන ලද ජාතික පුස්තකාල පරිගණකගත සුවිස 2015 වර්ෂයේ මැයි මස සිට නව මුහුණුවරකින් පාඨකයින්ට තොරතුරු ලබාදීමේ අරමුණින් කොහා (KOHA) පුස්තකාල මෘදුකාංගය භාවිත කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. මෙහි ජාතික පුස්තකාලයට ප්‍රතිග්‍රහණය කරනු ලබන සියලුම මුද්‍රිත, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය, විද්‍යුත් යනාදී විවිධ වර්ගයේ පුස්තකාල ද්‍රව්‍යයන්හි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් වී තිබේ. මෙමගින් කර්තෘ නාමය, ග්‍රන්ථ නාමය, ප්‍රකාශක, අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති ග්‍රන්ථ අංකය, විෂය, වර්ග අංකය, ජාතික පුස්තකාල ප්‍රතිග්‍රහණ අංකය ආදිය මගින් පාඨකයින්ට තම අවශ්‍යතාවට අනුව ගවේෂණය සඳහා පහසුකම් සලසා දී තිබේ.

ජාතික ඒකාබද්ධ සුවිස (National Union Catalogue)

රට තුළ විසිරී පවතින තොරතුරු පාඨකයින්ට ප්‍රයෝජනවත් මෙන්ම පහසුවන පරිදි ගවේෂණය කිරීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණෙන් ජාතික ඒකාබද්ධ සුවිස සම්පාදනය කර ඇත. මේ සඳහා දායක වන පුස්තකාලයන් හි සියලුම පුස්තකාල ද්‍රව්‍යවලට අදාළ තොරතුරු ජාතික ඒකාබද්ධ සුවියෙහි අන්තර්ගත වී තිබේ. මෙ මගින් ජාතික පුස්තකාලයට පැමිණෙන පාඨකයින්ට අවශ්‍ය පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය නොමැති නම් එම පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තිබෙන වෙනත් පුස්තකාලයක් වෙත යොමු කිරීමේ හැකියාව පවතී. තවද ජාතික ඒකාබද්ධ සුවිස සඳහා දායකත්වය දක්වන පුස්තකාලයක, පරිගණකගත සුවියෙහි තොරතුරු යම් හෙයකින් මැකී ගියහොත් එම තොරතුරු නැවත ලබාගැනීමේ හැකියාව මේ සඳහා දායකත්වය ලබාගන්නා පුස්තකාලවලට සැපයෙන මහඟු සේවාවකි.

ජනවාර්ගික ගැටළුව හා බලතල විමධ්‍යගත කිරීම පිළිබඳ දත්ත පදනම (Devolution of Power and Ethnic Conflict - DEPEC)

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනවාර්ගික අර්බුදය හා බලතල විමධ්‍යගත කිරීම පිළිබඳව පළ වී ඇති පොත් සහ අනෙකුත් ලේඛන පිළිබඳ තොරතුරු මෙම දත්ත පදනමෙහි අන්තර්ගතව ඇති අතර මේ පිළිබඳ තොරතුරු ගවේශනය කරන්නන්ට මෙම මූලාශ්‍රය වැදගත් වේ.

සමාලෝචනය

රට තුළ ග්‍රන්ථ විඥාපන පාලනයක් ඇති කිරීම සඳහාත්, තොරතුරු ගවේෂණය කරනු ලබන පර්යේෂකයින්, විද්වතුන් හා පාඨකයින් ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහාත් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය විසින් ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර රාශියක් සම්පාදනය කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශයට පත්වන තොරතුරු, කාලීනව, කඩිනමින් හා පහසුවෙන් විද්වතුන්, පර්යේෂකයින් සහ පාඨකයින් වෙත ලබා දීමේ අරමුණින් සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍ර මානව හා සමාජ සංවර්ධනය උදෙසා විශාල මෙහෙයක් ඉටු කරනු ලැබේ. සාහිත්‍යය ගවේෂණය, ප්‍රකාශන ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීම, ප්‍රකාශන හා කතුවරු පිළිබඳ අවබෝධයක් ලැබීම, නීත්‍යානුකූල තැන්පතු එකතුව ගවේශනය කිරීම ආදී කාර්යයන් සඳහාත්, පුස්තකාල වෘත්තීය කටයුතු වලට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ ග්‍රන්ථ ලෙසත්, පර්යේෂණ හා විමර්ශන කටයුතුවල නිරතවන්නන්ට කාලීන ප්‍රකාශන පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ මූලික විමර්ශන මෙවලම් ලෙසත්, නවතම තොරතුරු ගවේෂණය කරනු ලබන පර්යේෂකයින්, විද්වතුන්, ප්‍රකාශකයින්, පුස්තකාල හා පාඨකයින් සඳහාත්, මෙම මූලාශ්‍ර අතිශයින් වැදගත් වේ. තවද මෙවැනි මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කර, ගවේශන පහසුකම් ලබා දී තිබීමෙන් කාලය හා ශ්‍රමය ඉතිරිවීම, තොරතුරු සොයාගැනීම පහසුවීම, එක් ස්ථානයකින් තොරතුරු ලබාගත හැකි වීම, නව තොරතුරු සොයාගත හැකිවීම, දත්ත පදනම් සහිත මූලාශ්‍රයන් හි ගවේශන පහසුකම් ලබාදී තිබීම ආදී හේතුවෙන් දැනුම සංවර්ධනයට විශාල මෙහෙයක් ලබා දී ඇත. ජාතික පුස්තකාලය විසින් සම්පාදිත සියළුම මූලික කෘති ජාතික පුස්තකාල වෙබ් අඩවියේ ඩිජිටල් පුස්තකාලය ඔස්සේ විද්‍යුත් ප්‍රකාශන ලෙස තොරතුරු ගවේශකයින් වෙත නොමිලේ ලබාදීමට ද කටයුතු කර ඇත. මෙයට අමතරව දැනට මූලික ප්‍රකාශන ලෙස සම්පාදනය නොකරන ප්‍රලේඛන මූලාශ්‍රයන් හි ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ජාතික පුස්තකාල මාර්ගගත සුවිස ඔස්සේ ගවේශනය සඳහා පහසුකම් ලබා දී ඇත.

ජාතික මට්ටමේ ග්‍රන්ථ විඥාපන හා ප්‍රලේඛන සේවා පවත්වාගෙනයාම ජාතික පුස්තකාලයට පැවරෙන වගකීමක් වන අතර එම වගකීම ඉටුකිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘති තුළින් විශාල සමාජ මෙහෙයක් ඉටුකිරීමට ජාතික පුස්තකාලයට හැකියාව ලැබී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශයට පත්වන තොරතුරු කඩිනමින් හා පහසුවෙන් විද්වතුන්, පර්යේෂකයින් සහ පාඨකයින් වෙත ලබාදීමේ අරමුණින් මෙවැනි මූලාශ්‍ර සම්පාදනය කරමින් දැනුමෙන් පරිපූර්ණ ශ්‍රී ලාංකික සමාජයක් ගොඩනැගීම උදෙසා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විශාල කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලැබේ.

මෙවැනි ජාතික කර්තව්‍යන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම දුෂ්කර කාර්යයන් වුවද, මෙම කාර්යයන් ඉදිරියට පවත්වාගෙන යෑමට දායක වූ සියලුම කාර්ය මණ්ඩල නිලධාරීන් පැසසුමට ලක්කළ යුතු වේ. තවද ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයට වසර 50 ක් සපිරෙන මොහොතේ විශාල කාර්ය භාරයක් ඉටුකරමින් දැනුමෙන් පොහොසත් සමාජයක් ගොඩනැගීම උදෙසා ඉටුකරන ලබන ජාතික කර්තව්‍යට අප ගේ ප්‍රණාමය පුද කළ යුතුව ඇත.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

- අමරසිරි, උපාලි. (1995). ජාතියේ මතකය: ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය. පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති, 16 (1), ජනවාරි-මාර්තු, 15-17. කොළඹ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය.
- අලහකෝන්, යූ. පී. (1998). ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය පූර්වකාලීන: පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති, 19 (1), ජනවාරි-මාර්තු, 14-15. කොළඹ. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- ගුණසේකර, ධනපාල. (1982). ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය: පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති, 3 (2), අප්‍රේල්-ජූනි, 9-11. කොළඹ. ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය.
- රණසිංහ, පියදාස. (2013). ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ ආරම්භය හා විකාශනය: ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය 50 වන සංවත්සරය, පි.64. කොළඹ. ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.
- American Library Association. (2003). What's a good definition of 'information literacy'? Retrieved from <https://libguides.madisoncollege.edu/InfoLitStudents>.
- Bell, B. L. (1998). Guidelines for National Bibliographies in the Electronic Age IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies. Retrieved from <https://archive.ifla.org/VII/s12/guidelines-national-bibliographies-electronic-age.pdf>.
- Chicago Referencing Guide. (2020). Types of bibliography. Retrieved from <https://aut.ac.nz.libguides.com/c.php?g=685064&p=4840639>.
- Dongardive, Prakash. (2013). International Journal of Science and Research (IJSR). Volume 2. Issue11. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.687.5686&rep=rep1&type=pdf>.
- Gardener, Richard K. (1981). Library Collections: Their Origin, Selection, and Development. New York: McGraw-Hill.
- Harner, James L. (2000). On Compiling an Annotated Bibliography. 2nd edition. New York: Modern Language Association. Retrieved from <https://library.spalding.edu/c.php?g=459402&p=3141102>.
- Harrods Librarian Glossary and Reference Book. (1999). Retrieved from https://www.academia.edu/39300019/HARRODS_LIBRARIANS_GLOSSARY_AND_REFERENCE_BOOK.
- Katz, William A. (1992). Introduction to Reference Work Volume I: Basic Information Sources, 6th ed. New York: McGraw-Hill.

National Library and Documentation Services Board

Library and Information Science Encyclopedia. (2020). Retrieved from <https://www.librarianshipstudies.com/2018/03/library-information-science-encyclopedia.html>.

Ranganathan, S. R. (1963). *Documentation and its facts*. Bombay: Asia Publishing House. Retrieved from <https://repository.arizona.edu/bitstream/handle/10150/105426/documen.partb.pdf?sequence=3&isAllowed=y>.

Reitz, Joan M. (2020). *Online Dictionary for Library and Information Science*. Retrieved from https://products.abc-clio.com/ODLIS/odlis_s.aspx.

Shores, Louis (1954). *Basic reference sources*. Chicago: American Library Association. Retrieved from <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015023472882&view=1up&seq=1>.

ජාතික කියවීමේ මාසය මහජන පුස්තකාලයක දෘෂ්ඨිකෝණයෙන්

වරුණ ගඟබඩආරච්චි*

හැඳින්වීම

මහජන පුස්තකාල ලොව පුරා ක්‍රියාත්මක වන ඉතා ජනප්‍රිය සාමාන්‍ය ප්‍රජාවට ඉතා සමීප පුස්තකාල වර්ගයකි. අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය (IFLA) හඳුන්වා දී ඇති පරිදි මහජන පුස්තකාල දැනුමේ ප්‍රාදේශීය දොරටුවයි. එක් එක් පුද්ගලයන් වයස, තරාතිරම, ජාති, ආගම්, කුල භේදයකින් තොරව සමාජයේ සෑම තරාතිරමකම ප්‍රජාවට සේවා සැපයීම මහජන පුස්තකාලයක විශේෂ ලක්ෂණයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ද මනාව ස්ථාපිත වූ මහජන පුස්තකාල 1200 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් දිවයින පුරා ව්‍යාප්තව පවතී. එම පුස්තකාල පළාත් පාලන ආයතන මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, එක් එක් පළාත් සභාවේ පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු වේ.

එක් එක් පළාත් සභාවට ආවේණික අතුරු ව්‍යවස්ථාව මගින් පුස්තකාල සේවා සැපයීමට අවශ්‍ය නීතිමය රාමුවක්, පුස්තකාලයාධිපති වෘත්තීය සඳහා සේවා ව්‍යවස්ථාවක්, බොහෝමයක් පුස්තකාල සඳහා ඊට වෙන්වූ ගොඩනැගිල්ලක් සහ මහජන පුස්තකාල ශ්‍රේණිගත ක්‍රමවේදයක් සහිතව දිනෙන් දින වර්ධනය වන ආයතන සමූහයක් ලෙස මහජන පුස්තකාල හඳුන්වා දිය හැක.

මහජන පුස්තකාලයක ප්‍රාථමික අරමුණ වන්නේ සමාජයේ පුද්ගලයන්ගේ හා පුද්ගල කණ්ඩායම්වල අධ්‍යාපනික, තොරතුරු හා පුද්ගල සංවර්ධනයට අවශ්‍ය විවිධ තොරතුරු මාධ්‍ය හා සේවා සපයාදීමයි. මීට අමතරව මහජන පුස්තකාලයක්, සමාජයේ සංස්කෘතික ප්‍රගමනයට ප්‍රජාව එක් රැස් වන ස්ථානයක් ලෙස හා ප්‍රජා තොරතුරු හුවමාරු කර ගන්නා ස්ථානයක් ලෙස හැඳින්විය හැක. ප්‍රදේශයේ මහජන පුස්තකාලය, ප්‍රජාවගේ තවත් එක් නිවහනක් ලෙස සමීපව කටයුතු කරන ආයතනයක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

මහජන පුස්තකාල සහ ජාතික පුස්තකාලය

සිය සේවා පවත්වාගෙන යෑමේ දී ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය නොයෙකුත් ආකාරයෙන් මහජන පුස්තකාලවලට අවශ්‍ය උපදෙස් හා ආධාර ලබා දේ.

*ප්‍රධාන පුස්තකාලයාධිපති, කොළඹ මහජන පුස්තකාලය

විශේෂයෙන්ම පුස්තකාල සැලසුම් කිරීමේ දී අවශ්‍ය උපදෙස්, පුස්තකාලයක් ශ්‍රේණිගත කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු මෙන්ම එයට අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීමට අවශ්‍ය නිර්දේශ ලබාදීම සිදු කරයි.

එමෙන්ම පුස්තකාල වෘත්තීයයන්ගේ හා සේවකයන්ගේ වෘත්තීය දැනුම වර්ධනය කිරීමට, වෘත්තීයමය ගැටලු විසඳා ගැනීමට අවශ්‍ය වේදිකාව සපයා ඇත. එමෙන්ම මහජන පුස්තකාලයක විශේෂ වගකීමක් වන ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ කියවීමේ රුචිකත්වය නැංවීම සඳහා ජාතික පුස්තකාලයෙන් ලබාදෙන මාර්ගෝපදේශය අතිශයින්ම වැදගත් වේ.

ජාතික කියවීමේ මාසය

ජාතික කියවීමේ මාසය ලෙස “මක්තොබර් මාසය” 2004 වසරේදී රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. එම වර්ෂයේ සිට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ජාතික කියවීමේ මාසය සැමරීම සඳහා වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර, අනෙකුත් පුස්තකාල, විශේෂයෙන්ම මහජන පුස්තකාල හා පාසල් පුස්තකාල සඳහා ජාතික කියවීමේ මාසයේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට උපදේශාත්මක වක්‍රලේඛනයක් නිකුත් කරනු ලබයි.

විශේෂයෙන්ම මහජන පුස්තකාල වර්ෂය පුරාම ප්‍රජාවගේ කියවීම සහ තොරතුරු කුසලතා

නැංවීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් සිදු කළ ද, ජාතික කියවීමේ මාසය නම් කිරීමෙන් පසු මේ සඳහා කිසියම් උත්තේජනයක් සිදු වූ බව පැවසිය හැක. කියවීමේ රුචිකත්වය ප්‍රගමනය සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යම් කිසි රාමුවක්, ප්‍රතිපත්තියක් හා මඟ පෙන්වීමක් මෙමගින් ලැබී ඇත. මෙම වක්‍රලේඛනය පාදක කොට කියවීමේ රුචිකත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් සම්පාදනය හා ජාතික කියවීමේ මාසයේ ව්‍යාපෘති සැකසීම, ඒ සඳහා

කමිටු පත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය අනුමැතිය හා අරමුදල් සපයා ගැනීමට පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට අවස්ථාව ලැබී ඇත. මෙය ජාතික කියවීමේ මාසයේ වැඩසටහන් පැවැත්වීමට කිසියම් නෛතික රාමුවක් ලෙස ගැනේ.

එමෙන්ම ආයතන අතර, පුද්ගලයන් අතර, සහයෝගිතාවයක් ඇති කර එය පාඨක සමාජ සක්‍රීයකරණයකට අවස්ථාව උදාකර ඇත. පුස්තකාලයේ සාමාජිකත්වය සංවර්ධනය, පුස්තකාලයට නව එකතු අත්පත් කර ගැනීම,

ශ්‍රමදාන වැඩසටහන් මගින් පුස්තකාලයට නව මුහුණුවරක් ලබා දීම වැනි ක්‍රියා මගින් පාඨකයන් අතර උද්යෝගයක් ඇති වේ.

විශේෂයෙන්ම එක් එක් පුස්තකාල කියවීම් රුවිකත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති සැකසීම, අරමුදල්/ අනුමැතිය ලබා ගැනීම මෙන්ම සිදු කළ වැඩසටහන් වාර්තා කිරීම, ඒවා තම මව් ආයතනය මගින් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයට යොමු කිරීම දක්වා ක්‍රියාවලිය ද පුස්තකාලයාධිපතිවරයාට වාර්තාකරණය පිළිබඳ නව අත්දැකීම් සමුදායක් ලබා දේ.

ඇගයීම

මෙම වාර්තා විශ්ලේෂණය කර ඇගයීමට ලක් කිරීම මගින් පුස්තකාලයාධිපතිවරයා, පුස්තකාලය ඇගයීම් ගත කිරීම පැසසිය යුතුය. මෙමගින් ලබා දෙන සහතික පත්‍රය, සමරුවලක, ස්වකීය පුස්තකාලයේ ප්‍රදර්ශනයට තැබීම, මව් ආයතනය පුස්තකාලය පිළිබඳ අවධානයට ලක්වීම, ප්‍රතිපාදන ලබා දීමට කටයුතු කිරීම මෙන්ම, පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ වෘත්තීය වශයෙන් පිළිගැනීමට ලක්වීම මෙමගින් ඇතිවන ප්‍රතිඵලය ලෙස දැක්විය හැක. ඒ කෙසේ නමුදු මහජන පුස්තකාලයකට විෂය පථය අනුකූල කාර්යයන් සිදු කිරීම මගින් ම ඇගයීමට ලක්වීම මෙහිදී සැලකිය යුතු කරුණක් වේ. මහජන පුස්තකාලයාධිපතින් වෘත්තීයමය වශයෙන් ඇගයීමට ලක් වන අවස්ථා ඉතා සීමිත බැවින් මෙම ඇගයීම් වැඩසටහන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ වෘත්තීය ජීවිතයට වටිනාකමක් ලබාදෙයි.

එමෙන් ම මෙම ඇගයීම ජාතික උත්සවයක් ලෙස සංවිධානය කර පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා විශේෂ සමරුවක් හෝ සහතික පත්‍රයක් ලබාදීමට කටයුතු සැලැස්වීම පුස්තකාලයාධිපතිට යම් අභිමානයක් ගෙනදේ.

වර්ෂ කිහිපයක සිට මෙම ඇගයීම ප්‍රමුඛතාගත කර, පළමුවන, දෙවන ස්ථාන සඳහා විශේෂ ඇගයීමක් කරනු ලබයි. මෙහිදී එම පුස්තකාල

සිදු කළ වැඩසටහන් පිළිබඳ දැනුවත් වීමක් උත්සවය සඳහා සහභාගිවන්නන් තුළ ඇතිවේ. එමගින් ඒක් ඒක් පුස්තකාල ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන්වල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමට ප්‍රජාවට වඩා ප්‍රයෝජනවත් කාර්යයන් සිදු කිරීමට පෙළඹේ.

ප්‍රමුඛස්ථානය ගන්නා පුස්තකාල සිදු කළ වැඩසටහන් පිළිබඳව ජාතික කියවීමේ මාසය වෙනුවෙන් පළ කරන සමරු කලාපයේ විස්තරාත්මක ඉදිරිපත්

කිරීමක් සිදු කිරීම අනෙකුත් පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා පෙළඹවීමක් මෙන්ම උත්තේජනයක් ද ලබා දේ.

මෙම වැඩසටහන් ඇගයීමේ දී වැඩසටහනේ ප්‍රතිඵලයට වඩා එමගින් සමාජයට සිදුවන බලපෑම සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත්වේ. එමෙන්ම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සම්බන්ධ කර ගන්නා පාර්ශවකරුවන්, කාර්ය මණ්ඩලයේ සහයෝගය, පළාත් පාලන ආයතනයේ සහයෝගය ලබා ගැනීම පිළිබඳ ඇගයිය යුතු වේ. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී අරමුදල් හා අනෙකුත් සහයෝගයක් ලබා ගැනීම හා පාර්ශවකරුවන් මේ සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනීම පුස්තකාලයාධිපතිගේ නායකත්ව ලක්ෂණ විදහා පාන්නකි. පුද්ගල, ආයතන අතර අන්තර් සබඳතා ඵලදායීව පවත්වාගෙන යෑම පිළිබඳ පිළිඹිබුවකි.

කොවිඩ් - 19 සහ ජාතික කියවීමේ මාසය

මෙවර ජාතික කියවීමේ මාසය ක්‍රියාත්මක වූයේ අභියෝග රැසක් මැදිණි. ඇතැම් පුස්තකාල ඔක්තෝබර් මාසය තුළ වසා දැමීමට සිදු වූ අතර, ඇතැම් පුස්තකාල අභියෝග මැද විවෘතව තිබිණ. කෙසේ නමුදු ලෝකයේ දියුණු මහජන පුස්තකාල පද්ධතියක් ඇති රටවල් වසංගත තත්ත්වය යටතේ සිය සේවා අත්‍යවශ්‍ය ලෙස පවත්වා ගනිමින් පාඨක අවශ්‍යතා සිදු කරන අන්දම අන්තර්ජාලය ඔස්සේ නිරීක්ෂණය කළ හැක. ඉලෙක්ට්‍රොනික පොත් බැහැරදීම හා මහජන පුස්තකාලය සිදු කරන ලද අනෙකුත් වැඩසටහන් මාර්ගගතව සිදු කර පාඨකයා සහ මහජන පුස්තකාලය අතර අඛණ්ඩ සම්බන්ධතාවයක් පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

එබැවින් පුස්තකාලය වසා දැමුව ද පාඨකයා සමඟ අඛණ්ඩව සහභාගීත්වය ගොඩ නැගීමට අපට ද කටයුතු කළ හැක. පළමු වසංගතය තත්ත්වයේ අත්දැකීම් සමඟ පාඨකයා සමඟ දුරකථනය මගින් සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යාම, WhatsApp කණ්ඩායම් ලෙස සංවිධානය කර ගැනීම, පාඨකයා මුහුණු පොතට ඒක කර ගැනීම, Zoom, Ms Team වැනි සන්නිවේදන මෙවලම් මගින් පාඨකයන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සිදු කර ගත හැක.

ප්‍රකාශන හිමිකම් නීතියට අදාළ නොවන පොත් PDF මගින් විවිධ වෙබ් අඩවිවල ඇති අතර, ඒවා සිය පුස්තකාල මුහුණු පොත් මගින් පාඨක පරිහරණයට ලබා දිය හැක. ඒ අකාරයේ ප්‍රජාවට අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා දීම සිදු කිරීමට පුස්තකාලයාධිපති උනන්දු විය යුතුය. මේ සඳහා නවීන තාක්ෂණ මෙවලම් අවශ්‍ය නොවන අතර, සිය ස්මාර්ට් ජංගම දුරකතනය ආශ්‍රයෙන් මෙවැනි කටයුතු සිදු කළ හැක.

ජාතික කියවීමේ මාසය පිළිබඳ යෝජනා

මහජන පුස්තකාල සෑම විටම තම ප්‍රජාව ඉලක්ක කර සේවා සැපයිය යුතුය. එබැවින් ප්‍රජා අවශ්‍යතා විශ්ලේෂණය කර ඒවා සැපයීමට කටයුතු කිරීම, පුස්තකාලයට නොපැමිණෙන එහෙත් විභවයක් සහිත පාඨකයන් හඳුනාගැනීම. නිවසට හෝ වැඩිහිටි නිවාසයක සිටින පිරිස්,

ආයතනයක කොටු වී සිටින පිරිස් (සිපිරි ගෙය) හඳුනාගෙන ඔවුන්ට අවශ්‍ය සේවා සැපයීම යන කරුණු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමට මහජන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ අවධානය යොමු කළ යුතුය. මහජන පුස්තකාලයක් පොත් පත් බැහැර දෙන හා ගබඩා කර තබන තවත් එක් පුස්තකාලයක් ලෙස කටයුතු නොකළ යුතු අතර, ප්‍රජාවගේ ප්‍රගමනය, ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීමට දායක වන සමාජීය ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කරන ආකාරයට පුස්තකාලයාධිපතිගේ ආකල්ප වෙනස් කිරීමට මෙම මාසය යොදා ගත යුතුවේ. විශේෂයෙන් මහජන පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා මහජන පුස්තකාල IFLA මාර්ගෝපදේශය පිළිබඳ දැනුවත් භාවයක් ඇති කිරීමට හෝ ඒ පිළිබඳ කිසියම් වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉතා අවශ්‍ය බව පෙනේ.

විශේෂයෙන් මහජන පුස්තකාලයක අරමුණ සෑම පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙක්ම වටහා ගත යුතුය. මහජන පුස්තකාලයක් යනු, ඉගෙනීම සඳහා ස්ථානයක් (Place to Learn) හමුවීම/ රැස්වීම/ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා ස්ථානයක් (Place to Meet), පාඨකයන් කියවීමට පෙළඹවන ස්ථානයක් (Place to Inspire) හා කිසියම් ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ස්ථානයක් (Place to Do) ලෙසට පරිවර්තනය කිරීම පිළිබඳව දැනුවත් විය යුතුය.

එමෙන්ම එක්සත් ජාතීන් විසින් ප්‍රකාශයට පත්කළ 2030 දී ළඟාවීමට අපේක්ෂිත තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක [Sustainable Development Goals (SDGs)] කෙරෙහි මනා දැනුමක් ලබා ගැනීමට උනන්දු කරවීම සහ පුස්තකාලයාධිපතින් මෙම තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට දායකවන ආකාරයේ වැඩසටහනක් ජාතික කියවීමේ මාසය අලලා සංවිධානයට යොමු කිරීම ඉතා උචිත වේ.

තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක සෑම විටම තොරතුරු හා සබැඳෙන අතර, ඉලක්ක සම්පාදනයේ දී අන්තර් ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය ඒ සඳහා නිරන්තරයෙන් දායක විය. එබැවින් එය මහජන පුස්තකාල හා සබැඳුණු ඉලක්ක ලෙස සැලකිය යුතුය.

අද වන විට වැඩිහිටි ප්‍රජාව විශේෂයෙන් වයස අවුරුදු 60ට වැඩි ජන සන්තවය ශීඝ්‍රයෙන් වැඩි වෙමින් පවතී. 2012 ජන සංගණනයට අනුව එම අගය 12.4% කි. එබැවින් මහජන පුස්තකාල, ජාතික කියවීමේ මාසයේ දී මෙන්ම අනෙකුත් වැඩසටහන්වල දී මෙම ජනගහණය ගැන විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතුය. විශේෂයෙන් වැඩිහිටියන් පරිගණක සාක්ෂරතාවයෙන් දුරස්ථ සිටින අතර, නව තොරතුරු මාධ්‍යවලින් දුරස්ථ, අවශ්‍ය තොරතුරු වෙත ළඟාවීමේ දුෂ්කරතාවයක සිටී. එබැවින් ජාතික කියවීමේ මාසයේ දී වැඩිහිටි පාඨකයන් සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීමට කටයුතු කිරීම සැලකිල්ලට ගත යුතුය. විශේෂයෙන් පරිගණක සාක්ෂරතාවය නංවන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වැඩිහිටියන්ගේ තොරතුරු අවශ්‍යතාව සඳහා විශේෂ කවුළුවක් යෙදීම ආදිය සැලකිල්ලට ගත හැක.

සමාජයේ ආන්තික ජන කොටස්, විවිධ හැකියාවක් සහිත පුද්ගලයන් හා සුළු

National Library and Documentation Services Board

ජාතික ජන කොටස් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට සුදුසු වන ආකාරයේ තොරතුරු සේවා වැඩසටහන් පැවැත්වීම කෙරෙහි ද අවධානයක් යොමු කිරීමට අවශ්‍ය වේ.

එමෙන්ම කොවිඩ් - 19 වසංගත තත්වය මහජන පුස්තකාල නව මානයකට ගෙන යාමට, සිය සේවා නැවත සැලසුම් කිරීමට අවස්ථාවක් කරගත යුතුය. විශේෂයෙන් E-පුස්තකාල සේවා පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය පදනම ලබාදීමට පුහුණු සැසි සංවිධානය කිරීම ඉතා වැදගත්ය.

එබැවින් ජාතික කියවීමේ මාසයේ දී සාම්ප්‍රදායික වැඩසටහන්වලින් බැහැරව ප්‍රජාව ඉලක්ක කර ගනිමින් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරන ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කිරීම සඳහා මහජන පුස්තකාලයාධිපතින්ගේ ආකල්ප හා කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය කටයුතු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

මහජන පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කියවීම් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් පිළිබඳ ඇගයීමක් (බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාල ඇසුරින්)

උදිත අලහකෝන්*

හැඳින්වීම

රටක ජීවත්වන ජන කොටස් අතර මනා අවබෝධයක් පැවතීම එම රටේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය වෙත බලපාන තීරණාත්මක සාධකයක් වේ. අද්‍යයන ගෝලීය ධනෝත්චර යුගයේ බොහෝ රටවල වාසය කරන විවිධ ජාතිකත්ව, සංස්කෘතික, ආගමික කණ්ඩායම් අතර විරසකභාවය ක්‍රමයෙන් තීව්‍ර වන බවට සාධක දෛනිකව ලැබෙමින් පවතී. මෙම තත්ත්වය සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සහ උග්‍රණ සංවර්ධිත රටවල විශේෂයෙන් දක්නට ලැබේ. එහෙයින් විවිධ ජාතිකත්ව, වාර්ගික, ආගමික, සංස්කෘතික කණ්ඩායම් අතර අවබෝධය වර්ධනය කිරීම මෙකී සමාජයන්හි ප්‍රමුඛ අවශ්‍යතාවක් බවට පත්ව ඇත. මෙවන් රටවල ජනතාවගේ කාලයෙන් වැඩි කොටසක් ස්වකීය ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යෙදවීමට සිදුවීම නිසා ඔවුන්ගේ ජීවිතවල සමාජීය හා සංස්කෘතික අවකාශය සංකෝචනය වීම මෙම තත්ත්වයට මූලික වශයෙන් හේතුවී ඇති බව පෙනේ. ස්වකීය සංස්කෘතික, ජාතිකත්ව, ආගමික, වාර්ගික අනෙකා තේරුම් ගැනීම බොහෝවිට සිදුවනුයේ මෙම සමාජ සංස්කෘතික අවකාශය තුළය. මෙම අවබෝධය සාධනීය තලයකට ගෙන ඒම සඳහා සෘජු මානව සබඳතා මෙන්ම කියවීම වැනි සංස්කෘතික හා බුද්ධිමය ක්‍රියාකාරකම්වලට ප්‍රමුඛස්ථානයක් හිමි වේ. පුස්තකාල ස්ථානගත වන්නේ මෙම සංස්කෘතික අවකාශය තුළ වන අතර කියවීම ප්‍රවර්ධනය එහි ප්‍රධානතම ක්‍රියාකාරකම වේ. ප්‍රබන්ධ මෙන්ම ප්‍රබන්ධ නොවන කෘති ද මුද්‍රිත මෙන්ම මුද්‍රිත නොවන කෘති ද කියවීම මගින් මෙම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනීමේ හැකියාව ඇත. එය පුස්තකාල සතු මූඛ්‍ය සමාජ වගකීමක් ද වේ.

ශ්‍රී ලාංකීය සමාජය ද ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පොතපත කියවීමෙන් ඇත් වන බව පසුගිය දශක දෙකක පමණ කාලය තුළ විවිධ විද්වතුන් විසින් කරන ලද ප්‍රකාශවලින් මනාව පැහැදිලි වේ. මෙම තත්ත්වය වෙත අවධානය යොමු කළ ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මෙරට පුස්තකාල පද්ධතියේ ප්‍රමුඛ උපදේශක ආයතනය ලෙස 2004 වසරේ සිට ඔක්තෝබර් මාසය ජාතික කියවීමේ මාසය යනුවෙන් නිල වශයෙන් නම් කරන ලදී. මේ

*සහකාර පුස්තකාලයාධිපති, ජාතික පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යා ආයතනය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

National Library and Documentation Services Board

අනුව පසුගිය වසර 14 පුරා මෙරට පුස්තකාල පද්ධතිය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ මග පෙන්වීම යටතේ ඔක්තෝබර් මාසය තුළ විශේෂයෙන් වසරේ අනෙක් කාලය තුළ පොදුවෙන් කියවීම ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. එමෙන් ම ජාතික පුස්තකාලය මෙරට සෑම පුස්තකාලයක් වෙතම මේ සම්බන්ධ උපදේශාත්මක වක්‍රලේඛයක් නිකුත් කිරීමට කටයුතු කරයි. මෙහිදී පාසල් සහ මහජන පුස්තකාල වෙත විශේෂ අවධානය යොමු වේ. එමෙන් ම එම පුස්තකාල වසර පුරා ක්‍රියාත්මක කරන කියවීම් වැඩසටහන් ඇගයීමට ලක් කර ජයග්‍රාහකයන්ට සහතික පත්‍ර සහ ත්‍යාග පිරිනැමීම ද සිදු කෙරේ.

මෙම ක්‍රියාවලියේ දී මහජන පුස්තකාලවලට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. ජාති, ආගම්, කුලය, වයස, අධ්‍යාපනික මට්ටම, වෘත්තීය යනා දී කිසිදු හේදයකින් තොරව සමස්ත මහජනතාවට සේවය සපයන වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතනයක් ලෙස රට තුළ ධනාත්මක කියවීම් සංස්කෘතියක් ගොඩ නැංවීමට මහජන පුස්තකාලයට ඇති විභවය සහ ශක්‍යතාව අතිමහත් ය. 2004 - 2014 දක්වා ජාතික කියවීම් මාසයට අනුබද්ධ වැඩසටහන් පවත්වන ලද්දේ නිශ්චිත තේමාවක් පදනම් කර නොගෙන වන අතර 2018 වසරේදී එයට ප්‍රථම වරට විශේෂ තේමාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව 2018 වසරේ කියවීම් වැඩසටහන් “ජාතීන් අතර අවබෝධය සඳහා කියවීම” යන තේමාව මත ක්‍රියාත්මක කිරීමට ජාතික පුස්තකාලය විසින් උපදේශක වක්‍රලේඛ 2004/පුස/02 (අ) (සංශෝධිත 2018) මගින් මෙරට මහජන පුස්තකාලවලට දැනුම් දී ඇත. මෙම වක්‍රලේඛයේ උපදෙස් අනුව බස්නාහිර පළාතේ පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් ඇගයීමට ලක් කිරීම මෙම අධ්‍යයනයෙන් සිදු කෙරේ.

අරමුණු

1. කියවීම් වැඩසටහන් සඳහා බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාලවල දායකත්වය විමසීම.
2. වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව මහජන පුස්තකාල විසින් දියත් කරන ලද පොදු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණය කිරීම.
3. ජාතීන් අතර අවබෝධය සඳහා කියවීම යන තේමාවට සෘජුව සම්බන්ධ වැඩසටහන් විග්‍රහ කිරීම.
4. වැඩසටහන්වල මට්ටම අනුව (ප්‍රාථමික, මධ්‍යම සහ ප්‍රශස්ත) ඒවා විභාග කිරීම.
5. වාර්තා සම්පාදනය පිළිබඳ නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීම.

අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සභා වාර්තා විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය යොදාගෙන තිබේ. ඉහත වක්‍රලේඛයට අනුව සෑම මහජන පුස්තකාලයක්ම තමන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් පිළිබඳ වාර්තාවක් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය වෙත එවිය යුතුය. එය මුද්‍රිත සහ/ හෝ සංයුක්ත තැටි ආකෘතියෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. පර්යේෂණයේ අරමුණුවලට අනුව මෙම

වාර්තාවල අන්තර්ගත තොරතුරු විශ්ලේෂණය කර ඇත. අධ්‍යයනයේ සමස්ත ජනගහනය ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන පුස්තකාල (1292) වන අතර අධ්‍යයන ජනගහනය බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාල (ශාඛා ඇතුළුව) (173) වේ. නියැදිය ජාතික පුස්තකාලයට වාර්තා එවන ලද මහජන පුස්තකාල (83) වේ. මෙහිදී බස්නාහිර පළාතේ කොළඹ, ගම්පහ සහ කළුතර යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි ප්‍රධාන මහජන පුස්තකාල මෙන්ම ඒවායේ ශාඛා ද ඉහත සංඛ්‍යාවට ඇතුළත් කර ඇත.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

“ජාතිය” යන සංකල්පය පිළිබඳ විවරණයක යෙදෙන උයන්ගොඩ (2011) එය නිශ්චිත භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ දේශපාලනික වශයෙන් සංවිධානය වූ පරමාධිපත්‍යයෙන් යුත් ප්‍රජාවක් ලෙස හඳුන්වයි. එය ජාතික රාජ්‍යයේ සිටින ජාතිය ගැන පවත්නා සාමාන්‍ය අර්ථකථනයයි. නූතන ජාතික රාජ්‍ය බිහිවීමේදී භූමිය පිළිබඳ සාධකය (දේශසීමා) න්‍යායාත්මකව ප්‍රමුඛ විය යුතු වුව ද ජාතිය යන්න තීරණය කරන සාධකයක් වූයේ භාෂාව සහ ආගමයි. එකම භාෂාවක් කතා කළ සහ එකම ආගමක් ඇදහූ සංඛ්‍යාත්මකව බහුතර ප්‍රජාව “ජාතිය” යන්න තීරණය කිරීමේ සාධකයේ පදනම විය. ශ්‍රී ලංකාව වැනි පශ්චාත් යටත්විජිත සමාජවල නූතන රාජ්‍ය ගොඩනංවන ලද්දේ යුරෝපීය ජාතික රාජ්‍ය ඇසුරින් වුවද එම රටවල් බොහොමයක් වාර්ගික, භාෂාමය සහ සංස්කෘතික වශයෙන් ඒකීයත්වයෙන් යුත් ඒවා නොවීය. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ශ්‍රී ලාංකීය ජාතිය යන්නට වඩා සිංහල, දෙමළ සහ මුස්ලිම් වැනි ජනවාර්ගික අන්‍යෝන්‍යවත් ශක්තිමත් වී තිබේ. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ එම ජනවර්ග අතර ආතතිය තිවු වීමත් එය ගැටුම් සහ යුද්ධ දක්වා වර්ධනය වීමත් ය. මෙම ජනකොටස් එකිනෙකා දෙස සැකයෙන් බැලීමට යොමු වීමත් අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධය අඩුවීමත් ඔවුනොවුන් අතර සබඳතා සම්පත්වයට පත්වීම වෙනුවට වඩාත් හුදෙකලාවාදී අන්තයකට ගමන් කිරීමත් ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතකාලීන ප්‍රවණතාව ලෙස හඳුනාගත හැකිය. (එම)

එහෙයින් රටක් තුළ මෙවන් ගැටුම්කාරී ස්වභාවයක් වර්ධනය වීම වලක්වා ගැනීමට මෙකී සමාජ, සංස්කෘතික, ආගමික, ජාතිකත්ව විවිධත්වයන් පිළිබඳ අවබෝධය පුරවැසියන් සතු වීම අවශ්‍ය වේ. විවිධත්වය සියලු සමාජ, දේශපාලන සහ සංස්කෘතික න්‍යායවේදීන්ගේ අවධානයට ලක් වූ මාතෘකාවකි. ඔවුන්ගේ පොදු තර්කය වන්නේ සංස්කෘතියෙන් සංස්කෘතියට, සමාජයෙන් සමාජයට සිතීම, සංජානනය, ක්‍රියාව සහ විනිශ්චයන් වෙනස් වන බවය. විශේෂයෙන් සංස්කෘතික විවිධත්වයේ වැදගත්කම විද්වතුන්ගේ සාකච්ඡාවට බඳුන් වී ඇත. ඒ අනුව සංස්කෘතිය සහ සමාජය එකිනෙකින් වෙන් කළ නොහැකි අවයෝජනීය අංග වේ. වෙනත් ආකාරයකට පවසන්නේ නම්, සංස්කෘතියෙන් තොර සමාජයක් ද සමාජයෙන් තොර සංස්කෘතියක් ද නොපවතී. සමාජය තුළ විවිධ සංස්කෘතීන්හි පැවතීම මානව ජීවිතයට විවිධත්වයක් ගෙන එයි. මේ සඳහා රටක් තුළ පවත්නා සංස්කෘතීන්වලට අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි කතිකාවක් සහිත පරිසරයක් ගොඩ නැංවීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක්

වේ. විවිධ කණ්ඩායම් අතර සාධනීය අවබෝධයක් නිර්මාණය කළ හැක්කේ එවිටය. (Mishra and Kumara, 2014) එමෙන් ම රිජමාමිවින්යා සහ කාමිවිල් (2005) සදහන් කරන ආකාරයට විවිධත්වයේ මානයන් කීපයක් පවතී. ඒ අනුව වාර්ගික හා ජාතිකත්ව විවිධත්වය ප්‍රාථමික මානයක් ලෙසද ආගමික හා සංස්කෘතික විවිධත්වය ද්විතීයික මානයක් ලෙස ද හැඳින්වේ.

විවිධ කණ්ඩායම් අතර විරසකය අවම කර ගැනීම සඳහා අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වේ. න්හන් හන්ස් (1987) ගේ මතයට අනුව අවබෝධය යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ අන්‍යයන්ගේ භෞතික, ද්‍රව්‍යමය සහ මනෝවිද්‍යාත්මක පීඩාවන් හඳුනා ගැනීමට ඇති හැකියාවය. අප ඔවුන්ගේ ශරීරය, හැඟීම් සහ මානසික නිර්මිතිය තුළට ගොස් ඔවුන්ගේ පීඩාවේ සාක්ෂිකරුවන් බවට පත් වීමය. පිටස්තරයෙකු ලෙස කරනු ලබන මතුපිට නිරීක්ෂණයෙන් විඳවීම් දැකීමට හැකියාව නොලැබේ. අප තවත් අයෙකුගේ විඳවීම් සමග සම්බන්ධ වන විට අප තුළ අනුකම්පාවේ හැඟීමක් උපදී. මෙලෙස අනෙකා පිළිබඳ අපගේ අවබෝධය වර්ධනය කිරීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කීපයක් ද හන්ස් තවදුරටත් යෝජනා කරයි. එනම්, එකිනෙකාගේ මනුෂ්‍යත්වය පිළිගැනීම සහ එකිනෙකාගේ සංස්කෘතීන්ට ගරු කිරීම, එකිනෙකාගේ කනන්දරවලට සවන්දීම, අන්‍යෝන්‍යව පිළිබඳ වඩාත් සංකීර්ණ ආබ්‍යාන සංවර්ධනය කිරීම සහ වෙනස්කම් අවබෝධ කර ගැනීම, හිංසනයන් පිළිගැනීම, සත්‍ය පැවසීමෙන් අහිමිවීම් ගැන ශෝකය පළ කිරීම, එකිනෙකාගේ පීඩාවන් ගැන සංවේදනාවන් ඇති කර ගැනීම, අසාධාරණයන් පිළිගනිමින් ඒවාට සහනය සැලසීම වශයෙනි. (එම)

මෙම තත්ත්වය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පුස්තකාලවලට, විශේෂයෙන් මහජන පුස්තකාලවලට ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටු කළ හැකිය. පුරවැසියන්ගේ කියවීමේ ප්‍රවර්ධනය මහජන පුස්තකාලයක ප්‍රධාන කාර්යයකි. මෙය ජාතිකත්ව, ආගමික, සංස්කෘතික කණ්ඩායම් අතර අවබෝධය වර්ධනය කිරීමෙහිලා භාවිත කළ යුතු බව අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම් සංවිධානය (IFLA) ද පෙන්වා දෙයි. මේ සඳහා ඉර්ලා සංවිධානය යුනෙස්කෝව සමග එක්ව බහුසංස්කෘතික පුස්තකාල ප්‍රඥප්තියක් පවා සම්පාදනය කර ඇත. එහි තේමාව වන්නේ බහුසංස්කෘතික පුස්තකාලය: සංවාදය තුළ සංස්කෘතික විවිධත්වයෙන් යුත් සමාජයකට දොරටුවක් යන්නයි. එහි සඳහන් වන ආකාරයට සංස්කෘතික විවිධත්වය හෙවත් බහුසංස්කෘතිකත්වය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ වෙනත් සංස්කෘතීන්ගෙන් සුසංගත සහජීවනයක් සහ අන්තර්ක්‍රියාකාරීත්වයකි. මන්ද ඒ සඳහා දේශීය ප්‍රජාවක් තුළ මෙන්ම ගෝලීය සමාජය තුළ ද අපගේ මූලික ශක්තිය වන්නේ සංස්කෘතික විවිධත්වය බැවිනි. එමෙන් ම මෙම ප්‍රඥප්තියේ සදහන් පහත දැක්වෙන ප්‍රකාශය අතිශයින් වැදගත් වේ.

“අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසයේ සහ අවබෝධයේ පරිසරය තුළ සංස්කෘතීන්ගේ විවිධත්වයට ගරු කිරීම, එකී විවිධත්වය ඉවසීම පිළිබඳ සංවාදය සහ ඒවා අතර සහයෝගීතාව ජාත්‍යන්තර සාමයේ සහ ආරක්ෂාවේ හොඳම සහතිකයන් වේ.”

මෙකී පදනම් මත සංස්කෘතික විවිධත්වයේ ධනාත්මක වටිනාකම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ප්‍රවර්ධනය සහ සංස්කෘතික කතිකාවක් ගොඩනැංවීම, කුඩා

අවධියේ සිට ම භාෂා කීපයක් ඉගෙන ගැනීම ඇතුළු භාෂා කීපයක සුසංගත සහජීවනයට පහසුකම් සැලසීම, සංස්කෘතික බහුත්වවාදයට අදාළ දැනුම සහ විශිෂ්ට ව්‍යවහාර හුවමාරුවට සහාය වීම වෙත පුස්තකාල සිය අවධානය යොමු කළ යුතු බව මෙම ප්‍රඥප්තිය තවදුරටත් පෙන්වා දෙයි. (IFLA-UNESCO Multicultural Manifesto - 2001)

මෙම අභිමතාර්ථ සපුරා ගැනීම සඳහා මහජන පුස්තකාලයට ලබාදිය හැකි දායකත්වය අතිමහත්ය. කියවීම් වැඩසටහන් සහ ව්‍යාප්ති සේවා මේ සඳහා ප්‍රබලව භාවිත කිරීමේ හැකියාව පවතී. මේ අනුව ස්වකීය වැඩසටහන්වලට සහ එකතුවට විවිධත්වය ඇතුළත් කිරීම මගින් අන්තර් සංස්කෘතික සබඳතා නිමවීමට පාඨකයන්ට සහාය වීමටත් සංස්කෘතිකමය වශයෙන් දැනුවත් සමාජයකට අවශ්‍ය කුසලතා සංවර්ධනය කිරීමටත් විභවයක් පුස්තකාල සතු වේ. නයිඩ්‍රි (2014) පවසනුයේ සංස්කෘතික නිපුණතා සංවර්ධනය කිරීමට මෙන් ම සිය ආසන්න පරිසරයෙන් ඔබ්බට ගමන් කිරීමට ලෝකය පිළිබඳ ගෝලීය දැක්මක් ජනතාවට අවශ්‍ය බවය. විශේෂයෙන්, ළමයින් සම්බන්ධයෙන් ගත් කලින් නියත සංස්කෘතික කණ්ඩායමක් පිළිබඳ අවම වශයෙන් වසරකට එක් කතාවකට වඩා සවන්දිය යුතු බව ඔහුගේ අදහසයි.

2004 වසරේ සිට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ජාතික කියවීමේ මාසයට අදාළ උපදේශාත්මක වක්‍රලේඛයක් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාලවලට නිකුත් කරනු ලැබේ. පළාත් පාලන ආයතනවලට සම්බන්ධ මහජන පුස්තකාලයන්හි ජාතික කියවීමේ මාසය වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම මැගයන් 2018 වසරේ වක්‍රලේඛය නිකුත් කර ඇත. හැදින්වීම, කියවීම් මාසයේ ව්‍යාපෘති කමිටුව, තේමාවට අදාළව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන්, පොදුවේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන්, අරමුදල්, වාර්තාව සකස් කිරීම සහ ඇගයීම යන අනු මාතෘකා යටතේ එහි කරුණු ගොනු කර තිබේ. තේමාවට අදාළව පුස්තකාලය සතුව විවිධ ශානර යටතේ ඇති ග්‍රන්ථ එකතුව හඳුනා ගැනීම, මෙම ග්‍රන්ථ එකතුව විශේෂිතව සංවිධානය කර ප්‍රචාරණය කිරීම සහ පාඨක කියවීම් ප්‍රවර්ධනය තේමාවට අදාළව දැනට පුස්තකාලයේ නොමැති දේශීය/ විදේශීය විවිධ ග්‍රන්ථ හඳුනාගැනීම සහ එම ග්‍රන්ථ අත්පත් කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම, පාඨක නිර්මාණශීලීත්වය එළි දැක්වෙන නිර්මාණ ඇතුළත් සඟරාවක් පළ කිරීම, බිත්ති පුවත්පත්, ග්‍රන්ථ නමාවලි, අනුක්‍රමණිකා, පුවත්පත් කැපුම් එකතු සංවිධානය, විවිධ තරග පැවැත්වීම, (රචනා, කවික, චිත්‍ර, නාට්‍ය, ගායනා), සම්මන්ත්‍රණ සහ දේශන සංවිධානය කිරීම, අත් පත්‍රිකා මුද්‍රණය කර බෙදා හැරීම, පොත් ප්‍රදර්ශන පැවැත්වීම, අන්තර්ජාලය හරහා තේමාවට අදාළ තොරතුරු ගවේෂණය කර සකස් කරන ලද පරිගණක පවර්පොයින්ට් ඉදිරිපත් කිරීම, මුහුණු පොතේ දැන්වීම් නිර්මාණය, කතන්දර පැය, චිත්‍රපට හා වීඩියෝ දර්ශන සංවිධානය යනාදිය එහි තේමාවට අදාළව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන් ලෙස දක්වා ඇත. එමෙන් ම 2018 ජාතික කියවීමේ මාසය වෙනුවෙන් ප්‍රකාශිත විශේෂ කලාපයේ මීට අමතරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන් රැසක් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ලිපි ගණනාවක් පළ වී ඇත.

දත්ත විශ්ලේෂණය

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිම ජනගහනයකින් යුත් පළාත වන බස්නාහිර පළාත කොළඹ, ගම්පහ සහ කළුතර යන දිස්ත්‍රික්කවලින් සමන්විත වේ. එහි පවත්නා මහජන පුස්තකාල සංඛ්‍යාව 237 කි. මෙයට ප්‍රධාන පුස්තකාල, ශාඛා පුස්තකාල, ළමා පුස්තකාල, ප්‍රජා පුස්තකාල සහ කියවීම් කාමර ද ඇතුළත් වේ. (1 වගුව)

වගු අංක 1 : දිස්ත්‍රික්ක අනුව බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාල

දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රධාන පුස්තකාලය	ශාඛා	ළමා	කියවීම් කාමරය	ප්‍රජා	එකතුව
කොළඹ	13	43	03	12	-	71
ගම්පහ	19	67	02	01	11	100
කළුතර	16	42	03	05	-	66
එකතුව	48	152	08	18	11	237

මෙම පුස්තකාල සංඛ්‍යාව පළාත් පාලන ආයතනයේ ස්වභාවයට අනුව බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය (මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා) වගු අංක 2 හි දැක්වේ. එමගින් මෙම දිස්ත්‍රික්කයන්හි ග්‍රාමීය බව සහ නාගරීකත්වයේ වපසරිය පිළිබඳ අදහසක් ලබා ගත හැකිය.

වගු අංක 2 : පළාත් පාලන ආයතනයේ ස්වභාවය අනුව වර්ගීකරණය

දිස්ත්‍රික්කය	මහ නගර සභා	නගර සභා	ප්‍රාදේශීය සභා	එකතුව
කොළඹ	05	05	03	13
ගම්පහ	02	05	12	19
කළුතර	-	04	12	16
එකතුව	07	14	27	48

2018 වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් පිළිබඳ සම්පාදනය කළ වාර්තා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය වෙත එවන ලද බස්නාහිර පළාතේ මහජන පුස්තකාල සංඛ්‍යාව වගු අංක 3 හි සටහන් වේ. ළමා පුස්තකාල, කියවීම් ශාලා මෙයට ඇතුළත් කර නොමැත.

වගු අංක 3 : වාර්තා එවා ඇති පුස්තකාල

දිස්ත්‍රික්කය	පුස්තකාල ගණන	වාර්තා එවා ඇති	ප්‍රතිශතය
කොළඹ	58	16	28.57%
ගම්පහ	86	41	47.6%
කළුතර	58	26	44.8%

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ වාර්තා එවා ඇති පුස්තකාල ගණන සමස්ත පුස්තකාල සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට 50% ඉක්මවා යාමට අසමත්ව ඇති බවය.

එමෙන් ම වාර්තා එවා ඇති පුස්තකාල ප්‍රධාන පුස්තකාල සහ ශාඛා පුස්තකාල

ලෙස වෙන්ව සලකා බැලූ විට තත්ත්වය වගු 4 මගින් පැහැදිලි කෙරේ.

වගු අංක 4 : වාර්තා එවීමේ ප්‍රධාන හා ශාඛා පුස්තකාල අනුව

දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රධාන පුස්තකාල	ශාඛා	එකතුව
කොළඹ	09	07	16
ගම්පහ	11	30	41
කළුතර	08	18	26
එකතුව	28	55	83

මේ අනුව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන පුස්තකාල 13න් 9 ක් ද (69.2%) ශාඛා පුස්තකාල 43 න් 07 ක් ද (16.2%) ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන පුස්තකාල 19 න් 11 ක් ද (57.8%) ශාඛා පුස්තකාල 67 න් 30 ක් ද (44.7%) කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන පුස්තකාල 16 න් 08 ක් ද (50%) ශාඛා පුස්තකාල 42 න් 18 ක් ද (42.8%) වශයෙන් වාර්තා එවීමේ තත්ත්වය විශ්ලේෂණය කළ හැකිය.

මෙම පුස්තකාල ක්‍රියාත්මක කළ වැඩසටහන් පොදු සහ තේමාවට අදාළ ලෙස වර්ග කළ හැකිය. මෙම වර්ගීකරණය දිස්ත්‍රික්ක අනුව පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකිය. (5 වගුව)

වගු අංක 5 : පොදු සහ තේමාවට අදාළ වැඩසටහන්

වැඩසටහන්	කොළඹ	ගම්පහ	කළුතර	එකතුව
පොදු	116	269	164	549
තේමාවට අදාළ	13	19	12	44
එකතුව	129	288	176	593

මේ අනුව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන්වලින් 89% ක් පොදු වැඩසටහන් වන අතර තේමාවට අදාළ වැඩසටහන් ප්‍රතිශතය 10% කි. ගම්පහ සහ කළුතර දිස්ත්‍රික්කවල ක්‍රියාත්මක කරන ලද පොදු වැඩසටහන්වල ප්‍රතිශතය පිළිවෙලින් 93.4% හා 93.18% ක් වන අතර තේමාවට අදාළ වැඩසටහන්වල ප්‍රතිශතය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 6.5% ක් ද කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ 6.81% ක් ද වේ. දිස්ත්‍රික්ක තුනෙහිම ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන්වල සංඛ්‍යාත්මක පරාසය පහත සඳහන් පරිදි දැක්වීමට පුළුවන. (6 වගුව)

වගු අංක 6 : වැඩසටහන් පරාසය අනුව පුස්තකාල

වැඩසටහන් පරාසය	කොළඹ	ගම්පහ	කළුතර	එකතුව
20ට වැඩි	-	01	-	01
40-49	-	01	-	01
30-39	-	03	-	03
20-29	-	03	01	04
10-19	07	20	04	31
10ට අඩු	09	13	21	33
එකතුව	16	41	26	83

National Library and Documentation Services Board

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ බහුතර පුස්තකාල සංඛ්‍යාවක් (77.1%) වැඩසටහන් 01-19 පරාසයට අයත් වන අදාළ දිස්ත්‍රික්කවල මහජන පුස්තකාල ක්‍රියාත්මක කර ඇති පොදු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාත්මකව වගු අංක 7 මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

වගු අංක 7 : පොදු වැඩසටහන් වර්ගීකරණය

වැඩසටහන	කොළඹ	ගම්පහ	කළුතර	එකතුව	තරා අනුපිළිවෙල
තරග (රචනා,චිත්‍ර,විවාද)	12	26	15	53	1
කතන්දර පැය	07	20	17	44	2
අත් පත්‍රිකා	07	25	10	42	3
බිත්ති පුවත්පත්	08	15	11	34	4
පාඨක පුවර්ධන	05	12	17	34	4
දේශන	09	10	06	25	5
බැනර්/පෝස්ටර්	03	13	09	25	5
කියවීම් වැඩසටහන්	05	10	09	24	6
ජංගම සේවා	03	15	05	23	7
පුවත්පත් කැපුම්	05	09	09	23	7
සඟරාව	03	14	04	21	8
සාහිත්‍ය/කලා උත්සව	03	08	09	20	9
චිත්‍රපට	02	07	06	15	10
මුහුණු පොත	05	05	05	15	10
පොත් ප්‍රදර්ශන	08	05	02	15	10
පොත් පරිත්‍යාග	03	09	02	14	11
රස වින්දන	05	08	01	14	11
වැඩමුළු	03	07	04	14	11
උද්‍යාන පාඨ	01	08	04	13	12
ප්‍රචාරක කටයුතු	07	03	03	13	12
ආලින්දයේ පොත් රාක්කය	01	07	04	12	13
අධ්‍යාපන/ගවේෂණ වාර්තා	-	09	01	10	14
නිර්මාණ	-	07	03	10	14
එකතු ප්‍රදර්ශන	-	05	03	08	15
මුද්දර කියවීම	01	05	-	06	16
ප්‍රාදේශීය එකතු	-	02	04	06	16
සංරක්ෂණ	-	04	-	04	17
පොත් සලකුණු	-	01	01	02	17
නිදහස් කියවීම් පියස	-	01	-	01	19
පාඨක අදහස් බැනරය	-	01	-	01	19
ආකෘති සැකසීම	-	01	-	01	19
නාමාවලි	-	-	01	01	19

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ සමස්ත පොදු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව වන 539 න් 368 ක් එනම් 68.27% වැඩසටහන් 12 අතර බෙදී ගොස් ඇත් බවය. මේ අනුව මහජන පුස්තකාලවල වැඩි අවධානය තරග පැවැත්වීම, කතන්දර පැය, අත් පත්‍රිකා, බිත්ති පුවත්පත් සහ පාඨක ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් වෙත යොමු වී ඇත. තේමාවට සෘජුව අදාළව ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් පහත පරිදි වේ. (8 වගුව)

වගු අංක 8 : තේමාවට අදාළ වැඩසටහන් වර්ගීකරණය

වැඩසටහන	කොළඹ	ගම්පහ	කළුතර	එකතුව	තරා අනුපිළිවෙල
තරග	01	04	01	06	1
දේශන	-	04	01	05	2
දෙමළ භාෂා පුහුණුව	02	-	03	05	2
තේමාවට අදාළව පොත් වෙන් කිරීම	02	01	-	03	3
මුහුණු පොත	01	01	01	03	4
බැනර්/පෝස්ටර්	01	-	02	03	4
විශේෂ පොත් ප්‍රදර්ශන	01	01	-	02	5
නාමාවලි සැකසීම	-	01	01	02	5
පුවත්පත්/සඟරා ලිපි ප්‍රදර්ශන	01	01	-	02	5
බිත්ති පුවත්පත්	01	01	-	02	5
පුස්තකාල වාරිකා	02	-	-	02	5
දෙමළ පොත් මිලදී ගැනීම	-	-	02	02	5
ගැටලු සාකච්ඡා	-	01	-	01	6
මුද්දර කියවීම	-	01	-	01	6
අන්තර්ජාල තොරතුරු	-	01	-	01	6
කතන්දර පැය	-	01	-	01	6
රස වින්දන	-	01	-	01	6
ගවේෂණ	01	-	-	01	6
උද්‍යාන පාඨ	01	-	-	01	6
නාට්‍ය/නර්තන	-	-	01	01	6

තේමාවට සෘජුව අදාළ ලෙස පවත්වා ඇති සමස්ත වැඩසටහන් ගණන 45 ක් වන අතර එය වැඩසටහන් වර්ග 20 ක් අතර බෙදී ගොස් තිබේ. මෙම වැඩසටහන් අතර ප්‍රමුඛත්වය හිමි වී ඇත්තේ තරග පැවැත්වීම, දේශන, දෙමළ භාෂා පුහුණුව, තේමාවට අදාළ පොත් වෙන් කිරීම, මුහුණු පොත, බැනර්/ පෝස්ටර් යනාදියයි. (55.5%) මහජන පුස්තකාල විසින් දියත් කරන ලද වැඩසටහන් ඒවායේ මට්ටම අනුව ප්‍රාථමික, මධ්‍යම සහ ප්‍රශස්ත ලෙස වර්ගීකරණයකට ලක් කළ හැකිය. මෙම වර්ගීකරණය අනුව වැඩසටහන්

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ස්වභාවය වගු අංක 9 හි දැක්වේ.

වගු අංක 9 : මට්ටම අනුව වැඩසටහන් වර්ගීකරණය

වැඩසටහන් මට්ටම	සංඛ්‍යාව
ප්‍රාථමික	14
මධ්‍යම	12
ප්‍රශස්ථ	06
එකතුව	32

මෙයින් පෙනී යන්නේ පුස්තකාලවල වැඩි අවධානය ප්‍රාථමික සහ මධ්‍යම මට්ටමේ වැඩසටහන් වෙත යොමු වී ඇති බවය. විශේෂයෙන් පුස්තකාල පරිශ්‍රයෙන් පරිබාහිරව සංවිධානය කරනු ලබන එනම්, පාඨකයා පුස්තකාලය වෙත ගෙන්වා ගැනීම වෙනුවට පුස්තකාලය පාඨකයා වෙතට යාම පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමුව නොමැති බවය. පුළුල් කියවීම සමාජයක් බිහි කිරීමට මෙම පියවර අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වේ.

තේමාවට අදාළව ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන්වලදී ද දක්නට ලැබෙනුයේ මීට සමාන තත්ත්වයකි. මේ අනුව දිස්ත්‍රික්ක තුනම තේමාවට අදාළ වැඩ සටහන් වර්ග 20 ක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර එයින් 09 ක් ප්‍රාථමික මට්ටමට ද 10 ක් මධ්‍යම මට්ටමට ද 01 ක් ප්‍රශස්ත මට්ටමට ද අයත් වේ.

සමාලෝචනය

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය 2018 වර්ෂයේ දී ප්‍රථම වතාවට ජාතික කියවීම් මාසය සහ ඊට අදාළ වැඩසටහන් සඳහා නිශ්චිත තේමාවක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එනම්, ජාතීන් අතර අවබෝධය සඳහා කියවීම යනුවෙනි. එහෙත් පුස්තකාල ඛනුතරයක් තේමාවට අදාළව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවධානය යොමු කර ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. බොහෝ පුස්තකාල ඔවුන් වාර්ෂිකව ක්‍රියාත්මක කරන සම්ප්‍රදායික වැඩසටහන් මාලාවට සීමා වී ඇති බව පැහැදිලිව පෙනී යයි. ප්‍රථම වතාවට නිශ්චිත තේමාවක් ඉදිරිපත් කිරීම ඔවුනට අලුත් මෙන් ම අභියෝගාත්මක අත්දැකීමක් වී ඇති බව මේ අනුව නිගමනය කළ හැකිය.

වැඩසටහන්වල මට්ටම සලකා බැලීමේදී ඔවුන් වැඩි අවධානය යොමු කර ඇත්තේ පහළ සහ මධ්‍යම මට්ටමේ වැඩසටහන්වලටය. ඒවා බොහොමයක් පුස්තකාලයේ පවත්නා භෞතික හා මානව සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගෙන ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන් වේ. බාහිර ආයතන, පුද්ගලයන් සහ සංවිධාන සමඟ සහයෝගීතා වැඩසටහන් කෙරෙහි දක්වන උනන්දුව සතුටුදායක මට්ටමක නොමැති බව පෙනේ.

මෙහිදී දක්නට ලැබෙන ප්‍රමුඛ ලක්ෂණයක් වන්නේ මෙකී පහළ සහ මධ්‍යම මට්ටමේ වැඩසටහන් දැඩි පරිශ්‍රමයකින් තොරව තේමාවට අදාළ වැඩසටහන්

බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමට හැකියාව තිබූ බවයි. විශේෂයෙන් ජාතික කියවීමේ මාසය වෙනුවෙන් ප්‍රකාශිත සමරු කලාපයේ අන්තර්ගත ලිපි මහජන පුස්තකාලයාධිපතිගේ අවධානයට යොමු වූයේ නම්, ඔවුන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද පොදු වැඩසටහන් තේමාවට අදාළ වැඩසටහන් බව පහසුවෙන් පෙරළා ගත හැකිව තිබිණි. උදා: සාම්ප්‍රදායික පොදු ආදර්ශ පාඨ වෙනුවට තේමාවට අදාළ ආදර්ශ පාඨ ප්‍රදර්ශනය අධික වියදමකින් තොරව පුස්තකාල එකතුව ඇසුරින් පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට කළ හැකි කාර්යයකි.

මහජන පුස්තකාල විසින් ජාතික පුස්තකාලය වෙත එවන ලද වාර්තාවලින් එළඹිය හැකි තවත් නිගමනයක් වන්නේ මහජන පුස්තකාල වැඩසටහන්වල ගුණාත්මකභාවයට වඩා එවායේ ප්‍රමාණාත්මක බව වෙත වැඩි නැඹුරුවක් දක්වා ඇති බවය. වැඩසටහන් ප්‍රමාණාත්මකව ඉහළ අගයක් ගැනීම මහජන පුස්තකාලයාධිපතින් තුළ කියවීම ප්‍රවර්ධනය සඳහා පවත්නා ධනාත්මක ප්‍රවණතාව සහ උනන්දුව පිළිබිඹු කරයි. මෙම ප්‍රමාණාත්මක සංවර්ධනය ගුණාත්මක මට්ටමක් වෙත ගෙන යා හැකි අවස්ථා මෙම වැඩසටහන්වල බහුල වශයෙන් පවතී. පුස්තකාල කීපයක් තේමාවට අදාළ රචනා සහ චිත්‍ර තරග පවත්වා ඇත. මේවායෙන් බහුතරයක් පාසල් සිසු සිසුවියන් ඉලක්ක කර සංවිධානය කළ තරග වේ. සිංහල සිසුන් සඳහා දෙමළ සහ මුස්ලිම් සංස්කෘතීන් පිළිබඳවත් දෙමළ සිසුන් සඳහා සිංහල සහ මුස්ලිම් සංස්කෘතීන් පිළිබඳවත් මුස්ලිම් සිසුන් සඳහා සිංහල හා දෙමළ සංස්කෘතීන් පිළිබඳවත් මෙම තරග පැවැත්වූයේ නම් ඔවුන් අනෙකාගේ සංස්කෘතිය පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණයට පෙළඹෙන අතර එම සංස්කෘතීන් පිළිබඳ ඉහළ දැනුවත්භාවයක් ලබා ගනු ඇත. එවිට මෙම සංස්කෘතීන් අතර පවත්නා සමානතා සහ වෙනස්කම් ගැන පැහැදිලි වැටහීමක් ඔවුනට ලැබෙන අතර එය ජාතීන් අතර අවබෝධය පුළුල් කිරීමට නිසැක ලෙසම දායක වේ.

මහජන පුස්තකාලයාධිපතින් ස්වකීය සුපුරුදු සිතුවිලි සහ කාර්ය රාමුවෙන් මිදී පුළුල් බාහිර සමාජයේ පවත්නා ගැටලු විග්‍රහ කර ගැනීමටත් ඒවා අවම කර ගැනීමට සිය වැඩසටහන් දිශාගත කිරීමටත් අවධානය යොමු කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙහිදී මැනවින් පැහැදිලි වේ. විශේෂයෙන් අපි මෙරට තුළ ජීවත්වන ජාතිකත්ව, සංස්කෘතික හා ආගමික කණ්ඩායම් අතර ආතතිය බරපතල ගැටුම් දක්වා වර්ධනය වීමේ බේදජනක සිද්ධිවල ජීවමාන සාක්ෂිකරුවෝ වෙමු. එහෙයින් සමාජීය ආයතනයක් වශයෙන් මෙම තත්ත්වය සමනය කිරීමේ දී මහජන පුස්තකාලයට ප්‍රබල කාර්යභාරයක් පැවරේ. මේ නිසා මහජන පුස්තකාල සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් සමාජීය අවශ්‍යතාවලට සමෝධානය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයකි. මෙම විද්‍යාත්මක වැඩසටහන් අගය එකතු කළ වැඩසටහන් බවට පරිවර්තනය කරගත හැක්කේ එවිට ය.

අනෙකා පිළිබඳ පවත්නා අසංවේදීත්වය වත්මන් ශ්‍රී ලාංකීය සමාජ දේහය පුරා පැතිර පවත්නා පිළිලයකි. මෙම පිළිලය ශීඝ්‍රයෙන් සමාජය ආක්‍රමණය කරමින් පවතී. එකී සිසුතාව අඩු කිරීමට මැදිහත් වීම මහජන පුස්තකාලයේ ප්‍රමුඛ වගකීමකි. මෙම කාර්යයේදී මුද්‍රිත මාධ්‍යයට වඩා ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයට කළ හැකි බලපෑම අපමණය. මන් ද, මුද්‍රිත අකුරට වඩා රූපයට සහ ශබ්දයට ආශක්ත වීමේ

ප්‍රවණතාවක් වයස් හේදයකින් තොරව වත්මන් සමාජය තුළ පවත්නා බැවිනි. වික්‍රපටය හා ගීතය මෙහිදී විශේෂ වැදගත්කමක් අත්කර ගනී. මහජන පුස්තකාල රැසක් වික්‍රපට ප්‍රදර්ශනය සහ ගීත රසවින්දන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. එහෙත් මෙම වැඩසටහන් තේමාවට සම්බන්ධ කර තිබුණේ පුස්තකාල කිහිපයක් පමණි. මෙම තේමාව මත පදනම්ව නිර්මාණය වී ඇති අතිවිශාල වික්‍රපට සංඛ්‍යාවක් තිබේ. මෙම දේශීය හා විදේශීය වික්‍රපට DVD ලබා ගැනීම හෝ ඒවායෙන් සමහරක් අන්තර්ජාලයෙන් බාගත කර ගැනීම වර්තමාන තාක්ෂණය අනුව පහසු කාර්යයකි. ගීතය පිළිබඳ නිදසුන ද මීට සමානය. මෙම තේමාවට අදාළ විශිෂ්ට ගීත සමූහයකින් ශ්‍රී ලාංකීය ගීත සාහිත්‍ය පොහොසත්ය. එහෙයින් මෙම තේමාව පදනම් කර ගනිමින් විවිධ දෘෂ්ටි කෝණවලින් රචිත ගීත ස්වකීය රසවින්දන වැඩසටහන්වලට ඇතුළත් කිරීමෙන් මෙම වැඩසටහන් ගුණාත්මක අතින් වඩාත් ඉහළ තලයකට ඔසවා තැබීමට හැකියාව පැවතියි.

මෙම වාර්තාවලින් දිස්වන තවත් ලක්ෂණයක් වන්නේ මහජන පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් බහුතරය ළමයින් ඉලක්ක කර පැවැත්වීම වේ. කියවීම් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් ළමයින් ඉලක්ක කර පැවැත්වීම පොදු ලක්ෂණයක් වුව ද වැඩිහිටි සමාජය වෙත ද ඒ හා සමාන අවධානයක් යොමු කිරීම බෙහෙවින් වැදගත්ය. මන් ද වැඩිහිටි සමාජයේ ආකල්ප තීරණාත්මක ලෙස ළමයින් වෙත කාන්දු වන හෙයිනි. කාර්යබහුල ජීවන රටාව හේතු කොටගෙන වැඩිහිටියන් කියවීම වෙතින් දුරස්ථ වීම ශ්‍රී ලාංකීය සමාජයේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණයකි.

කුඩා කණ්ඩායම් කියවීමේ කව සංවිධානය කිරීම ද බෙහෙවින් ඵලදායී කියවීම් ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ගයකි. මෙහි දී තේමාවට අදාළ නවකතාවක් තෝරාගෙන (ස්වතන්ත්‍ර හෝ පරිවර්තන) එය කියවීම් කවයේ සියලු සාමාජිකයන්ට කියවීමට සලස්වා එම කෘතිය පිළිබඳ කතිකාවකට යොමු කළ හැකිය. මෙය දියුණු පාඨකයෙකු බිහි කිරීම සඳහා ඉවහල්වන ක්‍රියාකාරකමකි. මෙයින් වඩාත් ගැඹුරු කියවීමක් වෙත පාඨකයා රැගෙන යා හැකිය. මෙය ද කිසිදු වියදමකින් තොරව පුස්තකාල පරිශ්‍රය තුළ ම ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහනකි. එය විශේෂයෙන් වැඩිහිටි කියවීම් ප්‍රවර්ධනයේ දී යොදා ගැනීමට පුළුවන. සංඛ්‍යාත්මකව විශාල පිරිසකට දේශනයක් පැවැත්වීමට වඩා මෙය ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයකි. එහෙත් මෙවන් වැඩසටහන් වෙත මහජන පුස්තකාලවල අවධානය යොමු වී නැති තරම් ය.

වාර්තාව සම්පාදනයේ දී වක්‍ර ලේඛයෙහි අන්තර්ගත මූලික උපදෙස් පුස්තකාල බහුතරයක් විසින් අනුගමනය කර ඇති බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. එහෙත් ඇතැම් පුස්තකාල වාර්තාවේ අන්තර්ගතයට වඩා බාහිර පෙනුම වෙත වැඩි පමණකට වැඩි අවධානයක් ලබා දී ඇති බව පෙනේ. එමෙන් ම ඇතැම් විට බිල්පත්, දීර්ඝ අත්සන් ලේඛන, පොත් ලැයිස්තු යනාදිය වාර්තාවට එක් කිරීම මගින් එය අනවශ්‍ය පරිදි විශාල වී ඇත. තවත් සමහර වාර්තා කීපයක් විස්තරවලින් තොර ඡායාරූප ඇල්බම් බවට පත්ව තිබුණි.

එහෙයින් ඉදිරි වර්ෂවල දී නියත තේමාවක් කියවීම් පුවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා යොදා ගන්නේ නම්, ඒවායේ ගුණාත්මක අගය වර්ධනය කර ගැනීමට පහත සඳහන් කරුණු වෙත අවධානය යොමු කිරීම සුදුසු යැයි යෝජනා කෙරේ.

මහජන පුස්තකාලයාධිපතීන් සඳහා යෝජනා

- වැඩසටහන් සම්පාදනයට පෙර පුස්තකාලයාධිපතීන් තේමාව පිළිබඳ ස්වකීය දැනුවත්භාවය වර්ධනය කර ගැනීමට පියවර ගැනීම.
- තේමාවට සම්බන්ධව අවම පිරිවැයකින් සහ ශ්‍රමයකින් ද පුස්තකාලයේ පවත්නා සම්පත් භාවිතයෙන් ද ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන් වෙත මූලික අවධානය යොමු කිරීම.
- පුස්තකාලයාධිපතීන් සිය විචාරාත්මක සහ නිර්මාණාත්මක චින්තනය භාවිත කර චක්‍රලේඛයේ සඳහන් වැඩසටහන්වලට පරිබාහිර වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මූද්‍රිත මාධ්‍ය කියවීම් පුවර්ධනය සඳහා ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය යොදා ගැනීම උදා : නවකතාවලින් නිර්මාණය කරන ලද චිත්‍රපට ප්‍රදර්ශනය කිරීම: මෙය එම නවකතාව වෙත පාඨක ආකර්ශනය දිනා ගැනීමට හේතු වේ.
- වැඩසටහන්වල ප්‍රමාණාත්මකභාවයට වඩා ගුණාත්මකභාවය වෙත අවධානය යොමු කිරීම.
- වැඩසටහන්වල සමාජීය බලපෑම සහ තේමාත්මක අදාළත්වය වෙත වැඩි නැඹුරුවාවක් දැක්වීම.
- ළමයින්, වැඩිහිටියන් සහ විශේෂිත කණ්ඩායම් ඉලක්ක කර ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන්වල සංඛ්‍යාත්මක අසමතුලිතභාවය අවම කිරීම.
- වාර්තා ලිවීම හා සම්පාදනය පිළිබඳ විධිමත් පුහුණුවක් සහ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සඳහා යෝජනා

- ඊළඟ වර්ෂයට අදාළ චක්‍රලේඛය අවම වශයෙන් පෙර වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මස දී නිකුත් කිරීම.
- චක්‍රලේඛය නිකුත් කිරීමෙන් පසු එහි අන්තර්ගතය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් වැඩසටහන් පළාත් හෝ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් පැවැත්වීම.
- ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් දීප ව්‍යාප්තව වාර්ෂිකව, මහජන පුස්තකාලයාධිපතීන් සඳහා පවත්වන පුහුණු වැඩසටහන් හා සම්මන්ත්‍රණවල දී මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි කිරීම.
- වාර්තා සම්පාදනය පිළිබඳ නිරවුල් සහ පැහැදිලි උපදෙස් මාලාවක් සැපයීම.
- ජාතික පුස්තකාලය විසින් සිදු කරන අධීක්ෂණ වැඩසටහන්වල දී මෙම කාර්ය පිළිබඳ විශේෂයෙන් විමසා බැලීම.
- වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැති පුස්තකාල පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් කර, ඊට අදාළ හේතු අනාවරණය කර ගැනීම සහ එම පුස්තකාල වෙත විශේෂ අවධානය යොමු කර අවශ්‍ය උපදෙස් සහ සහාය ලබා දීමට පියවර ගැනීම.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

- උයන්ගොඩ, ජයදේව. (2011). ඔක්කොම රජවරු ඔක්කොම වැසියෝ, කොළඹ, සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය
- ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය. (2018). ජාතීන් අතර අවබෝධය සඳහා කියවමු. ජාතික කියවීමේ මාසය. කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
- ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය. (2018). පළාත් පාලන ආයතනවලට සම්බන්ධ මහජන පුස්තකාලයන්හි ඔක්තෝබර් ජාතික කියවීමේ මාසය වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම. උපදේශක වක්‍රලේඛය. කොළඹ, ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
- Rijamampianina, R., & Carmichael, T. (2005). A Pragmatic and holistic Rajamampinina approach to managing diversity. Problems and Perspectives in Management. PP.109.
- Hanh, T. N. (1987). Being Peace. Berkerly. Parallax Press.
- IFLA. (2010), UNESCO Multicultural Library Manifesto.
- Mishra, Shreelekha., & Kumar, C. Bharath. (2014). Understanding diversity: a Multicultural Perspective (2014) IOSR Journal of Humanities and Social Sciences, 19 (9), 62 - 66.
- Nadoo, Campbell. (2014). Impotance of Diversity in Library Programs: a material collection for children. Chicago.

தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவ அறிவை ஒழுங்கமைத்தலும் பாதுகாத்தலும்

கலாநிதி (திருமதி) கல்பனா சந்திரசேகர்*

1. முன்னுரை

பண்டைய தெற்காசியாவில் நம் முன்னோர் வளர்த்த அறிவியற் கலைகளுள் மருத்துவமும் ஒன்றாகும். தமிழ் மக்கள் உள்ளிட்ட தெற்காசிய மக்களின் மருத்துவ வரலாறு இற்றைக்கு 2500 வருடங்களுக்கு முற்பட்டதாகும்.

ஆதியில், நோய்களுக்கான காரணங்களை விளங்கிக்கொள்ளாது கடவுளின் பெயரிலும் கர்மத்தின் பெயரிலும் பொறுப்பை சுமத்திவிட்டு, மந்திரங்களையும் காப்புக்களையும் பிராயச்சித்தங்களையும் பரிந்துரைக்கும் மாந்திரீகர்களே ஆதிக்கம் செலுத்தினர். இருப்பினும், நோய்க்கு மருந்தாக மூலிகைகளை பரிந்துரைத்த மருத்துவர்களும் அக்காலத்தில் இருந்தனர். காலப்போக்கில், மந்திரங்களின் பயன்பாடு கட்டுப்படுத்தப்பட்டு மருத்துவ மூலிகைகளின் பயன்பாடு மேலோங்கியது.

உண்மைகள் சிலவும் மூடநம்பிக்கைகள் பலவுமாக காணப்பட்ட புராதன நோய் சிகிச்சைமுறைகளிலிருந்து கட்டுக்கோப்பான அறிவியல் மருத்துவம் ஒன்றை உருவாக்கும் முயற்சிகள் இற்றைக்கு 2500 வருடங்களுக்கு முன்னரேயே கிரேக்கம், சீனா, இந்தியா போன்ற நாடுகளில் இடம்பெற்றிருந்தன. மேலும், மருத்துவக் கலையானது இன, மத, மொழி, நாட்டு எல்லைகளைக் கடந்து மனித சமுதாயத்துக்கு பொதுவான ஒரு கலையாகவே வளர்ந்து வந்துள்ளதென்பதற்கும் ஆதாரங்கள் உள்ளன. 'மனிதனுக்கு ஏற்படக்கூடிய நோய்களை தீர்க்கும் பணியில் ஈடுபட்டுள்ள எவரும் பிறரது அநுபவத்தை பயன்படுத்திக் கொள்வதிலோ, தமது அநுபவத்தை பகிர்ந்து கொள்வதிலோ தயக்கம் காட்டக்கூடாது' என்ற உண்மையை நம் முன்னோர் நன்கு உணர்ந்திருந்தனர்.

2. தமிழரின் பாரம்பரிய மருத்துவம்

தமிழரின் மருத்துவமானது, சமயம், தத்துவம், சோதிடம், மருத்துவம், வரலாறு போன்ற பல துறைகளுடன் தொடர்புபட்டதாகவும், தமிழ் மொழியில் பாண்டித்தியமிக்க தமிழ் மருத்துவ புலவர்களால் இயற்றப்பட்ட மருத்துவ நூல்களைக் கொண்டவையாகவும் காணப்படுகிறது. இதனாற்றான், இம்மருத்துவமானது தமிழ் மக்களின் வாழ்க்கை முறையை பிரதிபலிக்கும் ஒரு வைத்தியமுறையாக சிறப்பித்துக் கூறப்படுகிறது.

*பதில் நூலகர், யாழ்ப்பாணப் பல்கலைக்கழகம்

National Library and Documentation Services Board

தமிழர் வாழ்வியலில் 'உண்ணும் உணவே மருந்தாகும்' என்பது முக்கிய சித்தாந்தமாகும். தமிழ் மக்கள் கையாண்ட மருத்துவ முறைகள் பற்றிய குறிப்புக்கள் சங்க நூல்கள், பக்தி இலக்கியங்கள், பிற்காலத்தில் எழுந்த சிற்றிலக்கியங்கள் போன்ற அனைத்திலும் விரவிக்கிடக்கின்றன. எனினும், மருத்துவம் பற்றிய விரிவான குறிப்புக்களைத் தரும் முதலாவது தமிழ் நூலாக விளங்குவது சங்கமருவிய காலத்தைச் சேர்ந்ததாக கருதப்படும் திருக்குறள் ஆகும். இந்நூலில் வள்ளுவர் கூறும் மருத்துவக் கருத்துக்களை ஆயுர்வேத நூல்களுள் மிக ஆதியானது எனக் கருதப்படும் 'சரக சம்ஹித' போன்ற வடமொழி நூல்களில் காணக்கூடியதாக உள்ளது. இதன் மூலம், வடமொழியில் எழுதப்பட்ட ஆயுர்வேத நூல்களில் கூறப்படும் மருத்துவக் கருத்துக்கள் வள்ளுவர் காலத்து தமிழருக்கு பரிச்சயமானவை என்பது பெறப்படுகிறது. வடஇந்தியாவை பொறுத்தவரையில், ஆயுர்வேத மருத்துவமானது ஒரு குறிப்பிட்ட காலகட்டத்தில் தேக்கநிலையை அடைந்தது. அவ்வாறு தேக்கநிலை அடைந்திருந்த ஆயுர்வேத மருத்துவக்கலையில் இடைக்காலத்தில் ஒரு மறுமலர்ச்சியை ஏற்படுத்தியவர்கள் சித்தர்கள். சாதாரண மனிதரால் செய்யமுடியாத கூடுவிட்டு கூடுபாய்தல், நீரின் மேல் நடத்தல், ஆகாயத்தில் பறத்தல், செம்பை பொன்னாக மாற்றுதல் போன்ற மாயவித்தைகள் அல்லது சித்துவேலைகளை செய்யும் ஆற்றல் உடையவர்கள் என நம்பப்பட்ட யோகிகளே சித்தர்கள் என அழைக்கப்பட்டனர். இவர்களுள், திருமூலர் வழிவந்த சித்தர்களே மருத்துவச் சித்தர்களாவர். இச்சித்தர்கள் கண்டறிந்த மருந்துகள் பெரும்பாலும் அசேதன இரசாயனப் பொருட்களான பாதரசம், தங்கம் போன்ற உலோகங்கள், மற்றும் மூலகங்கள், சேர்வைகள், உப்புக்கள் என்பவற்றை ஆதாரமாகக் கொண்டவை. சித்தர்களால் கண்டறியப்பட்ட செந்தூரங்கள், பஸ்பங்கள், குளிகைகள் என்பவற்றின் செய்முறைகள் இரகசியமாகவே பேணப்பட்டு வந்தன. பழந்தமிழர் மத்தியில் வழக்கிலிருந்த இத்தமிழ் மருத்துவ முறைகள் சித்த மருத்துவம் என்ற பெயரால் அழைக்கப்படுகிறது.

சித்தமருத்துவத்தின் உண்மையை இந்துக்களின் முழுமுதற் கடவுளான சிவபெருமான் உமைக்கும், உமை நந்திதேவருக்கும் உரைக்க, நந்திதேவர் அதனை தன்வந்திக்குக் கூற, அவர் அதனை விசுவனிக்குச் சொல்ல, விசுவனி அசுவினிக்கு விபரித்து கூற, அசுவினி அதனை அகஸ்தியருக்கு தெளிவாக்க, அகஸ்தியர் தேரைய மாமுனிக்கும் அவர் யுகி முனிவருக்கும் உரைக்க, இவர்கள் அதனை ஆராய்ந்து உலக மக்களுக்கு கவிதை வடிவில் அளித்ததான கருத்துக்களும் முன்வைக்கப்படுகின்றன. இதனை பின்வரும் பாடல் வரிகள் உணர்த்துகின்றன.

உண்மையா மூலத்தி னுறுதி தன்னை
உகந்துமே யிவனுமையாட் குபதே சிக்கத்
தண்மையாய் உமைநந்தி தனக்குச் சொல்லத்
தயாநிதியாம் நந்திதன்வந் திரிக்குச் சொல்ல
விண்மையாய்த் தன்வந் திரிவிசுவ னிக்குச் சொல்ல
விசுவனியு மசுவனிக்கு விபரங் கூற
அண்மையா யசுவினிஅகஸ் தியருக்கு
அருள்செய்ய வகஸ்தியரு மடக்கி னாரே
அடக்கியே புலஸ்தியருக் கனுக்கி ரகிக்க

அன்புடனே புலஸ்திறருந்தே ரையமா முனிக்கு
மடக்கியே போதிக்கத்தே ரையமா முனியும்
மகத்தான யுகியாம் எனக்கு ரைக்க
உடக்கியே உள்ளபடி முழுது மாய்ந்து
உபகார மாகவே உலகந் தோர்க்கு
வடக்கியே மருத்துவத்தி னுரையைத் தேர்ந்து
மகத்தான கவிதைசெய்தேன் தமிழிற் றானே.

(யுகி வைத்திய சிந்தாமணி)

எனினும், தமிழர்களது பாரம்பரிய மருத்துவமானது, புராதன ஆயுர்வேத நூல்கள் (சரக சம்ஹித, சுஸ்ருத சம்ஹித, அஷ்டாங்க கிருதய சம்ஹித) கூறும் மருந்துகளையும், சித்தர்கள் கண்டறிந்த மருந்துகளையும் உள்ளடக்கியதாகவே காணப்படுகிறது. சித்தர்களால் அருளப்பட்ட அகஸ்தியர் 2000, தன்வந்தரி வைத்திய சிந்தாமணி, செகராசசேகரம் போன்ற தமிழ் நூல்கள் மூலிகை மருந்துகளைப் பற்றி கூறுவனவாகவும், போகர் சப்தகாண்டம் 7000, கொங்கணர் சரக்கு வைப்பு, அகஸ்தியர் செந்தூரம் 300 போன்ற நூல்கள் இரசாயன மருந்துகள் பற்றி விளக்குவனவாகவும் காணப்படுகின்றன.

3. இலங்கையில் தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவ வரலாறு

இலங்கையை பொறுத்தவரையில், சுதேச மருத்துவமானது ஆயுர்வேத, சித்த, யுனானி மருத்துவ முறைகளை உள்ளடக்கியதாக காணப்படுகிறது. இவற்றுள் சித்தமருத்துவமானது தமிழ் மக்களால் பின்பற்றப்பட்டு வருவதுடன், தமிழ் வைத்தியம் எனவும் ஆயுர்வேத மருத்துவம் எனவும் அழைக்கப்பட்டு வருகிறது.

ஈழத்து சித்த மருத்துவ வரலாற்றையும் அதன் வளர்ச்சிப் போக்கையும் பொறுத்தவரையில், ஆதிகாலத்தில் சித்த மருத்துவமானது இலங்கை முழுவதும் பரவியிருந்திருக்க வேண்டும். பின்னர், சேர, சோழ, பாண்டிய, பல்லவர்களின் மேலாதிக்கம் இலங்கையில் நிலவிய காலத்தில் இம்மருத்துவ முறை புத்துயிர் பெற்று வளர்ச்சியடைந்திருக்கக் கூடும். இலங்கையின் வடபுலத்தில் சிறந்து விளங்கிய யாழ்ப்பாண இராச்சியத்தின் மன்னர்களும் சித்த மருத்துவர்களும் அதனை பேணி வளர்த்ததன் காரணமாக அக்காலப்பகுதியில் இம்மருத்துவமானது உன்னத நிலையை அடைந்திருந்தது. எனினும், பிற்காலத்தில் தமிழ் மருத்துவமானது இலங்கையின் வடக்கு கிழக்கு பகுதிகளிலேயே பெருமளவில் கையாளப்பட்டு வந்துள்ளது. தற்போதும் வலுவான சித்த மருத்துவ பாரம்பரியத்தை இப்பகுதிகளில் காணக்கூடியதாகவுள்ளது.

இலங்கையிலே தமிழர் பாரம்பரியத்தின் அடையாளங்களுள் ஒன்றான சித்த மருத்துவம் தொடர்பான நூலாக்க முயற்சிகள் மிகவும் பிற்காலத்திலேயே மேற்கொள்ளப்பட்டன என்பதற்கும், அந்நூலாக்க முயற்சிகள் அரசின் ஆதரவுடன் ஈழத்திலேயே மேற்கொள்ளப்பட்டன என்பதற்கும் சான்றுகள் உள்ளன. கி.பி. 14, 15ம் நூற்றாண்டில் இலங்கையின் வடபுலத்தில் சிறந்து விளங்கிய யாழ்ப்பாண இராச்சியத்தின் அரசரின் ஆதரவில் பரராசசேகரம், செகராசசேகரமாலை போன்ற சித்தமருத்துவ நூல்கள் தோற்றம் பெற்றன. இவற்றுள், பரராசசேகரம் எனும் தமிழ் மருத்துவ நூலானது

National Library and Documentation Services Board

பரராசசேகரன் எனும் யாழ்ப்பாண மன்னனின் வேண்டுகோளுக்கிணங்க மருத்துவ அறிஞர் குழுவொன்றினால் தொகுக்கப்பட்டதாக கூறப்படுகிறது. ஏறத்தாழ இதே காலப்பகுதியில் ஆக்கப்பெற்ற செகராசசேகரமாலை எனும் சோதிட நூல் மருத்துவக் கலையை 'வாகடக் கலை' எனக் குறிப்பிடுகிறது. இவையிரண்டுமே இலங்கையின் சித்தமருத்துவ ஆதி நூல்களாக கருதப்பட்டு சித்த மருத்துவ மாணவர்களுக்கு பிரதான பாடநூல்களாக கற்பிக்கப்படுகின்றன. இன்றும் யாழ்ப்பாண தமிழ் பாரம்பரிய வைத்தியர்கள், இந்நூல்களில் கூறப்பட்ட வைத்திய முறைமைகளை அநுசரித்தும் பின்பற்றியுமே நோய் நிருணயம் செய்கின்றனர். இவை தவிர, கி.பி. 17, 18ம் நூற்றாண்டளவில் அமுதாகரம், இருபாலைச் செட்டியார் வைத்திய விளக்கம், பதார்த்த சூடாமணி, சொக்கநாதர் தன்வந்திரியம் ஆகிய சித்த மருத்துவ நூல்களும் உருவாக்கப்பட்டுள்ளன.

ஏட்டுச்சுவடிகளில் காணப்பட்ட இச்சித்த மருத்துவ நூல்களை 20ம் நூற்றாண்டின் முற்பகுதியில் அச்ச வாகனமேற்றிய பெருமை ஏழாலையைச் சேர்ந்த ஐ.பொன்னையா, அச்சவேலியைச் சேர்ந்த ச.தம்பிமுத்துப்பிள்ளை, திருகோணமலையைச் சேர்ந்த ச.தம்பையாப்பிள்ளை போன்றோரையே சாரும். எனினும், பெரும்பாலான தமிழ் மருத்துவ நூல்கள் சரிவரத் தொகுக்கப்படாமலும் ஆராயப்படாமலும் இன்னமும் ஏட்டுச் சுவடிகளில் மறைந்தும், சிதைந்தும் அழிந்துபோகும் நிலையிலுள்ளன.

உலகளாவிய ரீதியில், வடமொழி மருத்துவ நூல்கள் மீளாய்வுக்கு உட்படுத்தப்பட்டிருப்பதை போன்று தமிழிலுள்ள மருத்துவ நூல்கள் மீளாய்வுக்கு உட்படுத்தப்படவில்லை என்பது பெரும் குறைபாடே. சித்தர்கள் கண்டறிந்த மருந்துகள் இற்றைக்கு 500 அல்லது 600 வருடங்களுக்கு முன் தயாரிக்கப்பட்ட முறையிலேயே இன்றும் தயாரிக்கப்படுகின்றன. மருத்துவச் சித்தர்கள் ஆரம்பித்து வைத்த ஆய்வுப்பணியை பிற்காலத்தவர் தொடர்ந்து மேற்கொள்ளத் தவறிவிட்ட போதிலும், ஆயுர்வேத மருத்துவத்தில் சித்தர்கள் ஏற்படுத்திய தாக்கம் அளப்பரியது. மருத்துவ அறிவும் தமிழ், சமஸ்கிருதம் ஆகிய மொழிகளில் தேர்ச்சியும் பெற்ற அறிஞர்களை உள்ளடக்கிய அமைப்பொன்று உருவாக்கப்பட்டு, தமிழ் மருத்துவ நூல்களை ஆராய்ந்து வெளிப்படுத்தலும், அவற்றில் கூறப்பட்ட விடயங்களை நவீன இரசாயன மற்றும் மருத்துவ பரிசோதனைகள் மூலம் உறுதிப்படுத்தலும் இன்றியமையாததாகும்.

4. தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவத்தின் பிரிவுகள்

நம் முன்னோர்கள் நோய்கள் தொடர்பில் சில அவதானிப்புக்களை கொண்டிருந்தனர். எலும்பு முறிவு, வெட்டுக்காயம் போன்றவை புறக்காரணிகளால் ஏற்படுவதாகவும், வாந்திபேதி, அஜீரணம் போன்றவை தவறான உணவு முறைகளினால் ஏற்படுவதாகவும், அம்மை, சின்னமுத்து போன்ற தொற்றுநோய்கள் விளங்கிக்கொள்ள முடியாத காரணிகளால் ஏற்படுவதாகவும் கூறப்பட்டன. அத்துடன், மேலைத்தேயத்தில் "மருத்துவத்தின் தந்தை" என்றழைக்கப்படும் ஹிப்போக்கிரற்றிஸின் கொள்கையானது சிற்சில மாற்றங்களுடன் ஏறத்தாழ அதே காலப்பகுதியில் இந்தியாவிலும் மருத்துவத்தின் அடிப்படைக்கொள்கையாக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டிருந்ததை அவதானிக்க முடிகிறது.

எனினும், தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவமானது, 64 வகையான மருந்துகளை 4448 நோய்களுக்கு சிகிச்சையளிப்பதற்கு கண்டறிந்துள்ளதாக பண்டைய நூல்கள், மற்றும்

ஏடுகள் வாயிலாக அறியக்கிடக்கிறது. இம்மருத்துவ சிகிச்சைகளின்போது, குறித்த நோய்களை மட்டுமே கருத்தில் கொள்ளாது, அதனோடு சேர்த்து முழுமையான உடலுக்கும் மனதுக்குமான சிகிச்சை முறைகளை நம் முன்னோர்கள் தமது அநுபவம் வாயிலாக பரிந்துரைத்துள்ளனர்.

**FACE-TO-FACE
TEACHING**

**ICT
IN SUPPORT OF
FACE-TO-FACE
TEACHING**

**BLENDED LEARNING
(FACE-TO-FACE
+
ONLINE)**

**FULLY ONLINE
DISTANCE LEARNING**

eLEARNING

மனித உடலின் இயக்கம், உணவு, மற்றும் ஐம்பூதங்களுக்கிடையிலுள்ள நெருங்கிய தொடர்பை சித்தர்கள் அறிந்திருந்தாகக் கருதப்படுகிறது. ஐம்பூதங்களை அடிப்படையாகக் கொண்ட பருவகால மாற்றங்களின்போது, உயிரினங்களுக்கு ஏற்படும் நோய்களுக்கு அப்பருவ காலங்களில் கிடைக்கும் மூலிகைகளை பயன்படுத்தி சிகிச்சையளிக்க முனைந்துள்ளனர். சித்தர்கள் கண்டறிந்த மருந்துகள் பெரும்பாலும் அசேதன இரசாயனப் பொருட்களான பாதரசம், தங்கம் போன்ற உலோகங்கள், மற்றும் மூலகங்கள், சேர்வைகள், உப்புக்கள் என்பவற்றை ஆதாரமாகக் கொண்டவை. இவர்களால் பயன்படுத்தப்பட்ட செந்தூரங்கள், பஸ்பங்கள், குளிகைகள் என்பவற்றின் செய்முறைகள் இரகசியமாகவே பேணப்பட்டு வந்தன. நாளடைவில், ஆயுர்வேத மருத்துவர்கள் சித்தர் மருந்துகளை அறிந்து, அவற்றை தமது மருத்துவத்தில் இணைத்துக் கொண்டனர். கி.பி. 16ம் நூற்றாண்டளவில் வடமொழியில் எழுதப்பட்ட பாவப்பிரகாச, ரசரத்னாகர, ரசரத்னசமுசய போன்ற ஆயுர்வேத நூல்கள் சித்தர் மருந்துகள் பலவற்றையும் உள்ளடக்கிய ஆயுள்வேத நூல்களாக திகழ்கின்றன.

**Keeping the
doors of
learning open
COVID-19**

நரை, திரை, மூப்பு இன்றி உடலை நீண்டகாலம் பேண காயகல்பத்தை சித்தர்கள் கண்டறிந்துள்ளனர். பஞ்சகரும சிகிச்சைமுறையினை வாழ்வியலில் கடைப்பிடித்து ஒருவர் சுகதேகியாக வாழமுடியுமென வலியுறுத்தியுள்ளனர். வாதம், பித்தம், கபம் எனும் தோஷங்கள் தொடர்பான நோய்களுக்கு இயற்கை வழியிலேயே ஐம்பூத தத்துவங்களின் அடிப்படையில்

ஊடதங்களை தயாரித்துள்ளனர். மேலும், வர்ம சிகிச்சை மூலம் முழங்கால் வாதத்தை குணப்படுத்த முடியுமென அறியக்கிடக்கிறது. சுவாசம் சம்பந்தமான நோய்களுக்குரிய சிகிச்சை பிரிவாக யோக்கக்கலை விளங்குகிறது.

நோயை கண்டறிய நாடி பரிசோதனை முக்கியமானதாக காணப்பட்டுள்ளது. நாடிகள் மூலம் நோய் கண்டறியப்பட்டு அதற்குரிய சிகிச்சை அணுகுமுறைகள் கையாளப்பட்டுள்ளன. அகஸ்தியர் 2000 எனும் நூலில், நாடி பார்த்தல் முதற்கொண்டு நோய்களின் குணங்குறிகள், அவற்றிற்கான சிகிச்சைகள் அனைத்தும் வரிசைக்கிரமமாக குறிப்பிடப்பட்டுள்ளன. இந்நூலில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள சிகிச்சைமுறைகள், தஞ்சை

National Library and Documentation Services Board

நாட்டு மன்னன் சரபோஜி மகாராஜாவினால் “தன்வந்திரி மஹால்” எனும் அவரது வைத்தியசாலையில் நோயாளிகளுக்கு வழங்கப்பட்டு, நோய் குணமான வரலாறுகளும் அறியப்பட்டுள்ளது.

இம்மன்னரே மருத்துவ அறிஞர்கள் பலரை ஆதரித்து, அவர்கள் வழி நம் பாரம்பரிய வைத்திய முறைகளை ஏட்டு சுவடிகளில் தொகுத்து சரபேந்திர வைத்திய முறைகள் எனும் பெயரில் வெளியிட்டு மக்கள் அனைவருக்கும் பயன்படுமாறு செய்தார். இதில் வாத ரோகசிகிச்சை, சிரரோக சிகிச்சை, பித்தரோக சிகிச்சை, காச சுவாசரோக சிகிச்சை, சயரோக உளமாந்தைரோக சிகிச்சை, சந்திரோக சிகிச்சை, வி'ரோக சிகிச்சை என்பன அடங்குகின்றன.

5. நூலக தகவல் ஒழுங்கமைப்பில் தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவம்

தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவம் சம்பந்தமான அறிவை ஒழுங்கமைப்பது தொடர்பில் மேற்கொள்ளப்பட்ட முயற்சிகள் தொடர்பிலான தகவல்கள் அறியக்கிடைக்கவில்லை.

அகஸ்தியர் மற்றும் மஹரிஷிகளால் சம்ஸ்கிருதத்திலும், போகர், கொங்கணர் முதலிய சித்தர்களால் தமிழிலும் சொல்லப்பட்ட ஏராளமான மருத்துவக் குறிப்புக்கள் ஓலைச்சுவடிகள், மற்றும் கல்வெட்டுக்களில் எழுதப்பட்டிருந்தன. ஆனால் இவற்றில் பெரும்பாலானவை அழிந்து போயின. பிற்காலத்தில், எஞ்சிய ஆவணங்கள் சிதைவடைந்த நிலையில் பல்வேறு இடங்களிலிருந்தும் சேகரிக்கப்பட்டுத் தொகுக்கப்பட்டன. இவ்வாறு தொகுக்கப்பட்டவை, நூலாசிரியரின் பெயரையும் பாடல்களின் எண்ணிக்கையையும் கொண்டு அகஸ்தியர் 10000, அகஸ்தியர் 4000, அகஸ்தியர் 2000, அகஸ்தியர் 1500, கொங்கணர் முதல் காண்டம் 1000, நடுக்காண்டம் 1000, கடைக்காண்டம் 1000, போகர் 7000 என பெயரிடப்பட்டன.

தமிழருடைய பாரம்பரிய மருத்துவம் தொடர்பான இந்நூல்களை ஒழுங்கமைப்பதற்குரிய பொருத்தமான பகுப்பாக்க முறைமை பற்றாக்குறையாகவே உள்ளது. இதனைக் கருத்தில் கொண்டு, தற்போது பயன்பாட்டிலுள்ள பகுப்பாக்கத் திட்டங்களான சர்வதேச தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டம், கோலன் பகுப்பாக்கத்திட்டம், காங்கிரஸ் நூலகப் பகுப்பாக்கத்திட்டம், தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டம் ஆகியவற்றில் பாரம்பரிய மருத்துவ அறிவு எவ்வாறு ஒழுங்கமைக்கப்பட்டுள்ளது என்பது தொடர்பில் ஆராயப்பட்டது.

இவற்றுள், கோலன் பகுப்பாக்கத்திட்டம் தவிர்ந்த ஏனைய நூலகப் பகுப்பாக்கத்திட்டங்கள் அனைத்தும் மேலைத்தேய அறிஞர்களால் உருவாக்கப்பட்டவை. அதனால், கீழைத்தேய மொழி, இலக்கியம், சமயம், கலை, கலாசாரம், பண்பாடு, மருத்துவம், வரலாறு தொடர்பான நூல்களின் அறிவுப் பகுப்பாக்கம் இப்பகுப்பாக்கத்திட்டங்களில் முக்கியத்துவப் படுத்தப்படவில்லை. மேலும், இந்நூலகப் பகுப்பாக்கத்திட்டங்களில் பாடவிடயங்கள் இலக்கங்கள், நிறுத்தற் குறிகள், கணிதக் குறியீடுகள், மற்றும் ஆங்கில எழுத்துக்களைக் கொண்ட குறியீடுகளினாலேயே பிரதிநிதித்துவப் படுத்தப்படுகின்றன.

சர்வதேச தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டத்தின் பிரதான பிரிவில் 6 எனும் குறியீடானது பிரயோக விஞ்ஞானத்திற்கென ஒதுக்கப்பட்டுள்ளது. இங்கு, 61 எனும் குறியீடு மருத்துவத்திற்கென ஒதுக்கப்பட்டுள்ள போதிலும், அதனுள் பாரம்பரிய மருத்துவம்

அல்லது கீழைத்தேய மருத்துவத்திற்கென எவ்வித இட ஒதுக்கீடும் காணப்படவில்லை. காங்கிரஸ் நூலகப்பகுப்பாக்கத்திட்டத்தை பொறுத்தவரையில், மருத்துவமானது R எனும் பிரதான பிரிவினால் குறிப்பிடப்படுகிறது. இப்பிரதான பிரிவில் காணப்படும் சுணு எனும் உபபிரிவானது ஏனைய மருத்துவ முறைமைகளுக்கு (Other systems of Medicine) ஒதுக்கப்பட்டுள்ளபோதும், தமிழரது பாரம்பரிய மருத்துவமானது இங்கு உள்ளடக்கப்படவில்லை. மாறாக, சித்தமருத்துவம், ஆயுர்வேத மருத்துவம் சம்பந்தமான சில நூல்கள் பொதுவான மருத்துவ நூல்களாகக் கருதப்பட்டு, R எனும் பிரதான பிரிவினுள் வகைப்படுத்தப்பட்டுள்ளன.

உலகளாவிய ரீதியில் பயன்படுத்தப்படும் தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டத்தில் 610-619 வரையான பகுதி மருத்துவத்திற்கென ஒதுக்கப்பட்டுள்ளது. இங்கு, பொதுவான சிகிச்சை முறைமைகள் (615.53) எனும் பிரிவின் கீழ் இயற்கை மருத்துவம் (615.535), ஆயுர்வேதம் (615.538) என்பன உள்ளடக்கப்பட்டுள்ளன.

கீழைத்தேசத்தில் உருவான பகுப்பாக்கத்திட்டமாகையால் கோலன் பகுப்பாக்கத்திட்டத்தில் தமிழரின் பாரம்பரிய மருத்துவம் சார்ந்து முக்கியத்துவம் வழங்கப்பட்டுள்ளது. மருத்துவம் (L) எனும் பிரதான பிரிவின் கீழ் ஆயுர்வேதம் (LB), சித்தமருத்துவம் (LC) போன்றவற்றிற்கு இடமளிக்கப்பட்டுள்ளது.

தமிழரின் பாரம்பரிய மருத்துவம் தொடர்பில், தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டம், மற்றும் கோலன் பகுப்பாக்கத்திட்டம் என்பன கவனம் செலுத்தியுள்ளதை அவதானிக்க முடிகிறது. இவற்றுள், ஒப்பீட்டு ரீதியில் உலகில் அதிகளவான நூலகங்களில் பயன்படுத்தப்படும் நூலக பகுப்பாக்கத்திட்டமாக விளங்குவதாலும் திருத்தங்களை மேற்கொள்ளக்கூடிய வசதிகளை கொண்டுள்ளமையாலும் தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டமானது இங்கு கருத்தில் கொள்ளப்படுகிறது.

5.1 தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டத்தில் தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவத்துக்கான இடஒதுக்கீடு – ஓர் முன்மொழிவு

தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டத்தின் (23ம் பதிப்பு) பிரதான பிரிவுகளுள் தொழில்நுட்பம் (600) எனும் பிரிவில் மருத்துவம் (610) எனும் உபபிரிவின் கீழ், மருந்தியல் மற்றும் சிகிச்சை முறைகள் (615) எனும் வகுப்பில் மாற்று மருத்துவ முறைமைகளுக்கு இடம் ஒதுக்கப்பட்டுள்ளதை அவதானிக்க முடிகிறது. இங்கு ஹோமியோபதி (615.532), ஓஸ்டியோபதி (615.533), இயற்கை மருத்துவம் (615.535), ஆயுர்வேத மருத்துவம் (615.538) என்பன இடம்பிடித்துள்ள போதிலும், தமிழருடைய பாரம்பரிய மருத்துவமான சித்த மருத்துவம், மற்றும் யுனானி போன்ற மாற்று மருத்துவ முறைமைகளுக்கான இடஒதுக்கீட்டை காணமுடியவில்லை.

600	Technology
610	Medicine
615	Pharmacology and therapeutics
615.5	Therapeutics
615.53	General therapeutic systems
	615.531 [unassigned]
	615.532 Homeopathy

- 615.533 Osteopathy
615.534 Chiropractic
615.535 Naturopathy
615.536 [unassigned]
615.537 [unassigned]
615.538 Ayurvedic medicine
615.539 [unassigned]

இருப்பினும், பொதுவான சிகிச்சை முறைமைகள் (615.53) எனும் வகுப்பின் கீழுள்ள பயன்படுத்தப்படாத உபவகுப்புகளுள் ஒன்றை (unassigned) உபயோகித்து தமிழரின் பாரம்பரிய மருத்துவத்திற்கான இடஒதுக்கீட்டை சாத்தியமாக்கலாம். அத்துடன், பெரும்பாலான தமிழரது பாரம்பரிய மருத்துவ நூல்கள் நோய்கள், அவை ஏற்படுவதற்கான காரணங்கள், மருந்துகள், சிகிச்சை பற்றியவையாகவே காணப்படுகின்றன. இதனடிப்படையில், தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவம் சார்ந்த நூல்களை ஒழுங்குபடுத்துவதற்காக தூயி தசாம்ச பகுப்பாக்கத்திட்டத்தினை அடிப்படையாகக் கொண்ட அதிகாரக்கோவை ஒன்றினை உருவாக்குவது தொடர்பிலான முயற்சிகளை நூலகர்கள், துறைசார் நிபுணர்களுடன் கலந்தாலோசித்து மேற்கொள்ளவேண்டியது அவசியமாகும்.

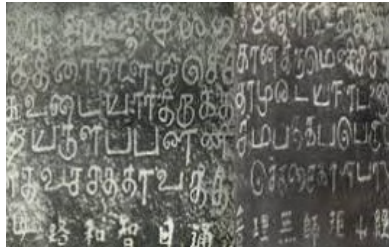
6. தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவ அறிவை பாதுகாத்தல்

இன்றைய மருத்துவ உலகு கண்டறிந்ததை அன்றே கண்டுணர்ந்தவர்கள் பழந்தமிழர் என்பதற்கு பழந்தமிழ் இலக்கியங்களில் பரந்து கிடக்கும் மருத்துவக் குறிப்புகள் சான்று பகர்கின்றன. தமிழிலுள்ள மிகப் பழைய நூல்கள் 2000 ஆண்டுகள் பழமையானவை எனக் கூறப்படுகிறது. தமிழிலுள்ள இம்மருத்துவ நூல்களின் வாயிலாகவே தமிழரது பாரம்பரிய மருத்துவத்தின் முழுப் பரிமாணத்தையும் அறிந்துகொள்ள முடியும். இந்நூல்கள் தமிழ் மொழியில் காணப்பட்டமையாலும், சிகிச்சை முறைகள் இரகசியமாக பேணப்பட்டமையாலும் உலகளாவிய ரீதியில் இப்பாரம்பரிய மருத்துவம் பிரபல்யமடையவில்லை எனக் கருதப்படுகிறது.

ஓலைச்சுவடிகளிலும் கல்வெட்டுக்களிலும் பதிவு செய்யப்பட்டிருந்த இம்மருத்துவக் குறிப்புகள் இயற்கை அனர்த்தங்களினாலும் கவனிப்பாரின்றியும் காலஓட்டத்தில் அழிவடையலாயின. இவ் அழிவிலிருந்து மீட்கப்பட்ட எஞ்சிய ஆவணங்களும் ஆவணப்படுத்தல், பராமரித்தல் செயற்பாடுகளில் காணப்படும் குறைபாடுகள் காரணமாக இன்று அழிவடைந்து செல்கின்றன.

கல்வெட்டுகள்

ஓலைச்சுவடிகள்

தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவம் தொடர்பான மூல நூல்கள், மற்றும் ஆவணங்களை அவற்றின் மூலவடிவில் பாதுகாத்தலும், அவற்றிலுள்ள மருத்துவக் குறிப்புக்களை கணினிமயப்படுத்தி பேணுதலும் இன்றைய தலையாய கடமையாகும். இலங்கையில், தேசிய ஆவணக்காப்பகமும், களனிப் பல்கலைக்கழகமும் விலைமதிப்பற்ற அரும்பொருட்களை பேணிப் பாதுகாப்பது தொடர்பில் நடவடிக்கைகளை மேற்கொண்டுள்ளன. இருப்பினும், தமிழர் பாரம்பரிய மருத்துவம் தொடர்பான ஆவணங்கள் இவற்றுள் இடம்பிடித்திருப்பதற்கான சாத்தியப்பாடு குறைவே. ஏன்னும், யாழ் பல்கலைக்கழக ஆவணக்காப்பகத்தில் பேணப்பட்டுவரும் ஓலைச்சுவடிகளில், 109 வரையானவை பாரம்பரிய மருத்துவம் சார்ந்தவையாக காணப்படுவதுடன், அவற்றுள் பெரும்பாலானவை தமிழிலேயே எழுதப்பட்டுள்ளன. இவற்றை பட்டியலாக்கம் செய்து, சிறந்த முறையில் பேணுவதற்கான முயற்சிகளை முன்னாள் நூலகர் திரு. சி. முருகவேள் அவர்கள் மேற்கொண்டிருந்தமை குறிப்பிடத்தக்கது. இவ்வோலைச்சுவடிகளை, தற்கால தொழில்நுட்பத்தை பயன்படுத்தி கணினிமயப்படுத்தி, அதிலுள்ள சித்த மருத்துவ கருத்துக்கள் சமூகத்தை சென்றடைவது தொடர்பிலான வேலைத்திட்டத்தை யாழ்ப்பாணப் பல்கலைக்கழகத்தின் சித்தமருத்துவ அலகும், நூலகமும் இணைந்து ஆரம்பித்துள்ளமை வரவேற்கப்படவேண்டிய விடயமாகும்.

7. முடிவுரை

இன்று பாரம்பரிய மருத்துவத்தை நாடிச்சென்று சிகிச்சை பெறுவோரின் எண்ணிக்கை நாளுக்கு நாள் அதிகரித்து செல்கிறது. உள்நாட்டிலிருந்து மட்டுமல்லாது புலம்பெயர் தேசங்களிலிருந்தும் நீடித்த நிரந்தரமான குணமடைதலுக்காக இப்பாரம்பரிய சிகிச்சைகளை விரும்பி பெருந்தொகையானோர் வருகின்றனர். இத்தகைய தொன்மைச் சிறப்புமிக்க தமிழரது பாரம்பரிய மருத்துவத்தை அழிவிலிருந்து மீட்டெடுத்து, பாதுகாத்து அடுத்த தலைமுறைக்கு கையளிக்கவேண்டியது எம் எல்லோரதும் கடமையாகும்.

உசாத்துணை நூல்கள்

சிவகடாட்சம், பா. (1979). பண்டைய மருத்துவமும் பயன்தரு மூலிகைகளும். கண்டி: கிஷஸ் அச்சகம். சிவகடாட்சம், பா. (1990). தமிழரின் பாரம்பரிய மருத்துவம் (The traditional medicine of the Tamils). யாழ்ப்பாணம்: யாழ் பல்கலைக்கழகம். 15 ப. (பேராசிரியர் சோ.செல்வநாயகம் நினைவுப் பேருரை – 07).

சிவசண்முகராஜா, சே. (2000). இருபதாம் நூற்றாண்டில் ஈழத்துச் சித்த மருத்துவம். யாழ்ப்பாணம்: பாரதி பதிப்பகம். 62 ப.

நாகேஸ்வரன், க. (2013). சுதேச மருத்துவம் பற்றிய இலங்கைத் தமிழ் நூல்கள்: பொருள் மரபும் இலக்கிய வளர்ச்சியில் அவற்றின் பங்கும். கொழும்பு: குமரன் புத்தக இல்லம். xx, 315 ப.

பொன்னையாப்பிள்ளை, ஐ. (பதி. ஆ.). (2000). செகராசசேகர வைத்தியம். மீள் பதிப்பு. திருகோணமலை: மாகாண சுதேச மருத்துவத் திணைக்களம். xvi, 227 ப.

National Library and Documentation Services Board

- பொன்னையாப்பிள்ளை, ஐ. (பதி. ஆ.). (1999). பரராசசேகரம்: சிரரோக நிதானம் (பாகம் 1). மீள் பதிப்பு. யாழ்ப்பாணம்: இலங்கா சித்த ஆயுள்வேத மருத்துவக் கல்லூரி. 97 ப.
- முத்துத்தம்பிப்பிள்ளை, ஆ. (1915). யாழ்ப்பாணச் சரித்திரம். 2ம் பதிப்பு. யாழ்ப்பாணம்: நாவலர் அச்சகம்.
- British Standards Institution. (1999). Universal Decimal Classification. poc. ed. London: BSI.
- Dewey, M. (2011). Dewey Decimal Classification and relative index. 23rd ed. Dublin, Ohio: OCLC.
- Mythili, V. and Navaneethakrishnan, S. (2015). Palm leaf manuscripts related to traditional medicine available in the Library of University of Jaffna: a preliminary study. In: Royal Asiatic Society of Sri Lanka. Proceedings of the 8th Research Conference, 26-28 March 2015, Colombo. p. 131. Colombo: Royal Asiatic Society of Sri Lanka.
- Pancharajah, S. (ed.) (2020). Proceedings of the 2nd International Research Conference and Exhibition on Siddha Medicine (2nd IRCESM-2020). Jaffna: Unit of Siddha Medicine, University of Jaffna. xxxvi, 143 p.
- Ranganathan, S. R. (1960). Colon Classification. 6th ed. Bangalore: Sarada Ranganathan Endowment.
- Wijerama, E. M. (1947). Historical background of medicine in Ceylon. Journal of the Ceylon branch of the British Medical Association, 43(3):

Legal Deposit Legislation in Sri Lanka and its Future

Dr. Nadeera Rupesinghe*

Introduction

Legal deposit legislation aims to collect and permanently preserve all publications in a territorial area, including both print and digital material. Deposit laws for print material were introduced to Sri Lanka by the British government in the nineteenth century. The creation of official bibliographic records is also part of modern-day legal deposit legislation. Guidelines for legal deposit legislation by Jules Larivière issued by the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) and endorsed by United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) state that the

Legal deposit is a statutory obligation which requires that any organization, commercial or public and any individual producing any type of documentation in multiple copies, be obliged to deposit one or more copies with a recognized national institution (Larivière, 2000).

The legal deposit in Sri Lanka is governed by the Printers and Publishers Ordinance, No. 1 of 1885 (as amended) at present. The Newspapers Ordinance No. 5 of 1839 (as amended) and the Printing Press Ordinance No. 16 of 1902 (as amended) are connected to the legal deposit of publications in relation to the registration of newspapers and the printing presses that are required to deposit all printed material. The Registrar of Books and Newspapers of the Colonial Secretary's Office was entrusted with the administration of these ordinances till Sri Lanka received dominion status in 1947 and the task was assigned to the newly created Department of Government Archivist. Sri Lanka did not have a National Library at that point. The Department of Government Archivist later became the Department of National Archives (SLNA) and the country's first archival legislation was the National Archives Law No. 48 of 1973 (as amended).

*Director General, Department of National Archives

National Library and Documentation Services Board

The Sri Lanka National Bibliography dates back to 1963 and is at present being maintained by the National Library and Documentation Services Board (NLDSB)/ National Library. International standard numbering systems such as ISBN, ISSN and ISMN are issued by the National Library.

Printers and Publishers Ordinance, No. 1 of 1885

This ordinance serves as the primary legislation through which the legal deposit of publications is maintained. Under it, five copies of all printed publications must be deposited with the SLNA, which retains one copy as the legal deposit. The other copies are sent to the Department of National Museums, University of Peradeniya, NLDSB and University of Ruhuna. The British Library received a copy of each publication under this legislation earlier but declined the copy in the 1980s.

The SLNA can take legal action against printing presses that do not deliver copies of books under this ordinance. NLDSB uses its copy to compile the Sri Lanka National Bibliography in addition to using it as a reference copy at the National Library.

The Newspapers Ordinance No. 5 of 1839

This ordinance requires all newspapers to be registered with the National Archives first by swearing an oath before the magistrate. It also requires two copies of all newspapers to be delivered to the Registrar of Books and Newspapers. One copy is deposited as the legal deposit at SLNA and the other is distributed to the National Library.

Printing Press Ordinance No. 16 of 1902

Under this ordinance, printers must take an oath before the Magistrate who in turn informs the SLNA. Such printing presses are then registered at the SLNA and any subsequent change in ownership or address should be registered as well. The SLNA can take legal action against printing presses that are not registered under this ordinance.

Discussions on amending Sri Lanka's legal deposit legislation have been ongoing since the early 1970s, when the NLDSB was established. This article will outline why the existing legislation should be replaced by new legislation and the steps taken in that direction since the year 2018.

Why a new act?

A survey of mandatory deposit laws in selected jurisdictions conducted by the Global Legal Research Centre of the Law Library of Congress, shows that Sri Lanka has the oldest law at present for the administration of the legal deposit from among 131 countries (Law Library of Congress, 2017). The legal deposit of published material has acquired new meanings and objectives since the time it was first introduced in France in 1537. As a result, many countries have adopted wide-ranging changes in legal deposit legislation, by introducing new acts ranging from the twentieth to the twenty-first century.

The country that introduced our existing laws on the legal deposit in 1839 and 1885, the United Kingdom, brought in a new Legal Deposit Libraries Act in 2003 for their management of the legal deposit. Ordinances that were introduced to cater to the requirements of a colonial authority in the nineteenth-century no longer suffice to meet the modern-day requirements of a print and nonprint legal deposit that is up to date on technology and provides improved services to the public. When major changes are necessary, introducing a new act is the standard practice and what the legal draftsman would advise in general. Legislation introduced in the nineteenth century has been repealed and replaced by modern acts. Furthermore, the most recent Sri Lankan legislation has been written in easy to understand simple language, in contrast to the antiquated legal language of the nineteenth century.

The shortcomings of the current legislation can be listed in brief as follows:

- a. No mention of the main objectives of legal deposit legislation, namely the creation of a national collection of all published material, the provision of access to it and national bibliographic control.
- b. Lack of definitions of print publications that have to be deposited.
- c. No mention of audio-visual material, digital publications or web harvesting.
- d. No mention of publications of public authorities and non-governmental organisations.
- e. Heavy, verbose language from the nineteenth century that is not easy to understand and does not facilitate greater awareness of the importance of the legislation.
- f. Lack of provision for relief in relation to print publications that are costly.

- g. Duplication of deposits in close proximity to each other (SLNA, NLDSB, Museum Library) and resulting inefficiency in allocation of resources.

Merely tinkering with the existing laws will be inadequate in introducing the wide-ranging changes that are necessary. The structure of the legislation needs to be re-organised in order to suit the modern-day requirements of print and nonprint legal depositories. The language of the existing ordinances is archaic, and would have to be replaced word by word including its title, leaving no trace of the original law. IFLA's guidelines point out that is 'imperative that the language and the writing style...meet certain standards,' as 'legal deposit legislation is imposing an enforceable duty on individuals who have the right to know and understand what they are being asked to do' (Larivière, 2000).

Amendments to the Printers and Publishers Ordinance of 1885 will only serve towards the introduction of minor changes to the existing legislation. Furthermore, no amendments to improve the legal deposit law in Sri Lanka to suit modern-day requirements have been passed to date. In the modern world, mere amendments have proved to be ineffective in many countries around the world as shown in Table 1.

We must not be blind to progressive revisions of legal deposit legislation all over the globe and ignore the professional discourse on the subject initiated by UNESCO and many professional forums at international, regional and national levels. Amending sentences in the existing archaic legislation will not suffice to do justice to the full gamut of challenges posed by the legal deposit of digital material, including digital books, audiovisual material and web harvesting. Several countries started harvesting internet documents many years ago. New Zealand for instance started selective web harvesting as far back as 1999. UNESCO's Charter on the Preservation of the Digital Heritage (2003) identified the legal deposit of web material as a primary requirement for the preservation of digital heritage. We risk further expanding the digital black hole we have created by not adopting new laws of legal deposit in Sri Lanka.

Table 1: Evolution of legal deposit legislation in selected territories

Country/ State	Previous Legislation	Current Legislation
Denmark	1697, 1781, 1902, 1927, Legal Deposit of Published Works, 1997	Act No. 1439 of 2004 on Legal Deposit of Published Material
Jamaica	Books (Preservation and Registration of Copies) Act, 1887	The Legal Deposit Act, No 34 of 2002
Malaysia	The Preservation of Books Ordinance, 1950 & The Preservation of Books Act, 1966	Deposit of Library Material Act, 1986 (Act 331), § 4(1) & sch 1.
New Zealand	General Assembly Library Act 1903; The National Library Act 1965	National Library of New Zealand Act 2003, pt 4, National Library Requirement (Books and Periodicals) Notice 2004.
South Africa	Legal Deposit of Publications Act, 1982	Legal Deposit Act No. 54 of 1997
United Kingdom	Section 15 of the Copyright Act 1911; British Museum Act 1932; Section 4(1) of the British Library Act 1972	Legal Deposit Libraries Act 2003
Western Australia	Library Board of Western Australia Act 1951	Legal Deposit Act, 2012

The National Library as a legal depository

A primary question is who should be responsible for holding, maintaining and managing the distribution of the legal copies. IFLA's legal deposit guidelines describe the best practices of selecting a depository or number of depositories thus:

The national library of the country, or any other national institution playing a similar role, should be the depository. Legal deposit may also be decentralized and involve other national agencies as depositories for more specialized material. In that case, there should be a statutory mechanism

for the co-ordination of the various agencies responsible for legal deposit, and measures should be adopted to ensure that users have seamless access to the national published heritage in all media. (Larivière, 2000)

As Sri Lanka has a national library that has taken several steps to modernize its operations, it should be given the task of maintaining at least a part of the legal deposit. The Department of National Archives cannot be considered as an ‘institution playing a similar role’ to the national library of a country. SLNA by contrast lacks a single librarian on its staff, and the restructuring of the department which was complete in 2017 did not include a librarian. At present, SLNA struggles to establish the best practices of library management but steps have been taken to implement a digital library management system.

However, the Department of National Archives has the National Sound, Television and Sound Archives in its premises which was opened in 2014. Although not made official as a sub-directorate of the National Archives, this audiovisual archive operates as a separate division and has approved cadre in senior and tertiary level positions amounting to 15 persons. A part of this cadre is at present employed, and engages in the preservation of more than 300 cine films and other audiovisual material. Importantly, an audio-visual repository with a temperature of 12°C and relative humidity at 45-55 %, the only one in the country, is already being maintained at a considerable cost to the tax-payer at the National Archives. Furthermore, as audio-visual records are being increasingly produced only in the digital medium, the National Archives is working together with ICTA to establish a trusted digital repository that follows international standards of digital preservation. For these reasons, the National Archives can retain the legal deposit of all audiovisual material in the country. As in South Africa, Finland and The Netherlands, this division of the National Archives could be made a sub-directorate or separate institute in the future with an expanded cadre in order to further develop its functions.

According to the survey conducted by the Law Library of Congress (2017), legal deposit copies are consistently held by national libraries, not national archives. National libraries often contain both accessible and preservation copies of domestically-produced printed materials, whereas national archives preserve domestically-produced historical archives and governmental records. Sometimes (as in the case of the United Kingdom and Dutch National Archives), a national archive will hold a research library providing materials uniquely suited to aid the

analysis of the archival materials, but these archives do not maintain legal deposit copies. Some countries (e.g., Israel, Ireland) have a legal stipulation that the National Archives and a handful of large libraries are entitled to a copy of all published materials, but only upon request to the publisher.

In the 1970s, although the National Library and Documentation Services Board requested that both the Registration of the Books and Newspapers Division and the National Bibliography should be transferred to them from the Department of Government Archivist, only the National Bibliography was handed over as it was said that the Board did not have the required infrastructure facilities and that various ordinances needed to be amended. It was agreed that the matter will be taken up when the National Library was established. It was inaugurated in 1990, and although numerous discussions on a handover have been held, little progress was seen till recent developments took place.

Main responsibilities of SLNA

The Department of National Archives has been entrusted with the thrust areas of managing public records and archiving records of evidential value as per the mandate it has received from the National Archives Law, No. 48 of 1973. The SLNA has the responsibility of examining and selecting public records of any public office and transferring such records to the National Archives for permanent preservation. The Right to Information Act No. 12 of 2016 refers to ‘public authorities’ which has a broader definition of public institutions, and revision of the National Archives Law would have to recognise this.

In order to ensure the effective deposit of valuable evidential records after they are no longer needed in a public authority, it is essential for the department to guide public authorities on records management from the point of creation of a document. Once accrued to the department, archives must be indexed to an internationally-accepted standard through online descriptive tools, preserved in climate-controlled repositories that require 24-hour monitoring to ensure the smooth functioning of the complex HVAC system that would endanger the archives, digitally preserved, conserved through regular cleaning, and restored as necessary if damaged.

Thus, public records management and archives management are the main functions of a National Archives and require expertise in subject areas that are different to library management. SLNA has failed to initiate professional discourse on the legal deposit, national bibliographic

control or matters relating to library science, and remains oblivious to developments in digital libraries. It will be a rational move to shed the unnecessary burden of the legal deposit and concentrate on the archives and records management functions of the SLNA that are vital to provide public access to government information (Amarasiri, 2014).

A rationale for retaining the status quo cannot rest merely on the function of the legal deposit being historically assigned to the National Archives. The expansion of responsibilities is inevitable in a field that is constantly changing in terms of technology. When the country received dominion status in 1947, a few institutions were created to handover the functions that were hitherto carried out by the Colonial Secretary's Office. One of them was the Department of Government Archivist established in 1947 for archival purposes. But a National Library was not established. Thus, the Colonial Secretary's Office had no choice but to assign the task of Registrar of Books and Newspapers to the Department of Government Archivist in 1947. However, in India the task was assigned to the National Library of India. Sri Lanka did not have a National Library at the time. However, National Bibliographic control and the maintenance of the legal deposit have no relevance to the functions of a national archivist.

As pointed out by former Director General of NLDSB, Upali Amarasiri, the legal aspects of the functions of the legal deposit can as well be carried out by the National Library as the National Archives. It does not hold ground to state that the legal deposit of published material must be carried out by a fully government department. At present, many functions of government are carried out by semi-government authorities and they have equal status with government departments when carrying out their assigned responsibilities. They are subject to the supervision of the line ministry, the treasury, Auditor General, COPE committee and related rules and regulations in the country. In fact, some corporations, boards and other semi-government institutions in Sri Lanka handle far more critical responsibilities than receiving the legal deposit. It is also noteworthy that the national libraries around the world with legal deposit responsibilities operate as semi-government institutes, for example the British Library Board (Amarasiri, 2014).

The Department of National Archives cannot effectively maintain the legal deposit of non-official publications as it is not relevant to the core functions of the organisation. Official publications, although not technically archives, are important in terms of collecting the records created by public authorities, and can be accessed through the SLNA at

least till such documents are freely available on authorised sites online. Furthermore, as the National Film, Television and Sound Archives was opened at SLNA and steps towards establishing a trusted digital repository have been taken at SLNA, the legal depository of audiovisual material could be maintained by the SLNA until its expansion occurs at a later point.

Conclusion

In this context, the Department of National Archives and National Library and Documentation Services Board recommended the introduction of new legal deposit legislation to replace the current legislation, of which the oldest is 180 years old. For this new draft, IFLA's guidelines for legal deposit legislation has been used as a standard. The guideline provides advise on formulating legal deposit legislation that is 'accurate, well-structured, clear and easy to read and concise' to suit present-day needs. By studying the best practices of new legal deposit legislation in other countries, the National Archives worked together with the National Library in the years 2018 and 2019 to draft legislation with a focus on sharing the responsibility of the legal deposit in Sri Lanka between SLNA and NLDSB.

It was recognised that understanding the present day national and international trends and realities was important. The revision of the legal deposit law will be on par with other current legislation in the information field such as freedom of information legislation. The proposed new legal deposit legislation strengthens the role of SLNA and NLDSB in the information infrastructure of Sri Lanka.

Note: The views expressed in this article are that of the author, and not of the Government of Sri Lanka.

References

- Amarasiri, U. (2014). Resurgence of national bibliographic control under the National Library of Sri Lanka. In M. P. Satija & A. H. M. H. Abayarathna (Eds.), *Kritavedi: Feetschrift for Senior Professor Piyadasa Ranasinghe*. Professor Piyadasa Ranasinghe Foundation.
- Francis, V., & Webster-Prince, M. (2009). The Case of the National Library of Jamaica in Implementing and Administering the Legal Deposit of Audiovisual and Multimedia Materials. *Alexandria: The Journal of National and International Library and Information Issues*, 21(1), 9–16. <https://doi.org/10.7227/ALX.21.1.3>

National Library and Documentation Services Board

- Gibby, R., & Brazier, C. (2012). Observations on the development of non-print legal deposit in the UK. *Library Review*, 61(5), 362–377. <https://doi.org/10.1108/00242531211280487>
- Larivière, J. (2000). Guidelines for legal deposit legislation. International Federation of Library Associations and Institutions.
- Law Library of Congress. (2017). Mandatory Deposit Laws in Selected Jurisdictions (2017 update) (p. 32). The Law Library of Congress, Global Legal Research Centre.
- Law Library of Congress. (2018). Digital Legal Deposit in Selected Jurisdictions (p. 76). The Law Library of Congress, Global Legal Research Centre.
- UNESCO. (2003). Charter on the Preservation of Digital Heritage. http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=17721&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

E-Learning for Continuing Information Management Education in Sri Lanka during COVID – 19 Pandemic and beyond

Dr. Namali Suraweera*

1. Introduction

In response to the ongoing concerns in relation to the COVID – 19 virus, the Sri Lankan government has encouraged all Universities, Campuses, Higher Education Institutes to promote e-learning to ensure uninterrupted university education during this prevailing situation. This timely valuable decision should be highly appreciated because e-learning has power to move towards more effective and efficient teaching and learning process in any situation if we use it correctly with clear understanding. However, in the Sri Lankan higher education sector, E-learning is still at the initial stage. Therefore, to help academics and professionals to understand more on e-learning environment, this article shares Importance of Information Managers to the present society, Information Management (IM) education and labor market needs, meaning of e-learning and finally discuss tips and strategies for successful E-Learning/ online teaching in IM education.

2. Importance of Information Managers to the present society

Information is considered a fundamental resource for improving the quality of governance and promoting socio-economic development in developing countries (Goswami & Jain, 2008; Kularatne, 1997; Meso, Musa, Straub, & Mbarika, 2009; SrakuLartey, 2006). In Sri Lanka, information is rapidly growing as a result of governmental development initiatives (Wijetunge, 2011). For example, e-Sri Lanka a national development project or a ten-year national development framework (2010-2020) which includes a focus on rural development, meets a variety of information needs, while development initiatives in the service sector are raising the value of information as a commodity. Moreover,

* Head/ Senior Lecturer, Department of Library and Information Science, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya,

in the educational sector there is a growing emphasis on resource-based independent learning or self-learning and online learning, an approach that requires well developed library and information services. Under these circumstances, the social responsibility of the information management sector has increased. There is therefore an increasing need for educated, skilled information managers to fulfil the growing information needs of the Sri Lankan citizens.

In this article Information Management (IM) refers to “management and control of the full life cycle of the information process: acquisition, organization, storage, retrieval, access/ lending, and dissemination” (Wilson, 2005).

In Sri Lanka, under the government’s vision of higher education, Information Management (IM) education is seen as important for fostering the development of a high quality, market oriented, and knowledge-based society. Tertiary providers of IM education in Sri Lanka aim to provide education for their students in order to produce well educated, skilled and competent personnel necessary to deliver IM services in the country.

3. Need to develop a Sri Lankan tertiary education system relevant to the labor market need

The Sri Lankan government has identified its vision of higher education in the country as helping “Sri Lanka to be an international hub of excellence for higher education by 2020” (Ministry of Higher Education of Sri Lanka, 2020). Under this vision, all public and private universities as well as other tertiary education institutions have identified a need to produce skillful, competent, and well-educated professionals for Sri Lanka. IM personnel can be seen as falling within one of these professional categories. However, Sri Lanka’s tertiary education system has been unable to meet the labor market’s needs (World Bank, 2007, 2009). As a result, the World Bank suggests a number of solutions to develop Sri Lankan university education to become relevant to the labor market need. For example, the World Bank (2007) suggests that Sri Lankan universities need to make their education system: more demand driven, quality conscious and forward looking by empowering institutions (with full accountability), utilizing resources optimally, mobilizing additional financial resources, establishing effective quality assurance mechanisms, facilitating the networking of institutions to enhance capacity, improve quality, and promote excellence, establishing better and closer linkages with industry and the community, and increasing access and reducing

regional imbalances (World Bank, 2007, p. 62). The World Bank (2009) also suggests strategic initiatives for the development of the higher education sector that would make it more responsive to the needs of the labor market. One of these initiatives is expansion of access to higher education in areas of economic and social importance. Another is improving teaching and learning in higher education by strengthening the skills of academic staff in student-centered and activity-based teaching. However, as Sri Lanka is a developing country it is unclear how it can carry out these suggestions because it has limited resources. Specifically, in the context of IM education, it is unclear how to establish better and closer linkages with the IM industry, increase access to IM education and reduce regional imbalances, and improve IM education.

As highlighted by the World Development Report (2019) the demand for high-skill occupations (i.e. managers, professionals, technicians, and associate professionals) in Sri Lanka has increased and depicted in Figure 1.

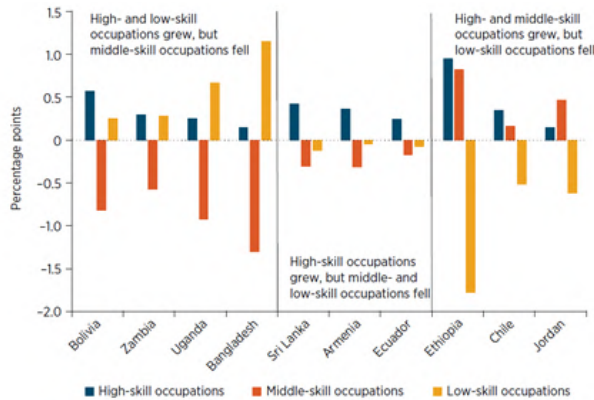

Figure 1 – Annual Average change in employment share by occupation skill level

Source: WDR 2019 team, based on World Bank’s International Income Distribution Data Set

Due to the automation and globalization, in many developing countries, the demand for low and middle skill workers has decreased. However, Information managers including library professionals fall under high-skill occupations. Therefore, it is further proven that the increasing need for educated, skilled information managers to fulfil the requirements of the growing information and knowledge society.

4. Drive for e-learning in IM in Sri Lanka

In other contexts, e-learning has been used to solve problems similar to those faced by Sri Lankan tertiary-level IM education: for example, by increasing equity of access to education as well as improving quality of education. Various studies have shown that e-learning is capable of: widening access to education (Engelbrecht, 2003; Fry, 2001; Gulati, 2008; Inglis, 1999; R. Oliver, 1999; Rajasingham, 2009b; Ruiz, Mintzer, & Leipzig, 2006; Siritongthaworn & Krairit, 2006), improving social and educational equity (Gladieux & Swail, 1999), reducing costs (Salmon, 2005; “What is electronic learning,” n.d.), improving quality of learning (T. Bates, 2009; Fernando, 2008; Siritongthaworn, Krairit, Dimmitt, & Paul, 2006), providing flexible learning (Bates, 2001; Collis & Moonen, 2001; Collis & van der Wende, 2002; Sun, Tsai, Finger, Chen, & Yeh, 2008), and maintaining interactive learning (Garrison & Anderson, 2003; Katz, 2002, 2000; Trentin, 1997). It seems e-learning has the potential to increase educated, skilled information managers to fulfil the requirements of the growing information and knowledge society.

5. What is e-learning?

E-learning is a very broad, inclusive term for learning which occurs through the medium of information and communication technologies (ICTs). Different terms are used to describe learning through ICT and these terms provide different/varying meanings – they are not synonyms. Commonly used terms are;

digital teaching and learning (DTL),

- virtual learning communities (VLC),
- technology enhanced learning (TEL),
- mobile learning, web-based learning,
- online learning, distributed learning,
- computer assisted instruction (also called computer-based training or internet-based learning),
- computer mediated communication,

- virtual classrooms,
- I-campus
- computer-driven interactive communication.

The term electronic learning represents as “e-learning”. However, due to these inconsistencies of terms and their meanings, there are diverse and conflicting definitions of e-learning. This makes it difficult to find a single definition of e-learning. As studied by researchers, it is a risk in adopting an inclusive definition of e-learning because e-learning definition connects its different elements and features, which can obstruct the understanding of the concept. Therefore, following definition can be selected as an appropriate definition of e-learning based on technological and teaching/learning perspectives.

The Commonwealth of Learning who empowers individuals through learning that leads to economic growth, social inclusion and environmental conservation, defines e-learning as “using information and communication technologies (or ICT) to expand access to education and to enhance and transform teaching and learning”.

As depicted in the Figure 2, e-learning is part of a teaching and learning continuum that starts with face-to-face teaching in support of the use of information and communication technologies (ICT) at one end and fully online distance learning at the other end.

Figure 2- The e-learning continuum

As we move along the continuum from fully face-to-face teaching, technology is used to replace the face-to-face elements. Initially, this has very little impact on how teaching is organized and how learning occurs because the technology is used primarily to enhance the face-to-face teaching. But as we move further along the continuum, the nature of teaching and how it is organized is increasingly affected by the use of ICT.

In a blended learning environment, fewer face-to-face sessions are held as technology is used increasingly to deliver the teaching and to facilitate the learning. And nature of the face-to-face sessions changes. Instead of coming to class to listen to a teacher, students come to discuss, and to work and collaborate in small groups. Once we reach the right end of the continuum there is no longer any face-to-face teaching and we have fully online learning in which all teaching is technology-mediated. During this interim crisis period, fully online teaching and learning is expected to continue with collaborative and constructivist perspective. The educational institutes around the world are shifting towards to more constructivist approaches because they understood that the new ways of teaching and learning are required to meet the needs of a new generation of learners i.e. digital natives. Sri Lanka also understood the importance of new pedagogy to move towards student-centered and activity-based teaching and modern assessment. By doing this, students will benefit from modern pedagogical and assessment methods via online.

5 Teaching Information Management Online During Lockdown and Beyond –Tips and strategies for success

COVID – 19's has impacted on day-to-day activities of every single life in the society which we have never experience before. During this covid-19 situation or If you are suddenly required to teach online here are some tips and strategies to make it a little easier.

5.1 Strategic dimension towards implementation of e-learning/ blended learning

As we aware there was a lack of social and cultural values supporting student-centered education in tertiary-level IM organizations in Sri Lanka. Although the Sri Lankan general education system as well as the higher education system changed to a policy of student-centered education in 2009, the teacher-centered educational method was still dominant in the Sri Lankan context. With these experience, continuing education through fully online mode could be a newer experience for universities, their academics as well as students. Hence, higher education institutes should use strategic dimensions to formulate and implement coherent internal and external processes in order to optimize the learning potential of integrating e-learning into their programs and courses. During this interim crisis period, we cannot expect that all universities or IM organizations have fulfilled the following strategic dimensions but after the prevailing situation in the country returns to normalcy, to

face into any situation in near future all universities or higher education institutes or IM organizations should revisit and refine their strategic planning processes and plans for e-learning systematically through building the capacity of universities to drive, sustain and scale up their e-learning practices. Otherwise, due to the sudden requirement e-learning would continue somehow based on capacity of individual departments or faculties but that has limited sustainability and scalability within and across programs in the university. Therefore, it is important to adhere following strategic dimensions by each university or IM organizations for building the e-learning capacity and thereby making e-learning success. These strategic dimensions were identified from previous research on e-learning/ blended learning implementation.

1. A clear **vision should be grounded in the institution's philosophies for learning and teaching in e-learning environments**. Therefore, the universities or IM organizations should design a shared institutional vision by anticipating the ultimate goal and outcomes they want to achieve from institutional, student, as well as academic staff perspectives.
2. Universities or IM organizations should empower students to be future-ready with 21st century skills like collaboration, communication, critical thinking, creativity and computational thinking, it's becoming increasingly important to equip students with the technology skills they'll need to thrive in a digital economy. Skills like cloud computing, artificial intelligence, machine learning, productivity and more are already in demand in organizations around the world, yet jobs remain unfilled, and the talent gap persists and is set to widen. Therefore, universities can no longer be places for gaining content knowledge through the transmission of PowerPoint presentations; the **curriculum should therefore develop higher-order thinking and 21st century competencies at the program and course levels**. As an appropriate approach to meet these curricular outcomes, e-learning must therefore be pedagogically appropriate.
3. Academic staff has crucial role for the successful implementation of e-learning. Although academics are experts in their respective fields, but they may not have the expertise and experience plan for and implement e-learning in their courses. Hence, introduction of e-learning challenges academic staff to rethink their roles in technology-enhanced learning environment. Therefore, universities should definitely **provide continuing professional**

development for e-learning.

4. Although today's student can be branded as "Digital Natives", it has to be accepted that not all university students own digital devices that support e-learning. However, to support such university students, couple of years back the Sri Lankan government has introduced laptop loan scheme. This is a special offer that provides an interest free bank loan of Rs. 75,000 to all government university students to purchase a computer of their choice. On the other hand, students mostly use technology for the purposes of entertainment and communication. They lacked experience of using technology for learning, generating and constructing knowledge. Therefore, **providing learning support** such as technical support and educational guidance to use technological tools strategically for their learning is essential.
5. The integration of e-learning into current learning and teaching practices in higher education requires **establishing an appropriate plan for the technological infrastructure, facilities, and technical and service support**. Lack of knowledge of pedagogy, lack of understanding of how technology and content influence and constrain one another, and how teaching and learning change when particular technologies are used are all perceived to have a strong influence on academics' technology integration. President Gotabaya Rajapaksa has instructed the Telecommunications Regulatory Commission of Sri Lanka (TRCSL) to provide free Internet facilities for all undergraduates in State universities, who had registered for e-learning. This is timely important decision, so students may without interruption continue with their education. Not only during the crisis period but in everyday life, providing equity of access to IT/ICT, supplying rural broadband services, establishing National broadband policy, and decreasing cost of access to internet and other technologies are important to upscale e-learning opportunities.
6. **National and institutional level policies** are essential for organizational change and development. Universities should formulate an e-learning master plan and its corresponding policies, specific guidelines and mechanisms to promote academics staff to engage in e-learning. This will help each university to promote and motivate their all academic staff members to use e-learning equally and equity, otherwise those who have capacity and self-interested on e-learning will only engage with it and other

academics may eliminate from e-learning.

7. In terms of e-learning, **university should build up two types of partnership: internal and external.** Internal partnership encompasses inter-faculty collaboration for working together with the technology and teaching to promote and support e-learning. External partnership includes public and private sector collaboration to access and explore different learning technologies and shape the direction of future e-learning practices in universities with industry experts.
8. E-learning practices have to be informed and driven by **research and evaluation** because revisions and modifications are always mandatory for the quality improvement of learning and teaching in universities. As informed by previous research, pilot projects need to be conducted to test possibilities and potentials before moving to large-scale implementation of e-learning is deliberated. This kind of pilot projects may help universities or IM organizations to identify and address potential problems and evaluate academic staff and students' reactions to a new initiative before moving to its large-scale implementation. However, due to the urgency of current situation in Sri Lanka we should continue e-learning without thinking whether we did the pilot project or not. After the prevailing situation in the country returns to normalcy, we should consider this as a pilot project to identify issues and academics and students' reactions. So that we will be able to implement successful e-learning program in near future under any circumstances.

Above mentioned strategic dimensions allow universities or higher education institutes or IM organizations to reflect upon their existing e-learning strategies, identify gaps in these strategies with respect to their vision for how e-learning may enhance learning and teaching and possibly develop new strategies or revise existing ones to address these gaps. There is no argument that e-learning is a best solution to face for the prevailing situation in the country due to COVID-19. Therefore, we should take this situation as a lesson to go forward with e-learning.

5.2 Tips and strategies to move towards successful e-learning program

Teaching and learning through fully online system are a newer experience for universities, IM organizations, their academics as well as students. Therefore, academic as well as students' active participation,

their commitment is highly required for effective e-learning program. As a beneficiary of online academic program, students' active and collaborative partnership is essential. However, there are challenges that students face when learning online. The biggest challenge for many students will be the multitude of distractions they have at home due to social media, TV, online games, YouTube, Tic Toc, the fridge and so on. For some students, online presence is being out of one's comfort zone due to their social and economic background. Moreover, if the online learning materials are not up to the standard then there will be less personal interaction between teachers and students which resulted lack of engagement. More importantly, as identified by various researchers, brain copes better with shorter online sessions more often rather than long learning times. Hence, online teaching and learning hours should be shortened. To overcome such challengers, following things are expected from students

- Students need to be highly self-motivated
- Students should have strong time management skills.

It is a challenge for academics to make e-learning more interactive. Very simply "*Five Golden Rules*" can be used to create an enjoyable and captivating online learning environment. They are;

1. Give Some Ownership and Control

- Students will get more motivated and engaged
- Provide self-assessments
- Get feedback from students on the course content and learning experience.

2. Interact with Students

- Acknowledge them in live classes
- Communicate with them in chat rooms
- Build strong relationships with them
- Ask your students if they have questions about recent topics or upcoming tests

The said interaction should be maintained in three levels as given in Table 1.

Learner-Teacher Interaction (how learners engage with teachers)	Learner-Learner Interaction (how learners engage with each other)	Learner-Content Interaction (how learners engage with content)
<ul style="list-style-type: none"> • Learning activities & assignments • Lectures, tutorials & workshops • Discussion in class & forums, blogs in LMS • Debates & role plays • Investigations, field work, surveys • Formative assessment & quizzes 	<ul style="list-style-type: none"> • Collaboration, groupwork & learning communities • Discussion forums, community journals • Problem-based learning activities • Peer review, shared files • Project work in wikis • Reflective writing, blogs 	<ul style="list-style-type: none"> • Individual student activity • Self-study exercises • Review of recorded lectures • Applying readings from textbooks, LMS & library • Case studies • Self-assessment & quizzes • Reflective writing, journals, portfolios

Table 1- Designing Learning around modes of student interaction

3. Encourage Students to Contribute

- Invite your students to contribute their knowledge and learn from one another.
- Emphasize group projects or host online group study sessions.

4. Mix Content Delivery Methods

Interactive multimedia-based learning materials (Figure 3 – i.e. text, audio, video, image, animation etc.) have been commonly used to facilitate teaching and learning. Technological tools have made the task of creating expression through multimedia more easily available. Invariably this has altered the dynamics of interactions that have traditionally constituted educational ecology of the classroom.

Sri Lankan higher education sector has slightly move towards student-centered (collaborative) e-learning based around construction to increase equity of access to education, to improve teaching and learning, and to promote students and academic staff in student-centered and activity-based teaching and learning. In designing pedagogically sound interactive multimedia-based e-learning materials, a high premium need to be placed on leveraging a judicious mix of various presentation modes to cater to user’s differing learning styles and needs. This will ensure that learning is optimized which is essentially student-centered in nature in multimedia rich learning environments.

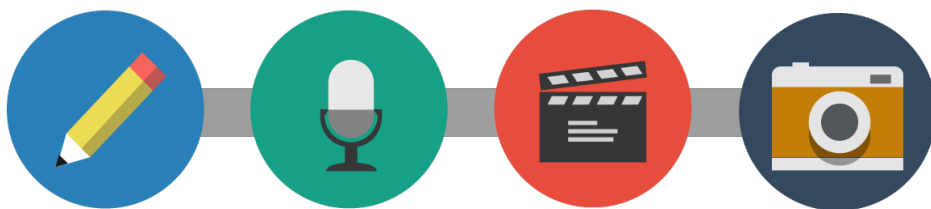

Figure 3 - Use of Multimedia

5. Encourage Accountability and Responsibility

Through online teaching and learning, it is important to make students accountable for their own success. The onus is on the learner to be responsible for their learning in this environment. It's not enough to expect that students will be responsible; academics must reinforce that expectation through our own behaviors.

6. Steps for guiding academic staff to adopt e-learning/ online teaching

Academic staff should plan and prepare for online teaching and learning. Undertaking online teaching and learning activities requires preparation. The steps below guide academic staff to adopt FREE and accessible online tools to enable content delivery, engagement, and assessment. Below is a basic guide for preparing a shift from face-to-face teaching to online teaching which have been introduced from A to F as follows;

- A. Understand the shift from face-to-face to online teaching and learning
- B. Create a plan for online teaching and learning
- C. Present content
- D. Engage students in learning activities
- E. Administer assessment
- F. Organize and communicate

Following sub sections will describe above steps and introduce freely accessible online tools to use effectively to achieve objectives of such steps.

A. Understand the shift from face-to-face to online teaching and learning

Four kinds of activities should undertake for the shift from face-to-face to online teaching and learning as depicted in Table 2. Due to unstable access to Wi-Fi and electricity in many developing countries like Sri Lanka, asynchronous online teaching and learning may enable better access to the online lessons.

	Face-to-face teaching		Online teaching	
	In class	Out of class	Synchronous	Asynchronous
Present content	Lecture Demonstrations	Readings	Virtual Lectures Virtual Demonstrations	Readings Recorded lectures, videos, screencasts, simulations
Engage students in Learning Activities	Tutorials White board sessions	Group work Projects Assignments	Live presentations Virtual group discussions Virtual break out rooms	Online discussion forums Online annotation tools Google docs, blogs
Build Communication & Community	Groups Discussion	Email Office hours/consultations	Online chat & live discussions Virtual office hours Twitter chat, social media	Email Online discussion forums Online Q&A
Conduct Assessment	Quizzes Exams Presentations	Essays Reflection journals Projects Portfolios	Virtual presentations	Online quizzes Online reflection journals, Online group projects, Online tests, e-Portfolios

Table 2 - Four kinds of activities to undertake for the shift from f2f to online teaching and learning

Source: Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure (2020)

B. Create a plan for online teaching and learning

Following steps can be followed to create a plan for online teaching and learning.

C. Present content

To present the content online it is required to select the source for or develop text, audio and/ or video content. Then decide what format you would like to present to cater for students’ different learning styles. Finally, choose a suitable tool for developing such content by referring to the Table 3.

To present content	Definition	Online Tools
Learning Management System/ Online classroom platform	Choose a platform as a virtual classroom space for sharing resources and communication with students	<ul style="list-style-type: none"> • Moodle (CAL, UoK) • Google classroom • Edmodo • Piazza • Lark • Facebook Group
Cloud-based storage space	Choose a platform or an online cloud-based storage space, and share your files from any devices with your colleagues and students	<ul style="list-style-type: none"> • Google drive • Nextcloud • Lark
Text-based	Protect data privacy and data security when uploading and sharing data or educational resources	<ul style="list-style-type: none"> • PDF (e.g. Scanned Notes, journal articles, book chapters etc) • Microsoft Office suite/ 365 (e.g. Word, Excel, PPT, OneNote) • Google Suite (e.g. Google Docs, Google sheets or Google Slides)
Audio-based	Keep audio short. “Cut up” a single lecture into 10-15 minute sessions.	<ul style="list-style-type: none"> • Create audio recordings: • How to use your phone’s recording app

Video-based	<p>Keep videos short.</p> <p>“Cut up” a single lecture into 10-15 minute pieces.</p> <p>Consider data - reduce file size where possible.</p> <p>Consider accessibility, have notes available.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Use previous lecture recordings • Pre-existing materials, e.g. YouTube, TED-Ed • Make a narrated PowerPoint • Record a teaching video <ul style="list-style-type: none"> ➢ Laptop (with Chrome Browser): Loom & Screencastify ➢ iPhone & iPad: Screen Recording ➢ Android: AZ Screen Recorder - Video Recorder, Livestream ➢ Video conferencing with screen sharing: • Zoom: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Virtual online lessons with ZOOM ➢ Online real-time class with phone calls • Lark: Real-time class
Interactive lesson	<p>Use existing learning resources</p> <p>(E.g. from YouTube, Podcast, etc.), instead of creating them from scratch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EdPuzzle: Choose a video, give it your magic touch and track your students' comprehension • Nearpod: Create lessons with informative and interactive assessment activities

Table 3 – Use online tools to present content

Source: Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure (2020)

D. Engage students in learning activities

As similar to face-to-face teaching and learning context, it is important to ensure that to maintain student engagement in online teaching and learning through online question and answer session, tutorials, online quizzes, polls, discussions, and many other activities. For this purpose academic staff should re-think existing practices f2f environment and transform their practices to engage students in the learning activities online (Table 4).

learning activities	Definition	Tools
Classroom questions	Keep questions short and clear. Avoid negatives.	<ul style="list-style-type: none"> • Polling: AhaSlides • Q&A: Padlet
Demonstrations	Some practical sessions may need to be rescheduled. There are also online resources, e.g. Merlot, SIMS	<ul style="list-style-type: none"> • Consider virtual simulations and demonstrations, and give data to students for further analysis.
Discussion	Backchannel & Padlet: Using anonymous chat spaces requires preparation.	<ul style="list-style-type: none"> • Anonymous chat: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Backchannel Padlet • Debate: Kialo • Asynchronous discussion: Piazza
Group work	An online collaborative tool could allow students to write, edit, and comment group tasks wherever they are.	<ul style="list-style-type: none"> • Collaborative writing software

Table 4 – Use online tools to engage with students

Source: Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure (2020)

E. Organize and communicate

It is requiring to create an online classroom in order to structure the teaching and learning resources and student learning activities. For this purpose, Table 5 presents online accessible tools.

Online classroom tools	Communication guidelines	Communication tools
<ul style="list-style-type: none"> • Computer Assisted Learning • Google classroom: Create a class (Support Gmail sign up only) • Edmodo: Get started with Edmodo (Support Gmail & Microsoft sign up) • Piazza (any email address can sign up) • Lark (any email address can sign up) • Facebook Group: Video Tutorial: Create a Facebook Group • Notion: A Teacher’s Guide to Notion 	<ul style="list-style-type: none"> • Communicate early and regularly • Consider a weekly or semi-weekly update email to keep students on track. Even if you are still planning, communicate that updates will follow. • Establish how students can contact you, and when to expect a response. • Set up a FAQ and refer to it 	<ul style="list-style-type: none"> • Email: Gmail; Outlook; etc. • WhatsApp: Create a Whatsapp Class Group Video Tutorial: iPhone Android • Wechat: Get Started with Wechat Groups • Messenger: Start a group conversation in Messenger

Table 5 – Use online tools to organize and communicate
 Source: Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure (2020)

F. Administer assessment

Assessment can be divided as summative assessment and formative assessment. Even online any type of assessment allows academic staff and their students to monitor and manage learning. It is important to decide the type of assessment considering the teaching content as well as learning outcomes and then administer before choosing the appropriate tool(s). For this purpose, Table 6 presents online tools to administer assessment.

Summative assessments: Consider alternative strategies to high-stake online assessments, such as take-home and open-book assignments and portfolio development and submission.

Administer assessment	Definition	Tools
MCQs & short answer questions	<p>Using Google forms and Google Classroom can minimize your marking burden and admin load.</p> <p>MCQs can be used to provide quick feedback, but require time to write. Carefully constructed MCQs encourage application of concepts to scenarios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Google Form: PDF Tutorial • Kahoot: Game-based quiz
Demonstration and verbal presentations	<p>Students can submit as an attachment to Google Form.</p> <p>Students can upload verbal presentations to YouTube (set as unlisted), and submit the YouTube video URL.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Google Form • YouTube video
Long answers	Students can submit essays, reports and projects.	<ul style="list-style-type: none"> • Google Docs: Tutorial
Calculations	Students can take a photograph, and submit as attachment to Google Form.	<ul style="list-style-type: none"> • Google Form • GeoGebra
Drawings & graphics	Students can convert to pdf and submit as an attachment to Google Form.	<ul style="list-style-type: none"> • Diagrams.net • Google Form
Portfolios	Students can document and reflect on their learning experiences.	<ul style="list-style-type: none"> • Blogger • Padlet • Wix

Table 6 – Use online tools to administer assessment

Source: Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure (2020)

7. Summary

This interim crisis period, Covid-19 has led to university closure worldwide where all face-to-face teaching and learning have been moved to a distance and online learning environment. Therefore, we cannot expect that all IM education providers in Sri Lanka had preplan on continuing their programs but after the prevailing situation in the country returns to normalcy, to face into any situation in near future all type of IM providers should revisit and refine their educational program and plans for remote/ online services systematically through building the capacity of academics to drive, sustain and scale up their online practices. Moreover, Universities, Institutions, and other organizations have to plan how to prepare and support their academic staff to engage students in their learning within program and across courses. Academic staff have to design and implement quality distance and online lessons to support for their students to meet the program and course intended learning outcomes. Discussed topic on this article will help to improve e-learning/ online learning for Continuing Information Management Education in Sri Lanka during COVID – 19 Pandemic and beyond.

References

- Bates, A. W. (2001). National strategies for e-learning in post-secondary education and training. Paris: International Institute for Educational Planning, UNESCO.
- Bates, T. (2009). Managerial perspectives on e-learning. In *E-learning* (pp. 14–27). New Delhi: IGNOU. Retrieved from http://webserver.ignou.ac.in/institute/STRIDE_Hb8_webCD/STRIDE_Hb8_Full.pdf
- Collis, B., & Moonen, J. (2001). *Flexible learning for a digital world: experiences and expectations*. London: Kogan Page.
- Collis, B., & van der Wende, M. (2002). *Models of Technology and Change*. In *Higher Education: An international comparative survey on the current and future use of ICT in Higher Education*. Netherlands: Centre for Higher Education Policy Studies. Retrieved from <http://doc.utwente.nl/44770/1/Collis02models.pdf>
- Engelbrecht, E. (2003). A look at e-learning models: investigating their value for developing an e-learning strategy. *Progressio*, 25(2), 38–47.

- Fernando, S. (2008). Issues of e-learning in third world countries. In L. Tomei, *Online and Distance Learning : Concepts, Methodologies, Tools, and Applications* (pp. 1880–1887). Hershey: Idea Group Publishing.
- Fry, K. (2001). E-learning markets and providers: some issues and prospects. *Education Training*, 43(4/5), 233–239. doi:10.1108/EUM0000000005484
- Garrison, D. R., & Anderson, T. (2003). *E-learning in the 21st century: A framework for research and practice*. London: Routledge Falmer.
- Gladieux, L. E., & Swail, W. S. (1999). *The virtual university and educational opportunity: issues of equity and access for the next generation*. Washington: The College Board.
- Goswami, P. R., & Jain, P. K. (2008). Information Professionals in the South Asian Region: The Challenges Ahead. *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 34(3), 26–29.
- Gulati, S. (2008). Technology-Enhanced Learning in Developing Nations: A review. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 9(1), 1–16.
- Inglis, A. (1999). Is online delivery less costly than print and is it meaningful to ask? *Distance Education*, 20(2), 220–239. doi:10.1080/0158791990200204.
- Katz, Y. J. (2000). The Comparative Suitability Of Three ICT Distance Learning Methodologies For College Level Instruction. *Educational Media International*, 37(1), 25–30. doi:10.1080/095239800361482.
- Katz, Y. J. (2002). Attitudes affecting college students' preferences for distance learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, 18(1), 2–9. doi:10.1046/j.0266-4909.2001.00202.x.
- Kularatne, E. D. T. (1997). Information Needs and Information Provision in Developing Countries. *Information Development*, 13(3), 117–121. doi:10.1177/0266666974238708.
- Meso, P., Musa, P., Straub, D., & Mbarika, V. (2009). Information infrastructure, governance, and socio-economic development in developing countries. *European Journal of Information Systems*, 18(1), 52–65. doi:10.1057/ejis.2008.56.
- Ministry of Higher Education of Sri Lanka. (2020). Our vision and mission. Retrieved January 15, 2015, from <http://www.mohe.gov.lk/index.php/en/about-ministry/vision-and-mission>.

- Oliver, R. (1999). Exploring strategies for online teaching and learning. *Distance Education*, 20(2), 240–254. doi:10.1080/0158791990200205.
- Online Platforms and Tools: COVID-19 and University Closure. (2000). Retrieved July 31, 2020, from <http://www.doi4u.org/understand-shift-from-f2f-to-online>.
- Rajasingham, L. (2009a). Breaking boundaries: Quality e-learning for the global knowledge society. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 4(1), 58–65.
- Rajasingham, L. (2009b). The E-Learning Phenomenon: A New University Paradigm? IGI Global. Retrieved from <http://64.225.152.8/downloads/excerpts/33409.pdf>.
- Ruiz, J. G., Mintzer, M. J., & Leipzig, M. (2006). The impact of teaching in medical education. *Academic Medicine*, 81(3), 207–212.
- Salmon, G. (2005). Flying not flapping: a strategic framework for e-learning and pedagogical innovation in higher education institutions. *ALT-J*, 13(3), 201–218. doi:10.1080/09687760500376439.
- Siritongthaworn, S., & Krairit, D. (2006). Satisfaction in e-learning: the context of supplementary instruction. *Campus-Wide Information Systems*, 23(2), 76–91. doi:10.1108/10650740610654465.
- Siritongthaworn, S., Krairit, D., Dimmitt, N. J., & Paul, H. (2006). The study of e-learning technology implementation: A preliminary investigation of universities in Thailand. *Education and Information Technologies*, 11(2), 137–160. doi:10.1007/s11134-006-7363-8.
- Sraku-Lartey, M. (2006). Developing the Professional Skills of Information Managers in the Forestry Sector in Africa. *Quarterly Bulletin of the International Association of Agricultural Information Specialists*, 51(2), 75–78.
- Sun, P., Tsai, R., Finger, G., Chen, Y., & Yeh, D. (2008). What drives a successful eLearning? An empirical investigation of the critical factors influencing learner satisfaction. *Computers & Education*, 50(4), 1183–1202. doi:10.1016/j.compedu.2006.11.007
- Trentin, G. (1997). Telematics and on-line teacher training: the Polaris Project. *Journal of Computer Assisted Learning*, 13(4), 261–270. doi:10.1046/j.1365-2729.1997.00029.x

- WDR 2019 Team (2019). The Changing Nature of Work, International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank. Washington, <http://documents1.worldbank.org/curated/en/816281518814423/pdf/2019-WDR-Report.pdf>
- What is electronic learnig. (n.d.). Retrieved from <http://www.mup.com.au/uploads/files/pdf/978-0-522-85130-4.pdf>
- Wijetunge, P. (2011). Fifty years of LIS education in Sri Lanka: a retrospective examination. *Sri Lanka Library Review*, 25, 1–14.
- Wilson, T. D. (2005). The nonsense of knowledge management. In E. Maceviciute & T. D. Wilson (Eds.), *Introducing Information Management* (pp. 151–164). London: Facet publishing
- World Bank. (2007). *Advancing Sri Lanka’s Education System through Quality Inputs* (pp. 53–69). Retrieved from <http://siteresources.worldbank.org/SOUTHASIAEXT/Resources/223546-1206318727118/4808502-1206318753312/slknowledgeChapter5.pdf>
- World Bank. (2009). *The towers of learning: performance, peril and promise of higher education in Sri Lanka*. The World Bank Colombo Office. Retrieved from <http://siteresources.worldbank.org/SOUTHASIAEXT/Resources/Publications/TOLreportfinal.pdf>

**Role of the Sri Lanka National Library
and Documentation Services Board (SLNLDSB)
in Preservation and Conservation of Documentary Heritage**

Dr. Saroja Wettasinghe*

1. Introduction:

Documentary heritage could be defined as recorded history in any format, from papyrus scrolls and clay tablets to film, sound recordings and digital files. Preservation is a set of activities aimed at prolonging the life of a record, book, or object while making as few changes as possible. Preservation activities vary widely and may include monitoring the condition of items, maintaining the temperature and humidity in collection storage areas, writing a plan in case of emergencies, digitizing items, writing relevant metadata, and increasing accessibility. Conservation includes a repair work retaining the original format. Conservation is a vital aspect of preservation. The objective of conservation is to stabilize and restore an item in its original format through various treatments.

Act No. 51 of 1998, the amendment of the National Library and Documentation Services Board has clearly mentioned the powers and responsibilities of the National Library although it was inaugurated on 27th April 1990 and legal base for the National Library at its initial period was provided by the Ceylon National Library Services Board Act No.17 of 1970.

The National Library has been building its collection since 1970's through its acquisition programme. Methods of acquiring library material are purchases, deposits, donations and exchange (local and international). From 1976, a deposit copy of each local publication has been received from the Department of National Archives under the amendment to the Printers and Publishers Ordinance no. 6 of 1976 and a copy of each newspaper published in Sri Lanka under the amendment of Newspaper ordinance in 1976.

*Former Director General, Department of National Archives

National Library and Documentation Services Board

In considering the documentary heritage in Sri Lanka there are collections in the Department of National Archives, Collections in National Library, Temple libraries, personal ownerships such as of indigenous medical practitioners, Public libraries, Government Institutional libraries such as National Museum Library and Central Bank Library, Academic Libraries such as University of Peradeniya Library, School Libraries and Special Libraries such as Royal Asiatic Library. It is a massive collection and it could be of different formats.

National Library and Documentation Centre itself consists of more than 1000000 items. It has the national library collection comprised with General Reference Collection (Encyclopedias, Dictionaries, Glossaries, Biographies, Indices, Abstracts etc.), Sri Lanka Collection (Books published on Sri Lanka either local or foreign), Library and Information Science Collection (Encyclopedias, Glossaries, Monographs, Conference Proceedings, professional Journals on Library and Information Science), Science and Technology Collection (reference sources on Science and Technology in printed and electronic form), Foreign Collection (material published abroad with a bearing on Sri Lanka), Rare Books Collection (books printed privately or in limited editions and books that irreplaceable unique or out of print) and Children's Book Collection (fictions and other materials for children). In addition there are Newspaper collection (published in the country from 1976 to today in Sinhala, Tamil and English and collection of newspaper clippings on important articles and news items), Periodical Collection (all periodicals published in Sri Lanka in Sinhala, Tamil and English and foreign periodicals in the fields of social science, humanities, science and technology and library and information science), Sri Lanka Government Publication Collection (Bills, Acts, Ordinances, Parliamentary Debates (Hanzards), Sessional Papers, Parliamentary Series, Gazettes, Sri Lanka Law Reports, New Law Reports, Administration Reports, Annual Reports, Commission Reports, Technical Reports, Research Reports, Census Reports, Statistical Reports, Hand Books, Guide Books, Directories, Commission Reports, Project Reports, Blue Books, Circulars, etc), Thesis and Dissertation Collection (theses/ dissertation submitted to obtain PhD, M. Phil, MA, MLS degrees from recognized universities or a similar institutions in Sri Lanka or abroad by Sri Lankans), Olaleaf Manuscript Collection (Palm -leaf manuscripts in Sinhala, Pali and Sanskrit on Buddhism, Buddhist Sutras, Jathaka Stories, Ayurvedic medicine, Sinhala language and literature, History, Astrology, Charm Occultism etc), Map Collection (Land use maps, Historical maps,

Satellite maps, Road maps, Provincial, District, Divisional Secretariat wise maps of Ceylon and Sri Lanka, world maps and maps of other countries in different scales), Collection for Readers with Special Needs (collection of Braille literature; audio books and databases useful for readers with special needs), Drama Manuscripts Collection (Manuscripts of drama from the Public Performances Board), Intangible Cultural Heritage Collection (large number of books on the subject, manuscripts on Sinhalese folklore, folk songs, folk tales, Sinhalese legends, Sinhalese customs and ceremonies, rituals, deities, demons, etc), Information repackaging collection (Information gathered from different sources such as books, periodical articles, newspaper articles, Internet etc; and condensing it on selected topics) and Audio-Visual and Microfilm Collection (Microfiches of annual reports of the Central Bank, Government Publications of Sri Lanka, Bibliographies of some of the National Libraries in the Asia Pacific region etc., Microfilms of Theses and dissertations on Sri Lanka and some of the National Newspapers, Audio-cassettes, Video tapes, CDs and DVDs and Gramophone records of Sri Lankan songs, documentaries, plays and teledramas) and special collections (Collections of Eminent writers and scholars such as Martin Wickramasinghe, Professors D.E. Hettiarachchi, Miniwan P. Thilakaratne etc. which include their books, draft manuscripts, personally used items and collected artifacts, collections of some other people, some national institutions and some international organizations).

2. Responsibilities and activities of the SLNLDSB relating to preservation and conservation at present:

Responsibilities and activities of an institution could be learnt through perusing its governing act/s and administration reports, web page and by observations.

As per Act No. 51 of 1998, there are many clauses which demarcate the responsibilities and activities of SLNLDSB.

Under the functions of the Board, Clause 4(e) mentions *to provide professional advice and training, and to facilitate the provision of technical, material and financial assistance, including the provision of furniture, equipment and library and documentation material, to libraries and librarians in Sri Lanka.*

Clause 4(f) mentions *to promote the development of the library and documentation profession in Sri Lanka*

National Library and Documentation Services Board

Under the powers of the Board, Clause 5(a) mentions *to establish, manage and maintain the National Library and Documentation Centre and such other libraries or documentation centres as the Board consider necessary for the discharge of its functions*

Clause 5 (b) (iii) mentions *the establishment, operation and development of libraries and documentation centres and the provision of library and documentation services.*

Clause 5 (b) (vi) mentions *the education and training of library and documentation staff and users.*

Under the establishment of Library and Documentation Centre, Clause 12 (2) mentions *subject to the provision of section 4, the facilities of the Centre shall be*

(b) *to preserve the national and cultural heritage of Sri Lanka through the establishment, development and maintenance of a national collection of library and documentation materials, published in, or relating to Sri Lanka*

(c) *to facilitate access to the library and documentation resources which are or may in future become available in or outside Sri Lanka to all members of the community*

Under Interpretations Clause 34 mentions *Library and Documentation Material means any form, whether written or printed, graphic, electronic, magnetic, optical or otherwise, in or on which information or literary, creative or artistic ideas, are or may be recorded, displayed, stored or reproduced and includes manuscripts, typescripts, books, newspapers, periodicals, maps, microforms, musics, photographs, prints, drawings, cinematograph films, sound recordings and video recordings and the expressions " Library and Documentation resources " and " Library and Documentation services " shall be construed accordingly.*

Out of the eleven divisions of the SLNLDSB, Preservation and Conservation Division is directly responsible while Education and Training Division, Digital Library Division and IT division are partly responsible for preservation and conservation of documentary heritage in the country along with the Department of National Archives.

The role of the Conservation and Preservation Division is to conserve and preserve the numerous collections of library material in the National Library. This division also implements a number of projects for the conservation of library material in other libraries in the country in national level. In addition, this division implements the international

projects such as Intangible Cultural Heritage (ICH) project, Memory of the World (MOW) programme and IFLA PAC Regional centre.

The role of the Education and Training Division is to identify the training needs of the different categories of libraries, organize and conduct training programmes, seminars, workshops, lectures etc. for librarians and other library staff, awareness seminars for heads of institutions which the libraries are under them, direct and coordinate the library educational activities in Sri Lanka. Through these programmes, education and training division expect to upgrade the efficiency and effectiveness of the library professionals in the country.

The role of Digital Library Division is the digital collection development of the National Digital Library. Digital collection development is done through various methods such as digitizing national library resources, acquisition of digital material from external sources, etc. In addition, provide digital information services to the readers and maintain bibliographic records of digital resources are some of the responsibilities of this division.

The role of IT division is to provide ICT facilities to the National Library and Documentation Centre for smooth and continuous service. Library had been automated for windows software at the beginning, and later on with the development of ICT technology, system was intergraded with KOHA library management software and Dspace is used for online open access services. In addition, to create and maintain the digital infrastructure at National Library, the IT division provides ICT consultancy services to all libraries in the country.

3. Main Activities:

Preservation and Conservation of all library and documentation resources in the National Library and Documentation Centre.

In order to preserve the entire collection which consists of different types of material in different formats, it is necessary to maintain proper conditions in storage areas as well as reference areas, which could vary according to the type and format of the library material. Temperature and Relative Humidity (RH) play a vital role in preservation of library material in addition to light and dust free environment. At present, SLNLDSB maintains recommended temperature and RH varying according to the type of the library material from 18 - 22°C and 50-60% respectively by a central air-conditioning unit, with a de-humidifying facility. In addition, regular cleaning programme is maintained in view of having a dust free

environment. Sunlight which leads to chemical deterioration of paper material has been avoided completely using curtains and fluorescent tubelights with diffusers, specially in stack areas.

Moreover, regular phosphene fumigation and Thymol fumigation are being conducted to overcome the probable insect infestations and fungi infestations of paper based and ola-leaf library material respectively and to mitigate insect attacks and fungi attacks of those library material.

Microforms have been checked regularly and microfilms are subjected to regular cleaning process as preservation practices. Sound recordings and video recordings either in tape or cassette or disc form and cinematographs also been checked and re-played regularly, at least once in 6 months.

First-aid, half repair and full repair of books and manuscripts are important in maintaining the collections in SLNLDSB. Annually in general 150 of books have been repaired by manually and using leaf-casting machine. It is to be noted that only handmade repairing paper or good quality paper pulp and Japanese tissue (LX tissue) have been used with carboxy methyl cellulose(CMC) paste in repairing paper based library material.

Prior to the commencement of repairing, cleaning (dry and wet), using soft camel hair brushes, erasure dust, water and specified chemical liquids and de-acidification with calcium hydroxide are been used.

Preservation of digital collection is taken care of by the IT division in colloboration with the Preservation and Conservation division of SLNLDSB. Maintaining proper climatic conditions, regular inspection of AV library material and regular servicing of equipments in the division are necessary for preservation of digital and AV collections.

SLNLDSB is also equipped with a disaster management plan developed by the preservation and conservation division, against natural calamities like fire and flood.

Provide professional advice and training

There are 1,176 public libraries, 6,594 school libraries and around 2000 departmental libraries, semi-governmental libraries and special libraries which seek professional advice in preservation and conservation as well as seeking guidance in planning library buildings and renovating the buildings from the Preservation and Conservation division of the SLNLDSB.

Annually, during the Board of survey of these libraries, books will be discarded due to either out dated content or unable to handle physically. It is true that library material are for use and they are subjected to wear and tear due to usage. When they are fragile, it is necessary to restore them properly. If not they need to be discarded. With the records, it was seen that number of books discarded is greater than the number of books purchased every year although considerable advice and support has been given by the SLNLDSB for preservation and conservation of library materials.

SLNLDSB provide fumigation services to many libraries and assist in controlling insect infestations. In addition make facilities to provide quality preservation and conservation material and items such as book binding material and tool kits, rexine, white cartridge, marble papers and rosin oil extracted from its own plant etc.

Temple libraries have been conserved by the SLNLDSB through out the Island in priority basis. All the raw materials use for the conservation are in good quality, specially rosin oil (*Dummala thel*) is extracted by the SLNLDSB and use with *Gadumba* charcoal or lamp black for blackening the palm leaf manuscripts, too. After blackening, excess oil is removed using rice husk or *kurahan* powder. Damaged cords and covers of palm- leaf manuscripts have been replaced with No.10 Nylon cord and wooden planks. If there are no *sakiyas*, new *sakiyas* are placed. In temple libraries, there are printed books and hand written manuscripts. These materials are also been conserved and professional advice is given for maintaining the conserved library in good shape. Normally book binding and minor repairing have been taught to *samaners* in temples, so that they can do little first aid and minor repairing, in case the necessity arises.

IFLA PAC Centre was declared open in the National Library of Sri Lanka in April 2015 after the endorsement of the Governing Board of IFLA. The PAC Centre assists the region as well as other regions in need, with issues on tropical climates including pest control, and disaster management and organize workshops and training on these topics.

Advisory services on conservation of library material, training on conservation of library material, library disaster management, international workshops on conservation of library material, research on pest control, establishment of conservation centers in regional level in the country were undertaken under the umbrella of IFLA PAC Centre.

Education and training of library and documentation staff and users

Preservation and Conservation division has arranged training workshops in collaboration with the training division of the SLNLDSB on book binding, preservation and conservation of library material and disaster management etc. Some workshops on preservation such as digitization and preservation of digital library material, were collaborated with the German Cultural Institute in Sri Lanka and the resource persons were from Germany. Many librarians and Conservators gained so much of knowledge due to workshops conducted by the SLNLDSB.

Furthermore, there were seminars organized by SLNLDSB on preservation and conservation of library material including regional seminars of International Federation of Library Associations (IFLA) on Preservation of Library material. Non-woven water resistant bags for library books were designed and produced for the said seminar. Regional seminar on preservation of palm leaf manuscripts, and awareness of IFLA Global Vision programme for the Librarians of Public Libraries were conducted by the Preservation and Conservation division.

Professional conservators are trained to apply conservation treatment methods and make recommendations for long-term preservation of materials in suitable environments. Awareness programmes and posters and publications on different themes relating to preservation and conservation were done by the SLNLDSB for the benefit of Librarians as well as library users.

Promote the development of the library and documentation profession in Sri Lanka

With the assistance of UNESCO, a workshop was organized by the SLNLDSB as the focal point of the Memory of the World (MOW) Programme and the Preservation of Intangible Cultural Heritage (ICH) Programme, to develop a national policy on preservation of intangible cultural heritage. A nomination was submitted to inscribe *Rukada kalawa*, Traditional String Puppet Drama of Sri Lanka on ICH World Register and UNESCO accepted it and inscribed *Rukada kalawa*, Traditional String Puppet Drama of Sri Lanka on ICH world register. Documentation of ICH would lead to its preservation and it would develop the documentation profession in Sri Lanka.

By training and through publications librarians could be educated and develop the library documentation profession.

Being the focal point of the MOW Programme, SLNLDSB maintains the National Register of MOW Programme and promote the documentation in order to preserve the documentary heritage.

A project was launched to upgrade the library conservation centres and a contest was organized to select the best library conservation centre and selection was based on special indicators decided by the selection committee. It lead to awareness as well as encouragement to develop preservation and conservation facilities in libraries and interest towards the subject among librarians.

With the regulations fall upon the SLNLDSB, it contributes to a greater extent for preserving and conserving the documentary heritage.

4. Future Trends:

It is necessary to attempt the reinforcement of present activities by the following important steps in order to play a very sound role in preserving and conserving the document heritage.

Developing a National Policy on Preservation and Conservation

As the SLNLDSB is responsible for upgrading as well as uplifting the libraries in Sri Lanka, it is clear that there should be a National Policy on Preservation and Conservation. It should contain introduction, benefits of a preservation policy, relationship to other policies, strategy and action plans, foundations for a preservation policy, checklist for a preservation policy, and conclusion.

It reveals an organization's approach towards preservation, as well as the responsibilities of the staff, users and other parties such as volunteers etc. who deal with the collection. In addition, preservation policy will highlight the priorities and review the practices at present and past and it will derive preservation strategies, work plans, procedures, and processes (Wettasinghe, Cabral and Gunasekera, 2020). Preservation policy is a combined effort of retrieval staff, reading room staff, collection care staff, curators, conservators, maintenance staff, reprographics staff and volunteers in addition to the senior level management staff who takes decisions. A committee with professional knowledge and understanding to be appointed and a policy on preservation and conservation to be drawn without further delay. It would give a clear vision, functions to undertake and standards in doing activities relating to preservation and conservation to the Librarians as well as users. Practically, preservation and conservation of library material to be done in the same manner in all libraries in the island and they could maintain the similar standards

by introducing a National Policy for Preservation and Conservation of library material.

Development of infra-structure facilities for preservation and conservation in the SLNLDSB

It is well known that SLNLDSB is in possession of a preservation and conservation division which is very active. Even then, it is necessary to develop infra-structure facilities. It should consist of a well equipped laboratory with a suitable space, as there will be training workshops which need to carry out practical sessions in the lab such as salvaging water damaged documents. As the leading institute for all the libraries in Sri Lanka, SLNLDSB should be able to do quality control work for all the material in need for preservation and conservation, research related to the subject, introduction of new methodologies in book binding and restoration and other advisory tasks. In the process of quality control work, all material taken for restoration to be tested by qualitative analysis, and testing for measuring the strength, flexibility and other properties. The lab should be in possession of Tensometer to measure the Tensile strength, and MIT Folding Endurance Machine to test the folding strength in addition to a Fume Hood, Furnace/ Oven which need for using chemicals for removing patches and quality control work respectively. To salvage water damaged library books and for research purpose, it is good to keep a humidity and temperature controlled cabinet in the lab.

The library books tend to be very acidic after a short period, due to low quality papers which are used in printing library books. Acidity is one of the major causes of deterioration of paper and hence, de-acidification of those books to be done. Mass de-acidification system which suits the requirements, to be purchased for de-acidification as it will be convenient and save time and human energy. SLNLDSB will be able to provide the service of de-acidification of library books, to other libraries on a nominal fee.

Although SLNLDSB provides fumigation service for other libraries, it is to be done in large capacities as there are many insect infestations in libraries as well as in personal collections.

In addition SLNLDSB should consist of properly monitored Building Maintenance System (BMS) which indicates temperature, relative humidity, light levels, fire safety system indicators etc. of the building as these factors affect the longevity of library material. Unless it is regularly inspected, can not observe the probable threats due to malfunctioning of

the systems such as breakdown or variation of temperature, and relative humidity.

Regular practices of fire drills and threat mitigation activities such as inspection for insect infestations and fungi attacks to be done.

Development of infra-structure facilities for preservation and conservation in other libraries

All libraries should consist of preservation and conservation divisions. Although many libraries have book binding sections, that is not going to help in repairing damaged books. It is necessary to have at least one document conservator's table in addition to book binder's table and other tools and equipment necessary for restoration.

When planning the library building, it is very essential to design and construct in a manner that it possesses controlled climatic conditions in storage, proper space allocation, and facilities to avoid disasters and emergencies.

Strengthening the manpower for the activities in preservation and conservation of library material

It is a must to have professional conservators in SLNLDSB as well as in all libraries, in order to do proper preservation and conservation. At present SLNLDSB has one conservator who has obtained foreign training. For more than 1000000 books and other formats of library materials, it is necessary to have at least 20 conservators who are specialized in different formats of library materials in addition to at least 10 binders. At present, most of the binding work and preparation of document boxes have been outsourced as there is not enough manpower in the SLNLDSB. By outsourcing, it costs much more money and is also not sure of the maintenance of right quality of the product specially, the raw materials used and ways of preparation.

Each librarian and Asst. librarians to be trained in operating different equipments such as microfilm cameras, fire extinguishers, scanners, photocopying, copying to CD and DVD, server backup, etc. in order to provide efficient services to the public, and to assist in preservation and conservation.

Legal deposit copies to be preserved for future generations

Legal deposit copies are received by the Department of National

National Library and Documentation Services Board

Archives and one copy is sent to the SLNLDSB under the amendment of 1976 to the Printers and Publishers Ordinance. Normally, all most all the publications are printed on bad quality papers as they are more economical. It is noted that legal deposit copies to be preserved for future generations. Hence, the printers and publishers have to learn about this problem and find solutions for this. One solution is that at least legal deposit copies to be printed on good quality paper and another option is that legal deposit copy could be saved in another media retaining its original format, either by digitizing or micro-filming. If these newly copied devices are properly maintained, they could be survived for a long period.

Development of standards relating to preservation and conservation

Standards are necessary to keep the profession as well as the professionals in the right track and it is noted that number of standards are adhered in preservation and conservation such as TAPPI Standards in checking quality of papers. There should be standards on risk assessment, environmental conditions, conservation materials, methods of restoration, fumigation etc. As the mother organization, SLNLDSB needs to develop suitable standards for accepted methodologies in practice for preserving and conserving library collections in the island, so that all the library materials are being treated according to the specific standards.

Public awareness programmes through projects, seminars and practical demonstrations on TVs. and publications

Public awareness of preservation and conservation of library material is a must because not only librarians, school children and all book lovers need to know the ways and means to preserve their book collections and in case the need arises the way of repairing, too. There could be special projects such as the selection of best conservation centres, seminars and workshops on disaster preparedness and other topics on preservation and conservation. People will get attracted to practical demonstrations on TV on the above subject.

Facilitate the digitization of library materials and online access on preservation and conservation literature.

As a preservation measure as well as for easy access, digitization has become a well versatile practice. SLNLDSB is already in the process of digitizing rare book collection. As there is a National Digital Policy

for libraries, derived by the SLNLDSB, digitization work is done systematically. The strength of Scanners and Scan Operators to be increased as a necessity for preservation of library books. Digitization is the trend which is common in many major libraries in the world. It may give online access for library material which helps public. It would make the library more user friendly.

As mentioned above, public awareness on preservation and conservation of library material is very important as there are many book lovers and libraries in the country. As a resource centre, SLNLDSB could make facilities to give online access to the literature on preservation and conservation, it would be beneficial for information seekers.

SLNLDSB can increase online publications and include the training on preservation and conservation also to the existing online platform for training. Videos and digital CDs on book binding techniques, and restoration processes could be published, too.

Improvements of research on preservation and conservation

As there are good prospects on conducting research in the field with competent human resources in SLNLDSB and improved laboratory facilities, it is possible to market new innovations in the fields of insect repellents and repairing materials and technologies.

Moreover, with the IFLA PAC Centre, it is possible to develop some economical benefits to the SLNLDSB by outcomes of research. For eg. develop standardized kits for restoration of palm-leaf manuscripts with rosin oil, Gaduma charcoal and rice husk and sell them to other needed countries in the region.

5. Conclusion:

Being the mother organization, SLNLDSB extends assistance to all libraries in Sri Lanka for preservation and conservation of library materials in addition to the preservation and conservation of its collection in different formats and as a whole the documentary heritage in libraries through out the country have been preserved with the help of SLNLDSB. Hence, SLNLDSB plays a vital role in preserving and conserving the document heritage in Sri Lanka. It is to be emphasized that in the library budget, there should be proper provision of financial allocation for preservation and conservation of library heritage.

References:

- Foot, M. M. & Peach, C. (2013). Building a National Preservation Policy, Preservation Advisory Centre. British Library, London.
- Kaur, S. (2017). Challenges in Preservation and Conservation of Literary Material, International Journal of Scientific and Research Publications. 7 (7), Retrieved From <http://www.ijsrp.org/research-paper-0717.php?rp=P676575>.
- National Library and Documentation Services Board. (2015). Annual Report. NLDSB
- Wettasinghe, S., Cabral, U. & Gunasekera, D. (2020). Guidelines on National Policy on Preservation, in Hand Book on Course Module on Preservation and Conservation of Library Material. B Lib, Open University of Sri Lanka.

Chairpersons from the Inception (1970) of the NLDSB to the 50th Anniversary (2020)

1 st Chairman	Mr. D. V. Sugathadasa	May-1970 to January-1971
2 nd Chairman	Mr. W. M. A. Warnasooriya	June-1971 to May-1976
3 rd Chairman	Mr. U. D. I. Sirisena	May-1976 to June-1977
4 th Chairman	Mr. M. A. Gunathilake	September-1977 to January-1979
5 th Chairman	Mr. H. P. Siriwardhana	May-1979 to January-1981
6 th Chairman	Mr. M. J. Perera	February-1981 to December-1981
7 th Chairman	Mr. Sugunadasa Athukorala	February-1982 to June-1988
8 th Chairman	Mr. M. B. C. Silva	August-1988 to January-1989
9 th Chairman	Mrs. Ishvari Corea	April-1989 to August-1994
10 th Chairman	Mr. Henry Samaranayake	1994 to December-2001
11 th Chairman	Prof. Tissa Kariyawasam	July-2002 to March-2004
12 th Chairman	Dr. W. A. Abeysinghe	August-2004 to October 2005
13 th Chairman	Mr. E. A. Samarasinghe	August-2006 to 2010
14 th Chairman	Prof. Somaratna Balasooriya	September-2011 to March-2015
15 th Chairman	Prof. Oliver Abeynayake	April-2015 to September-2015
16 th Chairman	Dr. W. A. Abeysinghe	September-2015 to April-2018
17 th Chairman	Mr. Deepal Chandrarathna	June-2018 to November-2019
18 th Chairman (Current)	Mr. Sonala Gunawardana	January, 2020 - to date

**Director Generals from the Inception (1970) of the NLDSB to the
50th Anniversary (2020)**

1 st Director	Mr. K. D. Somadasa	June-1971 to December-1975
2 nd Director	Mr. N. Amarasinghe	September-1976 to May- 1988
3 rd Director (Acting)	Mrs. Nalini De Silva Wijayanayaka	June - 1988 to April - 1989
4 th Director	Mr. M. S. U. Amarasiri	May - 1989 to 1998
1 st Director General	Mr. M. S. U. Amarasiri	1998 to February-2008
2 nd Director General	Prof. W. K. M. M. K. Weerasinghe	June-2008 to June-2010
3 rd Director General (Acting.)	Mr. A. S. Hewage	September-2010 to June- 2011
4 th Director General (Acting.)	Mr. N. H. M. Chithrananda	June-2011 to September-2013
5 th Director General (Acting.)	Mr. W. Sunil	11th September, 2013 to 3rd April 2014
6 th Director General (Current)	Mr. W. Sunil	3rd April, 2014 - to date

**Employees of the NLDSB in Celebrating 50th Anniversary as at
30th April 2020**

Senoir Management

Mr. Sonala Gunawardana	Chairman
Mr. W. Sunil	Director General
Mr. K. Waduge	Director (Finance & Administration)
Mrs. P. G. S. D. Bandara	Director (Library Promotion, Standardization & Publications)
Mrs. D. M. P. Bandaranayake	Director (National Library & Documentation Center)
Mrs. D. R. Jayasinghe	Deputy Director (Administration)

Acquisition Division

Mrs. D. M. A. Dasanayake	Assistant Director II
Mr. M. P. K. Mihindukulasooriya	Library Development Assistant II
Mrs. M. T. S. Safaya	Information Assistant II
Mrs. G. A. D. P. Y. Nirupama	Information Assistant III
Mrs. S. Rajina	Information Assistant III
Mrs. D. G. B. M. C. Muthumali	Information Assistant III
Mrs. U. H. R. S. Deshappriya	Information Assistant III
Mr. E. D. A. Wickramathilake	Library Attendant I
Mr. H. P. D. P. S. Thilakarathne	Office Assistant III

Reader Services Division

Mrs. D. P. Nimmi Deshappriya	Assistant Director II
Mr. P. L. Upul Jayantha	Library and Documentation Officer II
Mrs. S. U. Wijethilaka	Information Assistant II
Mrs. Nimali Piyadarshani Pathman	Information Assistant II
Ms. R. K. A. D. M. V. Rathnasekara	Information Assistant II
Mrs. H. P. D. S. Pathirana	Information Assistant III
Mrs. H. H. H. M. Dingiribandara	Information Assistant III
Ms. P. Niroshini Herath	Information Assistant III
Mrs. A. C. Gayathri	Information Assistant III
Mrs. R. A. D. T. Ranasinghe	Information Assistant III
Ms. J. Jayamohan	Information Assistant III

National Library and Documentation Services Board

Mrs. R. Logeshwari	Management Assistant III
Mrs. H. M. Mallika	Library Attendant I
Mr. H. A. Nishantha	Library Attendant I
Mr. K. A. W. Kumara	Library Attendant I
Mrs. M. P. Leelawathi	Library Attendant II
Mr. D. V. I. Wasantha	Library Attendant II
Mr. K. G. S. Chandana	Library Attendant II
Mr. B. M. S. N. Balasooriya	Library Attendant II
Mr. L. N. D. I. Niroshan	Library Attendant II
Mrs. D. N. D. Dasanayake	Office Assistant III
Mrs. W. P. D. S. G. Thilakasiri	Office Assistant III
Mr. H. M. R. Herath	Office Assistant III
Mr. L. P. H. Wijewardhana	Office Assistant III

Digital Library

Mrs. I. M. Wijesundara	Library and Documentation Officer II
Mrs. Amali Lakshika Akurana	Library Development Assistant II
Mr. V. G. U. Dilanga Priyalal	Information Assistant III

Bibliographic Control Division

Mrs. D. A. P. Wijesinghe	Assistant Director II
Mrs. W. K. Subasinghe	Library and Documentation Officer II
Mr. M. S. M. Shiham	Information Assistant I
Mr. M. E. C. D. E. C. Senevirathna	Information Assistant II
Ms. S. S. Weerasinghe	Information Assistant III
Mrs. L. D. Ruwanthi Nilmini	Information Assistant III
Ms. W. L. S. P. Thiloshha	Information Assistant III
Mrs. G. V. T. Rodrigo	Information Assistant III
Mrs. Lishvini Rajarathnam	Information Assistant III
Mrs. W. G. C. Udayangani	Information Assistant III
Mrs. N. D. A. Dilusika	Information Assistant III
Mrs. K. K. S. Gunasinghe	Information Assistant III
Ms. D. P. M. T. Gamage	Management Assistant I
Mrs. Chandira Arumawadu	Management Assistant II
Mr. C. I. D. Nanayakkara	Office Assistant III

Conservation & Preservation Division

Mr. L. M. U. P. Cabral	Assistant Director II
Mr. D. D. Sumanasiri	Information Assistant II
Mrs. K. Menaka Kumari Perera	Document Conservator III
Mrs. K. K. S. de Silve	Management Assistant II
Mr. P. H. Ranjith	Book Binder I
Mr. K. C. W. Wakishta	Book Binder III
Mr. A. G. W. A. Nihal Pushpakumara	Book Binder III
Mrs. P. H. W. Gomas	Book Binder III
Mr. W. A. N. D. Rathnasekara	Office Assistant III

Information Technology Division

Mr. T. H. C. H. de Silva	Assistant Director II
Mrs. B. R. Dilrukshi	Information Technology Assistant III
Mrs. L. H. Thanuja Rangika	Management Assistant II

Library Research Division

Mr. U. A. M. D. K. Jayasundara	Assistant Director II
Mr. A. K. U. S. Gunasekara	Research Officer II
Mrs. D. H. Ashoka Damayanthi	Management Assistant I

Library Co-operation Division

Mr. W. Premadarshana	Assistant Director II
Mrs. M. W. A. N. Nanayakkara	Information Assistant III
Mrs. D. M. N. M. Kumari	Information Assistant III

Extension Services Division

Mr. P. P. S. Thanuja	Business Promotion Officer II
Mr. G. H. Mangala	Library Development Assistant III
Mrs. G. B. Wasantha Lakshmi	Information Assistant I
Mrs. L. T. U. Withanage	Information Assistant II
Mrs. Loshini Pandaram	Information Assistant III
Ms. P. G. M. Piyumali	Information Assistant III
Mrs. K. S. M. Gunathilaka	Information Assistant III
Ms. R. M. U. Pathmasiri	Information Assistant III
Mrs. S. J. C. Somarathna	Office Assistant III
Mr. U. D. T. S. Disanayaka	Office Assistant III

National Library and Documentation Services Board

Education and Training Division

Mr. W. Mihira Aravinda	Assistant Director
Mrs. B. S. Disanayake	Training Officer II
Mr. C. M. Safeek	Information Assistant I
Mr. G. I. N. de Silva	Information Assistant II
Mrs. K. P. Ranjani	Office Assistant III

Publication and Book Development Division

Mr. M. A. C. Dharmawardhana	Assistant Director II
Mrs. S. M. Bopitiya	Publication Officer II
Mr. P. D. B. S. Perera	Information Assistant II
Mrs. S. M. A. Jeewani Manchanayake	Information Assistant III
Mrs. D. M. P. Anuruddhika	Information Assistant III
Mr. K. Ajanthan	Information Assistant III
Mrs. E. R. M. N. Maduwanthi	Information Assistant III
Ms. G. D. S. Wasana Wijewardhana	Information Assistant III
Mrs. S. P. M. Chandani	Management Assistant I
Mrs. H. K. N. S. Kumari	Management Assistant II
Mr. D. A. P. Susantha	Library Attendant II
Mr. M. K. I. Chathuranga	Library Attendant III
Ms. A. G. W. A. I. Udeshika	Office Assistant III

Strategic Planning Division

Mrs. I. M. Katipearachchi	Assistant Director II
Mrs. R. P. I. H. Ranaweera	Management Assistant III
Ms. D. M. E. S. M. Disanayake	Office Assistant III

Internal Audit Division

Mrs. Wasana Ellawala	Internal Auditor II
Mrs. H. M. D. Shyamali	Management Assistant III

Administration Division

Mr. D. G. S. P. Abegunawardhana	Administration Officer II
Ms. P. R. Y. M. Priyani	Management Assistant II
Mrs. W. T. Amitha Jayasena	Management Assistant III
Mrs. M. A. A. Nilangani Muthukuda	Management Assistant III
Mrs. M. A. B. Harshani	Management Assistant III
Mr. M. S. Nimesh Perera	Management Assistant III
Mr. Malith Chathuranga Gurusinghe	Management Assistant III

Ms. I. D. U. Iluppitiya	Management Assistant III
Ms. M. L. S. L. Kumari	Management Assistant III
Mr. D. S. Pathirana	Driver II
Mr. J. P. Sanjeewa Jayasekara	Driver III
Mr. S. K. K. Disanayaka	Driver III
Mr. P. M. I. A. Pushpakumara	Driver III
Mr. P. P. C. Sampath Gunawardhana	Driver III
Mrs. S. A. Shanika Dilrukshi	Office Assistant III
Mr. D. M. A. S. Prabath Disanayaka	Office Assistant III
Mr. A. P. M. S. Aththanayaka	Office Assistant III

Maintenance Division

Mr. D. N. S. Gamage	Maintenance Officer II
Mrs. L. D. C. Thiwani	Management Assistant III
Mr. H. A. S. P. Priyanga Perera	Electrician I
Mrs. A. K. Kusumawathi	Library Attendant II
Mr. T. D. C. N. Piyasiri	Office Assistant III
Mr. S. K. Sarath	Office Assistant III
Mr. W. T. L. Perera	Office Assistant III

Finance Division

Mr. K. K. I. N. Wijerathna	Assistant Director II
Mr. K. P. Ranjith Dharmakeerthi	Management Assistant I
Mr. P. C. P. Pranandu	Management Assistant I
Mrs. K. P. C. Gunasekara	Management Assistant II
Mrs. H. H. M. J. K. Herath	Management Assistant III
Mrs. M. A. S. Madurapperuma	Management Assistant III
Mrs. M. P. S. Hirunika Marasinghe	Management Assistant III
Mr. B. A. N. Ayeshan	Management Assistant III
Mrs. S. T. Bhagya	Management Assistant III
Mr. C. N. Kannangara	Management Assistant III
Ms. W. N. P. M. S. H. Ranasinghe	Management Assistant III
Mr. W. W. I. C. K. Weedagama	Office Assistant III
Mrs. A. V. S. D. Subasinghe	Office Assistant III

Soma Jayakodi Model Library

Mr. P. L. D. C. Sandaruwan	Information Assistant I
Mr. K. H. M. Nilantha	Library Attendant II

NATIONAL
LIBRARY
N L S L OF SRI LANKA

ජාතික පුස්තකාල හා පුද්ගලික සේවා මණ්ඩලය
අංක 14 හිඳහස් මාවත
කොළඹ 07

මිල රු. 900.00